ΣΗΜΕΡΑ **ΔΩΡΕΑΝ** ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ-ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ

ΓΙΑΤΡΟΣ ΠΡΩΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ

Το θρυλικό μηνιαίο περιοδικό πνευματικού προσανατολισμού του ΔΟΛ με κείμενα διανοουμένων και συγγραφέων της Γενιάς του '30 και αποκλειστικότητες από ξένα περιοδικά διεθνούς κύρους για τη λογοτεχνία, την τέχνη, την επιστήμη

+

+

ΤΟ ΒΗΜΑ

ΧΡΗΣΤΟΣ Δ. ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ (1957-2009) ΕΚΔΟΤΗΣ: **ΣΤΑΥΡΟΣ Π. ΨΥΧΑΡΗΣ** ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: **ΑΝΤΩΝΗΣ Β. ΚΑΡΑΚΟΥΣΗΣ**

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΙΔΡΥΤΗΣ: ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ
Ετος ιδρύσεως 1922
Ετος 96ο - Αριθ. 16498

ΚΥΡΙΑΚΗ 2 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2017
†Ε' των Νηστειών, Τίτου οσίου του θαυματ.
Ανατολή 07.09 - Δύση 19.49, Σελήνη 6 ημερών

Κεντρικά γραφεία: Μιχαλακοπούλου 80, Αθήνα 115 28
✆ 211 365.7000, E-mail: tovima@dolnet.gr
Internet: http://www.tovima.gr

© ΤΟ ΒΗΜΑ
Εκδίδεται από τον Δημοσιογραφικό Οργανισμό Λαμπράκη Α.Ε.

Β΄ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΙΜΗ ΜΕ ΤΙΣ ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ **€4,25**

Ασφυκτικές πιέσεις Τόμσεν για έναρξη περικοπών από την επόμενη χρονιά

Οι συντάξεις κρίνουν τις κάλπες

Σε αδιέξοδο η κυβέρνηση, που προσπαθεί να κρατήσει ελεύθερο μέτρων το 2018 Η συμφωνία μετατίθεται συνεχώς, ορόσημο η σύνοδος του ΔΝΤ στις 21 Απριλίου Πρώτο πακέτο μέτρων στη Βουλή

Ζ. ΤΣΩΛΗΣ, ΣΕΛΙΔΑ Α4

ΒΑΡΥΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ

Τεστ αντοχής η αξιολόγηση για Τσίπρα και ΣΥΡΙΖΑ

ΑΓΓ. ΚΩΒΑΙΟΣ, ΣΕΛΙΔΑ Α5

ΕΠΑΦΕΣ-ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ

Επιχείρηση απομόνωσης της κυβέρνησης από Μητσοτάκη

Δ. ΚΡΟΥΣΤΑΛΛΗ, ΣΕΛΙΔΑ Α12

ΑΠΟ ΤΙΣ ΥΠΟΣΧΕΣΕΙΣ ΤΣΙΠΡΑ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΑΚΤΙΒΙΣΜΟΥΣ ΣΚΟΥΡΛΕΤΗ ΣΤΟ ΝΑΥΑΓΙΟ

Πώς οδήγησαν τη ΔΕΗ στα πρόθυρα χρεοκοπίας

ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΡΟΥΣΤΑΛΛΗ, ΣΕΛΙΔΕΣ Α10-11

ΙΛΑΡΟΤΡΑΓΩΔΙΑ

Του ΣΤΑΥΡΟΥ Π. ΨΥΧΑΡΗ

Τα πρόσφατα γεγονότα δικαιολογούν όσους πιστεύουν ότι *«το θηρίο δεν το τραυματίζεις· αν μπορείς, το σκοτώνεις».*

Δεν χρειάζεται ιδιαίτερη προσπάθεια για να κατανείμει κανείς τους ρόλους των

Συνέχεια στη σελίδα Α2

DOCUMENTA 14

Η Αθήνα στο επίκεντρο της παγκόσμιας τέχνης

Μ. ΑΣΤΡΑΠΕΛΛΟΥ, ΣΕΛΙΔΑ Α17

ΒΑΡΟΣ ΣΤΟΝ 20ό ΑΙΩΝΑ

Ποιες αλλαγές έρχονται στα βιβλία της Ιστορίας

Το σχέδιο του νέου αναλυτικού προγράμματος της Ιστορίας παραδίδεται σε λίγες ημέρες στο υπουργείο Παιδείας και περιέχει σημαντικές καινοτομίες. Για πρώτη φορά τα βιβλία θα φτάνουν ως τον 21ο αιώνα. Μεγαλύτερο μέρος θα καταλαμβάνουν γεγονότα του 20ού αιώνα.

ΜΥΡΤΩ ΙΩΑΝΝΟΥ, ΣΕΛΙΔΑ Α27

ΜΑΡΙΟΝ ΚΟΤΙΓΙΑΡ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Αν δεν ακούς, δεν αγαπάς

Ι. ΖΟΥΜΠΟΥΛΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΣΕΛΙΔΑ 9

ΤΟ «ΔΙΑΖΥΓΙΟ»

Ο κυκεώνας του Brexit δοκιμάζει την Ευρώπη

Το ρολόι της βρετανικής αποχώρησης άρχισε να κτυπά και η 29η Μαρτίου 2019 είναι η καταληκτική ημερομηνία της διετούς διαδικασίας. Τόσο στις Βρυξέλλες όσο και στο Λονδίνο επικρατούν ανησυχία και προβληματισμός. Και οι δύο πλευρές γνωρίζουν ότι θα χάσουν από το «διαζύγιο».

ΑΓΓ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ, ΣΕΛΙΔΕΣ Α18-19

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Η πρώτη τράπεζα στην Ελλάδα

ΙΛΑΡΟΤΡΑΓΩΔΙΑ

Συνέχεια από την πρώτη σελίδα

διαφόρων θηρίων.

Αξιωματούχοι της ΕΕ και του IMF δρουν, συνήθως, σαν η Ελλάδα να είναι προτεκτοράτο. Μάλιστα, φθάνουν σε σημείο να διατυπώνουν σχόλια απαράδεκτα, διανθισμένα με ύβρεις.

Αυτοί βέβαια δεν θα ήσαν λύκοι, αν τούτοι δεν ήσαν αρνιά **– για να θυμηθούμε τον Σαίξπηρ. Και ακόμη, δεν θα είχαν το θάρρος να περιγελούν την Αθήνα διαρρέοντας πληροφορίες ότι η πρόσφατη κρίση στις σχέσεις με τους δανειστές θα λυθεί ταχέως.**

Προφανώς, κάποιος παγίδευσε και τους εκεί και τους εδώ σε ολισθηρούς δρόμους αισίων προβλέψεων.

Οσα συμβαίνουν τα τελευταία χρόνια έχουν μεταβάλει τη διαπραγμάτευση και τα μνημόνια σε ιλαροτραγωδία.

Είναι ώρα να τελειώνει ο εκατέρωθεν εμπαιγμός. Η κυβέρνηση οφείλει να δώσει τέλος στην εκκρεμότητα που δυναμιτίζει την ανάπτυξη της χώρας.

Το θηρίο το σκοτώνεις.

Το ζήτημα είναι, βέβαια, να έχεις μαζί σου την εξέδρα, δηλαδή τον Λαό.

Εν Τάχει...

Η ζωγράφος που «φώτισε» την αρχαιότητα

Η Μαρία Λάσνιγκ εμπνεύστηκε τα έργα της από τα ταξίδια της στις όχθες και στα νησιά του Αιγαίου.

ΤΟ ΒΗΜΑ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΣΕΛΙΔΑ 8

Σβήνοντας τις «πυρκαγιές» του οργανισμού

Νέοι τρόποι για να γνωρίσουμε και να νικήσουμε τη φλεγμονή στο Συνέδριο Ρευματολογίας.

ΤΟ ΒΗΜΑ - SCIENCE → ΣΕΛΙΔΕΣ 6-7

ΠΟΛΙΤΙΚΑ

Επαφές, μεταγραφές και αρραβώνες στην Κεντροαριστερά. Η πορεία προς το συνέδριο του Ιουνίου, η συνάντηση Γεννηματά - Βενιζέλου και η προσπάθεια της Χαριλάου Τρικούπη να κλείσει τα ανοιχτά μέτωπα. → ΣΕΛΙΔΑ Α13

«Η Βουλή δεν μπορεί να είναι μαυσωλείο». Ο γενικός γραμματέας της Βουλής, Κώστας Αθανασίου, μιλάει για το «άλμα» που απαιτείται ώστε ως θεσμός να ανακτήσει το χαμένο έδαφος της αξιοπιστίας της και να είναι ανοιχτή προς την κοινωνία. → ΣΕΛΙΔΑ Α16

ΚΟΣΜΟΣ

Ο Ντόναλντ Τραμπ μετρά αποτυχίες. Τα περισσότερα σημαντικά προεδρικά διατάγματα που έχει εκδώσει «σκοντάφτουν» στο δικαστικό σύστημα, ενώ τα ποσοστά δημοτικότητάς του αγγίζουν νέο χαμηλό. → ΣΕΛΙΔΕΣ Α20-21

Ο θρίαμβος της «μίνι Μέρκελ». Η Ανεγκρετ Κραμπ-Καρενμπάουερ χάρισε στο κόμμα της καγκελαρίου νίκη γοήτρου στις εκλογές του κρατιδίου του Ζάαρλαντ. → ΣΕΛΙΔΑ Α22

Τα άντρα των τζιχαντιστών στην Ευρώπη. Αποτελούν κέντρα στρατολόγησης των βομβιστών που πραγματοποίησαν τις επιθέσεις των τελευταίων ετών σε Γαλλία, Βέλγιο, Γερμανία και τροφοδοτούν με μαχητές το ISIS. → ΣΕΛΙΔΑ Α23

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ολοκληρώνεται ο χάρτης των μεγάλων δρόμων. Πώς ύστερα από 10 χρόνια φτάσαμε στο τέλος του τούνελ. → ΣΕΛΙΔΕΣ Α24-25

Τσουνάμι στη Δικαιοσύνη μετά την παραίτηση Ράικου. Οι υποθέσεις που μένουν πίσω, τα πρόσωπα που εμπλέκονται, οι εξελίξεις που θα ακολουθήσουν και η Novartis. → ΣΕΛΙΔΑ Α26

«Οικονομική βόμβα» απειλεί να ανατινάξει τα νοσοκομεία. Η δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη σκοντάφτει στον σχεδιασμό της κυβέρνησης. → ΣΕΛΙΔΑ Α28

Το άγνωστο θρίλερ του Παλαιού Φαλήρου. Το οπλοστάσιο-μαμούθ, το σχέδιο αιματηρής επίθεσης στα γραφεία της ΝΔ το 2014 και η γλάστρα-βόμβα σε ξενοδόχο. → ΣΕΛΙΔΑ Α30

Η βία και οι βόμβες «παράγουν» πρόσφυγες. Πρωτότυπη έρευνα της βρετανικής μη κυβερνητικής οργάνωσης «Δράση για την Ενοπλη Βία» δημοσιεύεται ταυτόχρονα στο «Βήμα», στον «Observer» και στο «Spiegel». → ΣΕΛΙΔΑ Α31

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Τα ζευγάρια που θα κρίνουν το ντέρμπι. Η αναμέτρηση ΑΕΚ - ΠΑΟ θα γίνει με το μυαλό στο μέλλον. → ΣΕΛΙΔΑ Α34

Μεταγραφικά σενάρια ανοιξιάτικης ποδοσφαιρικής νύχτας. Οι κορυφαίες ευρωπαϊκές ομάδες ξέρουν τι θέλουν και μπορούν να το αποκτήσουν. → ΣΕΛΙΔΑ Α35

ΒΗΜΑτοδότης

Πώς ο Τσίπρας ξεγέλασε την Κατσέλη

→ ΣΕΛΙΔΑ Α38

Σίβυλλα

Περίπατος στη Villa La Leopolda

ΤΟ ΒΗΜΑ-ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ë ΣΕΛΙΔΑ 16

γράφουν

ΠΟΣΟ ΑΝΟΗΤΟΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ Ο κ.ΤΟΜΣΕΝ;
Αντώνης Καρακούσης → ΣΕΛΙΔΑ Α6

ΘΛΙΒΕΡΟΙ ΕΠΙΓΟΝΟΙ ΜΙΑΣ ΧΑΜΕΝΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ
Σήφης Πολυμίλης → ΣΕΛΙΔΑ Α8

ΕΧΟΥΝ ΜΑΥΡΑ ΜΕΣΑΝΥΧΤΑ
Νότης Παπαδόπουλος → ΣΕΛΙΔΑ Α11

Ο ΜΠΕΛΟΓΙΑΝΝΗΣ ΖΕΙ;
Σωκράτης Τσιχλιάς → ΣΕΛΙΔΑ Α14

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
Λευτέρης Κουσούλης → ΣΕΛΙΔΑ Α15

Η ΕΥΡΩΠΗ ΜΕΤΑ ΤΟ BREXIT
Γιάννης Καρτάλης → ΣΕΛΙΔΑ Α21

ΣΤΗΝ ΑΝΕΜΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ
Πέτρος Ν. Λινάρδος → ΣΕΛΙΔΑ Α35

ΚΑΛΩΣ ΤΑ ΦΑΝΤΑΣΜΑΤΑ!..
Ι. Κ. Πρετεντέρης → ΣΕΛΙΔΑ Α37

«ΠΟΙΟΙ ΕΙΜΑΣΤΕ, ΠΟΥ ΠΑΜΕ»
Γιάννης Μεταξάς ΝΕΕΣ ΕΠΟΧΕΣ ë ΣΕΛΙΔΑ 6

ΚΑΙ ΑΝ Ο ΣΤΑΛΙΝ ΔΕΝ ΕΙΠΕ (ΑΚΡΙΒΩΣ) ΟΧΙ;
Ανδρέας Παππάς ΝΕΕΣ ΕΠΟΧΕΣ ë ΣΕΛΙΔΑ 6

Ο ΠΙΝΟΚΙΟ
Θεόδωρος Πάγκαλος ΝΕΕΣ ΕΠΟΧΕΣ ë ΣΕΛΙΔΑ 6

ΠΕΡΙ ΟΜΑΔΙΚΩΝ ΑΠΟΛΥΣΕΩΝ
Γιάννης Μαρίνος ë ΣΕΛΙΔΑ Β2

ΤΟ ΚΡΥΦΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ
Γιώργος Παπαϊωάννου ë ΣΕΛΙΔΑ Β4

ΧΕΙΡΟΤΕΡΑ ΔΕΝ ΓΙΝΕΤΑΙ
Βασίλης Κώτσης ë ΣΕΛΙΔΑ Β16

Η... ΚΑΤΑΙΓΙΔΑ ΠΟΥ ΕΡΧΕΤΑΙ
Ζώης Τσώλης ë ΣΕΛΙΔΑ Β16

ΤΟ ΒΗΜΑ
Δημήτριος Λαμπράκης (1922-1957)
Χρήστος Δ. Λαμπράκης (1957-2009)

■ Ετος ιδρύσεως 1922 ■ Ετος 96ο ■ Αριθ. φύλλου 16498
■ Πολιτική και Οικονομική εφημερίδα ■ Ιδιοκτήτης: Δημοσιογραφικός Οργανισμός Λαμπράκη

Εκδότης: **Σταύρος Π. Ψυχάρης** Διευθυντής: **Αντώνης Β. Καρακούσης**

Διευθυντές Συντάξεως: **Λευτέρης Γιαννακόπουλος, Σήφης Πολυμίλης.**
Αρχισυντάκτες: **Ζώης Τσώλης, Νίκος Μπακουνάκης, Ελένη Βουλτσίδου, Χριστίνα Τσούτσουρα-Ψυχάρη.**
Σύμβουλοι Εκδόσεως: **Γιάννης Καρτάλης, Γεώργιος Π. Μαλούχος**

Γραφεία: **Μιχαλακοπούλου 80, Αθήνα 115 28** E-mail: **tovima@dolnet.gr** Internet: **http://www.tovima.gr** Τηλ. κέντρο: **211 365.7000** Κωδικός ΕΛΤΑ: **2696**

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική, η κατά παράφραση ή διασκευή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη. Νόμος 2121/1993 και κανόνες Διεθνούς Δικαίου που ισχύουν στην Ελλάδα.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΑΜΠΡΑΚΗ
Δημήτριος Λαμπράκης (1931-1957)
Χρήστος Δ. Λαμπράκης (1957-2009)

Σταύρος Π. Ψυχάρης, **Πρόεδρος ΔΣ**
Χριστίνα Τσούτσουρα-Ψυχάρη, **Αντιπρόεδρος ΔΣ**
Πάνος Στ. Ψυχάρης, **Διευθύνων Σύμβουλος**
Α. Χρηστάκης, **Οικονομικός Σύμβουλος**
Ν. Αναστασόπουλος, **Οικονομικός Διευθυντής**
Ν. Πιμπλής, **Νομικός Σύμβουλος**

Αυτό το Πάσχα, τα yellows είναι πιο πολλά από ποτέ!

Με το Πρόγραμμα Επιβράβευσης yellow της Τράπεζας Πειραιώς, τα yellows πολλαπλασιάζονται γιατί:

- κερδίζεις **10.000 yellows** με την έκδοση κάθε νέας πιστωτικής κάρτας που συμμετέχει στο Πρόγραμμα
- κάθε μέρα, έως και **100 τυχεροί** κερδίζουν από **10.000 yellows** με αγορές στους Συνεργάτες του Προγράμματος & στο yellowday

Και το Πάσχα... κάνε ό,τι έκανες πάντα και κέρδισε όπως δεν κέρδισες ποτέ!

x10 yellows στους Συνεργάτες του Προγράμματος & στο yellowday

attica · AVIS · Ερρίκος Ντυνάν Hospital Center · e-FOOD.gr · GRECOTEL HOTELS & RESORTS · ΗΡΩΝ · Hondos Center · INTERSPORT · μασούτης · MediaMarkt · Public · ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ · TICKET365.GR · travelplanet24 · ΟΜΙΛΟΣ ΥΓΕΙΑ · WIND · χαλκιαδάκης

Ισχύει από 27/3 έως 23/4/2017. Όροι & προϋποθέσεις για το Πρόγραμμα και τις κάρτες που συμμετέχουν στο www.piraeusbank.gr/yellow

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Η πρώτη τράπεζα στην Ελλάδα

Πολιτικά

Πίεση μέχρις ασφυξίας και σενάρια εκλογών

Στη σύνοδο του ΔΝΤ στις 21 Απριλίου παραπέμπεται τώρα το κλείσιμο της αξιολόγησης - Ολοι διαπιστώνουν πρόοδο αλλά οι περικοπές στις συντάξεις παραμένουν το μεγάλο εμπόδιο

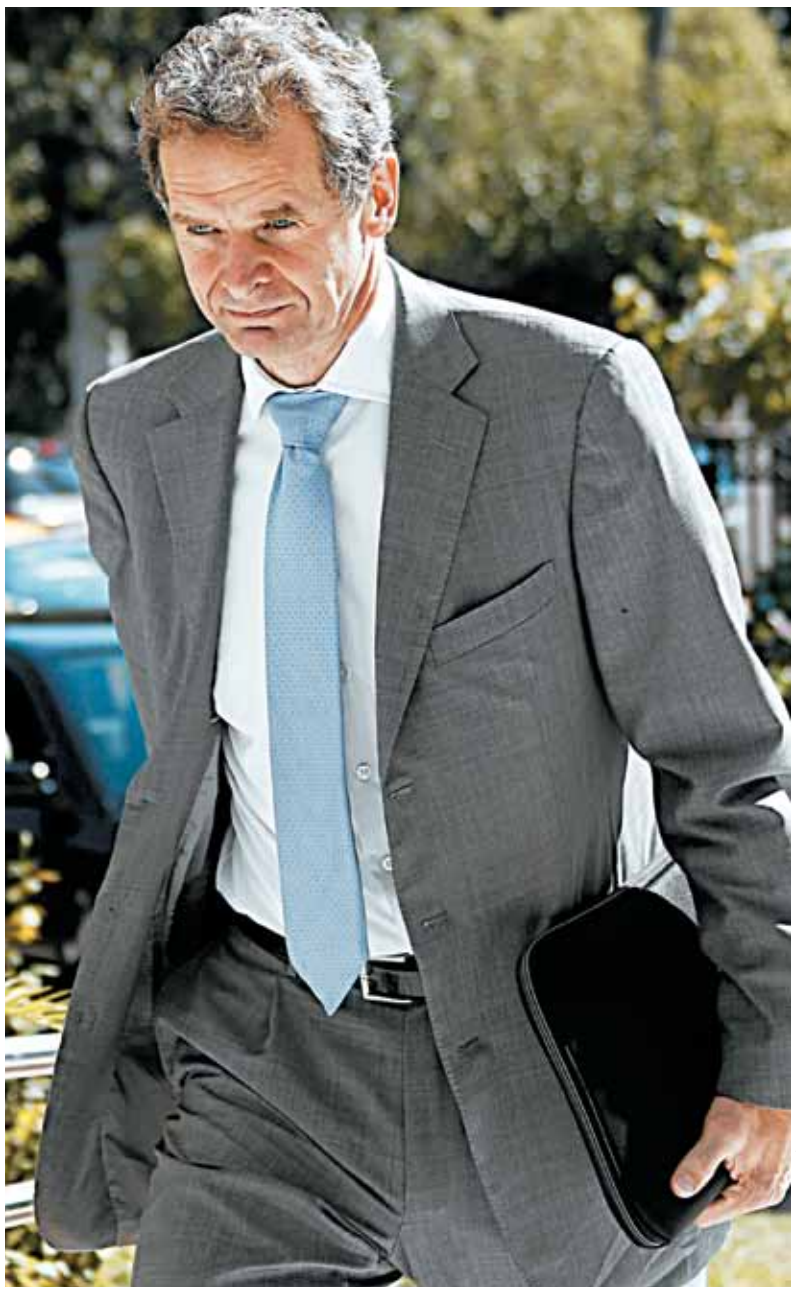

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ REUTERS/ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΡΑΧΑΛΗΣ

ΣΚΛΗΡΟ ΠΑΖΑΡΙ

Ανοιχτά μένουν τα ζητήματα για το ποιες συντάξεις θα μειωθούν, πόσο θα μειωθούν και σε πόσες δόσεις θα γίνουν οι περικοπές ώστε η συνολική εξοικονόμηση να οδηγεί σε μείωση των κρατικών επιχορηγήσεων κατά 1,8 δισ. ευρώ ή 1% του ΑΕΠ κάθε χρόνο.

Κατά ορισμένες πληροφορίες ο Αλ. Τσίπρας θα προτιμούσε οι περικοπές να γίνουν το 2020 και το 2021 ώστε να έχει την ευκαιρία την άνοιξη του 2019 να πάει σε τετραπλές εκλογές. Εθνικές, ευρωεκλογές, περιφερειακές και δημοτικές με τις λιγότερες δυνατές απώλειες για τον ΣΥΡΙΖΑ.

Παράγοντες της οικονομικής και πολιτικής ζωής του τόπου σημειώνουν ότι ο Πόουλ Τόμσεν δεν λαμβάνει υπόψη του τον υφεσιακό χαρακτήρα που θα έχει το μπαράζ μειώσεων στις συντάξεις.

ΡΕΠΟΡΤΑΖ **ΖΩΗΣ ΤΣΩΛΗΣ**

«Η κυβέρνηση τα έχει δώσει όλα και συμφωνία δεν βλέπει»... Σε αυτή τη φράση συμπυκνώνεται το αποτέλεσμα του pressing που ασκεί συστηματικά και επίμονα το ΔΝΤ μέσω του **Πόουλ Τόμσεν** στον **Ευκλείδη Τσακαλώτο** προκειμένου να μειώσει οριζόντια κύριες και επικουρικές συντάξεις, και ακόμη χειρότερα οι περικοπές να αρχίσουν από το 2018.

Ανοιχτά ζητήματα, δύσκολες αποφάσεις

Βέβαια την απαίτηση αυτή δύσκολα μπορεί να καταπιεί η κυβέρνηση καθώς σε αυτή την περίπτωση δεν θα μένει ούτε ένα άνοιγμα στον πολιτικό ορίζοντα που θα μπορούσε να εκμεταλλευθεί ο **Αλέξης Τσίπρας** προκειμένου να μην οδηγηθεί στις εκλογές του 2019 σαν «πρόβατο επί σφαγή». Κατά ορισμένες άλλες πληροφορίες ο κ. Τσίπρας θα προτιμούσε οι περικοπές να γίνουν το 2020 και 2021 ώστε να έχει την ευκαιρία την άνοιξη του 2019 να πάει σε τετραπλές εκλογές. Εθνικές, ευρωεκλογές, περιφερειακές και δημοτικές ώστε να διαμορφωθεί ένα νέο πολιτικό τοπίο στη χώρα με τις λιγότερες δυνατές απώλειες για τον ΣΥΡΙΖΑ.

Είναι γεγονός ότι μετά και τη συνεδρίαση του EuroWorking Group το βράδυ της Παρασκευής παρέμειναν ανοιχτά τα ζητήματα για το ποιες συντάξεις θα μειωθούν (όλες όσες είναι επάνω από τα 700 ευρώ ή όσες είναι επάνω από τα 900 ευρώ), πόσο θα μειωθούν και σε πόσες δόσεις θα γίνουν οι περικοπές ώστε η συνολική εξοικονόμηση να οδηγεί σε μείωση των κρατικών επιχορηγήσεων κατά 1,8 δισ. ευρώ ή 1% του ΑΕΠ κάθε χρόνο.

Η αρχική απαίτηση του κ. Τόμσεν ήταν οι περικοπές να γίνουν εφάπαξ μέσω της κατάργησης της προσωπικής διαφοράς στις παλιές συντάξεις, αυτές που είχαν εκδοθεί ως τον Μάιο του 2016, και ο αντίλογος του κ. Τσακαλώτου και του Γιώργου Χουλιαράκη ήταν οι περικοπές να γίνουν σε δύο δόσεις στις αρχές του 2019 και στις αρχές του 2020. Ετσι έμενε ο κενός «πολιτικός χρόνος» του 2018 που η κυβέρνηση θα ήθελε να είναι μια χρονιά χωρίς νέα μέτρα και με προοπτική το καλοκαίρι του ίδιου έτους να αναγγείλει το τέλος του Μνημονίου. Ομως ο σκληρός του ΔΝΤ γύρισε το επιχείρημα, αποδέχθηκε να περικοπούν οι συντάξεις σε δύο δόσεις, αλλά απαίτησε το πρώτο ψαλίδισμα να γίνει το 2018.

Πέραν της προφανούς σκοπιμότητας του κ. Τόμσεν να ελέγξει και το πολιτικό timing ώστε να εφαρμοσθούν τα μέτρα που απαίτησε με συνοπτικές διαδικασίες και χωρίς κενά εφαρμογής, παράγοντες της οικονομικής και πολιτικής ζωής του τόπου σημειώνουν ότι ο Δανός δεν λαμβάνει υπόψη του τον υφεσιακό χαρακτήρα που θα έχει το μπαράζ μειώσεων στις συντάξεις.

Μάλιστα οι ίδιοι κύκλοι μιλούν απαξιωτικά για τον κ. Τόμσεν. Ο χαρακτηρισμός «αυτός ο ανόητος Τόμσεν» είναι συνήθης στους κύκλους ακόμη και της Ουάσιγκτον όπου κατά ορισμένες πληροφορίες σε επαφές που είχαν έλληνες (μη κυβερνητικοί) κορυφαίοι παράγοντες η Κριστίν Λαγκάρντ είπε ότι «υπάρχει σοβαρή πρόοδος στις διαπραγματεύσεις και σύντομα θα υπάρξουν αποτελέσματα».

Η ίδια τοποθετεί τη συμφωνία το διάστημα 21-23 Απριλίου που θα γίνει και η εαρινή σύνοδος του ΔΝΤ και το Ταμείο θα έχει έτοιμο το πρόγραμμά του για την Ελλάδα.

Βέβαια η συμφωνία προϋποθέτει να έρθουν προς συζήτηση στη Βουλή τα μέτρα που θα συμφωνηθούν τις επόμενες εβδομάδες. Πάντως θα είναι έκπληξη αν υπάρξει οριστική συμφωνία στο Eurogroup της 7ης Απριλίου στη Μάλτα, κάτι που αποκλείει και ο Γερούν Ντάισελμπλουμ.

Βέβαια από τη Μάλτα θα μεταδοθεί το μήνυμα προόδου και θα δοθούν νέες κατευθύνσεις κι αν χρειαστεί θα οριστεί ένα έκτακτο Eurogroup στο οποίο θα επικυρωθούν τα συμφωνηθέντα.

Από την πλευρά του υπουργού Οικονομικών καταβαλλόταν μέχρι και χθες προσπάθεια να ανακοινωθεί ο χρόνος επιστροφής των θεσμών στην Αθήνα για να προετοιμασθούν τα τεχνικά κείμενα (μεσοπρόθεσμο και επικαιροποίηση του Μνημονίου) της αξιολόγησης και να διασκεδαστούν έτσι οι εντυπώσεις περί αδιεξόδου και διαφωνιών του ιδίου με το Μέγαρο Μαξίμου.

Το σκληρό πρέσινγκ του Πόουλ Τόμσεν στον Ευκλείδη Τσακαλώτο συνεχίζεται καθώς το Ταμείο ζητεί να μειώσει οριζόντια κύριες και επικουρικές συντάξεις, και ακόμη χειρότερα οι περικοπές να αρχίσουν από το 2018

Ο κ. Τσακαλώτος με το γνωστό φλεγματικό χιούμορ εξέδωσε την εξής ανακοίνωση: *«Η φημολογία για τις δήθεν διαφωνίες του υπουργού Οικονομικών με τον Πρωθυπουργό βασίζονται στην ίδια στέρεη βάση με την επιστημονικότατη και εμπεριστατωμένη άποψη ότι "ο γάμος είναι η βασική αιτία των διαζυγίων". Είναι κάποια ανακούφιση για τον υπουργό ότι ενώ στο Σύμπαν μπορεί ο άνθρωπος να είναι το μοναδικό νοήμον ον, στη Γη ο αριθμός των ανοήτων δεν είναι άπειρος...»*.

Οι διαρροές ενόχλησαν την Κομισιόν

Το άλλο ζήτημα που απασχολεί ιδιαίτερα την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία δεν κρύβει την ενόχλησή της, είναι οι διαρροές περί κλεισίματος της συμφωνίας στο Reuters από την αρχή της περασμένης εβδομάδος.

Οι πιο προχωρημένοι μιλούν για «σπέκουλα» και «παιχνίδια με τις μετοχές και τα ομόλογα».

Πάντως μετά την... παρέμβαση του Reuters, η απόδοση του δεκαετούς ελληνικού ομολόγου υποχώρησε σημαντικά στο 6,85% και διαμορφώθηκε κάτω από το 7% για πρώτη φορά μετά την 1η Μαρτίου. Μεγαλύτερο ήταν το ράλι στο διετές ελληνικό ομόλογο, όπου η απόδοση υποχώρησε στο 7,55%, στο χαμηλότερο επίπεδο από τις 27 Ιανουαρίου.

ΠΕΡΙΜΕΝΟΝΤΑΣ ΤΟ 2019

Τα μέτρα και οι ελαφρύνσεις που δέχθηκαν οι δανειστές

Στα μέτρα που έχουν ήδη κλειδώσει είναι η μείωση του αφορολογήτου στα 5.900 ευρώ, αλλά αυτό θα γίνει σε δύο δόσεις. Μέσα στο 2019 θα μειωθεί το αφορολόγητο σε τέτοιο όριο ώστε οι απώλειες εισοδήματος να μην υπερβαίνουν τα 300 ευρώ. Επιπλέον 300 ευρώ θα χαθούν και το 2020. ***(Πίνακας με το αφορολόγητο και τις επιβαρύνσεις στην ΑΝΑΠΤΥΞΗ, σελ. Β2)***

Στα αντίμετρα, δηλαδή τα μέτρα ελάφρυνσης που θα εφαρμοστούν το 2019 αν η κυβέρνηση υπερβεί το 2018 τον στόχο για πρωτογενές πλεόνασμα 3,5% του ΑΕΠ, το βασικό είναι η μείωση του φόρου επιχειρήσεων σε 26% από 29% που είναι σήμερα. Επίσης οι δανειστές αποδέχθηκαν την καταβολή 200 εκατ. ευρώ για επίδομα θέρμανσης και τη μείωση της συμμετοχής των συνταξιούχων στα φάρμακα. Σύμφωνα με το σχέδιο η μείωση θα ανέρχεται σε 50% για όσους λαμβάνουν σύνταξη άνω των 700 ευρώ και 100% για όσους παίρνουν λιγότερα. Τέλος, θα υπάρξει πρόγραμμα πλήρους κάλυψης βρεφονηπιακών σταθμών για όλα τα νοικοκυριά που θα στοιχίσει 150 εκατ. ευρώ, καθώς και πρόγραμμα συσσιτίων στα σχολεία.Το κριτήριο ενεργοποίησης των μέτρων ανακούφισης νοικοκυριών και οικονομίας θα είναι η πρόβλεψη για την πορεία του πρωτογενούς πλεονάσματος μέσα στο 2019.

Ετσι, αν στο τέλος του 2018 προβλεφθεί ότι το πρωτογενές πλεόνασμα θα κλείσει στο 3,5% του ΑΕΠ, θα ενεργοποιηθούν και τα θετικά μέτρα.

Αντίστοιχη διαδικασία θα επαναληφθεί και στο τέλος του 2019 για τον προϋπολογισμό του 2020.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ
www.tovima.gr

Τελική διαπραγμάτευση με τον... ΣΥΡΙΖΑ

Το φάσμα της αμφισβήτησης που αντιμετωπίζει ο Πρωθυπουργός, οι διαφορές με τον Ευ. Τσακαλώτο και η μάχη πολιτικής επιβίωσης του ΣΥΡΙΖΑ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: ΕΡΑ/ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΥΤΣΟΥΔΗΣ

ΤΙ ΕΙΠΑΝ

Ο Π. Σκουρλέτης σήκωσε το λάβαρο της αντίστασης κατά της ιδιωτικοποίησης της ΔΕΗ

Ο Ν. Φίλης έχει αναλάβει την αντιπαράθεση με την Εκκλησία, καθώς και το ροκάνισμα της σχέσης με τους ΑΝΕΛ και τον Πάνο Καμμένο

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΑΓΓΕΛΟΣ ΚΩΒΑΙΟΣ

Η πραγματική διαπραγμάτευση για τον **Αλέξη Τσίπρα** ξεκινά τώρα (με την αξιολόγηση ακόμα «στον αέρα») και γίνεται με το κόμμα του. Εν όψει δε αυτής της διαδικασίας που βρίσκει τον ΣΥΡΙΖΑ και τον Πρωθυπουργό σε εντελώς διαφορετικό σημείο του πολιτικού κύκλου από εκείνο του 2015, ενεργοποιούνται και εσωκομματικές διαδικασίες που αναμένεται να καθορίσουν την επόμενη ημέρα για τον κ. Τσίπρα και τον στενό κύκλο των συνεργατών του.

Υποχωρήσεις και αντιδράσεις

Τα περιστατικά των τελευταίων ημερών επιβεβαίωσαν πολλές πληροφορίες της προηγούμενης περιόδου. Οι υπουργοί που φέρουν κατά κύριο λόγο το βάρος της διαπραγμάτευσης με τους θεσμούς επιχείρησαν να κλείσουν τη συμφωνία με τους δανειστές, έκαναν υποχωρήσεις, επιδίωξαν να διαχειριστούν εσωκομματικές αντιδράσεις, όμως την κρίσιμη ώρα συνέβη το αντίθετο από αυτό που διεκδικεί εδώ και μήνες ο **Ευκλείδης Τσακαλώτος**: αντί ο Πρωθυπουργός να δώσει το πράσινο φως για ολοκλήρωση της αξιολόγησης, που βάσει του προσυμφώνου θα προέβλεπε περικοπές συντάξεων 1% του ΑΕΠ από το 2019, διεμήνυσε ότι κάτι τέτοιο δεν περνάει και ότι οι όποιες περικοπές θα πρέπει να μετατεθούν για μετά το 2020. Απαίτησε μάλιστα, σύμφωνα με πληροφορίες από τον υπουργό Οικονομικών να στείλει (άλλη) μία επιστολή με την οποία να ζητεί την αλλαγή σε όσα είχε συμφωνήσει.

Ο Αλέξης Τσίπρας αντί να δώσει το πράσινο φως στον Ευ. Τσακαλώτο για ολοκλήρωση της αξιολόγησης, διεμήνυσε ότι κάτι τέτοιο δεν περνάει και ότι οι όποιες περικοπές θα πρέπει να μετατεθούν για μετά το 2020

Η εξέλιξη αυτή συνιστά μείζονα εμπλοκή και ήδη έχει προκαλέσει τη σκλήρυνση της στάσης του ΔΝΤ. Στο φόντο αυτών των αποφάσεων και ενεργειών του Αλ. Τσίπρα βρίσκεται κατά τις εκτιμήσεις στελεχών του ΣΥΡΙΖΑ η συναίσθηση ότι αυτό που καλούνται σήμερα να ψηφίσουν οι βουλευτές της κυβερνητικής πλειοψηφίας τούς οδηγεί ένα βήμα πιο κοντά στο πολιτικό τους τέλος. Και είναι αυτός ο λόγος για τον οποίο αρκετοί (όχι πάντως πολλοί...) προτιμούν ένα σενάριο προσφυγής στις κάλπες με την αξιολόγηση ανοιχτή, παρά την αναμονή και την αγωνία της φθοράς που ήδη καταγράφεται δημοσκοπικά χωρίς να διαφαίνεται αναστροφή της πορείας.

Είναι αυτό το εσωκομματικό περιβάλλον που έχει ενεργοποιήσει τα αντανακλαστικά και τις φιλοδοξίες προσώπων που με τον δικό τους τρόπο παρεμβαίνουν πλέον (ανοιχτά ή παρασκηνιακά) στη μάχη πολιτικής επιβίωσης του ΣΥΡΙΖΑ, προαναγγέλλοντας ουσιαστικά μια κούρσα για την επιρροή στο κόμμα (ή ακόμη και την ηγεσία) κατά την περίοδο που θα ακολουθήσει.

Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται η κινητικότητα που επιδεικνύουν τις τελευταίες ημέρες υπουργοί όπως ο **Π. Σκουρλέτης**, ή πρόσωπα όπως ο **Ν. Φίλης**, ο **Ι. Δραγασάκης** και ο **Ν. Βούτσης**. Στο κέντρο του κύκλου βρίσκεται ο Ευ. Τσακαλώτος, ο οποίος αναμένεται να κάνει τις όποιες κινήσεις του, έπειτα από την «ακύρωσή» του από τον Πρωθυπουργό την προηγούμενη εβδομάδα.

Τσίπρας όπως Σαμαράς, Παπανδρέου...

Για κάποιους ο Αλ. Τσίπρας βρίσκεται αντιμέτωπος πλέον με τη μοίρα των μνημονιακών προκατόχων του, όπως ο **Γ. Παπανδρέου** και ο **Αντ. Σαμαράς**. Είτε φέρει τα μέτρα προς ψήφιση είτε όχι, η προσωπική του φθορά θεωρείται μη αναστρέψιμη και κατά κάποιους ο εκνευρισμός που επιδεικνύει και η εριστική του διάθεση στη Βουλή (όπως φάνηκε και στην πρόσφατη συζήτηση για την προανακριτική των εξοπλιστικών της περιόδου Παπαντωνίου) το αποδεικνύουν. Στον βαθμό που κάποια πρόσωπα πεισθούν ότι η φθορά αυτή πράγματι δεν έχει επιστροφή, οι εξελίξεις στο εσωτερικό του ΣΥΡΙΖΑ αναμένεται ότι θα δρομολογηθούν – ακόμη και ερήμην της λεγόμενης ηγετικής ομάδας. Οπως άλλωστε επανειλημμένως δήλωνε ο Ν. Βούτσης, «η αντοχή της κυβέρνησης κρίνεται από τη σχέση της με την κοινωνία».

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΚΑΙ ΟΙ ΡΟΛΟΙ

Οι επιδιώξεις Σκουρλέτη - Φίλη και η στάση Δραγασάκη

Ο κ. Γιάννης Δραγασάκης είναι ένα από τα πρόσωπα με εσωκομματική επιρροή που θα παίξουν ρόλο όταν έλθει η ώρα της διαδοχής του Αλ. Τσίπρα

Τα πρόσωπα έχουν ήδη διαλέξει ρόλους και εκδηλώνονται δημοσίως. Πρώτος, μεταξύ όλων εκείνων που δεν κρύβουν τις προθέσεις τους, είναι ο υπουργός Εσωτερικών **Π. Σκουρλέτης**. Τις τελευταίες εβδομάδες έχει ανοίξει μία ολόκληρη «βεντάλια» θέσεων που έμοιαζαν να διαμορφώνουν την αντίληψή του για τους στόχους της κυβέρνησης την επόμενη περίοδο. Αρχικώς πρότεινε την ψήφιση των μέτρων από διευρυμένη πλειοψηφία. Η κυβέρνηση διά του εκπροσώπου της **Δ. Τζανακόπουλου** στην ουσία αποδοκίμασε την πρόταση.

Εν συνεχεία ανέφερε ότι είναι αμφίβολο αν η αξιολόγηση θα κλείσει έως τον Σεπτέμβριο. Η κυβέρνηση επιμένει να εκδίδει non papers στα οποία περίπου διαβεβαιώνει ότι κλείνει από μέρα σε μέρα.

Και προσφάτως σήκωσε το λάβαρο της αντίστασης κατά της ιδιωτικοποίησης της ΔΕΗ. Κατά κάποιους, η συγκεκριμένη πρωτοβουλία έχει δύο εκδοχές: αφενός είναι μια ασφαλής ρητορική για την Αριστερά και το ακροατήριό της, αφετέρου καλύπτει τη συμβολή του κ. Σκουρλέτη στο πρόβλημα ρευστότητας που αντιμετωπίζει η επιχείρηση, καθώς επί των ημερών του ως υπουργού Ενέργειας και Περιβάλλοντος υιοθετήθηκε η νέα τιμολογιακή πολιτική και αμφιλεγόμενες τακτικές, όπως το να μην κόβεται το ρεύμα για οφειλές έως και 1.000 ευρώ.

Σε δεύτερο πλάνο δραστηριοποιείται ο **Νίκος Φίλης**. Σύμφωνα με πληροφορίες, η δικτύωσή του με τους 53+ (ή κάποιους από αυτούς) έχει προχωρήσει σε άλλα επίπεδα, με κάποιους να εκτιμούν ότι ο πρώην υπουργός Παιδείας σύντομα θα αναδειχθεί σε νέο (άτυπο ή και επίσημο) επικεφαλής τους. Ο κ. Φίλης διατηρεί διαύλους επικοινωνίας και με τον κ. Τσακαλώτο, κάτι που σύμφωνα με κάποιες επίμονες πηγές δεν ισχύει μεταξύ υπουργού Οικονομικών και Πρωθυπουργού. Σε ό,τι αφορά τα πεδία διαχείρισης του «αριστερού εγχειριδίου», ο κ. Φίλης έχει αναλάβει την αντιπαράθεση με την Εκκλησία, καθώς και το ροκάνισμα της σχέσης με τους ΑΝΕΛ και τον **Πάνο Καμμένο**.

Και οι δύο αυτές παράμετροι θεωρούνται εκλογικά κρίσιμες για τον πυρήνα της Αριστεράς και κάποια συγκεκριμένα ακροατήρια. Επιπλέον, ο κ. Φίλης φάνηκε ότι στο πρόσφατο συνέδριο του Οκτωβρίου 2016, με αυτή τη ρητορική αύξησε σημαντικά την αποδοχή (ίσως και την επιρροή) του από το κόμμα.

Ο **Ι. Δραγασάκης** υπήρξε μια περίοδος κατά την οποία τήρησε στάση ουδετερότητας εν γένει και μια απόσταση από τη δημοσιότητα. Προσφάτως έχει εμφανιστεί και πάλι, με αλλεπάλληλες διαπιστώσεις και παροτρύνσεις για τη δημιουργία ενός νέου «παραγωγικού μοντέλου». Ταυτόχρονα μιλάει για την ανάγκη να κλείσει η αξιολόγηση, χωρίς όμως να δραματοποιεί το αντίθετο ενδεχόμενο, ενώ εκτιμά και ότι «τέταρτο μνημόνιο δεν προσφέρεται» (από τους δανειστές). Παράλληλα, υιοθετεί στις τοποθετήσεις του τη συνωμοσιολογία, σύμφωνα με την οποία κάποιες δυνάμεις επιδιώκουν την ανατροπή της ευρωπαϊκής κανονικότητας και τη μετατόπιση των εξελίξεων προς τα δεξιά... Ο κ. Δραγασάκης, οι σχέσεις του οποίου με τη στενή ομάδα του Μεγάρου Μαξίμου δεν είναι και άριστες, είναι επίσης ένα από τα πρόσωπα με εσωκομματική επιρροή, που θα παίξουν ρόλο όταν έλθει η ώρα της διαδοχής του Αλ. Τσίπρα.

Πολιτικά

Η ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΥ

Το 50,7% των συντάξεων του ΙΚΑ χρηματοδοτήθηκε από εισφορές ενώ το υπόλοιπο 49,3% καλυπτόταν με κρατική επιχορήγηση, πριν από τις περικοπές στις συντάξεις την περίοδο 2010-2013. Μετά τις περικοπές η κρατική επιχορήγηση μειώθηκε στο 35,8%.

Το ποσοστό αναπλήρωσης των συντάξεων στο τέλος του 2013 ήταν 81%, το υψηλότερο στη ζώνη του ευρώ και 30 ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερο από τον μέσο όρο της ευρωζώνης.

Το 2014 οι δαπάνες για τις συντάξεις γήρατος στην Ελλάδα είναι οι υψηλότερες στην ΕΕ (13,3% του ΑΕΠ έναντι μέσου όρου 9,8% του ΑΕΠ στην ΕΕ-28).

Γιατί πυροβολούν (ξανά) τον Στουρνάρα

Αντιπερισπασμός για τα σκληρά μέτρα που έρχονται ή στο βάθος κρύβονται οι εξυπηρετήσεις της Τράπεζας Αττικής;

ΡΕΠΟΡΤΑΖ **ΖΩΗΣ ΤΣΟΛΗΣ**

Τα συντονισμένα πυρά από κυβερνητικά στελέχη που δέχθηκε τις τελευταίες εβδομάδες ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος **Γιάννης Στουρνάρας**, ο οποίος ούτε λίγο ούτε πολύ κατηγορείται για «κινδυνολογία» και «πολιτικά παιχνίδια», προκαλούν πλήθος ερωτημάτων για το πού θέλει να το πάει η κυβέρνηση.

Είναι ένα ακόμη επεισόδιο στον πόλεμο που έχουν κηρύξει από καιρό στελέχη του ΣΥΡΙΖΑ προκειμένου να λειτουργήσει ως αντιπερισπασμός στη συνθηκολόγηση που έρχεται με τους δανειστές για τα επώδυνα μέτρα που θα μας ακολουθούν ως το 2020 ή κρύβεται κάτι βαθύτερο;

Ο «εύκολος στόχος»

Η πρόχειρη απάντηση είναι ότι ο κ. Στουρνάρας είναι ο «εύκολος στόχος». Αυτό άλλωστε φανέρωναν οι τελευταίες δηλώσεις του κυβερνητικού εκπροσώπου **Δημήτρη Τζανακόπουλου**, ο οποίος σε ερώτηση για τις επιπτώσεις στην οικονομία από την καθυστέρηση στο κλείσιμο της αξιολόγησης, χωρίς να αναφέρει το όνομα του διοικητή, είπε: «*Προκαλεί αλγεινή εντύπωση η στάση ορισμένων παραγόντων οι οποίοι, καθ' υπέρβαση του θεσμικού τους ρόλου, επιλέγουν να αναπαράξουν διάφορα κινδυνολογικά σενάρια για την πορεία της οικονομίας, τη στιγμή μάλιστα που υποδεικνύουν το δίχως άλλο την κυβέρνηση ως βασική υπεύθυνη για τις καθυστερήσεις στη διαπραγμάτευση*».

Το ίδιο σκηνικό, και μάλιστα σε πιο επιθετικούς τόνους, επαναλήφθηκε την Πέμπτη το βράδυ και την Παρασκευή μετά την ομιλία του διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος στο συνέδριο του «Economist» για το Ασφαλιστικό, όταν το Μέγαρο Μαξίμου τον κατηγόρησε για «νεοφιλελευθερισμό» με αφορμή τις προτάσεις του για περικοπές υψηλών συντάξεων και ενίσχυση της ιδιωτικής ασφάλισης ως αντιστάθμισμα στις απώλειες που θα έχουν οι μελλοντικοί συνταξιούχοι.

Σε πιο ήπιους τόνους αλλά στην ίδια γραμμή αμφισβήτησης κινήθηκε την Παρασκευή και ο αντιπρόεδρος της κυβέρνησης **Γιάννης Δραγασάκης**. Μιλώντας σε εκδήλωση στον Χολαργό, είπε πως «*οι δηλώσεις του κ. Στουρνάρα θυμίζουν τις θέσεις του ΔΝΤ*» και συμπλήρωσε: «*Ολοι έχουμε δικαίωμα στην άποψη, όποια κι αν είναι αυτή, αλλά όταν έχουμε θεσμικό ρόλο πρέπει να προσέχουμε*». αναφερόμενος ειδικά στη δήλωση ότι «*το Ασφαλιστικό είναι γενναιόδωρο*».

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: EUROKINISSI/ΣΤΕΛΙΟΣ ΜΙΖΙΝΑΣ

Η νέα επίθεση στον Γιάννη Στουρνάρα προκαλεί ερωτηματικά για το πού θέλει να το πάει η κυβέρνηση

Αυτό που φαίνεται πως εξόργισε τα κυβερνητικά στελέχη ήταν το συμπέρασμα ότι «*το ασφαλιστικό σύστημα δεν μπορεί πλέον να αυτοχρηματοδοτηθεί μέσω αύξησης των εισφορών. Αρα χρειάζονται περικοπές στη συνταξιοδοτική δαπάνη*».

Ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος, αν και φανερά ενοχλημένος από τις επιθέσεις, απέφυγε να κάνει οποιαδήποτε επίσημη δήλωση. Οπως όμως επισημαίνουν κύκλοι της κεντρικής τράπεζας, «*οι επιθέσεις είναι όχι μόνο αδικαιολόγητες αλλά και άδικες. Εχουμε πια συνηθίσει*».

Αλλού είναι η αιτία

Για την ιστορία, τα πρώτα χτυπήματα σε βάρος του διοικητή, ο οποίος έχει θεσμικό ρόλο και εκπροσωπεί τη χώρα στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, ήρθαν όταν «σκάλισε» την υπόθεση της Τράπεζας Αττικής. Υπόθεση που οδήγησε στην αλλαγή της διοίκησης παρά την περί του αντιθέτου επιθυμία του ΣΥΡΙΖΑ. Οπως έχει αποκαλύψει «Το Βήμα της Κυριακής», ο φάκελος Αττικής για τα θαλασσοδάνεια και τις εξυπηρετήσεις φίλων έχει πάει στον εισαγγελέα, ο οποίος ξεκίνησε επίσημη έρευνα προκειμένου να διαπιστώσει τι έγινε και (προφανώς) να απαγγείλει κατηγορίες.

Ορισμένοι κύκλοι αποδίδουν τη ρήξη μεταξύ κυβέρνησης και Στουρνάρα στο σκάνδαλο αυτό της Τράπεζας Αττικής και στις αποκαλύψεις που ίσως ακολουθήσουν. Κατά τους ίδιους κύκλους, τα γεγονότα αυτά οδήγησαν τον υπουργό Μεταφορών **Χρήστο Σπίρτζη** να κατηγορεί τον κ. Στουρνάρα μέχρι του σημείου να λέει ότι εξυπηρετεί ξένα συμφέροντα (!).

Πολλοί όμως δεν θέλουν να πιστέψουν ότι τα δύο γεγονότα συνδέονται και ότι ο νέος γύρος του πολέμου είναι πολιτικός, καθώς ο κ. Στουρνάρας ταυτίζεται, στην αντίληψη του ΣΥΡΙΖΑ, με τις θέσεις της αντιπολίτευσης, ακόμη και των θεσμών.

Ωστόσο στην περιβόητη αυτή αντιπαράθεση έχει κατηγορηθεί ακόμη και ότι «*βγήκε από αριστερά στην κυβέρνηση*» όταν είπε δημόσια ότι η χώρα δεν αντέχει πρωτογενή πλεονάσματα πάνω από 2% του ΑΕΠ ετησίως, ότι ο υπουργός Οικονομικών **Ευκλείδης Τσακαλώτος** και ο αναπληρωτής του **Γιώργος Χουλιαράκης** είχαν υποχρεωθεί από το Eurogroup του περασμένου Δεκεμβρίου να αποδεχθούν στόχο για πρωτογενή πλεονάσματα 3,5% τουλάχιστον ως το 2020.

ΓΝΩΜΗ

Πόσο ανόητος μπορεί να είναι ο κ. Τόμσεν;

Του Αντώνη Καρακούση
akarakousis@dolnet.gr

Στις οικονομικές επιστήμες δεν υπάρχουν αξιώματα, γιατί απλούστατα δεν μπορούν να επαναληφθούν πειράματα σε συνθήκες δοκιμαστικού σωλήνα.

Αυτά μπορεί να συμβαίνουν στη Φυσική και στη Χημεία, αλλά στην Οικονομία, η οποία εξελίσσεται σε δυναμικό πολιτικό, κοινωνικό και διεθνές περιβάλλον, οι συνθήκες είναι διαρκώς μεταβαλλόμενες και μηδέποτε επακριβώς συμπίπτουσες.

Γι' αυτό και ένας οικονομολόγος όταν του ζητείται να προβλέψει το αποτέλεσμα μιας επιλογής στην οικονομική πολιτική απαντά με το αινιγματικό «εξαρτάται». Και εξαρτάται από πλήθος παραγόντων και συνθηκών κάθε φορά.

Η εξίσωση της οικονομίας είναι πολυπαραγοντική, με πολλούς αγνώστους και ακόμη περισσότερες παραμέτρους, δεν είναι εύκολη, ούτε αυτονόητη η προσέγγιση των αποτελεσμάτων της. Επιπλέον, οι απόπειρες μοντελοποίησης των αποτελεσμάτων έχουν πάμπολλες φορές προδοθεί ακριβώς γιατί υποεκτιμώνται συνθήκες ή υπερτιμώνται παράγοντες που επιδρούν στην οικονομική δραστηριότητα και συμπεριφορά.

Προκαλούν έτσι μεγίστη εντύπωση ο δογματισμός ορισμένων και η απολυτότητα των προσεγγίσεών τους. Κάτι που στην ελληνική περίπτωση, στη διαχείριση δηλαδή του ελληνικού οικονομικού προβλήματος, έχει λάβει σκανδαλώδεις διαστάσεις.

Η εμμονή, για παράδειγμα, του Πόουλ Τόμσεν, αλλά και του κ. Στουρνάρα η συνηγορία, στο ζήτημα της περικοπής των συντάξεων, αλλά και οι ευθύγραμμες προγνώσεις τους για τους προβλεπτούς ρυθμούς ανάπτυξης σε βάθος εικοσαετίας δεν έχουν καμία, μα καμία επιστημονική βάση.

Ο κ. Τόμσεν συνεχίζει να αποδίδει το κόστος των συντάξεων ως ποσοστό του ΑΕΠ, παραγνωρίζοντας το γεγονός της ραγδαίας υποχώρησης του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος κατά 25% στην επταετία της κρίσης.

Αγνοεί επίσης την κατακόρυφη μείωση του βάρους των συντάξεων σε ονομαστικές τιμές. Μέσα στη σκοπιμότητα και στον δογματισμό του αυθαιρετεί, προβλέποντας ότι η Ελλάδα θα αναπτύσσεται με 2% τον χρόνο στα επόμενα 20 έτη.

Πρόκειται για αβάσιμες υποθέσεις που δεν συναντώνται σε πραγματικές οικονομίες, ούτε συμβιβάζονται με τις θεωρίες του «συμπιεσμένου ελατηρίου» και του «παραγωγικού κενού», που οι ίδιοι περιέγραφαν σε άλλες πολιτικές περιόδους.

Στην ελληνική περίπτωση, αντιθέτως, θα μπορούσε να υποστηρίξει και να στηρίξει κανείς ακόμη και σενάρια ασιατικής μεγέθυνσης τα προσεχή έτη αν λάβει υπ' όψιν τις υποδομές, τις αξίες και τις ευκαιρίες που ενσωματώνει μια δημοσιονομικά ισορροπημένη και απόλυτα φθηνή πλέον προηγμένη οικονομία της ευρωζώνης.

Πόσο δογματικά ανόητος πρέπει να είναι κάποιος για να επιμένει στην ορθότητα των απόψεών του σε μια χώρα που έχει αναδιαρθρωθεί στον μέγιστο βαθμό, χρησιμοποιεί μόλις το 70% των παραγωγικών δυνατοτήτων της και διατηρεί ανενεργό το πολύγλωσσο, τεχνολογικά εκπαιδευμένο, νεανικό προσωπικό της;

Γιατί να ισχύουν οι προσεγγίσεις Τόμσεν και όχι κάποιων άλλων που βλέπουν ευκαιρίες και είναι έτοιμοι να εισβάλουν στη χώρα μόλις σταθεροποιηθεί η κατάσταση και διευθετηθεί το ελεγχόμενο πια κόστος εξυπηρέτησης του δημοσίου χρέους;

Επειτα από τόσα χρόνια μονοκαλλιέργειας μπορεί πλέον να υψωθεί ισχυρός αντίλογος. Αρκεί οι σχεδιαστές οικονομικής πολιτικής να είναι διατεθειμένοι να εργαστούν συγκροτημένα και ολοκληρωμένα προκειμένου να χτίσουν ένα πραγματικό σχέδιο παραγωγικής ανασυγκρότησης και προόδου, προσαρμοσμένο στις πραγματικές συνθήκες και ανάγκες της χώρας.

Με τη διαφορά ότι κάτι τέτοιο δεν επιτυγχάνεται με αναιδείς και άσφαιρους τσαμπουκάδες τύπου Παππά και Σκουρλέτη, αλλά με βαθιές επεξεργασίες και απόλυτη γνώση των δυνατοτήτων της χώρας.

Γιατί εδώ;

Είμαστε εδώ για τους χιλιάδες Έλληνες παραγωγούς μας.
Μαζί τους χτίζουμε μακροχρόνιες σχέσεις εμπιστοσύνης, για να μπορούμε
να σας προσφέρουμε καθημερινά τα καλύτερα ντόπια προϊόντα τους
σε κάθε γωνιά της Ελλάδας, στο δικό σας ΑΒ.

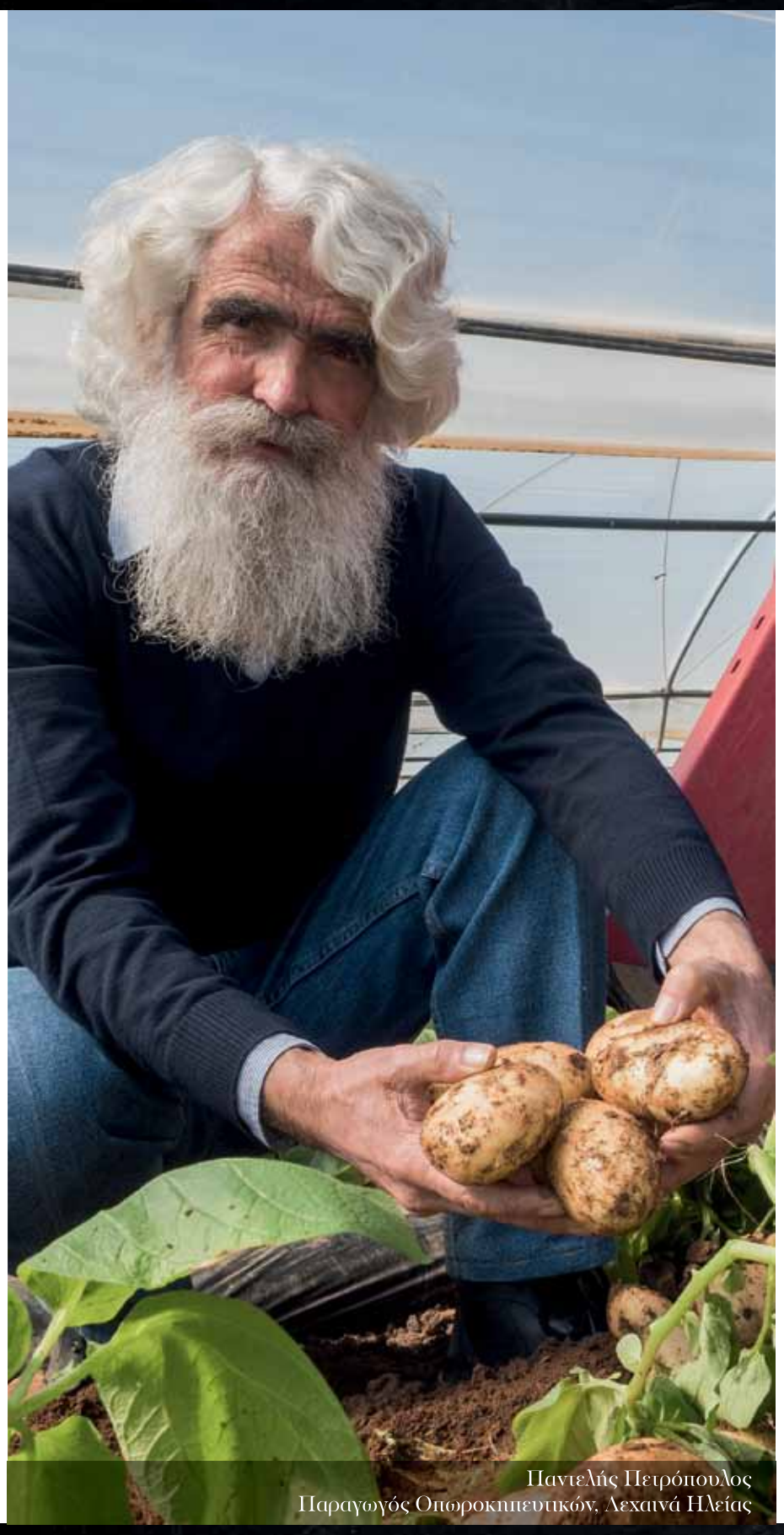

Πανιελής Πετρόπουλος
Παραγωγός Οπωροκηπευτικών, Λεχαινά Ηλείας

Γιάννης Μανιός
Καπετάνιος Αλιευτικού, Καβάλα

#Giatiedw_ab

78 χρόνια ΕΔΩ.

Η χαρά
να προσφέρεις
το καλύτερο

Πολιτικά

Ο γερμανός υπουργός Βόλφγκανγκ Σόιμπλε επιδιώκει το κλείσιμο της αξιολόγησης με τους δικούς του όρους, εκείνους δηλαδή που έχει συμφωνήσει με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο

Ο Σόιμπλε τραβάει το σκοινί αλλά δεν θέλει να το σπάσει

Ο γερμανός υπουργός εμμένει στη συμμετοχή του ΔΝΤ στο πρόγραμμα χωρίς να αποδέχεται «κούρεμα» του χρέους

ΕΙΠΕ

«Δεν θέλουμε να γίνει η Ελλάδα αντικείμενο του προεκλογικού αγώνα» βεβαιώνει ο εκπρόσωπος των Χριστιανοδημοκρατών στην Επιτροπή Ευρωπαϊκών Υποθέσεων Μίχαελ Στίμπγκεν.

ΒΕΡΟΛΙΝΟ, ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ **ΝΙΚΟΣ ΧΕΙΛΑΣ**

Η έλλειψη συμφωνίας στο EuroWorking Group δεν προκάλεσε έκπληξη στο Βερολίνο. *«Είναι το αποτέλεσμα της σκληρής γραμμής του Σόιμπλε»* λέει ο χριστιανοδημοκράτης βουλευτής **Κρίστιαν φον Στέτεν**. Ο γερμανός υπουργός επιδιώκει το κλείσιμο της αξιολόγησης με τους δικούς του όρους, εκείνους δηλαδή που έχει συμφωνήσει με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Οι αναβολές και οι καθυστερήσεις αποτελούν μέρος ενός powergame που προφανώς αποδίδει. Με εξαίρεση το Εργασιακό, η ελληνική κυβέρνηση έχει ήδη ενδώσει σε όλες τις απαιτήσεις των δανειστών.

Παρόμοια είναι η άποψη του εκπροσώπου των Πρασίνων στην Επιτροπή Προϋπολογισμού **Σβεν-Κρίστιαν Κίντλερ**. *«Είμαστε μάρτυρες μιας εξέλιξης που βασίζεται στον συμβιβασμό ΔΝΤ - Βερολίνου»* λέει. *«Από αυτόν προκύπτει μια loselose κατάσταση για την Ελλάδα, μια διπλή απώλεια. Τακτικοί ελιγμοί, όπως η καθυστέρηση της επιστροφής των τεχνικών κλιμακίων των θεσμών στην Αθήνα, αποτελούν αναπόφευκτα σύνδρομα αυτής της εξέλιξης»*. Ο *«βρώμικος»* αυτός συμβιβασμός προσθέτει στηρίζεται από τη μια στην υποχώρηση του ΔΝΤ στο θέμα του χρέους για την περίοδο μέχρι τις γερμανικές εκλογές και από την άλλη στην αποδοχή εκ μέρους των ευρωπαϊκών θεσμών των αξιώσεων του ΔΝΤ για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας του χρέους.

«Μοναξιά»: Αυτή η λέξη, σύμφωνα με τον ίδιο, χαρακτηρίζει όσο ποτέ άλλοτε την κατάσταση της ελληνικής κυβέρνησης. Και αυτή είναι επίσης, σύμφωνα με τον κ. Κίντλερ, που επιτρέπει στον **Βόλφγκανγκ Σόιμπλε** να τραβάει το σκοινί, χωρίς ωστόσο να θέλει να το σπάσει. *«Ο Σόιμπλε μπορεί να παίρνει κάθε τι από τον ΣΥΡΙΖΑ, επειδή ξέρει ότι αυτός δεν θέλει να πάει σε εκλογές στις οποίες θα έχανε τα πάντα»* προσθέτει.

«Δεν θέλουμε να γίνει η Ελλάδα αντικείμενο του προεκλογικού αγώνα» βεβαιώνει ο εκπρόσωπος των Χριστιανοδημοκρατών στην Επιτροπή Ευρωπαϊκών Υποθέσεων **Μίχαελ Στίμπγκεν**. Στο ίδιο μήκος κύματος κινούνται και οι Σοσιαλδημοκράτες καθώς και τα κόμματα της κοινοβουλευτικής αντιπολίτευσης, η Linke (Αριστερά) και οι Πράσινοι. Σύμφωνα με τον κ. Στίμπγκεν, υπάρχει μια άτυπη «συμφωνία σιωπής». *«Μας φτάνει το Brexit στο οποίο καταναλώνουμε όλες τις δυνάμεις μας»* λέει. Μια επιστροφή στη συζήτηση για την ελληνική κρίση, που θα συμπεριλάμβανε αναπότρεπτα το Grexit, θα δημιουργούσε την εντύπωση ότι η ευρωζώνη βρίσκεται υπό διάλυση. Ταυτόχρονα θα αφύπνιζε τους οπαδούς του Grexit και μέσα στο Χριστιανοδημοκρατικό Κόμμα που βρίσκονται προς το παρόν σε χειμερία νάρκη. Ο αριθμός τους, σύμφωνα με υπολογισμούς, ανέρχεται ήδη σε 100 – σε σύνολο τριακοσίων.

Ομως άλλες οι βουλές των βουλευτών και άλλες οι βουλές του Κυρίου – ήτοι του κ. Σόιμπλε. Ο τελευταίος εμμένει στη συμμετοχή του ΔΝΤ στο πρόγραμμα χωρίς να αποδέχεται όμως τους όρους του τελευταίου – το (άμεσο, ή έμμεσο) «κούρεμα» του χρέους. Χαρακτηριστικό γι' αυτό είναι η απάντηση του υπουργείου Οικονομικών σε σχετικό ερώτημα του «Βήματος». Αυτή παραπέμπει στη δήλωση του Eurogroup του Μαΐου του 2016, στην οποία το ΔΝΤ συνομολογεί τη συμμετοχή του στο πρόγραμμα.

ΕΚΧΑΡΤ ΡΕΜΠΕΡΓΚ

Επείγει η λύση του Συνταξιοδοτικού

Μόνο ένας συνετός συμβιβασμός για το χρέος που μπορεί να τον αντέξουν όλοι έχει λογική, υποστηρίζει ο Εκχαρτ Ρέμπεργκ, εκπρόσωπος των Χριστιανοδημοκρατών στην Επιτροπή Προϋπολογισμού της γερμανικής Βουλής.

■ ***Ολα δείχνουν ότι οι ελληνικές συντάξεις θα «πετσοκοπούν» εκ νέου. Αυτό, εκτός από το ότι θα εξαθλιώσει πολλούς συνταξιούχους, θα παραλύσει και την αγορά, δεδομένου ότι θα μειώσει επιπλέον την καταναλωτική δύναμή τους. Βλέπετε μια οικονομική λογική;***

«Είμαι πεπεισμένος ότι το μη βιώσιμο ελληνικό συνταξιοδοτικό σύστημα αποτελεί πρόβλημα που πρέπει επειγόντως να λυθεί. Σύμφωνα με το ΔΝΤ, χωρίς τη ουσιαστική μεταρρύθμισή του δεν πρόκειται να εξυγιανθεί ποτέ. Το νέο συνταξιοδοτικό σύστημα πρέπει φυσικά να είναι δικαιότερο από το παλιό σε σχέση με τις διάφορες εισοδηματικές κατηγορίες».

■ ***Εχει νόημα η μείωση του αφορολογήτου στα 5.900 ευρώ τη στιγμή που τα εισοδήματα των περισσότερων Ελλήνων ανέρχονται σε 6.000 έως 7.000 ευρώ ετησίως;***

«Και εδώ πρέπει να έχει κανείς μπροστά του τη μεγάλη εικόνα για να μπορέσει να κρίνει το θέμα. Στη Γερμανία, για παράδειγμα, το όριο του αφορολογήτου βρίσκεται στα 8.800 ευρώ. Αν συγκρίνει κανείς τις οικονομικές αποδόσεις των δύο χωρών, μου φαίνεται από πρώτη ματιά όχι πολύ χαμηλό ένα αφορολόγητο γύρω στα 6.000 ευρώ».

■ ***Σύμφωνα με όσα αποκάλυψε η εφημερίδα «Handelsblatt», ο Βόλφγκανγκ Σόιμπλε αντιτίθεται στο «πάγωμα» των επιτοκίων, στο πλαίσιο μιας ελάφρυνσης του χρέους. Τι λέτε εσείς γι' αυτό;***

«Οι υπολογισμοί του κ. Σόιμπλε έδειξαν πριν από όλα πόσο τεράστια είναι τα κόστη των συζητούμενων μέτρων. Αυτό αφορά και τα χρήματα των γερμανών φορολογουμένων. Κανείς δεν πρέπει να προσποιείται ότι μπορεί να αποφασίσει τέτοια μέτρα στο en passant, παρεμπιπτόντως. Η Ελλάδα τάχθηκε υπέρ του μεταρρυθμιστικού δρόμου εντός της ευρωζώνης. Ο δρόμος αυτός μπορεί όμως να διανυθεί μόνο επιμέρους εις βάρος των άλλων. Το ζητούμενο είναι λοιπόν ένας συνετός συμβιβασμός τον οποίο θα μπορούν να σηκώσουν όλοι».

ΓΝΩΜΗ

Θλιβεροί επίγονοι μιας χαμένης Αριστεράς

Του Σήφη Πολυμίλη
spolymilis@tovima.gr

Μπορεί ο ΣΥΡΙΖΑ να είναι ένα συνονθύλευμα διαφόρων συνιστωσών κάθε είδους Αριστεράς, αλλά υποτίθεται ότι ένα σημαντικό μέρος της ηγετικής του ομάδας προέρχεται από την πάλαι ποτέ Ανανεωτική Αριστερά. Οσοι θήτευσαν ή είχαν κάποια σχέση με αυτή γνώριζαν ότι, πέρα από τις όποιες αδυναμίες και αγκυλώσεις της, είχε εμφυτεύσει με την παρουσία και τη δράση της μια πολιτική κουλτούρα, που ακόμα και τα ίχνη της έχουν εξαφανιστεί σήμερα από τον ΣΥΡΙΖΑ.

Τι σχέση έχει αυτό που εκπέμπουν σήμερα ο Σκουρλέτης, ο Μπαλαούρας, ο Παπαδημούλης, ο Φίλης ή ο Βούτσης, για να μείνουμε στους πιο... επιφανείς αμοραλιστές του ΣΥΡΙΖΑ, με την κουλτούρα και τον πολιτικό πολιτισμό της Ανανεωτικής Αριστεράς; Για να μην αναφερθούμε σε μια σειρά διανοούμενους που εν ονόματι της εξουσίας εξελίχθηκαν σε υπερασπιστές κάθε λογής αντιδημοκρατικών μεθοδεύσεων της συριζαίικης εξουσίας και απολογητές μιας ανερμάτιστης και καταστροφικής πολιτικής.

Πού χάθηκαν το διαρκές μέτωπο κατά του λαϊκισμού, η αταλάντευτη προσήλωση στις αξίες της δημοκρατίας, η επιμονή στη στρατηγική σχέση με την Ευρώπη, όταν ελάχιστοι το τολμούσαν; Ποια πολιτική ηθική, ποιες ιδεολογικές αρχές, όλα υποτάχθηκαν στο βόλεμα, στη διατήρηση της εξουσίας με κάθε τρόπο, στην υιοθέτηση των χειρότερων παλαιοκομματικών – και παλαιοσταλινικών... – μεθόδων.

Απαξιώνουν τους πάντες και τα πάντα, συμμαχούν με ό,τι χειρότερο υπάρχει στην πολιτική και στην κοινωνία, με μόνο στόχο τις καρέκλες τους. Μια πολιτική και πολιτισμική οπισθοδρόμηση με προκάλυμμα τις αξίες και τις ιδέες της Αριστεράς, που τις έχουν απεμπολήσει προ πολλού. Ψευδώνυμες μάχες εν ονόματι του λαού, καλλιέργεια κοινωνικού και πολιτικού διχασμού, και μια μόνιμη εθνικολαϊκίστικη δημαγωγία, για να συσκοτίσουν μια πολιτική χωρίς αρχές, χωρίς προοπτική, που αποσαθρώνει ό,τι έχει απομείνει από τον παραγωγικό ιστό της χώρας.

Κι όταν φτάνουν στο αμήν, όπως τώρα με την αξιολόγηση, είτε ψευτοαριστεροί τσαμπουκάδες τύπου Σκουρλέτη ή εθνικολυρικά κλαψουρίσματα για τις προδομένες ψευδαισθήσεις τους. Οσα λάθη κι αν είχε κάνει η Ανανεωτική Αριστερά, δεν μπορεί κανείς να μην της αναγνωρίσει ότι δεν δίσταζε να πηγαίνει κόντρα στο ρεύμα, ότι είχε πάντα αντίπαλό της τον λαϊκισμό και την πολιτική παραμυθολογία.

Οι επίγονοι που βρήκαν καταφύγιο στη θαλπωρή του ΣΥΡΙΖΑ αποτελούν, στην καλύτερη περίπτωση, μια θλιβερή καρικατούρα της ιστορίας της. Που οι μόνες τους αρχές, η μόνη τους έγνοια, είναι το πάθος για την εξουσία, το προσωπικό τους βόλεμα.

Ενέργεια για να κερδίζεις **διπλά**!

Public

elpedison

έως **31%**

στο ηλεκτρικό σου ρεύμα*

Αφορά στις χρεώσεις προμήθειας έναντι του βασικού προμηθευτή.
*για καταναλώσεις μέχρι 3.000kWh/4-μηνο. **πληρωμή με Πάγια Εντολή

Έλα στα Public, γίνε πελάτης ELPEDISON και επωφελήσου από τα μοναδικά προϊόντα και προσφορές για το σπίτι και την επιχείρησή σου!
Χωρίς Πάγια για πάντα και Χωρίς Εγγύηση**

Public

Πολιτικά

Η οικονομική δολοφονία της ΔΕΗ διά χειρός ΣΥΡΙΖΑ

ΣΩΡΕΙΑ ΛΑΘΩΝ

Στη ΔΕΗ έγιναν πολλά εγκλήματα, με αποτέλεσμα η μεγαλύτερη δημόσια επιχείρηση της Ελλάδας να βρίσκεται στα πρόθυρα της χρεοκοπίας, απειλώντας να συμπαρασύρει όλη τη χώρα στην καταστροφή αν δεν εξοφλήσει το ομόλογο των 200 εκατ. ευρώ που λήγει τον Απρίλιο.

Το νέο σχέδιο της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ/ΑΝΕΛ το οποίο περιελήφθη στο τρίτο Μνημόνιο προβλέπει να μειωθούν οι πελάτες της ΔΕΗ από 90% στο 40%, χωρίς περικοπές και αναδιαρθρώσεις στο προσωπικό και στις υποδομές. Πώς μπορεί να επιβιώσει μια επιχείρηση όταν χάνει σχεδόν τους μισούς (και καλούς) πελάτες της;

Η ΔΕΗ πουλάει ενέργεια κάτω του κόστους στους ανταγωνιστές της και εκείνοι βγάζουν κέρδος από τους πελάτες τους και από την πώληση ρεύματος στο εξωτερικό.

Ο Π. Σκουρλέτης μίλησε για «στημένο διαγωνισμό» και χαρακτήρισε στελέχη των τεχνικών κλιμακίων των θεσμών «βαποράκια συμφερόντων» που θέλουν να κάνουν ρεσάλτο στη δημόσια περιουσία. Οι δηλώσεις του προκάλεσαν σάλο γιατί τους στημένους διαγωνισμούς τούς κάνει η δική του κυβέρνηση.

Από τις καταγγελίες Τσίπρα το 2014 για ξεπούλημα και εθνικό έγκλημα και τις υποσχέσεις για δημοψήφισμα, στο σημερινό οικονομικό αδιέξοδο – Οι εντολές Σκουρλέτη που εκτόξευσαν τις οφειλές σε 2,6 δισ. και η πολιτική με τις δημοπρασίες που την αναγκάζουν να πουλάει κάτω του κόστους

ΡΕΠΟΡΤΑΖ **ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΡΟΥΣΤΑΛΛΗ**

Αμύνταιο, αρχές Ιουλίου 2014. Ο **Αλέξης Τσίπρας**, με τον αέρα της πρωτιάς στις ευρωεκλογές – ο ΣΥΡΙΖΑ είχε προηγηθεί με διαφορά 3,5 μονάδων από τη ΝΔ – και σηκωμένα τα μανίκια του γαλάζιου του πουκάμισου, μιλούσε με οργή για το *«εθνικό έγκλημα ξεπουλήματος της ΔΕΗ»*. Στοχοποιούσε τους βουλευτές της ΝΔ και του ΠαΣοΚ επειδή με την ψήφο τους η τότε κυβέρνηση ήθελε *«να κατεδαφίσει, να διαλύσει μια επιχείρηση που στήθηκε από το υστέρημα του ελληνικού λαού»*. Εδινε προσωπικές υποσχέσεις ότι θα ανατρέψει κάθε συμφωνία για τη «μικρή» ΔΕΗ καταγγέλλοντας *«ένα ριφιφί, ένα πλιάτσικο του 30% που αθροίζουν τα δύο κόμματα που συγκυβερνούν»* και προειδοποιούσε τον τότε πρωθυπουργό ότι *«δεν νομιμοποιείται ηθικά και πολιτικά να πάρει αποφάσεις ερήμην του πρώτου κόμματος και να παραδώσει καμένη γη στον ΣΥΡΙΖΑ»*. Σε εκείνη την περιοδεία είχε εξαγγείλει και δημοψήφισμα για την ιδιωτικοποίηση της ΔΕΗ.

Στα πρόθυρα της χρεοκοπίας

Δημοψήφισμα για τη ΔΕΗ δεν έγινε ποτέ. Στην κυβέρνηση σήμερα βρίσκονται δύο κόμματα (ΣΥΡΙΖΑ/ΑΝΕΛ) που αθροίζουν δημοσκοπικά περίπου 17% και παίρνουν αποφάσεις ερήμην του πρώτου κόμματος, της ΝΔ, η οποία προηγείται με περισσότερες από 15 μονάδες. Στη ΔΕΗ έγιναν όμως πολλά εγκλήματα, με αποτέλεσμα η μεγαλύτερη δημόσια επιχείρηση της Ελλάδας να βρίσκεται στα πρόθυρα της χρεοκοπίας, απειλώντας να συμπαρασύρει όλη τη χώρα στην καταστροφή αν δεν εξοφλήσει το ομόλογο των 200 εκατ. ευρώ που λήγει τον Απρίλιο.

Αυτή τη στιγμή υπάρχει αδιέξοδο στο ζήτημα της ΔΕΗ. Οι ελληνικές τράπεζες δεν μπορούν να τη δανείσουν, ούτε έχουν αποδεχθεί την εκχώρηση συμβολαίων πελατών της έναντι δανεισμού, και οι ξένες δεν θέλουν βλέποντας την οικονομική της κατάσταση. Οι προοπτικές είναι δυσοίωνες και όπως προβλέπουν παράγοντες της αγοράς ενέργειας οι λύσεις που υπάρχουν είναι οι εξής: Να μην πληρώσει το ομόλογο και να κηρύξει πτώχευση μετατρέποντας την Ελλάδα σε... Μπανγκλαντές, με παροχή ρεύματος για λίγες ώρες σε επιχειρήσεις και νοικοκυριά, και τις αναμενόμενες συνέπειες για τον τουρισμό και την οικονομία. Να αναλάβει εκκαθαριστής και να πουλάει τα εργοστάσια μπιρ παρά. Και να δοθεί χαριστικά σε μεγάλο ξένο ανταγωνιστή, όπως π.χ. η ισπανική EDESA, η ιταλική ENI, η γερμανική RWE, ο οποίος θα αναλάβει να τη στήσει ξανά στα πόδια της και να την αναπτύξει. Τέτοιες λύσεις θα σημάνουν ραγδαίες πολιτικές εξελίξεις.

Αυτό που συνέβη τα τελευταία δύο χρόνια στη ΔΕΗ μόνο στην αθώα του εκδοχή μπορεί να χαρακτηριστεί ως «οικονομική δολοφονία» λόγω ιδεοληψίας και στρεβλών απόψεων για την ενέργεια. Το βασικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει η επιχείρηση είναι πρόβλημα ρευστότητας. Η ΔΕΗ σταμάτησε να εισπράττει. Πρόκειται για παγκοσμίως μοναδικό παράδειγμα επιχείρησης, η οποία πουλάει χωρίς να εισπράττει!

Οι ληξιπρόσθεσμες οφειλές εκτοξεύθηκαν

Πώς συνέβη αυτό; Με προφορική εντολή που έδωσε ο τότε υπουργός **Πάνος Σκουρλέτης** στον πρόεδρο της ΔΕΗ **Μανώλη Παναγιωτάκη** – πρώην πρόεδρο της ΓΕΝΟΠ και υποψήφιο βουλευτή του ΣΥΡΙΖΑ τον οποίο επέλεξε ο **Παναγιώτης Λαφαζάνης** – να μην κόβεται το ρεύμα σε όσους χρωστούν λογαριασμούς ύψους έως 1.000 ευρώ τον χρόνο. Είχε προηγηθεί απόφαση της Κεντρικής Επιτροπής του ΣΥΡΙΖΑ για το θέμα αυτό. Εισοδηματικά κριτήρια δεν ετέθησαν, παρότι ίσχυε και το οικογενειακό κοινωνικό τιμολόγιο για τους οικονομικά αδυνάμους. Ετσι 1,5 εκατομμύριο καταναλωτές σταμάτησαν να πληρώνουν, προτιμώντας να κάνουν διακανονισμό, να πληρώνουν την πρώτη δόση και έπειτα να περιμένουν τον επόμενο διακανονισμό για να επαναλάβουν το κόλπο. Το ρεύμα, ούτως ή άλλως, δεν επρόκειτο να κοπεί. Το αποτέλεσμα ήταν ότι οι ληξιπρόσθεσμες οφειλές στη ΔΕΗ εκτοξεύθηκαν από κάτω των 100 εκατ. ευρώ που ήταν το 2005 σε 1,5 δισ. ευρώ το 2014 και στα 2,7 δισ. ευρώ σήμερα. Παρ' όλα αυτά, η ΔΕΗ δεν μπορεί να εξοφλήσει ένα ομόλογο 200 εκατ. ευρώ και κινδυνεύει να τιναχθεί στον αέρα.

Οι τρεις υπουργοί Περιβάλλοντος και Ενέργειας του ΣΥΡΙΖΑ συμπεριφέρθηκαν στη ΔΕΗ σαν να ήταν κρατική εταιρεία ενώ είναι μια επιχείρηση εισηγμένη στο Χρηματιστήριο με 48,5% ιδιώτες μετόχους. Αμοιρη ευθυνών δεν είναι ούτε η διοίκηση της ΔΕΗ η οποία, αντί να διοικήσει στιβαρά μια επιχείρηση που στην ουσία αποτελεί τη ραχοκοκαλιά της ελληνικής οικονομίας, βολεύτηκε στον συμβιβασμό με την κυβέρνηση.

Ο ΣΥΡΙΖΑ αντιτάχθηκε στη «μικρή» ΔΕΗ, το σχέδιο της προηγούμενης κυβέρνησης το οποίο προέβλεπε την πώληση του 30% της επιχείρησης με ένα μείγμα μονάδων και πελατών που σύμφωνα με τις εκτιμήσεις θα απέφερε στη ΔΕΗ σύνολο εσόδων 4 - 5 δισ. ευρώ. Το σκεπτικό ήταν να πωληθεί ένα κομμάτι της ΔΕΗ τέτοιας αξίας ώστε να προσέλθουν μεγάλοι παίκτες στον τομέα της ενέργειας, να λειτουργήσει ο ανταγωνισμός και να απελευθερωθεί η αγορά ρεύματος προς όφελος των καταναλωτών, όπως έγινε με τις εταιρείες κινητής τηλεφωνίας. Σε αυτόν τον σχεδιασμό δεν αντιτάχθηκε μόνο ο ΣΥΡΙΖΑ αλλά και η ΓΕΝΟΠ η οποία χαρακτήρισε το σχέδιο «καταστροφικό».

Το νέο σχέδιο της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ/ΑΝΕΛ το οποίο περιελήφθη στο τρίτο Μνημόνιο προβλέπει να μειωθούν οι πελάτες της ΔΕΗ από 90% στο 40%,

ΠΑΛΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΞΙΩΜΕΝΗ ΠΡΟΙΚΑ

Εξι μήνες παζάρι για το ποιες μονάδες θα πουληθούν

Ενα εξάμηνο θα χρειαστεί προκειμένου να καταλήξουν κυβέρνηση, ΔΕΗ και δανειστές στις λιγνιτικές μονάδες που θα προωθηθούν προς πώληση. Οπως ανέφερε στο «Βήμα» κυβερνητική πηγή, σε αυτό το διάστημα εκτιμάται ότι θα έχει διαμορφωθεί η τελική λίστα, με τις διαδικασίες πώλησης να προσδιορίζονται μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 2018.

Πάντως, ανώτατο στέλεχος του υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας ανέφερε την περασμένη Τετάρτη ότι ακόμη δεν έχει κλειδώσει το ποσοστό του λιγνιτικού δυναμικού που θα πουληθεί, αν και τελικά δεν αποκλείεται να προσεγγίζει το 40%. Οσο για τις υδροηλεκτρικές μονάδες της ΔΕΗ και τις μονάδες φυσικού αερίου, θα μπουν στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων σε δεύτερη φάση, αν δεν εκδηλωθεί επενδυτικό ενδιαφέρον και δεν επιτευχθεί τελικά μείωση του μεριδίου της ΔΕΗ στους λιγνίτες.

Σε κάθε περίπτωση, εκτός από το ποσοστό των λιγνιτικών εργοστασίων που θα μπουν στο... καλάθι, ασαφή παραμένουν άλλα δύο ζητήματα. Πρώτον, αν στις μονάδες που θα πουληθούν περιλαμβάνονται και τα ορυχεία και, δεύτερον, αν θα μπουν στο παιχνίδι και οι νέες μονάδες, όπως η υπό κατασκευή «Πτολεμαΐδα 5».

Η τελική απόφαση θα ληφθεί μετά τη διενέργεια της έρευνας αγοράς, του γνωστού «market test», η οποία θα γίνει τον ερχόμενο Σεπτέμβριο, προκειμένου να διαπιστωθεί για ποιες μονάδες μπορεί να υπάρξει επενδυτικό ενδιαφέρον και υπό ποιες προϋποθέσεις.

Το μεγαλύτερο ποσοστό της προίκας της ΔΕΗ είναι παλαιό και σχεδόν απαξιωμένο. Η επιχείρηση λειτουργεί έξι ατμοηλεκτρικούς σταθμούς, οι οποίοι περιλαμβάνουν 14 λιγνιτικές μονάδες, εκ των οποίων οι οκτώ (ισχύος 2.525 μεγαβάτ) είναι ενταγμένες στο Μεταβατικό Εθνικό Σχέδιο Μείωσης Εκπομπών (ΜΕΣΜΕ). Αυτές οι μονάδες πρέπει ως το 2020 να αναβαθμιστούν προκειμένου να συμμορφωθούν με τα ευρωπαϊκά πρότυπα εκπομπών επικίνδυνων ρύπων.

Επιπλέον, έξι λιγνιτικές μονάδες 1.850 μεγαβάτ πρέπει την οκταετία 2016-2023 να λειτουργούν περίπου στο ένα τρίτο του χρόνου που λειτουργούσαν ως το τέλος του 2015 και στη συνέχεια να αποσυρθούν πλήρως.

Στον λιγνιτικό τομέα, τα «βαριά χαρτιά» της επιχείρησης περιλαμβάνουν τις νέες μονάδες του «Μελίτη ΙΙ», για την κατασκευή της οποίας έχει υπογραφεί μνημόνιο συνεργασίας με την κινεζική CMEC, τον «Μελίτη Ι» και την «Πτολεμαΐδα 5», της οποίας η πώληση ίσως να μην προβληματίσει ιδιαίτερα τη διοίκηση της ΔΕΗ. Αλλωστε τον περασμένο Νοέμβριο ο πρόεδρος της ΔΕΗ **Μανώλης Παναγιωτάκης** είχε παραδεχθεί: *«Αντί να δώσουμε 1,5 δισ. ευρώ για την "Πτολεμαΐδα 5", θα δίναμε τα μισά λεφτά και θα είχαμε ίση, ίσως και περισσότερη, ισχύ και πολύ πιο γρήγορα σε μονάδες φυσικού αερίου»*.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ
www.tovima.gr

2 ΙΟΥΛΙΟΥ 2014. Στα ανέμελα χρόνια της αντιπολίτευσης ο Αλέξης Τσίπρας στο Αμύνταιο αφού καταγγέλλει ΝΔ και ΠαΣοΚ για «ριφιφί και πλιάτσικο» στη ΔΕΗ εξαγγέλλει δημοψήφισμα για την ιδιωτικοποίησή της. Και ύστερα ήρθε ο λογαριασμός…

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: INTIME NEWS/ΣΙΑΜΙΔΗΣ ΓΡΗΓΟΡΗΣ

χωρίς περικοπές και αναδιαρθρώσεις στο προσωπικό και στις υποδομές. Πώς μπορεί να επιβιώσει μια επιχείρηση όταν χάνει σχεδόν τους μισούς (και καλούς) πελάτες της, άρα και τα αντίστοιχα κέρδη, χωρίς να μειώσει τα έξοδά της μόνο ο κ. Σκουρλέτης που το εμπνεύστηκε το ξέρει. Από πλευράς μάνατζμεντ πρόκειται για τον απόλυτο παραλογισμό.

Πουλάει ενέργεια κάτω του κόστους

Επιπλέον, η κυβέρνηση με τον νόμο 4389/16 που κατάργησε τον προηγούμενο νόμο 4273/14 εισήγαγε ένα νέο εργαλείο, τις δημοπρασίες ΝΟΜΕ. Τα ΝΟΜΕ εξειδικεύτηκαν με την αρ. 35 απόφαση του Κυβερνητικού Συμβουλίου Οικονομικής Πολιτικής (δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ Αρ. Φύλλου 1.473, 25 Μαΐου 2016) η οποία φέρει τις υπογραφές του αντιπροέδρου της κυβέρνησης **Γιάννη Δραγασάκη** και τεσσάρων υπουργών: Πάνος Σκουρλέτης, **Ευκλείδης Τσακαλώτος**, **Γιώργος Χουλιαράκης**, **Γιώργος Σταθάκης**. Πρόκειται για πώληση ενέργειας από λιγνιτικές μονάδες της ΔΕΗ σε τρίτους παρόχους σε τιμές πιο φθηνές από τη χονδρεμπορική αγορά, για διάρκεια τεσσάρων ετών. Από τις δημοπρασίες που ξεκινούν από την κατώτατη τιμή εξαιρείται η ΔΕΗ. Δηλαδή, με άλλα λόγια, η ΔΕΗ πουλάει ενέργεια κάτω του κόστους στους ανταγωνιστές της και εκείνοι βγάζουν κέρδος από τους πελάτες τους και από την πώληση ρεύματος στο εξωτερικό. Τα ΝΟΜΕ εισήχθησαν από τη Γαλλία, όπου όμως η ενέργεια που δημοπρατούνταν προερχόταν από πυρηνικά εργοστάσια τα οποία ουδείς επιθυμούσε να περάσουν σε χέρια ιδιωτών και έτσι έλαβαν την αποδοχή της Κομισιόν, εφόσον διασφαλιζόταν η κάλυψη του κόστους παραγωγής και η πρόσβαση αφορούσε το 25% και όχι το σύνολο της παραγωγής.

Η επιλογή αυτή ξεσήκωσε και τη ΔΕΗ και τη ΓΕΝΟΠ που κατήγγειλαν ότι πρόκειται για σχέδιο διάλυσης της Δημόσιας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού. Αρκεί να αναφερθεί ότι η πρόβλεψη ήταν ότι η ΔΕΗ θα είχε κέρδη 900 εκατ. ευρώ στην τριετία και εφέτος μόνο έχει ζημιά 35 εκατ. ευρώ. Την ίδια ημέρα με την απόφαση για τα ΝΟΜΕ δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ (Αρ. Φύλλου 1.472) και δεύτερη απόφαση του ΚΥΣΟΙΠ (αρ. 33) με την οποία παραχωρείται το 17% των μετοχών της εναπομείνασας ΔΕΗ στο ΤΑΙΠΕΔ προς πώληση (ή στο υπερταμείο όταν συσταθεί).

Τα παραπάνω προκάλεσαν τη δημόσια διαφοροποίηση του κ. Παναγιωτάκη ο οποίος επισήμανε ότι οι δημοπρασίες ΝΟΜΕ πλήττουν τη ΔΕΗ περισσότερο από τα σχέδια ιδιωτικοποίησής της. Η διαφοροποίηση εξελίχθηκε σε αντιπαράθεση με τον κ. Σκουρλέτη ο οποίος προκαλεί μίνι κυβερνητικές κρίσεις με τις θέσεις του κατά της ιδιωτικοποίησης της ενέργειας, παρά τα τετ-α-τετ με τον κ. Τσίπρα προκειμένου να ηρεμήσει η κατάσταση. Μάλιστα πριν από τον ανασχηματισμό, τον περασμένο Νοέμβριο, σε συνάντησή του με τον Πρωθυπουργό ο κ. Σκουρλέτης φέρεται να είπε στον κ. Τσίπρα ότι η ιδιωτικοποίηση του 17% μπορεί να ρίξει την κυβέρνηση και όχι οι δικές του αντιρρήσεις. Ο κ. Σκουρλέτης άλλωστε έχει τη στήριξη του κομματικού ΣΥΡΙΖΑ και λέγεται ότι ανοίγει περπατησιά για την περίπτωση που τεθεί θέμα ηγεσίας στο κόμμα.

Για όλα φταίνε οι άλλοι

Και κατά την προσφιλή συνήθεια των συριζαίων τα ρίχνει όλα στους άλλους: Οι θεσμοί έχουν στο στόχαστρό τους την περιουσία της ΔΕΗ με σκοπό αυτή να περάσει σε εξευτελιστικές τιμές σε συγκεκριμένα ευρωπαϊκά και εγχώρια επιχειρηματικά συμφέροντα έγραφε σε άρθρο του στην «Εφημερίδα των Συντακτών» και καλούσε την κυβέρνηση να αντιταχθεί στον κανιβαλισμό της ΔΕΗ. Μετά από δύο ημέρες μίλησε στον Σκάι για «στημένο διαγωνισμό» και χαρακτήρισε στελέχη των τεχνικών κλιμακίων των θεσμών «βαποράκια συμφερόντων» που θέλουν να κάνουν ρεσάλτο στη δημόσια περιουσία.

Οι δηλώσεις του προκάλεσαν σάλο γιατί τους στημένους διαγωνισμούς τούς κάνει η δική του κυβέρνηση αλλά ο κ. Σκουρλέτης έσπευσε να κατηγορήσει τα στελέχη της ΝΔ ότι λειτουργούν ως «πολιτικά βαποράκια» στο θέμα της ΔΕΗ. Ολοι όμως κατάλαβαν, και κυρίως το Μέγαρο Μαξίμου, από όπου προήλθε αμέσως το σχόλιο «κανείς δεν είναι περισσότερο ευαίσθητος ή περισσότερο αριστερός από τον Πρωθυπουργό». Ενδεικτικές του κλίματος στην κοινωνία ήταν οι αποδοκιμασίες που δέχθηκε ο κ. Σταθάκης κατά την επίσκεψή του στην Κοζάνη. Στον απόηχο αυτής της σύγκρουσης σημειώθηκε και ένας καβγάς ανάμεσα στον **Γιάννη Μανιάτη** και στον Ευκλείδη Τσακαλώτο στη Βουλή για την παραχώρηση του 17% της ΔΕΗ στο υπερταμείο το οποίο, όπως είπε ο πρώην υπουργός του ΠαΣοΚ, το διοικούν οι ξένοι και η κυβέρνηση δεν έχει λόγο. Επιπλέον σε ποια τιμή θα πουληθεί η ΔΕΗ όταν η τιμή της μετοχής της από 12 ευρώ κατρακύλησε στα 2,9 ευρώ και ο οίκος S&P την έθεσε υπό επιτήρηση λόγω κινδύνου χρεοκοπίας;

ΓΝΩΜΗ

Εχουν μαύρα μεσάνυχτα

Του Νότη Παπαδόπουλου
notispap@dolnet.gr

«Πιο ακραίες ακόμη και από αυτές των υπερασπιστών του πιο σκληρού αμερικανικού φιλελευθερισμού» χαρακτήρισε η κυβέρνηση τις θέσεις του κ. Στουρνάρα για την ανάγκη μεταρρυθμίσεων στο Ασφαλιστικό. Δείχνοντας ακόμη μία φορά πόσο βαθιά νυχτωμένοι παραμένουν οι άνθρωποι που μας κυβερνούν.

Ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος έκρουσε τον κώδωνα του κινδύνου ζητώντας μειώσεις σε συντάξεις αφού οι συνταξιοδοτικές παροχές στην Ελλάδα παραμένουν ιδιαιτέρως γενναιόδωρες, με βάση τα ελληνικά αλλά και τα διεθνή δεδομένα.

Μίλησε ακόμη για την ανάγκη ενίσχυσης του Ασφαλιστικού μέσω της παράτασης του εργασιακού βίου, την ενθάρρυνση της ιδιωτικής αποταμίευσης ή με τη συμπλήρωση της δημόσιας σύνταξης, με συστήματα επαγγελματικής ασφάλισης και με προσωπικά συνταξιοδοτικά προϊόντα.

Τι ακριβώς απ' όσα είπε ο Στουρνάρας είναι άραγε ακραίως φιλελεύθερο;

Στην Ελλάδα το Ασφαλιστικό είναι στα πρόθυρα της χρεοκοπίας γιατί όλες οι κυβερνήσεις ΠαΣοΚ ή ΝΔ (με την πίεση και των κομμάτων της Αριστεράς) άνοιξαν τον ασκό του Αιόλου των πρόωρων συνταξιοδοτήσεων.

Αποκορύφωμα, το δικαίωμα σε μια μητέρα με ανήλικο παιδί να παίρνει πρόωρη σύνταξη μετά από μόλις 15 χρόνια εργασίας! Δηλαδή να μπορεί να συνταξιοδοτηθεί π.χ. στα 35 της χρόνια και να εισπράττει σύνταξη για όλη της τη ζωή – 50 χρόνια και βάλε – όταν έχει πληρώσει ασφαλιστικές εισφορές μόλις 15 χρόνια!

Αποτέλεσμα των χαριστικών διατάξεων: το Ελληνικό Δημόσιο έφθασε να πληρώσει από το 2000 έως το 2015 επάνω από 200 δισεκατομμύρια ευρώ για να καλύψει ελλείμματα ασφαλιστικών ταμείων!

Και ενώ στην ΕΕ κατά μέσον όρο τα κράτη-μέλη πληρώνουν περίπου το 2,5% του ετήσιου προϋπολογισμού τους για συντάξεις, στην Ελλάδα το ποσοστό αυτό ξεπερνά το 12%, με τους Ελληνες να εξακολουθούν ακόμη και σήμερα να βγαίνουν σε σύνταξη πέντε χρόνια νωρίτερα σε σχέση με άλλους λαούς, π.χ. τους Γερμανούς.

Επιπλέον, για να μπορεί ένα ασφαλιστικό σύστημα να σταθεί στα πόδια του απαιτούνται οι εισφορές τεσσάρων εργαζομένων για κάθε συνταξιούχο. Αυτή τη στιγμή, όμως, η αναλογία στην Ελλάδα λόγω της κρίσης και της τεράστιας ανεργίας είναι 1,2 εργαζόμενοι προς 1 συνταξιούχο!

Αν θέλουμε λοιπόν και οι επόμενες γενιές να έχουν συντάξεις είναι αναγκαίο – και καθόλου ακραίο – αυτό που ζητεί ο Στουρνάρας: να αυξηθεί το ηλικιακό όριο συνταξιοδότησης στα 67 ή στα 70 έτη και οι νέοι εργαζόμενοι να έχουν παράλληλα με το δημόσιο σύστημα και ένα πρόσθετο ιδιωτικό πρόγραμμα συνταξιοδότησης.

Και όλα αυτά, με την προϋπόθεση ότι η κυβέρνηση Τσίπρα θα καταφέρει, πρώτα, το ακατόρθωτο για τον ΣΥΡΙΖΑ: να επαναφέρει την οικονομία στην ανάπτυξη…

Πολιτικά

Στρατηγική απομόνωσης του ΣΥΡΙΖΑ από τον Μητσοτάκη

Ο πρόεδρος της ΝΔ ξεκινά συναντήσεις με τους πολιτικούς αρχηγούς με τη σκέψη στην επομένη των εκλογών

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: ΑΠΕ/ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΜΗΤΣΟΣ

Ο Κυριάκος Μητσοτάκης συνομιλεί με τον ισπανό πρωθυπουργό Μαριάνο Ραχόι στο συνέδριο του ΕΛΚ. Ο πρόεδρος της ΝΔ διαπίστωσε τη δυσπιστία των εταίρων για το ελληνικό πολιτικό σύστημα

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΡΟΥΣΤΑΛΛΗ

Το γαϊτανάκι της επόμενης ημέρας ξεκίνησε για την αντιπολίτευση. Οι συναντήσεις του **Κυριάκου Μητσοτάκη** με τους πολιτικούς αρχηγούς και οι κινήσεις των επικεφαλής των μικρότερων κομμάτων για να εξασφαλίσουν τη μέγιστη δυνατή συσπείρωση στο εσωτερικό τους δείχνουν ότι όλοι έχουν στο μυαλό τους τη Δευτέρα των εκλογών. Ακόμη δεν μπορούν να κυκλώσουν την ημερομηνία με κόκκινο μαρκαδόρο στο ημερολόγιο, αλλά η νέα εμπλοκή στη διαπραγμάτευση και η διάσταση ανάμεσα στον **Αλέξη Τσίπρα** και στον **Ευκλείδη Τσακαλώτο** δεν προοιωνίζονται ομαλές εξελίξεις. Η κινητικότητα στον χώρο της αντιπολίτευσης φανερώνει ότι κόμματα και αρχηγοί επαναπροσδιορίζουν τον ρόλο τους γύρω από το κοινό αίτημα για «εκλογές τώρα».

Σε ετοιμότητα για ενδεχόμενο εκλογών

Ο κ. Μητσοτάκης εφαρμόζει σταθερά τη στρατηγική απομόνωσης του ΣΥΡΙΖΑ που έχει ξεκινήσει εδώ και μήνες. Η συγκυρία τον βοηθά. Η μακρόσυρτη διαπραγμάτευση έχει αυξήσει το κόστος των μέτρων και, παρότι η κυβέρνηση δεν κινδυνεύει να πέσει στη Βουλή, αποτελεί πλέον κοινή πεποίθηση ότι, ακόμα κι αν κλείσει η αξιολόγηση τον Μάιο, το πολιτικό κόστος θα είναι τεράστιο και το οικονομικό ασήμαντο.

Η κυβέρνηση είναι σε αποδρομή, αλλά ο κ. Τσίπρας μοιάζει απρόθυμος να παραδώσει την εξουσία, όπως έκαναν σε αντίστοιχες περιπτώσεις οι προκάτοχοί του προτάσσοντας το συμφέρον της χώρας. Γι' αυτό ολόκληρη η αντιπολίτευση βρίσκεται σε εγρήγορση – την περασμένη εβδομάδα ο πρόεδρος της ΝΔ κάλεσε σε εκλογική ετοιμότητα τους τομεάρχες του κόμματος –, η οποία καθιστά πιο εύκολη τη συνεννόηση ακόμα και παραδοσιακών αντιπάλων όπως είναι η ΝΔ και το ΠαΣοΚ. Η συνάντηση του κ. Μητσοτάκη με τη **Φώφη Γεννηματά** έγινε σε καλό κλίμα που αποτυπώθηκε και στα φωτογραφικά στιγμιότυπα, αλλά μεγαλύτερη σημασία είχε η ανακοίνωση που εξεδόθη μετά: *«Κοινή διαπίστωση, με την οποία εξάλλου συμφωνεί και η μεγάλη πλειονότητα των Ελλήνων, αποτελεί ότι προϋπόθεση για να υπάρξει προοπτική βιώσιμης λύσης και έξοδος της χώρας από την κρίση είναι να φύγει το ταχύτερο δυνατόν η σημερινή αποτυχημένη κυβέρνηση»*.

Τη διέξοδο μέσω εκλογών, βασικό αίτημα της ΝΔ, υποστήριξε και ο **Κώστας Σημίτης** στην τηλεοπτική συνέντευξη που παραχώρησε στον Σκάι, λόγω «της έκτακτης κατάστασης στην οποία βρίσκεται η χώρα» και δεν έκρυψε ότι φοβάται το ατύχημα στη διαπραγμάτευση με τους θεσμούς. Σε αυτές τις φωνές προστίθενται δύο ακόμα: Του διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος **Γιάννη Στουρνάρα**, ο οποίος ασκεί πιέσεις για να κλείσει η αξιολόγηση ώστε και μη βρεθεί η χώρα μετέωρη το καλοκαίρι, με τον οποίο συναντήθηκε ο κ. Μητσοτάκης προτού αναχωρήσει για το συνέδριο του ΕΛΚ στη Μάλτα. Και του **Ευάγγελου Βενιζέλου**, ο οποίος υποστηρίζει επίμονα ότι η χώρα θα πρέπει να απαλλαγεί από το ετερόκλητο κυβερνητικό σχήμα ΣΥΡΙΖΑ/ΑΝΕΛ μέσω εκλογών, ώστε ο νέος συσχετισμός δυνάμεων των κομμάτων να προκύψει από την κάλπη, και στη συνέχεια να αναλάβει μια νέα κυβέρνηση την προσπάθεια για έξοδο από την κρίση.

Ο κ. Βενιζέλος αποτελεί μόνιμο στόχο της κυβέρνησης, την περασμένη εβδομάδα όμως δέχθηκαν επίθεση από τον κυβερνητικό εκπρόσωπο **Δημήτρη Τζανακόπουλο** και οι κ.κ. **Σημίτης** και Στουρνάρας.

Σε αυτό το έδαφος θα πραγματοποιήσει τις επόμενες συναντήσεις του ο κ. Μητσοτάκης, την προσεχή Τρίτη με τον **Σταύρο Θεοδωράκη**, ο οποίος θεωρεί καταστροφική εξέλιξη τις εκλογές, την Τετάρτη με τον **Βασίλη Λεβέντη** και την Πέμπτη με τον **Δημήτρη Κουτσούμπα**. Αν η συνάντηση του προέδρου της ΝΔ με τον γενικό γραμματέα του ΚΚΕ μοιάζει παράδοξη, οι συνεργάτες του κ. Μητσοτάκη διευκρινίζουν ότι οι δύο αρχηγοί έχουν καλή προσωπική σχέση και ότι το ΚΚΕ ακολουθεί μια σταθερή αντιπολιτευτική γραμμή σε όλες τις πρόσφατες κρίσεις.

Πεδίο διαλόγου και συνεννόησης

Ο πρόεδρος της ΝΔ, λένε οι ίδιες πηγές, δεν παραβλέπει τις ιδεολογικές και πολιτικές διαφορές που υπάρχουν ανάμεσα στα κόμματα, επιθυμεί όμως να δημιουργήσει ένα πεδίο διαλόγου και συνεννόησης εξαιτίας της δύσκολης κατάστασης της χώρας. Δεν προσδοκά τη δημιουργία μετώπου και σίγουρα δεν πάει να φτιάξει το πρόπλασμα κυβερνητικών συμμαχιών. Έχει πει όμως ότι ακόμα κι αν η ΝΔ σχηματίσει αυτοδύναμη κυβέρνηση θα επιδιώξει να συνεργαστεί και με άλλες δυνάμεις.

Αυτό, σύμφωνα με τους συνεργάτες του, δεν σημαίνει κατ' ανάγκην κυβερνητική συνεργασία, αλλά μια διευρυμένη κοινοβουλευτική πλειοψηφία ώστε να διαπραγματευθεί με μεγαλύτερη αξιοπιστία την αλλαγή καταστροφικών μέτρων που συμφώνησε η παρούσα κυβέρνηση με τους θεσμούς, να προχωρήσει στην αναγκαία συνταγματική αναθεώρηση και να εκλεγεί με τη μέγιστη δυνατή συναίνεση ο επόμενος Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Εν ολίγοις να υπάρχει ένα «μαξιλάρι» στη Βουλή για να μπορεί να στηριχθεί σε περιόδους κρίσης.

Στη ΝΔ δεν τρέφουν αυταπάτες ότι αυτά θα επιτευχθούν εύκολα. Στην Μάλτα, τόσο ο κ. Μητσοτάκης όσο και ο **Αντώνης Σαμαράς**, ο οποίος βρέθηκε στο Νησί των Ιπποτών ως μέλος του προεδρείου του think tank του ΕΛΚ Wilfried Martens, είχαν εγκάρδια τετ α τετ με άλλους ευρωπαίους ηγέτες αλλά επιπλέον διαπίστωσαν αυτά που συζητούνται καιρό τώρα στις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες και στις Βρυξέλλες. Τη δυσπιστία για το ελληνικό πολιτικό σύστημα, τη διχογνωμία Ευρωπαϊκής Επιτροπής και ΔΝΤ που κάνει το Ταμείο άκαμπτο στις απαιτήσεις του και τους Ευρωπαίους ευέλικτους προκειμένου να το κρατήσουν στο ελληνικό πρόγραμμα, την απροθυμία της Γερμανίας να αναμειχθεί το ελληνικό πρόβλημα στις εκλογές του φθινοπώρου.

ΣΦΙΓΓΕΙ Ο ΚΛΟΙΟΣ

Η ανακοίνωση μετά τη συνάντηση Μητσοτάκη - Γεννηματά έχει σημασία: «Προϋπόθεση για να υπάρξει προοπτική βιώσιμης λύσης και έξοδος της χώρας από την κρίση είναι να φύγει το ταχύτερο δυνατόν η σημερινή αποτυχημένη κυβέρνηση».

Την Τρίτη ο πρόεδρος της ΝΔ θα συναντηθεί με τον Σταύρο Θεοδωράκη, ο οποίος θεωρεί καταστροφική εξέλιξη τις εκλογές, την Τετάρτη με τον Βασίλη Λεβέντη και την Πέμπτη με τον Δημήτρη Κουτσούμπα.

Επιδίωξη της ΝΔ είναι μια διευρυμένη κοινοβουλευτική πλειοψηφία ώστε να διαπραγματευθεί με μεγαλύτερη αξιοπιστία την αλλαγή καταστροφικών μέτρων που συμφώνησε η παρούσα κυβέρνηση με τους θεσμούς.

ΒΛΕΠΟΥΝ ΣΧΕΔΙΟ ΑΚΡΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΔΙΧΑΣΜΟΥ

«Προσπαθούν να ελέγξουν κάθε τομέα της δημόσιας ζωής»

Η ΝΔ δεν ασκεί κριτική στην κυβέρνηση μόνο για την οικονομία, τονίζοντας ότι η χώρα βρίσκεται σε οριακή κατάσταση, αλλά και για την επίθεση που δέχονται οι θεσμοί και η Δικαιοσύνη. *«Η πίεση που δέχεται ο θεσμικός ιστός είναι τεράστια, καθώς η κυβέρνηση προσπαθεί να ελέγξει κάθε τομέα της δημόσιας ζωής. Επιχειρεί να στήσει δικούς της εξουσιαστικούς μηχανισμούς και να κάνει κάθε ανεξάρτητη φωνή να σωπάσει.*

Η κυβέρνηση προσπαθεί να συγκροτήσει ένα πλέγμα φιλικών μέσων ενημέρωσης με στόχο τη συκοφάντηση των αντιπάλων της και τον εκβιασμό όσων την ενοχλούν με τις απόψεις ή την παρουσία τους» σχολιάζουν στελέχη της αξιωματικής αντιπολίτευσης. Οι ίδιοι διαπιστώνουν σοβαρές παθολογίες στη λειτουργία της διοίκησης, όπου με παράνομους διορισμούς εγκαθιδρύεται ένα νέο κομματικό κράτος, ενώ μια σειρά από κυβερνητικές αποφάσεις καταπίπτουν ως αντισυνταγματικές.

«Το σημαντικότερο όλων είναι οι παρεμβάσεις στη Δικαιοσύνη» προσθέτουν. *«Ποτέ στο παρελθόν δεν είχαμε το φαινόμενο να καταγγέλλουν οι ίδιοι οι δικαστές απόπειρες ελέγχου της Δικαιοσύνης. Αυτά δεν αρμόζουν σε ευρωπαϊκή δημοκρατική χώρα»* σημειώνουν.

Σύμφωνα με την εκτίμησή τους όλα αυτά καταλήγουν σε ένα οργανωμένο σχέδιο ακρότητας και διχασμού, για να παρατείνει ο ΣΥΡΙΖΑ την παραμονή του στην εξουσία και να ναρκοθετήσει την επόμενη κυβέρνηση της ΝΔ. Διαβλέπουν επιπλέον ότι ο ΣΥΡΙΖΑ αποξενώνεται από τα κοινωνικά στρώματα που τον ψήφισαν και τα οποία πλήττονται από νέα μέτρα· επισημαίνουν την παραδοχή Τσακαλώτου ότι η κυβέρνηση «έχει ζορίσει» φορολογικά τη μεσαία τάξη δίνοντας προτεραιότητα στους φτωχούς, με την υποσημείωση ότι ύστερα από αυτή τη δήλωση ο υπουργός Οικονομικών θα έπρεπε να παραιτηθεί· βγάζουν στη σέντρα τους βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ και των ΑΝΕΛ παρατηρώντας ότι *«ψηφίζουν κλαίγοντας όλα τα μέτρα»*· και τονίζουν την ένδεια της κυβέρνησης να παρουσιάσει ένα θετικό αφήγημα καθώς έχει καταρρεύσει το τείχος του ψεύδους και του λαϊκισμού που την προστάτευε. *«Ποιος πολίτης που αναζητεί προοπτική μπορεί να ταυτιστεί με μια τέτοια κυβέρνηση;»* θέτουν το ερώτημα.

Επαφές, μεταγραφές και αρραβώνες στην Κεντροαριστερά

Η πορεία προς το συνέδριο του Ιουνίου, η συνάντηση Γεννηματά - Βενιζέλου και η προσπάθεια της Χαριλάου Τρικούπη να κλείσει τα ανοιχτά μέτωπα

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: ΑΠΕ/ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΣΑΪΤΑΣ

ΡΕΠΟΡΤΑΖ **ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΟΝΔΡΟΣ**

Με βάση την εκτίμηση ότι «η κυβέρνηση θα κλείσει την αξιολόγηση και οι κάλπες θα στηθούν κατά πάσα πιθανότητα την άνοιξη ή το φθινόπωρο του 2018», οι επιτελείς της Χ. Τρικούπη σχεδιάζουν τα επόμενα βήματά τους στην πορεία προς το συνέδριο του Ιουνίου. Ταυτόχρονα παρατηρούν με έντονο προβληματισμό την κινητικότητα που υπάρχει στον ευρύτερο χώρο της Κεντροαριστεράς, που δείχνει ότι το εγχείρημα της Δημοκρατικής Συμπαράταξης δεν αποτελεί, μέχρι στιγμής, την ομπρέλα κάτω από την οποία θα στεγαστούν όλες οι δυνάμεις του χώρου. Προβληματισμός αναπτύσσεται και στο εσωτερικό του ΠαΣοΚ εξαιτίας του συνεδρίου και της πολιτικής γραμμής της ηγεσίας. Στο πλαίσιο αυτό κάθε άλλο παρά αδιάφορη ήταν η συνάντηση της **Φώφης Γεννηματά** με τον **Ευάγγελο Βενιζέλο**.

Συνέδριο με συνέδρους διορισμένους

Η ηγεσία της Χ. Τρικούπη επιχείρησε την προηγούμενη εβδομάδα να κλείσει μέτωπα και να αμβλύνει τις εσωκομματικές εντάσεις που πυροδότησε η απόφαση για τη διεξαγωγή ενός συνεδρίου με διορισμένους συνέδρους, χωρίς να τίθεται θέμα εκλογής ηγεσίας του νέου φορέα. Ζήτημα προκάλεσαν και οι πληροφορίες σχετικά με τις προθέσεις του Ευ. Βενιζέλου, ο οποίος εμφανιζόταν να βρίσκεται σε τροχιά διαζυγίου με τη Δημοκρατική Συμπαράταξη.

Η επιχείρηση «ενότητα του χώρου» εκδηλώθηκε αρχικά με την αυστηρή αντίδραση του γραφείου Τύπου του ΠαΣοΚ στην κατά μέτωπο επίθεση που δέχθηκε από την κυβέρνηση ο Κώστας Σημίτης. Η ανακοίνωση προκάλεσε ερωτήματα, καθώς ήταν η πρώτη φορά που το ΠαΣοΚ υπερασπιζόταν με τόσο έντονο τρόπο τα πεπραγμένα Σημίτη, τα οποία απαντήθηκαν όταν φάνηκε η απήχηση της κεντρικής εκδήλωσης που διοργάνωσε σε κεντρικό ξενοδοχείο της Αθήνας η πρωτοβουλία Ωρα Αποφάσεων. Ο πρώην πρωθυπουργός σε όλες τις πρόσφατες δημόσιες παρεμβάσεις του κινήθηκε σε διαφορετικό πλαίσιο από αυτό της ηγεσίας της Συμπαράταξης, αλλά οι συνεργάτες της κυρίας Γεννηματά δεν ήταν διατεθειμένοι να «χαρίσουν», όπως έλεγαν, «τον Σημίτη στους "3"».

Η συνάντηση Φώφης Γεννηματά με τον Ευ. Βενιζέλο χαρακτηρίστηκε από συνεργάτες της «επιβεβλημένη και χρήσιμη» και συνέβαλε στο «να ηρεμήσουν τα πράγματα». Οπως όμως αναφέρουν συνεργάτες του κ. Βενιζέλου, «στη συνάντηση δεν ειπώθηκε κάτι που να αλλάζει τα δεδομένα». Είναι προφανές, αναφέρουν, «πως υπάρχουν διαφορετικές προσεγγίσεις σε ό,τι αφορά τη στρατηγική και το στίγμα. Ο Ευ. Βενιζέλος κάνει λόγο για παράταξη του ευρύτατου δημοκρατικού Κέντρου σύμφωνα με τις αποφάσεις του συνεδρίου του ΠαΣοΚ και θεωρεί ότι θα πρέπει να φύγει η κυβέρνηση των ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ και να προκύψει, μέσω εκλογών, μια κυβέρνηση που θα οδηγήσει τη χώρα στην έξοδο από την κρίση».

Η συνάντηση της Φώφης Γεννηματά με τον Ευ. Βενιζέλο συνέβαλε στο να «ηρεμήσουν τα πράγματα», όπως ανέφεραν συνεργάτες της προέδρου του ΠαΣοΚ. Συνεργάτες του κ. Βενιζέλου πάντως είπαν ότι «δεν ειπώθηκε κάτι που να αλλάζει τα δεδομένα»

Σε ένα άλλο μέτωπο, που παραμένει ανοιχτό, αυτό της σύνθεσης του συνεδρίου και του τρόπου εκλογής του επικεφαλής της Συμπαράταξης, τα πάντα θα ξεκαθαριστούν στη συνεδρίαση της ΚΕ του ΠαΣοΚ που αναμένεται να πραγματοποιηθεί αμέσως μετά το Πάσχα, ενδεχομένως στις 22 Απριλίου. Το ενδιαφέρον εστιάζεται στο αν στελέχη όπως ο Α. Λοβέρδος, ο Ν. Ανδρουλάκης και άλλοι θα επιμείνουν στη θέση που έχουν διατυπώσει, ότι η εκλογή του επικεφαλής του νέου φορέα θα πρέπει να γίνει από τη βάση.

Το προσεχές διάστημα η Χ. Τρικούπη θα δώσει βάρος στην ανάληψη πρωτοβουλιών που θα επιτρέψουν στη ΔΗΣΥ να εμφανιστεί «μέσω της κατάθεσης ενός συγκεκριμένου προγραμματικού λόγου ως ο φορέας της Κεντροαριστεράς που θα αμφισβητήσει την κυριαρχία του ΣΥΡΙΖΑ στον χώρο». Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στην παρουσία που θα έχει τη Δευτέρα η κυρία Γεννηματά στη Θεσσαλονίκη και στην περιοδεία της στην Κρήτη. Η επικεφαλής της Δημοκρατικής Συμπαράταξης θα επιμείνει στην πολιτική της εθνικής συνεννόησης και των αποστάσεων τόσο από τη ΝΔ όσο και από τον ΣΥΡΙΖΑ, με τον οποίο, όπως μεταδίδεται, δεν υπάρχει περίπτωση συνεργασίας. «Επιδιώκουμε τη στρατηγική ήττα του ΣΥΡΙΖΑ και την ανάκτηση της ηγεμονίας στον χώρο» αναφέρουν στο «Βήμα» στενοί συνεργάτες της.

Ημερίδα για τα «κόκκινα» δάνεια

Μεγάλο βάρος δίνεται στην ημερίδα που θα πραγματοποιηθεί την Τρίτη στη Βουλή για «κόκκινα» δάνεια, ενώ το προσεχές διάστημα θα ξεκινήσουν τα 13 αναπτυξιακά συνέδρια, με στόχο την εκπόνηση ενός συγκεκριμένου προγράμματος ανάπτυξης για κάθε περιφέρεια.

Τα συνέδρια στοχεύουν στην ενίσχυση των ενθαρρυντικών μηνυμάτων που μεταφέρουν στη Χ. Τρικούπη στελέχη όπως ο γραμματέας του κόμματος **Στ. Ξεκαλάκης**, που οργώνουν την περιφέρεια και εκτιμούν ότι η βάση του ΠαΣοΚ σταδιακά επιστρέφει και στο κόμμα αλλά και στη μάχη του καφενείου.

ΔΥΣΑΡΕΣΚΕΙΑ ΣΤΟ ΠΟΤΑΜΙ

Ο Στ. Θεοδωράκης δεν κρύβει την οργή του για «τις συνεχόμενες προκλήσεις από το ΠαΣοΚ», ενώ συνεργάτες του κάνουν λόγο για «εκτός δημοκρατικού πλαισίου συμπεριφορά της κυρίας Γεννηματά»

Ψύχρα με ΠαΣοΚ, φλερτ με τους «3»

Ενα ακόμα θερμό επεισόδιο προστέθηκε την προηγούμενη εβδομάδα στις σχέσεις του Ποταμιού με τη ΔΗΣΥ, οι οποίες διανύουν περίοδο παρατεταμένης ψυχρότητας. Η ανακοίνωση της «μεταγραφής» του κ. Μπαργιώτα στη ΔΗΣΥ, που φτάνοντας 19 βουλευτές είναι πλέον τρίτη κοινοβουλευτική δύναμη, προκάλεσε τη σφοδρή αντίδραση του **Σταύρου Θεοδωράκη**. «Στις δημοκρατίες, την κοινοβουλευτική δύναμη των κομμάτων την καθορίζουν οι πολίτες στις εκλογές. Η ηγεσία του ΠαΣοΚ έχει άλλη άποψη. Εξαγοράζει βουλευτές υποσχόμενη έδρες και θέσεις» ανέφερε από το βήμα της Βουλής ο επικεφαλής του Ποταμιού. Στη Σεβαστουπόλεως δεν κρύβουν την οργή τους για «τις συνεχόμενες προκλήσεις από το ΠαΣοΚ». Στενοί συνεργάτες του κ. Θεοδωράκη κάνουν λόγο για «εκτός δημοκρατικού πλαισίου συμπεριφορά της κυρίας Γεννηματά», επισημαίνοντας ότι με τη στάση της «έχει κόψει κάθε νήμα επικοινωνίας».

Σε αντίθεση με το ΠαΣοΚ, ο Σταύρος Θεοδωράκης, ο οποίος έδωσε το «παρών» στην κεντρική εκδήλωση της Ωρας Αποφάσεων, άκουσε τους **Αννα Διαμαντοπούλου**, **Γιάννη Ραγκούση** και **Γιώργο Φλωρίδη** να αναφέρονται με κολακευτικά λόγια για το Ποτάμι, τονίζοντας ότι στάθηκε από την αρχή της παρουσίας του στο πολιτικό σκηνικό, απέναντι στον λαϊκισμό. Στελέχη της Σεβαστουπόλεως μεταδίδουν ότι με την Ωρα Αποφάσεων, η οποία μετατράπηκε από πρωτοβουλία σε πολιτική κίνηση, «υπάρχει πολιτική συμμαχία» που δεν έχει πάρει τη μορφή οργανωτικής και εκλογικής συνεργασίας» κάτι που δεν αποκλείουν να συμβεί στο μέλλον.

«Υπάρχει αρραβώνας» παραδέχονται από την πλευρά τους και οι «3», τονίζουν όμως ότι «μένει να αποδειχθεί αν υπάρχει και χημεία» Το αγκάθι στην οργανωτική και εκλογική αυτονομία αφορά την οργανωτική δομή του σχήματος που θα προκύψει από τη συνεργασία. Το Ποτάμι δεν συζητεί την πολιτική και οργανωτική του αυτονομία και στην Ωρα Αποφάσεων, αν και τονίζουν ότι δεν εκβιάζουν τη διάλυση του Ποταμιού, επισημαίνουν ότι η συνεργασία θα πρέπει να στηριχθεί «σε άλλη δομή και άλλη ηγεσία, εκλεγμένη από τη βάση».

ΑΛ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Δημοκρατική Ευθύνη

Το ιδρυτικό της συνέδριο πραγματοποιεί και η Δημοκρατική Ευθύνη. Στην ομιλία του ο Αλέκος Παπαδόπουλος τόνισε ότι η πορεία για την έξοδο από την κρίση προϋποθέτει την αποδοχή του τριπτύχου πολιτική αυτογνωσία – ισχυρή απόφαση – εθνική αξιοπρέπεια. Τόνισε ότι η κρίση που πλήττει τη χώρα «οδηγεί την Ελλάδα στην κατηγορία των τριτευρωπαϊκών χωρών» και επεσήμανε ότι αποτελεί πλάνη η εκτίμηση πως διερχόμαστε μια δύσκολη οικονομική περίοδο που σύντομα θα ξεπεραστεί. «Η χώρα θα περάσει δύσκολα χρόνια» επισήμανε.

Σε αυστηρούς τόνους κινήθηκε η κριτική του για το πολιτικό σύστημα που «είναι παγιδευμένο, ανήμπορο και ανίκανο να αντιδράσει», αλλά και για την κυβέρνηση, λέγοντας ότι «όταν έχεις μια τόσο μεγάλη εξάρτηση από τις διεθνείς κεφαλαιαγορές δεν μπορείς να συμπεριφέρεσαι με αναίδεια ή να καλλιεργείς παράλογες απαιτήσεις».

Για τον πρώην υπουργό «δεν είναι καιρός για δισταγμούς και καιροσκοπισμούς». Σε περιόδους κρίσης, τόνισε, «η αρετή επιβάλλει να πάρεις μέτρα σοβαρά, να μη διστάσεις να τα πάρεις αμέσως και ολοκληρωμένα, ακόμα και αν γνωρίζεις ότι είναι πιθανόν μετά να εξοστρακιστείς».

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΕΙΠΕ

«Θυμάμαι το πικρό μειδίαμα του Μπελογιάννη καθώς πρόφερε τη φράση "πάμε για καθαρό αέρα;". Θυμάμαι τις σπαρακτικές κραυγές της Ελλης "μην αφήνετε να τους πάρουν, μην αφήνετε να τους πάρουν"».

«Δεν μπορεί κανείς να είναι υπερήφανος για τους αγώνες του όταν διαπιστώνει ότι οι αγώνες του αυτοί όχι μόνο δεν ωφέλησαν, αλλά ως μόνο αποτέλεσμα είχαν βαρύτατο υλικό και ανθρώπινο κόστος για την πατρίδα».

«Δεν πρόκειται να αποκτήσουμε την εθνική μας αυτογνωσία όσο η κομμουνιστική Αριστερά κατορθώνει, παραποιώντας και διαστρεβλώνοντας την ιστορική αλήθεια, να εμφανίζεται ως "αθώα του αίματος", ενώ ευθύνεται αποκλειστικά και για τον Δεκέμβρη και για τον Εμφύλιο».

«Ο,τι δεν πέτυχαν εκείνοι με τη δύναμη των όπλων, θα προσπαθήσουν τώρα, ο Τσίπρας και η παρέα του, να το πετύχουν με τη δύναμη της ψήφου. Αμετακίνητος στόχος είναι η μετατροπή της χώρας μας σε Βενεζουέλα της Μεσογείου».

Τάκης Λαζαρίδης

Ο συγκρατούμενος του Μπελογιάννη μιλάει για τις τελευταίες στιγμές πριν από την εκτέλεση, για τις ευθύνες του Ζαχαριάδη, για τους μάταιους αγώνες και για τη θυσία που δεν δικαιώθηκε

«Ο Τσίπρας είναι άξιος διάδοχος του Ζαχαριάδη, του Σιάντου και του Ιωαννίδη»

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ **ΛΑΜΠΡΟ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟ**

Ο **Τάκης Λαζαρίδης** ήταν ο νεαρός μελλοθάνατος, συγκρατούμενος του Νίκου Μπελογιάννη, που του χαρίστηκε η ζωή, αν και η στάση του στη δίκη ήταν συνεπής και ανυποχώρητη. Μέλος του παράνομου μηχανισμού των ασυρμάτων του ΚΚΕ, όπως και η αδελφή του Σταυρούλα, συνελήφθη τον Νοέμβριο του 1951 ενώ ήταν στρατιώτης. Εκείνη δεν συνελήφθη και καταδικάστηκε ερήμην σε θάνατο, αλλά κατάφερε να διαφύγει στις ανατολικές χώρες. Η υπόθεση των ασυρμάτων διευκόλυνε το μετεμφυλιακό κράτος το οποίο «φόρτωσε» την κατηγορία της κατασκοπείας στον ήδη συλληφθέντα από τον Δεκέμβριο του 1950 Μπελογιάννη, οδηγώντας τον στο εκτελεστικό απόσπασμα μαζί με τους Ηλία Αργυριάδη, Νίκο Καλούμενο και Δημήτρη Μπάτση τα ξημερώματα της Κυριακής 30 Μαρτίου 1952, κάτι που δεν είχε καταφέρει μέχρι τότε.

Ο πατέρας του, Κώστας Λαζαρίδης, ήταν γραμματέας του Εργατικού ΕΑΜ και στέλεχος της ΚΕ του ΚΚΕ και εκτελέστηκε από τους Γερμανούς το 1943, ενώ η μητέρα του, Σουλτάνα, καταδικάστηκε από τους βούλγαρους φασίστες για την αντιστασιακή της δράση σε ισόβια δεσμά. Ο Τάκης Λαζαρίδης ήταν στο ίδιο κελί με τον Μπελογιάννη και τον Μπάτση. Οταν ήρθαν οι δεσμοφύλακες να τους πάρουν, σηκώθηκε κι εκείνος: «Εσύ, Λαζαρίδη, κάτσε» του είπαν. Το απόσπασμα γλίτωσε και η Ελλη Παππά λόγω του ότι ήταν μωρομάνα. Από τις φυλακές της Καλλιθέας μεταφέρθηκε στις φυλακές της Κεφαλονιάς, κατόπιν στο Καλάμι της Κρήτης, στην Κέρκυρα, ξανά πίσω στην Αλικαρνασσό της Κρήτης και μετά στην Αίγινα. Συνολική διάρκεια 15 χρόνια φυλακή. Αποφυλακίστηκε το 1966. Τότε ξανάσμιξε και με τη μητέρα του, ενώ με την επιβολή της στρατιωτικής δικτατορίας της 21ης Απριλίου 1967 εκείνος πρόλαβε να ξεφύγει, ενώ η μητέρα του πήγε εξορία. Σήμερα είναι ένας άλλος άνθρωπος. Εχει αναθεωρήσει πολλά για τη στάση του. Πιστεύει ότι ήταν μάταιοι οι αγώνες και ότι η Αριστερά ζημίωσε τον τόπο: «Ευτυχώς, σύντροφοι, ηττηθήκαμε» έχει γράψει, προκαλώντας την οργή των άλλοτε συντρόφων του.

■ ***Συμπληρώθηκαν αυτές τις ημέρες 65 χρόνια από την εκτέλεση του Νίκου Μπελογιάννη και των συντρόφων του. Ησασταν στο ίδιο κελί μέχρι το τέλος, υποψήφιος και εσείς για το εκτελεστικό απόσπασμα. Τι θυμάστε από εκείνες τις τελευταίες στιγμές;***

«Θυμάμαι το απότομο ξύπνημα μέσα στα άγρια μεσάνυχτα από το βαρύ ποδοβολητό των ανθρώπων που έρχονταν να μας πάρουν. Θυμάμαι τον ανατριχιαστικό θόρυβο από τις κλειδαριές που έτριζαν καθώς άνοιγαν τα κελιά, την κουστωδία των φυλάκων και χωροφυλάκων που εισέβαλαν στο κελί μας. Θυμάμαι το πικρό μειδίαμα του Μπελογιάννη καθώς πρόφερε τη φράση "πάμε για καθαρό αέρα;". Θυμάμαι τις σπαρακτικές κραυγές της Ελλης "μην αφήνετε να τους πάρουν, μην αφήνετε να τους πάρουν". Και θυμάμαι, τέλος, τις ατέλειωτες βόλτες μέσα στο άδειο κελί μέχρι να ξημερώσει, καθώς και τον όρκο που έδωσα καθώς νοερά τους αποχαιρετούσα, να συνεχίσω τον αγώνα ως το νικηφόρο τέλος. Μερικά χρόνια αργότερα πάτησα τον όρκο, δεν μπορούσα όμως να κάνω διαφορετικά. Πάνω από οποιονδήποτε όρκο στέκεται η αλήθεια, γιατί η αλήθεια ταυτίζεται με την πατρίδα».

■ ***Αναρωτιέται κάποιος αν μπορούν να περιγραφούν τα συναισθήματα που νιώθει ένας μελλοθάνατος και μάλιστα σε νεαρή ηλικία, όπως ήσασταν τότε εσείς...***

«Είναι πράγματι δύσκολο να περιγραφούν τα συναισθήματα αυτά, όμως γεγονός είναι ότι δεν με συνείχε τότε ούτε φόβος ούτε αγωνία, μόνο λύπη για τις πίκρες που πότιζα τη μάνα μου. Δεν ήμουν βέβαια ένας μπαρουτοκα-

ΓΝΩΜΗ

Ο Μπελογιάννης ζει;

Του Σωκράτη Τσιχλιά

Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι ο Νίκος Μπελογιάννης που εκτελέστηκε στις 30 Μαρτίου του 1952, σε ηλικία 37 ετών, διά τυφεκισμού στο στρατόπεδο του Γουδή ήταν ένα τραγικό θύμα μιας ακραίας ψυχροπολεμικής περιόδου. Είναι επίσης βέβαιο ότι παρά την παράφρονα πολιτική του «όπλου παρά πόδας» του Ζαχαριάδη, η ελληνική δημοκρατία δεν απειλείτο από τους ηττημένους και αποδεκατισμένους κομμουνιστές, τον παράνομο μηχανισμό και τους ασυρμάτους τους.

Ο άνθρωπος με το γαρίφαλο και οι συγκατηγορούμενοί του συνελήφθησαν, δικάστηκαν δύο φορές και καταδικάστηκαν άλλες τόσες για το φρόνημά τους. Δεκάδες χιλιάδες ομοϊδεάτες τους, ή απλώς συγγενείς ομοϊδεατών τους, ταλαιπωρήθηκαν κοινωνικά, στερήθηκαν την ελευθερία τους, βασανίστηκαν όχι για τις παράνομες πράξεις αλλά για τα παράνομα πιστεύω τους, τα άγρια μετεμφυλιακά χρόνια. Τότε που οι νικητές έδιναν συγχωροχάρτι και εξουσία σε συνεργάτες των Γερμανών αλλά εξόριζαν και φυλάκιζαν όσους κομμουνιστές ή συνοδοιπόρους δεν υπέγραφαν εξευτελιστικές δηλώσεις μετανοίας.

Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι ο Νίκος Μπελογιάννης ήταν ένας φλογερός ιδεολόγος που θυσιάστηκε για τα πιστεύω του. Ενας μάρτυρας του ΚΚΕ που συγκίνησε με το πάθος της απολογίας του την παγκόσμια κοινή γνώμη, πολιτικές και καλλιτεχνικές ελίτ της εποχής. Ο Πικάσο τον ζωγράφισε, ακόμη και ο στρατηγός Ντε Γκολ ζήτησε να μη θανατωθεί.

Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία επίσης ότι υπήρξε θύμα και του σταλινικού κόμματος το οποίο υπηρέτησε ανιδιοτελώς και για το οποίο θυσιάστηκε. Οταν ο σύντροφος και φίλος του Νίκος Πλουμπίδης με μια μεγαλειώδη κίνηση παίρνει με επιστολή του προς την κυβέρνηση όλη την ευθύνη για τον παράνομο μηχανισμό του ΚΚΕ και ζητά την αθώωσή του προσφέροντας τον εαυτό του στη θέση του, ο Ζαχαριάδης βγάζει πλαστή την επιστολή και τον Πλουμπίδη πράκτορα. Χρόνια μετά, η σύντροφος του Μπελογιάννη και μητέρα του γιου του Ελλη Παππά θα καταγγείλει «(...) ο Ζαχαριάδης ήθελε τότε έναν ήρωα και έναν χαφιέ και τους έφτιαξε (...)».

Ο Νίκος Μπελογιάννης ξέρουμε τώρα ότι έχασε τη ζωή του άδικα από ένα βάρβαρο καθεστώς και μάταια επέλεξε λάθος τρόπο να αλλάξει τον κόσμο. Αν ζούσε θα μάτωνε η καρδιά του για τα χιλιάδες θύματα του Στάλιν, τις εκτελέσεις, τις εξορίες, τα βάσανα που φόρτωσε σε εκατομμύρια ανθρώπους ο υπαρκτός σοσιαλισμός στο όνομα των πιο αγνών ιδανικών. Αν ζούσε θα έχανε, στα 75 του χρόνια, το έδαφος κάτω από τα πόδια του, όταν η κόκκινη αυτοκρατορία κατέρρευσε χωρίς να πέσει ούτε μια τουφεκιά.

Ο Νίκος Μπελογιάννης είναι ένας από τους Αγίους του κομμουνιστικού δόγματος. Στη σύντομη ζωή του αγωνίστηκε για να εγκατασταθεί στην Ελλάδα δικτατορία του προλεταριάτου. Φαντάζομαι ότι η ελληνική Πολιτεία δεν έφτιαξε στην Αμαλιάδα προτομή και μουσείο για να τιμήσει αυτήν του την πλευρά αλλά για να εισφέρει στη συλλογική συνείδηση μια «συγγνώμη» για την αγριότητα που επέδειξε εκείνη την εποχή. Ο Μπελογιάννης δεν είναι εθνικός ήρωας αλλά μπορεί να γίνει σύμβολο εθνικό συμφιλίωσης και αλληλοκατανόησης. Εχουμε πληρώσει ακριβά τα πάθη, το μίσος, τον διχασμό νικητές και ηττημένοι.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ
www.tovima.gr

Ο Μπελογιάννης όρθιος απευθύνεται στους στρατοδίκες. Πίσω αριστερά διακρίνεται ο εικοσάχρονος τότε Τάκης Λαζαρίδης

πνισμένος αγωνιστής, ήμουν όμως γιος του Κώστα Λαζαρίδη, ενός αγωνιστή που εκτελέστηκε για την αντιστασιακή του δράση από τους Γερμανούς στο σκοπευτήριο της Καισαριανής τον Μάη του '43. Ενός αγωνιστή που έπεσε ζητωκραυγάζοντας για το κόμμα και την πατρίδα, γι' αυτό και το κόμμα τον κατέταξε στο πάνθεο των ηρώων του. Ημουν έτοιμος να ακολουθήσω το παράδειγμά του».

■ ***Ποιοι ήταν οι λόγοι που σας χάρισαν τη ζωή;***
«Κύριος λόγος ήταν ότι ήμουν γιος ενός εκτελεσμένου από τους Γερμανούς αγωνιστή και μιας καταδικασμένης από τους Βουλγάρους σε ισόβια δεσμά αγωνίστριας. Είναι προφανές ότι ο συμβολισμός Γερμανοί, Βούλγαροι, Ελληνες, δεν θα ήταν και τόσο τιμητικός για τους κρατούντες...».

■ ***Η συγκρατούμενή σας και σύντροφος του Μπελογιάννη, Ελλη Παππά, είχε κατονομάσει στην «πολιτική διαθήκη» της ως υπεύθυνο για τον θάνατό του τον Ζαχαριάδη. Εσείς τι πιστεύετε;***
«Συμφωνώ πλήρως με την Ελλη. Ο Ζαχαριάδης ήταν ηθικός αυτουργός της εκτέλεσης, όχι μόνο γιατί έστειλε τον Μπελογιάννη στο στόμα του λύκου, σε μια προσπάθεια καταδικασμένη εκ των προτέρων σε αποτυχία, αλλά και γιατί δεν αξιοποίησε την επιστολή Πλουμπίδη που θα μπορούσε να αποτελέσει ένα, προσωρινό έστω, νομικό φράγμα για την εκτέλεση».

■ ***Παρά τη στάση σας στη δίκη, η οποία χαρακτηρίστηκε τότε από το κόμμα σας «επαναστατικά συνεπής και αδιάλλακτη», μετά από χρόνια οδηγηθήκατε στο συμπέρασμα ότι όλα ήταν μάταια. Γιατί;***
«Γιατί ο χρόνος δεν είναι μόνο "παν-δαμάτωρ", είναι και δάσκαλος. Μας διδάσκει πώς να ξεχωρίζουμε την αλήθεια από το ψέμα, το πλαστό από το γνήσιο. Κατάλαβα με τον χρόνο ότι αγωνιζόμενοι για την ουτοπία, απλώς προσπαθούσαμε να βιάσουμε την Ιστορία. Και η Ιστορία εκδικήθηκε».

«Ο Ζαχαριάδης ήταν ηθικός αυτουργός της εκτέλεσης, όχι μόνο γιατί έστειλε τον Μπελογιάννη στο στόμα του λύκου, σε μια προσπάθεια καταδικασμένη εκ των προτέρων σε αποτυχία, αλλά και γιατί δεν αξιοποίησε την επιστολή Πλουμπίδη» λέει ο Τάκης Λαζαρίδης

■ ***Πώς γίνεται ένας άνθρωπος που βρέθηκε σε απόσταση αναπνοής από τον θάνατο για τα «πιστεύω» του να δηλώνει ότι δεν είναι υπερήφανος για τους αγώνες του;***
«Δεν μπορεί κανείς να είναι υπερήφανος για τους αγώνες του όταν διαπιστώνει ότι οι αγώνες του αυτοί όχι μόνο δεν ωφέλησαν αλλά ως μόνο αποτέλεσμα είχαν βαρύτατο υλικό και ανθρώπινο κόστος για την πατρίδα. Είχα κάθε δικαίωμα να αγωνιστώ και να θυσιαστώ για τα οποιαδήποτε ιδανικά, δεν είχα όμως κανένα δικαίωμα να πληγώσω την πατρίδα, να προκαλέσω τον θάνατο αθώων συμπατριωτών μου».

■ ***Τελικά δικαιώθηκε ή όχι ο Μπελογιάννης και η θυσία του;***
«Η θυσία, όχι μόνο του Μπελογιάννη, αλλά και πολλών χιλιάδων κομμουνιστών δεν μπορούσε να δικαιωθεί γιατί ιστορικά ήταν εκτός τόπου και χρόνου. Ενώ η χώρα μας είχε ζωτική ανάγκη από έναν ριζικό εκσυγχρονισμό, οικονομικό, πολιτικό, κοινωνικό, διοικητικό, εμείς προσπαθούσαμε να επιβάλουμε διά της βίας "σοσιαλιστικό μετασχηματισμό". Η αποτυχία ήταν αναπόφευκτη».

■ ***Πάντως το θέμα προκαλεί και διχάζει 65 χρόνια μετά, όπως έδειξαν και οι αντιδράσεις από την πλευρά της ΝΔ και της Χρυσής Αυγής στη Βουλή. Τελικά τα μετεμφυλιακά μίση και πάθη είναι ακόμα εδώ;***
«Τα μετεμφυλιακά πάθη είναι εδώ και θα συνεχίσουν να παραμένουν εδώ, όσο δεν αποκτούμε την εθνική μας αυτογνωσία. Και δεν πρόκειται να αποκτήσουμε την εθνική μας αυτογνωσία όσο η κομμουνιστική Αριστερά κατορθώνει, παραποιώντας και διαστρεβλώνοντας την ιστορική αλήθεια, να εμφανίζεται ως "αθώα του αίματος" ενώ ευθύνεται αποκλειστικά και για τον Δεκέμβρη και για τον Εμφύλιο».

■ ***Πώς είδατε την παρουσία του Πρωθυπουργού στα εγκαίνια της μόνιμης έκθεσης στην Αμαλιάδα και τον συμβολισμό της;***
«Με την παρουσία του στα εγκαίνια της έκθεσης ο Τσίπρας ήθελε, για πολλοστή φορά, να υπογραμμίσει ότι είναι άξιος διάδοχος και συνεχιστής των Ζαχαριάδη, Σιάντου, Ιωαννίδη. Και ό,τι δεν πέτυχαν εκείνοι με τη δύναμη των όπλων, θα προσπαθήσουν τώρα, αυτός και η παρέα του, να το πετύχουν με τη δύναμη της ψήφου. Αμετακίνητος στόχος είναι η μετατροπή της χώρας μας σε Βενεζουέλα της Μεσογείου. Πρέπει να σημάνει εθνικός συναγερμός, η ευρωπαϊκή πορεία της χώρας μας και το δημοκρατικό μας πολίτευμα αντιμετωπίζουν έσχατο κίνδυνο».

ΓΝΩΜΗ

Το πνεύμα της Ιστορίας

Του Λευτέρη Κουσούλη

Είναι άξια συμπάθειας κάθε προσπάθεια κατανόησης της κυβερνητικής πρακτικής. Τα ερωτήματα καθημερινά και οι απορίες πολλές. Μα τι κάνουν; Τι θέλουν; Τι επιδιώκουν; Γιατί καθυστερούν την αξιολόγηση; Και αν τελικά δεχθούν και υπογράψουν αυτά εναντίον των οποίων πομπωδώς διαφωνούν, τι αυτό μπορεί να σημαίνει; Τι ακριβώς συντελείται στον πυρήνα της συνείδησης της κυβερνητικής ομάδας;

Υπάρχει μια διαφορά μεταξύ διακυβέρνησης και εξουσίας. Η διακυβέρνηση είναι μια

πεζή έννοια. Εχει κανόνες. Εχει διάρκεια. Απαιτεί και ένα κάποιο αποτέλεσμα. Η εξουσία είναι μια ευρύτερη έννοια. Δεν υπόκειται στον πεζό περιορισμό των κανόνων της αστικής αντίληψης. Είναι μια απόπειρα σύνδεσης με την Ιστορία.

Αυτό διεκδικούν οι κυβερνητικοί. Μια θέση στην Ιστορία. Φιλόσοφοι και μεγάλοι στοχαστές δοκιμάστηκαν πραγματικά στην προσπάθειά τους να βάλουν σε λέξεις το πνεύμα της Ιστορίας. Υπάρχει, λέει, ένα «πνεύμα της Ιστορίας», που νομοτελειακά την οδηγεί και την ορίζει. Πρόκειται για κατασκευή του νου, που επιχειρεί να συλλάβει το ασύλληπτο της ατομικής και συλλογικής ύπαρξης και να περιγράψει το ακατάληπτό της στον ατίθασο χρόνο.

Στον οικισμό «Ελλάς», οι κυβερνητικοί βλέπουν τον εαυτό τους ως το ενσαρκωμένο πνεύμα της Ιστορίας. Διαλέγονται μαζί του. Είναι πέρα από τα τρέχοντα προβλήματα. Τα μικρά ή μεγάλα μέτωπα της απασχόλησης, της ανεργίας, της φορολόγησης, της μείωσης των εισοδημάτων, μισθών και συντάξεων. Είναι οι εκφραστές της μεγάλης πνοής. Βλέπουν τον εαυτό τους στη μεγάλη σκηνή του ιστορικού θεάτρου. Συντελεστές του ιστορικού γίγνεσθαι. Κληρονόμους των μεγάλων ονομάτων, πλάστες μιας νέας εποχής.

Δεν μπορούν να κατανοηθούν διαφορετικά οι τοποθετήσεις του κ. Δραγασάκη, οι ιδιότυπες περιπλανήσεις του κ. Τσακαλώτου, από το βήμα της Βουλής στους δρόμους και από τους δρόμους στο βήμα της Βουλής και η επαναστατικότητα φυσικά του κ. Τσίπρα, για την οποία δεν υπάρχει μέτρο σύγκρισης!

Εάν αυτά ισχύουν, καμιά άμεση ελπίδα κανονικότητας δεν υπάρχει για τη χώρα. Η κυβέρνηση θα παραμείνει μια αυτοαναφορική οντότητα και θα εμφανίζεται ενώπιόν μας, άλλοτε με τον σημερινό και άλλοτε με τον παλαιό εαυτό της. Εξάλλου το πνεύμα διατηρεί πάντα την άυλη υπόστασή του, «πέρα από την αναγκαιότητα», όπως θα έλεγαν οι διανοούμενοι του πολιτικού αυτού χώρου. Υπό το πνεύμα της Ιστορίας, θα καθαγιάζονται πάντα οι πράξεις και οι στάσεις.

Με μια μετάθεση στο μέλλον, τους παρακολουθώ με κατανόηση καθώς αποχωρούν. Και φτάνει στα αφτιά μου ο μεταξύ τους ψίθυρος: «Θέλαμε να γίνουμε το πνεύμα της Ιστορίας. Δεν θα γράψει τίποτα για εμάς η Ιστορία του πνεύματος».

Ο κ. Λευτέρης Κουσούλης είναι πολιτικός επιστήμονας

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Κώστας Αθανασίου

Ο γενικός γραμματέας της Βουλής μιλάει για το «άλμα» που απαιτείται ώστε ως θεσμός να ανακτήσει το χαμένο έδαφος της αξιοπιστίας της και να είναι ανοιχτή προς την κοινωνία

«Η Βουλή δεν μπορεί να είναι μαυσωλείο»

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΠΕΛΤΕΣ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ **ΛΑΜΠΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ**

ΕΙΠΕ

«Εγιναν στοχευμένες προσλήψεις εξειδικευμένου προσωπικού με συμβάσεις, λίγες σε αριθμό, σε θέσεις όπου υπήρχε συγκεκριμένη ανάγκη στη σημερινή Βουλή».

«Οι υπάλληλοι της Βουλής έχουν στοχοποιηθεί πολλές φορές στο παρελθόν, κάτι που δυστυχώς επαναλαμβάνεται και σήμερα, πολύ συχνά ατεκμηρίωτα και άδικα. Οι εργαζόμενοι στη Βουλή έχουν ενταχθεί πλήρως στο μισθολόγιο του Δημοσίου»

«Εχει γίνει εξοικονόμηση πόρων με την προώθηση των μεγάλων έργων που έχουν δρομολογηθεί (Μπενάκειος Βιβλιοθήκη, νεοκλασικό Φιλελλήνων 23 κ.ά.) και βεβαίως το περιουσιολόγιο της Βουλής που βρίσκεται υπό συστηματικό και πλήρες ξεκαθάρισμα».

Οι γενικοί γραμματείς της Βουλής είναι κατά βάση πρόσωπα που δεν απολαμβάνουν ευρεία δημοσιότητα. Και όμως, ο θεσμικός τους ρόλος υπό τον εκάστοτε Πρόεδρο της Βουλής εκτείνεται σε όλο το πεδίο διαχείρισης των πολυάριθμων υπηρεσιών του Κοινοβουλίου. Είναι το «δεξί χέρι» του Προέδρου, οι άνθρωποι που πρακτικά «τρέχουν» όλα τα θέματα διοίκησης του πολυσύνθετου αυτού οργανισμού. Ο νυν γενικός γραμματέας της Βουλής **Κώστας Αθανασίου** είναι πρώην διευθυντής της ΚΟ του ΣΥΡΙΖΑ, ενώ έχει διατελέσει συντονιστής της Γραμματείας του ΣΥΡΙΖΑ όταν μετεξελίχθηκε σε ενιαίο κόμμα. Αυτό που δεν είναι ευρέως γνωστό στους παροικούντες το Κοινοβούλιο είναι ότι ο κ. Αθανασίου είναι ένας από τους εγκυρότερους μεταφραστές της ισπανόφωνης λογοτεχνίας. Εργάστηκε για αρκετά χρόνια ως οδοντίατρος. Βρέθηκε να συνοδεύει τους Γιατρούς του Κόσμου στη Σομαλία. Το πάθος του όμως στράφηκε – εκτός της πολιτικής – στη μετάφραση. Εχει μεταφράσει από τα ισπανικά πεζογραφικά έργα των Σέσαρ Αϊρα, Μάριο Βάργκας Λιόσα, Ρομπέρτο Μπολάνιο, Σέρχιο Πιτόλ, Λεονάρδο Παδούρα, Σαντιάγο Ρονκαλιόλο κ.ά., και από τα αγγλικά κοινωνικά και πολιτικά δοκίμια των Τζούντιθ Μπάτλερ, Κουέντιν Σκίνερ, Πίτερ Μπέργκερ, Τόμας Λούκμαν κ.ά.

Η παρουσία του στη Βουλή είναι πάντα διακριτική, αποφεύγει τη δημοσιότητα (σχεδόν την αποστρέφεται) και τον ακολουθεί η φήμη του εργασιομανούς και συστηματικού στη δουλειά του. Θεωρεί ότι η Βουλή πρέπει και μπορεί να πραγματοποιήσει το «άλμα» που απαιτείται ώστε να σταθεί στο ύψος των περιστάσεων και κυρίως να ανακτήσει το χαμένο έδαφος της αξιοπιστίας της και να είναι ανοιχτή προς την κοινωνία. *«Η Βουλή δεν είναι και δεν πρέπει να είναι ένα "μαυσωλείο" αποκλεισμένο από την κοινωνία. Πρέπει να είναι σε επαφή και ανοιχτή στους πολίτες, να παίρνει πρωτοβουλίες εξωστρέφειας, δημιουργώντας διαύλους επαφής με την κοινωνία – κάτι ιδιαίτερα κρίσιμο σε μια εποχή εύκολης απαξίωσης της πολιτικής»* δηλώνει ο ίδιος στο «Βήμα».

Βουλή και ιστορική μνήμη

Η πρωτοβουλία της Βουλής να αναλάβει υπό την αιγίδα της τη μόνιμη έκθεση «Ν. Μπελογιάννης» στην Αμαλιάδα προκάλεσε τις αντιδράσεις της ΝΔ και της Χρυσής Αυγής στη Βουλή. Η αξιωματική αντιπολίτευση μάλιστα επέκρινε τον **Ν. Βούτση** ότι δεν διασφάλισε την «αξιακή ουδετερότητα» της Βουλής, καθώς, όπως ειπώθηκε, «ήρωες υπάρχουν και από την άλλη πλευρά». Με ποιο σκεπτικό η Βουλή συμμετείχε στην πρωτοβουλία αυτή; *«Η Βουλή οφείλει να συμβάλει στο μέτρο των δυνατοτήτων της στην ανασύσταση και διατήρηση της ιστορικής μνήμης. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται και η άμεση εμπλοκή του Ιδρύματος της Βουλής στις ετήσιες εκδηλώσεις για την απελευθέρωση της Αθήνας από τη ναζιστική κατοχή, κάθε 12 Οκτωβρίου, ή η τοποθέτηση της στήλης στη Βουλή για τους εβραίους βουλευτές που χάθηκαν στα στρατόπεδα συγκέντρωσης. Τέτοιες πρωτοβουλίες πιστεύω ότι δημιουργούν παρακαταθήκες για την υπεράσπιση των δημοκρατικών μας αξιών. Αυτή την υποχρέωση η παρούσα διοίκηση της Βουλής είναι αποφασισμένη να την τηρήσει και μάλιστα να τη διευρύνει»* σχολιάζει σχετικά ο γενικός γραμματέας της Βουλής.

Προσλήψεις και μετακλητοί

Προσφάτως τρεις μονιμοποιήσεις μετακλητών προκάλεσαν έντονες αντιδράσεις, ενώ και οι προσλήψεις συμβασιούχων έχουν συζητηθεί. Ο γενικός γραμματέας της Βουλής απαντά: *«Επί των ημερών μας δεν γίνεται τίποτα κρυφό στη Βουλή. Οποιος θέλει να ενημερώνεται για τον αριθμό των υπαλλήλων και το καθεστώς της εργασιακής τους σχέσης μπορεί πολύ εύκολα να μπαίνει στην Κοινοβουλευτική Διαφάνεια, στη διαδικτυακή πύλη της Βουλής».* Οπως εξηγεί δε, οι προσλήψεις που έγιναν στη Βουλή ανήκουν σε δύο κατηγορίες:

– Πρώτον, *«η παρούσα διοίκηση της Βουλής έκανε την επιλογή να απομακρύνει από τη Βουλή τις εταιρείες καθαρισμού, το κενό καλύφθηκε από την πρόσληψη (με ατομικές συμβάσεις ορισμένου χρόνου) των ίδιων εργαζομένων που δούλευαν στα συνεργεία καθαρισμού, με τη συμπλήρωση ενός μικρού απαραίτητου αριθμού προσλήψεων που έγιναν με κοινωνικά κριτήρια».*

– Δεύτερον, *«έγιναν στοχευμένες προσλήψεις εξειδικευμένου προσωπικού με συμβάσεις, λίγες σε αριθμό, σε θέσεις όπου υπήρχε συγκεκριμένη ανάγκη στη σημερινή Βουλή».*

Πάντως με αφορμή τη συζήτηση αυτή ο κ. Αθανασίου υπενθυμίζει την επιλογή *«να μην απολυθεί κανείς από τους συμβασιούχους υπαλλήλους της Βουλής, αλλά να καταβληθεί κάθε προσπάθεια για καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού»,* όπως και την προσπάθεια μείωσης των μετακλητών, αφού, *«παρ' όλα αυτά με βάση την αλλαγή που κάναμε στον Κανονισμό της Βουλής, έχει μειωθεί ο αριθμός τους στα γραφεία πρώην προέδρων της Βουλής, πρώην πρωθυπουργών και πρώην προέδρων κοινοβουλευτικών ομάδων».*

Το «βαθύ κράτος»

Τι γίνεται όμως με το «βαθύ (υπαλληλικό) κράτος» της Βουλής και τους υπαλλήλους-«φαντάσματα»; *«Οι υπάλληλοι της Βουλής έχουν στοχοποιηθεί πολλές φορές στο παρελθόν, κάτι που δυστυχώς επαναλαμβάνεται και σήμερα, πολύ συχνά ατεκμηρίωτα και άδικα»* υπογραμμίζει ο κ. Αθανασίου. *«Οι εργαζόμενοι στη Βουλή έχουν ενταχθεί πλήρως στο μισθολόγιο του Δημοσίου»* υπενθυμίζει, ενώ σχετικά με τις διαρθρωτικές αλλαγές που συντελούνται σημειώνει ότι *«διασφαλίζουν την απολύτως εύρυθμη λειτουργία, καθώς και την ισότητα των δικαιωμάτων όλων των εργαζομένων (αλλαγή στο οργανόγραμμα, του Κανονισμού της Βουλής, σύστημα κρίσεων)».* Οι αλλαγές αυτές θα ολοκληρωθούν μετά τις κρίσεις του προσωπικού (θέσπιση νέου ωραρίου, περιγραφή των θέσεων εργασίας κ.ά.). *«Στον βαθμό που θα εντοπίζονται εξαιρέσεις – και παντού υπάρχουν εξαιρέσεις – θα γίνεται ό,τι είναι απαραίτητο ώστε αυτές να εξαλειφθούν»* προειδοποιεί.

Οσον αφορά τις κρίσεις και την αξιολόγηση, επισημαίνει ότι *«τέθηκαν ήδη οι βάσεις για ένα δίκαιο, αντικειμενικό, αξιοκρατικό, λειτουργικό σύστημα διοίκησης του ανθρώπινου δυναμικού». «Ακόμα και οι εσωτερικές μετακινήσεις των υπαλλήλων, που παλιά αποτελούσαν αρμοδιότητα του γενικού γραμματέα, τώρα γίνονται με απόλυτη διαφάνεια από το Υπηρεσιακό Συμβούλιο, με βάση τόσο τις ανάγκες της υπηρεσίας όσο και την όποια επιθυμία κάθε υπαλλήλου να υπηρετήσει σε θέση που πιστεύει πως μπορεί να αποδώσει καλύτερα»* αναφέρει. Ηδη έχει ολοκληρωθεί η προκαταρκτική διαδικασία και τον Μάιο θα πραγματοποιηθούν οι κρίσεις για τις θέσεις των γενικών διευθυντών, ενώ θα ακολουθήσουν αμέσως μετά οι κρίσεις για διευθυντές και προϊσταμένους. Με βάση την αλλαγή στον Κανονισμό, στην επιτροπή των κρίσεων συμμετέχουν και οι αιρετοί εκπρόσωποι των εργαζομένων, *«καθώς δικαιούνται και πρέπει να έχουν γνώμη για τις κρίσεις των στελεχών της υπηρεσίας».*

> Πρωτοβουλίες όπως για την απελευθέρωση της Αθήνας από τη ναζιστική κατοχή, πιστεύω ότι δημιουργούν παρακαταθήκες για την υπεράσπιση των δημοκρατικών μας αξιών

Διαρθρωτικές αλλαγές

Ο στόχος που είχε τεθεί εξαρχής, όταν ο κ. Βούτσης ανέλαβε την Προεδρία της Βουλής, ήταν η διαχείριση των υποθέσεων του Κοινοβουλίου να μην είναι απλώς διεκπεραιωτική, αλλά *«να δρομολογηθεί η οργάνωση κάποιων διαρθρωτικών αλλαγών που θα έφερναν τη Βουλή και τη λειτουργία της στο σήμερα, στις αρχές του 21ου αιώνα».* Το νέο οργανόγραμμα, το διαφανές και δίκαιο σύστημα κρίσεων προσωπικού, οι υπό ολοκλήρωση τροποποιήσεις στον Κανονισμό της Βουλής, η οργάνωση του στρατηγικού σχεδιασμού του Κοινοβουλίου με βάση τη στοχοθεσία των υπηρεσιών, η ψηφιακή μετάβαση που προχωρεί με ταχύ ρυθμό (ψηφιακή υπογραφή, ψηφιακή διακίνηση εγγράφων, ηλεκτρονική ψηφοφορία κ.λπ.) κινούνται στην κατεύθυνση αυτή, εξηγεί ο κ. Αθανασίου, υπενθυμίζοντας ακόμα τη σημαντική εξοικονόμηση πόρων που έχει συντελεστεί, την προώθηση των μεγάλων έργων που έχουν δρομολογηθεί (Μπενάκειος Βιβλιοθήκη, νεοκλασικό Φιλελλήνων 23 κ.ά.) και βεβαίως το περιουσιολόγιο της Βουλής που βρίσκεται υπό συστηματικό και πλήρες ξεκαθάρισμα.

documenta 14

Η Αθήνα επίκεντρο της παγκόσμιας τέχνης

Μόνο για τα εγκαίνια έρχονται περισσότεροι από 1.400 δημοσιογράφοι και 5.500 θεωρητικοί του πολιτισμού, επιμελητές και εικαστικοί

ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ

Οι επισκέπτες μπορούν να κάνουν βόλτα και στις 41 γκαλερί της Αθήνας που υποδέχονται την documenta «πανηγυρικά» μέσω της δράσης Gallery Walk (λεπτομέρειες στο ένθετο Πολιτισμός, σελ. 7).

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΜΑΡΙΛΕΝΑ ΑΣΤΡΑΠΕΛΛΟΥ

Οποιος έχει γνωστό στην πόλη, έχει προγραμματίσει εδώ και καιρό επίσκεψη στην Αθήνα. Γιατί μετά από μια τελευταία προγραμματισμένη Συνέντευξη Τύπου στις 6 Απριλίου, όπου θα ανακοινωθούν και οι καλλιτέχνες που θα συμμετάσχουν στην εικαστική διοργάνωση, η documenta 14 θα ανοίξει αυλαία στην Αθήνα. Χιλιάδες φιλότεχνοι και σημαντικές προσωπικότητες αναμένονται στην πόλη, ανάμεσά τους και ο γερμανός πρόεδρος Φρανκ-Βάλτερ Σταϊνμάγερ, στο πρώτο επίσημο ταξίδι στο εξωτερικό μετά την εκλογή του, ο οποίος βεβαίως θα παρευρεθεί στα εγκαίνια.

Μόνο στο πρώτο τριήμερο, περισσότεροι από 1.400 δημοσιογράφοι και 5.500 θεωρητικοί της τέχνης, επιμελητές και εικαστικοί από όλον τον κόσμο θα ξεχυθούν στην πόλη και τους περισσότερους από 40 χώρους διεξαγωγής εκθέσεων, τα μουσεία, τα ιδρύματα και τις πλατείες της Αθήνας. Θα αναζητήσουν να μάθουν τι «έμαθε» η documenta 14 από την πόλη όταν αποφάσισε τον γεωγραφικό διαμοιρασμό της ανάμεσα στο Κάσελ και στην Αθήνα, βαφτίζοντας τη διχοτόμηση «Μαθαίνοντας από την Αθήνα».

Πίστη στην πόλη

Ε, και από τη στιγμή που η Aegean ένωσε τους δυο προορισμούς με δύο εβδομαδιαίες πτήσεις, η ροή του κόσμου αναμένεται να είναι ασταμάτητη και βεβαίως διεθνής, καθώς η πόλη θα βρίσκεται στο επίκεντρο του διεθνούς ενδιαφέροντος μέχρι τις 16 Ιουλίου. Τουλάχιστον. Εδώ και καιρό άλλωστε τα εγκαίνια των εκθέσεων έχουν γίνει μικροί πύργοι της Βαβέλ και όσοι έχουν επιλέξει την Αθήνα ως τόπο διαμονής τον τελευταίο χρόνο αναμένοντας την documenta 14, ορκίζονται πίστη στην πόλη (για κάποιους μήνες ακόμη τουλάχιστον). «Θα ζήσουμε μέρες Ολυμπιακών Αγώνων» ακούγονται διάσπαρτες κουβέντες στα ελληνικά. Λόγια που έχουν ειπωθεί μεταξύ αστείου και σοβαρού αλλά και με αρκετή αδημονία, με λίγη προσμονή, κάποιες φορές και με λαχτάρα. Πάντα με πολύ συγκρατημένη αισιοδοξία. Γνωρίζουμε στο κάτω-κάτω πόσο αξιοποιήθηκε η κληρονομιά της αθλητικής διοργάνωσης του 2004.

Ο δήμος από την πλευρά του είναι εκστατικός από το απρόσμενο δώρο καθώς συμβάλλει αποφασιστικά στην προσπάθειά του να ενισχυθεί η Αθήνα ως τουριστικός προορισμός. *«Προχθές μιλούσα με τον πρόεδρο της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Ξενοδόχων και μου έλεγε ότι ο αριθμός των κρατήσεων για τον Απρίλιο είναι πρωτοφανής. Μεγάλο τμήμα τους πρέπει να οφείλεται στην documenta»* λέει στο «Βήμα» ο δήμαρχος Αθηναίων, **Γιώργος Καμίνης**.

Τα τελευταία δυόμισι χρόνια βρίσκεται σε στενή συνεργασία με το επιτελείο της documenta 14 γνωρίζοντας πολύ καλά ότι δεν είναι και λίγο να έχεις στην πόλη ένα μεγάλο, ανοιχτό *«Μουσείο εκατό ημερών»,* όπως είναι γνωστή η documenta, και τις έμμεσες απολαβές από ένα πλουσιοπάροχο μπάτζετ 34 εκατ. ευρώ, το οποίο η γερμανική διοργάνωση μοιράζει στις δυο πόλεις (σε βάθος πενταετίας, που είναι και η περιοδικότητα με την οποία διοργανώνεται η documenta).

Εικόνα αισιοδοξίας

Η ίδια η πόλη βέβαια δεν έχει αλλάξει. Αν εξαιρέσει κανείς την πρόσφατη πεζοδρόμηση των οδών Βύσσης και Καΐρη, ένα πρότζεκτ που είχε ξεκινήσει πριν από δύο χρόνια στο πλαίσιο του Προγράμματος Αναβάθμισης του Εμπορικού Τριγώνου και δεν σχετίζεται με την documenta, και βεβαίως την απαστράπτουσα πλατεία Κοτζιά όπου θα στηθεί ένα αντίσκηνο γάμου από το Πακιστάν, με φαγητό για όλους από τον εικαστικό Rasheed Araeen, στα δρομάκια του Κέντρου γύρω από την Αθηνάς η κατάσταση παραμένει η ίδια – ή τουλάχιστον παρέμενε όσο γράφονταν αυτές οι γραμμές.

«Θα κάνουμε μεγαλύτερες, πιο συντονισμένες προσπάθειες την περίοδο της documenta» διαβεβαιώνει ο Γιώργος Καμίνης. *«Οχι για να δείξουμε μια ψεύτικη βιτρίνα, αλλά γιατί είναι πολύ σημαντικό το πρόσωπο που θα προβάλλει η Αθήνα προς τα έξω να μην είναι μια εικόνα μιζέριας, ανέχειας, κατάθλιψης. Δεν κρύβουμε τίποτα, αλλά πρέπει να προβάλλουμε μια εικόνα αισιοδοξίας».* Οπως λέει, μέσα στο διάστημα αυτών των τριών μηνών θα αλλάξουν όλοι οι κάδοι στο πρώτο δημοτικό διαμέρισμα, θα κυκλοφορήσουν καινούργια απορριμματοφόρα και μηχανήματα καθαρισμού ενώ έχει ξεκινήσει ο καθαρισμός γκραφίτι σε 110 στρέμματα στο «τραπέζιο» που σχηματίζεται από το Σύνταγμα και την Καραγιώργη Σερβίας έως την Αθηνάς και την Πραξιτέλους. *«Προσπαθούμε να κάνουμε ό,τι καλύτερο μπορούμε»* καταλήγει. *«Η εικόνα πάντως σε αυτή την ευρύτερη περιοχή θα αρχίσει να αλλάζει από το φθινόπωρο και πέρα. Τότε θα αναλάβουν οι εργολάβοι τις πεζοδρομήσεις».* Αν μη τι άλλο, θα έχουμε κάτι να προσμένουμε μετά το hangover από την documenta.

ATHENS CULTURE NET

Ενα δίκτυο για τον πολιτισμό

Πάντως, επ' αφορμή της διεξαγωγής της documenta οργανώθηκε και το αυτονόητο: το Athens Culture Net (www.athensculturenet.gr), δηλαδή το Δίκτυο Πολιτισμού της Αθήνας, το οποίο συστάθηκε με την αποκλειστική δωρεά του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος, για να φέρει σε επαφή 34 πολιτιστικούς φορείς της πόλης και να διευκολύνει τη μεταξύ τους συνεννόηση. *«Θα έπρεπε να είχε γίνει εδώ και χρόνια»* παραδέχτηκε ο δήμαρχος κ. Γιώργος Καμίνης. Αυτό που δεν έχει γίνει ακόμη, αλλά βρίσκεται στα μελλοντικά σχέδια του δήμου, είναι το ενιαίο εισιτήριο, μια πολύ συνηθισμένη πρακτική στο εξωτερικό, που διασφαλίζει την επίσκεψη σε πολιτιστικούς χώρους μαζί με τη μεταφορά από και προς το αεροδρόμιο, αλλά και την κίνηση σε όλη την πόλη με τα μέσα μαζικής μεταφοράς της. *«Θα προσπαθήσω να τους φέρω όλους στο ίδιο τραπέζι και κάποια στιγμή θα γίνει και αυτό»* υποσχέθηκε. Αρκεί μόνο να μη χρειαστεί άλλη μια documenta (και πού να βρεθεί άραγε;) για να αναγκάσει θεσμικούς εκπροσώπους να κινητοποιηθούν και να μάθουν να συνεργάζονται. Οπως έγινε δηλαδή με εκείνους του Πολιτισμού (ΑΣΚΤ, ΕΜΣΤ, Ωδείο Αθηνών, Μπενάκη, Κέντρο Τεχνών του Δήμου Αθηναίων κ.α.), οι οποίοι στην πιο πρόσφατη συνέντευξη Τύπου της documenta στο δημαρχείο βρέθηκαν ομοτράπεζοι και ενεργητικοί, φωτισμένοι από την παγκόσμια έκρηξη ενδιαφέροντος για την Αθήνα.

Μια από τις δράσεις της documenta 14 στην πλατεία Συντάγματος την περασμένη Πέμπτη. Εθελοντές ράβουν και ξηλώνουν σακιά, σχολιάζοντας με αυτόν τον τρόπο την ελληνική κοινωνία

Το «διαζύγιο» στην ΕΕ

Η Ευρώπη μπροστά στον κυκεώνα του Brexit

Η επιστολή της Τερέζα Μέι κινήθηκε στη γραμμή που θα ήθελαν οι Βρυξέλλες. «Ηταν γραμμένη με συναινετικό τόνο και με επαρκείς δόσεις δημιουργικής ασάφειας ώστε να επιτρέπει ευελιξία» τόνιζε πηγή από τις Βρυξέλλες

Εντονη ανησυχία και προβληματισμός σε Βρυξέλλες και Λονδίνο, γνωρίζοντας και οι δύο πλευρές ότι θα χάσουν, ενδεχομένως η Βρετανία λίγο περισσότερο

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΑΓΓΕΛΟΣ ΑΛ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

Η ώρα που όλοι απεύχονταν αλλά που παράλληλα, κατά οξύμωρο τρόπο, όλοι ανέμεναν έφθασε. Η επίδοση της εξασέλιδης επιστολής της **Τερέζα Μέι** προς τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου **Ντόναλντ Τουσκ** την περασμένη Τετάρτη 29 Μαΐου με την οποία η βρετανίδα πρωθυπουργός ενεργοποίησε τη διαδικασία του άρθρου 50 της Συνθήκης της Λισαβόνας για την αποχώρηση της χώρας της από την Ευρωπαϊκή Ενωση συνιστά στιγμή κομβικής σημασίας. Το ρολόι της βρετανικής αποχώρησης άρχισε πλέον να κτυπά και η 29η Μαρτίου 2019 είναι η καταληκτική ημερομηνία της διετούς διαδικασίας. Δεν υπάρχει όμως αμφιβολία ότι τόσο στις Βρυξέλλες όσο και στο Λονδίνο η ανησυχία και ο προβληματισμός είναι έντονα. Και οι δύο πλευρές γνωρίζουν ότι θα χάσουν από το «διαζύγιο» – ενδεχομένως η Βρετανία λίγο περισσότερο. Είναι επίσης σαφές ότι σε αρκετά ζητήματα υπάρχουν διαφορές. Ισως η καλύτερη περιγραφή του τι θα επακολουθήσει να ήταν αυτή που έκανε ο Ντόναλντ Τουσκ λίγο μετά την παραλαβή της επιστολής Μέι από τον βρετανό μόνιμο αντιπρόσωπο στην ΕΕ **Τιμ Μπάροου**: *«Ουσιαστικά, πρόκειται για ελαχιστοποίηση της ζημιάς»*.

Τα βλέμματα στο Βερολίνο

Τα βλέμματα πολλών είναι στραμμένα στο Βερολίνο. Η **Ανγκελα Μέρκελ** και ο **Βόλφγκανγκ Σόιμπλε** τήρησαν τις πρώτες ώρες αυστηρή γραμμή. Είναι ξεκάθαρο ότι η Γερμανία δίνει πολύ μεγάλη σημασία στη διατήρηση της ενότητας των «27», χωρίς να καταφεύγει σε ρητορικές ακρότητες. Διπλωμάτες ευρωπαϊκών χωρών τόνιζαν επίσης σε ιδιωτικές συνομιλίες τους ότι το μεγαλύτερο λάθος που θα μπορούσε να διαπράξει το Λονδίνο είναι να επιδιώξει διαιρετικές πολιτικές εντός των «27». Κάτι τέτοιο, εξηγούσαν, *«θα δηλητηρίαζε την ατμόσφαιρα»*. Επιπλέον, από αρκετές πλευρές εκφράζεται ανησυχία για το αν η κυρία Μέι θα μπορέσει να διασφαλίσει ότι οι σκληροί ευρωσκεπτικιστές του Συντηρητικού Κόμματος θα παραμείνουν πειθήνιοι κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων ή θα τη σπρώξουν προς αδιάλλακτες θέσεις υπό το λάβαρο μιας νέας «αυτοκρατορικής αντίληψης», δυσχεραίνοντας μια ομαλή αποχώρηση.

Τα σημεία-κλειδιά της επιστολής

Διαβάζοντας κανείς παράλληλα την επιστολή της πρωθυπουργού της Βρετανίας και το προσχέδιο των κατευθυντηρίων γραμμών που διένειμε το επιτελείο του κ. Τουσκ στις 27 πρωτεύουσες μπορεί να αντιληφθεί ότι καμία πλευρά δεν θέλει να τραβήξει εξαρχής τα πράγματα στα άκρα. Ευρωπαίοι διπλωμάτες μιλώντας ανώνυμα προς «Το Βήμα» σημείωναν ότι η επιστολή Μέι κινήθηκε στη γραμμή που θα ήθελαν οι Βρυξέλλες. *«Ηταν γραμμένη με συναινετικό τόνο και με επαρκείς δόσεις δημιουργικής ασάφειας ώστε να επιτρέπει ευελιξία»* τόνιζε χαρακτηριστικά πηγή από τις Βρυξέλλες.

Οπως σημείωνε σε ενημερωτική συνάντηση που είχε με μικρή ομάδα δημοσιογράφων το πρωί της περασμένης Πέμπτης στην Αθήνα η βρετανίδα πρεσβευτής **Κέιτ Σμιθ**, τα δύο βασικά σημεία της επιστολής ήταν α) ότι η αποχώρηση της Βρετανίας από την ΕΕ δεν θα είναι το τέλος της σχέσης με την ΕΕ, αλλά η έναρξη μιας νέας βαθιάς εταιρικής σχέσης και β) ότι η πρώτη προτεραιότητα του Λονδίνου θα είναι η διαπραγμάτευση για να διασφαλιστούν τα δικαιώματα των βρετανών πολιτών στην ΕΕ και των πολιτών της ΕΕ στη Βρετανία. Η κυρία Σμιθ κατέστησε επίσης σαφές ότι το Λονδίνο επιδιώκει να υπάρξει εντός της επόμενης διετίας συμφωνία τόσο επί του «διαζυγίου» όσο και επί της μελλοντικής σχέσης ΕΕ - Βρετανίας, με έμφαση φυσικά στο εμπόριο αγαθών και υπηρεσιών. Η προτίμηση της κυβέρνησης Μέι είναι να υπογραφεί μια Συμφωνία Ελεύθερου Εμπορίου (FTA), διότι σε διαφορετική περίπτωση η Βρετανία θα πρέπει να υιοθετήσει τους κανόνες του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (WTO).

Η κυρία Μέι αναφέρθηκε στην ανάγκη διαπραγμάτευσης με πνεύμα εποικοδομητικό και με αμοιβαίο σεβασμό. Το στοιχείο αυτό, σε συνδυασμό με την αποδοχή εκ μέρους της του αδιαίρετου χαρακτήρα των τεσσάρων ελευθεριών (προσώπων, κεφαλαίου, αγαθών και υπηρεσιών), ήχησε όμορφα στα «αφτιά» των Βρυξελλών και αυτό αποτυπώθηκε στις κατευθυντήριες γραμμές του Συμβουλίου. Επιπλέον, η επισήμανση ότι οι δύο πλευρές πρέπει να εργαστούν για μια *«γρήγορη συμφωνία»* για τα δικαιώματα των πολιτών κρίνεται θετική, χωρίς αυτό να σημαίνει πως το Λονδίνο θα προχωρήσει σε κάποια μονομερή κίνηση καλής θέλησης, όπως τόνιζε τα τελευταία 24ωρα βρετανός αξιωματούχος.

«Προσέγγιση σταδίων»

Σύμφωνα με το κείμενο των κατευθυντήριων γραμμών του Συμβουλίου, ο πρωταρχικός στόχος της ΕΕ θα είναι *«η διαφύλαξη των συμφερόντων της, των συμφερόντων των κρατών-μελών της, των πολιτών και των επιχειρήσεών της»*. Στο κείμενο αναγνωρίζεται ότι η αποχώρηση της Βρετανίας δημιουργεί *«σημαντικές αβεβαιότητες»*. Αυτός είναι ο λόγος που οι Ευρωπαίοι προτείνουν μια «προσέγγιση σταδίων» με σκοπό να αποφευχθεί μια άτακτη αποχώρηση. Το πρώτο από αυτά τα στάδια αφορά την απεμπλοκή της Βρετανίας από την ΕΕ και από τα δικαιώματα ή υποχρεώσεις που σήμερα υπάρχουν, καθώς επίσης την παροχή νομικής ασφάλειας για πολίτες, επιχειρήσεις και άλλους εταίρους που θα μπορούσαν να επηρεαστούν από την αποχώρηση.

Το δεύτερο στάδιο συνιστά «κλειδί». Αφορά τη μελλοντική σχέση ΕΕ - Βρετανίας και, όπως έχει επισημανθεί πολλάκις, θα συγκεκριμενοποιηθεί μόνο αφού ολοκληρωθεί τυπικά το διαζύγιο. Η μελλοντική σχέση «θα λάβει σάρκα και οστά» μόνον όταν η Βρετανία θα είναι, τυπικώς, τρίτη χώρα. Ωστόσο οι Βρυξέλλες αποφεύγουν να πιέσουν τα πράγματα στα άκρα. Στις κατευθυντήριες οδηγίες τονίζεται ότι μπορεί να διεξαχθούν προκαταρκτικές και προπαρασκευαστικές συνομιλίες για το πλαίσιο της μελλοντικής σχέσης, κάτι που προβλέπεται στο άρθρο 50. Από εκεί και πέρα, οι συνομιλίες για συμφωνίες με τρίτες χώρες ή οργανισμούς διέπονται από άλλη νομική βάση (το άρθρο 218) και επομένως θα ακολουθήσουν αργότερα.

Σε σχέση με αυτό το «καυτό ζήτημα», βρετανικές πηγές υπογράμμιζαν ότι το Λονδίνο επιθυμεί *«μια FTA που να είναι πολύ φιλόδοξη»* και η οποία θα καλύπτει και τους τομείς των υπηρεσιών (πρόκειται για τομέα στον οποίο πολλά κράτη-μέλη της ηπειρωτικής Ευρώπης έχουν επιβάλει αρκετούς περιορισμούς). Εκτιμά δε ότι η ΕΕ διαθέτει την απαραίτητη

Η Ανγκελα Μέρκελ και ο Βόλφγκανγκ Σόιμπλε τήρησαν τις πρώτες ώρες αυστηρή γραμμή. Είναι ξεκάθαρο ότι η Γερμανία δίνει πολύ μεγάλη σημασία στη διατήρηση της ενότητας των «27», χωρίς να καταφεύγει σε ρητορικές ακρότητες

ΠΟΛΥΠΛΟΚΑ ΝΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Η διαδικασία και τα πρόσωπα

Το νομικό πλέγμα της συμφωνίας θα είναι δαιδαλώδες. Το πρώτο βήμα από ευρωπαϊκής πλευράς θα είναι η σύγκληση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις 29 Απριλίου, όταν και θα συζητηθούν οι κατευθυντήριες γραμμές που μοίρασε ο κ. Τουσκ. Μετά την έγκρισή τους, η Επιτροπή θα υποβάλει σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα σύσταση στο Συμβούλιο για την επίσημη έναρξη των διαπραγματεύσεων. Αυτή θα συμφωνηθεί από το Κολέγιο των Επιτρόπων τέσσερις ημέρες μετά τη συνεδρίαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Η έναρξη των διαπραγματεύσεων οριστικοποιείται από το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων με ενισχυμένη ειδική πλειοψηφία (άρα πρέπει να συμφωνήσει το 72% των 27 κρατών-μελών, ήτοι 20 κράτη που να εκπροσωπούν το 65% του πληθυσμού της ΕΕ).

Το μεγάλο πρόβλημα είναι ότι πολύπλοκα νομικά και πολιτικά ζητήματα πρέπει να διευθετηθούν μέσα σε ένα ασφυκτικό χρονοδιάγραμμα, καθώς στην καταληκτική ημερομηνία της 29ης Μαρτίου 2019 πρέπει να συνυπολογιστεί η διαδικασία επικύρωσης, αλλά και απρόβλεπτοι παράγοντες, όπως η... συμπεριφορά του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Μια πλήρης συμφωνία θα αποτελείται από τουλάχιστον τρία κείμενα: ένα για την αποχώρηση βάσει του άρθρου 50, ένα που θα περιγράφει πιθανές μεταβατικές διατάξεις και περιόδους

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ
www.tovima.gr

εμπειρία ώστε να υπάρξει κατάληξη σε ένα τέτοιο εγχείρημα. Παράλληλα, η βρετανική κυβέρνηση παρουσίασε την περασμένη Πέμπτη 30 Μαρτίου τη Λευκή Βίβλο για τον «Νόμο της Μεγάλης Ανάκλησης» (The Great Repeal Bill) με τον οποίο η ευρωπαϊκή νομοθεσία και το κοινοτικό κεκτημένο θα μεταφερθούν στη βρετανική εσωτερική έννομη τάξη. Με τον τρόπο αυτόν, εκτιμούν βρετανοί αξιωματούχοι, οι συνομιλίες για μια νέα εμπορική συμφωνία δεν θα ξεκινήσουν από μηδενική βάση, όπως συνέβη π.χ. στην πρόσφατη εμπορική συμφωνία ΕΕ - Καναδά (CETA). Ηδη πάντως, στο παρασκήνιο, ορισμένοι έχουν αρχίσει να μιλούν για το «μοντέλο Ουκρανίας» ως καταλληλότερο για τη σχέση ΕΕ - Βρετανίας μετά το Brexit.

Να σημειωθεί πάντως ότι η μελλοντική συμφωνία απαιτεί ομοφωνία, ενώ αν ληφθεί υπόψη το προηγούμενο της CETA (που χαρακτηρίστηκε «μεικτή συμφωνία») τότε θα ζητηθεί και η συμφωνία των εθνικών Κοινοβουλίων. Επιπλέον, το Συμβούλιο δεν αποκλείει την ανάγκη να συμφωνηθεί μια μεταβατική περίοδος ως γέφυρα προς μια μελλοντική συμφωνία. Ωστόσο θα υπάρχουν περιορισμοί. Μια μεταβατική περίοδος θα είναι χρονικά και ουσιαστικά καθορισμένη, ενώ ενδέχεται να προβλέπεται μηχανισμός εφαρμογής των συμφωνηθέντων. Μένει φυσικά να φανεί τι ακριβώς θα αφορά μια μεταβατική περίοδος. Βρετανοί αξιωματούχοι μιλούν για τη σταδιακή εφαρμογή μιας Συμφωνίας Ελεύθερου Εμπορίου, ωστόσο δεν είναι ξεκάθαρο ότι τα υπόλοιπα κράτη-μέλη εννοούν το ίδιο πράγμα.

Ο τομέας της ασφάλειας

Υπάρχει επίσης το ζήτημα της συνεργασίας στον κρισιμότατο τομέα της ασφάλειας, καθώς και ο... λογαριασμός που πρέπει να καταβάλει το Λονδίνο αποχωρώντας.

Σε ό,τι αφορά τα χρήματα, έχουν ακουστεί πολλά περί των 60 δισ. ευρώ που πρέπει να πληρώσουν οι Βρετανοί. Οι Βρυξέλλες θέλουν τον σεβασμό των υποχρεώσεων που θεωρούνται ανειλημμένες, είτε νομικές είτε καθαρά οικονομικές.

Βρετανικές πηγές σημείωναν εμφατικά ότι δεν υπάρχει συγκεκριμένη νομική βάση για τον υπολογισμό του λογαριασμού και *«όλα τα νούμερα που ακούγονται είναι υποθετικά»*.

Ουδείς μπορεί να αποκλείσει ότι το ζήτημα αυτό δεν θα αποτελέσει εστία σοβαρών τριβών.

Στα θέματα ασφαλείας, δημιουργήθηκε αρχικώς ανησυχία από την αναφορά στην επιστολή Μέι ότι εφόσον δεν οριστικοποιηθεί μια μελλοντική συμφωνία ως το 2019, τότε θα αποδυναμωθεί η συνεργασία σε θέματα αντιτρομοκρατίας και καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος.

Οι ίδιες πηγές υπογράμμιζαν πάντως ότι το Λονδίνο δεν συνδέει τα οικονομικά θέματα με την ασφάλεια και ότι δεν πρέπει να υπάρχει ανησυχία για τη δέσμευση του Λονδίνου στο ΝΑΤΟ.

Ο βρετανός πρεσβευτής στην ΕΕ Τιμ Μπάροου παραδίδει στον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Ντόναλντ Τουσκ (δεξιά) την επιστολή της πρωθυπουργού της Βρετανίας Τερέζα Μέι για την ενεργοποίηση του άρθρου 50 της Συνθήκης της Λισαβόνας

που εμπλέκονται

και ακόμη ένα επί του πλαισίου μιας μελλοντικής συμφωνίας. Οι μεταβατικές περίοδοι θα είναι κρίσιμες για να ολοκληρωθεί ομαλά η έξοδος της Βρετανίας από την τελωνειακή ένωση (εξετάζεται το ενδεχόμενο συμφωνίας επί μηδενικών δασμών για την περίοδο αυτή), αλλά και για να αποσαφηνιστεί η ισχύς των αποφάσεων του Δικαστηρίου της ΕΕ.

Ο «αστερισμός» των εμπλεκομένων προσώπων δεν μπορεί επίσης να παραγνωριστεί. Μπορεί επισήμως ο **Μισέλ Μπαρνιέ** να έχει τον ρόλο του «αρχιδιαπραγματευτή», αλλά στο παρασκήνιο κινούνται προσωπικότητες με ισχυρή επιρροή στις τελικές αποφάσεις. Ο **Μάρτιν Σελμάιερ**, προσωπάρχης του **Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ**, ο **Ρίτσαρντ Σόστακ**, που παρακολουθεί το έργο του Μπαρνιέ λαμβάνοντας εντολές από τον Σελμάιερ, αλλά και ο **Ντιντιέ Σέους**, βασικός σύμβουλος του Ντόναλντ Τουσκ για το Brexit, πρέπει να προστεθούν στο κάδρο. Η **Σαμπίνε Βέγιαντ**, η «υπαρχηγός» του Μπαρνιέ με τεράστια ειδίκευση σε θέματα εμπορίου, δεν μπορεί επίσης να υποτιμηθεί, ενώ ο «λαλίστατος» **Γκι Φερχόφσταντ** που εκπροσωπεί την Ευρωβουλή θεωρείται ικανός να ναρκοθετήσει τη διαδικασία ανά πάσα στιγμή. Ωστόσο δεν πρέπει να διαφεύγει της προσοχής ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και οι αρχηγοί των υπολοίπων 27 κρατών θα έχουν πάντα τον τελευταίο λόγο.

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Τι σημαίνει για την Ελλάδα και την Κύπρο

Η Αθήνα δεν έχει την πολυτέλεια να παρακολουθήσει αμέτοχη τις διαπραγματεύσεις για το Brexit. Το θέμα δεν είναι μόνο πρακτικό αλλά και στρατηγικό. Στο υπουργείο Εξωτερικών έχει συγκροτηθεί μια άμισθη επιτροπή για τη μελέτη των επιπτώσεων του Brexit, η οποία έχει πραγματοποιήσει κάποιες συνεδριάσεις. Ωστόσο δεν έχουν δημοσιοποιηθεί κάποια συμπεράσματα στα οποία να έχει καταλήξει.

Στη Βρετανία κατοικούν πολλοί Ελληνες, υπάρχει σημαντικότατος αριθμός φοιτητών στα βρετανικά πανεπιστήμια, ενώ έλληνες ερευνητές συμμετέχουν σε προγράμματα που χρηματοδοτούνται από κοινοτικά κονδύλια. Βρετανικές πηγές έλεγαν πριν από λίγες ημέρες ότι έχει ληφθεί μέριμνα ώστε να μην επηρεαστούν τα δίδακτρα για είσοδο στα βρετανικά πανεπιστήμια, καθώς και η πρόσβαση σε φοιτητικά δάνεια για το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018. Παράλληλα, ένας από τους δυναμικότερους κλάδους της ελληνικής οικονομίας, η ναυτιλία, έχει στενότατους δεσμούς με τη Βρετανία και το City του Λονδίνου.

Δεν είναι όμως μόνο αυτά. Η έξοδος της Βρετανίας από την τελωνειακή ένωση θα έχει επίδραση στις ελληνικές εξαγωγές, ιδιαίτερα στα αγροτικά προϊόντα και στα φάρμακα. Τι θα συμβεί αν υπάρξει επιβολή δασμών; Επιπλέον, τα τελευταία χρόνια υπάρχει στενή συνεργασία σε θέματα ασφάλειας και μετανάστευσης. Ιδιαίτερα σε θέματα αντιτρομοκρατίας, η Σκότλαντ Γιαρντ έχει πολύχρονη παρουσία στην Ελλάδα, ενώ η βοήθεια στη μετανάστευση (αν και η Βρετανία δεν είναι μέλος της Ζώνης Σένγκεν) είναι μεγάλη τόσο σε χρηματικό όσο και σε υλικό επίπεδο. Το Λονδίνο έχει χρηματοδοτήσει προγράμματα εθελοντικής επιστροφής προσφύγων μέσων του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης (ΔΟΜ), θα παράσχει δύο νέα σκάφη στο Λιμενικό Σώμα ενώ από το καλοκαίρι αναμένεται να αναλάβει τη διοίκηση της νατοϊκής δύναμης SNMG-2 στο Αιγαίο για τη διαχείριση των προσφυγικών ροών.

Σε σχέση με την Κύπρο, στο κείμενο των κατευθυντηρίων γραμμών του Συμβουλίου υπάρχει ειδική αναφορά στην ανάγκη να υπάρξει διευθέτηση σε σχέση με τις βρετανικές βάσεις στο νησί και να αναγνωριστούν οι διμερείς συμφωνίες μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Βρετανίας που είναι συμβατές με το κοινοτικό δίκαιο. Αυτό αφορά κυρίως τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των πολιτών της ΕΕ, κυρίως Κυπρίων, που διαβιούν στην περιοχή των δύο βάσεων. Ηδη η Λευκωσία διεξάγει συνομιλίες με το Λονδίνο για το θέμα αυτό και κρίνεται ότι δεν θα είναι δύσκολο να βρεθεί λύση.

Κόσμος

Ο Ντόναλντ Τραμπ μετράει αποτυχίες

Τα περισσότερα σημαντικά προεδρικά διατάγματα που έχει εκδώσει «σκοντάφτουν» στο δικαστικό σύστημα, ενώ τα ποσοστά δημοτικότητάς του αγγίζουν νέο χαμηλό

ΤΟ OBAMACARE

Μετά το φιάσκο στο Κογκρέσο για την αντικατάσταση του Obamacare με το «Trumpcare», ο Τραμπ προσπάθησε να επιρρίψει την ευθύνη της αδυναμίας να πείσει το κόμμα του στους... Δημοκρατικούς. «Χωρίς την υποστήριξη των Δημοκρατικών, δεν θα μπορούσαμε να επιτύχουμε κάτι» δήλωσε ενώπιον δημοσιογράφων στον Λευκό Οίκο

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΣΑΚΗΣ ΜΑΛΑΒΑΚΗΣ, ΕΙΡΗΝΗ ΨΥΧΑΡΗ

Αν οι Ρεπουμπλικανοί, οι οποίοι ελέγχουν τον Λευκό Οίκο, τη Βουλή των Αντιπροσώπων και τη Γερουσία, δεν μπόρεσαν να καταργήσουν και να αντικαταστήσουν το Obamacare έπειτα από επτά χρόνια απειλών, γεννιέται το εξής ερώτημα: μπορεί η κυβέρνηση Τραμπ να επιτύχει οτιδήποτε; Προτού καν συμπληρώσει 100 ημέρες στην προεδρία, ο **Ντόναλντ Τραμπ** μετράει σχεδόν αποκλειστικά ακυρώσεις – εκτός από την πρόσφατη ταπεινωτική ήττα στο Κογκρέσο για το πολυδιαφημισμένο «ξήλωμα» του συστήματος Υγείας του **Μπαράκ Ομπάμα**, τα περισσότερα σημαντικά προεδρικά διατάγματα που έχει εκδώσει ο Τραμπ «σκοντάφτουν» στο δικαστικό σύστημα, τα ποσοστά δημοτικότητάς του αγγίζουν νέο χαμηλό, ενώ το FBI διεξάγει έρευνες για πιθανές διασυνδέσεις συνεργατών του προέδρου με τη Ρωσία. Την ίδια στιγμή, ο Λευκός Οίκος στρέφει το βλέμμα στο ακανθώδες ζήτημα της φορολογικής μεταρρύθμισης, ενώ ο Τραμπ βρίσκεται αντιμέτωπος και με το ενδεχόμενο κυβερνητικού «shutdown» στο τέλος του μήνα.

Μετά το φιάσκο στο Κογκρέσο για την αντικατάσταση του Obamacare με το «Trumpcare», ο Τραμπ προσπάθησε να επιρρίψει την ευθύνη της αδυναμίας να πείσει το κόμμα του στους... Δημοκρατικούς. *«Χωρίς την υποστήριξη των Δημοκρατικών δεν θα μπορούσαμε να επιτύχουμε κάτι»* δήλωσε ενώπιον δημοσιογράφων στον Λευκό Οίκο. *«Μάθαμε πολλά για την αφοσίωση και για τη διαδικασία συγκέντρωσης ψήφων»* συμπλήρωσε. Μόνο που αυτό που στην πραγματικότητα αντιμετώπισε ο πρόεδρος ήταν η ανταρσία των Ρεπουμπλικανών. Το «Trumpcare» αποσύρθηκε προτού καν τεθεί σε ψηφοφορία και ο Λευκός Οίκος τώρα αναρωτιέται ποιος είναι υπεύθυνος για το Βατερλό. Ο ίδιος ο πρόεδρος Τραμπ και ο πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων, **Πολ Ράιαν**, που είχαν πάρει «επάνω» τους το θέμα;

Οι μετριοπαθείς Ρεπουμπλικανοί που δίστασαν να αποστερήσουν από τους ψηφοφόρους τους σε ευπαθείς πολιτείες τα προνόμια που τους παρείχε το Obamacare; Ή οι υπερσυντηρητικοί Ρεπουμπλικανοί του Freedom Caucus που δεν επιθυμούν αντικατάσταση του ασφαλιστικού συστήματος με μια πιο «λάιτ» εκδοχή του Obamacare αλλά εξ ολοκλήρου κατάργησή του; Τα συμπεράσματα που βγαίνουν από την αποτυχία της πρώτης μεγάλης νομοθετικής πρωτοβουλίας του Τραμπ είναι τα εξής: πρώτον, ενώ οι Ρεπουμπλικανοί συσπειρώνονταν επί χρόνια γύρω από την αντίθεσή τους στο Obamacare, δεν συμφώνησαν ποτέ στο τι είναι αυτό που μπορεί να το αντικαταστήσει.

Οι φορολογικές αλλαγές

Δεύτερον, ο Τραμπ που εξελέγη με σημαία την ανυπέρβλητη ικανότητά του στο να συνάπτει συμφωνίες δεν στάθηκε ικανός να ενώσει τις αντίπαλες πτέρυγες μέσα στο ίδιο του το κόμμα, πόσω μάλλον να δώσει μια δύσκολη μάχη στο Κογκρέσο. Οι διαιρέσεις μέσα στο Ρεπουμπλικανικό Κόμμα αλλά και η

ΣΤΟΝ ΛΕΥΚΟ ΟΙΚΟ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ

Τζάρεντ Κούσνερ, ο αναμορφωτής του αμερικανικού Δημοσίου

Ο Τζάρεντ Κούσνερ με τη σύζυγό του Ιβάνκα Τραμπ. Ο Ντόναλντ Τραμπ του ανέθεσε να διευθύνει το νεοσύστατο «Office of American Innovation» με στόχο την αναμόρφωση της αμερικανικής γραφειοκρατίας

Στις αρχές του έτους ανέλαβε αμισθί καθήκοντα ανώτερου συμβούλου του 45ου προέδρου της Αμερικής ενώ πριν από μερικές ημέρες ορίστηκε επικεφαλής μιας επιτροπής «Καινοτομίας» που θα αποπειραθεί να ανανεώσει το αμερικανικό Δημόσιο και να διαχειριστεί μερικά από τα πολλά προβλήματα που αντιμετωπίζει η ομοσπονδιακή κυβέρνηση των ΗΠΑ σε επίπεδο εφαρμογής των όποιων πολιτικών. Πώς; Φέρνοντας στον Λευκό Οίκο το πνεύμα του αμερικανικού επιχειρείν.

Τη Δευτέρα ο Ντόναλντ Τραμπ ανακοίνωσε ότι ο **Τζάρεντ Κούσνερ**, σύζυγος της «πρώτης κόρης» **Ιβάνκα Τραμπ**, πρόκειται να διευθύνει το νεοσύστατο «Office of American Innovation» με στόχο την αναμόρφωση της αμερικανικής γραφειοκρατίας. *«Η κυβέρνηση πρέπει να λειτουργεί σαν μια μεγάλη αμερικανική επιχείρηση. Ελπίδα μας είναι να σημειώσουμε επιτυχίες και να είμαστε αποδοτικοί για τους πελάτες μας, που είναι οι πολίτες»* δήλωσε ο 36χρονος επίδοξος αναμορφωτής του αμερικανικού Δημοσίου, παραβλέποντας, ωστόσο, ότι έως σήμερα ο Λευκός Οίκος δεν λειτουργεί ούτε καν σαν μια μέτρια αμερικανική επιχείρηση.

Επιφορτισμένος ήδη με το καθήκον να φέρει την ειρήνη στη Μέση Ανατολή μεταξύ Παλαιστινίων και Ισραηλινών – *«εάν δεν μπορείς να φέρεις εσύ την ειρήνη στην περιοχή, τότε κανένας δεν μπορεί»*, είχε επισημάνει ο Τραμπ στον γαμπρό του – ο φιλόδοξος Κούσνερ από τη νέα του θέση θα κληθεί να διαχειριστεί ζητήματα όπως η μέριμνα για τους βετεράνους των αμερικανικών πολέμων και η μάστιγα των οπιούχων ναρκωτικών. Ταυτόχρονα θα επιδιώξει να κάνει αποδοτικότερη την κυβερνητική δράση στο σύνολό της έχοντας, μάλιστα, στο πλευρό του κάποιους από τους πιο καινοτόμους επιχειρηματίες των ΗΠΑ, όπως ο **Τιμ Κουκ** της Apple, ο **Μπιλ Γκέιτς** της Microsoft και ο **Ελον Μασκ** (ο άνθρωπος που θέλει να αποικίσει τον Αρη) της SpaceX και της Tesla Motors.

Γόνος βαθύπλουτης εβραϊκής οικογένειας της Νέας Υόρκης και απόφοιτος του Χάρβαρντ, ο Κούσνερ εργάστηκε στην κτηματομεσιτική εταιρεία του πατέρα του (και μεγάλου χορηγού του Δημοκρατικού Κόμματος) στο Μανχάταν ενώ υπήρξε και εκδότης, αφότου την εξαγόρασε, μιας τοπικής εφημερίδας. Παντρεμένος με την Ιβάνκα (ετέρα σύμβουλο εδώ και μερικές ημέρες στον Λευκό Οίκο) από το 2009, ο Κούσνερ ήταν ο ιθύνων νους της προεκλογικής εκστρατείας που οδήγησε τελικά τον πεθερό του στην απρόσμενη κατάκτηση της αμερικανικής προεδρίας. Από τότε και έπειτα αποτελεί ενδεχομένως τον στενότερο συνεργάτη του Τραμπ, ο οποίος ζητεί τη γνώμη του για πλήθος ζητημάτων, όπως οι σχέσεις των ΗΠΑ με την Κίνα και το Μεξικό.

> «Η κυβέρνηση πρέπει να λειτουργεί σαν μια μεγάλη αμερικανική επιχείρηση. Ελπίδα μας είναι να να είμαστε αποδοτικοί για τους πελάτες μας, που είναι οι πολίτες»

Πλέον αυτός ο «Ρασπούτιν» του αμερικανού προέδρου καλείται επίσης να φέρει μια επιχειρηματική επανάσταση στην άσκηση της κυβερνητικής πολιτικής στην Αμερική. Αλλά για να το καταφέρει αυτό, πέρα από καινοτόμες ιδέες από τους πιο επιφανείς εκπροσώπους της Σίλικον Βάλεϊ, θα χρειαστεί κατά πάσα πιθανότητα επίσης να περικόψει χιλιάδες θέσεις εργασίας στην ομοσπονδιακή κυβέρνηση και να προβεί σε ιδιωτικοποιήσεις. Γνωρίζοντας πως το αφεντικό του επιθυμεί να βρίσκεται πάντα *«μπροστά στο χρονοδιάγραμμα, πίσω στον προϋπολογισμό»* όσον αφορά την εφαρμογή των όποιων πολιτικών του και πως ένας από τους στρατηγικούς στόχους του **Στιβ Μπάνον**, του δεύτερου στενότερου συνεργάτη του Τραμπ, είναι η *«αποδόμηση του κράτους»* στις ΗΠΑ.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ
www.tovima.gr

τάση του Τραμπ να κυβερνάει με τελεσίγραφα και όχι με διαπραγμάτευση και ανάπτυξη εμπιστοσύνης, θέτουν σε κίνδυνο το σύνολο της κυβερνητικής ατζέντας για το επόμενο διάστημα και ειδικά το ζήτημα της φορολογικής μεταρρύθμισης. Πρόκειται για ένα δύσκολο εγχείρημα, καθώς στην πραγματικότητα από το 1986 και μετά δεν έχουν υπάρξει ποτέ σημαντικές αλλαγές σε αυτόν τον τομέα.

Το Ρεπουμπλικανικό κόμμα βρίσκεται ήδη σε σύγχυση ως προς το ποιος θα αναλάβει να ηγηθεί αυτής της προσπάθειας και ως προς το πόσο φιλόδοξη θα πρέπει να είναι. Θα υπάρξει πλήρης αναδιαμόρφωση του φορολογικού κώδικα ή οι μεταρρυθμίσεις θα αφορούν συγκεκριμένες διατάξεις του, όπως τη φορολογία των επιχειρήσεων; Ο πρόεδρος Τραμπ έχει υποστηρίξει τις φοροελαφρύνσεις για τη μεσαία τάξη, ωστόσο, πώς θα εφαρμοστεί στην πράξη χωρίς αντίστοιχη μείωση των φόρων για τα υψηλότερα εισοδήματα και συνεπώς μείωση των φορολογικών εσόδων; Θα επιβληθεί φόρος στις εισαγωγές;

Με τους Ρεπουμπλικανούς σε αποδιοργάνωση και τους Δημοκρατικούς να μη δείχνουν καμία διάθεση να τους διευκολύνουν, η μεταρρύθμιση του φορολογικού συστήματος ίσως δεν πάρει ποτέ σάρκα και οστά. Ενας από τους λόγους που ο Τραμπ άνοιξε τώρα το θέμα της φορολογικής μεταρρύθμισης είναι επειδή το Κογκρέσο πρέπει μέχρι τις 28 Απριλίου να εγκρίνει τον νέο προϋπολογισμό για την χρηματοδότηση των ομοσπονδιακών υπηρεσιών ή να βρεθεί αντιμέτωπο με μερικό «κλείσιμο» (shutdown) της κυβέρνησης.

Περικοπές

Ο Τραμπ προτείνει άμεσες περικοπές στον προϋπολογισμό ύψους 18 δισ. δολαρίων από τομείς όπως η ιατρική έρευνα, οι υποδομές και τα κοινωνικά προγράμματα, ενώ ζητάει 30 δισ. για στρατιωτικές επιχειρήσεις και τρία επιπλέον δισ. για την ανέγερση του τείχους στα σύνορα με το Μεξικό – για το οποίο ο Τραμπ είχε πει ότι θα έβαζε το ίδιο το Μεξικό να πληρώσει. Ωστόσο, το σχέδιο προϋπολογισμού του Τραμπ διευρύνει το έλλειμμα κατά 15 δισ. δολάρια και πολλοί Ρεπουμπλικανοί θα διστάσουν να ψηφίσουν κονδύλια που το αυξάνουν. Το Κογκρέσο έχει συμφωνήσει να χρηματοδοτήσει τις ομοσπονδιακές υπηρεσίες μέχρι τις 28 Απριλίου και αν δεν υπάρξει συμφωνία, η κυβέρνηση θα οδηγηθεί σε μερικό «shutdown» στις 29 Απριλίου.

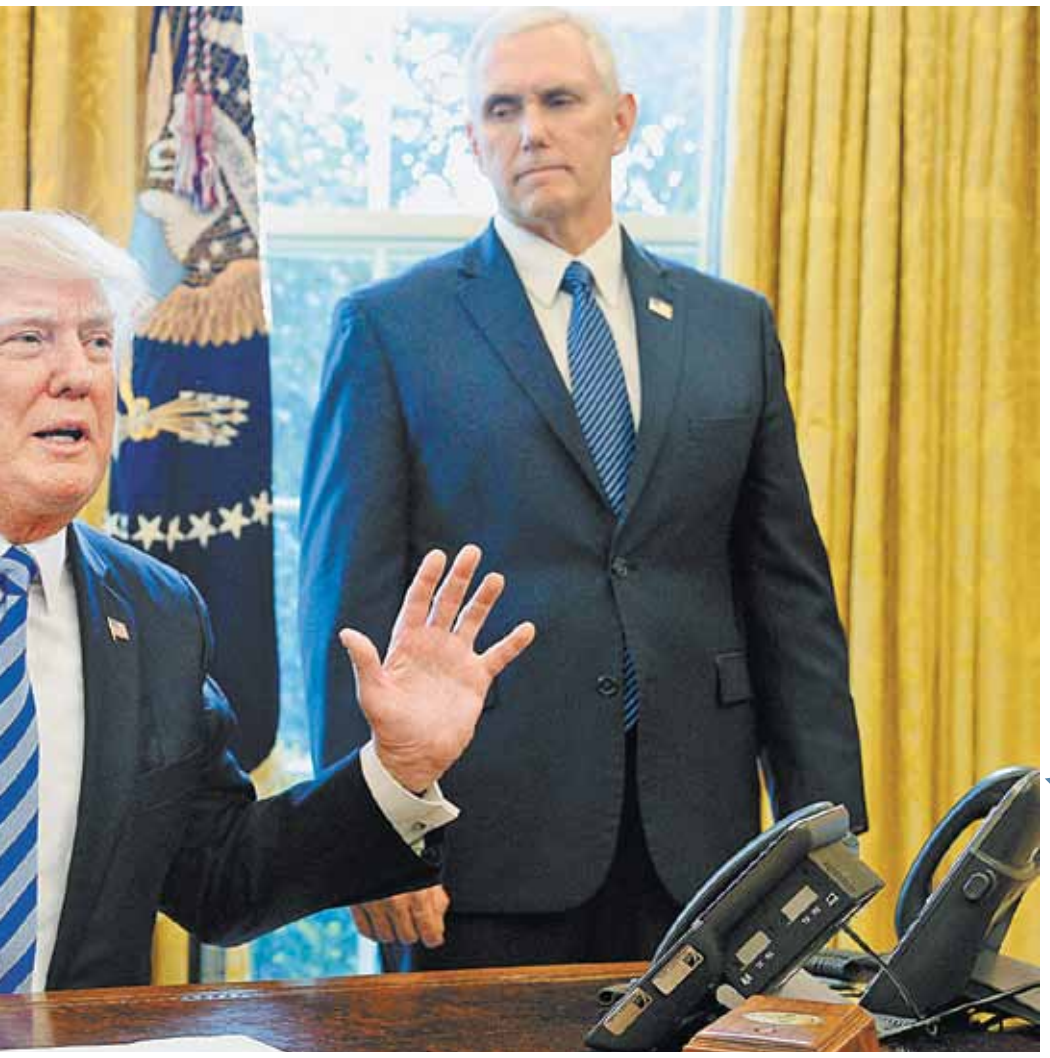

Το σχέδιο προϋπολογισμού του Τραμπ διευρύνει το έλλειμμα κατά 15 δισ. δολάρια και πολλοί Ρεπουμπλικανοί θα διστάσουν να ψηφίσουν κονδύλια που το αυξάνουν

ΜΑΡΚ ΠΙΤΕΡΣΟΝ

«Δεν έχει καμία πιθανότητα να περάσει κάποιον σημαντικό νόμο»

Ο Μαρκ Πίτερσον, επικεφαλής του Τμήματος Δημόσιας Πολιτικής στο UCLA

«Η πανωλεθρία των Ρεπουμπλικανών στην πρόσφατη απόπειρά τους να καταργήσουν και να αντικαταστήσουν το Obamacare αποκάλυψε ότι ο Τραμπ πρέπει να αντιληφθεί και να κατανοήσει τα πολιτικά ζητήματα. Ούτε ο Ρίγκαν ήταν ένας λεπτολόγος πολιτικός, αλλά είχε μια ξεκάθαρη κατεύθυνση και μπορούσε να διαχειριστεί πολιτικά θέματα, ώστε να είναι σε θέση να διαπραγματευτεί με τον πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων. Δεν υπάρχει σχεδόν κανένας λόγος να πιστεύουμε ότι ο Τραμπ είτε θα σχηματίσει ένα συνεκτικό όραμα είτε θα αντιληφθεί την ουσία της πολιτικής. Οπότε, με τις παρούσες συνθήκες και εκτός απροόπτου, δεν προβλέπω μια νομοθετικά αποδοτική προεδρία» υποστηρίζει μιλώντας στο «Βήμα» ο **Μαρκ Πίτερσον**, επικεφαλής του Τμήματος Δημόσιας Πολιτικής στο UCLA, σχολιάζοντας τις νομοθετικές επιδόσεις του αμερικανού προέδρου.

Αυτό, όμως, δεν σημαίνει ότι δεν θα μπορέσει να ασκήσει την εξουσία. *«Είμαι ιδιαίτερα επιφυλακτικός όσον αφορά το ενδεχόμενο αυτή η αποτυχία, καθώς και οι λοιπές δυσκολίες που αντιμετώπισε ο Τραμπ, να μην του επιτρέψουν να κυβερνήσει»* τόνισε ο αμερικανός καθηγητής, υπενθυμίζοντας πως *«ένα από τα στοιχεία που διαφοροποιεί το πολιτικό σύστημα των ΗΠΑ από άλλες δημοκρατίες, ειδικά από τις κοινοβουλευτικές, είναι ότι οι πρόεδροι και το Κογκρέσο έχουν προκαθορισμένους ρόλους και, παρότι η κοινή γνώμη επηρεάζει ως έναν βαθμό τη διακυβέρνηση, οι εκάστοτε κυβερνήσεις έχουν τη δυνατότητα να κάνουν τη δουλειά τους και να συνεργάζονται με τα κόμματά τους, ακόμη και όταν οι πολίτες εμφανίζονται ιδιαίτερα δύσπιστοι»*.

Την ίδια ώρα, ωστόσο, πρέπει να επισημανθεί ότι ο Τραμπ βρίσκεται σε εξαιρετικά μειονεκτική θέση όσον αφορά την εφαρμογή της νομοθετικής ατζέντας του. *«Κέρδισε την προεδρία την τελευταία στιγμή, χάνοντας, μάλιστα, με βάση το σύνολο των ψήφων. Η δημόσια στήριξη όσον αφορά την άσκηση των καθηκόντων του είναι ανύπαρκτη. Το πολιτικό του κεφάλαιο είναι τόσο χαμηλό που κανένα μέλος του Κογκρέσου, είτε των Ρεπουμπλικανών είτε των Δημοκρατικών, δεν θα πρέπει να τον φοβάται. Η πλειοψηφία των Ρεπουμπλικανών στη Γερουσία είναι ισχνή, και με τους Δημοκρατικούς σε απόλυτη ομόνοια στην παρούσα στιγμή, ο Τραμπ δεν έχει σχεδόν καμία πιθανότητα να περάσει κανέναν σημαντικό νόμο. Οι Δημοκρατικοί θα ενισχυθούν και οι μετριοπαθείς Ρεπουμπλικανοί θα συγχυστούν περαιτέρω»* προέβλεψε ο κ. Πίτερσον.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Η Ευρώπη μετά το Brexit

Του Γιάννη Καρτάλη
jkartalis@tovima.gr

Μπορεί η απόφαση της Βρετανίας να αποχωρήσει από την ΕΕ να εμφανίστηκε αρχικά ως ένα μεγάλο πλήγμα για την Ενωμένη Ευρώπη, τώρα όμως που η διαδικασία αυτή ξεκίνησε, η εικόνα δείχνει να αλλάζει και η απόφαση αυτή να οδηγεί σε μια εκ των πραγμάτων νέα σύσφιγξη των σχέσεων των υπολοίπων χωρών, ώστε ενωμένες να αντιμετωπίσουν την κοινή απειλή για την πορεία της ευρωπαϊκής ενοποίησης. Η θετική αυτή εξέλιξη έρχεται μάλιστα σε μια στιγμή που τα γνωστά τεράστια προβλήματα είχαν οδηγήσει πολλές χώρες στην εθνική περιχαράκωση και στο έλεος του λαϊκισμού και της ανόδου της Ακροδεξιάς. Για τον λόγο αυτόν είναι ιδιαίτερα σημαντική η διαβεβαίωση που έδωσε ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Ντόναλντ Τουσκ, παρουσιάζοντας τις κατευθυντήριες γραμμές των Βρυξελλών για τις επικείμενες διαπραγματεύσεις, ότι «στις διαπραγματεύσεις αυτές η ΕΕ θα ενεργεί ενωμένη». Μάλιστα, σε ειδική Σύνοδο Κορυφής στις 29 Απριλίου οι εναπομείναντες 27 ηγέτες καλούνται να συμφωνήσουν πάνω στο κείμενο αυτό.

Πέρα όμως από το τι θα κάνουν οι 27, δεν μπορεί να περάσει απαρατήρητο ότι ο νεοεκλεγείς πρόεδρος της Γερμανίας Φρανκ-Βάλτερ Σταϊνμάγερ αποφάσισε να πραγματοποιήσει την πρώτη του επίσκεψη στο εξωτερικό στο Παρίσι, μία ακριβώς ημέρα μετά την επίδοση της περιώνυμης επιστολής Μέι στον κ. Τουσκ. Μαζί με τον απερχόμενο πρόεδρο Ολάντ βρήκαν έτσι την ευκαιρία να υπογραμμίσουν πως είναι ανάγκη οι δύο χώρες, μετά την αποχώρηση της Βρετανίας, «να προχωρήσουν χέρι-χέρι για να οικοδομήσουν την Ευρώπη του μέλλοντος». Με τον γερμανό ομόλογό του να προσθέτει ότι «είτε το θέλουμε είτε όχι, η Γαλλία και η Γερμανία έχουν να αναλάβουν μια ακόμη μεγαλύτερη ευθύνη για να αντικρουστεί η άνοδος του εθνικισμού και του εξτρεμισμού στην Ευρώπη». Γεγονός που σημαίνει ότι η αναβίωση του ελληνογερμανικού άξονα, πάνω στον οποίο στηρίχθηκε όλα αυτά τα χρόνια το ευρωπαϊκό οικοδόμημα, βρίσκεται και πάλι επί θύραις.

Ολα λοιπόν θα κριθούν στις επικείμενες εκλογικές αναμετρήσεις στη Γαλλία αυτόν τον μήνα και στη Γερμανία τον Σεπτέμβριο, με την ελπίδα ότι θα εκλεγούν φιλοευρωπαίοι ηγέτες, οι οποίοι θα έχουν ως στόχο να δώσουν μια νέα πνοή στο ευρωπαϊκό εγχείρημα, δείχνοντας έτσι και στους υπολοίπους το παράδειγμα που θα πρέπει να ακολουθήσουν. Και αυτό θα συμβεί αν εκλεγεί στη Γαλλία ο Εμανουέλ Μακρόν, καθώς φαίνεται να απομακρύνεται ο κίνδυνος εκλογής στον δεύτερο γύρο της Ακροδεξιάς Μαρίν Λεπέν και έχει πλέον αποκλεισθεί η πιθανότητα εκλογής του κεντροδεξιού Φρανσουά Φιγιόν, λόγω του σκανδάλου των εικονικών αμοιβών της συζύγου του. Ενώ στη Γερμανία, είτε με Μέρκελ είτε με Σουλτς, η φιλοευρωπαϊκή πορεία της χώρας είναι εξασφαλισμένη, με πιθανότερο σενάριο τη συγκρότηση και πάλι του μεγάλου συνασπισμού μεταξύ Χριστιανοδημοκρατών και Σοσιαλδημοκρατών.

Κόσμος

Ο θριαμβος της «μίνι Μέρκελ»

Η Ανεγκρετ Κραμπ-Καρενμπάουερ χάρισε στο κόμμα της καγκελαρίου νίκη γοήτρου στις εκλογές του κρατιδίου του Ζάαρλαντ

Η Ανεγκρετ Κραμπ-Καρενμπάουερ πανηγυρίζει για την επανεκλογή της στο Ζάαρλαντ, με την Ανγκελα Μέρκελ δίπλα της

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: REUTERS/FABRIZIO BENSCH

ΚΛΙΜΑ

Μόνο πέντε από τα 16 γερμανικά κρατίδια έχουν Χριστιανοδημοκράτες τοπικούς πρωθυπουργούς. Τον Μάιο, οι εκλογές στο Σλέσβιγκ-Χόλσταϊν και στη Βόρεια Ρηνανία-Βεστφαλία που θεωρούνται «οχυρά» των Σοσιαλδημοκρατών θα δείξουν αν ο Σουλτς έχει σοβαρές ελπίδες να εκλεγεί καγκελάριος το φθινόπωρο.

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΕΙΡΗΝΗ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

«Μίνι Μέρκελ», ή ακόμα και «νέα Μέρκελ». Ετσι τη φωνάζουν γεμάτοι ενθουσιασμό οι γερμανοί Χριστιανοδημοκράτες, που γνώρισαν μαζί της απρόσμενο θρίαμβο. Διότι η **Ανεγκρετ Κραμπ-Καρενμπάουερ**, δημοφιλέστατη πρωθυπουργός του κρατιδίου Ζάαρλαντ, στα σύνορα με τη Γαλλία, δεν σάρωσε απλώς στις τοπικές κάλπες την περασμένη Κυριακή. Χάρισε στο κόμμα της καγκελαρίου (CDU) μια πολύτιμη νίκη γοήτρου έξι μήνες πριν από τις κρίσιμες εθνικές εκλογές, υψώνοντας ανάχωμα στην άνοδο των Σοσιαλδημοκρατών (SPD) του **Μάρτιν Σουλτς**.

Αν και είναι το δεύτερο μικρότερο σε πληθυσμό κρατίδιο, το Ζάαρλαντ είχε θεωρηθεί σημαντικό βαρόμετρο για το πού δείχνει η πολιτική πυξίδα της ευρωπαϊκής υπερδύναμης. Κάποιοι μάλιστα προέβλεπαν ότι μπορούσε να γίνει το πρώτο στην πρώην Δυτική Γερμανία που θα αποκτούσε αριστερό συνασπισμό στην εξουσία (SPD-Die Linke-Πράσινοι). Κάτι που το θεωρούσαν πρόκριμα για παρόμοια «κοκκινο-κόκκινη» κυβέρνηση στο Βερολίνο.

Φρούδες ελπίδες. Η 54χρονη Ανεγκρετ, έμπειρη συντηρητική πολιτικός στο στυλ της **Ανγκελα Μέρκελ**, αύξησε κατά 5 μονάδες τα ποσοστά της από το 2012, τερματίζοντας άνετα πρώτη με 40,4%. Οι Σοσιαλδημοκράτες διατήρησαν μετά βίας ένα 30,4%. Και το κόμμα της ριζοσπαστικής Αριστεράς Die Linke, υπό την ηγεσία του βετεράνου «Κόκκινου» **Οσκαρ Λαφοντέν** (ο οποίος κατάγεται από το Ζάαρλαντ) πήρε 12,4%. Αλλά οι Πράσινοι καταποντίστηκαν, μένοντας εκτός τοπικής Βουλής. Οπότε «αριστερή συμμαχία» αποκλείεται, και η Ανεγκρετ θα συνεχίσει να κυβερνάει σε «μεγάλο συνασπισμό» (CDU-SPD).

Φαβορί για τη διαδοχή

Ολοι μιλούν για προσωπική θρίαμβο της Ανεγκρετ στο Ζάαρλαντ, το οποίο γνώρισε οικονομική ανάκαμψη επί των ημερών της. Με οικονομία που βασιζόταν στα ανθρακωρυχεία, έχει κάνει στροφή στη βιομηχανία ανταλλακτικών και υψηλής τεχνολογίας, και είδε πτώση της ανεργίας στο 7%, επιτυχία που πιστώνεται στη δική της ηγεσία από το 2009.

Με κοντοκουρεμένα μαλλιά, και γυαλιά που δεν τα βγάζει ποτέ, η «νέα Μέρκελ» εμφανίζεται τώρα φαβορί ακόμη και για τη διαδοχή στην ηγεσία του CDU. Χτίζει εδώ και χρόνια προφίλ υπεύθυνης δεξιάς πολιτικού, που πιστεύει σε στιβαρά συντηρητικές αξίες. Γέννημα-θρέμμα του Ζάαρλαντ, πιστή ρωμαιοκαθολική, όπως η πλειοψηφία του πληθυσμού εκεί, σπούδασε Νομικά και μπήκε από μικρή στο κόμμα. Εγραψε ιστορία το 2000 ως η πρώτη γυναίκα υπουργός Εσωτερικών κρατιδίου στη Γερμανία.

Φιλελεύθερη στα οικονομικά και συντηρητική στα κοινωνικά ζητήματα, επιμένει πως χρειάζεται μείωση των συντελεστών φορολογίας για φυσικά πρόσωπα και επιχειρήσεις, και αντιτίθεται, για λόγους αρχής, στις πολιτικές ενώσεις ομόφυλων ζευγαριών.

Προκάλεσε έντονη δημόσια συζήτηση επ' αυτού, όταν είπε ότι *«αν ανοίξουμε τον ορισμό του γάμου ώστε να γίνει μια μακροχρόνια υπεύθυνη ένωση μεταξύ ενηλίκων, τότε δεν μπορούμε να αποκλείσουμε άλλα αιτήματα. Οπως τους γάμους ανάμεσα σε περισσότερα από δύο άτομα, και την υιοθεσία παιδιών από ομόφυλα ζευγάρια, τριπλέτες ή κουαρτέτα»*.

Η ίδια είναι παντρεμένη από μικρή με έναν μηχανικό στα ορυχεία, με τον οποίον έχουν τρία παιδιά. Σε μια απόπειρα να φωτίσει την πιο ανθρώπινη πλευρά της αποκάλυψε, πριν από χρόνια σε μια από τις σπάνιες τέτοιες συνεντεύξεις ότι χαλαρώνει με... σκληρό ροκ (AC/DC). Α, είναι ένθερμη ευρωπαΐστρια, και λατρεύει τα γαλλικά που τα μιλάει σαν *«δεύτερη μητρική γλώσσα»*, όπως λέει με νόημα.

Ακόμα και μετά την ομολογουμένως μεγάλη νίκη της στο Ζάαρλαντ, μόνο πέντε από τα 16 γερμανικά κρατίδια έχουν Χριστιανοδημοκράτες τοπικούς πρωθυπουργούς.

Τώρα όλοι περιμένουν τις δύο επόμενες εκλογές σε κρατίδια, τον Μάιο, που θα δείξουν το πολιτικό κλίμα στη Γερμανία πριν από τις ομοσπονδιακές κάλπες, στις 24 Σεπτεμβρίου. Τόσο το Σλέσβιγκ-Χόλσταϊν στα βόρεια όσο και η Βόρεια Ρηνανία-Βεστφαλία στα δυτικά έχουν Σοσιαλδημοκράτες πρωθυπουργούς. Θεωρούνται «οχυρά» που δεν πρέπει να χάσει με τίποτα ο Σουλτς για να έχει σοβαρές ελπίδες να εκλεγεί καγκελάριος το φθινόπωρο.

ΟΥΛΡΙΧ ΜΠΡΙΚΝΕΡ, ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΣΤΑΝΦΟΡΝΤ

«Μην περιμένετε τέλος στη λιτότητα με τον Σουλτς»

Ο Ούλριχ Μπρίκνερ

«Εχουν βρει οι Σοσιαλδημοκράτες έναν νικητή στο πρόσωπο του **Μάρτιν Σουλτς**;» ρωτήσαμε τον **Ούλριχ Μπρίκνερ**, γερμανό καθηγητή Ευρωπαϊκών Σπουδών στην έδρα Ζαν Μονέ στο Πανεπιστήμιο Στάνφορντ, στην Καλιφόρνια και στο Βερολίνο. «Είναι πολύ νωρίς για να το πούμε αυτό. Είναι ένα νέο πρόσωπο στην εθνική πολιτική, και μετά από 12 χρόνια με τη Μέρκελ στην εξουσία, το νέο ασκεί μεγαλύτερη γοητεία από το παλιό, τουλάχιστον ως γενική τάση.

Ο Σουλτς έπεσε σαν αλεξιπτωτιστής από τις Βρυξέλλες, όπου θήτευσε ως ένας πολιτικός πρόεδρος της Ευρωβουλής. Από τότε που ανακοινώθηκε η υποψηφιότητά του για την καγκελαρία, το SPD κέρδισε 8-10 μονάδες στις προβλέψεις, και είδε τις μεγαλύτερες εγγραφές νέων μελών εδώ και δεκαετίες. Οπότε ναι, υπάρχει σαφώς ένα "φαινόμενο Σουλτς" και η κούρσα φαίνεται ανοιχτή».

■ ***Πόσο πιθανό είναι να εκθρονίσει τη Μέρκελ τον Σεπτέμβριο;***

«Δεν θα στοιχημάτιζα χρήματα σε αυτό. Είναι βέβαιο ότι ο Σουλτς δεν θα κερδίσει απόλυτη πλειοψηφία. Ως εκ τούτου, χρειάζεται εταίρο. Φαίνεται ότι στους Γερμανούς δεν αρέσει η ιδέα ενός συνασπισμού Σοσιαλδημοκρατών / Αριστερών / Πρασίνων (ως έχουν αυτά τα κόμματα σήμερα). Μάλλον θα δούμε άλλον ένα "μεγάλο συνασπισμό" (CDU-SPD), που δεν θα είναι πολύ διαφορετικός αν το SPD πάρει το προβάδισμα».

■ ***Ποια είναι τα δυνατά σημεία του;***

«Μέχρι στιγμής δεν βλέπω πολλά. Ο Σουλτς προσωποποιεί την πολιτική και μιλάει πολύ για πράγματα που θέλει να ακούσει ο κόσμος, χωρίς να υπεισέρχεται σε λεπτομέρειες (π.χ. για κοινωνική δικαιοσύνη). Ομως, η γερμανική μεσαία τάξη και οι συνταξιούχοι τα πάνε καλά. Ετσι, δεν μπορεί να ενεργοποιήσει τα συναισθήματα των χαμένων της παγκοσμιοποίησης για να κερδίσει τις εκλογές. Ο ίδιος εμφανίζεται ως ένας αυθεντικός τύπος που πολιτικά δεν έχει κάνει τίποτε κακό. Δεν έχει εθνική εμπειρία (ήταν πρώην δήμαρχος και πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου). Κάτι που είναι προσόν, ιδιαίτερα τώρα που αυξάνονται στη Γερμανία κινήματα πολιτών που νοιάζονται για την Ευρώπη (π.χ. πορείες του Παλμού της Ευρώπης)».

■ ***Τι θα σήμαινε ενδεχόμενη νίκη του για την ΕΕ; Στροφή μακριά από τη λιτότητα, ή συνέχιση της ίδιας πολιτικής;***

«Η επιλογή δεν είναι λιτότητα ή μια χαλαρή δημοσιονομική πολιτική. Ολα τα γερμανικά κόμματα συμφωνούν ότι η ΕΕ δεν είναι μια ένωση αμοιβαιοποίησης χρεών και ελλειμμάτων. Κανένα μέλος δεν μπορεί να ζει πάνω από τις δυνατότητές του. Τα διαρθρωτικά ελλείμματα πρέπει να διορθωθούν. Μπορεί να υπάρξουν περισσότερες επενδυτικές πρωτοβουλίες επί καγκελαρίου Σουλτς, αλλά στα δημοσιονομικά η θέση του θα είναι ίδια με της Μέρκελ».

Τα άντρα των τζιχαντιστών στην Ευρώπη

Αποτελούν κέντρα στρατολόγησης των βομβιστών που πραγματοποίησαν τις επιθέσεις των τελευταίων ετών σε Γαλλία, Βέλγιο, Γερμανία και τροφοδοτούν με μαχητές το ISIS

Ο Χαλίντ Μασούντ, που πραγματοποίησε την πρόσφατη επίθεση στο Ουεστμίνστερ, ζούσε στο Μπέρμιγχαμ, την «πρωτεύουσα» των τζιχαντιστών στη Βρετανία

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΤΑΝΙΑ ΜΠΟΖΑΝΙΝΟΥ

Η φτώχεια, η ανεργία και η περιθωριοποίηση μετατρέπουν γειτονιές στην Ευρώπη σε άντρα των τζιχαντιστών. Στις περιοχές αυτές, ο ισλαμικός νόμος της σαρία αντικαθιστά όλο και περισσότερο τους νόμους του κράτους. Αποτελούν κέντρα στρατολόγησης των βομβιστών που πραγματοποίησαν τις επιθέσεις των τελευταίων ετών σε Γαλλία, Βέλγιο, Γερμανία και αλλού καθώς και τροφοδότες μαχητών του ISIS.

ΒΡΕΤΑΝΙΑ

Ο *Χαλίντ Μασούντ,* που πραγματοποίησε την πρόσφατη επίθεση στο Ουεστμίνστερ, ζούσε στο Μπέρμιγχαμ, την «πρωτεύουσα» των τζιχαντιστών στη Βρετανία. Η δεύτερη μεγαλύτερη πόλη στη χώρα, όπου ζουν 234.000 μουσουλμάνοι, έχει την αμφιλεγόμενη τιμή να αποτελεί τη γενέτειρα του πρώτου βομβιστή αυτοκτονίας στη Βρετανία, την πόλη όπου κυοφορήθηκε η πρώτη επίθεση της Αλ Κάιντα στη χώρα και τον τόπο κατοικίας ενός από τους χρηματοδότες της 11ης Σεπτεμβρίου. Πρόσφατη έρευνα κατέληξε ότι 10% όλων των Βρετανών που έχουν καταδικαστεί για ισλαμιστική τρομοκρατία προέρχονται από μόλις πέντε γειτονιές του Μπέρμιγχαμ (Σπρίνγκφιλντ, Σπαρκμπρούκ, Χοτζ Χιλ, Ουόσγουντ Χιθ και Μπόρντσλεϊ Γκριν).

Οι ρίζες του τζιχάντ εντοπίζονται στους κατοίκους του Μπέρμιγχαμ με καταγωγή από το Κασμίρ οι οποίοι πήγαν στο Πακιστάν για να εκπαιδευτούν προκειμένου να πολεμήσουν τους Ινδούς. Πολλοί από αυτούς διοχετεύτηκαν στη συνέχεια στην Αλ Κάιντα και στον ISIS. Η στρατολόγηση επεκτάθηκε και σε άλλες εθνικότητες, με τελευταίους τους Σομαλούς, και συνεχίζεται μέσω ακραίων ιμάμηδων στα τζαμιά της πόλης αλλά και στα σχολεία – το Μπέρμιγχαμ ήταν η έδρα της συνωμοσίας «Δούρειος Ιππος» σύμφωνα με την οποία ισλαμιστές είχαν οργανώσει τη διείσδυση στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα και την κατάληψή του.

ΓΑΛΛΙΑ

Από το Λινέλ, μια γραφική κωμόπολη 25.700 κατοίκων στο Λανγκντόκ της Νότιας Γαλλίας, κατάγεται το 10% του συνολικού αριθμού των Γάλλων που σκοτώθηκαν πολεμώντας στο πλευρό των τζιχαντιστών στη Συρία. Ενας από αυτούς, ο *Ραφαέλ Αμάρ*, γιος εβραίου μηχανικού που μεγάλωσε σε εύπορο σπίτι με πισίνα, ασπάστηκε το Ισλάμ και σκοτώθηκε στα 22 του σε μάχη στην Ανατολική Συρία.

«Πρωτεύουσα» όμως του τζιχάντ στη Γαλλία θεωρείται το Σεν-Σεντ-Ντενί, βορειοανατολικό προάστιο του Παρισιού όπου η ισλαμική σαρία αντικαθιστά σιγά-σιγά το γαλλικό Δίκαιο. Εχει από τα υψηλότερα ποσοστά μουσουλμάνων στη Γαλλία (600.000, κυρίως από τη Βόρεια και τη Δυτική Αφρική, επί συνόλου 1,4 εκατ. κατοίκων). Στο Σεν-Σεντ-Ντενί, που είναι γνωστό ως «93» από τα δύο πρώτα ψηφία του ταχυδρομικού του κώδικα, άνω του 40% των νέων είναι άνεργοι. Στο προάστιο αυτό πραγματοποίησαν επιχειρήσεις οι γαλλικές αρχές ασφαλείας μετά τις πολύνεκρες επιθέσεις του Νοεμβρίου 2015 στο Μπατακλάν και αλλού στο Παρίσι, και από εκεί κατάγονται πολλοί Γάλλοι που πολεμούν στο πλευρό του ISIS.

Εκθεση-σταθμός του **Ζιλ Κεπέλ**, κορυφαίου ειδικού στο Ισλάμ στη Γαλλία, είχε καταλήξει ήδη από το 2011 ότι το Σεν-Σεντ-Ντενί και άλλα προάστια του Παρισιού μετατρέπονται σε *«χωριστές ισλαμικές κοινωνίες»* αποκομμένες από το γαλλικό κράτος και ότι το πρόβλημα επιδεινώνουν οι ακραίοι ιμάμηδες.

ΒΕΛΓΙΟ

Το Μολενμπέκ, προάστιο των Βρυξελλών, θεωρείται το «επίκεντρο» του τζιχάντ στην Ευρώπη καθώς 14 άτομα με ανάμειξη στις τρομοκρατικές επιθέσεις στο Παρίσι ή σε εκείνες στο Βέλγιο κατάγονταν ή ζούσαν εκεί. Στο Μολενμπέκ κρύφτηκε ο **Σαλέχ Αμπντεσλάμ**, ο μοναδικών επιζών από τους τρομοκράτες του Νοεμβρίου 2015 στο Παρίσι, εκεί είχε ζήσει ο εγκέφαλος των επιθέσεων αυτών *Αμπντελχαμίντ Αμπαούντ*. Είναι η δεύτερη φτωχότερη περιοχή του Βελγίου και η ανεργία των νέων φθάνει το 36%.

Το Μολενμπέκ δεν είναι νεοφερμένο στον τζιχάντ. Αποτελούσε τον τόπο κατοικίας ενός από τους βομβιστές της Μαδρίτης το 2004, του Γάλλου που σκότωσε τέσσερις στο Εβραϊκό Μουσείο των Βρυξελλών το 2014 και του Μαροκινού που άνοιξε πυρ σε τρένο που πήγαινε από τις Βρυξέλλες στο Παρίσι τον Αύγουστο του 2015.

Αλλα κέντρα του τζιχάντ στη χώρα είναι το Σαερμπέκ (έτερο προάστιο των Βρυξελλών) και η πόλη Βερβιέ στο γαλλόφωνο Βέλγιο, κάποτε «παγκόσμια πρωτεύουσα του μαλλιού» και σήμερα από τις φτωχότερες βελγικές πόλεις.

Το Βέλγιο έχει στείλει τους περισσότερους τζιχαντιστές στη Συρία αναλογικά με τον πληθυσμό του. Η 11η Σεπτεμβρίου είχε βελγικό πρόλογο καθώς εκεί σκοτώθηκε από βομβιστές αυτοκτονίας ο *Αχμάντ Σαχ Μασούντ*, αρχηγός της συμμαχίας που πολεμούσε τους Ταλιμπάν, δύο μέρες πριν από τις επιθέσεις στους Δίδυμους Πύργους.

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Ο αριθμός των σαλαφιστών (ακραίο παρακλάδι του Ισλάμ) στη Γερμανία αυξήθηκε απότομα τελευταίως, ξεπερνώντας τους 8.000. Τους περισσότερους ακραίους έχουν η γειτονιά Νόικελν του Βερολίνου, η πόλη Ντούισμπουργκ (με πιο προβληματική τη γειτονιά Μάρξλοχ) και άλλες περιοχές της Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας.

Ενας από τους διασημότερους σαλαφιστές ιεροκήρυκες, ο **Πιερ Φόγκελ**, πρώην μποξέρ που ασπάστηκε το Ισλάμ, συμβουλεύει τους οπαδούς του να στρατολογούν ανάμεσα στους νεοφερμένους πρόσφυγες: να πηγαίνουν στα κέντρα φιλοξενίας προσφύγων ζητώντας να εργασθούν ως εθελοντές και, αν αυτό δεν πετύχει, να αναζητούν πρόσφυγες στα γειτονικά τζαμιά.

ΣΟΥΗΔΙΑ

Η Σουηδία είναι από τους μεγαλύτερους εξαγωγείς τζιχαντιστών (αναλογικά με τον πληθυσμό της) με κορυφαίο το Γκέτενμπεργκ, τη δεύτερη μεγαλύτερη πόλη όπου στρατολογούνται οι περισσότεροι. Με πληθυσμό λίγο πάνω από μισό εκατομμύριο, έχει στείλει τουλάχιστον 100 άνδρες και γυναίκες στις τάξεις του ISIS. Το ένα τρίτο του πληθυσμού κατάγεται από άλλες χώρες ενώ στο ανατολικό προάστιο Ανγκερεντ, το ποσοστό αυτό ξεπερνά το 70%. Ισλαμιστές κυκλοφορούν στους δρόμους και κάνουν παρατήρηση στις γυναίκες για το ντύσιμό τους ή αν τις δουν να πηγαίνουν σε πάρτι και μπαρ. Τα δύο τρίτα των παιδιών εγκαταλείπουν το σχολείο στα 15 και η ανεργία είναι 11% (υψηλή για Σουηδία). Το τζαμί Μπελβί, στις παρυφές του Γκέτενμπεργκ, θεωρείται ότι έχει διασυνδέσεις με τρομοκρατικές οργανώσεις ενώ το επισκέφθηκε και ο πνευματικός αρχηγός της σομαλικής Αλ Σαμπάμπ, **Χασάν Χουσεΐν**, το 2009.

ΚΟΣΟΒΟ

Το Κάτσανικ, κωμόπολη 30.000 κατοίκων του Κοσόβου, θεωρείται «πρωτεύουσα» του τζιχάντ στα Βαλκάνια. Εχει στείλει 24 άνδρες να πολεμήσουν στις τάξεις του ISIS και είναι γενέτειρα του στρατολογητή **Λαβντρίμ Μουχατζέρι** που ανεβάζει φωτογραφίες του στο Facebook να αποκεφαλίζει «εχθρούς» του ISIS. Οι Αρχές υπολογίζουν ότι συνολικά 300 Κοσοβάροι έχουν ακολουθήσει τα ίχνη του Μουχατζέρι.

Το Κόσοβο κατέχει τα πρωτεία πολεμιστών του ISIS στα Βαλκάνια και ακολουθούν η Αλβανία (τουλάχιστον 200) και η Βοσνία (τουλάχιστον 160). Δεν είναι σαφές γιατί «διακρίθηκε» το Κάτσανικ. Ενδεχομένως επειδή βρίσκεται κοντά στα σύνορα με πΓΔΜ όπου λέγεται ότι οι ακραίοι ιμάμηδες δρουν ανεξέλεγκτοι ή λόγω της ανεργίας που φθάνει το 60%.

Στιγμιότυπο από την πορεία γυναικών στο Λονδίνο που έκαναν στη μνήμη των θυμάτων της τρομοκρατικής επίθεσης στο Ουεστμίνστερ

Κοινωνία

Ολοκληρώνεται ο χάρτης των μεγάλων δρόμων

Οι καραμπόλες, οι καθυστερήσεις και τα μπρος-πίσω στις συμβάσεις. Πώς ύστερα από 10 χρόνια φτάσαμε στο τέλος του τούνελ

ΟΙ ΑΡΙΘΜΟΙ

Το συνολικό κόστος των έργων μετά την αναθεώρηση των αρχικών τους συμβάσεων, που είχαν υπογραφεί το 2007, προσέγγισε τα 4 δισ. ευρώ. Η επανεκκίνηση των τεσσάρων παραχωρήσεων του 2013 (η σύμβαση του «Μορέα» ανανεώθηκε το 2015) κόστισε περισσότερα από 600 εκατ. ευρώ.

ΡΕΠΟΡΤΑΖ **ΟΛΓΑ ΚΛΩΝΤΖΑ**

Το ορόσημο της 31ης Μαρτίου 2017 για την παράδοση στην κυκλοφορία των μεγάλων οδικών αξόνων της χώρας παρήλθε, με τη συζήτηση που γίνεται εδώ και περίπου 15 ημέρες σχετικά με τα εγκαίνια να δίνει ουσιαστικά «άτυπη» παράταση στη λειτουργική παράδοση των έργων. Η προθεσμία δεν ήταν φυσικά ελαστική, λόγω της δέσμευσης της χώρας προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την ολοκλήρωση των αυτοκινητοδρόμων, προκειμένου να μην κληθεί να επιστρέψει την κοινοτική συνδρομή για τα έργα που είναι ενταγμένα στο πρόγραμμα ΕΣΠΑ 2007-2013.

Ο χορός των εγκαινίων θα ανοίξει στα Τέμπη, αν και όχι την Πρωταπριλιά, όπως είχε σχεδιαστεί αρχικά. Βέβαια ύστερα από 10 και πλέον χρόνια από την υπογραφή των αρχικών συμβάσεων παραχώρησης φαντάζει πραγματικά σαν ψέμα το γεγονός ότι φτάνουμε πια στο τέλος του τούνελ. Επειτα από τρεις αλλαγές, η πρώτη επίσημη παράδοση θα γίνει στις 6 Απριλίου 2016, όπως ανακοίνωσε ο υπουργός Υποδομών και Μεταφορών κ. **Χρήστος Σπίρτζης**, παρουσία του πρωθυπουργού **Αλέξη Τσίπρα** και της επιτρόπου Περιφερειακής Πολιτικής κυρίας **Κορίνας Κρέτσου**.

Το θέμα βέβαια δεν μένει στο τυπικό των εγκαινίων. Η λειτουργική παράδοση των τεσσάρων παραχωρήσεων – καθώς ο «Μορέας» παραδόθηκε πλήρως στην κυκλοφορία τα περασμένα Χριστούγεννα – βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη και είναι σταδιακή, αν και τα απαραίτητα έγγραφα έχουν ήδη σταλεί στην Κομισιόν. Ο γενικός κανονισμός της ΕΕ και οι κατευθυντήριες γραμμές για το κλείσιμο της περιόδου 2007-2013 ορίζουν ότι *«ένα έργο θεωρείται ολοκληρωμένο εάν το φυσικό οικονομικό αντικείμενο αυτού έχει ολοκληρωθεί και το έργο βρίσκεται σε χρήση κατά την ημερομηνία υποβολής των εγγράφων κλεισίματος του επιχειρησιακού προγράμματος, ήτοι την 31η Μαρτίου 2017»*.

Εγκαίνια με «ουρές»

Με την ολοκλήρωση και των πέντε αξόνων, που θα αλλάξουν ουσιαστικά τον οδικό χάρτη της χώρας, θα έχουν παραδοθεί στην κυκλοφορία περισσότερα από 620 χλμ. νέου, σύγχρονου αυτοκινητοδρόμου. Αυτό βέβαια αναμένεται να συμβεί το φθινόπωρο του τρέχοντος έτους, καθώς η λειτουργική κυκλοφορία που θα έχουμε το αμέσως επόμενο διάστημα σημαίνει ότι θα αποδοθεί μεν στους οδηγούς το μεγαλύτερο κομμάτι του έργου (90%), θα μείνουν όμως κάποιες «ουρές».

Η μεγαλύτερη οδική σήραγγα των Βαλκανίων, μήκους 6 χλμ., σε συνδυασμό με δύο ακόμη δίδυμες σήραγγες σε Τέμπη και Πλαταμώνα, θα τεθούν λοιπόν στη διάθεση των οδηγών σε λιγότερο από μία εβδομάδα. Πρόκειται για την παράκαμψη ενός από τα πλέον επικίνδυνα κομμάτια του εθνικού δικτύου, που θα φέρει κατά μισή ώρα πιο κοντά την Αθήνα με τη Θεσσαλονίκη.

Ο παλαιός δρόμος θα παραμείνει ως μια πιο οικονομική λύση μετακίνησης, καθώς τα διόδια Πυργετού θα μετακινηθούν στα Αμπελάκια, με χρέωση κατά 35% φθηνότερα για όσους δεν επιθυμούν να περάσουν από τις σήραγγες, ενώ σταθμός διοδίων θα λειτουργήσει και πάλι στα Τέμπη. Σημειώνεται ότι τα φορτηγά από τριαξονικά και επάνω δεν θα έχουν δικαίωμα διέλευσης από την παλαιά Εθνική, θα «κόβονται» στα διόδια των Τεμπών. Στο σύνολο της διαδρομής από Μακρυχώρι ως Λεπτοκαρυά η χρέωση θα ανέλθει σε 15,10 από 14,80 ευρώ που είναι σήμερα.

Καθημερινές παραδόσεις

Στη συνείδηση όλων, η Κορίνθου - Πατρών είναι ο δρόμος-καρμανιόλα του εθνικού δικτύου. Ως τη Μεγάλη Πέμπτη, οπότε αναμένονται τα πανηγυρικά εγκαίνια, θα γίνονται καθημερινές «απελευθερώσεις» τμημάτων, λόγω και της ιδιαιτερότητας που χαρακτήρισε την κατασκευή του άξονα. Εργοτάξια παράλληλα με την κυκλοφορία των οχημάτων. Τα προβλήματα που δεν έχουν ως σήμερα επιλυθεί εντοπίζονται σε συνολικά 9 χλμ., τα οποία θα παραδοθούν ως τον Αύγουστο, εκτός από τον «υπερκόμβο του Ρίου» που λόγω της πολυπλοκότητας και των τεχνικών απαιτήσεων θα είναι έτοιμος το νωρίτερο το φθινόπωρο.

Τα πέντε συνολικά προβληματικά σημεία της Ολυμπίας οδού καθρεφτίζουν κύριες αιτίες των καθυστερήσεων που ταλαιπώρησαν όλες τις μεγάλες παραχωρήσεις. Οι αρχαιολογικές εκκρεμότητες καθυστερούν την πρόοδο στο Καμάρι Κορινθίας. Στις Καμάρες το εμπόδιο «ακούει» στο όνομα απαλλοτριώσεις, όπου ως την τελευταία στιγμή, σε τμήμα 500 μ., οι ιδιοκτήτες δύο οικημάτων αρνούνταν να παραδώσουν τον χώρο, ενώ σε εκκρεμότητα θα μείνει και ο κόμβος στα Αραχωβίτικα. Εμπλοκές υπήρξαν, λόγω ανεπαρκών μελετών, και στα σημεία διεπαφής με τον σιδηρόδρομο που «φρέναραν» το έργο και ως αποτέλεσμα θα μείνουν εκτός λειτουργίας περίπου 2 χλμ. στο Δερβένι, όπου συνεχίζει το εργοτάξιο.

Η κατασκευαστική επιτυχία του έργου είναι χωρίς αμφιβολία οι τέσσερις σήραγγες στην περιοχή της Παναγοπούλας, μεταξύ Αιγίου και Ρίου, συνολικού μήκους 16 χλμ. Το σύμπλεγμα των σηράγγων με κατεύθυνση προς Αθήνα παραδόθηκε μάλιστα σε κυκλοφορία την Παρασκευή, συμπεριλαμβανομένης της τρίτης μεγαλύτερης σήραγγας πανελλαδικά, μήκους 4 χλμ., και δύο μικρότερων περί τα 550 μ. εκάστη. Με τη λειτουργική κυκλοφορία του δρόμου τα διόδια από Αθήνα ως Πάτρα σχεδόν θα διπλασιαστούν, από 6,40 ευρώ σε 11,50 ευρώ.

Θολό το τοπίο στην Ιόνια οδό

Σε αναμονή τελικών αποφάσεων για τα εγκαίνια σε Ιόνια οδό και Ε65, τα πράγματα δεν είναι τόσο ενθαρρυντικά, καθώς οι εκκρεμότητες των απαλλοτριώσεων σε ορισμένα σημεία ολοκληρώθηκαν στα τέλη Ιανουαρίου 2017. Στον άξονα Αντίρριο - Ιωάννινα, σήμερα, είναι ήδη σε κυκλοφορία 110 από τα 196 χλμ. Στην περίπτωση των δύο αυτών παραχωρήσεων ο κατασκευαστής έχει προχωρήσει σε μίσθωση εκτάσεων που θα έπρεπε να έχουν απαλλοτριωθεί. Το μεγάλο ρε-

Με την ολοκλήρωση και των πέντε αξόνων, που θα αλλάξουν ουσιαστικά τον οδικό χάρτη της χώρας, θα έχουν παραδοθεί στην κυκλοφορία περισσότερα από 620 χλμ. νέου, σύγχρονου αυτοκινητοδρόμου

Τα έργα και τα διόδια στους

Αυτοκινητόδρομοι

ΑΝΤΙΡΡΙΟ - ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΜΗΚΟΣ 196 ΧΛΜ.
4 σήραγγες συνολικού μήκους 5,8 χλμ.
Χρονοαπόσταση 1 ώρα και 40 λεπτά από 3,5 ώρες.
Διόδια 6,55 ευρώ σε πρώτη φάση/13 ευρώ με την πλήρη παράδοση.

ΚΟΡΙΝΘΟΣ - ΠΑΤΡΑ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΜΗΚΟΣ 120 ΧΛΜ.
12 σήραγγες συνολικού μήκους 16 χλμ.
Χρονοαπόσταση Αθήνα - Πάτρα 1,5 ώρα.
Διόδια Αθήνα - Πάτρα 11,5 ευρώ από 6,40 ευρώ σήμερα.

ΚΟΡΙΝΘΟΣ - ΚΑΛΑΜΑΤΑ (ΚΑΙ ΛΕΥΚΤΡΟ - ΣΠΑΡΤΗ)

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΜΗΚΟΣ 205 ΧΛΜ.
5 σήραγγες συνολικού μήκους 5 χλμ.
Χρονοαπόσταση (και στους 2 κλάδους) 2 ώρες.
Διόδια Αθήνα - Καλαμάτα 9,9 ευρώ και Αθήνα - Σπάρτη 10,9 ευρώ.

ΜΑΛΙΑΚΟΣ - ΚΛΕΙΔΙ

ΜΗΚΟΣ 25 ΧΛΜ.
3 δίδυμες σήραγγες συνολικού μήκους 10,7 χλμ.
Χρονοαπόσταση: 15 λεπτά από 30-45 λεπτά / Αθήνα - Θεσσαλονίκη: 4 ώρες και 15 λεπτά.
Διόδια 5,70 ευρώ από 3,30.

Αποψη από τις εργασίες σε τμήμα της Εθνικής οδού Κορίνθου-Πάτρων στο Δερβένι

κόρ της Ιόνιας οδού είναι η διάνοιξη της σήραγγας της Κλόκοβας, η οποία θα παραδοθεί τον Αύγουστο, καθώς μέσα σε 13 μήνες έγινε το «τρύπημα» και του δεύτερου κλάδου, μήκους 2.950 μέτρων. Παρά τις προσπάθειες όμως που καταβλήθηκαν, σημειακά προβλήματα εμποδίζουν την κυκλοφορία σε 43 χλμ. του αυτοκινητοδρόμου (τα μισά δηλαδή όσων απομένουν). Ετσι, προβληματικά είναι τα πρώτα 10 χλμ. ως τη σήραγγα λόγω απαλλοτριώσεων στη Ρίζα Ναυπακτίας. Ακόμη, στην περιοχή του Κρίκελλου παραμένει το εργοτάξιο σε μήκος 3 χλμ., με μορφολογικές δυσκολίες λόγω σύστασης του εδάφους, το οποίο όμως «κοστίζει» 20 χλμ. έτοιμου αυτοκινητοδρόμου γιατί δεν υπάρχει τρόπος εναλλακτικής σύνδεσης. Αντίστοιχα, στην περιοχή του Στρατοπέδου Παγεωργίου ως Αβγό, το πρόβλημα εντοπίζεται σε περίπου 2 χλμ. όπου ορισμένα κομμάτια γης έχουν ενοικιαστεί για την κατασκευή του κόμβου, βγάζοντας εκτός λειτουργίας 13 χλμ. δρόμου. Ωστόσο και στο μεσαίο τμήμα του Ε65, από Ξυνιάδα ως Τρίκαλα, η αρχή του αυτοκινητοδρόμου δεν θα παραδοθεί σε κυκλοφορία, πιθανώς ως την Ανάβρα, στερώντας έτσι 18 χλμ. δρόμου, και πάλι λόγω καθυστέρησης στις απαλλοτριώσεις. Ο κατασκευαστής έχει προχωρήσει, και στην περίπτωση αυτή, στην ενοικίαση 800 στρεμμάτων τα οποία αντιστοιχούν στην κατασκευή περίπου 16 χλμ.

Ακριβός ο λογαριασμός

Οι παθογένειες του Ελληνικού Δημοσίου δεν κόστισαν όμως μόνο σε χρόνο αλλά και σε χρήματα, γιατί όλες οι καθυστερήσεις είχαν ως αποτέλεσμα αποζημιώσεις προς παραχωρησιούχους και κατασκευαστές, συμφωνίες επανεκκίνησης, αλλά και πριμ επιτάχυνσης. Σε όλα τα παραπάνω, προστέθηκε φυσικά η οικονομική κρίση, η οποία έφερε αδυναμία χρηματοδότησης και νέκρωσε για πάνω από δύο χρόνια τα εργοτάξια. Δεύτερο «πάγωμα» έφερε η μακρά διαπραγμάτευση του 2015, την οποία ακολούθησαν τα capital controls.

Το συνολικό κόστος των έργων μετά την αναθεώρηση των αρχικών τους συμβάσεων, που είχαν υπογραφεί το 2007, προσέγγισε τα 4 δισ. ευρώ. Η επανεκκίνηση των τεσσάρων παραχωρήσεων του 2013 (η σύμβαση του «Μορέα» ανανεώθηκε το 2015) κόστισε περισσότερα από 600 εκατ. ευρώ. Σε αντίστοιχο ύψος, ήτοι άνω των 650 εκατ., έφτασαν και τα πριμ επιτάχυνσης, προκειμένου η χώρα να μην υποχρεωθεί να επιστρέψει στην ΕΕ εκατοντάδες εκατομμύρια κοινοτικής χρηματοδότησης.

Γεγονός μάλιστα που έφερε στο στόχαστρο των επικρίσεων τον υπουργό Υποδομών, ο οποίος αντικρούοντας τις κατηγορίες για υψηλότατες αποζημιώσεις σε παραχωρησιούχους και κατασκευαστές, αντέτεινε σε κάθε τόνο ότι το Δημόσιο γλίτωσε πάνω από 760 εκατ. σε σχέση με τις αξιώσεις της άλλης πλευράς. Ο συνολικός λογαριασμός όμως θα κλείσει υψηλότερα, γιατί υπάρχουν και αποφάσεις διαιτησιών για αποζημιώσεις λόγω καθυστερήσεων από την πλευρά του Δημοσίου, καθώς και νεότερες προσφυγές.

νέους οδικούς άξονες

ΞΥΝΙΑΔΑ - ΤΡΙΚΑΛΑ (Ε65)

ΜΗΚΟΣ 80 ΧΛΜ.
Συνολικό μήκος Ε65 170 χλμ.
Χρονοαπόσταση (όταν ολοκληρωθεί το έργο) 1,5 ώρα από 3,5 ώρες.
Διόδια στο τμήμα Ξυνιάδα - Τρίκαλα 5,05 ευρώ.

Κόστος

ΙΟΝΙΑ ΟΔΟΣ

Εκτίμηση τελικού κόστους κατασκευής: **€1.260 εκατ.**
Χρηματοδότηση Δημοσίου και ΕΕ: **€623,6 εκατ.**
Αποζημιώσεις 2013: **€201,5 εκατ.**
Αποζημιώσεις (συν αμοιβή επιτάχυνσης) 2016: **€174 εκατ.**

ΟΛΥΜΠΙΑ ΟΔΟΣ

Προϋπολογισμός κατασκευής: **€1.479 εκατ.**
Χρηματοδότηση Δημοσίου και ΕΕ: **€608 εκατ.**
Αποζημιώσεις 2013: **€238 εκατ.**
Αποζημιώσεις 2016: **€214,8 εκατ.**

Ε65, ΤΜΗΜΑ ΞΥΝΙΑΔΑ - ΤΡΙΚΑΛΑ

Προϋπολογισμός κατασκευής Ε65: **€1.350 εκατ.**
Εκτίμηση κόστους τμήματος: **€420 εκατ.**
Χρηματοδότηση Δημοσίου και ΕΕ (Ε65): **€749,3 εκατ.**
Αποζημιώσεις 2013: **€89,5 εκατ.**
Αποζημιώσεις (συν αμοιβή επιτάχυνσης) 2016: **€57,5 εκατ.**

«ΜΟΡΕΑΣ»

Κόστος κατασκευής: **€1.067 εκατ.**
Ποσοστιαία υπέρβαση αρχικού κόστους κατασκευής: 25%.
Χρηματοδότηση Δημοσίου και ΕΕ: **€524,2 εκατ.**
Αποζημιώσεις: **€175,1 εκατ.**

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΔΡΟΜΟΣ ΑΙΓΑΙΟΥ

Προϋπολογισμός κατασκευής: **€1.100 εκατ.**
Χρηματοδότηση Δημοσίου και ΕΕ: **€296 εκατ.**
Αποζημιώσεις 2013: **€99,5 εκατ.**
Αποζημιώσεις 2017: **€41,9 εκατ.**

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ
www.tovima.gr

ΔΙΕΝΕΞΕΙΣ

Ο «Μορέας» και η επιδότηση διοδίων

Η επιπρόσθετη επιδότηση λειτουργίας του αυτοκινητοδρόμου Κόρινθος - Καλαμάτα, ύψους 330 εκατ. ευρώ σε βάθος 30ετίας, πυροδότησε μέσα στην εβδομάδα πόλεμο αλληλοκατηγοριών ανάμεσα σε κυβέρνηση και αντιπολίτευση, με αιχμή τα «δώρα» σε μεγαλοεργολάβους. Αφορμή στάθηκε μια τροπολογία με την οποία ορίστηκε από ποια «τσέπη» του Δημοσίου θα δοθεί αυτή η επιδότηση, το ύψος της οποίας ορίστηκε με την αναθεώρηση της αρχικής σύμβασης το 2015.
Η επιδότηση για τον «Μορέα» του Ελλάκτωρα προβλεπόταν από την αρχική σύμβαση παραχώρησης του 2007, με πρόβλεψη για ποσό ως 199 εκατ. ευρώ στο βάθος της διάρκειας παραχώρησης. Σε αυτό το ποσό, με την παραδοχή ότι ο κυκλοφοριακός φόρτος είναι χαμηλότερος από τον προβλεπόμενο, προστέθηκαν ακόμη 330 εκατ. Η επιδότηση, για την οποία εκτός των διοδίων συνυπολογίζονται τα λειτουργικά έξοδα και ο ΦΠΑ που αντιστοιχεί, αφορά την κάλυψη των δανειακών υποχρεώσεων του «Μορέα».
Με ανακοίνωσή του το υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης ξεκαθαρίζει πάντως ότι η κυβέρνηση έφερε στη Βουλή το 2015 μια συμφωνία για την οποία είχε δεσμευθεί η προκάτοχός της από το 2013. Επισημαίνεται στην ανακοίνωση ότι η αύξηση της δημόσιας επιχορήγησης ήταν απαίτηση και της ΕΤΕπ από την οποία δανείστηκε ο ανάδοχος για την υλοποίηση του έργου, οπότε η τροποποίηση κατατέθηκε αυτούσια προκειμένου να «ξεμπλοκάρει» το έργο.

Κοινωνία

Τσουνάμι στη Δικαιοσύνη μετά την παραίτηση Ράικου

Οι υποθέσεις που μένουν πίσω, τα πρόσωπα που εμπλέκονται, οι εξελίξεις που θα ακολουθήσουν και η Novartis

Η κυρία Ελένη Ράικου και όλοι οι εμπλεκόμενοι στην υπόθεση θα παρελάσουν από τον Αρειο Πάγο μετά τη σχετική έρευνα που διέταξε η Πρόεδρός του

ΡΕΠΟΡΤΑΖ **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΟΛΛΙΑ**

Σε παζλ ιδιαίτερα σύνθετο, βασικές ψηφίδες του οποίου παραμένουν άγνωστες, εξελίσσεται η υπόθεση της παραίτησης της εισαγγελέως Διαφθοράς κυρίας **Ελένης Ράικου**. Η συμπλήρωσή του απαιτεί χρόνο, κατά τον οποίο θα συνεκτιμηθεί πλήθος δεδομένων και αποφάσεων, ακόμη και αυτών που έπονται, παρέχοντας ερμηνεία για το τι έχει ή... δεν έχει συμβεί στο παρασκήνιο.

Το βλέμμα όλων πάντως τώρα είναι στραμμένο στο Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο του Αρείου Πάγου, το οποίο θα συνεδριάσει για να επιλέξει τον αντικαταστάτη της κυρίας Ράικου και νέο εισαγγελέα Διαφθοράς για τα επόμενα δύο χρόνια. Ο υπουργός Δικαιοσύνης κ. **Σταύρος Κοντονής** έχει άλλωστε απευθύνει ερώτημα στον Αρειο Πάγο από τις 16 Μαρτίου σχετικά με το ζήτημα της διαδοχής Ράικου.

Από το ανώτατο δικαστήριο θα παρελάσουν εφεξής και όλοι οι εμπλεκόμενοι, μετά τη σχετική έρευνα που διέταξε η πρόεδρός του, κυρία **Βασιλική Θάνου**: ενώπιον των αρμόδιων ελεγκτικών οργάνων θα καταθέσουν η ανακρίτρια Διαφθοράς κυρία **Ηλιάνα Ζαμανίκα** (η οποία και υπέβαλε αναφορά κατά της εισαγγελέως για απόκρυψη στοιχείων στις υποθέσεις του πρώην υπουργού **Γιάννου Παπαντωνίου** και του επιχειρηματία **Θωμά Λιακουνάκου**), ο επόπτης ανακριτών, εισαγγελέας Εφετών κ. **Σταμάτης Δασκαλόπουλος**, ασφαλώς η ίδια η κυρία Ράικου, ενώ δεν αποκλείεται να κληθεί και ο επίκουρος εισαγγελέας Διαφθοράς που έχει χειριστεί επί μακρόν τις επίμαχες υποθέσεις της προμήθειας των ελικοπτέρων ΝΗ90 και των φρεγατών τύπου S, κ. **Αντώνης Ελευθεριάνος**.

Ο κ. Ελευθεριάνος συνιστά πρόσωπο-κλειδί, καθώς έχει επιφορτιστεί με όλες τις υποθέσεις εξοπλιστικών προγραμμάτων (παλαιότερα από κοινού με την κυρία **Πόπη Παπανδρέου**, σήμερα ενίοτε με τη συνδρομή του επίκουρου εισαγγελέα Διαφθοράς κ. **Ιωάννη Σέβη**) και είναι σε θέση να γνωρίζει πολλά τόσο για τις δικογραφίες αυτές καθαυτές όσο και για τη μεταχείριση που είχαν πρόσωπα όπως οι Παπαντωνίου και Λιακουνάκος από την Εισαγγελία Διαφθοράς.

Υπόθεση που... καίει

Πηγές εκτιμούν ότι η γραμμή άμυνας της εισαγγελέως Διαφθοράς θα στηριχθεί στο γεγονός ότι στην ανακρίτρια είχε αποσταλεί εξαρχής η έκθεση κατάσχεσης, ο κατάλογος δηλαδή με όλα τα στοιχεία που είχαν κατασχεθεί από το σπίτι του κ. Λιακουνάκου· βάσει αυτής εντοπίστηκε η απουσία υλικού. Θα τονιστεί με άλλα λόγια η εκδοχή του λάθους εκ παραδρομής, αλλά και το γεγονός ότι η συνεργασία της εισαγγελέως με τους ανακριτές Διαφθοράς ήταν επί σειρά ετών αγαστή.

Σε κάθε περίπτωση, αυτό που θολώνει τα νερά είναι ο συσχετισμός της εισαγγελικής παραίτησης με την έρευνα για το σκάνδαλο της Novartis, όπως διατυπώθηκε από την κυρία Ράικου στη σχετική επιστολή προς την Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου κυρία **Ξένη Δημητρίου**.

Στην προσπάθεια ερμηνείας των γεγονότων, πρόσωπα με εμπειρία στον χώρο της Δικαιοσύνης εκτιμούν ότι στη θέση της αναφοράς για τη Novartis θα μπορούσε να είναι και οποιαδήποτε άλλη υπόθεση της Εισαγγελίας Διαφθοράς, *«τόσο καυτό που είναι το συγκεκριμένο πόστο»*.

Η εκτίμηση ενέχει ισχυρή δόση αλήθειας. Η κυρία Ράικου, όταν κλείσει την πόρτα, θα αφήσει περί τις 120-130 δικογραφίες πίσω της, πολλές εκ των οποίων έχουν απασχολήσει ως υπ' αριθμόν 1 ζήτημα τη δημόσια ατζέντα: δικογραφίες δημοσίων έργων, πλήθους νοσοκομείων, αυτή του ΚΕΕΛΠΝΟ, άπειρων ΜΚΟ· θα αφήσει και την περιβόητη υπόθεση της Τράπεζας Αττικής. Μετά τη μηνυτήρια αναφορά (την αποκάλυψε «Το Βήμα») που υπέβαλε η Τράπεζα της Ελλάδος στην Εισαγγελία του Αρείου Πάγου, ο φάκελος κατευθύνθηκε στην κυρία Ράικου.

Ακόμη και αυτός με τις επιχειρηματικές δανειοδοτήσεις της Αγροτικής Τράπεζας, στα χέρια τα δικά της ήταν.

Η έρευνα των Αμερικανών

Σε μια περίοδο πυκνών εξελίξεων περί τη Δικαιοσύνη (μόνο την εβδομάδα που πέρασε ο αρμόδιος υπουργός διαβίβασε στη Βουλή τέσσερις δικογραφίες), η παραίτηση της εισαγγελέως Διαφθοράς έχει βάλει την έρευνα για τη Novartis, προς το παρόν, στον πάγο. Σύμφωνα με πληροφορίες, η κυρία Ράικου έχει κατεβάσει τα μολύβια, αναμένοντας τη διάδοχη κατάσταση που θα της επιτρέψει να επιστρέψει στην έδρα, ασκώντας καθήκοντα αντεισαγγελέως Εφετών.

Ερμηνεία στην κίνησή της επιχειρούν πάντως να δώσουν και οι εισαγγελικές αρχές στην άλλη όχθη του Ατλαντικού, καλούμενες να κατανοήσουν την ιδιόμορφη ελληνική πραγματικότητα... Τα ευρήματα που επικαλείται άλλωστε η κυρία Ράικου στην επιστολή παραίτησης δεν τους έχουν ακόμη παραδοθεί, καθώς είναι σε εκκρεμότητα τα εκατέρωθεν αιτήματα δικαστικής συνδρομής – διαδικασία στην οποία μάλιστα αναγνωρίζεται ως σημαντική η συμβολή του κ. Κοντονή.

Οι αμερικανοί εισαγγελείς είχαν γνωρίσει και προσωπικά την κυρία Ράικου στις αρχές Μαρτίου, οπότε επισκέφθηκαν τη χώρα, με άξονα πάντα το σκάνδαλο του φαρμακευτικού κολοσσού.

Το γεγονός μάλιστα ότι είχαν συνομιλήσει μόνο με εκείνη και με την Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου είχε προκαλέσει σχόλια και ελαφρά δυσαρέσκεια σε κυβερνητικό επίπεδο.

Τώρα εκείνοι περιμένουν να γνωρίσουν το νέο πρόσωπο που θα αναλάβει τα ηνία της Εισαγγελίας Διαφθοράς, ευελπιστώντας για «χημεία» μαζί του. Στις ΗΠΑ εξάλλου προχωρούν με ικανοποιητικούς ρυθμούς οι καταθέσεις εκπροσώπων της εταιρείας ενώπιον της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και πλείστων άλλων θεσμικών αρχών, οι οποίες «δένονται» και με στοιχεία που έχουν διατεθεί από την Ελλάδα, μεταξύ άλλων από το δικηγορικό γραφείο του κ. **Παύλου Σαράκη**.

Απαντες αναμένουν, δε, να δουν ποια θα είναι η διαχείριση των ευρημάτων που επικαλείται η κυρία Ράικου για την ελβετική Novartis και τα αμαρτωλά εμβάσματα. Η οποία ίσως δώσει μακροπρόθεσμα απαντήσεις και για την πραγματική ιστορία πίσω από την παραίτηση.

ΜΠΑΜΠΟΥΣΚΑ

Εγκυρες πηγές εκτιμούν ότι δεν αποκλείεται η υπόθεση της Novartis να μετεξελιχθεί σε μπάμπουσκα, συμπαρασύροντας και άλλες εταιρείες της αγοράς, και δη γερμανικών συμφερόντων. Την έρευνα για την τιμολόγηση του φαρμάκου από το 2008 και μετά (η οποία σύντομα θα διευρυνθεί χρονικά) έχει αναλάβει το Συντονιστικό Οργανο Επιθεώρησης και Ελέγχου, το ΣΟΕΕ, με πρόεδρο τη γενική επιθεωρήτρια Δημόσιας Διοίκησης κυρία Μαρία Παπασπύρου, και με τη συμμετοχή πλήθους ελεγκτικών σχημάτων. Στην παρούσα φάση, πληροφορίες θέλουν να διενεργούνται με απόλυτη μυστικότητα δύο προκαταρκτικές έρευνες που «ακουμπούν» περισσότερα από τέσσερα εμπλεκόμενα υπουργεία. «Δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στο πεδίο λήψης και εκτέλεσης των αποφάσεων ως προς την τιμολόγηση των φαρμάκων» εξηγεί πρόσωπο που είναι σε θέση να έχει εικόνα. «Στο μικροσκόπιο έχουν τεθεί πολιτικά πρόσωπα, αλλά και σύμβουλοι υπουργών, όλοι όσοι συμμετείχαν στη διαμόρφωση πολιτικής του φαρμάκου».

33 ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΕΣ

Οι διώξεις για την Αγροτική Τράπεζα

Ελάχιστοι γνωρίζουν ότι λίγες ημέρες προτού αποφασίσει να παραιτηθεί η κυρία Ράικου η Εισαγγελία Διαφθοράς άσκησε ποινική δίωξη σε βάρος 33 υπαλλήλων της Αγροτικής Τράπεζας καθώς και επιχειρηματιών, στο πλαίσιο δανειοδότησης επιχείρησης παραγωγής ειδών συσκευασίας (χαρτοκιβώτια, χαρτοτελάρα), η οποία ζημίωσε την ΑΤΕ περί τα 60 εκατ. ευρώ.

Τα αδικήματα με τα οποία βαρύνονται είναι απιστία στην υπηρεσία, με τις επιβαρυντικές περιστάσεις του νόμου περί καταχραστών του Δημοσίου από κοινού και κατ' εξακολούθηση, άμεση συνέργεια στην υπηρεσιακή απιστία, ξέπλυμα μαύρου χρήματος. Από το 2000 ως το 2009 υπάλληλοι της Τράπεζας, οι οποίοι και είχαν την ευθύνη του χαρτοφυλακίου εταιρικών δανείων μεγάλων πελατών, προχωρούσαν σε χρηματοδότηση της επιχείρησης υπό όρους απολύτως επισφαλείς, αγνοώντας ουσιαστικά τη δεινή οικονομική κατάστασή της. Με άλλα λόγια, η ΑΤΕ, η οποία είχε γίνει και μέτοχος της εταιρείας, τη χρηματοδοτούσε και την αναχρηματοδοτούσε παρά τον προβληματικό χαρακτήρα της. Οχι μόνο δεν φρόντιζε να διασφαλιστεί, αλλά και επέτρεπε στον επιχειρηματία να λαμβάνει υπέρογκες αμοιβές σε κλίμα ζοφερό για την επιχείρησή του.

Αυτό είναι το πόρισμα για το μάθημα της Ιστορίας

ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ

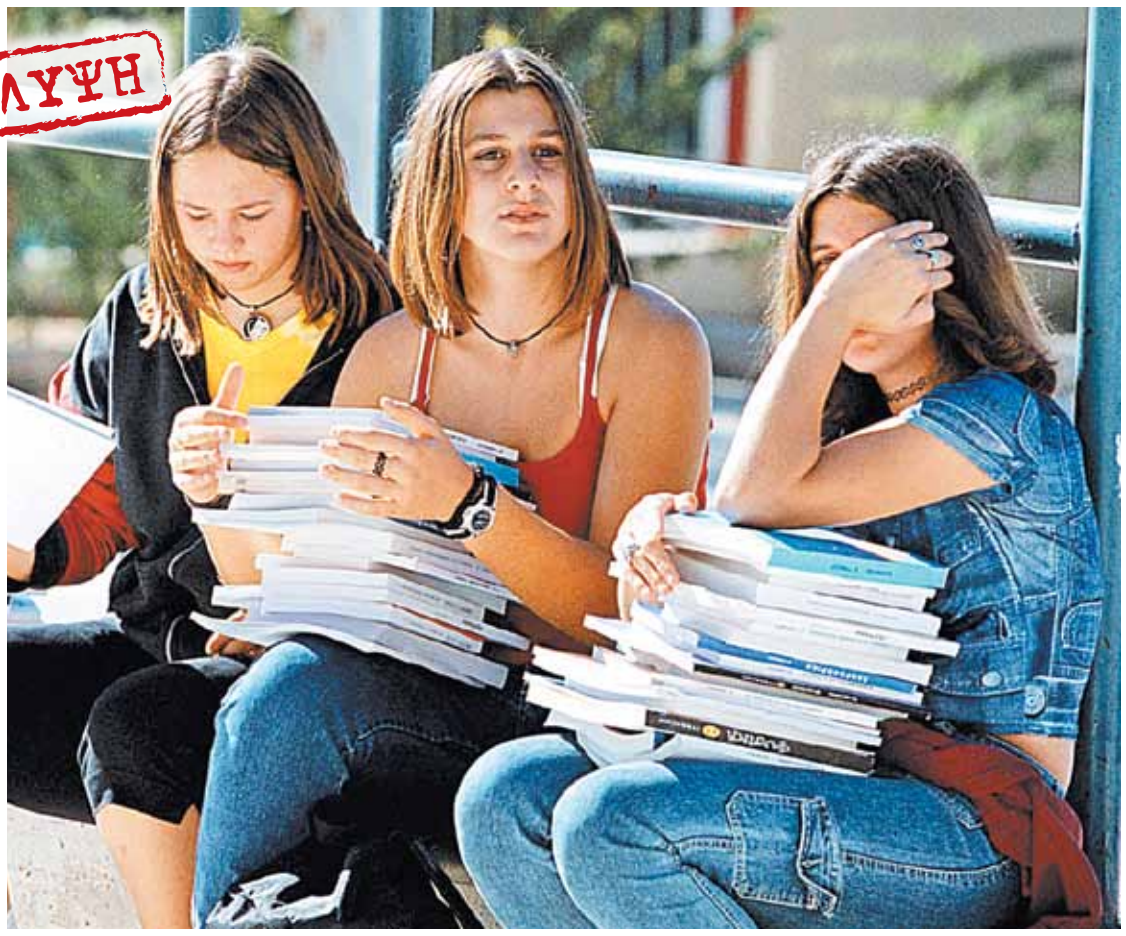

Το υπουργείο Παιδείας αποφάσισε να αναμορφώσει τα αναλυτικά προγράμματα πάνω στα οποία θα στηριχθεί η συγγραφή των νέων βιβλίων

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΜΥΡΤΩ ΙΩΑΝΝΟΥ

Στο ελληνικό σχολείο η Ιστορία σταματά πριν από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο

Σε ποια χώρα το μάθημα της Ιστορίας διδάσκεται από ένα σχολικό εγχειρίδιο, το οποίο μάλιστα παράγεται από το κράτος; Σε ποια χώρα τα σχολικά εγχειρίδια Ιστορίας μένουν για πάνω από μία δεκαετία στην τάξη; Σε ποια χώρα ο υπουργός Παιδείας λογοδοτεί για το περιεχόμενο ενός σχολικού εγχειριδίου Ιστορίας; Σε ποια χώρα πολιτικός χάνει τη βουλευτική του έδρα εξαιτίας ενός σχολικού βιβλίου Ιστορίας;

Ναι, όλα αυτά συμβαίνουν στην Ελλάδα. Το 2006 ένα δημόσιο σκάνδαλο ταλάνισε επί μακρόν τη χώρα. Τη διαμάχη που εξελίχθηκε σε κρίση πυροδότησε ένα σχολικό εγχειρίδιο Ιστορίας, της Στ' Δημοτικού. Το βιβλίο αποσύρθηκε την επόμενη χρονιά ενώ στάθηκε τεράστιο εμπόδιο στην πολιτική καριέρα της κυρίας **Μαριέττας Γιαννάκου**.

Από τότε πέρασαν 11 χρόνια ακινησίας. Υστερα από αυτό το στραπάτσο ποιος πολιτικός είχε το κουράγιο να ταρακουνήσει τα πράγματα; Ποιος θα έβαζε το χέρι του να ακουμπήσει ένα μάθημα όπως η Ιστορία, συνδεδεμένο τόσο στενά με τις πολιτικές και την πολιτική επιβίωση υπουργών;

Το κυρίαρχο δίδαγμα από την περιπέτεια αυτή ήταν ένα και μοναδικό: Η Ιστορία δεν είναι ένα μάθημα σαν όλα τα άλλα.

Το αναλυτικό πρόγραμμα

Σε αυτό το πολύπλοκο εγχείρημα που αφορά τη σχολική Ιστορία, η ηγεσία του υπουργείου Παιδείας αποφάσισε να πιάσει το νήμα από την αρχή. Υστερα από μια μεγάλη περίοδο αδράνειας αποφάσισε ότι ήρθε η ώρα να αναμορφώσει τα αναλυτικά προγράμματα πάνω στα οποία θα στηριχθεί η συγγραφή των νέων βιβλίων της Ιστορίας.

Το πόρισμα που θα παραδοθεί σε λίγες ημέρες στο υπουργείο Παιδείας και φέρνει στη δημοσιότητα «Το Βήμα της Κυριακής» είναι ένα σχέδιο του νέου αναλυτικού προγράμματος της Ιστορίας και περιλαμβάνει μια μεγάλη «καινοτομία» για τη δική μας πραγματικότητα:

- Φτάνει στο σήμερα, δηλαδή στο παρόν. Για πρώτη φορά η Ιστορία στα σχολικά βιβλία θα φτάσει ως τον 21ο αιώνα. Το τελευταίο κεφάλαιο θα είναι η παγκοσμιοποίηση και θα περιλαμβάνει ακόμα και την προσφυγική κρίση. Επίσης:
- Μεγαλύτερο μέρος θα καταλαμβάνουν γεγονότα του 20ού αιώνα, καθώς θεωρείται καθοριστικός και πρέπει να έχει μεγαλύτερη συμμετοχή στην εκπαίδευση των παιδιών ιδιαίτερα στο λύκειο.

Θεματικοί φάκελοι

Σήμερα οι μαθητές διδάσκονται τρεις φορές στη σχολική τους ζωή την ελληνική ιστορία. Γνωρίζουν τον Κολοκοτρώνη, τον Ιουστινιανό, τον Περικλή, τον Βενιζέλο αλλά δεν έχουν ιδέα για τη χούντα των συνταγματαρχών, τον εμφύλιο πόλεμο, τον Γεώργιο Παπανδρέου, τον Κωνσταντίνο Καραμανλή. Δεν καταλαβαίνουν τίποτε για τον Ψυχρό Πόλεμο, το Τείχος του Βερολίνου, τη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας.

Στο ελληνικό σχολείο η Ιστορία σταματά πριν από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, ενώ υπάρχουν χώρες, όπως η Γαλλία, όπου οι μαθητές της Γ' Λυκείου διδάσκονται μόνο μεταπολεμική ιστορία.

Το πόρισμα της Επιτροπής, που θα τεθεί προς διαβούλευση, περιλαμβάνει τρεις κατευθύνσεις:

1. Σκοπός της ύλης ανά τάξη.
2. Μεθοδολογία.
3. Περιεχόμενα ανά τάξη.
4. Θεματικοί φάκελοι σε συμβατική και ψηφιακή μορφή.

Οι θεματικοί φάκελοι θα επιτρέπουν τη μελέτη των ιστορικών ζητημάτων σε βάθος και από αυτούς θα επιλέγουν οι εκπαιδευτικοί τα θέματα διδασκαλίας.

Το καινοτόμο στοιχείο στους θεματικούς φακέλους: θα είναι ανοιχτοί ώστε να εμπλουτίζονται συνεχώς με νέα δεδομένα.

Για παράδειγμα, ένας θεματικός φάκελος για την Ακρόπολη θα περιέχει πηγές, οπτικές αναπαραστάσεις, λογοτεχνικές αναπαραστάσεις, που θα οδηγούν τον μαθητή να σκέφτεται ιστορικά, να μπορεί να συνδυάσει πηγές και να εξασκήσει την κριτική του σκέψη. Με στόχο να καταλάβουν τα παιδιά ότι η Ιστορία τα αφορά και ότι το παρελθόν είναι παρόν μέσα στο παρόν, η νέα πρόταση για τα αναλυτικά προγράμματα επιχειρεί παράλληλα με την καταγραφή των ιστορικών θεμάτων να δώσει ιδιαίτερη έμφαση στις πολιτισμικές και κοινωνικές όψεις της εποχής και λιγότερο στις πολιτικές, κυρίως σε ό,τι αφορά την αρχαιότητα και τον Μεσαίωνα.

Το τέλος της αυθεντίας

Για το μάθημα της Ιστορίας και τον τρόπο με τον οποίο διδάσκεται στα σχολεία, υπάρχει μια διαπίστωση που πρέπει να επικρατήσει πέρα και πάνω από όλες τις άλλες παραμέτρους: ο ιστορικός αναλφαβητισμός. Οι σημερινοί απόφοιτοι του λυκείου έχουν άγνοια της Ιστορίας. Αγνοια που καταγράφεται σε όλες τις έρευνες, αποτυπώνεται στα γραπτά των πρωτοετών φοιτητών των ιστορικών τμημάτων, μεταφέρεται από τις εμπειρίες των εκπαιδευτικών.

Τα δεινά που σημαδεύουν το μάθημα της Ιστορίας δεν είναι μόνο το ένα σχολικό εγχειρίδιο και η «αυθεντία» που απορρέει από αυτό. Δεν είναι μόνο ο κρατικός έλεγχος και ο συγκεντρωτισμός του υπουργείου που δένει τα χέρια των καθηγητών. Είναι το γεγονός ότι όλη η διδασκαλία της Ιστορίας στο σχολείο στοχεύει στις εισαγωγικές εξετάσεις και κινείται γύρω από αυτές, ξεκινώντας μάλιστα ήδη από το δημοτικό. Η αποσπασματική, ασύνδετη (νοηματικά και χρονολογικά) επιλογή της ύλης, ο τρόπος εξέτασης και βαθμολόγησης, καθώς και η ανάγκη για αποστήθιση ατελείωτων χρονολογιών διαμορφώνουν μέσα στην τάξη μια αρνητική σχέση με την Ιστορία. Οι μαθητές την αποστρέφονται, νιώθουν να πνίγονται, αντιπαθούν το μάθημα και το θεωρούν άχρηστο.

Οι μαθητές πρέπει να αγαπήσουν την Ιστορία και να καταλάβουν μέσα από αυτήν τον κόσμο στον οποίο ζουν. Ενα στοίχημα που καλείται να κερδίσει η σημερινή ηγεσία του υπουργείου Παιδείας.

ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ

Η βάση της νέας πρότασης

Η νέα αυτή πρόταση «πάτησε» και σε προηγούμενες εμπειρίες. Η Επιτροπή έλαβε υπόψη της προηγούμενες προτάσεις που έχουν γίνει (επί Διαμαντοπούλου, επί Μπαμπινιώτη), οι οποίες έμειναν στα συρτάρια χωρίς καν να αξιολογηθούν.

Εν όψει των νέων αναλυτικών προγραμμάτων της Ιστορίας, κλήθηκαν να καταθέσουν τις προτάσεις τους τα ιστορικά τμήματα των πανεπιστημίων, οι εμπλεκόμενοι με την εκπαίδευση φορείς και η Πανελλήνια Ενωση Φιλολόγων που είναι καθ' ύλην αρμόδια για το μάθημα αυτό. Αυτές είναι συμπυκνωμένες οι προτάσεις τους:

1. Πανελλήνια Ενωση Φιλολόγων:
- Αύξηση των ωρών διδασκαλίας 3 ώρες την εβδομάδα στο γυμνάσιο και στο λύκειο.
- Μείωση της ύλης, καθώς είναι τεράστια και δεν μπορεί να διδαχθεί.

2. Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών:
- Διατήρηση ως την Γ' Γυμνασίου της σπειροειδούς ανάπτυξης της ύλης (αρχαία, μέση, νεότερη ιστορία).
- Συνδυασμός της εθνικής ιστορίας με την τοπική ιστορία, καθώς και με την ευρωπαϊκή και την παγκόσμια ιστορία. (Η τοπική ιστορία υπάρχει θεωρητικά και όλοι συμφωνούν να διδάσκεται σε δημοτικό και γυμνάσιο.)

3. Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης:
- Να διδάσκεται στο λύκειο η ευρωπαϊκή και η διεθνής ιστορία και στο γυμνάσιο να διδάσκεται η εθνική ιστορία, αλλά να συνδέεται με την ιστορία άλλων πολιτισμών.

4. Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας:

Συμφωνεί με την πρόταση του Ιστορικού Τμήματος του ΕΚΠΑ και προτείνει ακόμη:

– Τον εμπλουτισμό της διδασκαλίας της Ιστορίας με εναλλακτικές πηγές, όπως ψηφιακές, διαδικτυακούς τόπους, μουσεία, βιωματικές δράσεις, και γενικά να δοθεί έμφαση στην ερευνητική διάσταση της ιστορικής μάθησης.

ΚΑΙΝΟ-ΤΟΜΙΕΣ

1

Για πρώτη φορά η Ιστορία στα σχολικά βιβλία θα φτάσει ως τον 21ο αιώνα

2

Μεγαλύτερο μέρος θα καταλαμβάνουν τα γεγονότα του 20ού αιώνα

Κοινωνία

«Οικονομική βόμβα» απειλεί να ανατινάξει τα νοσοκομεία

Η δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη σκοντάφτει στον σχεδιασμό της κυβέρνησης – Η δαπάνη για την περίθαλψη ανασφάλιστων και αλλοδαπών αλλά και ασθενών με βιβλιάριο απορίας έφθασε πέρυσι τα 57,2 εκατ. ευρώ μόνο για την Αθήνα

ΑΡΙΘΜΟΙ

204.000 ανασφάλιστοι όλων των κατηγοριών – είτε με ΑΜΚΑ είτε χωρίς, είτε Ελληνες είτε πρόσφυγες και μετανάστες – νοσηλεύτηκαν πέρυσι στο ΕΣΥ.

57,2 εκατ. ευρώ ήταν το κόστος νοσηλείας τους μόνο στα νοσοκομεία της Αθήνας.

1.950 ευρώ εκτιμάται το μέσο κόστος νοσηλείας ανά ασθενή.

400 εκατ. ευρώ έκτακτη κρατική επιχορήγηση ζητεί η ΕΙΝΑΠ.

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΜΑΡΘΑ ΚΑΪΤΑΝΙΔΗ

Μια ανθρωπιστική κρίση – άνευ προηγουμένου – βιώνει η χώρα με το ποσοστό των ανέργων Ελλήνων και των ανασφάλιστων αλλοδαπών και προσφύγων να αυξάνεται ραγδαία. Η κατάσταση αυτή δημιουργεί πρωτοφανή πίεση στο ούτως ή άλλως «ραγισμένο» εξαιτίας της ύφεσης δημόσιο σύστημα Υγείας, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την εύρυθμη λειτουργία του.

Η κραυγή αγωνίας των γιατρών του ΕΣΥ – οι οποίοι υπεραμύνονται σε κάθε ευκαιρία της δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης σε όλους τους κατοίκους της χώρας, χωρίς εξαιρέσεις – μαρτυρεί μια κατάσταση που παραπέμπει σε «ώρα μηδέν».

Σχεδιασμός και πραγματικότητα

Η Ενωση Νοσοκομειακών Ιατρών Αθήνας και Πειραιά (ΕΙΝΑΠ) σε πρόσφατη ανακοίνωσή της διαπιστώνει ότι «δυστυχώς από τον κρατικό προϋπολογισμό για το 2016 προβλέφθηκαν 1,265 εκατ. ευρώ και για το 2017 1 εκατ. ευρώ».

Το ποσό αυτό υποτίθεται ότι αρκεί – σύμφωνα πάντα με το Λογιστήριο του Κράτους – για την κάλυψη του κόστους νοσηλείας των ανασφάλιστων όλων των κατηγοριών, δηλαδή είτε με ΑΜΚΑ είτε χωρίς, είτε Ελληνες είτε πρόσφυγες και μετανάστες.

Στην πράξη ο οικονομικός σχεδιασμός απέχει εκατοντάδες δεκάδες εκατομμύρια ευρώ από την πραγματικότητα.

Αρκεί κανείς να αναλογισθεί ότι πέρυσι το νοσοκομείο «Γ. Γεννηματάς» κατέγραψε κόστος ύψους 3,1 εκατ. ευρώ για την φροντίδα ανασφάλιστων πολιτών και προσφύγων.

Αντίστοιχα – σύμφωνα με παράγοντες του υπουργείου Υγείας – το κόστος για το νοσοκομείο «Ευαγγελισμός» έφθασε τις 750.000 ευρώ, δεδομένου ότι εκεί βρήκαν ιατροφαρμακευτική φροντίδα 2.500-3.000 έλληνες ανασφάλιστοι, αλλοδαποί που δήλωσαν οικονομική αδυναμία και πρόσφυγες.

Τα δεδομένα αυτά ανάγκασαν την ΕΙΝΑΠ να αιτηθεί έκτακτη κρατική επιχορήγηση ύψους 400 εκατ. ευρώ, σε μια προσπάθεια να περιορισθεί η «μαύρη τρύπα» στα ταμεία των δημόσιων νοσοκομείων της χώρας.

Λύση τώρα ζητεί η ΕΙΝΑΠ

Για να διαπιστώσει κανείς την «οικονομική βόμβα» στο οικονομικά εξαθλιωμένο δημόσιο σύστημα Υγείας, αρκεί να αναλογισθεί ότι η δαπάνη για την περίθαλψη ανασφάλιστων πολιτών και αλλοδαπών αλλά και ασθενών με βιβλιάριο απορίας μόνο στα νοσοκομεία της Αθήνας έφθασε πέρυσι τα 57,2 εκατομμύρια ευρώ.

Οπως προκύπτει από τα ίδια στοιχεία, η δαπάνη αυτή εκτινάχτηκε κατά 6 εκατ. συγκριτικά με το 2015.

«Για να μη μείνουν κενά λόγια οι κυβερνητικές υποσχέσεις για τα 2,5 εκατομμύρια ανασφάλιστων και το αυξανόμενο κύμα μεταναστών, πρέπει η κρατική επιχορήγηση να είναι άμεση και επαρκής» επισημαίνει το ΔΣ της ΕΙΝΑΠ.

Αλλωστε, η εγκύκλιος που έφθασε στις διοικητικές υπηρεσίες των νοσοκομείων προς το τέλος της εβδομάδας για λεπτομερή καταγραφή του ύψους των νοσηλειών ανασφάλιστων και οικονομικά αδυνάτων και αποστολή των σχετικών στοιχείων ανά τρίμηνο στο υπουργείο Υγείας καταδεικνύει το «θολό» τοπίο που επικρατεί.

155 εκατομμύρια ευρώ το χρέος

Σύμφωνα με τον διοικητή του Εθνικού Κέντρου Επιχειρήσεων Υγείας (ΕΚΕΠΥ), κ. **Νίκο Παπαευσταθίου**, σε διάστημα ενός έτους τα νοσοκομεία του ΕΣΥ σε όλη τη χώρα δέχθηκαν περίπου 48.500 επισκέψεις προσφύγων ενώ νοσηλεύτηκαν 8.500 άτομα.

Παράλληλα και με δεδομένο ότι στον πληθυσμό αυτό μεγάλο ποσοστό υποφέρει από χρόνια νοσήματα και συνεπώς επιβάλλεται η συχνή ιατρική παρακολούθησή του, το ΕΚΕΠΥ έχει αναλάβει τη διευθέτηση της οργάνωσης των τακτικών ραντεβού στο ΕΣΥ, σε μια προσπάθεια να αποφευχθεί το «έμφραγμα» δεδομένης της αυξημένης ζήτησης δωρεάν υπηρεσιών από το σύνολο των κατοίκων της χώρας.

Συγκεκριμένα, σε διάστημα οκτώ μηνών το ΕΚΕΠΥ έχει κλείσει 2.500 ραντεβού σε δημόσιες δομές Υγείας της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης για την παρακολούθηση προσφύγων που πάσχουν από χρόνιο νόσημα.

Πάντως η πρόεδρος της Ενωσης, κυρία **Ματίνα Παγώνη**, και ο αντιπρόεδρος, κ. **Ηλίας Σιώρας**, έχουν βάλει ψηλά το θέμα στην ατζέντα των συζητήσεων τόσο με την ηγεσία του υπουργείου Υγείας όσο και με την ηγεσία του υπουργείου Εργασίας.

Στις συναντήσεις αυτές ο υπουργός Υγείας κ. **Ανδρέας Ξανθός** παραδέχθηκε ότι τα χρεωστικά για τη νοσηλεία ανασφάλιστων από προηγούμενα έτη (προτού δηλαδή ισχύσει ο νόμος για τη δωρεάν περίθαλψη) που βρίσκονται στα συρτάρια των λογιστηρίων των νοσοκομείων της χώρας αγγίζουν τα 155 εκατ. ευρώ.

Επιχορηγήσεις νοσοκομείων για τη νοσηλεία ανασφάλιστων

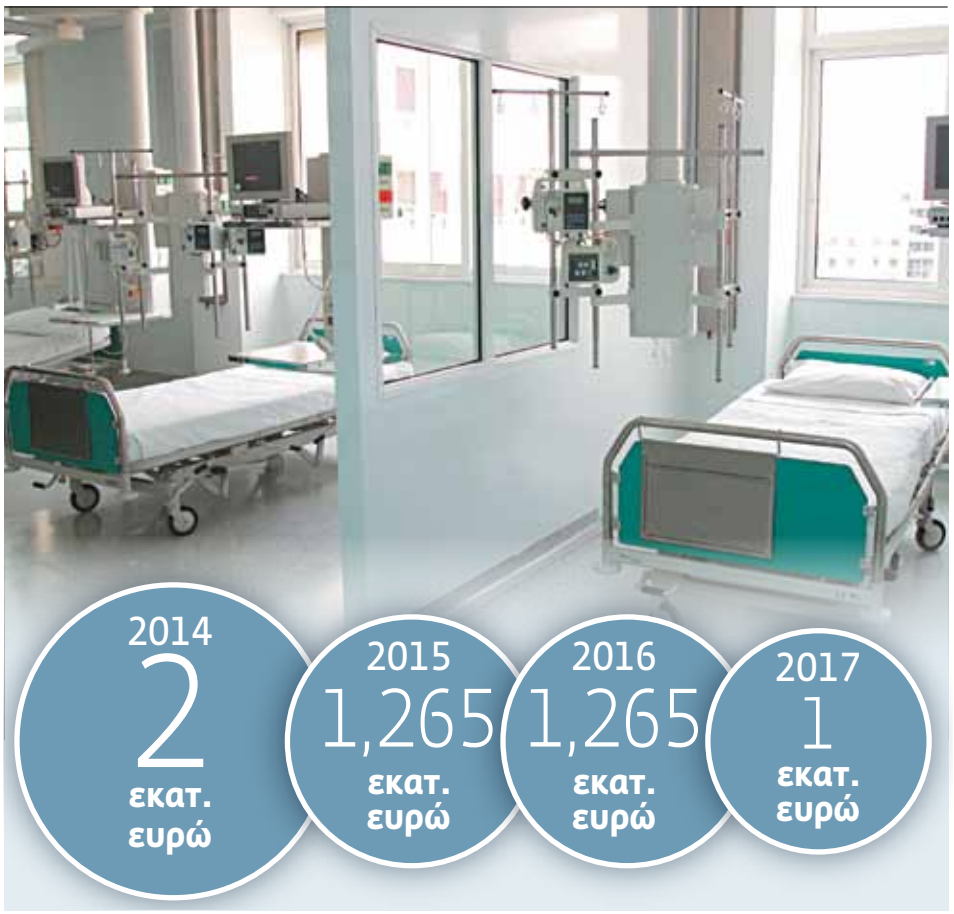

ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΑΝΑΣΦΑΛΙΣΤΟΙ ΤΑ ΘΥΜΑΤΑ

Η περίπτωση του «Ευαγγελισμού», ο ΕΟΠΥΥ και ο ελλειμματικός ΕΦΚΑ

Εκατοντάδες Ελληνες σε οικονομική αδυναμία έχουν λάβει ειδοποίηση από την Εφορία για ανεξόφλητες νοσηλείες σε δημόσιες μονάδες έως και το καλοκαίρι του 2014, οπότε η τότε κυβέρνηση πέρασε τον νόμο για την πρόσβασή τους στο ΕΣΥ μετά από έγκριση τριμελούς επιτροπής. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, τα χρέη αυτά αγγίζουν συνολικά τα 28 εκατ. ευρώ, με κάποιους ονομαστικούς λογαριασμούς να φθάνουν ακόμη και τα 6.000 ευρώ.

Αλλωστε, οι ούτως ή άλλως ελλειμματικοί προϋπολογισμοί για το ΕΣΥ σε συνδυασμό με τη στάση πληρωμών του ΕΟΠΥΥ προς τα δημόσια νοσοκομεία έχουν δημιουργήσει ένα ασφυκτικό οικονομικό περιβάλλον, με αποτέλεσμα να βιώνουν τις περικοπές τόσο οι ασφαλισμένοι όσο και οι ανασφάλιστοι.

Η περίπτωση του «Ευαγγελισμού» είναι ενδεικτική: εφέτος ο προϋπολογισμός του νοσοκομείου ανέρχεται στα 66 εκατ. ευρώ – δηλαδή κατά 2 εκατ. ευρώ μειωμένος σε σχέση με πέρυσι και κατά 58% περικομμένος σε σχέση με το 2010.

Στο μεταξύ, ο ΕΟΠΥΥ έπρεπε πέρυσι να τροφοδοτήσει το ίδιο νοσοκομείο με 51 εκατ. ευρώ για νοσηλείες ασφαλισμένων, ωστόσο στο ταμείο του νοσηλευτικού ιδρύματος έφθασαν μόλις 10 εκατομμύρια. Υπό τις συνθήκες αυτές, οι διαβεβαιώσεις του υπουργείου Υγείας για επιπλέον χρηματοδότηση προς τα νοσοκομεία ύψους τουλάχιστον 500 εκατ. ευρώ από τον ΕΟΠΥΥ δεν πείθουν τα μέλη της ΕΙΝΑΠ.

Και αυτό διότι ο Οργανισμός λαμβάνει κρατική επιχορήγηση και εισφορές ασφαλισμένων από τον ΕΦΚΑ, ο οποίος ξεκίνησε με έλλειμμα 750 εκατ. ευρώ.

Το αποτέλεσμα; Οι διοικητές των νοσοκομείων έχουν μετατραπεί αποκλειστικά σε οικονομικούς διαχειριστές, προσπαθώντας μάταια να επιλύσουν... εξισώσεις. Οπως αυτή στο νοσοκομείο του Βόλου, όπου ο διοικητής έλαβε απόφαση για διακοπή των χημειοθεραπειών σε νέους ασθενείς, εξαιτίας της υπέρβασης του σχετικού προϋπολογισμού. Και παρότι το θέμα αναμένεται να λυθεί μετά από σχετικό αίτημα προς το υπουργείο Υγείας για έκτακτη επιχορήγηση – δεδομένης και της δημόσιας διάστασης που έλαβε –, οι προμηθευτές στα δημόσια νοσηλευτήρια κλείνουν σταδιακά τις στρόφιγγες.

Κεντρικό νοσοκομείο της Αθήνας οφείλει σε μια μόνο προμηθεύτρια εταιρεία (διακινεί βασικά υλικά όπως είναι οι καθετήρες και οι βηματοδότες) 2,5 εκατ. ευρώ, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την καθημερινή τροφοδοσία του εν λόγω νοσηλευτηρίου.

Λεφτά στην Υγεία... υπάρχουν!

Πώς μπορούμε να εξοικονομήσουμε 3 δισ. από τις σημερινές υγειονομικές δαπάνες

ΤΩΝ **Γ. ΒΟΓΙΑΤΖΗ** ΚΑΙ **Γ. ΦΑΡΜΑΚΙΔΗ**

Η συζήτηση για τις δαπάνες Υγείας βασίζεται αφενός σε λανθασμένο υπολογισμό τους, ώστε να υποεκτιμώνται, και αφετέρου εξαντλείται στο επιχείρημα ότι δαπανούμε πολύ λιγότερα χρήματα από όσα χρειαζόμαστε. Διότι αποτελεί το άλλοθι των εκάστοτε κυβερνήσεων – μαζί με τις ελλείψεις σε προσωπικό – για να δικαιολογούνται η κακή ποιότητα των υπηρεσιών και η μεγάλη ταλαιπωρία των ασθενών. Για την αλήθεια σημειώνουμε ότι οι τελικές συνολικές δαπάνες Υγείας για το 2014 ανέρχονταν σε 16.475 εκατ. ευρώ (9,3% του ΑΕΠ, ποσοστό ικανοποιητικό), εκ των οποίων οι δημόσιες σε 10.539 εκατ., ήτοι 5,93% του ΑΕΠ. Δυστυχώς, κανένας δεν ασχολείται συστηματικά με το αν οι υπηρεσίες που παρέχονται μπορούν να βελτιωθούν, ώστε να μειωθούν οι δαπάνες, αν τα χρήματα χρησιμοποιούνται αποδοτικά, και βέβαια αν μπορούμε να περιορίσουμε τις σπατάλες (όχι τις δαπάνες) που εξακολουθούν να υπάρχουν στο ΕΣΥ και στον ιδιωτικό τομέα (υπολογίζονται στο 30% των συνολικών δαπανών Υγείας). Οι μόνες πολιτικές που εφαρμόζονται στα χρόνια της κρίσης είναι η δικαιολογημένη – αλλά και αυθαίρετη πολλές φορές – μείωση των τιμών των φαρμάκων, των εργαστηριακών εξετάσεων και η μείωση των μισθών. Για να μπορέσουμε να εξοικονομήσουμε τα 3 δισ. που προαναφέραμε, θα πρέπει να εφαρμοσθούν μια σειρά από ριζικές μεταρρυθμίσεις. Η εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων, εκτός από την εξοικονόμηση, θα συνοδευτεί με αύξηση της ποιότητας των υπηρεσιών, με μεγαλύτερη ικανοποίηση των χρηστών και με μείωση κατά 1 δισ. τουλάχιστον της δαπάνης για την Υγεία των νοικοκυριών. Θα επιτρέψει τη δημιουργία πολλών νέων θέσεων στο ΕΣΥ με σημαντική αύξηση των αποδοχών του προσωπικού (θα χρησιμοποιηθεί το 1 δισ. της εξοικονόμησης). Υπολογίζεται ότι το νέο ΕΣΥ θα στελεχωθεί με 40.000 γιατρούς – νοσοκομεία και πρωτοβάθμια, με 30.000 νοσηλευτές και 30.000 διοικητικό/επιστημονικό προσωπικό με μεγαλύτερους μισθούς. Το υπόλοιπο 1 δισ. μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην ανάπτυξη υποδομών, νέων υπηρεσιών και των κοινωνικών υπηρεσιών, κυρίως στους ηλικιωμένους και σε αυτούς που τους φροντίζουν.

Η εξοικονόμηση θα προέλθει από 8 δράσεις:

1 Τη μείωση των εισαγωγών και επανεισαγωγών στα νοσοκομεία κατά 510 χιλιάδες ή κατά 17%, που οδηγεί σε εξοικονόμηση 450 εκατ. ευρώ. Η Ελλάδα κατέχει τη δεύτερη θέση σε εισαγωγές στην Ευρώπη. Για πολλές εισαγωγές δεν συντρέχει ιατρικός λόγος και τουλάχιστον το 20% των ασθενών επανεισάγεται στο νοσοκομείο εντός 30 ημερών. (Medicare) Πολλοί ασθενείς παρατείνουν την παραμονή στο νοσοκομείο διότι δεν υπάρχουν οι κατάλληλες κοινωνικές υπηρεσίες. Ερευνα στην Ιρλανδία αποκάλυψε ότι το 50% των εισαγωγών δεν έπρεπε να γίνουν, ενώ οργανισμοί Υγείας στις ΗΠΑ εφαρμόζοντας ειδικά προγράμματα πέτυχαν μείωση των εισαγωγών σε ποσοστό 40%-60%.

2 Τη μείωση της συνολικής φαρμακευτικής δαπάνης κατά 15% με εξοικονόμηση 650 εκατ. ευρώ (η οροφή της δημόσιας εξωνοσοκομειακής παραμένει στα 2 δισ., δίχως τα εμβόλια). Είμαστε πρωταθλητές στη συνταγογράφηση και την πολυφαρμακία. Μόνο η ενεργός συμμετοχή του ιατρικού σώματος και με κίνητρα μπορεί να μειώσει τη δαπάνη και να αυξήσει την αποτελεσματικότητα της φαρμακευτικής αγωγής.

3 Τη μείωση της συνολικής δαπάνης για τις εργαστηριακές εξετάσεις κατά 20% με εξοικονόμηση 280 εκατ. ευρώ. Είμαστε πρώτοι στην Ευρώπη σε διαγνωστικές εξετάσεις υψηλής τεχνολογίας και δεύτεροι στα αντίστοιχα μηχανήματα (MRI και CT scanners). Πολλές εξετάσεις στο Δημόσιο κοστίζουν πολλαπλάσια χρήματα από ό,τι στον ιδιωτικό τομέα.

4 Τη μείωση της δαπάνης λόγω βελτίωσης της διοίκησης και της οργάνωσης του συστήματος, με εξοικονόμηση 300 εκατ. ευρώ. Το μεγαλύτερο όφελος θα προέλθει από την προώθηση σε θέσεις ευθύνης των κατάλληλων ανθρώπων.

5 Την εκπόνηση εθνικού σχεδίου πρόληψης και δημόσιας υγείας ώστε σε πρώτη φάση να εξοικονομηθούν 200 εκατ. ευρώ. Μόνο η μείωση κατά 10% της νοσηρότητας συγκεκριμένων νόσων μπορεί να εξοικονομήσει 1,5 δισ. ευρώ.

6 Το νέο σύστημα αποζημίωσης των υπηρεσιών (σύνδεση της αποζημίωσης με το αποτέλεσμα) θα οδηγήσει σε εξοικονόμηση 980 εκατ. Μόνο ο περιορισμός της αμοιβής κατά πράξη των γιατρών εξοικονομεί 530 εκατ. (το 50% της σημερινής δαπάνης). Αξιολόγηση των ιατρικών πράξεων ανάλογα με τα πρωτοκόλλα και φθηνότερες και καλύτερες υπηρεσίες.

7 Τη μείωση της δαπάνης για την υγεία των νοικοκυριών, σύνολο 1 δισ. ευρώ. Από τις προηγούμενες δράσεις τα νοικοκυριά θα εξοικονομήσουν 830 εκατ. Επιπλέον, θα εξοικονομήσουν το 50% των πληρωμών στα δημόσια νοσοκομεία (434 εκατ. το 2014) και το 50% από τις άλλες δαπάνες Υγείας (400 εκατ. ευρώ).

8 Την αλλαγή του νόμου για την ιατρική αμέλεια. Να γίνει πιο αντικειμενικός, και εξωδικαστικές επιλύσεις με επιτροπές.

Ο κ. Γεώργιος Βογιατζής είναι Παθολογοανατόμος PhD London School of Economics.

Ο κ. Γεώργιος Φαρμακίδης είναι καθηγητής Μαιευτικής - Γυναικολογίας

ΒΗΜΑ στον ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

Κώστας Μακεδόνας Μουσικά Σταυροδρόμια της Ανατολής
Θέατρο Παλλάς

50 ΚΟΥΠΟΝΙΑ ΣΥΝΑΥΛΙΑ

Φωνή, ούτι: Haig Yazdjian
Κρουστά: Bonny Barak
Guest Star: Κατερίνα Πολέμη
Καλλιτεχνική επιμέλεια, πιάνο: Τατιάνα Παπαγεωργίου
Με αφορμή την παγκόσμια ημέρα υγείας στις 7 Απριλίου, μέρος των εσόδων της συναυλίας θα δοθεί στον «Φάρο Ελπίδας» για τη στήριξη της έναρξης λειτουργίας 6 κοινωνικών φαρμακείων.
Οι 50 πρώτοι που θα κάνουν τηλεφωνική κράτηση στο ταμείο του θεάτρου θα αποκτούν **δύο εισιτήρια Α' Ζώνης αρχικής αξίας €90 στην τιμή των €40**

Η προσφορά ισχύει για τη Δευτέρα 3 Απριλίου στις 20.30

Τηλέφωνο: 211 1000.365 **Ωρες:** 09.00 - 21.00

Θα τηρείται σειρά προτεραιότητας. Κατά την παραλαβή των εισιτηρίων θα πρέπει να προσκομίζεται το εκπτωτικό κουπόνι.

ΒΗΜΑ στον ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

Παράσταση
Μουσικά Σταυροδρόμια της Ανατολής

Χώρος
Θέατρο Παλλάς

Ισχύει για τη
Δευτέρα 3 Απριλίου

Κοινωνία

Το άγνωστο θρίλερ του Παλαιού Φαλήρου

Το οπλοστάσιο-μαμούθ, το σχέδιο αιματηρής επίθεσης στα γραφεία της ΝΔ το 2014 και η γλάστρα-βόμβα σε ξενοδόχο

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΠΟΝΗΣ//EUROKINISSI

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: ΑΠΕ-ΜΠΕ/ΓΑΔΑ

Οι έρευνες στο αυτοκίνητο-οπλοστάσιο στο Παλαιό Φάληρο. Αριστερά: μέρος του οπλισμού που βρέθηκε σε αυτό

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΒΑΣΙΛΗΣ Γ. ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΠΗΓΗ

Ενας κρατούμενος στις φυλακές Κορυδαλλού, ο οποίος παρουσιαζόταν μερικές φορές σαν «πράκτορας της ΕΥΠ», ανέφερε ότι είχε μια «κρίσιμη πληροφορία για τρομοκρατική επίθεση στα γραφεία της ΝΔ στη Συγγρού με τρομοκράτες που είχαν όπλα και εκρηκτικά σε ένα αυτοκίνητο Opel Astra», συσχετίζοντας αυτή την επίθεση με τους «Πυρήνες».

Ο 41χρονος για τις πληροφορίες αυτές ζήτησε ευνοϊκή μεταχείριση στη δίκη του για τη γλάστρα-βόμβα, ενώ παραμένει άγνωστο αν του δόθηκε χρηματική αμοιβή.

Το σχέδιο «μεγάλης βομβιστικής επίθεσης» στα γραφεία της Νέας Δημοκρατίας, στη λεωφόρο Συγγρού, πριν από τρία χρόνια, συνδεόταν τελικώς με μια ανθοδέσμη-βόμβα σε έναν... ξενοδόχο! Το οπλοστάσιο-μαμούθ με RPG-7 και Καλάσνικοφ που είχαν εντοπίσει οι Αρχές ασφαλείας στο Παλαιό Φάληρο και είχε «αποδοθεί» στον άφαντο τότε **Νίκο Μαζιώτη** ή στη «Συνωμοσία των Πυρήνων της Φωτιάς» τελικά φαίνεται ότι συνδεόταν με έναν 41χρονο που εμφανιζόταν σαν «πράκτορας» της ΕΥΠ. Και το επικείμενο «χτύπημα» που φέρεται να ετοιμαζόταν στο κεντρικό κτίριο της Νέας Δημοκρατίας ήταν πιθανόν ένα παιγνίδι παρασκηνίου εντός και εκτός ΕΛ.ΑΣ.

«Το Βήμα της Κυριακής» αποκαλύπτει μια άγνωστη, εντυπωσιακή όσο και αμφιλεγόμενη, έρευνα της ΕΛ.ΑΣ. και την απάντηση σε ένα μεγάλο, πολύχρονο μυστήριο για ένα οπλοστάσιο χωρίς κάτοχο και για μια μεγάλη τρομοκρατική επίθεση με «στόχο» το κυβερνητικό τότε κόμμα.

Αυτοκίνητο-αποθήκη όπλων

Η υπόθεση αφορά την ανεύρεση την 1η Φεβρουαρίου 2014 ενός παλιού ΙΧ μάρκας Opel Astra στην οδό Αγίας Κυριακής – μπροστά από μια εγκαταλειμμένη πολυκατοικία – στο Παλαιό Φάληρο και το οποίο διαπιστώθηκε ότι ήταν έμφορτο με όπλα. Το αυτοκίνητο είχε κλαπεί την Πρωτοχρονιά από την Κερατέα και είχε πλαστές πινακίδες. Στο πορτ μπαγκάζ του οχήματος οι αστυνομικοί βρήκαν μέσα σε δύο σακ βουαγιάζ έναν εκτοξευτήρα RPG, τέσσερα βλήματα RPG, τέσσερις προωθητήρες RPG, τέσσερις αμυντικές χειροβομβίδες F1 με ισάριθμους πυροδοτικούς μηχανισμούς, τρία Καλάσνικοφ, επτά γεμιστήρες για το συγκεκριμένο όπλο, δύο κοντάκια για Καλάσνικοφ, δεκάδες σφαίρες, επίσης για Καλάσνικοφ, γάντια και κουκούλες.

Η ανεύρεση του οπλοστασίου έγινε μια κρίσιμη περίοδο αφού έναν μήνα νωρίτερα είχε αποδράσει από τις φυλακές Κορυδαλλού το πρώην μέλος της 17Ν **Χριστόδουλος Ξηρός** έπειτα από συνεργασία με τους «Πυρήνες». Επιπλέον, εκείνο τον καιρό η οργάνωση «Ομάδα Λαϊκών Αγωνιστών» είχε προχωρήσει σε επιθέσεις, αρχικά στα γραφεία της Νέας Δημοκρατίας στη λεωφόρο Συγγρού, στην κατοικία του γερμανού πρέσβη στο Χαλάνδρι και σε γραφεία αντιπροσωπείας αυτοκινήτων στη Βαρυμπόμπη. Ακόμη, τότε, είχε αναπτύξει δράση ο αντάρτης πόλης Νίκος Μαζιώτης (σ.σ.: είχε αποδράσει το καλοκαίρι του 2012, συνελήφθη το καλοκαίρι του 2014 στο Μοναστηράκι) ενώ υπήρχαν αναφορές για συνεργασία του με ποινικούς σε λησταίες στη Νεμέα, στις Σπέτσες, στην Ακράτα, στο Βελεστίνο, στα Μέθανα κ.α.

Οταν είχε βρεθεί λοιπόν το οπλοστάσιο, είχαν αναπτυχθεί διάφορα σενάρια για τον τρόπο εντοπισμού του οπλοστασίου, ποιοι ήσαν οι κάτοχοι των όπλων και ποια θα ήταν η χρήση τους, με αναφορές για εμπλοκή αναρχικών ή γνωστών ποινικών από Ελλάδα και Αλβανία.

Τι τελικά ωστόσο είχε συμβεί και ποιο ήταν το επί χρόνια κρυμμένο «μυστικό του οπλοστασίου του Παλαιού Φαλήρου»;

Ο «πληροφοριοδότης» του Κορυδαλλού

Ολα ξεκινούν λοιπόν λίγες εβδομάδες νωρίτερα στη φυλακή Κορυδαλλού, όταν πραγματοποιείται συνάντηση στελέχους της ΕΛ.ΑΣ. (υπηρετούσε τότε στη Διεύθυνση Αλλοδαπών) με έναν 41χρονο κρατούμενο που κατηγορείτο για την έκρηξη μιας... γλάστρας-βόμβας σε κρητικό ξενοδόχο.

Το περιστατικό εκείνο είχε σημειωθεί στις 15 Ιουνίου 2012 στην οδό Ηρας, στη Βουλιαγμένη, όπου διέμενε ο 47χρονος ξενοδόχος και το δέμα-βόμβα που τραυμάτισε σοβαρά τον ξενοδόχο έγραφε «Χαθήκαμε. Ελπίζω να σου αρέσει το δώρο μου. Αν θέλεις κάλεσέ με».

Μετά από πολύμηνη έρευνα της ΕΛ.ΑΣ. ασκήθηκαν – τον Ιούνιο του 2013 – διώξεις για την οργάνωση της αποστολής του δέματος-βόμβα σε οκτώ άτομα και ανάμεσα σε αυτά στον 41χρονο που είχε κατηγορηθεί παλαιότερα για απάτες και ληστεία. Σύμφωνα με μαρτυρίες, ο 41χρονος παρουσιαζόταν μερικές φορές σαν «πράκτορας της ΕΥΠ». Επίσης είχε διαπιστωθεί από παρακολουθήσεις ότι ασχολείτο με την αγοραπωλησία όπλων και εκρηκτικών από την Κρήτη. Ακόμη βασικός κατηγορούμενος για τη γλάστρα που εξερράγη ήταν και γνωστός επιχειρηματίας – πρώην ιδιοκτήτης τράπεζας – που κατηγορείται για σκάνδαλο δεκάδων εκατομμυρίων ευρώ. Σύμφωνα με την αρχική έρευνα της ΕΛ.ΑΣ., το εκρηκτικό δώρο στάλθηκε λόγω «ερωτικής αντιζηλίας».

Ο 41χρονος κρατούμενος ανέφερε, λοιπόν, στα τέλη του 2013 στον αξιωματικό που τον επισκέφθηκε στον Κορυδαλλό ότι είχε μια «κρίσιμη πληροφορία για τρομοκρατική επίθεση στα γραφεία της ΝΔ στη Συγγρού με τρομοκράτες που είχαν όπλα και εκρηκτικά σε ένα αυτοκίνητο Opel Astra», συσχετίζοντας αυτή την επίθεση με τους «Πυρήνες» και με «διαρροές» που υπήρχαν μέσα στο Κορυδαλλό όπου κρατούνταν και ο ίδιος.

Ο 41χρονος για τις πληροφορίες αυτές ζήτησε ευνοϊκή μεταχείριση στη δίκη του για τη γλάστρα-βόμβα, ενώ παραμένει άγνωστο αν του δόθηκε χρηματική αμοιβή.

Τότε σήμανε γενικός συναγερμός στην ΕΛ.ΑΣ. ενώ συνεχή ενημέρωση είχε και ο τότε υπουργός Δημόσιας Τάξης **Νίκος Δένδιας**.

Ρυθμίσεις επί... σεναρίων

Οπως αναφέρει στέλεχος της Ασφάλειας Αττικής που συμμετείχε στην έρευνα, *«μας μιλούσαν για έναν πολύ σημαντικό πληροφοριοδότη που είχε σχέσεις και με τη Mossad και άλλες μυστικές υπηρεσίες, καθώς και για σίγουρη πληροφορία. Επί σειρά ημερών και όλες τις νύχτες ήμαστε σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης, ψάχνοντας αυτό το Opel Astra που θα αποτελούσε τη βάση για το... μακελειό στη Νέα Δημοκρατία. Με κεντρική εντολή να μην υπάρξει καμιά διαρροή, σαρώναμε τους γύρω δρόμους, πέριξ της λεωφόρου Συγγρού, αλλά δεν βρίσκαμε τίποτα. Παρά τη γενική επιφυλακή, δεν ανακαλύψαμε τίποτα. Πολλοί εξέφραζαν τις επιφυλάξεις τους για όσα συνέβαιναν, όμως οι άνωθεν εντολές ήταν σαφείς»*.

Σύμφωνα με τις ίδιες πηγές, σε δεύτερη φάση, ο ίδιος πληροφοριοδότης, αφού μίλησε για «πιθανή ματαίωση της επίθεσης από τους τρομοκράτες», υπέδειξε τον χώρο όπου βρισκόταν το αυτοκίνητο-οπλοστάσιο στο Παλαιό Φάληρο.

Οι αστυνομικοί επί σειρά ημερών παρακολουθούσαν το ΙΧ που έφερνε ίχνη... εγκατάλειψης, μήπως πήγαινε κάποιος από τους «ενόπλους» να κινήσει το ΙΧ ή να πάρει τα όπλα. Ουδείς όμως παρουσιάστηκε και ακολούθησε η επιδεικτική έρευνα στις αρχές Φεβρουαρίου του 2014.

Ωστόσο, σύμφωνα με πληροφορίες, παρότι δεν υπήρξε καμία επαλήθευση του σεναρίου επίθεσης στη Νέα Δημοκρατία, υπήρξε ακόμη και τροποποίηση νομικού πλαισίου (δεν προβλεπόταν «ανταμοιβή» για πληροφοριοδότη σε μη τελεσθείσα ή σαφώς αποτραπείσα ένοπλη επίθεση) προκειμένου να έχει ειδική μεταχείριση ο 41χρονος πληροφοριοδότης.

Σημειώνεται, τέλος, ότι τον Δεκέμβριο του 2016 όλοι οι κατηγορούμενοι για τη γλάστρα-βόμβα στον κρητικό ξενοδόχο αθωώθηκαν.

Το δικαστήριο δέχθηκε τις εξηγήσεις των μεταφορέων της βόμβας ότι εντολέας τους ήταν ένας κύπριος επιχειρηματίας που ποτέ δεν εντοπίστηκε αλλά και ότι αγνοούσαν ότι η γλάστρα είχε εκρηκτικό μηχανισμό.

Η βία και οι βόμβες «παράγουν» πρόσφυγες

Πρωτότυπη έρευνα της βρετανικής μη κυβερνητικής οργάνωσης «Δράση για την Ενοπλη Βία» δημοσιεύεται ταυτόχρονα στο «Βήμα», στον «Observer» και στο «Spiegel»

ΜΕΤΡΑ

«Τα ευρήματά μας δείχνουν ότι η κρίση προσφύγων στην Ευρώπη έχει κατηγορηματικά τροφοδοτηθεί από την εκρηκτική βία, αλλά τα κράτη και ορισμένα τμήματα των μέσων ενημέρωσης δεν κάνουν αυτή τη σύνδεση. Η Ελλάδα εξακολουθεί να επιβαρύνεται συντριπτικά από αυτή την κρίση ενώ πολλές ευρωπαϊκές χώρες έχουν κάνει ελάχιστα για να τη στηρίξουν».

Ιαϊν Οβερτον, εκτελεστικός διευθυντής της Action On Armed Violence

ΛΟΝΔΙΝΟ, ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ **ΗΛΙΑΣ ΣΤΑΘΑΤΟΣ**

Ο Εντρίς και η οικογένειά του είχαν στη διάθεσή τους 60 δευτερόλεπτα για να κρυφτούν στο υπόγειο, προτού η κατοικία τους στο Αφγανιστάν καταστραφεί από επίθεση με ρουκέτα. Σήμερα βρίσκεται στη Γερμανία. Παρόμοια διαδρομή ακολούθησε και η Φαρέστα, μάρτυρας πολλαπλών βομβιστικών επιθέσεων, μια από τις οποίες στοίχισε στη δεκατριάχρονη φίλη της – η οποία απλώς θέλησε να μαζέψει από τον δρόμο ένα αρκουδάκι – το πόδι της.

Εκτός από την κοινή μοίρα της προσφυγιάς, τους ενώνει η εκρηκτική βία η οποία ορίζεται ως η χρήση εκρηκτικών όπλων, όπως αεροπορικοί βομβαρδισμοί, πύραυλοι, ρουκέτες, βλήματα πυροβολικού, άρματα, όλμοι, χειροβομβίδες και αυτοσχέδιοι εκρηκτικοί μηχανισμοί.

Μολονότι η εκρηκτική βία καταλαμβάνει κομβική θέση στο συλλογικό ασυνείδητο δεν έχει συστηματικά συνδεθεί με το Προσφυγικό και τις προεκτάσεις του μέχρι σήμερα. Αυτή ακριβώς την έλλειψη θέλει να αναδείξει η ενδελεχής έρευνα της βρετανικής μη κυβερνητικής οργάνωσης «Δράση για την Ενοπλη Βία» (ΔΕΒ ή Action On Armed Violence). Πραγματοποιήθηκε σε Ηνωμένο Βασίλειο, Γερμανία και Ελλάδα και δημοσιεύεται σήμερα αποκλειστικά στον «Observer», στο «Der Spiegel» και στο «Βήμα της Κυριακής», αναδεικνύοντας τον τεράστιο ρόλο της εκρηκτικής βίας ως γενεσιουργό αιτία προσφυγικών ροών καθώς και την απουσία επαρκούς διεθνούς αναγνώρισης αυτού του γεγονότος, το οποίο θέτει τη ζωή των προσφύγων σε περαιτέρω κίνδυνο.

Ενα ευρύτατο φαινόμενο

Η οργάνωση προσέγγισε 259 πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο σε Ελλάδα, Γερμανία και Ηνωμένο Βασίλειο. Από αυτούς, το 85% έχει γίνει μάρτυρας εκρηκτικής βίας, με το ποσοστό να ανεβαίνει στο 96% των Σύρων. Συνολικά, το 61% έγινε μάρτυρας αεροπορικών επιδρομών, το 69% βομβαρδισμών, το 58% αυτοσχέδιων βομβιστικών μηχανισμών, το 39% επιθέσεων αυτοκτονίας, ενώ το 69% είπε ότι ή οικογένειά του επηρεάστηκε άμεσα. Ποσοστό 44% δήλωσε κατεστραμμένη εστία.

Από όσους απάντησαν στο ερωτηματολόγιο της έρευνας, το 70% ανέφερε ως αιτία φυγής τον πόλεμο. Συνολικά, μεταξύ 2011 και 2016 καταγράφονται τουλάχιστον 233.949 θάνατοι και τραυματισμοί από εκρηκτική βία παγκοσμίως, εκ των οποίων το 76% άμαχοι. Η ΔΕΒ εντόπισε σαφή συσχέτιση μεταξύ των επιπέδων εκρηκτικής βίας και των εσωτερικά εκτοπισμένων και προσφύγων που προσπαθούν να ξεφύγουν, γεγονός που παραγνωρίζεται από τα κράτη υποδοχής.

Απελάσεις πίσω στον θάνατο

Παρά το γεγονός πως το Αφγανιστάν μαστίζεται από σταθερά υψηλό επίπεδο εκρηκτικής βίας επί δεκαετίες σύμφωνα με την έρευνα του ΔΕΒ, η Γερμανία ξεκίνησε τον Δεκέμβριο του 2016 να απελαύνει απορριφθέντες αιτούντες άσυλο. Αξίζει να σημειωθεί πως το 100% των Αφγανών δήλωσε μάρτυρας εκρηκτικής βίας. Ακόμη, πολλοί πρόσφυγες από το Αφγανιστάν δήλωσαν πως φοβούνται ιδιαίτερα την απέλαση, παρά το γεγονός πως σε αρκετές περιπτώσεις εκδόθηκαν απαγορεύσεις απελάσεων, μιας και υπάρχουν αναφορές για Αφγανούς που μόλις επιστρέφουν χάνουν τη ζωή τους ενώ άλλοι, όταν τους ανακοινώνεται η απέλασή τους, αυτοκτονούν.

Συνολικά στη χώρα, το 47% αναφέρει πως έγινε μάρτυρας αεροπορικών επιδρομών, το 57% πυροβολικού, το 50% αυτοσχέδιων εκρηκτικών μηχανισμών και 67% γνώρισε εκρηκτική βία.

Το σύστημα εναντίον των προσφύγων

Σύμφωνα με την έρευνα είναι σαφές πως κύριο εμπόδιο για όσους αναζητούν καταφύγιο από την εκρηκτική βία στο Ηνωμένο Βασίλειο είναι η ίδια η «εφαρμογή του νόμου». Παρά το γεγονός ότι 59% των προσφύγων στο Ηνωμένο Βασίλειο δήλωσαν επηρεασμένοι από εκρηκτική βία, το 35% δήλωσε πως η κατοικία του καταστράφηκε, το 59% έγινε μάρτυρας βομβαρδισμού από αέρος, το 63% βολών πυροβολικού και το 51% αυτοσχέδιων εκρηκτικών μηχανισμών, σύμφωνα με την προβλεπόμενη διαδικασία, σε περίπτωση αδυναμίας τεκμηρίωσης «προσωπικού κινδύνου» για τον πρόσφυγα, η εκτίμηση κινδύνου γίνεται με βάση «κατευθύνσεις» για κάθε κράτος, που εν πολλοίς «στερούνται λογικής συνέπειας, εξήγησης» και διέπονται από αντιφάσεις.

Για παράδειγμα, παρά το γεγονός πως το βρετανικό υπουργείο Εσωτερικών αποδέχεται πως υπάρχει σημαντικό ρίσκο για τους κατοίκους των περιοχών Ανμπάρ, Ντιγιάλα, Κιρκούκ, Νινάουα και Σαλάχ-αντ Ντιν στο Ιράκ, επιστρέφει τους αιτούντες άσυλο στη χώρα προτρέποντάς τους να εγκατασταθούν στη Βαγδάτη, παρά το γεγονός πως η Βαγδάτη, σύμφωνα με το ίδιο το υπουργείο έχει υψηλότερο ποσοστό θανάτων και τραυματισμών.

Ελλάδα: είναι μακρύς ο δρόμος...

Οι αιτούντες άσυλο και οι πρόσφυγες στην Ελλάδα συμπλήρωσαν 106 ερωτηματολόγια. Ποσοστό 78%, σημαντικά υψηλότερο από τις άλλες χώρες, δήλωσε πως επηρεάστηκε από εκρηκτική βία, το 53% δήλωσε κατεστραμμένη κατοικία, το 75% έγινε μάρτυρας αεροπορικών επιδρομών, το 83% πυροβολικού, το 69% βομβιστικών επιθέσεων, ενώ το 92% των προσφύγων που ερωτήθηκαν γνώρισε εκρηκτική βία στη χώρα καταγωγής του. Το 84% των Σύρων προσπάθησαν να μετακινηθούν σε άλλη περιοχή της χώρας πριν αναχωρήσουν.

Ο **Ιαϊν Οβερτον**, εκτελεστικός διευθυντής της «Δράσης για την Ενοπλη Βία», δήλωσε: *«Τα ευρήματά μας δείχνουν ότι η κρίση προσφύγων στην Ευρώπη έχει κατηγορηματικά τροφοδοτηθεί από την εκρηκτική βία αλλά τα κράτη και ορισμένα τμήματα των μέσων ενημέρωσης δεν κάνουν αυτή τη σύνδεση»*, ενώ τόνισε ακόμα πως *«η Ελλάδα εξακολουθεί να επιβαρύνεται συντριπτικά από αυτή την κρίση, αφήνοντας τους πρόσφυγες σε συχνά απάνθρωπες συνθήκες και στην αβεβαιότητα. Παράλληλα πολλές ευρωπαϊκές χώρες έχουν κάνει ελάχιστα για να την στηρίξουν στην αντιμετώπιση αυτής της κατάστασης»*.

Συμπερασματικά, σύμφωνα με την έρευνα, απαιτείται πολιτική δέσμευση από κρατικούς και μη κρατικούς παράγοντες για την παύση της χρήσης εκρηκτικών όπλων σε κατοικημένες περιοχές καθώς και να αναγνωρισθούν τα δικαιώματα των θυμάτων. Επίσης, παραπάνω από αναγκαία κρίνεται η αναθεώρηση του νομικού πλαισίου ασύλου ώστε να περιλαμβάνει ευρύτερα την εκρηκτική βία στις αρχές του, κάτι που οι Αφγανοί πρόσφυγες πληρώνουν πολύ ακριβά.

Κοινωνία

Στο Αιγαίο μπαίνει... taxis

Περίπου το 19% της στεριάς και της θάλασσας πρέπει να τεθεί υπό μερική ή ολική προστασία για να διατηρηθεί η πλούσια βιοποικιλότητα που φιλοξενεί

ΖΩΝΕΣ

Στην προτεινόμενη Ζώνη Β για την προστασία της βενθικής βιοποικιλότητας (χλωρίδα και πανίδα του βυθού), στην οποία περιλαμβάνονται περιοχές όπως το βορειοανατολικό θαλάσσιο τμήμα της Ανδρου, ή διάσπαρτες περιοχές δυτικά της Σκύρου, προτείνονται χρήσεις όπως αλιεία μικρής κλίμακας (παράκτια) και ο τουρισμός.

Στη Ζώνη Γ για την προστασία της πελαγικής βιοποικιλότητας, δηλαδή των ειδών που ζουν επάνω από τον βυθό, προτείνονται ως δραστηριότητες η αλιεία με τράτα και ο ήπιος τουρισμός και οικοτουρισμός.

Στις υπόλοιπες περιοχές που περιλαμβάνουν το μεγαλύτερο τμήμα των υδάτων του Αιγαίου (Ζώνη Δ) μπορούν να προωθηθούν διάφορες χρήσεις που αφορούν αλιεία μικρής και μεγάλης κλίμακας, τουρισμό, διαδρομές πλοίων, υδατοκαλλιέργειες, παραθαλάσσιες βαριές βιομηχανίες, μεγάλα λιμάνια και αστικά κέντρα, ανεμογεννήτριες, εξόρυξη υδρογονανθράκων και τερματικούς σταθμούς φυσικού αερίου.

Υπό καθεστώς μερικής ή ολικής προστασίας θα πρέπει να τεθεί περίπου το 19% του Αιγαίου, ώστε να προστατευθεί επαρκώς η πλούσια βιοποικιλότητα που φιλοξενεί. Αυτό προέκυψε από το έργο MARISCA για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό στο Αιγαίο το οποίο μόλις ολοκλήρωσε η ερευνητική ομάδα του Ελληνικού Κέντρου Θαλασσίων Ερευνών, του Πανεπιστημίου Αιγαίου και του Ινστιτούτου Θαλάσσιας Ερευνας της Νορβηγίας. Στο ερώτημα γιατί χρειάζεται χωροταξία στη θάλασσα την απάντηση έχει δώσει εδώ και καιρό η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Σημαντικοί οικονομικοί κλάδοι στηρίζουν στη θαλάσσια χωροταξία την ασφάλεια των επενδύσεών τους: ενέργεια, τουρισμός, ιχθυοκαλλιέργειες, εξόρυξη ορυκτών, ναυτιλία και ναυπηγική.

Η σκυτάλη στην Πολιτεία

Η Ελλάδα μόλις πρόσφατα ενσωμάτωσε στην εθνική της νομοθεσία τη σχετική κοινοτική οδηγία 2014/89/ΕΕ. Πρέπει ωστόσο το αργότερο έως τον Μάρτιο του 2021 να αποκτήσει μια εθνική χωρική στρατηγική για τον θαλάσσιο χώρο, είτε με ένα γενικό χωροταξικό σχέδιο είτε με τοπικά σχέδια τα οποία θα καλύπτουν όλα τα ελληνικά πελάγη. Σήμερα οι προστατευόμενες περιοχές Natura καλύπτουν στο Αιγαίο το 4,9% των εθνικών χωρικών υδάτων (ή 2,3% αν περιλάβουμε και τα διεθνή ύδατα), δηλαδή ποσοστό σημαντικά μικρότερο του 19%, όπως αναφέρει στο «Βήμα», ο συντονιστής του προγράμματος, αναπληρωτής καθηγητής κ. **Στέλιος Κατσανεβάκης**. Αν μάλιστα ληφθεί υπόψη ότι οι περισσότερες θαλάσσιες Natura δεν έχουν φορείς διαχείρισης, ούτε διαχειριστικά σχέδια, τα πραγματικά επίπεδα προστασίας είναι ιδιαιτέρως χαμηλά.

Το πρώτο βήμα για να αποκτήσει η χώρα έναν σχεδιασμό για την κατανομή των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων στη θάλασσα, ώστε να επιτευχθούν στόχοι που αφορούν την οικονομική δραστηριότητα, την περιβαλλοντική προστασία και την κοινωνική ειρήνη, έγινε με την ολοκλήρωση του έργου MARISCA. Η σκυτάλη περνά πλέον στην Πολιτεία η οποία αξιοποιώντας τα δεδομένα πρέπει να καταρτίσει τα σχέδια προστασίας και αξιοποίησης των θαλασσίων ζωνών για διάφορες χρήσεις.

Τέσσερις ζώνες προστασίας

Οι έλληνες ερευνητές έτρεξαν διάφορα σενάρια και κατέληξαν στη διαμόρφωση τεσσάρων ζωνών. Η Ζώνη Α με τις αναντικατάστατες περιοχές προστασίας βιοποικιλότητας καλύπτει περίπου το ένα πέμπτο του χάρτη. Για παράδειγμα, στη Βορειοανατολική Εύβοια, στον Αγιο Ευστράτιο, στην Κάρπαθο, στη Μακρόνησο, στην Κίμωλο, στη Γυάρο, στις Βόρειες Σποράδες, στην Πολύαιγο και σε περιοχές ανατολικά της Λήμνου, νοτιοδυτικά των Ψαρών, βόρεια της Κάσου κ.α. προτείνεται χαμηλή παρουσία και ένταση ανθρώπινων δραστηριοτήτων σε σχέση με άλλες περιοχές. Οι συγκεκριμένοι τόποι έχουν μεγάλη οικολογική αξία καθώς φιλοξενούν πολλά προστατευόμενα είδη και οικοτόπους, όπως η μεσογειακή φώκια, η θαλάσσια χελώνα Καρέτα-καρέτα, θαλασσοπούλια, δελφίνια και φάλαινες, λιβάδια Ποσειδωνίας, κοράλλια κ.ά.

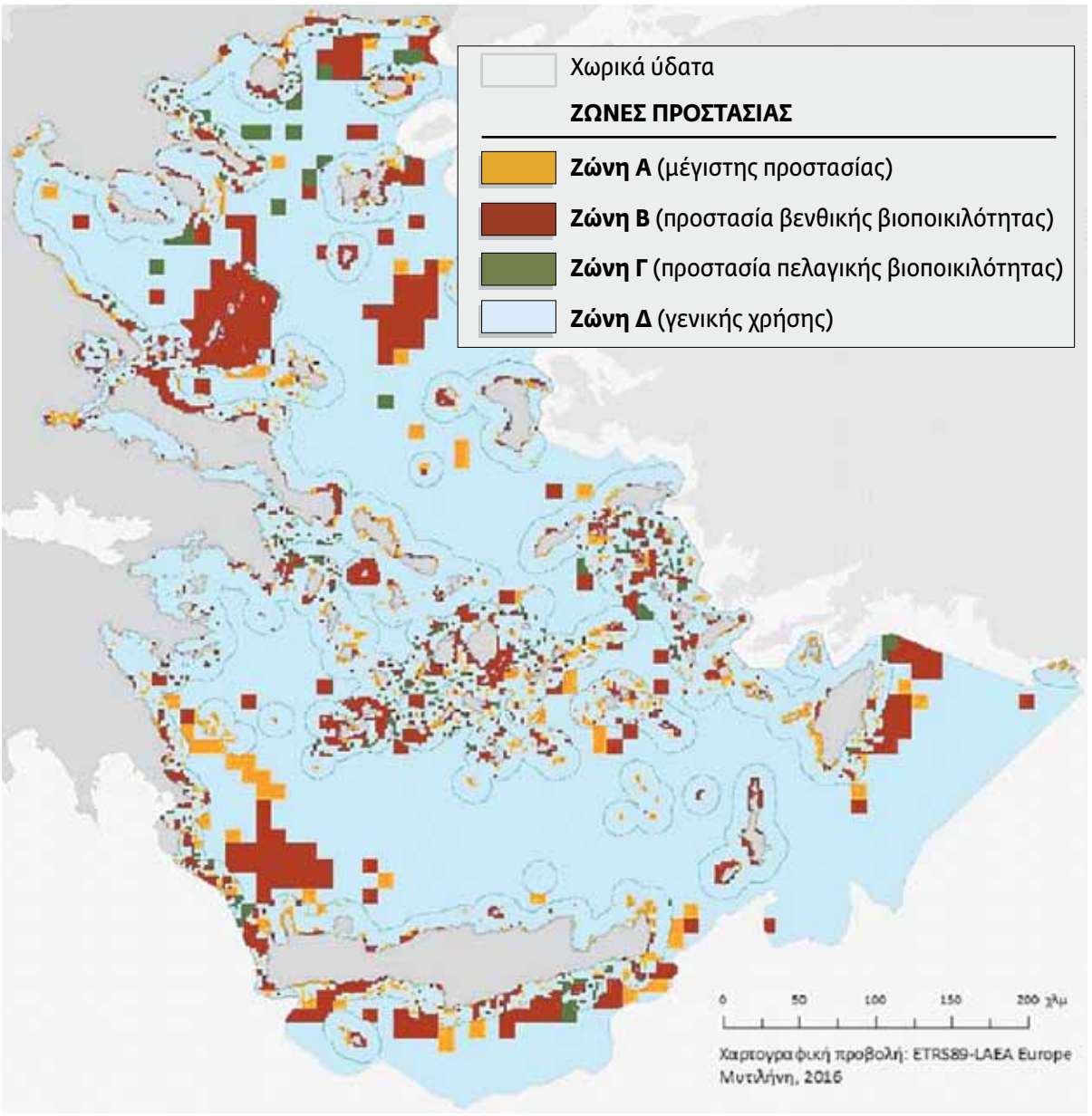

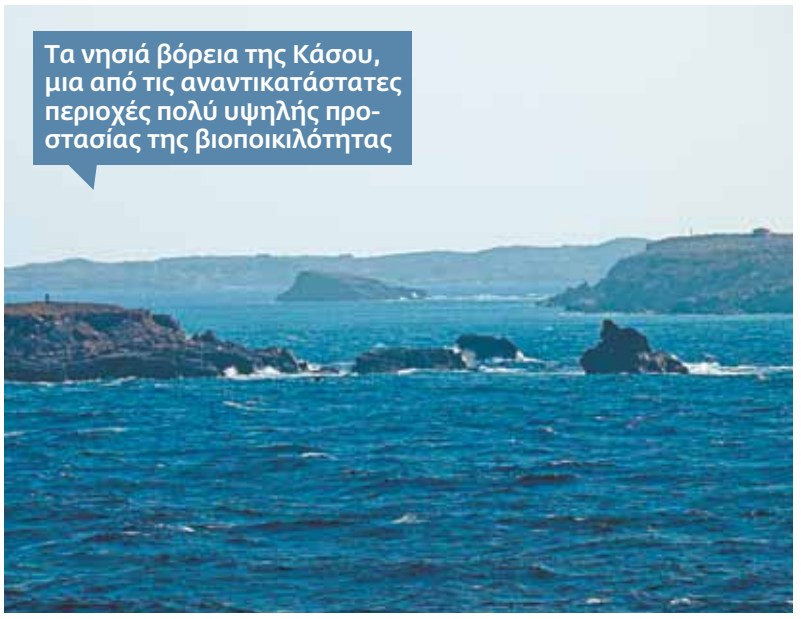
Τα νησιά βόρεια της Κάσου, μια από τις αναντικατάστατες περιοχές πολύ υψηλής προστασίας της βιοποικιλότητας

Στις περιοχές προτεραιότητας, λόγω της οικολογικής σπουδαιότητάς τους, υποδεικνύεται από τους ειδικούς επιστήμονες η δημιουργία ενός δικτύου θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών (περιλαμβάνονται και οι υφιστάμενες όπως το Θαλάσσιο Πάρκο Αλοννήσου - Βορείων Σποράδων), εντός του οποίου θα αποκλείονται δραστηριότητες που αποτελούν απειλή για τα θαλάσσια είδη και τους οικοτόπους, όπως η αλιεία, ενώ θα προσφέρονται εναλλακτικές μορφές οικονομικής ανάπτυξης, οι οποίες συμβαδίζουν με την προστασία του περιβάλλοντος, όπως η ήπια τουριστική ανάπτυξη.

Στην ανάλυση έχουν συνυπολογισθεί επάνω από 70 σημαντικά είδη και οικότοποι που απαντώνται στην περιοχή μελέτης ενώ ελήφθησαν υπόψη σημαντικές δραστηριότητες που αποτελούν απειλές για τη βιοποικιλότητα, όπως η αλιεία, ο μαζικός τουρισμός, η ανάπτυξη μεγάλων αστικών κέντρων, η ναυσιπλοΐα, οι υδατοκαλλιέργειες, η εξόρυξη υδρογονανθράκων, οι παραθαλάσσιες βαριές βιομηχανίες κ.ά. Ειδικά για τα υποθαλάσσια λιβάδια Ποσειδωνίας προέκυψε ότι το 11% της έκτασής τους δέχονται πίεση (μεσαία προς υψηλή), κυρίως από την αλιεία, τους λιμένες, τα γεωργικά κατάλοιπα και την αστικοποίηση.

«Ανοιγμα» για εκμετάλλευση

Το προτεινόμενο θαλάσσιο χωροταξικό σχέδιο αποτελεί την πρώτη συντονισμένη προσπάθεια για τη χωροθέτηση οικονομικών δραστηριοτήτων με στόχο τη διατήρηση και την προστασία της βιοποικιλότητας στην περιοχή του Αιγαίου Πελάγους. Η απαραίτητη πληροφορία αντλήθηκε από ένα ευρύ φάσμα πηγών, όπως η επιστημονική βιβλιογραφία, πληροφορίες από άλλα ερευνητικά έργα, διαδικτυακές βάσεις δεδομένων κ.τ.λ. Επιπλέον, εμπλουτίστηκε από δεδομένα που συλλέχθηκαν στο πλαίσιο του έργου MARISCA, τόσο δορυφορικά όσο και από νέα δεδομένα, ερωτηματολόγια και συνεντεύξεις, αλλά και υλικό που προήλθε από εξειδικευμένους επιστήμονες.

Επιπρόσθετα έγινε χαρτογράφηση των ανθρώπινων δραστηριοτήτων και των υφιστάμενων χωρικών διαχειριστικών μέτρων. Αρχικά αναγνωρίστηκαν οι περιοχές στις οποίες οι κύριοι οικότοποι της περιοχής επικαλύπτονται χωρικά με τις ανθρώπινες χρήσεις και έγινε εκτίμηση της επίδρασης των πιέσεων που ασκούν οι υφιστάμενες δραστηριότητες. Το έργο «Θαλάσσιος Χωροταξικός Σχεδιασμός για τη διατήρηση και προστασία της βιοποικιλότητας στο Αιγαίο (MARISCA)» υλοποιήθηκε με πόρους του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου και του Εθνικού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

Χρήσιμες πληροφορίες

Πρόβλεψη στην Ελλάδα

Αραιές νεφώσεις σε όλη τη χώρα, από νωρίς στα δυτικά και νότια ενώ σταδιακά θα πυκνώσουν. Σε μικρή άνοδο η θερμοκρασία, στα βόρεια θα φτάσει στις ανώτερες τιμές τους 15-17 βαθμούς Κελσίου, στα κεντρικά και νότια θα αγγίξει ακόμα και τους 20 βαθμούς. Οι άνεμοι στο Ιόνιο θα πνέουν νοτιοανατολικοί ως 6 μπ. και στο Αιγαίο κυρίως βόρειοι βορειοανατολικοί έντασης ως 6 μπ. Τοπικές βροχές και σποραδικές καταιγίδες αναμένονται τη Δευτέρα στη Δυτική Ελλάδα και ισχυροί νοτιάδες στα πελάγη. Μικρή πτώση της θερμοκρασίας την Τρίτη. Νεφώσεις και βροχές την Τετάρτη.

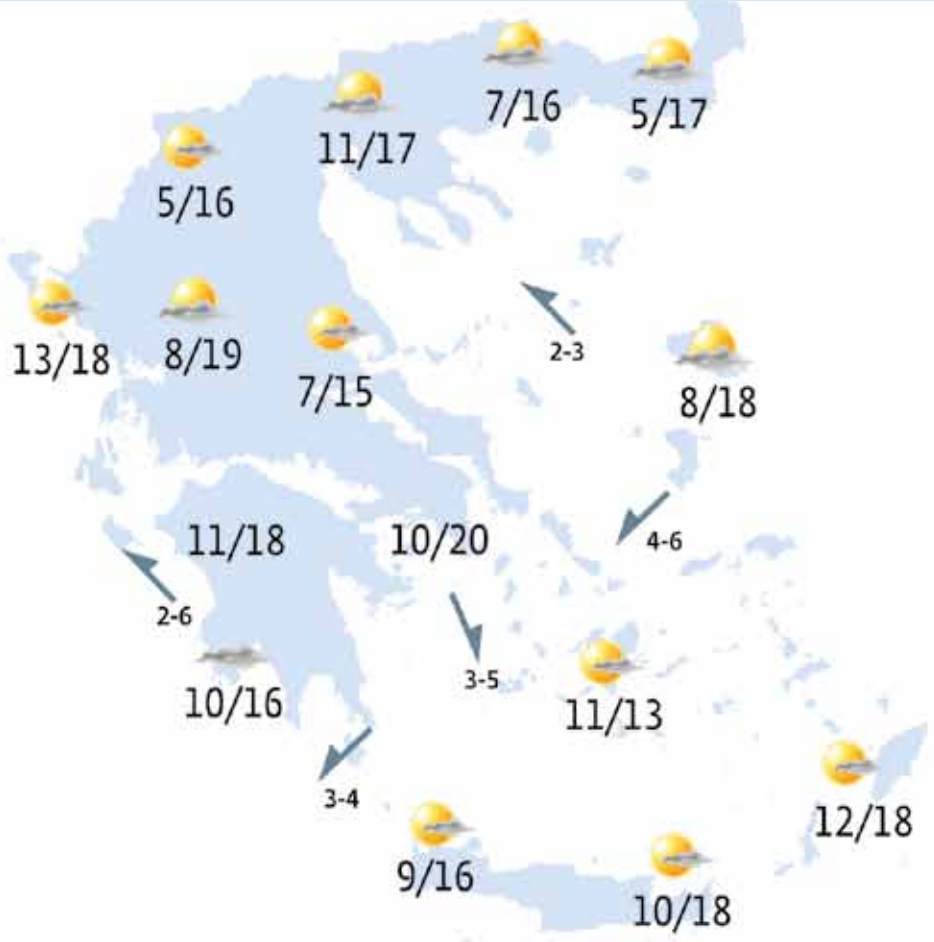

Αραιή συννεφιά και ζέστη κατά τις μεσημβρινές ώρες στην πρωτεύουσα, με ελαφρύ βοριαδάκι. Η θερμοκρασία θα κυμανθεί από 10 έως 20 βαθμούς Κελσίου. Οι επόμενες ημέρες προβλέπονται νεφελώδεις, ενώ οι νότιοι νοτιοανατολικοί άνεμοι θα ανεβάζουν την αισθητή θερμοκρασία σε υψηλότερα επίπεδα. Βροχή αναμένεται την Τετάρτη.

Συννεφιασμένη και η Θεσσαλονίκη με το θερμόμετρο να δείχνει 11-17 βαθμούς Κελσίου και υψηλή υγρασία. Ασθενείς νοτιάδες στον Θερμαϊκό. Παρόμοιο το σκηνικό του καιρού στην αρχή της εβδομάδας. Αρκετή συννεφιά το πρωί της Δευτέρας και ασθενής βροχή τα μεσάνυχτα της Τρίτης. Εντονότερα φαινόμενα την Τετάρτη.

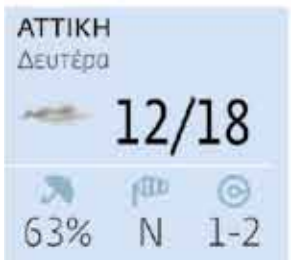

Σταυρόλεξο No 3820

Σταυρολεξικές Δημιουργίες ΟΠΤΙΜΑ ΄92

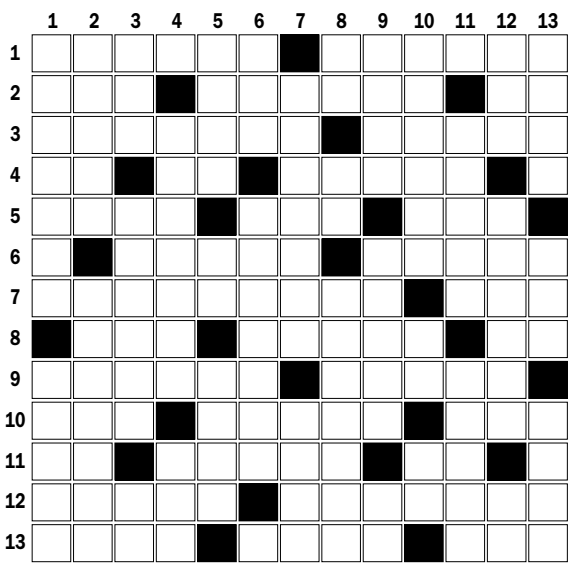

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

1. Ανανεωμένο (μτφ.) - Χωριό του νομού Βοιωτίας.
2. Αρχικά αντισφαίρισης - Οκνηρά, νωθρά - Μυθική κόρη του Ινάχου.
3. Το δεντρολίβανο - Έχθρα.
4. Λίγη... τύχη - Δορυφόροι του... Φ - Δυνατές, ρωμαλέες.
5. Αρχαία πρωτεύουσα των Ηλείων - Άψητα, άβραστα - Αδικοχαμένη λαίδη.
6. Κοκκώδης επιφάνεια επιχρίσματος οικοδομής - Τέρμα, τέλος.
7. Κατασκευασμένοι από όστρεο - Ποδοσφαιρική ομάδα της Στοκχόλμης.
8. Παλιά μάρκα ρουμάνικων τζιπ - Δώδεκα του χρόνου - Μια νότα.
9. Πολιτική τριανδρία - Μεξικανικός πληθυσμός.
10. Αρχηγός του ο Σάλαν - ... Μπιν Λάντεν: διαβόητος τρομοκράτης - Ποδοσφαιρικά αρχικά.
11. Τα έχει ο... τύπος - Ηχούν ευχάριστα αυτά - Άφωνη... Νόρα.
12. Ο επώνυμος ήρωας των Λιγύρων - Αξιαγάπητος άνθρωπος.
13. Δημοτικός μας χορός - Λόφος της Ιερουσαλήμ - Στάτους...: η ισχύουσα κατάσταση.

ΚΑΘΕΤΑ

1. Όχημα για μεταφορές - Ύφασμα για... γάμους.
2. ... Τζούλια: ηθοποιός - Αιγυπτιακός θεός.
3. Παλιά αρχικά αστικών συγκοινωνιών - Ρωμαϊκή ονομασία του Κάτω Δούναβη - Λίγο... γούρι.
4. Απεχθείς - Παλιά αρχικά ηλεκτρικών τρένων.
5. Πτώχευση μεγάλης επιχείρησης - Πρώτα στα... γέλια - Διπλό... για κουτσομπολιό.
6. Ομηρική... σύζυγος - Η ηλικία της ακμής (μτφ.).
7. Προσβεβλημένη (μτφ.) - Πόθος για εκδίκηση.
8. Αρχή... δύσης - Ασύμφωνο... θέμα - Δίνω σε κάποιον τίτλο.
9. Νόστιμον... το ομηρικό - Περίφημη του Μιχαήλ Άγγελου - Μέσα στη μόδα.
10. Γάλλος κληρικός και συγγραφέας - Ιρλανδός θεατρικός συγγραφέας - Τα ένρινα σύμφωνα.
11. Τάζονται... με τον ουρανό - Γάλλος κυβιστής ζωγράφος.
12. Οπαδός του σιχισμού - Παρουσία ιών στο αίμα - Ο αριθμός 52 με γράμματα.
13. Προφήτης της Π. Διαθήκης - Σπορ και για βουνό - Σύνορο.

ΛΥΣΗ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΥ No 3819

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: **1.** ΣΥΝΕΙΔΗΤΗ - ΟΡΟ. **2.** ΤΙΑ - ΜΩΡΟΛΟΓΟΙ. **3.** ΡΟΖΙΑΡΑ - ΙΝΔΙΑ. **4.** ΑΘΙΚΤΟ - ΜΟΤΟ. **5.** ΣΕ - ΑΙΣΙΕΣ - ΑΟ. **6.** ΤΑΡΟ - ΛΑΚΑ - ΜΑ. **7.** ΧΩΝΙ - ΩΑ - ΟΧΘΟΙ. **8.** ΝΟΡΘΡΟΠ - ΑΡΝ. **9.** ΜΠΑΣΑ - ΑΛΙΑ - ΦΑ. **10.** ΙΑΣ - ΒΓ - ΚΟΚΤΟ. **11.** ΚΤ - ΑΔΟΛΗ - ΑΑ. **12.** ΕΡΑΝΙΚΗ - ΙΣΛΑΜ. **13.** ΣΑΚΙΑ - ΡΩΣΙΚΕΣ.

ΚΑΘΕΤΑ: **1.** ΣΤΡΑΣ - ΧΗΜΙΚΕΣ. **2.** ΥΙΟΘΕΤΩ - ΠΑΤΡΑ. **3.** ΝΑΖΙ - ΑΝΝΑΣ - ΑΚ. **4.** ΙΚΑΡΙΟΣ - ΑΝΙ. **5.** ΙΜΑΤΙΟ - ΡΑΒΔΙΑ. **6.** ΔΩΡΟΣ - ΟΘ - ΓΟΚ. **7.** ΗΡΑ - ΙΛΑΡΑ - ΛΗΡ. **8.** ΤΟ - ΜΕΑ - ΟΛΚΗ. **9.** ΗΛΙΟΣΚΟΠΙΟ - ΙΣ. **10.** ΟΝΤ - ΑΧ - ΑΚΑΣΙ. **11.** ΟΓΔΟΑ - ΘΑ - ΤΑΛΚ. **12.** ΡΟΪ - ΟΜΟΡΦΟ - ΑΕ. **13.** ΟΙΑΞ - ΑΪΝΑ - ΕΜΣ.

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ
ΟΤΑΝ Η ΖΩΗ ΓΙΝΕΤΑΙ ΤΑΞΙΔΙ
www.etmagazine.eu

χρήσιμα τηλέφωνα

ΑΘΗΝΑ

Πυροσβεστική	199
Πυρκαϊών Δασών (ΣΚΑΠΥ)	191
Άμεση Δράση Αστυνομίας	100
Άμεση Επέμβαση Λιμενικού	108
Άμεση Επέμβαση Αερονομίας	210-9642.000
Δήμος Αθηναίων (άμεση επέμβαση)	195
Τουριστική Αστυνομία	171
Γεν. Γραμ. Προστασίας Καταναλωτή (ανοιχτή γραμμή επικοινωνίας)	1520
Κέντρο Αιμοδοσίας ΕΕΣ	210-8830.445 210-8257.440 (γραμματεία)
Άμεση βοήθεια Τηλεϊατρική	1051, 210-6801.555
Τηλεφωνική γραμμή για το AIDS	210-7222.222
Συμβουλευτικός Σταθμός AIDS	210-7239.945
Γιατροί SOS	1016
Εθνική τηλεφ. γραμμή για τα Παιδιά SOS1056	
Κέντρο Δηλητηριάσεων	210-7793.777

ΟΤΕ

Πληροφορίες τηλεφωνικού καταλόγου	11888
Τηλεπληροφορίες	14944
Πληροφορίες - Βλάβες (από σταθερό ή κινητό)	13888

ΕΥΔΑΠ

Βλάβες δικτύου και πληροφορίες	1202

ΔΕΗ

Βλάβες	1253

Δρομολόγια

ΚΤΕΛ

Δρομολόγια	14505
ΚΤΕΛ Κηφισού	210-5124.910-11
ΚΤΕΛ Λιοσίων	210-8317.163

ΟΣΕ

Κέντρο Πληροφοριών	210-5297.777
Σταθμός Πελοποννήσου	210-5131.601

Αεροπορικές εταιρείες

Olympic Air	(από κινητό) 210-3550.500 (από σταθερό) 801.801.0101
Aegean Airlines	801.11.20000, (από κινητό εκτός Ελλάδας) +30210-6261.000
Αεροδρόμιο Σπάτων	210-3530.000

Λιμεναρχεία

Πειραιά	210-4593.162 (για Αργοσαρωνικό), 210-4147.800, 210-4593.000,
Ραφήνας	22940-22300, 22940-28888
Λαυρίου	22920-25249
Πάτρας	2610-341002
Δρομολόγια πλοίων	143

Οδική βοήθεια

Εξπρές Σέρβις	154, 210-9524.950
ΕΛΠΑ	104, 210-6068.800
Ελλάς Σέρβις	1057 (από σταθερό και από κινητό Wind και Cosmote), 210-2523.616 11322 (από κινητό Vodafone)

Ραδιοταξί

Αθήνα 1	210-0217.942
Άλφα Πρόοδος	210-3451.200
Αστέρας	210-6144.000 (βόρεια προάστια), 210-6144.500 (νότια προάστια)
Αττικα	801.11.31203
Γλυφάδας Ραδιοταξί	210-9605.600
Δήμητρα	210-5546.993
Ελλάς	210-6457.000 (κέντρο Αθήνας), 210-5579.400 (Θριάσιο Πεδίο), 210-8014.000 (βόρεια προάστια), 210-9961.420 (νότια προάστια - Πειραιάς)
Ενότητα	210-6459.000-5
Εξπρές	210-9934.812
Ερμής	210-4115.200, 210-4115.666, 210-4115.247-9
Ευρώπη	210-5020.357, 210-5023.583, 210-5023.783
Ικαρος	210-5152.800
Κηφισιά	210-8084.000, 210-8084.101, 210-8084.408
Αλφα Κόσμος	18300
Παρθενών	210-5323.300
Πρωτοπορία	210-2221.623, 210-2919.016
Planet 2004	210-5123.333, 210-5128.301

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Άμεση Δράση	2310-397.331
Στρατονομία	2310-894.646
Πυροσβεστική	199
Λιμεναρχείο	2310-531.504-6
Διανυκτερεύοντα φαρμακεία	1434
Εφημερεύοντα νοσοκομεία	1434
Πρώτες βοήθειες (ΙΚΑ)	2310-522.585
Βλάβες ΔΕΗ	2310-928.243 (ανατ. τομέας) 2310-511.972 (κεντρικός τομέας) 2310-520.010 (δυτικός τομέας)
Βλάβες ύδρευσης	2310-966.600, 2310-207.345
ΟΣΕ	2310-517.517, 2310-599.035
Αεροδρόμιο «Μακεδονία»	2310-985.177
ΚΤΕΛ	2310-516.104, 2310-510.834
Λεωφορεία (ΟΑΣΘ)	2310-981.100
Δημαρχείο	2310-238.321-2, 2310-286.702-3
Νομαρχία	2310-409.609

κοινωνικά

ΚΗΔΕΙΑ

Τον πολυαγαπημένο μας

ΑΝΤΩΝΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟ

κηδεύουμε αύριο Δευτέρα 3/4/2017 και ώρα 16.00 από τον ιερό ναό του Νεκροταφείου Χαλανδρίου. Η οικογένειά του.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ευχαριστούμε θερμά το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών και όλους όσους με οποιονδήποτε τρόπο μας συμπαραστάθηκαν στο βαρύ πένθος μας για την απώλεια του πολυαγαπημένου μας συζύγου, πατέρα, παππού, αδελφού και θείου

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΔΡΑΝΔΑΚΗ
Ομότιμου Καθηγητή
Πανεπιστημίου Αθηνών

Η σύζυγος: Ελένη. Τα παιδιά: Μαριάνα, Μιλτιάδης και Μάρθα. Τα εγγόνια: Μάνος, Κύρος. Τα αδέλφια: Γιώργος και Τούλα. Τα ανίψια.

αγγελίες

ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ παραδίδει καθηγήτρια (Γερμανική Φιλολογία, Πανεπιστήμιο Αμβούργου, 10χρονη παραμονή στη Γερμανία). Από Α1 έως C2 και Test Daf, ατομικά, ομαδικά ή μέσω Internet ☎ 210-8663.360, 6973-238240, www.dania.gr (2214200)

ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ - ΑΙΣΘΗΤΙΚΟΙ

CHOCOLATE SPA νέες Ελληνίδες προσφέρουν σε διακριτικό χώρο διάφορα είδη μασάζ που σας ταξιδεύουν! 10.00-21.00. Πλησίον Μεγάρου Μουσικής. ☎ 6943-453044 (2214189)

ΤΟ ΒΗΜΑ
ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ ΣΤΑ ΠΕΡΙΠΤΕΡΑ

Αθλητισμός

Τα ζευγάρια που θα κρίνουν το ντέρμπι

Η αναμέτρηση ΑΕΚ - Παναθηναϊκός θα γίνει με το μυαλό στο μέλλον

Το αποψινό ραντεβού ΑΕΚ - Παναθηναϊκού στο ΟΑΚΑ (19.30) συμπίπτει με τη γνωστοποίηση-ανακοίνωση πως κλείνει μια εποχή και ανοίγει μια νέα. Τι εννοούμε; Η συμφωνία των μελών του συνεταιρισμού της Σούπερ Λίγκας για δημιουργία πρωταθλήματος 14 ομάδων και παράλληλα η ύπαρξη (από την προσεχή περίοδο) αγώνων play offs, μέσω των οποίων θα κρίνεται και ο πρωταθλητής, γεννά νέα δεδομένα. Το ΑΕΚ - Παναθηναϊκός μπορεί να θυμίσει σε αρκετούς ότι αναφερόμαστε σε δύο ομάδες που επιχειρούν να αμφισβητήσουν την εδώ και πολλά χρόνια κυριαρχία του Ολυμπιακού και παράλληλα έχουν την ευκαιρία να μετρήσουν τις δυνάμεις τους. Μπορούν ή όχι; Χρειάζονται ενίσχυση και αν ναι, πού και σε ποιες θέσεις; Ασφαλώς όλα θα αποφασιστούν το καλοκαίρι, σε κάθε μεγάλο ματς ωστόσο όλοι κρίνονται. Υπό αυτή την έννοια και με δεδομένο ότι άπαντες κυνηγούν ένα καλό πλασάρισμα, καλό είναι να δούμε κάποια από τα ζευγάρια που αναμφισβήτητα θα παίξουν ρόλο στην εξέλιξη της σημαντικής αναμέτρησης.

ΡΕΠΟΡΤΑΖ **ΚΩΣΤΑΣ ΚΟΦΙΝΑΣ**

Σέρχιο Αραούχο

Μπάρκας - Οδυσσέας Βλαχοδήμος

Οι δύο γκολκίπερ θα έχουν μπόλικη δουλειά στο καυτό ντέρμπι. Ποιος είναι καλύτερος και ποιος θα σταθεί στο ύψος των περιστάσεων; Τους συνδέει πως στην αρχή της σεζόν δεν λογίζονταν ως βασικοί, καθ' όσον η μεν ΑΕΚ πόνταρε στον Ανέστη, ο δε Παναθηναϊκός στον Στιλ. Τελικά αυτοί που εμπιστεύονταν οι τότε προπονητές έκαναν λάθη, με αποτέλεσμα οι δεύτεροι να γίνουν πρώτοι στην ιεραρχία! Αρκετοί θα ανέμεναν κλήση στην Εθνική για τον Μπάρκα αλλά έχει χρόνο μπροστά ο νεαρός τερματοφύλακας και κυρίως να δείξει σταθερότητα. Αντίθετα, ο Βλαχοδήμος έπαιξε στην Εθνική Ελπίδων αλλά στους μικρούς της Γερμανίας...

Λαμπρόπουλος - Μπεργκ

Ο σέντερ μπακ κερδίζει όλο και περισσότερους πόντους στις συνειδήσεις αρκετών. Δεν ήταν το hot όνομα και μάλιστα εκκινούσε πιο πίσω σε σύγκριση με τους Τσιγκρίνσκι και Κολοβέτσιο. Τώρα όμως, έχοντας πίστη στις δυνατότητές του και κυρίως πάθος και λίγα λάθη στο παιχνίδι του, καθιερώθηκε και «βλέπει» ακόμη και νέο συμβόλαιο. Αντίπαλός του θα είναι ο σουηδός φορ του Παναθηναϊκού, άρα μιλάμε για αποστολή εξ ορισμού δύσκολη. Γιατί ο Μπεργκ δεν είναι «παίξε - γέλασε», διανύει περίοδο εκρηκτικής φόρμας, σημειώνει γκολ με θαυμαστή συχνότητα, ενώ δείχνει την αξία του αγωνιζόμενος και με την Εθνική Σουηδίας. Θα τον περιορίσει ο Λαμπρόπουλος, έχοντας και τη συνδρομή του σκληρού Βράνιες;

Αραούχο - Μολέντο

Εδώ έχουμε μια μονομαχία με άρωμα λάτιν. Ο αργεντινός κυνηγός της ΑΕΚ διαθέτει το πλήρες πακέτο, αυτό που ζητούν οι περισσότεροι τεχνικοί. Ικανός με την μπάλα στα πόδια, γρήγορος στα πρώτα μέτρα, καλή εκτέλεση, έφεση στο γκολ, διάολος αληθινός λίγο έξω ή και μέσα στην περιοχή. Η προσθήκη της ΑΕΚ τον Ιανουάριο που αλλάζει τα δεδομένα. Οσο για τον βραζιλιάνο μπακ του Παναθηναϊκού, δεν χωρά αντίρρηση πως προσθέτει κλάση και εμπειρία ενώ καθοδηγεί σωστά τον Κουτρουμπή και τους λοιπούς συμπαίκτες του. Σίγουρα δεν είναι μόνο θέμα Μολέντο να μείνει άσφαιρος ο Αραούχο, αλλά ο οπισθοφύλακας θα έχει το μεγαλύτερο μερίδιο της ευθύνης.

Γιόχανσον - Κουρμπέλης

Ακόμη ένα τετ-α-τετ στον χώρο της μεσαίας γραμμής με υψίστη σημασία. Ο σουηδός υψηλόσωμος χαφ της ΑΕΚ κάνει ικανοποιητική σεζόν, χωρίς όμως να απειλεί την αντίπαλη περιοχή όπως συνέβαινε παλαιότερα. Προφανώς έχει να κάνει με διαφορετικές οδηγίες που λαμβάνει, όπως και να έχει όμως παραμένει επικίνδυνος στις προωθήσεις του. Ο Κουρμπέλης είναι ποδοσφαιριστής με προσόντα και στις μικρές εθνικές ομάδες πάντα τον είχαν στα υπ' όψιν τους οι εκάστοτε κόουτς. Εφυγε από τον Αστέρα την κατάλληλη στιγμή, ήρθε στη Λεωφόρο και σταδιακά παίρνει μπροστά. Με την απόδοσή του απέναντι στον Ολυμπιακό στο πρόσφατα ντέρμπι, κατέθεσε άκρως θετικά διαπιστευτήρια.

Μάνταλος - Βιγιαφάνιες

Ο έλληνας διεθνής αποτελεί την ατραξιόν στο παιχνίδι της ΑΕΚ. Ολα περνούν από τα πόδια του, χτυπά τις στημένες μπάλες και φυσικά σημειώνει γκολ, έχοντας το προνόμιο να συγκαταλέγεται στους καλύτερους της ομάδας σε αυτήν την κατηγορία. Ο Μάνταλος λέγεται ότι προσελκύει ενδιαφέρον ακόμη και συλλόγων του εξωτερικού και δεν μπορεί το συγκεκριμένο να θεωρηθεί τυχαίο. Οσο για τον αργεντινό μεσοκυνηγό του Τριφυλλιού, έχει στην αγωνιστική του γκάμα εμπνεύσεις, ωραίο στυλ και μπορεί να συνεργαστεί άριστα με τον Μπεργκ. Διαθέτει το απρόβλεπτο και παράλληλα τις ντρίμπλες που τόσο βοηθούν όταν γίνονται κοντά ή στα όρια της περιοχής.

Ροντρίγκο Μολέντο

Αϊντάρεβιτς - Εμποκού

Ακόμη ένας αξιόλογος ποδοσφαιριστής από τη σουηδική παροικία της ΑΕΚ θα τεθεί αντιμέτωπος με τον ακραίο από το Κονγκό. Ο Αϊντάρεβιτς έκρινε το ντέρμπι με τον Ολυμπιακό και μπορεί με τις μακρινές του πάσες να αλλάξει τη ροή ενός αγώνα. Σταθερός και σοβαρός, όχι γρήγορος, αλλά πάντως έμπειρος και με ξεκάθαρη αγωνιστική ταυτότητα. Στον αντίποδα ο Εμποκού έμεινε και μετά τη φυγή του Στραματσόνι, και αυτό λέει πολλά για την αξία και την προσφορά του. Υψηλές πτήσεις, μεγάλες προοπτικές για τον άσο του Παναθηναϊκού.

Χιμένεθ - Ουζουνίδης

Τους ενώνει ότι κατάφεραν να επικρατήσουν του Ολυμπιακού. Με σχετικά εύκολο τρόπο μάλιστα. Ο Ισπανός έχτισε και σερί επιτυχιών, έδωσε κίνητρο σε παίκτες και κουμαντάρει καλά το σκάφος της Ενωσης. Εχει βλέψεις να μείνει και την προσεχή σεζόν, ακόμη όμως τίποτα δεν μπορεί να θεωρηθεί βέβαιο. Ολα θα κριθούν από τα αποτελέσματα, κάτι απολύτως λογικό σε μια μεγάλη και με βλέψεις ομάδα. Οσον αφορά τον Ουζουνίδη, συμμάζεψε αυτό το «κάτι σαν ομάδα» που είχε αφήσει ο ιταλός προτάτοχός του στον πάγκο, βελτίωσε τα τρεξίματα του ΠΑΟ και μπροστά του τώρα έχει όχι μόνο το μίνι πρωτάθλημα των play offs αλλά κυρίως την αναμέτρηση με μια επίσης καλή και αξιόπιστη ομάδα. Ποιος θα επικρατήσει;

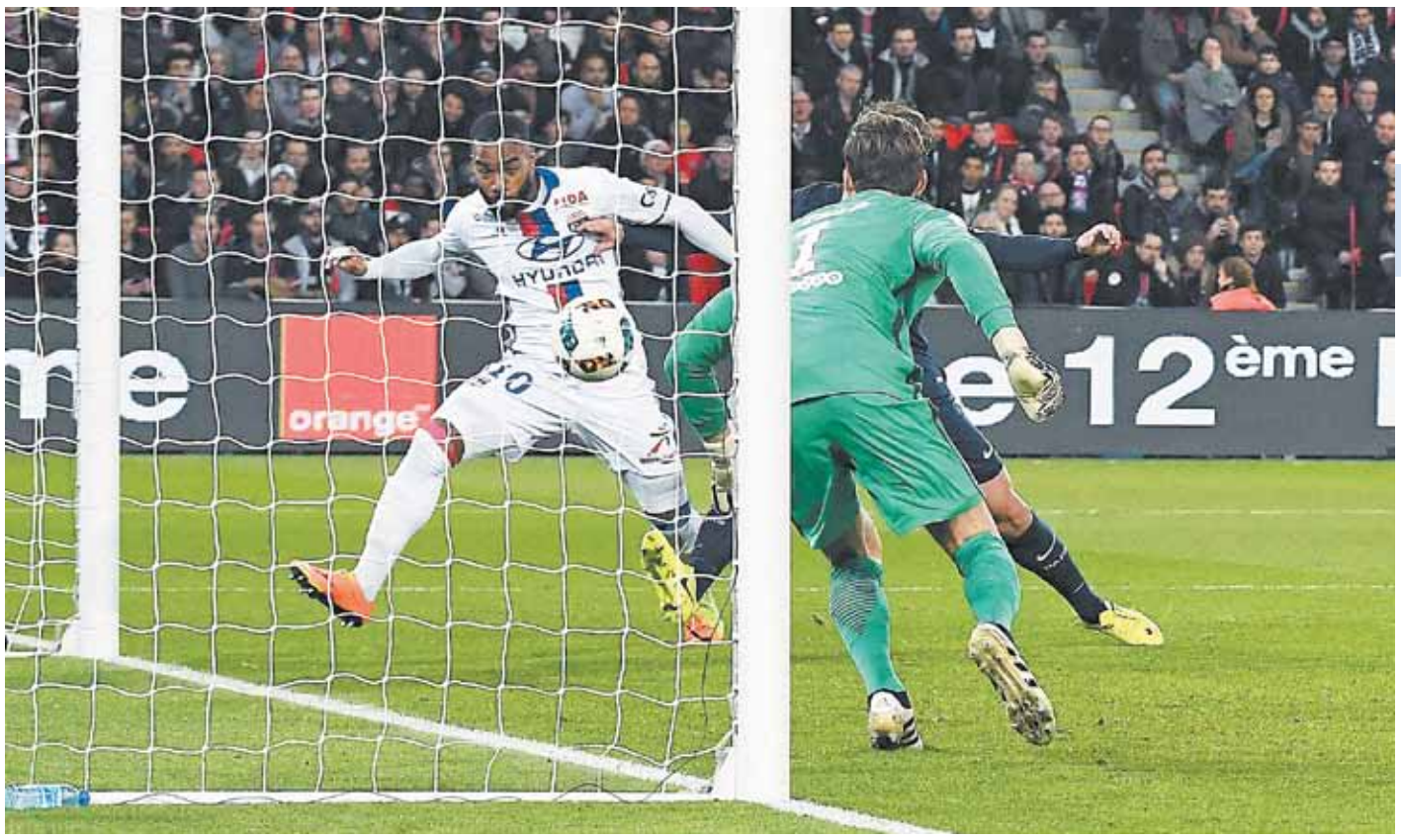

CHRISTOPHE PETIT TESSON

Μεταγραφικά σενάρια ανοιξιάτικης ποδοσφαιρικής νύχτας

Οι κορυφαίες ευρωπαϊκές ομάδες ξέρουν τι θέλουν και μπορούν να το αποκτήσουν

ΡΕΠΟΡΤΑΖ **ΓΙΩΡΓΟΣ ΧΟΥΠΗΣ**

Τα πρωταθλήματα σε όλη την Ευρώπη μπαίνουν στην τελική τους ευθεία, ωστόσο η άνοιξη προσφέρεται για την πρώτη έρευνα αγοράς, εν όψει της καλοκαιρινής μεταγραφικής περιόδου.

Ο κάθε σύλλογος ξέρει πού βαδίζει. Χωρίς αμφιβολία, σε διαφορετικούς εμπορικούς δρόμους κινούνται η Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ, η Μπάγερν ή η Ρεάλ που γνωρίζουν τι θέλουν και έχουν τον τρόπο να το αποκτήσουν. Από την άλλη πλευρά, οι περισσότεροι σύλλογοι χρειάζεται πρώτα να κάνουν μια διεξοδική έρευνα αγοράς για να προχωρήσουν στην κατάλληλη κίνηση. Διαφορετικές υποχρεώσεις, διαφορετικά και τα μεγέθη.

Τα μεταγραφικά σενάρια λοιπόν έχουν ήδη αρχίσει να κυκλοφορούν, με τους πλούσιους συλλόγους να έχουν εντοπίσει τους στόχους τους και να είναι έτοιμοι να ανοίξουν το ταμείο και να ξοδέψουν πολλά εκατομμύρια ευρώ για να προσθέσουν μεγαλύτερη ισχύ στο ρόστερ τους.

Η Τσέλσι του **Ρομάν Αμπράμοβιτς** είναι πολύ κοντά στην κατάκτηση του τίτλου στην Πρέμιερ Λιγκ και σύμφωνα με τα βρετανικά ΜΜΕ έχει ήδη καταστρώσει τα σχέδιά της, καθώς βασικοί ποδοσφαιριστές της έχουν γίνει στόχος άλλων μεγάλων ευρωπαϊκών συλλόγων.

Η Ρεάλ Μαδρίτης, λοιπόν, φημολογείται πως θέλει από την Τσέλσι τον βέλγο τερματοφύλακα **Τιμπό Κουρτουά**, με τον ίδιο πάντως να σκέφτεται περισσότερο τη συνέχεια της παραμονής του στο Λονδίνο, παρά τη μετακόμιση στη Μαδρίτη. Στο στόχαστρο των μερένγκες είναι επίσης και ένας άλλος Βέλγος, ο **Εντεν Αζάρ**. Παράλληλα, είναι γνωστό το ενδιαφέρον των Κινέζων για τον **Ντιέγκο Κόστα**. Ολα αυτά απασχολούν την Τσέλσι που έχει ήδη εντοπίσει τους πιθανούς αντικαταστάτες. Ο **Αντόνιο Κόντε** έχει στρέψει το βλέμμα του στη Μαδρίτη, καθώς θα ήθελε τον **Αντουάν Γκριεζμάν**, αλλά και τον τερματοφύλακα **Γιαν Ομπλακ**. Το θέμα βέβαια είναι τι λέει για όλα αυτά και η Ατλέτικο Μαδρίτης, ομάδα των δύο προαναφερθέντων ποδοσφαιριστών.

Ενα από τα «δυνατά» ονόματα του καλοκαιριού αναμένεται να είναι ένας ακόμα βέλγος ποδοσφαιριστής. Πρόκειται για τον **Ρομέλου Λουκάκου**, τον επιθετικό της Εβερτον, ο οποίος είναι πρώτος σκόρερ στην Πρέμιερ Λιγκ με 21 γκολ (και έξι ασίστ). Για τον 24χρονο ποδοσφαιριστή ενδιαφέρεται η Τσέλσι, ενώ η «Daily Express» ανέφερε ότι έτοιμος να δώσει μάχη για να τον φέρει στο Ολντ Τράφορντ είναι και ο **Ζοζέ Μουρίνιο**. Το κόστος αυτής της μεταγραφής ενδέχεται να αγγίξει τα 80 εκατ. ευρώ, αλλά το ερώτημα είναι αν ο Λουκάκου επιθυμεί να συνεργαστεί πάλι με τον Μουρίνιο, καθώς ο πορτογάλος τεχνικός στη δεύτερη θητεία του στην Τσέλσι τον έδωσε στην Εβερτον.

Επίθεση στη Μαδρίτη προτίθεται – σύμφωνα με τη «Mirror» – να κάνει και η Λίβερπουλ. Ο **Γιούργκεν Κλοπ** θέλει να ενισχύσει το ρόστερ και οι επιλογές του είναι δύο παίκτες της Ρεάλ Μαδρίτης, ο Κολομβιανός **Χάμες Ροδρίγες** και ο 21χρονος **Μάρκο Ασένσιο**. Βασική προϋπόθεση για αυτό βέβαια είναι να καταφέρει να εξασφαλίσει η Λίβερπουλ θέση σε ευρωπαϊκή διοργάνωση, ενώ «παίζει» πάντα η αποχώρηση του **Κουτίνιο**, για τον οποίο έχουν ενδιαφερθεί αρκετοί σύλλογοι, με πρώτη και καλύτερη την Μπαρτσελόνα. Ενας ακόμη επιθετικός που ενδιαφέρει τον Κλοπ είναι ο 20χρονος επιθετικός της Σέλτικ, **Μούσα Ντεμπελέ**, ο οποίος έχει πετύχει 17 γκολ στο πρωτάθλημα Σκωτίας. Οι αντίπαλοι του γερμανού τεχνικού πάντως είναι αρκετοί και δυνατοί. Ο αγγλικός Τύπος αναφέρει ότι τον πρώτο λόγο για την απόκτηση του γάλλου επιθετικού έχει η Τότεναμ, ενώ ενδιαφέρον έχουν δείξει και οι υπόλοιποι μεγάλοι σύλλογοι της Πρέμιερ Λιγκ, αλλά και η Παρί Σεν Ζερμέν.

Στο Σαμπιονά αγωνίζεται ακόμα ένας επιθετικός που αναμένεται να είναι από τα βασικά ονόματα στη μεταγραφική περίοδο του καλοκαιριού. Πρόκειται για τον 25χρονο **Αλεξάντρ Λακαζέτ** της Λυών, ο οποίος έχει πετύχει 23 γκολ στο εφετινό πρωτάθλημα (δεύτερος σκόρερ μετά τον **Καβάνι** της Παρί). Η ομάδα που μπήκε δυνατά στην απόκτησή του ήταν η Ατλέτικο Μαδρίτης, αλλά προς το παρόν το θέμα φαίνεται να «παγώνει», καθώς η γαλλική ομάδα ζήτησε να συμπεριληφθούν στα ανταλλάγματα και δύο νεαροί ποδοσφαιριστές (**Τέο** και **Λούκας Ερνάντεθ**), τους οποίους όμως δεν είναι διατεθειμένος να δώσει ο **Ντιέγκο Σιμεόνε**. Ενδιαφέρον για τον Λακαζέτ έχουν δείξει πάντως τόσο η Λίβερπουλ όσο και η Αρσεναλ.

Ο Αλεξάντρ Λακαζέτ της Λυών πετυχαίνει ένα από τα 23 δικά του γκολ στο εφετινό πρωτάθλημα

ΜΠΑΓΕΡΝ ΜΟΝΑΧΟΥ

Μάτια για τον Καράσκο και τον Σάντσες

Ενας σύλλογος που στοχεύει να μπει δυνατά στη μεταγραφική αγορά είναι η Μπάγερν. Η ομάδα της Βαυαρίας διαθέτει χρήματα και ετοιμάζεται να κάνει τις κινήσεις της, με πρώτη την απόκτηση του Βέλγου **Φερέιρα Καράσκο** της Ατλέτικο Μαδρίτης. Το ποσό που μπορεί να απαιτηθεί σε μια τέτοια περίπτωση φαίνεται υπερβολικό καθώς η ρήτρα που έχει βάλει στο συμβόλαιό του ο ισπανικός σύλλογος αγγίζει τα 100 εκατ. Ενα ακόμα σενάριο που αφορά την Μπάγερν είναι ο **Αλέξις Σάντσες** της Αρσεναλ. Τα δημοσιεύματα αναφέρουν μάλιστα πως ο άνθρωπος που θα μπορούσε να πείσει τον Σάντσες να μετακομίσει στο Μόναχο είναι ο συμπαίκτης του στην Εθνική Χιλής **Αρτούρο Βιδάλ**.

ΕΜΠΑΠΕ

Ενας παίκτης που έχει ήδη προσελκύσει το ενδιαφέρον μεγάλων συλλόγων είναι ο 18χρονος επιθετικός της Μονακό Κίλιαν Εμπαπέ, ο οποίος έχει πετύχει μέχρι στιγμής 19 γκολ σε όλες τις διοργανώσεις. Ο Εμπαπέ θεωρείται ένα από τα σπουδαιότερα ταλέντα στην Ευρώπη και σύμφωνα με τη «Marca», η Ρεάλ Μαδρίτης έκανε κίνηση για την απόκτησή του. Η απάντηση όμως δεν ήταν αυτή που περίμενε ο Φλορεντίνο Πέρεθ. Η ισπανική εφημερίδα ανέφερε ότι ο 18χρονος επιθετικός δεν ενδιαφέρεται στην παρούσα στιγμή να φύγει από τη Μονακό και ενημέρωσε για αυτό τη διοίκηση της γαλλικής ομάδας.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ
www.tovima.gr

ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ & ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Στην ανέμη του χρόνου

Του Πέτρου Ν. Λινάρδου

ΠΟΛΥΣΥΝΘΕΤΗ αθλήτρια, εφάμιλλη της Δομνίτσας Λανίτου-Καβουνίδου. Εμφανίστηκε αμέσως μετά την Απελευθέρωση και για μεγάλο χρονικό διάστημα ήταν εκτός συναγωνισμού... (Το όνομά της Φανή Αργυρίου, που έφυγε πλήρης ημερών αλλά μέσα σε πολύ δύσκολες βιολογικές συνθήκες.) Ετσι αρχίζει με λιτότητα φραστική το σχετικό λήμμα της αθλητικής Εγκυκλοπαίδειας. Και ακολουθεί η καταγραφή των αριθμών μέσα από τους οποίους σχηματοποιείται η αγωνιστική πορεία επί μία δωδεκαετία της θαυμαστής πρωταθλήτριας των 33 πανελλήνιων νικών σε έξι αγωνίσματα στίβου – αρχής γενομένης το 1949. Στα 80 μ. μετ' εμποδίων, μήκος, σφαιροβολία, ακοντισμό, πένταθλο, έπταθλο...

ΣΤΗΝ ΑΝΕΜΗ του χρόνου αυτό που έχει μεγαλύτερη αξία και σημασία δεν είναι μόνο οι επιδόσεις και οι διακρίσεις αλλά και η λειτουργική συνάφεια με την εποχή και το κοινωνικό γίγνεσθαι. Η στατιστική καλά κάνει και ασχολείται με το τι δείχνουν το χρονόμετρο και η μετροταινία. Το ουσιώδες όμως είναι η συνέργεια της πρωταγωνίστριας του στίβου με τον χρόνο όπου έδρασε. Και η «Φανή μας», όπως την αποκαλούσαν οι λιγοστοί φίλοι του στίβου αθλητριών στα πέτρινα χρόνια μετά την Απελευθέρωση και στην ταχύτατη μετεμφυλιακή περίοδο, όταν ο στίβος γυναικών ελάχιστη συμπαράσταση είχε, όπως μας θύμισε ένας έγκυρος μελετητής από πρώτο χέρι αυτού του αθλητικού τομέα, ο Γιάννης Κυριακός. Την εποχή που η Αργυρίου έλαμπε σε πλείστα όσα αγωνίσματα το μερίδιο του στίβου γυναικών από 2 εκατομμύρια δραχμές του προϋπολογισμού του ΣΕΓΑΣ ήταν μόλις 200.000.

ΜΑΘΗΤΡΙΑ του γυμνασίου της Ευαγγελικής Σχολής έκανε τα πρώτα βήματα (1946) σε εποχή που ο οικογενειακός κλοιός ήταν ακόμη σφιχτός για τα κορίτσια. Στη μεγάλη παραγωγική σχολή του γυναικείου στίβου του Πανιωνίου, με τη θερμουργό φροντίδα του Ηλία Μισαηλίδη, άνθησε και καρποφόρησε το πολυσχιδές ταλέντο της. Για να γίνει, τώρα, λιγότερη φειδωλή η Εγκυκλοπαίδεια: «Η μακρόχρονη παραμονή της στον στίβο και η δυναμική επίδρασή της στην ανάπτυξη του στίβου αθλητριών την κατατάσσουν δικαιωματικά πλάι στη Δομνίτσα Λανίτου-Καβουνίδου και τη Σοφία Μπεναρδή». Κορυφαία μιας γενιάς Ελληνίδων που με τόλμη και κοινωνική ευθύνη επαύξησαν το κληροδότημα της πρωτοπορίας που έφερνε τη σφραγίδα του Δημητρού Δάλλα όταν στα δραματικά μεταπροσφυγικά χρόνια αυτός ο «αετός του μικρασιατικού αθλητισμού» θεμελίωνε τον στίβο αθλητριών με το πρώτο τμήμα γυναικών στον Πανιώνιο. Τα ρεκόρ και τα μετάλλια έρχονται και παρέρχονται. Αλλά αυτό που δεν υποκύπτει στον χρόνο είναι ο πραγματικός μαχητής. Και σε αυτό η Φανή Αργυρίου πρωταγωνίστησε και δικαιωματικά κατέχει εξέχουσα θέση.

Αυτοκίνητο

INFO

Το γαλλικό μοντέλο είναι πισωκίνητο, κουπέ, δύο θέσεων, με τούρμπο κινητήρα 1,8 λίτρων και 252 ίππους.

Με άρωμα ρετρό

Η νέα Alpine A110 «πατάει» στις σχεδιαστικές γραμμές του θρυλικού μοντέλου της δεκαετίας του '70

ΤΟΥ **ΝΙΚΟΥ ΛΙΒΑΝΟΥ**

Η πρόσφατη έκθεση της Γενεύης μπορεί να κατακλύστηκε από υπερπολυτελή SUV, επιβλητικά crossover, ηλεκτρικά και φουτουριστικά μοντέλα με οικογενειακό προσανατολισμό, όμως για ακόμα μία φορά οι επισκέπτες στάθηκαν περισσότερο στις σπορ προτάσεις, και ιδίως σε αυτές που αναδύονται από το ένδοξο παρελθόν. Οπως συνέβη με την εντυπωσιακή Alpine A110, που μαγνήτισε τα βλέμματα των επισκεπτών, κυρίως με τις σχεδιαστικές αναφορές της στο ένδοξο αγωνιστικό παρελθόν της φίρμας τις δεκαετίες του '50 και του '60. Η νεότερη Alpine A110 τηρεί τα έθιμα που θέλουν τα σπορ μοντέλα να έχουν τον κινητήρα πίσω από την πλάτη των δύο καθισμάτων, στη συγκεκριμένη περίπτωση τούρμπο μοτέρ βενζίνης 1.800 κ.εκ. 252 ίππων και κίνηση στους πίσω τροχούς.

Το εργοστάσιο υπόσχεται ότι αργότερα – και μόλις ξεκινήσει η παραγωγή του μοντέλου – θα δούμε και μια πιο ισχυρή έκδοση με απόδοση 300 ίππους! Οι επιδόσεις αρκούντως ικανοποιητικές: τα 0-100 έρχονται σε 4,5 δευτερόλεπτα ενώ η τελική του περιορίζεται ηλεκτρονικά στα 250 χλμ./ώρα. Οι σπορ επιδόσεις του δεν οφείλονται μόνο στους 252 ίππους αλλά και στο πανάλαφρο αμάξωμα – που είναι κατασκευασμένο κατά 96% από αλουμίνιο – των 1.080 κιλών.

Η εντυπωσιακή Alpine δεν ξεπερνά σε μήκος τα 4,17 μέτρα και το ύψος της είναι μόνο 1,25 μέτρα. Πάντως το εσωτερικό σε καμία περίπτωση δεν ακολουθεί τη ρετρό συνταγή των σπορ, διθέσιων μοντέλων που τα ήθελε λιτοδίαιτα. Αντιθέτως, ο οδηγός περιβάλλεται από ηλεκτρονικά καλούδια, που τα ελέγχει μέσω του ψηφιακού πίνακα οργάνων με μια μεγάλη οθόνη αφής. Το πιο ευχάριστο είναι ότι η Alpine A110 δεν θα μείνει για πολύ καιρό γυαλισμένη και στάσιμη στις εκθέσεις, αφού η γαλλική φίρμα θέλει να τη λανσάρει όσο πιο γρήγορα γίνεται. Ετσι οι πωλήσεις της θα ξεκινήσουν το ερχόμενο φθινόπωρο από τη Γαλλία, με την Alpine να υπόσχεται να κατασκευάσει για αρχή μόλις 1.955 μονάδες. Θα κοστίζει κάτι παραπάνω από 58.000 ευρώ.

SKODA VISION E CONCEPT

Ο προάγγελος των ηλεκτρικών

Η «επιδερμική» παρουσίαση της Skoda στη συνεχώς ανερχόμενη κατηγορία των SUV και crossover φαίνεται να έχει παρέλθει και πλέον η γερμανοθρεμμένη φίρμα – κάτω από τα ισχυρά «φτερά» της VW – μετά το Yeti και το Kodiaq αναμένεται να ανοίξει και άλλο την «τράπουλα» των SUV μοντέλων της.

Ειδικότερα, η Skoda πλασάρει τις τελευταίες ημέρες, προς το παρόν μέσα από ένα ευκρινές σκίτσο, το πρωτότυπο Vision E Concept, που ευελπιστεί να ενισχύσει την γκάμα της στην κατηγορία των crossover.

Η Skoda αναφέρει ότι το συγκεκριμένο μοντέλο – που προς το παρόν είναι σε φουτουριστική μορφή – θα είναι ηλεκτρικό και πιθανόν να αποδίδει ως και 300 ίππους. Στην παραγωγή θα το δούμε μετά το 2019.

Το Vision E Concept αναμένεται να αποκαλυφθεί στην έκθεση αυτοκινήτου της Σανγκάης, εκεί όπου θα παρελάσουν και άλλα ευρωπαϊκά μοντέλα, ποντάροντας ακόμη περισσότερο στην ανερχόμενη αγορά της Ασίας.

Το εντυπωσιακό σε σχεδίαση μοντέλο έχει μήκος 4,64 μέτρα, στοιχείο που το κατατάσσει στη μεγάλη κατηγορία των SUV (είναι λίγο πιο μικρό από το Kodiaq).

Μεγάλες διαστάσεις συνεπάγονται και μεγάλο χώρο για τους επιβάτες, αν και η διάταξη προς το παρόν είναι για τέσσερις εύσωμους επιβάτες. Θα βασίζεται στο δημοφιλές και από άλλα μοντέλα της VW πάτωμα MEB του ομίλου VW.

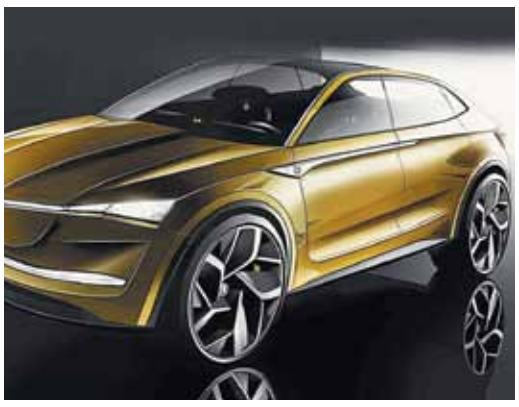

Επίσης το Vision E Concept δίνει μια πρώτη γεύση από το ηλεκτρικό μέλλον της Skoda, ενώ όπως έχει γίνει γνωστό η φίρμα θα έχει στην γκάμα της ως το 2025 άλλα τρία ηλεκτρικά αυτοκίνητα και ένα υβριδικό plug-in (επαναφορτιζόμενο), ως η πιο οικολογική εκδοχή του Superb.

Το Vision E Concept θα κινείται από δύο ηλεκτροκινητήρες, έναν σε κάθε άξονα, και η συνδυαστική ισχύς τους θα αγγίζει τους 300 ίππους.

Περισσότερες πληροφορίες για το νέο Vision E Concept σε λίγες εβδομάδες, με την αποκάλυψή του στο σαλόνι της Σανγκάης.

ΜΙΚΡΑ ΝΕΑ

Σημαντική πρόοδο σημείωσε το BMW Group στον τομέα της βιωσιμότητας. Συγκεκριμένα, η βαυαρική φίρμα μείωσε τις εκπομπές CO_2 νέων οχημάτων που πουλήθηκαν στην Ευρώπη κατά περίπου 41% μεταξύ 1995 και 2016. Ο ευρωπαϊκός στόλος οχημάτων κατέγραψε μέση κατανάλωση 4,6 λίτρα ντίζελ/100 χλμ. ή 5,6 λίτρα βενζίνης/100 χλμ.

Bugatti ποδήλατο αξίας 36.000 ευρώ

Η Bugatti κατασκεύασε ένα από τα πιο ελαφριά και πανάκριβα ποδήλατα. Το PG Bugatti είναι κατασκευασμένο κατά 95% από ανθρακονήματα, με αποτέλεσμα το βάρος του να αγγίζει τα 5 κιλά. Θα κατασκευαστεί σε 667 τεμάχια και θα κοστίζει 36.000 ευρώ.

Ενα στα τέσσερα είναι SUV

Σύμφωνα με τη γνωστή εταιρεία στατιστικών, την JATO, ένας στους τέσσερις ευρωπαίους νέους ιδιοκτήτες αυτοκινήτου προτίμησε πέρυσι ένα SUV ή κάποιο από τα καινούργια crossover. Συγκεκριμένα, από τα 17 εκατομμύρια καινούργια αυτοκίνητα που πουλήθηκαν πέρυσι στην Ευρώπη το 25% αφορούσε ένα SUV.

Ο δαίμων του τυπογραφείου

Ο δαίμων του τυπογραφείου χτύπησε το προηγούμενο Σάββατο 25 Μαρτίου τη μηνιαία 20σέλιδη έκδοση του autohub, με αποτέλεσμα στη δισέλιδη παρουσίαση του νέου ηλεκτρικού Smart ED η φωτογραφία του Fortwo να αφορά την προηγούμενη γενιά και όχι τη σημερινή που έπρεπε να συνοδεύει τη σχετική παρουσίαση.

Εμπιστευτικά

Του Ι. Κ. Πρετεντέρη

@ jpretenteris@dolnet.gr

- Και σε πίστεψαν;

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: ICON /ΧΡΗΣΤΟΣ ΝΤΟΥΝΤΟΥΜΗΣ

Καλώς τα φαντάσματα!..

Ευτυχώς που ήλθαν *«τα φαντάσματα του παρελθόντος»* (όπως τα αποκάλεσε και ο Πρωθυπουργός...) για να επιβεβαιώσουν το αυτονόητο: *εδώ που φθάσαμε δεν υπάρχει άλλη λύση από τις εκλογές.*

Το οποίο (για να είμαι δίκαιος) δεν το λένε μόνο *«τα φαντάσματα του παρελθόντος».* Το λέει η απλή λογική αλλά και όλο περισσότερος κόσμος.

Κατ' αρχήν εκλογές ζητάει εδώ και έναν χρόνο η αξιωματική αντιπολίτευση με τον **Μητσοτάκη**. Ακόμη και μερικοί ανόητοι στη ΝΔ που άλλα έλεγαν και άλλα νόμιζαν στην αρχή, την πάτησαν.

Προσέρχονται τώρα στα λόγια του αρχηγού τους – με τα φτερά κομμένα και με τους επαίνους του ΣΥΡΙΖΑ στην καμπούρα τους.

Υστερα (και με μια χρονική καθυστέρηση) εκλογές θέλει και το ΠαΣοΚ. Τι λέτε να εννοεί όταν μιλάει για την ανάγκη *«στρατηγικής ήττας»* του ΣΥΡΙΖΑ; Να χάσει στο χόκεϊ επί πάγου;

Οταν λοιπόν ο κυβερνητικός εκπρόσωπος μιλάει για *«απόλυτη ταύτιση»* του **Κ. Σημίτη** με *«τη σημερινή γραμμή της ΝΔ και του Κυριάκου Μητσοτάκη»* μάλλον μιλάει για άλλη χώρα.

Για εκείνη τη μακρινή χώρα όπου (σύμφωνα με την *«Αυγή»*) *«πρόθυμους για να βγει από την απομόνωση ψάχνει ο Κυρ. Μητσοτάκης».* Σωστό. Μεγάλη μοναξιά πρέπει να αισθάνεται με καμιά δεκαπενταριά μονάδες προβάδισμα στις δημοσκοπήσεις.

Του έκατσε; Προφανώς του έκατσε. Αλλά το ρίσκαρε για να του κάτσει.

Διότι όταν πέρυσι τέτοια εποχή ο πρόεδρος της ΝΔ διατύπωσε το αίτημα για εκλογές θα μπορούσε να φανεί γραφικός αν η κυβέρνηση αποδεικνυόταν ικανός διαχειριστής, αν είχε βάλει τη χώρα σε πορεία σταθερότητας και αν η αντιπολίτευση παρέπαιε στις δημοσκοπήσεις.

Εκτίμησε πως θα συμβεί το αντίθετο. Και έως τώρα οι οιωνοί τον επιβραβεύουν χωρίς σοβαρό κίνδυνο πλέον να τον διαψεύσουν.

Διότι έτσι όπως τα κατάντησε η κυβέρνηση, το πολιτικό της κεφάλαιο έχει εξαντληθεί είτε κλείσει είτε δεν κλείσει η αξιολόγηση. Και οι εκλογές καθίστανται όχι επιλογή αλλά μονόδρομος. Θέμα χρόνου.

Ο αντίλογος της κυβέρνησης περιορίζεται όλο και περισσότερο στην εθελοδουλία των βουλευτών της και σε μια ένσταση αρχής: *την ανάγκη πολιτικής σταθερότητας.*

Επί της ουσίας, η ένσταση είναι βάσιμη. Αλλά την πολιτική σταθερότητα οι κυβερνήσεις την επιβάλλουν, δεν την εκμαιεύουν παραμένοντας απλώς στην εξουσία.

Και ύστερα ο ΣΥΡΙΖΑ έχει προκαταβολικά νομιμοποιήσει με το παράδειγμά του όσους προτάσσουν τις κάλπες ως λύση.

Αφενός, όταν ήταν στην αντιπολίτευση ακολούθησε πρώτος μια πολιτική ασφυξίας τής (τότε) κυβέρνησης **Σαμαρά** ζητώντας εκλογές τρεις φορές την ημέρα.

Αφετέρου, όταν προκάλεσε ο ίδιος δύο εκλογές και ένα δημοψήφισμα μέσα σε εννέα μήνες. Με τέτοιο ρεκόρ αποσταθεροποίησης, δεν διαθέτει τώρα πολλά επιχειρήματα υπέρ της σταθερότητας.

Ακόμη περισσότερο όταν όποιος ζητάει εκλογές δεν αποσταθεροποιεί απαραιτήτως τη χώρα από τη στιγμή που δεν μπορεί να τις επιβάλλει. Αυτό είναι στο χέρι μόνο της κυβέρνησης – και του Προέδρου της Δημοκρατίας, αν παραιτηθεί αλλά δεν προβλέπεται κάτι τέτοιο...

Στο πλαίσιο αυτό, η ανακυκλούμενη φημολογία για πιέσεις των δανειστών ώστε να ψηφισθούν τα μέτρα και από την αντιπολίτευση μάλλον ανήκει στον χώρο της βαρύγδουπης ανοησίας.

Από τη στιγμή που η αντιπολίτευση επιθυμεί εκλογές με σχεδόν απόλυτη βεβαιότητα επικράτησης, με τι θα την απειλήσουν κυβέρνηση και δανειστές; Πως αν δεν ψηφίσει θα της κάνουν το χατίρι; Ή μήπως θα της κόψουν το νερό να ξεραθούν τα λάχανα που δεν έχει;

Καλώς ή κακώς, διαφυγή δεν υπάρχει. Η κυβέρνηση θα βαδίσει έως τις εκλογές τον μοναχικό δρόμο που επέλεξε μετά τις τελευταίες εκλογές.

Εκτός φυσικά και αν ο υπουργός Αμυνας (όπως ενθουσιωδώς προανήγγειλε) φέρει ένα νέο *Σχέδιο Μάρσαλ* και μάλιστα χωρίς Μνημόνιο από την Αμερική. Τότε αλλάζουν τα πράγματα.

Υπό την προϋπόθεση φυσικά ότι ο Πρόεδρος **Τραμπ** ξέρει τι είναι το *Σχέδιο Μάρσαλ.* Πού βρίσκεται η Ελλάδα. Και ποιος είναι ο **Καμμένος.**

Μπελογιάννης

Η έντονη διαμάχη για τις τιμές στον Νίκο Μπελογιάννη σφράγισε τον δημόσιο διάλογο. Μια διαμάχη που ξάφνιασε πολλούς για το πάθος της.

Προσωπικά δημοσίευσα την άποψή μου και αφουγκράστηκα τις πολλές αντιδράσεις *(«Τα Νέα»,* **28/3).**

Μια διευκρίνιση. Προφανώς ο *Μπελογιάννης* **ούτε είναι ούτε επιζήτησε ποτέ να γίνει** *«ήρωας της δημοκρατίας».* **Είναι όμως ήρωας του ΚΚΕ. Και το ΚΚΕ αποτελεί μέρος της μεταπολιτευτικής δημοκρατίας μας. Δικαιούται όχι δικαίωση αλλά σεβασμό στην ιστορία του.**

Και δύο παρατηρήσεις.

Πρώτον, **η δημοκρατία είναι καθεστώς ιστορικής μεγαλοψυχίας.**

Δεύτερον, **η άσκηση της ιστορικής μεγαλοψυχίας στο όνομα της δημοκρατίας αποτελεί ευγενές προνόμιο των νικητών.**

Αυτά και τίποτε άλλο.

Το βαρίδι και το ταβάνι

Πριν από λίγες μέρες, η *Δημοκρατική Συμπαράταξη* ξεκίνησε μια σειρά εκδηλώσεων. Εγινε μία και στη Λάρισα. Σε κάποια αίθουσα, το τοπικό ΠαΣοΚ μάζεψε τους τοπικούς πασόκους για να κουβεντιάσουν.

Μόνο που ενώπιόν τους δεν εμφανίστηκε το ΠαΣοΚ αλλά μια *«Αγία Τετράς, ελέησον ημάς»* την οποία αποτελούσαν το εν λόγω ΠαΣοΚ και άλλοι τρεις από τη ΔΗΜΑΡ, τις Κινήσεις και τον **Παπανδρέου**. Μαγική εικόνα.

Δεν υπήρξε πρόβλημα. Εως ότου ο **Πετσάλνικος** που πήγε εκεί εκ μέρους του *Παπανδρέου* άρχισε να αναπτύσσει τις γνωστές ιστορίες ότι *«μας έριξαν»* κ.τ.λ. και γενικώς να ομιλεί υπέρ του *Παπανδρέου.*

Περί ορέξεως του *Πετσάλνικου*, κολοκυθόπιτα.

Η αίθουσα όμως που ήταν το ΠαΣοΚ το οποίο είχε διασπάσει ο *Παπανδρέου* άρχισε να φουντώνει. Κανένας κανονικός άνθρωπος δεν πάει σε εκδήλωση του κόμματός του για να του βρίσουν το κόμμα εκείνοι που το βούλιαξαν.

Ο **Κεγκέρογλου** (που εκπροσωπούσε το ΠαΣοΚ και καθόταν δίπλα στον *Πετσάλνικο*) έκανε επιδεικτικά τον σταυρό του. Η αίθουσα άρχισε να διαμαρτύρεται και να αποδοκιμάζει τον *Πετσάλνικο* όλο και εντονότερα.

Τελικά ο *Κεγκέρογλου* παρενέβη, κήρυξε τον *Πετσάλνικο* εκτός θέματος και γλίτωσε τον πρώην πρόεδρο της Βουλής από την επαπειλούμενη χειροδικία.

Επιμύθιο; Αν αναρωτιέστε γιατί δεν τσιμπάει το ΠαΣοΚ στις δημοσκοπήσεις η εξήγηση είναι απλή: *κατ' αρχήν επειδή κουβαλάει ένα βαρίδι.*

Κουβαλάει τον *Παπανδρέου* και όσους αντί να αναζητήσουν μια προοπτική ψάχνουν για κάποια δικαίωση.

Αυτή όμως είναι η μισή εξήγηση. Διότι αν το ΠαΣοΚ κουβαλάει ένα βαρίδι που λέγεται *Παπανδρέου*, έχει και ένα ταβάνι που λέγεται **Μητσοτάκης.**

Από τη στιγμή που (για διάφορους λόγους) ο *Μητσοτάκης* πιστώθηκε προνομιακά το ρεύμα απόρριψης της κυβέρνησης, οι ενδιάμεσοι σταθμοί δυσκόλεψαν.

– Εγώ ΠαΣοΚ είμαι αλλά να φύγει πρώτα ο Τσίπρας και βλέπουμε!

Είναι μια συνηθισμένη φράση που ακούγεται από παλαιούς ψηφοφόρους του ΠαΣοΚ. Καλώς ή κακώς, το *«αντι-ΣΥΡΙΖΑ»* ρεύμα στην κοινωνία μας είναι σήμερα πολύ πιο ισχυρό από το παλαιό *«αντιδεξιό».*

Αν δεν απατώμαι, μόνο ο **Πολύδωρας,** ο **Βέλτσος** και η **Αντζη Σαμίου** απέμειναν στον ΣΥΡΙΖΑ αλλά δεν τους κόβω για μεγάλο αντίβαρο.

Ενα βαρίδι κι ένα ταβάνι όμως είναι πολύ πράγμα για ένα κόμμα.

Κυρίως όταν δεν κάνει τίποτα για να απαλλαγεί από το πρώτο και να ξεπεράσει το δεύτερο.

ΒΗΜΑτοδότης
ΚΥΡΙΑΚΗ 02 04

Πώς ο Τσίπρας ξεγέλασε την Κατσέλη

Δυσαρεστημένη και κυρίως απογοητευμένη, μπορώ να σας διαβεβαιώσω, είναι η **Λούκα Κατσέλη** με τον **Αλέξη Τσίπρα**. Ο Πρωθυπουργός είχε υποσχεθεί στην πρώην πρόεδρο της Εθνικής Τράπεζας, μετά την αποχώρησή της από την προεδρία της τράπεζας, να την τοποθετήσει στη θέση του επικεφαλής στο Κέντρο Πολιτισμού Ιδρυμα Σταύρος Νιάρχος, εκεί δηλαδή που τοποθετήθηκε για 17 μόνο ώρες ο **Γιώργος Κιμούλης**.

Η Λούκα μαθαίνω πως έφαγε χοντρή πόρτα από τον Αλέξη. Οι ημέρες περνούσαν αλλά από το Μέγαρο Μαξίμου δεν υπήρχε καμία ενόχληση. Ετσι, αφού της είχε υποσχεθεί τέτοια θέση ο Πρωθυπουργός, αποφάσισε να κινηθεί εκείνη προς τον κ. Τσίπρα. Προσπάθησε να επικοινωνήσει τηλεφωνικώς μαζί του. Παρά τις επίμονες προσπάθειές της, ο Πρωθυπουργός δεν έβγαινε στο τηλέφωνο. Καμία απολύτως ανταπόκριση. Οι κλήσεις έμεναν αναπάντητες και απαυδισμένη η κυρία Κατσέλη αποφάσισε να απευθυνθεί στον υπουργό Οικονομικών **Ευκλείδη Τσακαλώτο**. Αλλά και από εκεί το τηλέφωνο έδειχνε συνεχώς κατειλημμένο.

Για την ιστορία σάς πληροφορώ ότι προτού ο κ. Τσίπρας υποσχεθεί το ΚΠΙΣΝ στην κυρία Κατσέλη, της έταξε μια άλλη θέση. Να την τοποθετήσει πρόεδρο του νέου Υπερταμείου. Παράλληλα με την πρόταση αυτή, της ζήτησε και ένα... ρουσφετάκι: Να μεσολαβήσει ώστε ως ενεργός πρόεδρος της Εθνικής Τράπεζας να πείσει τον διευθύνοντα σύμβουλο της Τράπεζας **Λ. Φραγκιαδάκη** να παραιτηθεί. Η Λούκα τού απάντησε πρώτον για το Υπερταμείο ότι δεν μπορεί να πάρει αυτή τη θέση γιατί δεν... ξέρει να πουλάει, ότι δεν είναι... πωλήτρια και όσο για το ρουσφετάκι που της ζήτησε ο Πρωθυπουργός τού είπε (κάπως συνεσταλμένα θα έλεγα) ότι δεν μπορεί να κάνει κάτι τέτοιο. Εν συνεχεία ο κ. Τσίπρας επέμεινε για τη θέση του Υπερταμείου με τη Λούκα να αρνείται. Και όταν άκουσε τη δικαιολογία ότι *«δεν ξέρει να πουλάει»*, αυτός με το γνωστό αφοπλιστικό χαμόγελό του της απάντησε: *«Μα ποιος σου είπε πως θέλω να πουλήσω;»*. Εκτοτε ο κ. Τσίπρας θα πρέπει να έχει βάλει φραγή εισερχομένων κλήσεων στο τηλέφωνο της κυρίας Κατσέλη.

Who is Kerasina?

Επεισοδιακό έμαθα πως ήταν το ΔΣ της Εθνικής Τράπεζας την περασμένη Πέμπτη. Σε μία κατά τα άλλα τυπική συνεδρίαση για την επικύρωση των αποτελεσμάτων του 2016, τα νερά τάραξε ο αναπληρωτής διευθύνων σύμβουλός της **Δημήτρης** (για τους φίλους *«Μίμης»*) **Δημόπουλος**. Μιλώντας στα αγγλικά, μιας και πλέον η πλειοψηφία των μελών του ΔΣ είναι ξένοι, το επί 41 χρόνια στέλεχος της Εθνικής ανακοίνωσε την αποχώρησή του από τον όμιλο και μάλιστα άμεσα!

Ο Παναγιώτης Σκουρλέτης είναι υπουργός Εσωτερικών και συμπεριφέρεται ως υπουργός Ενέργειας. Γιατί άραγε; Τι σκελετούς έχει αφήσει πίσω του στην οδό Αμαλιάδος στους Αμπελοκήπους και σπεύδει καθημερινά στα κανάλια και απολογείται για τα χάλια της ΔΕΗ;

Πού χάθηκε αυτή η ψυχή; Εκείνη η προσωπική διαφορά η οποία θα οδηγούσε, όπως μας έλεγε, μετά το 2019 σε αύξηση των συντάξεων αποτελεί σήμερα τη βάση νέων μειώσεων. Κατά μία εκδοχή ο... αθεόφοβος εξαπάτησε ακόμα και τον Πρωθυπουργό υποσχόμενος ότι με κανέναν τρόπο δεν πρόκειται να μειωθούν οι συντάξεις. Μήπως γι' αυτόν τον λόγο τον έκρυψε ο κ. Τσίπρας; Και τον έστειλε να κάνει παρέα στο γυάλινο κτίριο μαζί με τον Τέρενς Κουίκ;

Του ΚΩΣΤΑ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

Επικράτησε στην αίθουσα άκρα του τάφου σιωπή. Μετά τις πρώτες στιγμές αμηχανίας τον λόγο πήραν ο πρόεδρος της ΕΤΕ **Παναγιώτης** (για τους φίλους «Τάκης») **Θωμόπουλος** και ο διευθύνων σύμβουλος **Λεωνίδας** (για τους φίλους «Λεό») **Φραγκιαδάκης**, οι οποίοι εξήραν τη συμβολή του κ. Δημόπουλου στη μεγέθυνση του ομίλου. Εν συνεχεία τον λόγο πήρε ο πρόεδρος της ΟΤΟΕ **Σταύρος Κούκος** ο οποίος τον ρώτησε πότε λήγει η θητεία του. *«Τον Ιούνιο του 2018 απάντησε ο Μίμης». «Τότε γιατί παραιτείστε τώρα;»* τον ξαναρώτησε. Αφωνία για δεύτερη φορά στο ΔΣ. Αν έπεφτε καρφίτσα, μου είπαν, θα ακουγόταν.

Με αφωνία λοιπόν ολοκληρώθηκε η συνεδρίαση αλλά μετά, ως αντιστάθμισμα, ακολούθησαν κρασί και μεζέδες (όχι τίποτα σπουδαίο, κεφτεδάκια, τυροπιτάκια και ολίγον σολομός – έτσι, για την τιμή των όπλων). Τα ξένα μέλη του ΔΣ «την έπεσαν» (στα αγγλικά και όχι στα γαλλικά) ξανά στον Δημόπουλο για να μάθουν τι συμβαίνει. Ο ίδιος αρνήθηκε να απαντήσει αφήνοντας ηθελημένα, όπως μου λένε, ερωτηματικά. Κατόπιν ρώτησαν τον κ. Θωμόπουλο εάν θα παραιτηθεί και αυτός. Ο τελευταίος, με τη γνωστή ευγένεια που πάντοτε τον διακρίνει, απάντησε: *«Ολα στην ώρα τους».*

Ο κύβος λοιπόν ερρίφθη, με την αποκάλυψη του σχεδίου του κ. Φραγκιαδάκη για μεγάλες διοικητικές αλλαγές στην τράπεζα. Ο Λεό μάλιστα ετοιμάζει και άλλη μεταγραφή. Τη γνωστή σύμβουλο του αντιπροέδρου της κυβέρνησης **Γιάννη Δραγασάκη**, αρμόδια για τραπεζικά θέματα **Κερασίνα Ραυτοπούλου.** *«Who is Kerasina;»* αναρωτήθηκαν οι ξένοι του ΔΣ της Εθνικής.

Το «κονέ», μου λένε, για να πάει η Κερασίνα στην Εθνική έγινε από τη διευθύντρια του γραφείου τού κ. Φραγκιαδάκη, την οποία «κληρονόμησε» από τον αείμνηστο *Αλέξανδρο Τουρκολιά*. Εως τώρα η Κερασίνα Ραυτοπούλου ήταν το μάτι και το αφτί του αντιπροέδρου της κυβέρνησης στις τράπεζες και στο ΤΧΣ. Οπως λένε στην τραπεζική πιάτσα, ο Λεό θα κάνει τα πάντα για να μείνει στη θέση του, μετά την κόντρα που ξέσπασε πέρυσι με τον βασικό μέτοχο της τράπεζας, το ΤΧΣ, για το θέμα της προεδρίας της.

Εκείνο που απομένει να δούμε είναι εάν του Λεό θα του βγει το πλάνο, έως και την ερχόμενη γενική συνέλευση της τράπεζας τον Ιούνιο, καθώς μπορεί ο Πρωθυπουργός να ξαναθυμηθεί το... ρουσφετάκι που είχε ζητήσει από τη Λούκα Κατσέλη και όλα να ανατραπούν.

Επειδή πολλοί με ρωτούσαν ποιον υπουργό εννοούσα όταν έγραφα ότι κάθεται βαθιά στην καρέκλα του στο Μέγαρο Μαξίμου και φιλοσοφεί – και που δημιούργησε μια εταιρεία δημοσκοπήσεων, η οποία πάτωσε και άφησε τους εργαζομένους της απλήρωτους – σας πληροφορώ ότι είναι ο ίδιος που έκλαιγε με μαύρο δάκρυ στην αγκαλιά του Ακη, στο Συνέδριο του ΠαΣοΚ, όταν ο **Ακης Τσοχατζόπουλος** έχασε την προεδρία από τον **Κώστα Σημίτη**. Το κλάμα και ο οδυρμός τού εν λόγω υπουργού έλαβαν χώρα στο γραφείο του Ακη και ήταν τόσο ταραγμένος που *«η χώρα έχασε έναν ηγέτη»* σε σημείο που ο κ. Τσοχατζόπουλος αναγκάστηκε να του δώσει ένα μαντιλάκι να σκουπίσει τα δάκρυά του.

Το διαζύγιο της χρονιάς

Είναι της μόδας τα διαζύγια, όπως και εσείς διαπιστώνετε, στον καιρό της κρίσης. Είναι τέτοιες οι συνθήκες, οικονομικές, κοινωνικές και άλλες, που πολλές φορές τα επιβάλλουν. Τελευταίως, άλλωστε, είδαν το φως της δημοσιότητας κάμποσα διαζύγια.

Ομως αυτό που θα έλθει προσεχώς θα διεκδικήσει επαξίως τον τίτλο του «διαζυγίου της χρονιάς». Γιατί απλούστατα τα έχει όλα: πολιτική, χρήμα, πάθος και έρωτες.

Λεπτομέρειες δεν μου επιτρέπεται να δώσω, δεν ταιριάζει βλέπετε ούτε στον χαρακτήρα μου ούτε στα ήθη της εφημερίδας. Ωστόσο, δεν μπορώ παρά να σας προειδοποιήσω ότι μόλις κατατεθεί η αίτηση διαζυγίου θα προκαλέσει πάταγο.

Η διαδρομή ενός πιστολιού

Σε ειδική προθήκη στο φουαγέ της αίθουσας των συνεδρίων του Περισσού βρίσκεται το πιστόλι Walther, γερμανικής κατασκευής, που ανήκε στον *Νίκο Μπελογιάννη*. Είναι το πιστόλι που παραχώρησε για λίγες ώρες ο γενικός γραμματέας του ΚΚΕ **Δ. Κουτσούμπας** στη Μόνιμη Εκθεση που εγκαινιάστηκε στην Αμαλιάδα στο σπίτι που γεννήθηκε ο ήρωας του ΚΚΕ. Μάλιστα τον είχε ρωτήσει ο πρωθυπουργός **Αλ. Τσίπρας** πώς βρέθηκε το όπλο στα χέρια του ΚΚΕ και εκείνος του είχε απαντήσει ότι *«το κρύβανε οι αγωνιστές και γι' αυτό δεν πρέπει ποτέ να χαθεί»*.

Για αυτό και το πήρε πίσω, μαζί με τη θήκη και τα δερμάτινα γάντια του Μπελογιάννη. Το όπλο το είχε ως πολιτικός επίτροπος στον ΔΣΕ και θεωρείται απίθανο να μην το είχε μαζί του κατά την υποχώρηση προς την Αλβανία και ενώ τους καταδίωκε ο Εθνικός Στρατός. Ετσι δεν αποκλείεται το πιστόλι να ήταν στο αρχείο που είχε το ΚΚΕ αρχικά στη Ρουμανία και κατόπιν στη Μόσχα και να επέστρεψε στην Ελλάδα το 1989-90 όταν έφθασε στην Αθήνα από τη σοβιετική πρωτεύουσα το κοντέινερ με το αρχείο του ΚΚΕ, λίγο καιρό προτού διαλυθεί η ΕΣΣΔ.

ΤΟ ΒΗΜΑ *παρουσιάζει*

Δεξιοτεχνικό, διαχρονικό, προφητικό μυθιστόρημα

Φανταστική περιπέτεια

ΚΡΑΤΙΚΟ ΒΡΑΒΕΙΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΟΣ

Η ιστορία του δημοσίου υπαλλήλου και ατάλαντου συγγραφέα Αλέξανδρου Καπάνταη λειτουργεί ως άξονας για την αναζήτηση της παθογένειας που κατατρώει την ελληνική μεταπολιτευτική πραγματικότητα.

Το βιβλίο, εστιάζοντας στη δεκαετία του ‘80, μας βοηθά να κατανοήσουμε πώς η φούσκα της εποχής, και η νεοελληνική κουλτούρα που διαμόρφωσε, επέφερε τη σημερινή κρίση και, έτσι, συμβάλλει στην ερμηνεία των όσων ζούμε.

μαζί

ΕΠΟΧΕΣ

Το θρυλικό μηνιαίο περιοδικό πνευματικού προσανατολισμού του Δημοσιογραφικού Οργανισμού Λαμπράκη με κείμενα διανοουμένων και συγγραφέων της γενιάς του ’30 και αποκλειστικότητες από ξένα περιοδικά διεθνούς κύρους, για τη λογοτεχνία, την τέχνη, την επιστήμη.

Αυτή την εβδομάδα το τεύχος - αφιέρωμα στον ΣΑΡΤΡ, που κυκλοφόρησε τον Ιούνιο του 1966.

και

BHMAgazino

Την Κυριακή 9 Απριλίου με **ΤΟ ΒΗΜΑ**

COSMOTE

ο κόσμος μας, εσύ.

COSMOTE One

Ο #1 μπαμπάς αλλάζει τις παλιές συνήθειες!
Γιατί τώρα, προσθέτει στο **COSMOTE One** το καρτοκινητό του παιδιού του,
για να έχει κάθε μήνα:
Δωρεάν 1000΄ προς το σταθερό και τα κινητά της οικογένειας
και **1GB δώρο** για να σερφάρει ξέγνοιαστα.

Ισχύει για What's Up, με αυτόματη μηνιαία ανανέωση 10€.

Μάθε περισσότερα στο **cosmote.gr/one**

ΟΤΕ
ΟΜΙΛΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

ΤΟ ΒΗΜΑ
ΝΕΕΣ ΕΠΟΧΕΣ
www.tovima.gr/opinions/
ΙΔΕΕΣ | ΓΡΑΜΜΑΤΑ | ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

ΟΙ ΔΥΟ ΠΥΛΩΝΕΣ ΤΗΣ ΔΥΣΗΣ

Οι «οφειλές» της Ευρώπης στην αρχαία Ελλάδα και στη Ρώμη - Μια συζήτηση του **Γιώργη Γιατρομανωλάκη** με τον ακαδημαϊκό και καθηγητή Λατινικής Φιλολογίας στο ΑΠΘ **Θεόδωρο Παπαγγελή** για τη σχέση μας με τους αρχαίους, τη μετάφραση των λατίνων συγγραφέων και τα σχέδια της Ακαδημίας Αθηνών

Η Σχολή των Αθηνών, τοιχογραφία του Ραφαήλ στο Αποστολικό Παλάτι του Βατικανού. Μεταξύ άλλων διακρίνονται ο Πλάτων, ο Αριστοτέλης και ο Πυθαγόρας

21η Μαρτίου ενεστώτος έτους. Η Ακαδημία Αθηνών ετοιμάζεται για τον εορτασμό της 25ης Μαρτίου. Στην αίθουσα τελετών όλα τακτοποιημένα. Κόλλες χαρτιού πάνω στα καθίσματα με τυπωμένα τα ονόματα των επισήμων. Την ίδια μέρα: ραδιόφωνα, τηλεοράσεις, Twitter, Facebook κ.λπ. επιμένουν ότι σήμερα είναι η ημέρα ποιήσεως. Στην ανατολική αίθουσα της Ακαδημίας συζητάμε, ο κ. **Θεόδωρος Παπαγγελής**, ακαδημαϊκός, καθηγητής της Λατινικής Φιλολογίας, και εγώ. Κύρια αφορμή, αλλά όχι μόνη: η νέα μετάφραση της *Ανειάδας* που μέλλει να κυκλοφορηθεί το 2017. Τον ερωτώ αν το εορτολόγιο των Ρωμαίων περιελάμβανε και ημέρα ποιήσεως. Γέλασε: «Οχι. Οι Ρωμαίοι, όπως και οι Ελληνες εξάλλου, δεν διέθεταν ημέρα ποιήσεως, αλλά αν είχαν εκείνος που θα την εόρταζε περισσότερο θα ήταν ο Οβίδιος. Λέγεται πως όταν ο νεαρός Οβίδιος ανακοίνωσε στον πατέρα του ότι επιθυμεί ποιητική και όχι πολιτική ή στρατιωτική καριέρα, εκείνος του είπε: «Παιδί μου, ο Ομηρος δεν έβγαλε δεκάρα τσακιστή». Η απάντηση: «Μπαμπά, το ξέρω, αλλά εγώ κάθε που πάω να μιλήσω βγάζω από το στόμα μου στίχους»».

Αισθάνομαι άνετα. Τον προκαλώ.

Γιώργης Γιατρομανωλάκης: ***Ας υποθέσουμε πως κάποια στιγμή η παιγνιώδης Fortuna σάς τοποθετεί σε θώκο υπουργού Παιδείας. Ποιες οι προτεραιότητες;***

Θεόδωρος Παπαγγελής: «Στο άκρως υποθετικό σενάριό σας επιτρέψτε μου μια πολύ ιδεαλιστική απάντηση: δεν θα επέλεγα το σταθερό ζητούμενο-μοτίβο των εκπαιδευτικών μας οιονεί μεταρρυθμίσεων, δηλαδή τον τρόπο εισαγωγής στα ΑΕΙ. Πέραν αυτού, ως δάσκαλος και κλασικός φιλόλογος πιστεύω ότι χρειαζόμαστε εκσυγχρονισμένη μέθοδο διδασκαλίας των κλασικών γραμμάτων. Ελληνικών και λατινικών. Ενας τρόπος να παρακάμψουμε τον σχολαστικό φορμαλισμό είναι να χρησιμοποιήσουμε *και* επινοημένα κείμενα με σύγχρονο και οικείο περιεχόμενο για την εκμάθηση βασικών στοιχείων των κλασικών γλωσσών. Αλλού αυτό είναι συνήθης και επιτυχημένη πρακτική. Να γίνει η διδασκαλία ένα ελκυστικό διανοητικό παιχνίδι. Αυτό προϋποθέτει νέα εγχειρίδια και καταρτισμένους δασκάλους. Κοιτάξτε την πρόοδο παιδιών που διδάσκονται επί έναν χρόνο αγγλικά ή γερμανικά και ζητήστε από έναν μαθητή να σας πει στα Αρχαία Ελληνικά “θέλω να πάω σπίτι μου απόψε” μετά από τρία χρόνια σχετικής σχολικής διδασκαλίας Αρχαίων. Οι πιθανότητες σωστής απάντησης είναι περίπου ίδιες με αυτές που έχετε να κερδίσετε ένα αξιοπρεπές ποσό στο λαχείο. Αλλά να μην παρεξηγηθώ. Η γλωσσική διδασκαλία έχει μεν αξία καθεαυτήν, το σημαντικότερο ωστόσο είναι ότι οι κλασικές γλώσσες είναι φορείς παραδειγματικών, τουλάχιστον για τη Δύση, πολιτισμικών αξιών. Μαθαίνουμε τη γλώσσα για να αποκτήσουμε ευθεία πρόσβαση σε γλωσσικά μνημεία που οξύνουν τελικά την ιστορική μας νοημοσύνη. Η ιστορική νοημοσύνη εγγυάται πιο συνειδητοποιημένους, πολιτικά και πολιτισμικά, πολίτες. Εδώ έγκειται η χρησιμότητα της αρχαιογνωσίας γενικότερα».

Συνέχεια στις σελίδες 2-3

Τώρα, οι μικρές καθημερινές αγορές με χρεωστική κάρτα κρύβουν κάτι μεγαλύτερο!

Χρησιμοποίησε τη **χρεωστική κάρτα της Τράπεζας Πειραιώς** σε αγορές μικρής αξίας από **13/02 έως 09/04** και γίνε ένας από τους **250 τυχερούς** που κάθε **15ήμερο** θα κερδίσουν την **επιστροφή** του **συνολικού ποσού των αγορών τους.**
Ισχύει για αγορές μικρότερες των €10 και με μέγιστο ποσό επιστροφής ανά κλήρωση τα €100.

Το προϊόν παρέχεται υπό τις ισχύουσες περιοριστικές διατάξεις στην κίνηση κεφαλαίων.

Πληροφορίες & όροι διαγωνισμού: Τ. 18 2 18, www.piraeusbank.gr

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Η πρώτη τράπεζα στην Ελλάδα

«Η Ευρώπη με την αρχαία Ελλάδα είχε εκρηκτικά ειδύλλια, με τη Ρώμη σταθερή συζυγία»

Ο Γιώργης Γιατρομανωλάκης συνομιλεί με τον ακαδημαϊκό και καθηγητή Λατινικής Φιλολογίας Θεόδωρο Παπαγγελή για τη στρεβλή αρχαιογνωσία των σύγχρονων Ελλήνων και τους «φονταμενταλιστές» της ελληνοφροσύνης

Συνέχεια από την πρώτη σελίδα.

Γιώργης Γιατρομανωλάκης: ***Ο κ. Α. Ρεγκάκος κι εσείς, νεωτερικοί και εγκρατείς φιλόλογοι, είστε στην Ακαδημία. Τι σχεδιάζετε για τα κλασικά γράμματα; Αναφέρομαι σε προγράμματα, εκδόσεις κ.λπ.***

Θεόδωρος Παπαγγελής: «Η Ακαδημία διαθέτει Κέντρο έρευνας και μελέτης της κλασικής γραμματείας, το οποίο, ακολουθώντας την οικονομική μας μοίρα, είναι εξαιρετικά αποψιλωμένο και υποστελεχωμένο. Σε πείσμα των καιρών, ο κ. Ρεγκάκος κι εγώ επιχειρούμε να δρομολογήσουμε μια νέα εκδοτική σειρά με "ζωντανές" μεταφράσεις κλασικών κειμένων και εκτενείς, εκσυγχρονισμένες εισαγωγές. Σκοπός: η υψηλού τύπου εκλαΐκευση των κλασικών, που δεν θα παίρνει τη μορφή του ερασιτεχνισμού. Εχουν συντελεσθεί πολύ σημαντικές αλλαγές στην ανάγνωση και ερμηνεία των κλασικών κειμένων όπου τώρα συμβάλλουν διάφοροι κλάδοι, η ανθρωπολογία, η ιστορία των ιδεών κ.λπ. Αυτό το είδος του εκσυγχρονισμού είναι απαραίτητο. Επιπλέον, εδώ και λίγο καιρό το Κέντρο μας διοργανώνει επιστημονικές συναντήσεις με έλληνες και ξένους μελετητές».

Γ.Γ.: ***Πολλά λέγονται για παρεξηγήσεις, ιδεοληψίες και στρεβλώσεις σχετικά με την αρχαιομάθειά μας.***

Θ.Π.: «Από στρεβλώσεις και παρεξηγήσεις άλλο τίποτε. Ομως προτού περάσω στις στρεβλώσεις, να πω το εξής. Εδώ και μερικά χρόνια έχουμε την απόλυτη κυριαρχία της αγγλόγλωσσης φιλολογικής έρευνας. Η ελληνική φιλολογική επιστήμη συνεχίζει να είναι καχεκτική. Ο τρόπος για να ενθαρρύνουμε την αρχαιογνωσία είναι να γραφούν πρωτότυπες, ερμηνευτικές κυρίως, μελέτες στα ελληνικά, να γραφούν κείμενα θελκτικά, χωρίς την άνυδρη, στεγνή φιλολογική γλώσσα. Παραμένουμε μεταπράτες και εισαγωγείς ξένης αρχαιογνωσίας όσο δεν γίνεται αυτό.

Οι στρεβλώσεις της αρχαιογνωσίας μας τώρα... Νομίζω ότι η υπ' αριθ. 1 στρέβλωση είναι ότι κατά κανόνα απαλείφουμε τον έναν από τους δύο πυλώνες του κλασικού κόσμου, τη Ρώμη. Οι λόγοι πολλοί, αλλά όχι του παρόντος. Το φαινόμενο αυτό είναι τόσο ελληνικό όσο η ρετσίνα και το σουβλάκι. Μιλάμε για Αρχαιότητα και είναι σαν να ανακρούομε τον Εθνικό μας Υμνο. Ομως η Ρώμη αποτελεί συνέχεια της κλασικού και του ελληνιστικού κόσμου. Ταυτόχρονα διατηρεί την ιδιοπροσωπία της. Η αποσιώπηση του ρωμαϊκού κόσμου προκαλεί ιδιότυπες στρεβλώσεις και εθνοναρκισσισμούς. Οι μικρές στρεβλώσεις σωρευτικά γεννούν μεγάλες ιδεοληψίες – αυτό δεν το συνειδητοποιούμε πάντα. Αλλά και στην ελληνική αρχαιότητα αν περιοριστούμε, έχουμε "θέματα": διεκδικούμε μεν την αρχαιοελληνική κληρονομιά μας, αρνούμαστε όμως, κατά κανόνα, να καταβάλουμε το τίμημα αποδοχής της κληρονομιάς. Διαθέτουμε μπόλικους πανηγυριστές του "ωραίου, του μεγάλου και του αληθινού" και άλλους τόσους ερασιτέχνες, άλλοτε περισσότερο και άλλοτε λιγότερο πληροφορημένους. Διαθέτουμε επίσης μια καθαρά τοπική ποικιλία "κιτς" αρχαιογνωσίας που καλλιεργείται κυρίως από "φονταμενταλιστές" της ελληνοφροσύνης – εδώ εμφανίζονται συχνά ως "γκεστ σταρ" και οι πολιτικοί μας. Αυτό που μας χρειάζεται είναι περισσότερη γνώση και λιγότερος επαρχιωτισμός».

Γ.Γ.: ***Οι ποιητές μας, Σολωμός, Κάλβος, Παλαμάς, Καβάφης, Σεφέρης Ελύτης, Ρίτσος έχουν κατά κάποιο τρόπο εμπλακεί στον αρχαίο πολιτισμό. Βοηθούν τον μέσο έλληνα αναγνώστη να εννοήσει τον αρχαίο κόσμο;***

Θ.Π.: «Οι ποιητές που αναφέρετε είναι αρκετά έως πολύ καλοί στα Αρχαία, ωστόσο άλλο η γνώση και μελέτη της Αρχαιότητας και άλλο οι περιπέτειες της πρόσληψής της από νεότερους δημιουργούς. Μέγα ζήτημα αυτό, αλλά επιτρέψτε μου να εστιάσω στον Καβάφη – στον Καβάφη που μιλάει πολύ περισσότερο "ελληνιστικά" παρά "κλασικά" ελληνικά και μας παραπέμπει στην αίγλη και γοητεία ενός ευρύτερου ελληνικού κόσμου που άκμασε μετά τον Αλέξανδρο και που από πολλές απόψεις είναι πιο κοντά στις δικές μας προσλαμβάνουσες. Αρκεί να τον προσλάβουμε στην ειρωνική συχνότητα όπου συχνά εκπέμπει αυτός ο δαιμόνιος άνθρωπος».

Γ.Γ.: ***Μιλήστε μας για τη μεταφραστική εμπλοκή σας στα μεγάλα λατινικά κείμενα.***

Θ.Π.: «Ο μεταφραστικός κνησμός

Federico Barocci, 1598. «Η φυγή του Αινεία από την Τροία»

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: ΓΙΩΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΣ

Ο Γιώργης Γιατρομανωλάκης με τον Θεόδωρο Παπαγγελή στην κεντρική αίθουσα της Ακαδημίας

> **«Κοιτάξτε την πρόοδο παιδιών που διδάσκονται επί έναν χρόνο αγγλικά ή γερμανικά και ζητήστε από έναν μαθητή να σας πει στα Αρχαία Ελληνικά "θέλω να πάω σπίτι μου απόψε" μετά από τρία χρόνια σχετικής σχολικής διδασκαλίας Αρχαίων»**

μου είναι παλιός, αλλά παλιότερα προείχε η έρευνα. Αργότερα ο καημός επέστρεψε και δοκίμασα αρχικά το μεταφραστικό μου χέρι σε ένα κείμενο ελαφρύ, θα έλεγα, ευφραντικό και διασκεδαστικό, όπως είναι η *Ερωτική Τέχνη* του Οβιδίου. Η δεύτερη μεταφραστική μου δοκιμή είναι ένα ανθολόγιο από τις *Μεταμορφώσεις* του Οβιδίου. Πιο σύνθετο κείμενο αυτό. Αυτή η κλιμάκωση συνεχίστηκε με το εθνικό έπος της Ρώμης, την *Αινειάδα*, που γράφτηκε, ειρήσθω εν παρόδω, κάπου τριάντα με είκοσι χρόνια πριν την ανατολή της χριστιανικής περιόδου. Πρέπει να πω εδώ ότι μας λείπουν καλές νεοελληνικές μεταφράσεις βασικών κειμένων της λατινικής γραμματείας, που σημαίνει ότι μας λείπουν σημαντικά κεφάλαια από την πνευματική ιστορία της Δύσης. Αλλά προς το παρόν δεν ξέρω αν πρέπει να προσδοκώ τον μέλλοντα

αιώνα μιας αναβαθμισμένης ελληνικής λατινομάθειας».

Γ.Γ.: ***Μεταφραστική ιδεολογία και θεωρία του Θ. Παπαγγελή.***

Θ.Π.: «Δεν ξέρω αν μπορώ να κωδικοποιήσω τη μεταφραστική μου ιδεολογία. Ας πούμε ότι επεδίωξα ένα είδος ισορροπίας: να μη γειωθεί η μετάφραση στα χθαμαλά του πεζού ήχου αλλά ούτε και να απογειωθεί με έναν παλιομοδίτικο ποιητικίζοντα τρόπο».

Γ.Γ.: ***Και στα τρία λατινικά κείμενα ακολουθείτε μια δική σας μετρική. Η μετρική αυτή παράγει ένα κείμενο σφικτό. Με τον συχνό διασκελισμό τους οι στίχοι κινούνται, θα έλεγα, οφιοειδώς.***

Θ.Π.: «Επέλεξα τον έμμετρο στίχο αν και, αρχικά τουλάχιστον, ένιωθα την "τυραννία" του. Ομως τελικά ο μετρικός καταναγκασμός παρήγαγε πειθαρχία – κάποτε και έμπνευση. Από μιαν άλλη άποψη, το έμμετρο φιλοδοξεί να στοιχίζεται με τις υψηλές τεχνικές προδιαγραφές του πρωτοτύπου της *Αινειάδας*, που είναι έργο ενός μέγιστου ποιητικού μάστορα ο οποίος είναι ταυτόχρονα λόγιος και φιλόλογος. Η τελική αποτίμηση εναπόκειται στον αναγνώστη, αλλά επιτρέπω στον εαυτό μου να ελπίζει ότι η συγκεκριμένη μετρική μου επιλογή αφήνει να ακουστεί, αμυδρά έστω, κάτι από τον δακτυλικό εξάμετρο του πρωτοτύπου – κυρίως προς το τέλος του στίχου. Αυτό είναι και το όριο της μεταφραστικής μου "περηφάνιας" – από εδώ και πέρα παραμονεύει η "ύβρις"».

Γ.Γ.: ***Ο Βιργίλιος γράφει τριάντα τόσα χρόνια πριν από την ανατολή του χριστιανισμού. Ωστόσο πολλά λέγονται για τον «χριστιανό» Βιργίλιο.***

Θ.Π.: «Ο Βιργίλιος θεωρήθηκε από τους πρώτους κιόλας χριστιανούς *anima naturaliter christiana*, «ψυχή φύσει χριστιανική». Θρυλείται ότι όταν ο Απόστολος Παύλος επισκέφθηκε τον τάφο του Βιργιλίου στη Νάπολι ανεφώνησε κάτι σαν "Ω μέγιστε των ποιητών, αν σε είχα βρει ζωντανό θα μπορούσα να σε είχα κάνει χριστιανό". Η επιθυμία του Παύλου πραγματοποιείται με καθαρά ποιητικούς όρους στη *Θεία Κωμωδία* του Δάντη, όπου ο Βιργίλιος, ακόμη και ως "εθνικός", πρωταγωνιστεί με περισσότερους από έναν τρόπους. Αφηγούμενη τον ιδρυτικό μύθο της Ρώμης, η *Αινειάδα* ιδεολογικοποιεί το κύριο πρότυπό της, τον Ομηρο, που δεν είναι "εθνικός" ποιητής, όπως γενικά εννοούμε αυτόν τον όρο. Ο Βιργίλιος μιλάει για το κοσμικό imperium της Ρώμης και ύστερα ο Δάντης, όπως προηγουμένως και ο ιερός Αυγουστίνος, μιλάει για ένα πνευματικό-χριστιανικό imperium. Στην τριανδρία Ομήρου-Βιργιλίου-Δάντη ενσωματώνεται μέγα μέρος της περιπέτειας του δυτικού πνεύματος. Και, θα τολμούσα να πω, όποιος γνωρίζει την τριανδρία είναι σαν να μελετά από πρώτο χέρι την ιστορία αυτού του πνεύματος».

Γ.Γ.: ***Η Ρώμη από ποτάμι σε ποτάμι: Τίβερης, Τάμεσης, Σηκουάνας κ.λπ. Εξηγήστε μας αυτή τη γεωγραφική μετατόπιση της εξουσιαστικής ιδεολογίας.***

Θ.Π.: «Η *Αινειάδα* δοξολογεί το imperium και παράλληλα μελαγχολεί για το κόστος του. Το σημαντικότερο είναι ότι όποιος στα κατοπινά χρόνια ορέχτηκε δικό του imperium είδε στην *Αινειάδα* ένα συμβολικό "δοχείο" για τις δικές του φιλοδοξίες. Η εξουσιαστική Ρώμη της *Αινειάδας* μετακόμισε στη Νέα Ρώμη του Βοσπόρου, πήγε ξανά δυτικά με την Αγία Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία, ανεβίωσε πλάι στον Σηκουάνα με τον Μ. Ναπολέοντα και στον Τάμεση με τη Βρετανική Αυτοκρατορία. Ο Μουσολίνι έκανε τη Ρώμη "θεματικό πάρκο" της φασιστικής ιδεολογίας και τη γέμισε με τα σύμβολα της Ρώμης των Καισάρων. Τουτέστιν, η Ρώμη πάει παντού, για καλό και για κακό – και γι' αυτό είναι υπεύθυνη κυρίως η *Αινειάδα*. Το λέω ξανά: μιλάμε για την ιστορία της Δύσης, όπου, υποθέτω, με κάποιο τρόπο ανήκουμε ακόμη. Και μιλώντας για Βιργίλιο αναφέρομαι σε έναν μεγάλο ποιητή που θεωρείται ένας από τους Πατέρες της Δύσης. Να τολμήσω και μια πρόκληση: ό,τι κι αν λέει η εκπαιδευτική μας ιδεολογία, η Ευρώπη με την αρχαία Ελλάδα είχε κατά καιρούς εκρηκτικά ειδύλλια – με τη Ρώμη είχε σταθερή συζυγία, με παπά και με κουμπάρο».

Η αμερικανοφιλία ως αντι-ευρωπαϊσμός (για ηλιθίους)

Γιατί η ελληνική αμυντική και εξωτερική πολιτική φαίνεται να φλερτάρει με τον αντιδραστικό τυχοδιωκτισμό του Τραμπ

Περικλής Σ. Βαλλιάνος

Οι συμμαχικές σχέσεις με την Αμερική ήταν πάντα ζωτικής σημασίας για την Ελλάδα. Η εποχή του Ψυχρού Πολέμου τις φόρτωσε βέβαια με αρνητικές εντάσεις. Σημαντικό όμως μέρος από αυτές οφειλόταν στη χρόνια παθογένεια του ελληνικού πολιτικού συστήματος. Κυριάρχησε στην αρχή ο μύθος ότι οι Αγγλοαμερικανοί προκάλεσαν τον Εμφύλιο: οι «άτιμοι οι ξένοι μάς έβαλαν να σκοτωθούμε». Ενώ εμείς βλέπετε αγαπιόμαστε αναμεταξύ μας αφόρητα: όταν ένας δεξιός έβλεπε έναν αριστερό στον δρόμο, και τανάπαλιν, ορμούσε να τον αγκαλιάσει και τον έπνιγε στα φιλιά.

Τα ίδια και με τη δικτατορία. Η CIA (έτσι ισχυριζόταν ο κυρίαρχος «λαϊκός μύθος») σήκωσε το τηλέφωνο και είπε στον Παπαδόπουλο να καταλύσει το σύνταγμα. Λες και η Αμερική δεν διέθετε στηρίγματα για τα συμφέροντά της ανάμεσα στις παραδοσιακές κοινοβουλευτικές δυνάμεις, λες και κινδύνευαν τα στρατηγικά της συμφέροντα στην Ελλάδα από τους... Γεώργιο Παπανδρέου, Γαρουφαλιά, Στεφανόπουλο, Μαύρο και Σία! Η χούντα ήταν η αυτοδιάλυση του ελληνικού κομματικού φεουδαλισμού.

Ο Α. Παπανδρέου, παρότι εκμεταλλεύθηκε ασύστολα τους μύθους της Αριστεράς για να καβαλήσει την εξουσία, δεν έδιωξε βέβαια τις «βάσεις του θανάτου», ούτε αποχώρησε από το ΝΑΤΟ – όπως βλακωδώς περίμενε τεράστιος όγκος των πιστών του. Και

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: REUTERS/LUCAS JACKSON

Αυτοί που μας κυβερνούν βρήκαν στον Τραμπ έναν εχθρό του «νεοφιλελευθερισμού» και της παγκοσμιοποίησης

καλά έκανε. Διατήρησε επίσης στενούς διαύλους επικοινωνίας με την καρδιά του αμερικανικού συστήματος. Δικαίως έλεγαν τότε οι αμερικανοί πρεσβευτές στην Ελλάδα «μην ακούτε το στόμα του, αλλά κοιτάτε τα χέρια του».

Η αμερικανική πολιτική όλα εκείνα τα χρόνια υποστήριζε τη διεθνή θεσμική τάξη (που η ίδια εν πολλοίς είχε δημιουργήσει). Και κυρίως ευνοούσε την ένωση της Ευρώπης, μέσα στην οποία από το 1961 και μετά προσπαθούσε να βρει μια θέση και η Ελλάδα για να εξασφαλίσει την ανάπτυξη (άνιση έστω) που είχε αρχίσει. Ακριβώς όμως τότε φούντωνε στη χώρα μας ο αντιαμερικανισμός, με κορύφωση τα λαϊκά δικαστήρια κατά του Κλίντον στο Σύνταγμα όπου τρόχισαν τα δόντια τους πολλοί από όσους μας κυβερνάνε σήμερα. Λίγο αργότερα ο Κλίντον επισκεπτόταν το Βιετνάμ, τη χώρα που έχει υποφέρει όσο καμία άλλη από τις εγκληματικές αστοχίες της αμερικανικής πολιτικής. Και εκατομμύρια λαού τον υποδέχτηκαν θριαμβευτικά σαν αγγελιαφόρο μιας νέας εποχής φιλίας. Ναι, αλλά εμείς δεν είμαστε προδότες του λαού όπως ο αναθεωρητής στρατηγός Γκιαπ.

Επί Ρέιγκαν και Μπους του νεοτέρου εκδηλώθηκε επιθετικά στις ΗΠΑ ένας αντιευρωπαϊκός εθνικισμός, που κορυφώθηκε με την εκλογή Τραμπ. Σήμερα έχουν εγκαταλειφθεί όλες οι σταθερές της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής του μεταπολέμου. Κυριαρχεί ένας νέος απομονωτισμός, οικονομικός και πολιτικός, με στοιχεία μάλιστα διεθνούς εμπορικού πολέμου. Και κυρίως ενορχηστρώνεται μια ενεργητική προσπάθεια για την αποσταθεροποίηση και διάλυση της Ευρωπαϊκής Ενωσης. Για να μη μιλήσουμε για τη ρατσιστική υστερία.

Και όμως είναι ακριβώς αυτή τη στιγμή που η ελληνική αμυντική και εξωτερική πολιτική έρχεται να προσκολληθεί, με εκδηλώσεις γλοιώδους κολακείας, στην πιο αντιδραστική, τυχοδιωκτική και επικίνδυνη για τη διεθνή έννομη ταξική αμερικανική ηγεσία. Γιατί;

Μα είναι προφανές. Το ερωτοχτύπημα με τον Τραμπ είναι το εξωτερικό περιτύλιγμα του φλογερού αντιευρωπαϊσμού αυτών που μας κυβερνάνε. Η απέχθεια για την ΕΕ είναι το θεμελιώδες συστατικό του πολιτικού ψυχισμού τους. Και η ξαφνική επέλαση του μεγιστάνα, που απεχθάνεται τις δημοκρατικές παραδόσεις του αμερικανικού λαού και αποπνέει ξενόφοβο πρωτογονισμό, ήταν γι' αυτούς δώρο θεόσταλτο. Στον Τραμπ βρήκαν ένα αδέλφι, έναν εχθρό του «νεοφιλελευθερισμού» και της παγκοσμιοποίησης, που κύρια ενσάρκωσή τους είναι δήθεν (άκουσον, άκουσον!) η Ευρώπη. Αν προσθέσουμε σ' αυτό και τις πολυπλόκαμες διασυνδέσεις του Τραμπ με το καθεστώς Πούτιν, τότε η εκτρωματική τους αμερικανοφιλία παίρνει τις πλήρεις διαστάσεις της. Ο Τραμπ, ελπίζει αυτός ο κωμικός και ολέθριος «ριζοσπαστισμός», θα διαλύσει την ΕΕ και θα ωθήσει το παγκόσμιο σύστημα προς την κατεύθυνση ενός πολυποίκιλου εθνοσταλινισμού, με τη χώρα μας στην πρώτη γραμμή αυτής της καταστροφής. Αυτός είναι ο πυρακτωμένος πυρήνας του 4% που διαχέει την ακτινοβολία του σε όλο το αλλοπρόσαλλο συριζαίικο σύστημα.

Οι άτσαλες ακροβασίες του πρωθυπουργού για να βραχυκυκλώσει τη Σύνοδο της Ρώμης τα δείχνουν όλα. Υπέγραψε για να τηρήσει κάποια προσχήματα. Αλλά πέρα από τα προσκυνήματα στον Πανάγιο Τάφο και τις φιλοφρονήσεις με τον Πάπα, οι πολιτικές στοχεύσεις του δεν κρύβονται. Αυτή η Ευρώπη, το είπε απερίφραστα, δεν μας αρέσει. Αλλά, δεν υπάρχει άλλη επιλογή από το να δουλέψουμε για να την «αλλάξουμε» (διάβαζε: υπονομεύσουμε) από τα μέσα. Τα ίδια δηλαδή που φώναζε ο Βαρουφάκης στους δρόμους. Πρόκειται για την ίδια εμμονή που σχεδόν μας πέταξε έξω από την ΕΕ το 2015 και που σίγουρα θα το καταφέρει κάποια στιγμή αν εξακολουθήσει να κυριαρχεί στον δημόσιο βίο.

Ο κ. Περικλής Σ. Βαλλιάνος είναι καθηγητής Πολιτικής Φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: EPA/MICHAEL KAPPELER

Στα δύο χρόνια κυβερνητικής θητείας ο ΣΥΡΙΖΑ πρόλαβε να διαψεύσει τα περισσότερα από όσα έλεγε προεκλογικά

Η αριστεροσύνη ως μετωνυμία

Πέτρος Μαρτινίδης

Χρησιμοποιούμε καθημερινά μετωνυμίες, μεταφορές, συνεκδοχές ή ευφημισμούς. Λέμε «η Αθήνα», εννοώντας η ελληνική κυβέρνηση, «οι Βρυξέλλες», εννοώντας οι θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ενωσης, «αλεπού», εννοώντας παμπόνηρος, «Ιούδας», εννοώντας προδότης, «κεραμίδι», εννοώντας σπίτι, «Ευμενίδες», εννοώντας Ερινύες. Χάρη σε τέτοια σχήματα ο λόγος αποκτά ζωντάνια και, ανάλογα με τη δοσολογία ή τις περιστάσεις, ποιητική χροιά. Συμβαίνει όμως, πολύ συχνά, να χανόμαστε σε αυτά τα σχήματα.

Οταν οι κουκουλοφόροι μαντράχαλοι του «Ρουβίκωνα» ορμούν να δείρουν υπαλλήλους εταιρειών και να κάνουν γυαλιά-καρφιά τα γραφεία τους, ακριβώς όπως οι μαντράχαλοι της Χρυσής Αυγής έδερναν μετανάστες και έκαναν γυαλιά-καρφιά τους πάγκους τους, πώς μπορεί να εκλαμβάνεται ως «αριστερός ακτιβισμός» το ένα, ως «φασιστική συμπεριφορά» το άλλο; Περί κανονικής, κανονικότατης, αλητείας πρόκειται, και στις δύο περιπτώσεις. Η «παρεμπόδιση των δημοπρασιών», την οποία επικαλούνται οι μεν, είναι τόσο έγκυρη όσο και η «καθαρότητα της φυλής», την οποία επικαλούνται οι δε. Ομοίως, όταν ένα πλουσιόπαιδο παίρνει τη «Ferrari» του (ακόμη μία μετωνυμία) και προκαλεί θανατηφόρο δυστύχημα, ακριβώς όπως το παιδί ενός φτωχού βιοπαλαιστή παίρνει το μηχανάκι του και προκαλεί άλλο θανατηφόρο, γιατί το πρώτο πρέπει να θεωρείται «δυστύχημα με ταξικό πρόσημο», ενώ το άλλο να συνιστά απότοκο κακής συγκυρίας και να τιμωρείται, ενδεχομένως, με χαμηλότερη ποινή; Περί της ίδιας εγκληματικής φιλεπιδειξίας πρόκειται, και καμιά μετωνυμία δεν διαφοροποιεί τη μία από την άλλη περίπτωση.

Σε ανάλογο πλαίσιο, αν κάποιος δηλώνει ότι: «κακώς ο ΣΥΡΙΖΑ βιάστηκε να έρθει στην εξουσία, έπρεπε να περιμένει να κλείσουν τις διαπραγματεύσεις οι άλλοι και να κερδίσει τις εκλογές το 2016», η δήλωσή του μπορεί να χαρακτηριστεί ως σκέψη «αργοπορημένης ωριμότητας», ως «ύστερη σοφία» ή ως κάτι ανάλογο. Αν όμως τη δήλωση την κάνει, αυτολεξεί, συριζαίος ευρωβουλευτής που απολαμβάνει τα προνόμια του αξιώματός του έχοντας συμβάλει σε όλη την έξαψη του 2014 – εκείνη που απέρριπτε ως Πρόεδρο Δημοκρατίας «ακόμη και τον ίδιο τον Θεό», ώστε να έρθει πάραυτα το κόμμα του στην εξουσία –, νομίζω πως η «ύστερη σοφία» συνιστά έναν ευφημισμό της θρασύτητας. Ομοίως, αν άλλος συριζαίος βουλευτής επιπλήττει ως κακόπιστους όποιους κρίνουν ότι «όταν τα μέτρα του Μνημονίου τα εφαρμόζει η ΝΔ είναι εντάξει, ενώ όταν τα εφαρμόζει ο ΣΥΡΙΖΑ είναι απαράδεκτα», διατυπώνει μια στρεψόδικη συνεκδοχή – με τον μερικώς ορθό συλλογισμό να περνά ως συνολικά ορθός. Δεδομένου ότι το κόμμα του ήρθε στην εξουσία ως ριζοσπαστικά αριστερό, διακηρύσσοντας Urbi et Orbi πως δεν θα κάνει ό,τι οι

Η δυναμική της αδιευκρίνιστης ψήφου

Ανδρομάχη Βάνη

Μπορεί να υπάρξουν καλύτερες εποχές, αλλά αυτή εδώ είναι η δική μας.

Jean-Paul Sartre

Ηταν Μάρτιος 2010 όταν αρχίσαμε να φοβόμαστε το ενδεχόμενο χρεοκοπίας. Δύο μήνες μετά η χώρα υπέγραφε μνημόνιο. Μια συμφωνία που ξεπέρασε τα όρια της οικονομίας και επέδρασε καταλυτικά στην ελληνική κοινωνία, στις ζωές των ανθρώπων, στους πολιτικούς συσχετισμούς και στο εκλογικό σώμα· σε λίγους μόνο μήνες, διεμβόλισε τον άξονα Αριστερά - Δεξιά και το 2011 είχε ήδη δημιουργήσει νέο άξονα πολιτικής οριοθέτησης και αντιπαράθεσης, τον άξονα μνημόνιο - αντιμνημόνιο.

Ο άξονας Αριστερά - Δεξιά αντιπροσώπευε το ρήγμα του εμφυλίου στην ελληνική κοινωνία, τις φορτισμένες ιστορίες οικογενειών και κοινωνικών ομάδων, εξέφραζε ιστορικές παραδόσεις και ταυτότητες· ενσωμάτωνε εκτός από πολιτικές, κοινωνικές και θρησκευτικές απόψεις. Οι στάσεις απέναντι στα ατομικά δικαιώματα, στην Εκκλησία, στον ρόλο των γυναικών, στις εκτρώσεις (δείκτες που σηματοδοτούν «προοδευτικές» vs «συντηρητικές» απόψεις), η σχέση με τη γλώσσα, την τέχνη, καθορίζονταν, εξηγούνταν και μπορούσαν να προβλεφθούν από την αυτοτοποθέτηση των πολιτών στον άξονα Αριστερά - Δεξιά.

Κατά τη διάρκεια της Μεταπολίτευσης, καθώς η πολιτική σταθερότητα, η οικονομική ανάπτυξη και η αυτοπεποίθηση της νέας γενιάς έφεραν τη χώρα περισσότερο από ποτέ κοντά στην Ευρώπη, ο άξονας Αριστερά - Δεξιά άρχισε να ατονεί, οι διαφορές των κομμάτων να αμβλύνονται και η παραδοσιακή πόλωση να μοιάζει παράταιρη.

Τα αιτήματα της κοινωνίας άλλαζαν, όμως ο εκσυγχρονισμός των ελληνικών πολιτικών κομμάτων δεν συντελέστηκε ποτέ, πρόλαβε το μνημόνιο· συρρίκνωσε τα κόμματα που πρωταγωνίστησαν στη Μεταπολίτευση, ανέδειξε νέα, συμπύκνωσε αριστερές και δεξιές απόψεις κάτω από την ίδια ομπρέλα. Η Μεταπολίτευση τελείωσε χωρίς να προλάβει να δημιουργηθεί η νέα εποχή.

Την περίοδο 2012 έως 2015, οι δημοσκοπήσεις έμειναν μετέωρες μπροστά στο φαινόμενο. Δεν κατάφεραν να αποτυπώσουν τη διαφυγή δεξιών ψηφοφόρων προς τον ΣΥΡΙΖΑ. Απέτυχαν να εκτιμήσουν τον παράγοντα αποχή στις εκλογές. Τη συμβίωση αριστερών και δεξιών απόψεων. Την ελκυστικότητα των νέων προσώπων. Τον παράγοντα «δεν έχω τίποτα να χάσω». Το μπέρδεμα του τι ακριβώς ψηφίζω, τι είναι προοδευτικό και τι συντηρητικό.

> **Στα υψηλά ποσοστά αδιευκρίνιστης ψήφου συγκεντρώνεται μια δυναμική ομάδα του εκλογικού σώματος η οποία δεν εκφράζεται από τα τρέχοντα πολιτικά διλήμματα**

Και σήμερα;

Σήμερα, καταγράφουν 3 διακριτά μέρη: μια ομάδα (μικρότερη) που δηλώνει ότι θα ψηφίσει ΣΥΡΙΖΑ, μια ομάδα (μεγαλύτερη) που δηλώνει ότι θα ψηφίσει ΝΔ και μια ομάδα (σταθερά η μεγαλύτερη από τον Ιούνιο 2015) της αδιευκρίνιστης ψήφου.

Η δημόσια συζήτηση κινείται με ενδιαφέρον γύρω από τη διαφορά των 2 πρώτων κομμάτων αλλά στέκεται αμήχανα μπροστά στην αδιευκρίνιστη ψήφο.

Παραδοσιακά η αδιευκρίνιστη ψήφος συγκέντρωνε το απολίτικο κοινό, δηλαδή το κοινό που ήταν είτε ανενημέρωτο και αδιάφορο για την πολιτική («δεν αφορά τη ζωή μου») είτε ακομμάτιστο («γιατί δεν συνεννοούνται;») ή οικονομικά περιθωριοποιημένο. Το κοινό αυτό

Δεδομένου ότι ο ΣΥΡΙΖΑ ήρθε στην εξουσία διακηρύσσοντας πως δεν θα κάνει ό,τι οι προηγούμενοι, το να καταλήγει στα ίδια καθιστά την αριστεροσύνη του μετωνυμία της αχρειότητας

προηγούμενοι, το να καταλήγει στα ίδια καθιστά την αριστεροσύνη του μετωνυμία της αχρειότητας.

Αρχίζει να σκέπτεται κανείς μήπως αυτές οι σχέσεις δεν είναι συγκυριακά μετωνυμικές, αλλά υπάρχει κάποια βαθύτερη συνάφεια που τις τροφοδοτεί. Ηδη τον Μάρτιο του 1917, στην Πετρούπολη, οι εξεγερμένοι κατά του Τσάρου άνοιξαν τις φυλακές και απελευθέρωσαν τους πολιτικούς όσο και τους ποινικούς κρατουμένους. Το ενδιαφέρον είναι ότι οι απελευθερωμένοι πολιτικοί κρατούμενοι επέστρεψαν στις όποιες πολιτικές παρατάξεις τους, ενώ οι ποινικοί έσπευσαν μαζικά να ενταχθούν στις πιο ακραίες εκδοχές της Αριστεράς και να υποστηρίξουν το σύνθημα του Λένιν: «πλιατσικολογήστε τους πλιατσικολόγους». Ο βουλευτής που απέδωσε «ταξικό πρόσημο» στο πρόσφατο δυστύχημα με τη «Ferrari», συμπλήρωσε τη δήλωσή του λέγοντας: «Εγώ δεν θα μπορούσα να αγοράσω τόσο ακριβό αυτοκίνητο». Νομίζω πως αυτό το συμπληρωματικό σχόλιο αποκαλύπτει ότι ελάχιστα άλλαξαν από το 1917, με μια ορισμένη Αριστερά να εξακολουθεί να εμπνέεται από τον φθόνο του πλούτου περισσότερο, παρά από την αγάπη του δίκιου και της ελευθερίας.

Ετσι ή αλλιώς, η διάκριση «Αριστεράς - Δεξιάς» ξεκινά με μια μετωνυμία – με τη διάταξη των εκπροσώπων του γαλλικού λαού στη «Συνέλευση» του 1789. Τότε, πράγματι, αριστερά συνέβη να κάτσουν οι υπέρμαχοι της προόδου, της ισότητας και της αλληλεγγύης, δεξιά εκείνοι του συντηρητισμού, του αυταρχισμού και της εθνικής ταυτότητας. Υπήρχαν όμως οι αξίες της ελευθερίας, της αξιοκρατίας, της δικαιοσύνης και της δημιουργικής εργασίας, τις οποίες συμμερίζονταν, σε διαβαθμίσεις έστω, άτομα και των δύο πλευρών. Αλλά, έκτοτε, ο ενδιάμεσος χώρος παραγράφεται σε κάθε οξεία σύγκρουση των άλλων δύο, με τους υποστηρικτές του να πλήττονται αμφίπλευρα – από τις γκιλοτίνες του Ροβεσπιέρου μέχρι τις εξορίες της χουντικής Ελλάδας και τις κατακρημνίσεις αντιφρονούντων από ελικόπτερα, στην Αργεντινή του ’80.

Στην Ελλάδα, όπου προτιμάμε τους αγώνες για μια δίκαιη κοινωνία από την ίδια την επίτευξή της, οι οξείες συγκρούσεις που παραγράφουν τις κοινά αποδεκτές αξίες δεν αμβλύνονται ποτέ. Οι μετωνυμίες, έτσι, επικρατούν σε βάρος κάθε διαυγούς κυριολεξίας. Στην «Αριστερά», η έμφαση στην ισότητα επικαλύπτει την ισοπέδωση, η καταγγελία του κλοπιμαίου πλούτου επικαλύπτει την καταγγελία κάθε πλούτου (ακόμη και του πνευματικού, ως ανοίκειου καρπού οικονομικής ευμάρειας) και στο ταξικό μίσος το «ταξικό» δικαιώνει το γνήσιο μίσος, τον φθόνο και την προσδοκία απαλλοτριώσεων.

Καιρός να αντιληφθούμε πως η ανιδιοτέλεια, η στράτευση στην υποστήριξη φτωχών και αδικημένων, η πίστη στην αλληλεγγύη των λαών και μια διαρκής αγάπη προς την ευρυμάθεια, εντάσσονται μόνο στις μετωνυμίες της αριστεροσύνης – τις συνδεόμενες με ξερονήσια κι ελέγχους κοινωνικών φρονημάτων στη μετεμφυλιακή Ελλάδα. Στις μετωνυμίες της αριστεροσύνης εντάσσονται όμως, εξίσου, και η στρεψοδικία, η θρασύτητα ή η αχρειότητα. Ισως να οφείλουμε ευγνωμοσύνη στον ΣΥΡΙΖΑ, για το ότι μας αποκάλυψε και αυτή την πλευρά.

Ο κ. Πέτρος Μαρτινίδης είναι καθηγητής στο ΑΠΘ και συγγραφέας.

Το Ιμαρέτ και η Σοσιαλ-δημοκρατία

Γιώργος Σιακαντάρης

Μια επιχειρηματική πρωτοβουλία στην Καβάλα που συνιστά και ένα μάθημα συνεργασίας των δημόσιων υπηρεσιών με τον ιδιωτικό τομέα

Η Δημοκρατική Συμπαράταξη ανακοίνωσε πριν από λίγες ημέρες ότι προχωρεί στη διοργάνωση Συνεδρίου. Ταυτοχρόνως δεσμεύτηκε για τη λειτουργία μιας ομάδας που θα επεξεργαστεί το πρόγραμμα «Ελλάδα», ως σχέδιο για την παραγωγική ανασυγκρότηση, την ανάπτυξη, την απασχόληση και τις αναγκαίες προοδευτικές μεταρρυθμίσεις. Ενα πρόγραμμα που δεν πρέπει να γίνει αντιληπτό ως συμπλήρωμα των ΠΕΠ ή ως μετατροπή της ΔΗΣΥ σε γραφείο μελετών, αλλά ένα πρόγραμμα που θα έχει ως στόχο, μέσα από την παράθεση «καλών παραδειγμάτων», να αναδειχθεί ο τρόπος με τον οποίο το κράτος, ως εκφραστής του Γενικού Συμφέροντος, οφείλει να συντονίζει τη δράση του με την επιχειρηματικότητα, τις Περιφέρειες, με τους πολίτες. Τι θα μπορούσαν να σημαίνουν πρακτικά όλα αυτά;

Ξεκινώ με το τελευταίο. Με τους πολίτες. Κάθε λίγο και λιγάκι στα μέσα σταθερής τροχιάς έχουμε στάσεις εργασίας ή και ολοήμερες απεργίες. Αλλά σιγά το κακό. Το «Κίνημα» να είναι καλά, όπως είπε και ο Πρόεδρος της Βουλής, και όλοι οι άλλοι ας πάνε με ταξί. Εξάλλου, ποιος πλήττεται από αυτές τις ενέργειες του «Κινήματος»; Μα φυσικά η αστική τάξη και το κεφάλαιο. Ειδικά τα πρωινά που οι εφοπλιστές και οι βιομήχανοι αγωνιούν να πάνε να χτυπήσουν κάρτα, οι απεργίες τούς κόβουν τα πόδια. Οι απλοί εργαζόμενοι δεν έχουν πρόβλημα γιατί, όπως έλεγαν στην παλιά Σοβιετική Ενωση, κυκλοφορούν διά των αντιπροσώπων τους. Ενα σοσιαλδημοκρατικό κράτος θα έθετε ως προτεραιότητά του το συμφέρον των ωφελούμενων πολιτών-επιβατών και όχι του «Κινήματος». Θα έκανε δηλαδή «δύσκολη τη ζωή» όλων όσοι αδιαφορούν για τη ζωή των πολιτών.

Ενα σοσιαλδημοκρατικό πολιτικό κόμμα, αντί για ένα νεοφιλελεύθερο δίχτυ ασφαλείας (επιδόματα και κουπόνια αντί υπηρεσίες) ή ένα κράτος-βιομήχανο προκρίνει ένα κράτος παροχής υπηρεσιών. Ενα κράτος εκφραστή του δημόσιου συμφέροντος και όχι των συντεχνιών ή της απολιτικής «μπουρδολογίας» περί κράτους «του γενικού πλαισίου».

Ενα «καλό παράδειγμα» από την οιονεί σοσιαλδημοκρατική Φινλανδία. Με τη σκόνη που κάνει την εμφάνισή της στη χώρα την άνοιξη, αφού λιώσουν τα χιόνια, προκαλούνται αλλεργίες, ασθένειες σε μεγάλη μερίδα των κατοίκων, αλλά και δυσκολίες στην κίνηση των οχημάτων. Τότε παρεμβαίνουν οι δήμοι σε συνεργασία με άλλες δημόσιες υπηρεσίες και ιδιωτικές επιχειρήσεις. Χρησιμοποιώντας ένα μείγμα αλατιού, χαλικιών, γύρης και κομματιών ασφάλτου «αμολιόνται» να στρώσουν με αυτό τους δρόμους. Ετσι, υπάρχουν πολύ λιγότερα τροχαία δυστυχήματα, ασθένειες και απουσίες από την εργασία. Τα αποτελέσματα τόσο για την υγεία όσο και για την οικονομία και την εργασία είναι πολλαπλασιαστικά.

Δυο δικά μας τώρα παραδείγματα, προς την αντίληψη συνεργασίας δημοτικών αρχών και επιχειρηματικότητας. Ο δήμαρχος Ελευσίνας Γιώργος Τσουκαλάς συνεργάστηκε με άφωγο τρόπο με την ιδιωτική πρωτοβουλία για να ανακηρυχθεί η πόλη του «Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης». Ενώ ο Δήμος Καβάλας συνεργάζεται με ένα μεγάλο ταξιδιωτικό γραφείο προσκυνητών της Βαυαρίας, το οποίο έβαλε στο πρόγραμμά του τους καταπληκτικούς Φιλίππους. Να τι σημαίνει συνεργασία δήμων και επιχειρηματικότητας. Θα μείνω όμως στην Καβάλα για να αναφερθώ σε μια ιδιωτική πρωτοβουλία, η οποία «επιχείρησε» αυτό που θα μπορούσε να κάνει ένα σοσιαλδημοκρατικό κράτος. Αν είχαμε τέτοιο.

Το 1817 στην Οθωμανική Καβάλα χτίστηκε από τον Μοχάμετ Αλι της Αιγύπτου το γνωστό μέχρι και σήμερα ως Ιμαρέτ, ένα θρησκευτικό και εκπαιδευτικό κέντρο. Στις αρχές του 20ού αιώνα μετατράπηκε σε πτωχοκομείο για «τα ασθενή» κοινωνικά στρώματα, ανεξαρτήτως θρησκεύματος. Εξάλλου Ιμαρέτ σημαίνει «κουζίνα για σούπα». Το 1954 ανακηρύχθηκε από την ελληνική πολιτεία ιστορικό, διατηρητέο μνημείο. Εκτοτε αφέθηκε να έχει την τύχη όλων των κτιρίων που έχουν μείνει χωρίς ιδιοκτήτη. Μέχρι και ταβέρνα έγινε. Το 2003 είχε καταντήσει ερειπιώνας. Μέχρι που πέρασε τότε στα χέρια της εταιρείας Ιμαρέτ ΑΕ, της οικογένειας Μισιριάν, και ιδιαίτερα της δραστήριας Αννας Μισιριάν. Από τη στιγμή που η εκμετάλλευση πέρασε στα χέρια της, μέσα σε δύο χρόνια, μετατράπηκε σε ξενοδοχείο, αλλά και σε πνευματικό και εκπαιδευτικό κέντρο, όπως και ήταν στην ιστορία του. Τον Οκτώβριο του 2014 διεξήχθη εκεί το πρώτο Διεθνές Συνέδριο για τους ισλαμικούς κήπους. Ενα συνέδριο για την επίδραση που είχαν στον δυτικό πολιτισμό τα μουσουλμανικά επιτεύγματα, ένα συνέδριο συνεργασίας και όχι πολέμου των πολιτισμών.

Βεβαίως δεν έλειψαν οι φωνές του «Κινήματος», το οποίο διαμαρτυρόταν για την «εκμετάλλευση» του Ιμαρέτ από εκείνους τους ιδιώτες που επένδυσαν για να πάψει να είναι ερείπιο. Αν υπήρχε όμως έστω και μια υποτυπώδης σοσιαλδημοκρατική αντίληψη στη χώρα μας, θα είχε αναλάβει το Δημόσιο τη συνεννόηση με τις αιγυπτιακές αρχές, στις οποίες ανήκε το ακίνητο, και από κοινού με την ιδιωτική πρωτοβουλία θα προχωρούσε στην ανακαίνιση του κτιρίου, έτσι ώστε τα κόστη να μειωθούν, η διαμονή εκεί να είναι φθηνότερη και το Δημόσιο να έχει οικονομικό όφελος.

Αλλά τι να περιμένεις κανείς, σε μια χώρα όπου όποιος μιλάει για Σοσιαλδημοκρατία εννοεί μόνο το γαλλικό Επινέ των τακτικισμών και αδιαφορεί για το γερμανικό Μπαντ Γκόντεσμπεργκ. Στο πρώτο ο «σοσιαλιστικός ρεφορμισμός» συνδυαζόταν με μια κατά μέτωπο επίθεση στο χρήμα και αντιεπιχειρηματικές κορόνες, ενώ στο δεύτερο η «ρεφορμιστική» απόρριψη των κρατικοποιήσεων συνδυάστηκε με την ανάδειξη της μεγάλης σημασία της συνεργασίας των δημόσιων υπηρεσιών με την ιδιωτική πρωτοβουλία. Εκεί αποφασίστηκε ότι το Δημόσιο πρέπει να δημιουργεί προϋποθέσεις επενδύσεων, να ενθαρρύνει την υγιή επιχειρηματικότητα και να διασφαλίζει στρατηγικού τύπου δημόσιες επιλογές.

Ο κ. Γιώργος Σιακαντάρης είναι δρ Κοινωνιολογίας.

δεν καθόριζε το αποτέλεσμα των εκλογών. Καταγραφόταν σε χαμηλά ποσοστά (12%-14% το 2003) και συμπεριφερόταν τελικά όπως το σύνολο του πληθυσμού· στις εκλογές είτε κατευθυνόταν στα δύο μεγάλα κόμματα (όταν τα διλήμματα ήταν έντονα) είτε κατανέμονταν αναλογικά στα μεγαλύτερα και μικρότερα κόμματα· ένα ποσοστό (μικρότερο) δεν ψήφιζε καθόλου. Το πολιτικό αίτημα της κοινωνίας καθοριζόταν από τους ψηφοφόρους των κομμάτων και όχι από την αδιευκρίνιστη ψήφο.

Τα σημερινά, επίμονα υψηλά ποσοστά αδιευκρίνιστης ψήφου, για τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα, δεν είναι τυχαίο, είναι πολιτικό φαινόμενο. Εδώ δεν συγκεντρώνεται απλώς το απολίτικο κοινό. Αντίθετα, συγκεντρώνεται μια δυναμική ομάδα του εκλογικού σώματος η οποία δεν εκφράζεται από τα τρέχοντα πολιτικά διλήμματα.

Ο άξονας μνημόνιο - αντιμνημόνιο μπορεί να καθόρισε τους σημερινούς συσχετισμούς, όμως δεν αντιπροσωπεύει, πλέον, το μισό περίπου εκλογικό σώμα, το οποίο προτιμά να παρατηρεί τα κόμματα αναποφάσιστο. Το βασανιστικό ερώτημα, η στάση απέναντι στο μνημόνιο (υπέρ ή κατά; υλοποιώ ή ξεφεύγω;) μπορεί να αποτελεί υπαρξιακό δίλημμα για τα ίδια τα κόμματα αλλά δεν αρκεί για να περιγράψει την ελληνική κοινωνία.

Η αντιπαράθεση Αριστερά - Δεξιά με παραδοσιακούς όρους δεν κινητοποιεί. Το ρεύμα που εξέφρασε ο ΣΥΡΙΖΑ το 2015 δεν έχει καταφέρει να πάρει τη μορφή ενός συσπειρωμένου, επαρκώς οριοθετημένου κόμματος· οι περισσότεροι ψηφοφόροι του παραμένουν μετέωροι στην αδιευκρίνιστη ψήφο. Η ΝΔ κρατώντας επίκαιρο το επιχείρημα της επικινδυνότητας, επιτυγχάνει να αντιπροσωπεύει ένα αντι-ΣΥΡΙΖΑ ποσοστό αλλά αυτό δεν είναι αρκετό για να προσελκύσει ψηφοφόρους της αδιευκρίνιστης ψήφου.

Μέχρι τα πολιτικά κόμματα να ανασυσταθούν πάνω σε νέες, σύγχρονες πολιτικές προτάσεις ώστε να προχωρήσουν την πολιτική ζωή και την οικονομία στη μετά το μνημόνιο εποχή, το πολιτικό αίτημα της εποχής θα παραμένει αδιευκρίνιστο.

Η κυρία Ανδρομάχη Βάνη είναι μαθηματικός - πολιτική ερευνήτρια.

Το Ιμαρέτ αποτελεί ένα από τα πιο εντυπωσιακά δείγματα της ισλαμικής αρχιτεκτονικής στην Ελλάδα

Επιφυλλίδες

«Από πού ερχόμαστε, ποιοι είμαστε, πού πάμε»

ΕΠΙ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ

Γιάννης Μεταξάς

Δεν είναι στίχος ποιητικός, αν και θα μπορούσε. Είναι ο τίτλος ενός πίνακα που ζητά απολογισμούς και απολογίες.

Εξήντα χρόνια συμπληρώνει σήμερα η ευρωπαϊκή περιπέτεια. Και επέτειο διεκδικεί. Γιατί, πράγματι, όσα επιτεύχθηκαν ούτε λίγα είναι ούτε αμελητέα. Είναι εντυπωσιακά. Αλλά ταυτόχρονα και πολύ λιγότερα από αυτά που θα μπορούσαν να είχαν προκύψει. Ετσι η γιορτή απαιτεί ομιλία απογραφική και εμμέσως προτασιακή. Και τα δύο επισημαίνουν ευθύνες.

● Η ab initio πανηγυρική πρόθεση, τότε, στην πόλη της Pax Romana, ξεκίνησε με την προσδοκία της εξελικτικής ολοκλήρωσης. Σε κάθε στάδιο της οποίας όμως ούτε αναλύσαμε ούτε και διορθώσαμε στρατηγικές αποκλίσεις. Ενώ ως προοπτική οι διευρύνσεις εντάσσονταν, και εντάσσονται, στη φιλοσοφία της αρτίωσης της Ευρώπης, η αντιμετώπιση των δυσκολιών παραπεμπόταν στη δύναμη του ενθουσιασμού για το τελικό αποτέλεσμα, το οποίο όμως έτσι αυτοϋπονομευόταν. Ανετίθετο στη φαντασμαγορία των διευρύνσεων η απορρόφηση των κραδασμών, που όμως σωρευμένοι αφαιρούσαν σιγά σιγά, αλλά όχι αδιόρατα, από το οικοδόμημα τις αντισεισμικές του αντοχές. Και ανοχές.

● Η απίστευτη υποχωρητικότητα – και μάλιστα από την πρώτη ώρα – της ΕΕ σε κράτη που παραβίαζαν τη διεθνή δημοκρατική νομιμότητα για οικονομικούς και ενεργειακούς λόγους τής στέρησε τη δυνατότητα να επικαλείται αρχές. Και συνεργαστήκαμε, και εξακολουθούμε να το κάνουμε, με καθεστώτα απεχθή. Με κυβερνήσεις που βρίσκονται σε ηθικοπολιτική ασυμμετρία με ό,τι αποτελεί το αξιακό σύστημα της Ενωσής μας. Τόσο το υπαρκτό όσο και το διεκδικούμενο.

● Αλλά και στο εσωτερικό της Ενωσης, από πράξεις και παραλείψεις, φθάσαμε να ανεχόμαστε τη γένεση φασιστικών μορφωμάτων, «κονφεσιοναλιστικών» υπερβολών και ξενοφοβικών «ταυτοτήτων». Κάτι βέβαια που εν μέρει οφείλεται σε πλημμελή παροχή μιας πραγματικής Γενικής Παιδείας και μιας εμμονής σε μια εθνικιστική διδασκαλία της Ιστορίας (χωρίς αποχρώσεις και παραδοχές ευθυνών). Και έτσι δώσαμε χώρο στη βία και στη βιαιότητα. Τόσο στη λεκτική όσο και στη σωματική. Αυτή η κατάσταση παράγει κάθε μέρα κόπωση σε αυτήν την ίδια την ιδέα της πολιτικής, ως οργανωσιακής αρχής. Αυτή η απογοήτευση όμως οδηγεί στην αναζήτηση απολιτικών λύσεων, κάτι που διευκολύνει την ανάπτυξη δημαγωγικών συμπεριφορών. Εκεί όπου οι ποικίλοι διασώστες παραμονεύουν για να υφαρπάσουν τη συγκατάθεσή μας.

● Ως αγορά διακηρύσσαμε συνεχώς την ανάγκη της συνοχής. Και υπήρξαν επιτεύγματα. Χωρίς όμως αυτά να μπορέσουν να παράξουν μια μόνιμη, μη αντιστρέψιμη εναρμόνιση. Τόσο ως κατάσταση όσο και ως εικόνα. Και η δεύτερη είναι εξίσου σημαντική με την πρώτη. Γιατί τρέφει, οριστικοποιεί την αίσθηση ότι η προσδοκία εκπληρώνεται. Αποτέλεσμα αυτής της αμέλειας ήταν να προκύψουν εθνο-ταξικές ανισότητες. Και το δέντρο να αναπτύσσεται με δύο ειδών κλαδιά. Αλλα γερά και στιβαρά και άλλα αδύναμα να παράγουν καρπούς ή να αξιοποιούν τα κεκτημένα σε δευτερογενή παραγωγή. Η οικονομία «διοικήθηκε» ως ένα κοινωνικά ανεξέλεγκτο υποσύστημα ασυνόδευτο μέχρι πρότινος από τις αναγκαίες δημοσιονομικές διασφαλίσεις και ηθικοπολιτικές εγγυήσεις.

● Μια αντίληψη πρωταρχίας ενός τύπου οικονομίας πάνω στην πολιτική εγκαταστάθηκε ως δόγμα ενώ θα έπρεπε το αντίθετο να είχε επιδιωχθεί. Το αποτέλεσμα; Η έρπουσα νομιμοποίηση, αρχικά άτυπη και τώρα θεσμοθετούμενη,

> Οι πολλαπλές ταχύτητες στην ΕΕ οδηγούν σε μόνιμες ιεραρχίες. Κάτι που προδιαγράφει άτυπους γεωπολιτικούς φυλετισμούς. Οι νότιοι και οι βόρειοι

της αναγνώρισης της ανάγκης (Notstand και εδώ;!) πολλαπλών ταχυτήτων είναι γεγονός. Οι πολλαπλές ταχύτητες όμως οδηγούν σε μόνιμες ιεραρχίες και μέσω αυτών – το πιο βαρύ – σε στοιχειωμένες πίστεις. Κάτι που προδιαγράφει άτυπους γεωπολιτικούς φυλετισμούς. Οι νότιοι και οι βόρειοι. Οπότε η αλληλεγγύη, ο στόχος της συνοχής, σχετικοποιείται από την «πορεία των πραγμάτων». Μια forza del destino από εδώ και στο εξής θα μας προκαθορίζει;

● Ετσι φθάσαμε, σήμερα, τις μέρες της γιορτής, ως συνεπόμενος προβληματισμός σε όλα τα παραπάνω κάποιοι να διερωτώνται για τη χρησιμότητα της ύπαρξης της Ενωσης. Μεγάλο λάθος. Η ΕΕ είναι η μοναδική μας δυνατότητα για ειρήνη και συμβίωση και για μια όσο πιο γίνεται αντιπαραθετική διεκδίκηση της ευτυχίας. Απλά απαιτεί, από όλους, καθημερινή κριτική στάση για ό,τι κάνουμε. Και απαιτεί και συνεχείς αναδιαρθρώσεις για πάρα πολλά. Χωρίς όμως να αγγίζουμε τα υποστασιακά της στοιχεία: την αντιπροσωπευτική δημοκρατία, το κράτος δικαίου (το κοινωνικό ως προϋπόθεση αποδοχής του νομικού κανόνα και το τυπικό ως Διάκριση των Εξουσιών) και το υπερθετικό πρόταγμα της αξιοπρέπειας (της dignité). Αν αυτή η τελευταία δεν είναι αναγορευμένη σε διάχυτη αξία, η Ευρώπη δεν θα μπορεί να υπάρχει ως ένα διεθνώς νομιμοποιημένο υπόδειγμα.

Αυτά για να απαντήσουμε στον καλλιτέχνη του «Από πού ερχόμαστε, ποιοι είμαστε, πού πάμε».

Ο κ. Γιάννης Μεταξάς, επίτιμος καθηγητής πανεπιστημίων, είναι τακτικό μέλος της Academie Europeenne Interdisciplinaire des Sciences.

Και αν ο Στάλιν δεν είπε

Ανδρέας Παππάς

«Τα βασικά επεισόδια του Εμφυλίου Πολέμου στην Ελλάδα, τόσο τα Δεκεμβριανά του 1944 όσο και η στρατιωτική αναμέτρηση του 1946-49, συνδέονται – έμμεσα, έστω – με τις εξελίξεις στην Πολωνία και με τις εκεί επιδιώξεις του Στάλιν και της Σοβιετικής Ενωσης». Αυτή ήταν η κατάληξη του κειμένου μου με τίτλο «Πολωνέζες και τσάμικα», στις «Εποχές» της 19ης Μαρτίου. Προσέθετα, μάλιστα, την ευχή να μακροημερεύσει το «Βήμα», παρά τα γνωστά προβλήματα που αντιμετωπίζει, ώστε να μπορέσω να επανέλθω. Το «Βήμα» δείχνει, λοιπόν, προς το παρόν να «μακροημερεύει», ή εν πάση περιπτώσει αποδεικνύεται «πολύ σκληρό για να πεθάνει». Τόσο το καλύτερο για όλους: εργαζομένους εκεί, γραφιάδες, και κυρίως αναγνώστες.

Ας ξαναπιάσω, λοιπόν, το νήμα με τα «τσάμικα». Με άλλα λόγια, ας επανέλθω στα γεγονότα που σημάδεψαν την πρώτη μεταπολεμική πενταετία στη χώρα μας. Οι αποτιμήσεις των Δεκεμβριανών και του Εμφυλίου δεν παύουν να πολλαπλασιάζονται, παρά την κατά καιρούς εξαγγελλόμενη λήθη και «εθνική συμφιλίωση», δείχνοντας έτσι ότι το τραύμα που έχει αφήσει η περίοδος 1946-49 παραμένει πολύ βαθύ. Ανεξαρτήτως ιδεολογικής ή πολιτικής οπτικής γωνίας, όλες – ή σχεδόν όλες – οι αποτιμήσεις για τα Δεκεμβριανά δείχνουν να συμπίπτουν/συγκλίνουν σε ένα σημείο: ο Στάλιν όχι μόνο δεν βοήθησε το ΚΚΕ να καταλάβει την εξουσία τον Δεκέμβριο του 1944, αλλά και αποδοκίμασε εν πολλοίς την απόφαση της ηγεσίας του να επιχειρήσει ένοπλη αναμέτρηση με τη νόμιμη κυβέρνηση της χώρας, και με τους Βρετανούς κατ' επέκταση.

Ουίνστον Τσόρτσιλ και Ιωσήφ Στάλιν στο Κρεμλίνο το 1942

Ο Πινόκιο

Θεόδωρος Πάγκαλος

Πρόσφατα σε μια εκπομπή του ραδιοφωνικού προγράμματος «Το Βήμα» 99,5 στα FM, ο αγαπητός και ταλαντούχος συγγραφέας Πέτρος Τατσόπουλος αποκάλεσε τον Πρωθυπουργό «Πινόκιο». Επακολούθησε δριμύτατος σωφρονισμός από τους δύο οπαδούς της πολιτικά ορθής έκφρασης, που ισχυρίστηκαν ότι έναν Πρωθυπουργό δεν μπορεί κανείς να τον λέει Πινόκιο.

Εδώ τίθενται δύο ζητήματα. Το ένα είναι μέχρι ποίου σημείου μπορεί κανείς να ασκεί κριτική σε έναν πρωθυπουργό. Είναι αυτός παντοδύναμος; Ποια είναι επίσης τα επιχειρήματα που χρησιμοποιεί ο ίδιος για να υπερασπιστεί την εικόνα του; Βεβαίως μιλάω για πολίτες που εκφράζονται ελεύθερα και όχι για αρχηγούς κομμάτων, βουλευτές εν τω βουλευτηρίω κ.λπ. Αποκτά ο Πρωθυπουργός διά της εκλογής του μια μεταφυσική διάσταση; Γίνεται κάποιου είδους Βούδας; Του είναι απαραίτητη μια κάλυψη της τιμής και της αξιοπρέπειάς του, που θα ξεπερνάει τα όρια του ποινικού κώδικα ή απλώς πρέπει να του αναγνωρίζονται δυνάμεις και εξουσίες, που να τον καθιστούν απρόσβλητο από τον μέσο πολίτη; (ένα είδος δικτάτορα

(ακριβώς) όχι;

Ασφαλώς όλοι γνωρίζουμε τη διαβόητη «συμφωνία των ποσοστών» μεταξύ Τσόρτσιλ και Στάλιν τον Οκτώβριο του 1944, με βάση την οποία η Ελλάδα θα ανήκε στη σφαίρα επιρροής της Μεγάλης Βρετανίας. Προφανώς ο Στάλιν δεν είχε σκοπό να αθετήσει τη συμφωνία, και μάλιστα τόσο σύντομα, πολλώ μάλλον αφού εν τω μεταξύ φρόντιζε επιμελώς να κατοχυρώσει τα «αντισταθμιστικά οφέλη του» σε άλλες χώρες (Βουλγαρία, Ρουμανία, κ.ά.). Επίσης προφανώς, δεν έδωσε εντολή ο Στάλιν στο ΚΚΕ να καταλάβει την εξουσία. Αλλωστε, αν ήταν στις προθέσεις του να εντάξει την Ελλάδα με δυναμικά μέσα στο κομμουνιστικό στρατόπεδο, δεν θα είχε προηγουμένως «παραγγείλει» στο ΚΚΕ να υπογράψει τις συμφωνίες του Λιβάνου και της Καζέρτας. Ισως, όμως, δεν είχε αντίρρηση να «αξιοποιήσει», κατά τρόπο που να συμβάλλει στην προώθηση των σχεδίων του, την αναμφισβήτητη μετακατοχική ισχύ του ΚΚΕ, αλλά και τη ρευστή κατάσταση που επικρατούσε στη χώρα μας (σχεδόν διαλυμένος κρατικός μηχανισμός, υπεροπλία του ΕΛΑΣ, κ.λπ.). Αλλωστε, υπάρχουν και μελετητές των γεγονότων του 1944 – όχι πολλοί, αλλά υπάρχουν – που έχουν υποστηρίξει ότι ο Ιωαννίδης και ο Σιάντος, όχι μόνο δεν θα οδηγούσαν ποτέ σε ένοπλη σύγκρουση το κόμμα τους, αλλά ούτε τη μύτη τους δεν θα φυσούσαν αν δεν είχαν την (έμμεση, διά της σιωπής έστω) συναίνεση του Στάλιν.

Εκεί κάπου έρχεται στο προσκήνιο και η σχέση των γεγονότων στην Ελλάδα με εκείνα στην Πολωνία, εκεί κάπου οι Πολωνέζες ανακατεύονται με τα τσάμικα. Με άλλα λόγια, οι ένοπλες συγκρούσεις στην Αθήνα θα μπορούσαν να είναι «αξιοποιήσιμες» από τον Στάλιν, προκειμένου να παζαρέψει τη μη υποστήριξή του στον μαχόμενο ΕΛΑΣ με αντίστοιχη μη υποστήριξη εκ μέρους των Δυτικών στο πολωνικό κίνημα αντίστασης, το οποίο, παρά το στραπάτσο της Εξέγερσης της Βαρσοβίας τον Αύγουστο του 1944, παρέμενε αξιόμαχο, και βέβαια πιστό στην εξόριστη πολωνική κυβέρνηση του Λονδίνου.

Οι «αντιπερισπασμοί» και οι υπολογισμοί, τα «αντισταθμιστικά οφέλη» και οι σκέψεις για «αξιοποίηση», είχαν προφανώς υψηλό κόστος για την Ελλάδα γενικά, αλλά και για το κραταιό τότε ελληνικό κομμουνιστικό κίνημα ειδικότερα. Αλίμονο, όμως, αν ο «ηγέτης του παγκόσμιου προλεταριάτου» άφηνε να επηρεαστούν οι αποφάσεις του και οι κινήσεις του από τέτοιου είδους «μικροαστικούς συναισθηματισμούς». Πάνω απ' όλα έβαζε, ως γνωστόν, τα συμφέροντα του «επαναστατικού κινήματος», τα οποία βέβαια ενσάρκωνε η «μεγάλη σοβιετική πατρίδα». Απέναντι σε έναν τόσο «μεγάλο», τόσο «ιερό» σκοπό, πόσο μέτραγαν μερικές χιλιάδες έλληνες κομμουνιστές; Με πιο σύγχρονους όρους, θα

> Ο ηγέτης της Σοβιετικής Ενωσης δεν έδωσε εντολή στο ΚΚΕ να καταλάβει την εξουσία τον Δεκέμβριο του 1944, όμως δεν είχε αντίρρηση να το «αξιοποιήσει», κατά τρόπο που να συμβάλλει στην προώθηση των σχεδίων του

μπορούσαμε να πούμε ότι όλοι εκείνοι που το ΚΚΕ τούς έριξε σε μια περιπέτεια χωρίς προοπτική και χωρίς λογική τον Δεκέμβριο του 1944 θεωρούνταν «αναλώσιμοι» για το διεθνές κομμουνιστικό κίνημα.

Λίγο-πολύ το ίδιο μοτίβο θα το ξανασυναντήσουμε και στην ένοπλη κομμουνιστική εξέγερση του 1946-49. Αυτό που έκαιγε τον Στάλιν ήταν να σιγουρέψει τον μεταπολεμικό έλεγχο των όμορων προς τη Σοβιετική Ενωση χωρών της Ανατολικής Ευρώπης, και κυρίως της Πολωνίας. Η Πολωνία ήταν ο προαιώνιος εχθρός, η Πολωνία ήταν ο απειλητικός γείτονας κατά τον μεσοπόλεμο, η Πολωνία ήταν (ο) κρίσιμος κρίκος της μεταπολεμικής σοβιετικής κυριαρχίας στην Κεντρική και στην Ανατολική Ευρώπη. Εκεί λοιπόν, στην Πολωνία, τα πράγματα ήταν ακόμη λίγο ζόρικα για τον Στάλιν. Οι Πολωνοί εξακολουθούσαν να αντιδρούν. Στα δάση εξακολουθούσε να υπάρχει την ίδια εκείνη περίοδο (1946-49) αντάρτικο κατά της κατ' ουσίαν κατοχής της χώρας από τον Κόκκινο Στρατό. Και πάλι «συμψηφιστικά» και «αντισταθμιστικά» λοιπόν, ίσως ο Στάλιν να μην είχε αντίρρηση να υπάρχει ένα ενοχλητικό, για τους Βρετανούς αρχικά και για τους Αμερικανούς εν συνεχεία, αντάρτικο στα βουνά της Ελλάδας, το οποίο να μπορεί να το «αξιοποιεί» κατά το δοκούν για διαπραγματευτικούς λόγους.

Να, λοιπόν, ποιοι «χόρεψαν» τα ματοβαμμένα «τσάμικα» και ποιοι τα έβλεπαν απλώς σαν μία ακόμα κίνηση στα γεωπολιτικά (επενδυμένα, βέβαια, με ιδεολογικό μανδύα) παίγνιά τους. Για τον Στάλιν και το καθεστώς του τι σημασία είχε η ζωή μερικών χιλιάδων Ελλήνων, κομμουνιστών και μη; Κατά τη δεκαετία του 1930, δεν είχε διστάσει να εξοντώσει, με τον έναν ή τον άλλον τρόπο (εκκαθαρίσεις, γκουλάγκ, λιμοί, κ.ά.), περίπου 5.000.000 σοβιετικούς πολίτες, εκατοντάδες χιλιάδες μέλη του Κόμματος, ακόμα και όλη την παλιά φρουρά των Μπολσεβίκων. Για τον Ιωαννίδη και τον Μπαρτζώτα, για τον Γούσια και τον Βλαντά, ή μήπως για τους «μοναρχοφασίστες» (sic) του αντίπαλου στρατοπέδου, θα καθόταν να σκάσει;

Τι τραγωδία! «Βάσκανος μοίρα», που έλεγαν και οι παλαιότεροι, έφερε έτσι τα πράγματα ώστε τα όνειρα εκατοντάδων εκατομμυρίων ανθρώπων για έναν καλύτερο και δικαιότερο κόσμο να τα διαχειρίζεται ένας μηχανισμός που συνέθλιβε με τον πιο κυνικό τρόπο έννοιες όπως άνθηση της προσωπικότητας και αυτοκαθορισμός, ένα καθεστώς που θα κατέληγε σταδιακά να εκπροσωπεί τα power politics στην πιο ωμή και απροκάλυπτη εκδοχή τους.

Ο κ. Ανδρέας Παππάς είναι επιμελητής εκδόσεων και μεταφραστής.

δηλαδή με κοινοβουλευτικό μανδύα).

Βασικό επιχείρημα του Πρωθυπουργού ήταν τελευταία ότι όχι μόνο η οικονομία πηγαίνει μια χαρά, αλλά και ότι οι επιδόσεις ξεπερνούν τις προβλέψεις των μίζερων ή και δόλιων ξένων παρατηρητών. Αυτά τα είπε με τη συνηθισμένη προπαγανδιστική προετοιμασία στο Υπουργικό του Συμβούλιο (που επιτέλους συνεδρίασε). Ταυτόχρονα σχεδόν το ελπιδοφόρο μήνυμα εκφωνούσαν όλα τα ροζ παπαγαλάκια, που συνεχώς αυξάνονται σε κρατικά και παρακρατικά μέσα «ενημέρωσης».

Οταν δεν έχεις τον έλεγχο του στρατού, η επιβολή μονοφωνίας είναι δύσκολη υπόθεση. Ο κ. Τσίπρας έχει βήματα ακόμα να κάνει για την επιβολή πραγματικά ολοκληρωτικού καθεστώτος, από αυτά που ονειρεύεται. Μαντούρο δεν είναι. Ούτε καν ο γειτονικός μας Ερντογάν. Πινόκιο είναι, γιατί λέει ασύστολα ψεύδη. Εκτός αν τα ψεύδη τα λέει κρατική υπηρεσία, δηλαδή η Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδας, που την ίδια ώρα και την ίδια μέρα ανακάλυπτε, όχι αύξηση του εθνικού εισοδήματος, αλλά μείωση, δηλαδή ύφεση και το 2016. Υφεση μάλιστα -1,1%, που καθιστά εντελώς απίθανη την ύπαρξη θετικής και μάλιστα εντυπωσιακής προόδου το 2017. Αρα ο πληθυσμός, που σε αλλεπάλληλες δημοσκοπήσεις προβλέπει χειροτέρευση της οικονομικής κατάστασης, έχει δίκιο και οι οικονομικοί εγκέφαλοι της κυβέρνησης, περιλαμβανομένου και του Πρωθυπουργού, ή είναι ψεύτες ή είναι ανίκανοι.

Θεωρώ πιο επικίνδυνο ένα καθεστώς ανικανότητας και απώλειας ελέγχου επί της πραγματικότητας από ό,τι θα μπορούσε να είναι μια τερατώδης τάση προς το ψεύδος. Εξάλλου και στο παιδικό παραμύθι τα «κακά παιδιά» μεταβάλλονται απλώς σε γαϊδουράκια, ενώ ο φιλόδοξος Πινόκιο βλέπει την ξύλινη μύτη του να μεγαλώνει κάθε φορά που λέει ψέματα. Και τώρα, με τόσο μεγάλη μύτη, πώς να περάσουμε από τις πόρτες των Βρυξελλών ή του Βερολίνου, Αλέξη; Δεν αφήνεις κανέναν να διαχειριστεί τα πράγματα για κάνα δυο μήνες και να τα παραδώσει στους επερχόμενους; Και οι προκάτοχοί σου, ο Κώστας Σ., ο Κώστας Κ. και ο Γιώργος Π., όταν είδαν την πανωλεθρία να έρχεται, την κοπάνισαν και χάθηκαν μέσα στον κουρνιαχτό. Μέχρις ενός σημείου επιτυχώς. Εσύ τι κάθεσαι με τέτοια μυτόνγκα και επαναλαμβάνεις δηλώσεις επί δηλώσεων; Στη μάχη κανείς μένει για να πολεμήσει με το σπαθί του και όχι με μια μύτη, που συνεχώς επιμηκύνεται και μάλιστα φτιαγμένη από ξύλο.

Επίσης, ψέματα μπορεί να λένε όλοι οι αντικειμενικοί διεθνείς παρατηρητές, που έχουν κάθε λόγο να εύχονται μια ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας. Αυτοί δεν είναι τόσο αυστηροί όσο η Στατιστική Υπηρεσία αλλά κανείς τους δεν προβλέπει το 2,5 και βάλε αύξηση του ΑΕΠ, που έχει προβλέψει η κυβέρνηση. Επειδή μάλιστα όλες οι προοπτικές και ο προϋπολογισμός του επόμενου έτους με τα πλεονάσματά του στηρίζονται σε αυτή την υπερβολική και ανέφικτη, όπως φαίνεται, πρόβλεψη, τότε είναι απαραίτητο να αναθεωρηθούν όλα τα δεδομένα πάνω στα οποία στηρίζει ο Πρωθυπουργός τη θριαμβολογία του.

ΤΟ ΕΠΤΑΗΜΕΡΟ ΤΟΥ

διόδωρου

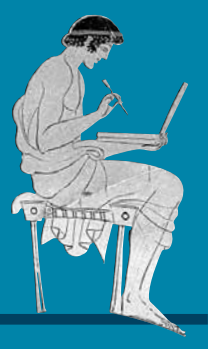

diodorus@tovima.gr

ΕΡΑ/HANNAH MCKAY

Αν δεν παραμονεύει κάπου ο Ταρζάν, καλά είναι και στη ζούγκλα

Βαρελότα κοψοχέρηδων

Τελικά, δεν έχει νόημα να σε γράφω, ημερολόγιό μου – απομνημονεύματα πρέπει να γράφει κανείς, την τελευταία ώρα πριν από τον θάνατό του. Γιατί αν γέμιζα τις σελίδες σου πρωί-πρωί, θα έγραφα «μπλέξαμε πάλι, δεν έρχεται η τρόικα, κατά διαόλου πάνε όλα». Αν ήταν μεσημέρι, θα σημείωνα «επιτέλους, έρχονται τα περίφημα τεχνικά κλιμάκια, στο Eurogroup της Μάλτας ρυθμίζονται όλα, ησυχάζουμε».

Τώρα που είναι απόγευμα Παρασκευής, η κατάσταση περιγράφεται «μπορεί και να μπλέξαμε, μπορεί και όχι· μπορεί να έρθουν, μπορεί και όχι· μπορεί κάτι να γίνει στη Μάλτα, μπορεί και όχι» – ενώ την παραμονή του θανάτου μου, σε 100 χρόνια από σήμερα, θα ξέρω μετά βεβαιότητας τι έγινε σήμερα και δεν θα γράφω αλλαντάλλα.

Αλλά είναι αμφίβολο αν θα έχει διευκρινιστεί ως τότε αν το εμπόδιο βρίσκεται στο Μαξίμου, όπως έλεγαν οι ειδήσεις το πρωί – επειδή ο Πρωθυπουργός δεν θέλει να αρχίσουν να μειώνονται οι συντάξεις από το εκλογικό έτος 2019 – και ακύρωσε το προσύμφωνο Τσακαλώτου - θεσμών ή απλώς ήσαν ψεύτικες οι ειδήσεις της Τετάρτης (μπορεί και Πέμπτης, έχω χάσει τον λογαριασμό) ότι υπήρξε τέτοιο προσύμφωνο.

Ημερολόγιό μου, εγώ μπορώ να γράφω ό,τι θέλω εδώ και να τα πιστεύει ή να μην τα πιστεύει όποιος θα τα διαβάζει ύστερα από 101 χρόνια – όμως οι δημοσιογράφοι δεν γράφουν ό,τι θέλουν: κάποιοι τους τα λένε αυτά, οι «πηγές» τους.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, είτε από το Μαξίμου είτε από το υπουργείο Οικονομικών αναφέρθηκαν σε «προσύμφωνο» και ανατροπή του από τον Αλέξη Τσίπρα. Αν είναι από το Μαξίμου, θέλουν να δείξουν πως ο Πρωθυπουργός ανθίσταται ερρωμένως, πως είναι πάντα το 100 της κλίμακας του αριστερόμετρου, πως ο Σκουρλέτης είναι απλή οδοντόπαστα μπροστά του – ενώ ο οξφορδιανός Τσακαλώτος το μόνο κόκκινο που έχει είναι το σακίδιό του.

Αν προέρχονταν από το υπουργείο Οικονομικών τα περί προικοσυμφώνου που ακυρώθηκε, σημαίνει πως ο Ευκλείδης δηλώνει «εγώ κάνω ό,τι μπορώ, ο Τσίπρας τα μπουρδουκλώνει όλα». Είτε έτσι, είτε αλλιώς, πιθανότερο είναι πλέον να πιει ποτό με την Τζόχανσον παρά με τον Τσίπρα.

● Μπορεί να είναι και συμπαιγνία μεταξύ τους, βέβαια, και αιτία των αναβολών είναι αυτό που διάβασα στα «Νέα»: δεν θέλουν συμφωνία και σχετικούς νόμους στη Βουλή πριν από το Πάσχα, για να μη ρίχνουν πάνω στους βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ τα βαρελότα τους οι ψηφοφόροι – κατά λάθος φυσικά: θα δυσκολεύονται να τα πετούν σωστά έτσι κοψοχέρηδες που είναι.

Συμπέρασμα; Σκότος η πολιτική, ημερολόγιό μου· μαύρο σκοτάδι. Απασχολημένοι με τα δικά τους παιχνίδια εξουσίας οι ηγέτες μας, δεκάρα δεν δίνουν τι συμβαίνει στον έξω κόσμο.

Απειλείται το Πάσχα

Αλλο σχετικό παράδειγμα η αντιπολίτευση: συναντήθηκαν Μητσοτάκης - Γεννηματά και συμφώνησαν πως η κυβέρνηση πρέπει να φύγει το ταχύτερο – εμάς μας σκέφτονται καθόλου;

Αν γίνουν εκλογές, η χώρα θα είναι διαλυμένη για ένα εξάμηνο τουλάχιστον – στην καλύτερη περίπτωση. Γιατί μπορεί να γίνουν διπλές εκλογές, όπως το 2012, μας έχει προειδοποιήσει η Φώφη Γεννηματά, αν δεν τη συμφέρει να συμμετάσχει σε κυβέρνηση για να βγουν τα 151 κουκιά.

Και τι θα γίνει με όλες αυτές τις προθεσμίες που τρέχουν σε σχέση με τους δανειστές; Δεν κατηγορούν, δικαίως, την κυβέρνηση ότι καθυστερεί; Οι εκλογές δεν θα κάνουν τις καθυστερήσεις ακόμα μεγαλύτερες;Εγώ πιστεύω πως όλους όσοι δεν είμαστε πολιτικοί μάς συμφέρει να γίνονται εκλογές κάθε τέσσερα χρόνια· αν είναι και κάθε πέντε, όπως στη Βρετανία, μαζί με τις ευρωεκλογές και τις αυτοδιοικητικές, ακόμα καλύτερα.

● Ιζαμπώ, Μπούφος, Μπούφα και Μπουφάκι αναχώρησαν ήδη για Λεχαινά, για τις ετοιμασίες του Πάσχα. Εγώ έμεινα εδώ να κάνω τις πληρωμές του τέλους του μήνα. Νιώθω περήφανος γιατί τα κατάφερα πάλι – πρέπει να μας δίνουν παράσημο οι κυβερνώντες σε όσους καταφέρνουμε να σηκώνουμε όλα αυτά που μας έχουν φορτώσει.

● Και σκέφτομαι: μήπως να καθιερώσουμε την Πρωταπριλιά σαν ημέρα πολιτικής αλήθειας; Οσοι πολιτικοί μιλούν θα λένε υποχρεωτικά αλήθεια, επί ποινή εκπεσμού από το όποιο αξίωμά τους· μάλλον δεν θα μιλάει κανείς – αλλά και αυτό, μεγάλο κέρδος θα είναι.

● Ο Γιάννης Στουρνάρας μίλησε πριν από την Πρωταπριλιά σε κάποια εκδήλωση. Παρουσίασε στοιχεία και αριθμούς, εξήγησε τι συμβαίνει και το συμπέρασμά του ήταν πως το ασφαλιστικό σύστημα δεν αντέχει – αυτό που λέει όλη η υφήλιος δηλαδή, εκτός από τους έλληνες πολιτικούς.

Και κάποιος ηλίθιος από του Μαξίμου εξέδωσε non paper όχι με στοιχεία αλλά με χαρακτηρισμούς: ο Γιάννης Στουρνάρας προωθεί απόψεις *«πιο ακραίες ακόμα και από αυτές των υπερασπιστών του πιο σκληρού αμερικανικού φιλελευθερισμού… οδηγούν στην πλήρη απορρύθμιση και είναι της λογικής "ο καθένας μόνος του"»*.

Αρες, μάρες, κουκουνάρες – δεν καταλαβαίνουν εκεί στο πρωθυπουργικό μέγαρο ότι και αυτοί που τους άκουγαν κάποτε έχουν σιχαθεί τα συνθήματά τους;

● Θυμήθηκα κάτι σχετικό: ότι και ο εντιμότατος ευρωβουλευτής Στέλιος Κούλογλου είχε αποκαλέσει αρθρογράφο του «Βήματος» *«πιο ακροδεξιό και από τον Σαμαρά»* – και τις προάλλες δήλωνε πως θα ήθελε να έχουν κερδίσει οι ακροδεξιοί στην Ολλανδία, για να συνετιστεί η Ευρώπη και να μην είναι σκληρή προς τη λαοφιλή κυβέρνησή μας.

Δεν ξέρω αν είναι και αυτός ηλίθιος, σίγουρα όμως είναι ηλιθιότητα να πιστεύει πως αν κέρδιζαν οι ακροδεξιοί θα άνοιγαν οι κρουνοί και θα έρρεαν άφθονα τα ευρώ για να κερδίσει ο ΣΥΡΙΖΑ πρώτα τις εκλογές, μετά τις ευρωεκλογές, να έχει αυτός τη θεσούλα του στο Στρασβούργο.

Ως προς το τι δηλώνει πολιτικά μια τέτοια τοποθέτηση, δεν έχει νόημα να το σχολιάσω, ημερολόγιό μου. Ο Κούλογλου ανήκει σε κόμμα που κάνει πολιτική «για τον εαυτό του», είναι μοιραίο και τα στελέχη του να κάνουν το ίδιο – δεν έχουν καμιά σημασία λοιπόν για τα δημόσια πράγματα αυτά που λέει. Απλώς μας βοηθούν να κατανοήσουμε την κατάσταση – της χώρας και τη δική του.

● Ερχεται και ο Τουσκ την Τετάρτη – δεν του φθάνουν τα μπλεξίματα με το Brexit, πρέπει να ασχολείται και με τα εσωτερικά του ΣΥΡΙΖΑ που γίνονται εθνική πολιτική και ευρωπαϊκό ζήτημα – μα τι Πάσχα θα κάνουμε φέτος, ημερολόγιό μου;

Διόδωρος Κυψελιώτης

γράμματα στο κιβώτιο

Γιατί η Δικαιοσύνη δεν φρόντισε ώστε να είναι η ποινή Σώρρα εξαγοράσιμη – και δη έναντι ποσού ικανού να πατσίσουμε τα χρέη μας ως έθνος;

ΣΤΑΥΡΟΣ ΥΠΟΧΡΕΟΣ

■■■

Χθες είχαμε Πρωταπριλιά. Εορτή προς τιμήν του Αλεξίου του ψευδομάρτυρος.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΗΤΑΚΟΣ, ΛΑΡΙΣΑ

■■■

Ελπίζοντας να μην προσβληθεί ο υμέτερος εκπρόσωπος του είδους από ένα ακόμη δείγμα ανθρώπινης υπεροψίας, το παραθέτω: «Το ξέρει κι ο μπούφος» έλεγε η μάνα μου όταν άκουγε μεγάλες, καταΚαμμένες αλήθειες του τύπου «η βοήθεια είναι καλύτερη απ' το δάνειο».

SO.S@COMATIANAΓΙΝΕΙ

■■■

Είμαστε, διάβασα, μακρινοί απόγονοι των σφουγγαριών. Καμιά έκπληξη: πόροι και τρυπίδες αφθονούν στο ανθρώπινο σώμα. Ενδιαφέρον για τους Ελληνες θα ήταν να αποσαφηνισθεί επιστημονικά οι τρύπες της οικονομίας μας ποιους έχουν προγόνους.

Γ. Κ., @OTENET.GR

■■■

...το τραγικό δυστύχημα στο Υπατο Θηβών με το εκκωφαντικό σάστισμα και το φοβικό ρίγος που το συνόδευσε, ήρθε να καταδείξει τη λεπτή κόκκινη γραμμή που χωρίζει την πρωτόγονη αθωότητα της χαράς των μικρών παιδιών μπροστά σε ένα παιχνίδι από την τραγικότητα της χρηματικής απεικόνισής της...

ΠΕΤΡΟΣ ΤΣ., @HOTMAIL.COM

■■■

Εύγε στον ΣΥΡΙΖΑ που, παίρνοντας το μήνυμα από την κατά το έτος 2012 τετράμηνη αποχή, προτείνει για την επόμενη συνταγματική αναθεώρηση την απαλοιφή της διάταξης που απαγορεύει την απεργία στους δικαστές. Εύγε και στην τότε συνδικαλιστική ηγεσία των δικαστών που έθεσε τις βάσεις γι' αυτήν την υψηλόφρονα κατάκτηση του δικαστικού κόσμου.

ΖΕΥΞΙΟΣ, ΑΘΗΝΑ

■■■

Σε κρίσιμο σταυροδρόμι η πορεία της αξιολόγησης: ήταν ή δεν ήταν πράκτορας της Ιντέλιτζενς Σέρβις ο Μάρκος Βαφειάδης; Εκτακτη σύγκληση του Υπουργικού Συμβουλίου...

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΕΧΙΑΣ

Σχόλια ΒΗΜΑ

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΜΑΡΚ ΦΕΡΟ

Οι παράγοντες που οδηγούν στην άρνηση της πραγματικότητας

ΣΕΛ. 3

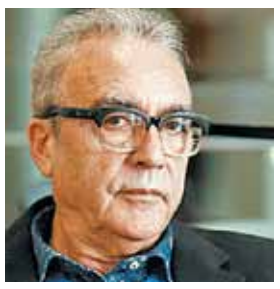

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΧΟΥΑΝ ΧΟΣΕ ΜΙΓΙΑΣ

Ο ισπανός συγγραφέας μιλάει στο «Βήμα» για το νέο του μυθιστόρημα

ΣΕΛ. 4-5

ΤΟ ΒΗΜΑ
βιβλία
www.tovima.gr/books-ideas/

Φωτογραφία του Αντόνιο Λουίς Φερέιρα από την πανηγυρική Λειτουργία που έλαβε χώρα στις 17 Μαΐου 1888 στο Ρίο ντε Τζανέιρο, επ' ευκαιρία της κατάργησης της δουλείας. Ανάμεσα στους παρισταμένους διακρίνεται και ο Μασάντο ντε Ασίς

Εναs **πρωτοπόροs** του **μαγικού ρεαλισμού**

Μια συναρπαστική τριλογία από τον κορυφαίο συγγραφέα της Βραζιλίας που αν και έζησε τον 19ο αιώνα η γραφή του είναι πολύ πιο μπροστά από την εποχή του

ΤΟΥ
ΑΝΑΣΤΑΣΗ ΒΙΣΤΩΝΙΤΗ

Ο κοινός τόπος λέει πως ο αιώνας του μεγάλου μυθιστορήματος είναι ο 19ος, με άλλα λόγια ο αιώνας του ρεαλισμού. Αλλά και προδρομικός στα όσα ακολούθησαν στον 20ό: την πρωτοπορία και τον μοντερνισμό.

Ενα από τα χαρακτηριστικότερα παραδείγματα είναι η *Ρεαλιστική Τριλογία* του Ζοακίμ Μαρία Μασάντο ντε Ασίς (1839-1908), του κορυφαίου πεζογράφου της Βραζιλίας, που κυκλοφόρησε πρόσφατα από τις εκδόσεις Gutenberg. «Ρεαλιστική» τρόπος του λέγειν δηλαδή, αφού πρόκειται για έναν ιδιότυπο ρεαλισμό ο οποίος «προλέγει» αυτό που πολύ αργότερα απεκλήθη «μαγικός ρεαλισμός» (για να μη μιλήσουμε για τα μοντερνιστικά του χαρακτηριστικά και την επίδρασή του σε πλείστους όσους συγγραφείς στη Βραζιλία και διεθνώς). Δεν είναι επομένως τυχαίο που ο πολύς Χάρολντ Μπλουμ κατατάσσει τον Μασάντο ντε Ασίς στους κορυφαίους συγγραφείς παγκοσμίως.

Η τριλογία χαρακτηρίζεται ως ρεαλιστική επειδή εδώ ο συγγραφέας εγκαταλείπει τον ρομαντισμό των προηγούμενων έργων του όπου πλεονάζουν τα ηθογραφικά στοιχεία.

Η τριλογία αποτελείται από τα μυθιστορήματα *Μεταθανάτιες αναμνήσεις του Μπρας Κούμπας*, *Κίνκας Μπόρμπα* και *Δον Κασμούρο*. Το πρώτο εξεδόθη το 1881, δέκα χρόνια αργότερα κυκλοφόρησε το δεύτερο και το 1900 το τρίτο, που θεωρείται και το αριστούργημά του, αν και η τριλογία στο σύνολό της θα πρέπει να διαβαστεί ως ενιαίο έργο σε τρία μέρη που το καθένα διατηρεί την αυτονομία του. Ο αναγνώστης ας μη φοβηθεί από τον όγκο του. Το βιβλίο διαβάζεται με το δάχτυλο συνεχώς πάνω στη σελίδα.

Συνέχεια στη σελίδα 2

ΝΙΚΟΣ ΜΠΑΚΟΥΝΑΚΗΣ
nbak@dolnet.gr

Ποιηση στο Σόχο

Στο ανεξάρτητο βιβλιοπωλείο McNally Jackson στο Σόχο του Μανχάταν, η παρουσίαση της ανθολογίας νέας ελληνικής ποίησης «Austerity Measures», που επιμελήθηκε η καθηγήτρια Νέας Ελληνικής Λογοτεχνίας στο Πανεπιστήμιο Columbia Κάρεν Βαν Ντάικ, ήταν σαν μια κοσμοπολίτικη αποθέωση της ελληνικής γλώσσας. Στο ακροατήριο πολύ αμερικανοί φοιτητές, ο χώρος του βιβλιοπωλείου ασφυκτικά γεμάτος και στο πάνελ ποιητές που γράφουν στα ελληνικά χωρίς να είναι η μητρική τους γλώσσα, όπως ο Γκάζι Καπλάνι και η Χίβα Παναχί, αλλά και οι μεταφραστές Στέφανος Παπαδόπουλος και Μαρία Μαργαρώνη που περνούν με τη φυσικότητα μιας διαρκούς ροής τα γλωσσικά όρια. Η αμερικανική έκδοση της ανθολογίας που την πρωτογνωρίσαμε πέρυσι στην αγγλική της έκδοση από τον Penguin είναι ενταγμένη στη σειρά «Poets» του New York Review Books.

Ο τίτλος της ανθολογίας παραπέμπει σε πρώτο επίπεδο στα «μέτρα λιτότητας», στη σύγχρονη ελληνική κρίση που δίνει την ευκαιρία στην ελληνική ποίηση «να ξαναπεί κάτι που κανείς άλλος δεν λέει» όπως σημειώνει ο Εντμουντ Κίλι σε ένα μικρό κείμενο που τυπώνεται στον τόμο. Αλλά τελικά αυτός ο τίτλος δείχνει περισσότερο ποιητικές στρατηγικές στην ελληνική ποίηση που η ανθολόγος την ορίζει ως ποίηση που γράφεται στην ελληνική γλώσσα, μέσα και έξω από την Ελλάδα, από Ελληνες και από μη Ελληνες, από ανθρώπους κάθε φύλου, κάθε ηλικίας, κάθε κοινωνικής προέλευσης και εμπειρίας. Δείχνει ακόμη – και αυτό νομίζω ότι είναι μια πρωτοτυπία αυτού του τόμου – μεταφραστικές στρατηγικές, πώς η ποίηση μεταφέρεται από μια γλώσσα σε μια άλλη, ποιοι μηχανισμοί λειτουργούν. «Οχι τόσα αγάλματα, όχι τόσοι μύθοι, τουλάχιστον στην κλασική τους έννοια, όχι πατριωτισμός, όχι τόσο έντονο φως, ούτε αναφορές στη θάλασσα» γράφει η Κάρεν Βαν Ντάικ στην εισαγωγή της, θέλοντας με αυτόν τον έντονο τρόπο να δείξει πόσο διαφοροποιείται η σημερινή ελληνική ποίηση από αυτή που γραφόταν προηγούμενες εποχές. Χωρίς σχολές, χωρίς ομαδοποιήσεις, η σημερινή ελληνική ποίηση είναι ακατάκτητη και η ποικιλία της τεράστια. Τα κριτήρια της ανθολόγησης είναι η γλώσσα, η ηλικία, κάτω από 50, η πρώτη δημοσίευση, τουλάχιστον την τελευταία δεκαετία. Φυσικά υπάρχουν και εξαιρέσεις. Από αυτή την άποψη η ανθολόγηση είναι ένας άθλος.

ΤΟ ΒΗΜΑ βιβλία

Μασάντο ντε Ασίς

MACHADO DE ASSIS
Ρεαλιστική Τριλογία
(Μεταθανάτιες αναμνήσεις του Μπρας Κούμπας, Κίνκας Μπόρμπα, Δον Κασμούρο)

Μετάφραση-πρόλογος-σημειώσεις Μαρία Παπαδήμα. Εκδόσεις Gutenberg, Orbis Literae, 2017. Σελ. 1.002, τιμή 30 ευρώ

Συνέχεια από την 1η σελίδα

Στις *Μεταθανάτιες αναμνήσεις του Μπρας Κούμπας* ένας νεκρός αφηγείται τη ζωή του από τον τάφο του. Η πρωτοπρόσωπη αφήγηση δεν είναι ευθύγραμμη – κι αυτό ήταν ριζοσπαστικό για τα ρεαλιστικά δεδομένα της εποχής. Εδώ έχουμε έναν αντιήρωα που κρίνει τη ζωή του και τις εν πολλοίς αμφίβολες πολιτικές του πεποιθήσεις όπως και την αμφιθυμική του στάση όσον αφορά τις αντίστοιχες φιλοδοξίες του. Ο συγγραφέας απευθύνεται συχνά στον αναγνώστη και εδώ, όπως και στα άλλα δύο μυθιστορήματα της τριλογίας, αναπτύσσοντας διάλογο μαζί του στον οποίο κυριαρχεί η ειρωνεία και το μαύρο χιούμορ.

Στο δεύτερο βιβλίο της τριλογίας, ένα φιλόσοφος στα όρια της παραφροσύνης (που προϋπάρχει στις *Μεταθανάτιες αναμνήσεις του Μπρας Κούμπας*) ο οποίος ονομάζεται Κίνκας Μπόρμπα (όπως ο τίτλος του μυθιστορήματος) αφήνει όλη του την περιουσία στον φίλο του Ρουμπιάο υπό έναν όρο: να φροντίσει τον σκύλο του που κι αυτός λέγεται Κίνκας Μπόρμπα (το οποίο σημαίνει ούτε λίγο ούτε πολύ ότι στον σκύλο έχει «μετακομίσει» η ψυχή του αφεντικού του). «*Ξαφνικά*» μας λέει ο Μασάντο ντε Ασίς «*του πέρασε από το μυαλό*» (το μυαλό του Ρουμπιάο) «*η σκέψη ότι οι δύο Κίνκας Μπόρμπα ήταν πιθανόν το ίδιο πρόσωπο, ότι η ψυχή του νεκρού είχε μπει στο σώμα του σκύλου, όχι τόσο για να τιμωρηθεί για τις αμαρτίες του, όσο για να παρακολουθεί το νέο Αφεντικό*».

Ο πλούσιος πλέον Ρουμπιάο, που είναι αφελής και πέφτει εύκολα θύμα, μετακομίζει στο Ρίο ντε Ζανέιρο όπου συναντά ένα ζευγάρι, τον Κριστιάνο και τη σύζυγό του Σοφία την οποία κι ερωτεύεται και της εξομολογείται τον έρωτά του. Εκείνη το λέει στον σύζυγό της αλλά ο τελευταίος δεν δίνει σημασία γιατί στόχος του είναι να βάλει στο χέρι την περιουσία του Ρουμπιάο.

Η αφήγηση τώρα είναι τριτοπρόσωπη, όχι όμως και συμβατική. Ο Ρουμπιάο ζει μέσα στη σύγχυση καθώς δεν ξεχωρίζει το πραγματικό από το φανταστικό και εξαιτίας του ανεκπλήρωτου έρωτά του φθάνει στα όρια της παραφροσύνης.

Το τελευταίο έργο της τριλογίας, ο *Δον Κασμούρο,* θεωρείται το σημαντικότερο του Μασάντο ντε Ασίς και είναι υπόδειγμα ύφους και ευφυούς χρήσης του δισυπόστατου των πραγμάτων, της αμφιβολίας και της αμφισημίας, μολονότι ο συγγραφέας εδώ χρησιμοποιεί το κλασικό και πολυχρησιμοποιημένο θέμα του έρωτα και της ζήλιας.

Η αφήγηση είναι πρωτοπρόσωπη και αφηγητής ο Μπεντίνιο που του έχουν δώσει το παρατσούκλι Δον Κασμίρο. Αυτό όμως δεν τον ενοχλεί. Είναι τύπος μοναχικός και λιγομίλητος, παντρεμένος με την Καπιτού (μια από τις εμβληματικότερες γυναικείες μορφές της βραζιλιάνικης λογοτεχνίας). Ο Δον Κασμούρο έχει έναν φίλο, τον Εσκομπάρ. Υποπτεύεται πως η γυναίκα του είχε ερωτική σχέση με τον φίλο του και πως το παιδί του δεν ήταν δικό του αφού έμοιαζε πολύ στον Εσκομπάρ. Είναι ένας σύγχρονος – και θλιβερός – Οθέλλος. Αλλά η Καπιτού δεν είναι μια αντίστοιχη, ας πούμε, Δυσδαιμόνα.

Το βιβλίο παραμένει ανοιχτό και απάντηση συγκεκριμένη δεν έχουμε: απατούσε ή όχι τον Δον Κασμούρο με τον Εσκοπιμπάρ η Καπιτού; Εκείνη είναι η μόνη που θα μπορούσε να δώσει την απάντηση αλλά δεν τη δίνει. Ο Μασάντο ντε Ασίς παίζει με το ενδεχόμενο και ο αναγνώστης είναι ελεύθερος να εικάσει ό,τι νομίζει εκτιμώντας τα όσα υπαινικτικά έχουν εκτεθεί.

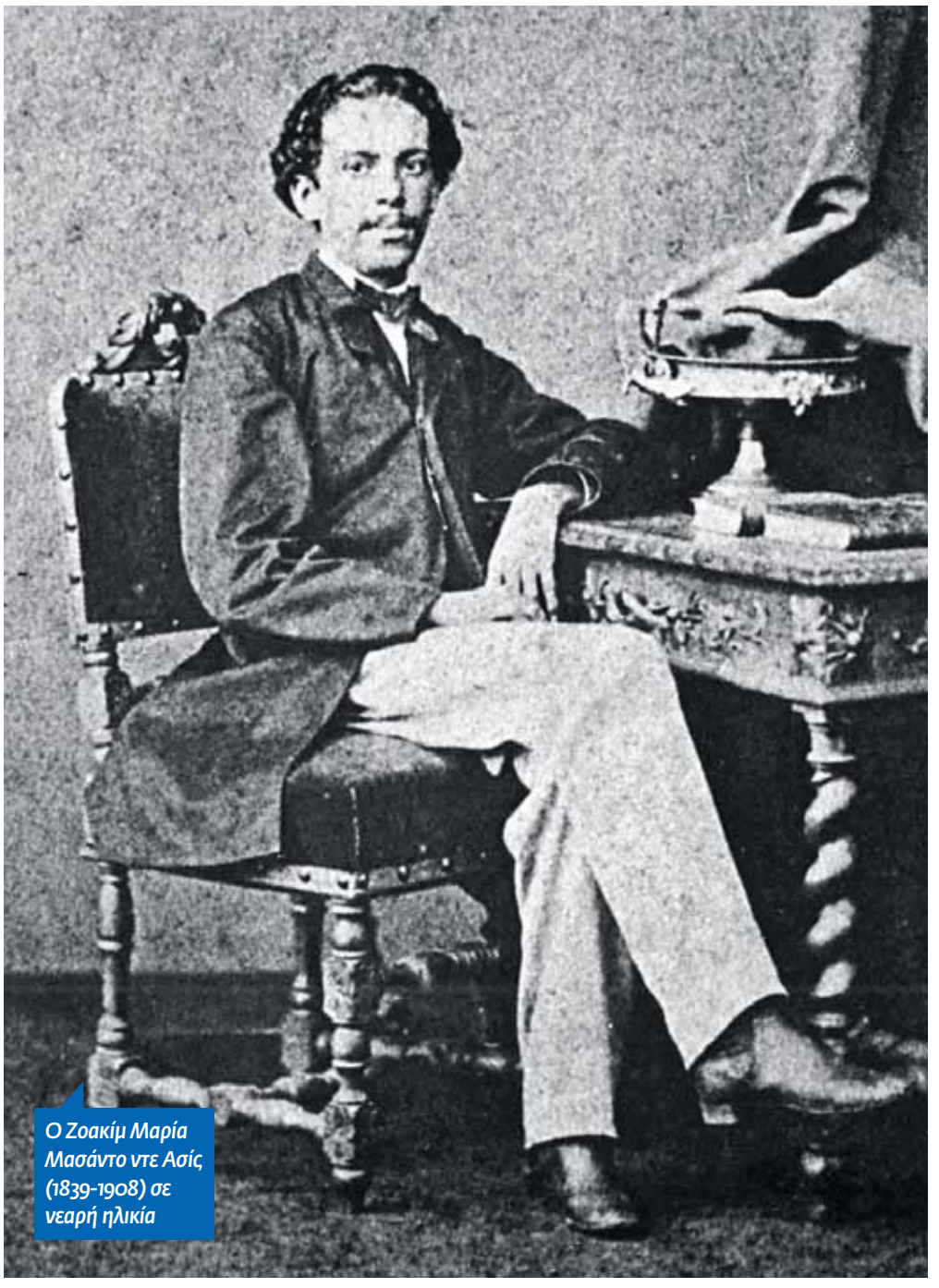

Ο Ζοακίμ Μαρία Μασάντο ντε Ασίς (1839-1908) σε νεαρή ηλικία

Στον αστερισμό της ειρωνείας και του μαύρου χιούμορ

Κυνισμός και ειρωνεία

Και στα τρία μυθιστορήματα ο συγγραφέας αντιμετωπίζει τους ήρωές του με φαινομενική ψυχρότητα και αρκετή δόση κυνισμού. Ο συνεχής διάλογος που αναπτύσσει με τον αναγνώστη λειτουργεί υπονομευτικά και συνιστά ένα φάσμα ερμηνειών που μπορούν να δοθούν στην πραγματικότητα, έναν γοητευτικό σχολιασμό που δεν παρεισφρέει αλλά είναι αριστοτεχνικά ενταγμένος στην αφήγηση. Συχνές (καταιγιστικές κάποτε) είναι και οι παραπομπές σε βιβλία, συγγραφείς, φιλοσόφους, στον Σαίξπηρ, στον Βολταίρο και αρκετούς άλλους και όμως πουθενά δεν έχεις την αίσθηση ότι διαβάζεις ένα έργο βασισμένο σε βιβλία. Οι παραπομπές είναι μέρος του βιωματικού υλικού και επιπλέον φωτίζουν την προσωπικότητα των πρωταγωνιστών.

Στη «Ρεαλιστική Τριλογία» του Μασάντο ντε Ασίς ο αναγνώστης είναι ελεύθερος να εικάσει ό,τι νομίζει εκτιμώντας τα όσα υπαινικτικά έχουν εκτεθεί

Ο αναγνώστης θα συναντήσει και πολλά άγνωστα ονόματα όχι μόνο από τη λογοτεχνία και την τέχνη αλλά και από την Ιστορία, τη βραζιλιάνικη και την ευρωπαϊκή. Η εξαίρετη μεταφράστρια Μαρία Παπαδήμα φρόντισε να εφοδιάσει το βιβλίο με όλες τις αναγκαίες σημειώσεις που παρατίθενται στο τέλος, όπως και μ' έναν διαφωτιστικό πρόλογο.

Βεβαίως έχει πολύ μεγάλο ενδιαφέρον να γνωρίζουμε ότι ο Μασάντο ντε Ασίς επηρεάστηκε από τον Ξαβιέ ντε Μεστρ και περισσότερο από το *Τρίσταμ Σάντι* του Λόρενς Στερν κυρίως όσον αφορά τη δόμηση της αφήγησής του: Μικρά κεφάλαια τα οποία φέρουν τίτλους στο πρώτο και στο τρίτο μυθιστόρημα της τριλογίας, ενώ στο δεύτερο απλώς αριθμούνται. Η γραφή του είναι γρήγορη, στακάτη και οι προτάσεις του σύντομες. Αυτό όμως που τον καθιστά σύγχρονο, δηλαδή πολλές δεκαετίες μπροστά από την εποχή του, είναι πως γράφει όχι ως συγγραφέας του 19ου αιώνα αλλά του 20ού, όπως όταν λ.χ. λέει: «*Το Καθαρτήριο είναι ένα ενεχυροδανειστήριο που δανείζει βάζοντας ενέχυρο όλες τις αρετές, με υψηλό τόκο και μικρές προθεσμίες*». Ή αλλού να γράφει σαν σύγχρονος ποιητής πως το φεγγάρι είναι «*η φωτεινή και μυστική σοφίτα του εγκεφάλου*».

Ο σπουδαίος αυτός συγγραφέας κρίνει απανωτά τα πρόσωπα, κύρια και δευτερεύοντα, αλλά και την ίδια τη ροή της αφήγησης, ενώ το διακειμενικό πεδίο στο οποίο κινείται είναι τεράστιο και εξίσου γοητευτικό με τις περιγραφές του Ρίο ντε Ζανέιρο που μεταφέρουν την αναγνώστη στην εποχή, σε ένα διαρκές παρόν που μόνο στα σπουδαία μυθοπλαστικά έργα το συναντούμε. Ακόμη και οι παρεκβάσεις του δεν μπορούν να θεωρηθούν ως καθαρές παρεκβάσεις αλλά ως αφηγηματικά σχόλια, ψυχολογικής, κοινωνικής, ακόμη και ψυχαναλυτικής φύσεως. Ελάχιστοι συγγραφείς έχουν καταφέρει να κινηθούν με τη δική του ευκολία στα πεδία της βεβαιότητας και της αμφιβολίας που διαδέχονται η μία την άλλη, κάποτε ακόμη και στην ίδια παράγραφο.

Ο Μασάντο ντε Ασίς πρωτομεταφράστηκε από τη Λήδα Μοσχονά. Ηταν το πρώτο μυθιστόρημα της τριλογίας, το οποίο εκδόθηκε το 1984 από τις εκδόσεις Αστάρτη – αν και σε συντομευμένη μορφή – με τον τίτλο *Επιτάφιος για έναν μικρό νικητή*. Παλαιότεροι και νεότεροι αναγνώστες έχουν τώρα την ευκαιρία να γνωρίσουν αυτόν τον σπουδαίο συγγραφέα από το σημαντικότερο – και πληρέστερο – έργο του στη θαυμάσια μετάφραση της Μαρίας Παπαδήμα.

Τύφλωση και Ιστορία

Ο μεγάλος ιστορικός της σχολής των «Annales» **Μαρκ Φερό** αναλύει πολιτικούς, κοινωνικούς και πολιτισμικούς παράγοντες που οδηγούν στην άρνηση της πραγματικότητας

Ο Λένιν απευθύνεται στα πλήθη. Πολλοί στη Δύση αρνήθηκαν να δουν τη στροφή της Σοβιετικής Ενωσης στον αυταρχισμό

ΤΟΥ
ΜΑΡΚΟΥ ΚΑΡΑΣΑΡΙΝΗ

Στα τέλη του 1919, κατά τη διάρκεια μιας συζήτησης του γαλλικού Συνδέσμου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, τα πνεύματα οξύνθηκαν όταν ομιλητές που είχαν επιστρέψει από τη Ρωσία έκαναν λόγο περί τρομοκρατίας όχι μόνο κατά της αστικής τάξης (κάτι αποδεκτό) αλλά και ενάντια σε σοσιαλιστές. Εξαλλοι, πολλοί παριστάμενοι τους αποκαλούσαν «προδότες» και «αποστάτες»: «Δεν σας πιστεύουμε! Σκάστε! Μόνο έναν επαναστάτη πιστεύουμε: τον Μάρτοφ ή τον Τρότσκι, εκείνους ναι, τους γνωρίζουμε καλά και ξέρουμε ότι μας λένε την αλήθεια». Αίφνης διαπιστώθηκε ότι ο *Γιούλι Μάρτοφ*, ο ηγέτης των μενσεβίκων, άρτι αφιχθείς από τη Ρωσία, βρισκόταν στην αίθουσα. Ανέβηκε στο βήμα εν μέσω χειροκροτημάτων του κοινού που είχε σηκωθεί όρθιο. «Ακουσα τι σας είπαν οι ρώσοι σύντροφοι» άρχισε ο Μάρτοφ. «Μπορώ να σας διαβεβαιώσω ότι τα περί τρομοκρατίας είναι απολύτως σωστά. Συμβαίνουν φρικτά πράγματα στη Ρωσία». Ακολούθησε πρώτα νεκρική σιγή, έπειτα ουρλιαχτά: «Δεν είναι αλήθεια! Ψεύτη!». Κάτω από θύελλα αποδοκιμασιών ο Μάρτοφ εγκατέλειψε το βήμα. Το περιστατικό αποτελεί για τον γάλλο ιστορικό **Μαρκ Φερό** ενδεικτική περίπτωση αυτού που αποκαλεί «στρατευμένη ευπιστία»: ένα μεγάλο τμήμα των ευρωπαίων διανοουμένων παρέμεινε πιστό στην επαγγελία της Ρωσικής Επανάστασης αρνούμενο να δεχθεί την ετυμηγορία αυτοπτών μαρτύρων πολύ μετά την πρώιμη διάψευση των ελπίδων της αναζητώντας διαρκώς νέα είδωλα, από τον Στάλιν και τον Φιντέλ ως τον Μάο. Πρόκειται για μία μόνο από τις πολλές μορφές αποστροφής του βλέμματος από την πραγματικότητα που αναλύει εξονυχιστικά στο βιβλίο «Τύφλωση».

Το απροσδόκητο και η εθελοτυφλία

«Η Ιστορία δεν παύει να μας εκπλήσσει» σημειώνει στην εισαγωγή του ο Φερό. Κάποια γεγονότα είναι απρόβλεπτα: ο ίδιος φέρει ως παράδειγμα το «κραχ» του 1929, το γερμανοσοβιετικό σύμφωνο μη επιθέσεως το 1939, την 11η Σεπτεμβρίου. Σε άλλες περιπτώσεις επικρατεί η άρνηση να δει κανείς την πραγματικότητα: λόγοι πολιτικής στράτευσης, κυριαρχίας του εθνικού αισθήματος, δογματισμού, προκαταλήψεων, πίστης σε θεωρίες συνωμοσίας παρεμποδίζουν τη θέαση ενός παρελθόντος ικανού, αν αποκρυπτογραφηθεί με προσοχή, να οδηγήσει σε βάσιμα συμπεράσματα. Ο δογματισμός εμπόδισε την Αριστερά του Μεσοπολέμου τόσο στη Γαλλία όσο και στη Γερμανία να αντιληφθούν τη δυναμική του ναζιστικού φαινομένου: εμμένοντας σε αποκλειστικά εκλογικά κριτήρια, αγνοώντας την κοινωνική διείσδυση και την κατίσχυσή του σε επίπεδο ιδεών, έβλεπαν μια επερχόμενη αποδυνάμωση – «η εξαφάνιση του Χίτλερ επί θύραις» ήταν ο τίτλος του «Le Populaire», οργάνου του γαλλικού σοσιαλιστικού κόμματος την 1η Ιανουαρίου 1933. Η αδικαιολόγητη αισιοδοξία των οικονομικών θεωριών που προέβλεπαν ανέφελη ανάπτυξη, παρά τα σημάδια των επιπτώσεων της νεοφιλελεύθερης απορρύθμισης μετά τη δεκαετία του ’80, είχε συνέπεια η κρίση των ενυπόθηκων δανείων το 2008 να σοκάρει την κοινή γνώμη σαν πτώση μετεωρίτη, ενώ στην πραγματικότητα η σταθερότητα του μεταπολεμικού συστήματος είχε υπονομευθεί νωρίτερα: από το 1970 ως το 2000 είχαν καταγραφεί ήδη 117 μικρότερες ή μεγαλύτερες τραπεζικές κρίσεις.

Προβληματισμοί για το σήμερα

Γύρω από αυτόν τον θεματικό πυρήνα, ο 93χρονος Φερό, ένας από τους τελευταίους επιζώντες της καινοτόμου ιστορικής σχολής των «Annales», συγκεντρώνει έναν αστερισμό προβληματισμών: για τη διορατικότητα και την τύφλωση των μεγάλων ηγετών και των καθημερινών ανθρώπων, για την άρνηση του γερμανικού ναζιστικού και του ρωσικού σταλινικού παρελθόντος, για τους παραμορφωτικούς καθρέφτες των μεγάλων οραμάτων της Ιστορίας, για τις παραμορφώσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, για τις ατέλειες και τις παγίδες των μέσων ενημέρωσης και των κοινωνικών δικτύων, για τον κινηματογράφο ως κάτοπτρο της Ιστορίας, των αναπαραστάσεων και των ερμηνειών της. Κατορθώνει έτσι να τοποθετηθεί κριτικά απέναντι σε πλήθος σημερινών ζητημάτων, συχνά μάλιστα χωρίς να στρογγυλεύει τον λόγο του. Επισημαίνει την παρακμή των υποδομών στις μικρές πόλεις της επαρχιακής Γαλλίας που μετατρέπει τον αστικό ιστό σε έρημο ως επακόλουθο μιας αντίληψης η οποία τοποθετεί τις δημόσιες δραστηριότητες αποκλειστικά στη στήλη των δαπανών χωρίς να συνεκτιμά την επίδραση της εξαφάνισής τους στην οργάνωση και τη συνολική οικονομική υγεία της χώρας. Παρατηρεί ότι «το ευρωπαϊκό όραμα για την Ιστορία είναι συχνά παράγοντας της σημερινής δυσαρέσκειας» τόσο εντός όσο και εκτός των δυτικών κοινωνιών, τόσο στις ΗΠΑ όσο και στην Ασία και στον ισλαμικό κόσμο, χωρίς η κρίση του τέλους της αποικιοκρατίας πριν από μισό αιώνα να μελετάται ως υπόδειγμα προς αποφυγή λανθασμένων χειρισμών.

Αυτό είναι ίσως και το κυριότερο πλεονέκτημα της «Τύφλωσης», πέρα από την καθαυτό ιστορική προβληματική της: προσφέρεται στον μέσο αναγνώστη με την απλή γλώσσα και την αιχμηρή διατύπωση που τροφοδοτεί τον διάλογο. Είτε τον εσωτερικό, με την άρρητη προτροπή να ξαναδεί κανείς τις εμπεδωμένες πεποιθήσεις του, είτε τον δημόσιο, με τις ρητές αναφορές στα τελευταία ιδίως κεφάλαια – «ας μην είμαστε κουφοί», «ας μην ορίζουμε λάθος εχθρό», «ας μην κάνουμε λάθος διάγνωση», «ας δώσουμε τέλος στην αυτοαποικιοποίηση». Ωστόσο, για τον Μαρκ Φερό ο διάλογος ή η προσεκτική μελέτη του παρελθόντος δεν αρκούν σήμερα για την οικοδόμηση αισιοδοξίας. Η κρίση του έθνους-κράτους, η κρίση της ευρωπαϊκής ιδέας, η αύξηση των ανισοτήτων, η εξάπλωση του εξτρεμιστικού ισλαμισμού τον κάνουν να κλείσει με μια ιδιαίτερα δραματική προειδοποίηση στην καταληκτική του παράγραφο: «Αν οι σημαντικές ανισορροπίες, οικονομικές και κοινωνικές, δεν μειώνονται, κι αν οι συμφωνίες μεταξύ κρατών και διεθνών οργανισμών δεν παρεμβαίνουν με περισσότερη ισχύ, ας είμαστε προσεκτικοί. Η βία αναμένεται πρωτοφανής. Στον 20ό αιώνα, το κόκκινο της εξέγερσης ήταν το σύμβολο της σημαίας. Ας διασφαλίσουμε ότι στον 21ο αιώνα το κόκκινο δεν θα είναι το αίμα μας».

MARC FERRO
Τύφλωση.
Ή γιατί αρνούμαστε να δούμε την πραγματικότητα
Πρόλογος – μετάφραση Σώτη Τριανταφύλλου. Εκδόσεις Μεταίχμιο, 2016, σελ. 534, τιμή 18,80 ευρώ

ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ ΒΙΣΤΩΝΙΤΗΣ
ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΙΑ ΣΤΕΓΗ

ΣΥΝΔΥΑΖΟΝΤΑΣ τὴν ταξιδιογραφία, τὴν τεχνικὴ τοῦ δοκιμίου καὶ τὸ ἐρευνητικὸ ρεπορτάζ, ὁ Ἀναστάσης Βιστωνίτης συγκεντρώνει «κάτω ἀπὸ τὴν ἴδια στέγη» κείμενα ποὺ ἐκφράζουν τὴν προσωπική του ματιὰ πάνω στὸν κόσμο καὶ τὰ πράγματα.

Κίχλη

Χουάν Χοσέ Μιγιάς

«Το γέλιο και ο τρόμος είναι οι δύο όψεις, αναπόσπαστες, του ίδιου νομίσματος» λέει στο «Βήμα» ο ισπανός συγγραφέας Χουάν Χοσέ Μιγιάς

«Το χιούμορ αποκαλύπτει την απάτη της πραγματικότητας»

Ο **δημοφιλής ισπανός συγγραφέας** μιλάει στο **«Βήμα»** για το νέο του μυθιστόρημα, εξηγεί γιατί τον συναρπάζουν οι ντουλάπες, εντοπίζει το νόημα στην περιφέρεια της εμπειρίας και πιστεύει ότι το γέλιο είναι τρόμος

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ
ΓΡΗΓΟΡΗ ΜΠΕΚΟ

Η λέξη «διασκεδαστικός», όταν αποδίδεται σε έναν συγγραφέα, ίσως να μοιάζει επιτιμητική για ορισμένους. Ομως στην περίπτωση του **Χουάν Χοσέ Μιγιάς** παραπέμπει ακριβώς στην απολαυστική ψυχαγωγία της ανάγνωσης, στην επίταση της αναγνωστικής προσοχής επάνω σε πράγματα που η καθημερινή εμπειρία μετατρέπει – μοιραία ίσως – σε κοινοτοπίες. Ο 71χρονος συγγραφέας, ένας από τους πλέον δημοφιλείς στην Ισπανία, απάντησε στις ερωτήσεις του «Βήματος» με αφορμή την πρόσφατη έκδοση στα ελληνικά τού τελευταίου μυθιστορήματός του *Μέσα από στις σκιές* («Desde la sombra», 2016).

Στο βιβλίο αυτό παρακολουθούμε μια ιστορία πρωτότυπου εγκλεισμού, όπου η αληθινή περιπέτεια του ήρωα και η παρουσία του σε ένα φανταστικό σόου συμβαίνουν συγχρόνως. Ο Χουάν Χοσέ Μιγιάς περιγράφει τις δυσκολίες ανάμεσα σε αυτές τις δύο πραγματικότητες και, στη συζήτηση που ακολουθεί, μιλάει για όσα πάλλονται στην ενδιάμεση απόσταση μεταξύ τους.

Σκόπευα να μην κάνω αυτή την ερώτηση, κύριε Μιγιάς, αλλά νομίζω ότι την υποβάλλει η ίδια η ιδιοτυπία του μυθιστορήματός σας. Αναφέρομαι στις ντουλάπες. Εχετε κάποια ιδιαίτερη σχέση με τις ντουλάπες; Αναρωτιόμουν πώς προέκυψε ένα τέτοιο βιβλίο: από μια, ας πούμε, πρακτική εμπειρία που σχετίζεται με ένα τέτοιο έπιπλο ή με μια λ.χ. πιο αφαιρετική ιδέα που εξυπηρετείται καλύτερα από αυτό;

«Στο δωμάτιο των γονιών μου, όταν ήμουν μικρός, υπήρχε μια τρίφυλλη ντουλάπα. Τις αποκαλούσαν έτσι γιατί είχαν τρία φύλλα και στο κεντρικό ήταν τοποθετημένος ένας καθρέφτης. Η ντουλάπα ήταν πελώρια και το σκοτάδι της ερεβώδες. Οταν δεν πήγαινα στο σχολείο γιατί ήμουν άρρωστος (υπέφερα από τις αμυγδαλές μου) περνούσα την ημέρα μου στο κρεβάτι των γονιών μου. Ετσι, κάθε φορά που αναστηκωνόμουν, μέσα στον πυρετό, αντίκριζα το είδωλό μου στον καθρέφτη της ντουλάπας, η οποία βρισκόταν στη βάση του κρεβατιού. Ηταν τέτοια η παραζάλη μου που φανταζόμουν ότι στην πραγματικότητα ήμουν μέσα στην ντουλάπα. Το σίγουρο είναι πως πέρασα ώρες ολόκληρες στο εσωτερικό της στην προσπάθειά μου να κρυφτώ από τα αδέρφια μου. Ηταν το τέλειο μέρος για απομόνωση και σκέψη. Είχε κάτι από γυναικεία μήτρα και κάτι από φέρετρο, αναμφίβολα όμως συμβόλιζε και το υποσυνείδητο. Πάντα το θυμόμουν εκείνο το έπιπλο. Η πρώτη μου συγγραφική απόπειρα ήταν μια ιστορία για ντουλάπες. Φανταζόμουν πώς είναι να ζεις στο εσωτερικό τους και να παρατηρείς από εκεί μέσα την οικογένεια στο σπίτι της οποίας ήταν εγκατεστημένες. Το "Μέσα από τις σκιές" είναι το αποτέλεσμα εκείνης της εμπειρίας καθώς και η επεξεργασία της στο πέρασμα των χρόνων».

Ο πρωταγωνιστής σας, ο Δαμιάν Λόμπο, είναι ένας 43χρονος άνεργος άνδρας, απολυμένος από την εταιρεία στην οποία εργαζόταν επί είκοσι πέντε χρόνια. Μια εμπειρία που περιγράφει σαν μια βουτιά στο κενό. Σκόπιμα του δώσατε αυτά τα χαρακτηριστικά ή απλώς έτυχε;

«Οχι» στη θέση του υπουργού Πραγματικότητας

Διάβαζα τις προάλλες ένα σχετικά πρόσφατο κείμενό σας στην ισπανική εφημερίδα «El País» όπου αρθρογραφείτε συστηματικά. Γράφατε για το «Υπουργείο της Πραγματικότητας» σχολιάζοντας όψεις της καθημερινότητας στην Ισπανία. Θα αποδεχόσασταν ένα τέτοιο πόστο, αν ερχόταν μια κυβέρνηση της χώρας και σας το πρότεινε;

«Ποτέ. Αλλωστε, το "υπουργείο της Πραγματικότητας" υπάρχει στ' αλήθεια, αν και δεν έχει ούτε κτίριο ούτε υπαλλήλους. Το υπουργείο της Πραγματικότητας είναι αυτό που μας λέει πως πρέπει να βλέπουμε τον βασιλιά ντυμένο ακόμη και όταν κυκλοφορεί εξόφθαλμα γυμνός. Το υπουργείο της Πραγματικότητας είναι αυτό που, όταν βγαίνουμε στον δρόμο, μας κάνει να βλέπουμε αυτό *που περιμένουμε να δούμε* και όχι αυτό που πραγματικά συμβαίνει».

Στο ίδιο κείμενό σας που είχε τον τίτλο «Η ιστορία» κλείνετε με την εξής πρόταση: «Η ιστορία σπανίως μας επισκέπτεται από την κυρία είσοδο αλλά μπορεί να καταστρέψει όλα όσα υπάρχουν στο σαλόνι μας». Αυτό με έκανε να σκεφθώ λίγο το έργο σας, εν γένει. Στην Ισπανία οι κριτικοί και οι συνάδελφοί μου σας αποκαλούν «μαέστρο της εκκεντρικότητας». Αν αντικαταστήσουμε στην ανωτέρω πρόταση την ιστορία με την καθημερινή ζωή μάλλον έχουμε καλύψει ένα μεγάλο μέρος της επικράτειας του έργου σας. Συμφωνείτε;

«Ναι, συμφωνώ. Η εκκεντρικότητα είναι μια μορφή επανάστασης. Χωρίς εκκεντρικότητα δεν υπάρχει δημιουργική γραφή. Χάρη στην εκκεντρικότητα ό,τι είναι οικείο γίνεται ανοίκειο, επιτρέποντάς μας να το παρατηρήσουμε κάτω από ένα διαφορετικό φως, μακριά από εκείνο που είχαμε συνηθίσει να βλέπουμε. Παρατηρώντας το, λοιπόν, κάτω από αυτό το φως ανακαλύπτουμε την αυθεντική σημασία του. Πάντα λέω στους μαθητές μου ότι η αφετηρία της γραφής είναι η σύγκρουση. Χωρίς σύγκρουση δεν είναι δυνατή η γραφή. Γράφουμε (και διαβάζουμε) όταν ανάμεσα στον κόσμο και σ' εμάς υπάρχει κάτι που δεν λειτουργεί· με άλλα λόγια, όταν ο κόσμος μάς παραξενεύει. Κάποιος που τα πάει καλά με τον κόσμο, κάποιος στον οποίο ο κόσμος φαίνεται φυσιολογικός, θα μπορέσει να γράψει τον ποινικό κώδικα αλλά ποτέ δεν θα εμπνεόταν το "Εγκλημα και Τιμωρία" όπως ο Ντοστογέφκσι».

«Ηθελα το άτομο που κατέληγε στην ντουλάπα να είναι παρίας, απόκληρος της κοινωνίας. Κάποιος που δεν είχε βρει τη θέση του στον κόσμο αλλά θα την έβρισκε στο εσωτερικό μιας ντουλάπας με τα χαρακτηριστικά που σας έδωσα στην προηγούμενη απάντησή μου. Οι σύγχρονες κοινωνίες βρίθουν ανθρώπων που οι μηχανισμοί του συστήματος έχουν εξοβελίσει στα περιθώριά τους. Ο Δαμιάν είναι ένας από αυτούς. Η ντουλάπα συμβολίζει το εν λόγω περιθώριο. Κατά περίεργο τρόπο, μέσα σε αυτή είναι που ο Δαμιάν βρίσκει το νόημα της ζωής του, αν και με τίμημα τη μεταμόρφωσή του σε φάντασμα».

■ **Γράφετε, αναφερόμενος στον ήρωά σας, πως «δεν ήταν εύκολο να είσαι σε δύο μέρη ταυτόχρονα», δηλαδή εκεί όπου βρίσκεται το σώμα σου και εκεί όπου τρέχει ο νους σου. Αντιμετωπίζετε και εσείς δυσκολίες με αυτήν την – πώς να την πω; –«διχοτόμηση» η οποία είναι παιγνιώδης στο βιβλίο;**

«Κοιτάξτε, προσωπικά πιστεύω πως είναι εύκολο να βρίσκεσαι σε δύο μέρη ταυτόχρονα. Μάλιστα, ο περισσότερος κόσμος βρίσκεται με το σώμα του σε ένα μέρος και με το μυαλό του σε ένα άλλο. Δεν έχετε παρά να προσέξετε τα πρόσωπα των ανθρώπων στο μετρό ή στο λεωφορείο, νωρίς το πρωί, και θα δείτε πως έχω δίκιο. Είναι πολύ κουραστικό να περνάς όλη την ημέρα μέσα στο σώμα σου. Αυτή η "διχοτόμηση", όπως εσείς την αποκαλείτε, μπορεί να προκαλέσει, και προκαλεί, μια αίσθηση άγχους. Εχω όμως την εντύπωση ότι το άγχος καταπολεμείται πιο εύκολα από τη μονοτονία».

■ **Τον Δαμιάν δεν τον απασχολεί καθόλου η κλειστοφοβία και το παράξενο είναι πως όσο περισσότερο χρόνο περνάει μέσα στην ντουλάπα τόσο πιο ελεύθερος νιώθει. Συναισθάνεται εκεί, για να χρησιμοποιήσω μια φράση σας, «την πλασματική ελευθερία του εξωτερικού κόσμου»…**

«Οταν κάποιος έχει αποκλεισθεί από τον κόσμο, ή από τις συμβατικές σχέσεις με τον κόσμο, αναζητεί άλλους τρόπους για να επανασυνδεθεί μαζί του. Και η τρέλα είναι ένας από αυτούς τους μη συμβατικούς τρόπους. Βέβαια ο Δαμιάν δεν τρελαίνεται τελικά, ωστόσο, μεταμορφώνεται σε φάντασμα και σχετίζεται με τον κόσμο μέσα από αυτήν τη συνθήκη. Γίνεται μέλος μιας οικογένειας (αυτής στο σπίτι της οποίας είναι εγκατεστημένη η ντουλάπα, στο σπίτι της Λουθία και του Φέντε) αλλά ως πνεύμα. Στη βιολογική του οικογένεια δεν είχε καταφέρει να βρει τη θέση του· τη θέση αυτή τη βρήκε, αντιθέτως, στη θετή του οικογένεια αλλά ως σκιά».

■ **Ναι, έτσι τον χαρακτηρίζετε συνεχώς, τον αποκαλείτε φάντασμα. Ανέκαθεν αντιμετώπιζα με κάποια επιφύλαξη τη λέξη «φάντασμα» όταν υπάρχει σε ένα λογοτεχνικό κείμενο… Τι να σημαίνει άραγε αυτό; Θα το ρωτήσω όμως: εσείς πιστεύετε ή δέχεστε με κάποιον τρόπο ότι τα φαντάσματα υπάρχουν;**

«Φυσικά και υπάρχουν φαντάσματα! Οχι με την κλασική έννοια του όρου. Ωστόσο, είναι παντού, ολόγυρά μας. Το σώμα μας, κατά κάποιον τρόπο, είναι ο οίκος των προγόνων μας. Ζουν μέσα μας, όπως ο Δαμιάν μέσα στην ντουλάπα, και καθορίζουν πολλές από τις πράξεις μας. Η ζωή μας βρίσκεται σε έναν συνεχή διάλογο με τα φαντάσματα του παρελθόντος ή του παρόντος. Δεν έχουμε συναίσθηση αυτής της κατάστασης, ωστόσο έτσι είναι. Ο σκύλος μου πέθανε πριν από τρεις μήνες και είναι φορές που τον βλέπω να διασχίζει το σαλόνι πηγαίνοντας προς την κουζίνα. Εξαφανίζεται όταν προσπαθώ να σιγουρευτώ ότι όντως τον είδα, δηλαδή όταν εστιάζω. Τα πνεύματα γίνονται αντιληπτά με την περιφερειακή όραση. Στην περιφέρεια της πραγματικότητας εντοπίζεται και το νόημα. Πρέπει να σας πω επίσης πως όταν ζούσε ο σκύλος μου καμιά φορά τέντωνε τα αφτιά σαν να άκουγε κάποιον να κατεβαίνει τις σκάλες. Υστερα ακολουθούσε αυτή την οπτασία που δεν μπορούσαν να συλλάβουν οι αισθήσεις μου, ώσπου εξαφανιζόταν έξω από την πόρτα του σπιτιού».

■ **Στο μυθιστόρημά σας το χιούμορ είναι δεδομένο. Ο Δαμιάν ισχυρίζεται ότι είναι απολίτικος όπως οι ποδοσφαιριστές. Στην αφήγηση όμως διαβάζουμε για τον «καπιταλισμό χωρίς ψυχή» και την «αποξένωση» ως «μοίρα» του ανθρώπου μέσα σε αυτόν. Και πολλές δυσοίωνες αναφορές στην κουλτούρα των νέων μέσων επικοινωνίας. Η επιστράτευση του χιούμορ εν προκειμένω τι εξυπηρετεί; Μια αποστασιοποίηση, μια ελεγχόμενη ειρωνεία που αντικαθιστά τις βεβαιότητες;**

«Το χιούμορ, στο έργο μου, είναι δευτερεύον συστατικό. Δεν το επιδιώκω, είναι παράπλευρο αποτέλεσμα του τρόπου με τον οποίο παρατηρώ την πραγματικότητα. Είναι προϊόν του παράδοξου συλλογισμού και της ειρωνείας. Το χιούμορ προκύπτει όταν ανακαλύπτουμε την απάτη της πραγματικότητας, όταν ανακαλύπτουμε πως αυτό που είχαμε εκλάβει ως πραγματικό σπίτι δεν είναι παρά ένα διακοσμητικό. Η έκπληξή μας αυτή προκαλεί το γέλιο. Το γέλιο, όμως, είναι έκφραση τρόμου. Το γέλιο και ο τρόμος είναι οι δύο όψεις, αναπόσπαστες, του ίδιου νομίσματος».

ΧΟΥΑΝ ΧΟΣΕ ΜΙΓΙΑΣ
Μέσα από τις σκιές
Μετάφραση Θεοδώρα Δαρβίρη. Εκδόσεις Ψυχογιός, 2017, σελ. 219, τιμή 12,20 ευρώ

**Ο συντάκτης ευχαριστεί θερμά τη μεταφράστρια κυρία Θεοδώρα Δαρβίρη για τη συμβολή της στη δημοσίευση της συνέντευξης.*

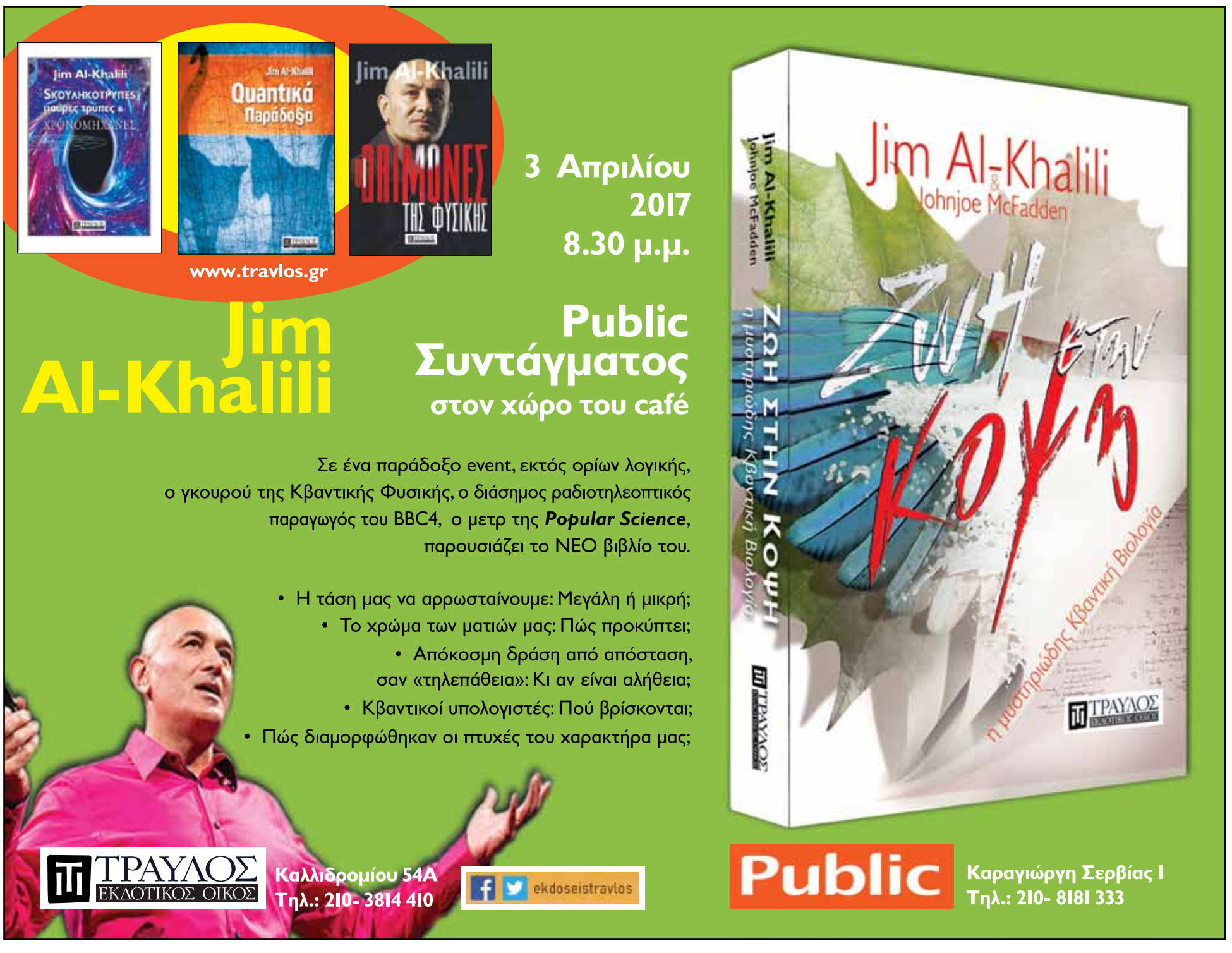

Το εξώφυλλο της όπερας «Anna Winter» του Ξύνδα (η οποία μάλιστα αποτελεί την παγκοσμίως παλαιότερη οπερατική μεταφορά των «Τριών Σωματοφυλάκων» του Δουμά, πρεμιέρα 1855)

Φωτογραφία του θεάτρου San Giacomo της Κέρκυρας

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΞΥΝΔΑΣ - ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ
Ο Υποψήφιος
Φιλαρμονική Εταιρεία Κερκύρας, 2017, σελ. 365, τιμή 95 ευρώ

«Κάμε να φάει η φτώχεια...»

Η έκδοση του «Υποψηφίου» του **Σπυρίδωνος Ξύνδα** από τη Φιλαρμονική Εταιρεία Κερκύρας στην αρχική, άγνωστη ως σήμερα μορφή της αποκαθιστά την πρώτη ελληνική όπερα και αποκαλύπτει την πολυκύμαντη ιστορία της

ΤΗΣ
ΙΣΜΑΣ Μ. ΤΟΥΛΑΤΟΥ

Μια έκδοση συλλεκτική. Εκατόν πενήντα χρόνια μετά την πρεμιέρα του στην Κέρκυρα (1867), ο «Υποψήφιος», του επτανήσιου συνθέτη *Σπυρίδωνος Ξύνδα,* σε λιμπρέτο *Ιωάννη Ρινόπουλου,* είναι πλέον διαθέσιμος στην αρχική, άγνωστη ως σήμερα, μορφή του. Με την ευκαιρία της εφετινής, επετειακής χρονιάς ο τόμος κυκλοφορεί από την ιστορική Φιλαρμονική Εταιρεία Κερκύρας, εκ των αρχικών ιδρυτών της οποίας υπήρξε ο συνθέτης. Πρόκειται για εξαιρετικά ενδιαφέρουσα έκδοση που όχι μόνο αποκαθιστά το έργο που έχει περάσει στην ιστορία της νεοελληνικής μουσικής ως η πρώτη πλήρης όπερα βασισμένη αποκλειστικά σε ελληνόγλωσσο λιμπρέτο και μάλιστα στη δημοτική γλώσσα, αλλά έρχεται να αποκαλύψει και την πολυκύμαντη ιστορία της καθώς στη διάρκεια του ενάμιση αιώνα ζωής της γνώρισε παρεμβάσεις και περικοπές που επιβλήθηκαν για λόγους άλλοτε πρακτικούς και άλλοτε «πολιτικής ορθότητας».

Προκειμένου να πραγματοποιηθεί η έκδοση, δύο Κερκυραίοι, ο **Ελευθέριος Μωραΐτης** και ένας ακόμη, ο οποίος θέλησε να παραμείνει ανώνυμος, εμπιστεύθηκαν στη Φιλαρμονική το μουσικό υλικό που κατέχουν συμβάλλοντας αποφασιστικά στην αποκάλυψη της αρχικής μορφής του . Ο τόμος περιέχει την αναδημοσίευση

ΙΖΑΜΠΕΛ ΑΛΙΕΝΤΕ
Το παιχνίδι του Αντεροβγάλτη
Μετάφραση Βασιλική Κνήτου. Εκδόσεις Ψυχογιός, 2017, σελ. 492, τιμή 17,70 ευρώ

Οι πεζοναύτες πεθαίνουν σαν ήρωες

Ο αμερικανικός τρόπος ζωής στο αντιπολεμικό μυθιστόρημα της **Ιζαμπέλ Αλιέντε**

ΤΟΥ
ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΦΙΛΙΠΠΟΥ

Το φαινόμενο που παρατηρούμε στο λογοτεχνικό σύμπαν είναι πρωτοφανές. Συγγραφείς ερωτικών, πολιτικών, ιστορικών, παιδικών βιβλίων, δοκιμίων και βιογραφιών, ανακαλύπτουν, όχι βέβαια ξαφνικά, την αστυνομική λογοτεχνία και προσπαθούν να την υπηρετήσουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Ετσι, μετά τον Ουμπέρτο Εκο (*Το όνομα του ρόδου*, 1980), τον Νόρμαν Μέιλερ (*Οι σκληροί δεν χορεύουν*, 1984), τον βραβευμένο με Μπούκερ Τζον Μπάβιλ (*Ο διπλός θάνατος της Κριστίν Φολς*, 2006), την Τζόαν Ρόουλινγκ (*Το κάλεσμα του κούκου*, 2013), ήρθε η σειρά της Ιζαμπέλ Αλιέντε που ξεκίνησε να γράφει μυθιστορήματα επηρεασμένη από τον μαγικό ρεαλισμό. Τώρα η σημαντική χιλιανή συγγραφέας μάς χαρίζει το θρίλερ *Το παιχνίδι του Αντεροβγάλτη* (2014), μια ιστορία με έναν κατά συρροήν δολοφόνο, εμφανώς επηρεασμένη από τα σκανδιναβικά αστυνομικά μυθιστορήματα για τα οποία εκφράζει την άποψή της. Διά στόματος της κεντρικής ηρωίδας της, της νεαρής Αμάντα, η οποία στο παρόν βιβλίο αναλαμβάνει τον ρόλο της ντετέκτιβ, γράφει (σελ. 35) ότι δεν θα εμπλεκόταν «αν δεν είχε διαβάσει αστυνομικά μυθιστορήματα σκανδιναβών συγγραφέων με τέτοιο ζήλο, που ανέπτυξε μία επιλήψιμη περιέργεια για την κακία εν γένει και ιδιαίτερα για τους φόνους εκ προμελέτης». Κάτι παρόμοιο πρέπει να σκέφτηκε και η δική μας Ελενα Ακρίτα, όταν έγραψε το πρώτο της αστυνομικό μυθιστόρημα (*Φόνος 5 αστέρων*, 2015).

Η ιστορία της Ιζαμπέλ Αλιέντε (Περού, 1942) αρχίζει με τη φράση της Αμάντα «Η μητέρα μου είναι ζωντανή, αλλά θα τη σκοτώσουν τα μεσάνυχτα της Μεγάλης Παρασκευής». Η μητέρα της, η Ιντιάνα, κρατιόταν αιχμάλωτη κάπου στον κόλπο του Σαν Φρανσίσκο και αν ήθελαν να τη βρουν ζωντανή έπρεπε να ψάξουν σε μια θάλασσα δεκαοκτώ χιλιάδων τετραγωνικών χιλιομέτρων. Τι έχει συμβεί στο μεταξύ; Κάτι πιτσιρικάδες, οι οποίοι έπαιζαν στο Διαδίκτυο ένα παράξενο παιγνίδι που λεγόταν «Ripper», ένα πρωί βρίσκουν σ' ένα δημόσιο δημοτικό σχολείο τον φύλακα δολοφονημένο μ' ένα ρόπαλο του μπέιζμπολ μέσα του. Την υπόθεση αναλαμβάνει ο επιθεωρητής Μπομπ Μάρτιν, ο πατέρας της Αμάντα, ενώ μια διάσημη αστρολόγος έχει προβλέψει ένα λουτρό αίματος στην πόλη, και η ίδια η Αμάντα αποφασίζει να εκμεταλλευτεί την ευκαιρία για να θέσει σε δοκιμασία τη μαντική της τέχνη. Τα παιδιά του «Ripper» παίζουν και προσπαθούν να σκοτώσουν τον Τζακ τον Αντεροβγάλτη, μεταφέροντας την ιστορία του που ήταν τοποθετημένη στο Λονδίνο του 1888 στο Σαν Φρανσίσκο του 2012. Μαζί με την Αμάντα, στην ομάδα συμμετέχει και ο παππούς της, ο Μπλέικ Τζάκσον, ο οποίος θέλει να μοιράζεται με την εγγονή του κάτι παραπάνω από ταινίες τρόμου, παρτίδες σκάκι και προβλήματα λογικής.

Η συγγραφέας Ιζαμπέλ Αλιέντε

Στην ουσία, στο μυθιστόρημα *Το παιχνίδι του Αντεροβγάλτη* πρωταγωνιστούν τα μέλη της οικογένειας Τζάκσον, συν τον διαζευγμένο πατέρα, συν τους εραστές της ωραίας Ιντιάνα, που ασχολείται

του λιμπρέτου της πρεμιέρας του «Υποψηφίου» το 1867, το οποίο, προερχόμενο από το ιδιωτικό αρχείο του **Θεόδωρου Μακρή**, δωρήθηκε στη Φιλαρμονική, μαζί με άλλο σημαντικό αρχειακό υλικό από τον **Φώτη Αργυρό**. Το μουσικό κείμενο αποκαταστάθηκε και αποτυπώθηκε με ηλεκτρονικά μέσα από μεικτή ομάδα της Φιλαρμονικής και του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου, ενώ δύο εκ των πλέον πολυγραφότατων για το ζήτημα ερευνητών, η θεατρολόγος **Αύρα Ξεπαπαδάκου** και ο μουσικολόγος **Κώστας Καρδάμης**, γράφουν δυο ενδιαφέροντα και αποκαλυπτικά κείμενα σχετικά με την πορεία του έργου.

Λίγο μετά την Ενωση

Τις συνθήκες γέννησης της όπερας φωτίζει, αρχικά, ο Κώστας Καρδάμης. «*Το Καλοκαίρι του 1867, ακριβώς τρία έτη μετά την Ενωση των Ιονίων Νήσων με το Βασίλειο της Ελλάδος* – γράφει – *η Φιλαρμονική Εταιρεία Κερκύρας πρότεινε στο δημοτικό συμβούλιο της πόλης την ανάληψη της θεατρώνησης του εμβληματικού κερκυραϊκού θεάτρου San Giacomo για την περίοδο 1867-1868*».

Στο πλαίσιο αυτό, λοιπόν, ο «Υποψήφιος» υπήρξε επί της ουσίας παραγγελία της Φιλαρμονικής στον Κερκυραίο Ξύνδα (1817-1896). Πρωτοπαρουσιάστηκε τον Σεπτέμβριο του 1867 στο νησί, από θίασο και ορχήστρα που απαρτίζονταν αποκλειστικά από έλληνες συντελεστές, ενώ τόσο ο συνθέτης όσο και ο λιμπρετίστας – επίσης μέλος της Φιλαρμονικής – είχαν πρωταγωνιστικό ρόλο. Η όπερα καυτηρίαζε δύο φλέγοντα ζητήματα της προενωτικής και μεθενωτικής Κέρκυρας, τα οποία είχαν ευθείες ανακλάσεις στην ελληνική πραγματικότητα της εποχής και όχι μόνο: αφενός την ασυδοσία και την ανηθικότητα των κάθε είδους πολιτικών ταγών, και αφετέρου το πάντοτε σοβαρό και με καίριες κοινωνικές επιπτώσεις αγροτικό ζήτημα. «*Η κωμική πλοκή της όπερας και η, απαραίτητη για το μελόδραμα, ιστορία αγάπης αποτελούν μόνο το επίχρισμα του έργου*» σημειώνει ο Κώστας Καρδάμης. «*Αν αφαιρέσουμε τα παραπάνω η όπερα παρουσιάζει χρεοκοπημένους κερκυραίους αγρότες, ασθενείς, αγράμματους και πεινασμένους, έρμαια των βουλήσεων των τοπικών παραγόντων και παραγοντίσκων, αλλά και της βουλιμίας ηθικά ανερμάτιστων πολιτικών*».

Μερικά χαρακτηριστικά σημεία του λιμπρέτου αρκούν να καταδείξουν την ευρεία στόχευση των δημιουργών και την αδυσώπητη, συχνά, κριτική τους εναντίον τόσο της προενωτικής όσο και της σύγχρονής τους πραγματικότητας. Ηδη, στο εισαγωγικό χορωδιακό του έργου παρουσιάζεται μια ομάδα πεινασμένων, ταλαιπωρημένων και υποταγμένων στη μοίρα τους χωρικών. Ο γερο-Γιάγκος, στην πρώτη εμφάνισή του, αφού περιγράφει τις αρρώστιες και τη δεινή θέση της συζύγου του, καθώς και την ισχνή γεωργική παραγωγή, ολοκληρώνει απειλώντας ότι θα αυτοκτονήσει. Αλλά και ο Προεστός του χωριού οδηγείται σε απόγνωση, όταν συνειδητοποιεί ότι η συμβατική υποχρέωση παράθεσης γεύματος στον αριστοκράτη πολιτευτή θα του στοιχίσει ακριβά. Οσο για τον ίδιο τον Υποψήφιο, επίσης επίκαιρη μορφή και το 1867 λόγω των πολλών εκλογικών αναμετρήσεων, αποτελεί την παραπληρωματική συνισταμένη της πλοκής του έργου. Αλλωστε, ήδη από το τέλος της Α' πράξης οι χωρικοί και ο Προεστός τον αναμένουν με δέος, ενώ ταυτόχρονα ο γερο-Γιάγκος εξαιτίας της σημαίνουσας άφιξης αποκαλύπτει τις φιλοδοξίες και τον δημαγωγικό χαρακτήρα του.

Οι παρεμβάσεις στη δομή

«*Το, ακόμη και σήμερα, επίκαιρο των κοινωνικών καταστάσεων και των ανθρώπινων συμπεριφορών που περιγράφονται στον Υποψήφιο, ενδεχομένως δικαιολογεί και τις παρεμβάσεις που επιβλήθηκαν στο έργο σε μετέπειτα περιόδους, αλλοιώνοντας καίρια τη στόχευσή του*» γράφει ο Κώστας Καρδάμης. Το χρονικό σημείο των παρεμβάσεων αυτών πρέπει να τοποθετηθεί, αν όχι στην, σίγουρα αμέσως μετά την αθηναϊκή πρεμιέρα του έργου, η οποία έγινε τον Μάρτιο του 1888 στο Θέατρο Αθηνών, παρόντων του Ξύνδα και του Ρινόπουλου.

Απεικόνιση του Σπυρίδωνος Ξύνδα από το περιοδικό «Αστυ»

Πρόκειται για παρεμβάσεις μάλλον αμήχανες, όπως για παράδειγμα η προσθήκη ενός φινάλε με τους κατοίκους του κερκυραϊκού χωριού να εύχονται στον Υποψήφιο: «*Κάμε να φάει η φτώχεια, χάρισμα το ψωμί. Εργα και όχι λόγια να κάμεις στη Βουλή*». Ο Κώστας Καρδάμης σημειώνει ότι όλες οι μεταγενέστερες παρεμβάσεις έχουν ως αποτέλεσμα την παντελή αποδυνάμωση του φινάλε της όπερας τόσο από μουσικής απόψεως όσο και σε σχέση με τα κοινωνικά μηνύματά της.

«*Η υπερπροβολή της ευτυχούς κατάληξης του ειδυλλίου των δύο εραστών, η μεταμόρφωση του Υποψηφίου σε έναν δευτεραγωνιστή μιας απλοϊκής ερωτικής πλεκτάνης, η απαλοιφή της αναχώρησής του με τον χαρακτηριστικό ξύλινο πολιτικό λόγο του και η παράλειψη όσων στοιχείων του λιμπρέτου αφορούσαν τις πολιτικές διαπλοκές είχαν μεταμορφώσει ήδη στις αρχές του 20ού αιώνα το έργο των Ξύνδα/Ρινόπουλου από τη στοχευμένη κοινωνικοπολιτική κριτική του 1867 σε μια αφελή ιστορία αγάπης*» γράφει . Η σημαντική αυτή αλλοίωση στη στόχευση του έργου σε σχέση με την αυθεντική μορφή του διαμόρφωσε την πορεία και την πρόσληψη της όπερας τις επόμενες δεκαετίες...

με τις ολιστικές θεραπείες. Πρόκειται για τον Αλαν, γόνο μιας εύπορης οικογένειας του Σαν Φρανσίσκο, και τον Ράιαν, αινιγματικό πρώην πεζοναύτη που ακρωτηριάστηκε στο Πακιστάν, όταν με τους συναδέλφους του έψαχναν να βρουν για να σκοτώσουν τον Μπιν Λάντεν, τον ηγέτη της Αλ Κάιντα, αφού στο μεταξύ δεν δίστασαν, στο πλαίσιο του βρώμικου πολέμου στο Αφγανιστάν, να εξολοθρεύσουν αθώους αμάχους. Τα πράγματα στην οικογένεια γίνονται σοβαρά, όταν τη δολοφονία του φύλακα ακολουθούν κι άλλες δολοφονίες που πιθανώς συνδέονται μεταξύ τους, οπότε ο μπαμπάς της Αμάντα κινητοποιεί την αστυνομία της πόλης και η Αμάντα, λάτρις του Internet, μελλοντική φοιτήτρια στο ΜΙΤ, τίθεται επί τα ίχνη του δολοφόνου με το αναλυτικό μυαλό της.

Σίγουρα, η Ιζαμπέλ Αλιέντε, κάτοικος σήμερα της Καλιφόρνιας με αμερικανό σύζυγο, δεν θέλει να γράψει ένα ακόμα σκανδιναβικό αστυνομικό μυθιστόρημα, αυτό το κάνει σαφές εξαρχής, όταν μιλάει για τα 2,3 εκατομμύρια αμερικανούς στρατιώτες στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν, τους 6.179 νεκρούς, τους 47.000 τραυματίες – οι περισσότεροι με ανήκεστη βλάβη –, και τους 210.000 βετεράνους σε θεραπεία (ο συνολικός αριθμός των στρατιωτών με ψυχολογικά προβλήματα υπολογίζονται σε 700.000). Αντιπολεμικό μυθιστόρημα, λοιπόν; Ναι, αλλά όχι μόνο αυτό. Η συγγραφέας μιλάει ακόμα για τον περίφημο αμερικανικό τρόπο ζωής, τον οποίο ειρωνεύεται συστηματικά, καθώς περιλαμβάνει ναρκωτικά, κλινικές Ολιστικής Ιατρικής (βελονισμός, βότανα, ρεφλεξολογία, μουσικοθεραπεία, γιόγκα κ.λπ.), σχολές διαλογισμού, στυτικές δυσλειτουργίες και Βιάγκρα, ψυχιάτρους και θεραπευτικές συνεδρίες, αγχολυτικά και κινέζικα ωροσκόπια, ρομαντική πορνογραφία, αναμορφωτήρια με κακοποιήσεις ανηλίκων κι ένα εκπαιδευτικό σύστημα που ασχολείται περισσότερο «με την αναπαραγωγή της μύγας παρά μ' εκείνη του ανθρώπου».

Από το βιβλίο περνούν οι ήρωες και ηρωίδες της αμερικανικής ιστορίας, ο Τζορτζ Ουάσιγκτον, η Μέριλιν Μονρόε, η Τζάκι Κένεντι, ο Μάρτιν Λούθερ Κινγκ, ο Ντάσιελ Χάμετ και το *Γεράκι της Μάλτας*, ο Τομ Κρουζ, ο Γούντι Αλεν, αλλά και γεγονότα που έχουν σημαδέψει την κοινωνία των Ηνωμένων Πολιτειών: μετανάστευση Εβραίων που είχαν επιβιώσει από ναζιστικά στρατόπεδα συγκέντρωσης, Βιετνάμ, 11η Σεπτεμβρίου, πόλεμοι που αρχίζουν οι Αμερικανοί και κοστίζουν ακριβά, διότι «με κάθε νεκρό άμαχο και κάθε κατεστραμμένο σπίτι αυξάνει ο αριθμός των μαχητών και η οργή του κόσμου», η CIA και το FBI, κρατούμενοι στο Γκουαντάναμο και στο Αμπου Γκράιμπ, οι κομμουνιστές που έχει περάσει η μόδα τους, μαθητές που πυροβολούν και σκοτώνουν σε σχολεία, η μεξικανική μαφία στην Καλιφόρνια, μα και οι παράνομες κυνομαχίες. Η Ιζαμπέλ Αλιέντε, που σαρκάζει και διακωμωδεί την Αμερική, δεν είναι βέβαια αντιαμερικανή. Στο τέλος της ιστορίας της, που είναι δραματικό, αν και ευτυχές, εξυψώνει τους αμερικανούς πεζοναύτες: ένας από αυτούς σώζει ανθρώπινες ζωές και πεθαίνει σαν ήρωας.

Επεξεργαστής αναμνήσεων

Βιώματα μέσω των οποίων ο αφηγητής προσπαθεί να αντιμετωπίσει τη **φθορά και τον φόβο του θανάτου**

ΤΟΥ **ΒΑΓΓΕΛΗ ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ**

Ο Μάνος Ελευθερίου έχει κατ' επανάληψη στραφεί με τα μυθιστορήματά του στο ιστορικό παρελθόν – και ιδίως στο μουσικοθεατρικό παρελθόν της ιδιαίτερης πατρίδας του, της Ερμούπολης της Σύρου, που όντας στην κορυφή της αστικής μεγαλοσύνης της, κατά τη διάρκεια του τέλους του 19ου και των αρχών του 20ού αιώνα, θα κατορθώσει να γίνει πόλος έλξης των μεγαλύτερων αθηναϊκών θιάσων. Το παρελθόν της Ερμούπολης θα δώσει το «παρών» και στο καινούργιο μυθιστόρημα του Ελευθερίου. Θα συναντήσουμε και τώρα στις σελίδες του τρανταχτά ονόματα της μουσικής και του θεάτρου (αμείωτη η λατρεία για τους παλιούς ηθοποιούς) με μια θεμελιώδη όμως διαφορά. Τα μυθιστορηματικά πρόσωπα δεν εγγράφονται πλέον στο κοινωνικό και στο ιστορικό τους περιβάλλον προκειμένου να δώσουν το στίγμα μιας εποχής, ανακινώντας τις καθημερινές πρακτικές και νοοτροπίες της: αποτελούν, αντιθέτως, φασματικά περιγράμματα που αναδύονται όχι τόσο από τον ιστορικό τους χρόνο όσο από τις αποσπασματικές μνήμες του αφηγητή.

ΜΑΝΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ
Φαρμακείον Εκστρατείας.
Μυθιστόρημα
Εκδόσεις Μεταίχμιο,
σελ. 220,
τιμή 13,30 ευρώ

Τη σύναξη των καλλιτεχνών με τη μορφή της Νέκυιας, την πρωτοείδαμε στο αμέσως προηγούμενο μυθιστόρημα του Ελευθερίου, το *Πριν απ' το ηλιοβασίλεμα* (2012), όπου τον ρόλο του Οδυσσέα αναλαμβάνει ένας αυριανός δεκαπεντάχρονος, ο Ηλ, που θα πιαστεί εξ απαλών ονύχων στο δόκανο της θεατρικής μαγείας. Ο Ηλ, που έχει πρωταγωνιστήσει και σε άλλα μυθιστορήματα του Ελευθερίου και αποτελεί το συγγραφικό του προσωπείο, είναι στο *Φαρμακείον Εκστρατείας* ένας άντρας προχωρημένης ηλικίας ο οποίος βρίσκεται σε φάση απολογισμού. Και στο προσκλητήριο των νεκρών του (προσκλητήριο και για ένα μυθιστόρημα το οποίο δεν θα ολοκληρώσει ποτέ) θα πάρουν μέρος όχι μόνο καλλιτέχνες μα και άλλοι πολλοί: ερωτικά ετερόδοξα αρσενικά που θα σπαταλήσουν με τον πιο άδικο τρόπο τη δύναμη και την ομορφιά τους, κορίτσια πάνω στο άνθος της ηλικίας τους που θα κυνηγήσουν με τη σκιά τους τον Ηλ επί δεκαετίες, όπως και γυναίκες ή άντρες που θα εξιστορήσουν δικά τους και ξένα πάθη.

Φιλοτεχνώντας μια σαφώς ονειρική ατμόσφαιρα (ένα ακόμα στοιχείο που έλκει την καταγωγή του από το *Πριν απ' το ηλιοβασίλεμα*), ο Ελευθερίου θα τοποθετήσει τους πρωταγωνιστές του σε μια διελκυστίνδα πραγματικότητας και φαντασίας, με τον χρόνο να μετακινείται άτακτα σε όλες τις ηλικιακές περιόδους του Ηλ, οι οποίες συχνά καλούνται να συγκατοικήσουν στην ίδια παράγραφο, καταργώντας την οποιαδήποτε έννοια διαδοχής και ακολουθίας. Αναμετρώντας το βάρος του βίου του, ο Ηλ δεν μπορεί να ενεργήσει σαν ιστοριοδίφης ή σαν συλλέκτης (αν και το υλικό του ιστοριοδίφη ή οι κατάλογοι αποκτημάτων του συλλέκτη δεν απουσιάζουν από τη δράση), αλλά σαν ένας επεξεργαστής αναμνήσεων καθοδηγημένος από την υποκειμενικότητά του. Τι είναι από αυτή την άποψη το *Φαρμακείον Εκστρατείας*; Μα, τίποτε λιγότερο και τίποτε περισσότερο από ένα εργαλείο επιβίωσης, από έναν συλλογέα ανακινημένων βιωμάτων μέσω των οποίων προσπαθεί να αντιμετωπίσει ο αφηγητής τη φθορά και τον φόβο του θανάτου. Και καταφέρνει εδώ ο Ελευθερίου να στήσει πολυπρόσωπα και πολυεπίπεδα τοπία που θυμίζουν περιστρεφόμενη θεατρική σκηνή, ενώνοντας σε μια σχεδόν υπερρεαλιστική κοινή γραμμή τη γνώση και την εμπειρία του παρελθόντος με τον τρόπο για ένα μέλλον το οποίο είναι ήδη ενδεχόμενως παρόν. Και όλα αυτά χωρίς κανένα μεγαλειώδες, εσχατολογικό ύφος αλλά με ένα υπόγειο και απελευθερωτικά παιγνιώδες χιούμορ.

Ο Μάνος Ελευθερίου

προθήκες

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΣΥΛΛΟΓΙΚΟ ΕΡΓΟ

Η Εξοδος. Τόμος Ε'. Μαρτυρίες από τον Δυτικό Πόντο και την Παφλαγονία

Πρόλογος – Επιστημονική επιμέλεια Π. Μ. Κιτρομηλίδης. Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών, 2016, σελ. 674, τιμή 24,91 ευρώ

Κυκλοφόρησε ο νέος τόμος της «Εξόδου» με μαρτυρίες προσφύγων από τις επαρχίες του Δυτικού Παράλιου Πόντου και της Παφλαγονίας. Ετσι κλείνει η ιστορική περιήγηση στην εθνογραφία του Μικρασιατικού Ελληνισμού που αποτυπώνεται στους πέντε συνολικά τόμους. Το έργο αυτό, το τελευταίο της σειράς, μια σημαντική πηγή για την κοινωνική μας Ιστορία, ολοκληρώνει ένα ερευνητικό και εκδοτικό πρόγραμμα του Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών, το οποίο αποτέλεσε κεντρικό άξονα της λειτουργίας του ιδρύματος για περισσότερο από μισόν αιώνα. Το πρωτογενές υλικό πλαισιώνεται με πληροφοριακά σημειώματα, επεξηγηματικά σχόλια και πλούσια εικονογράφηση.

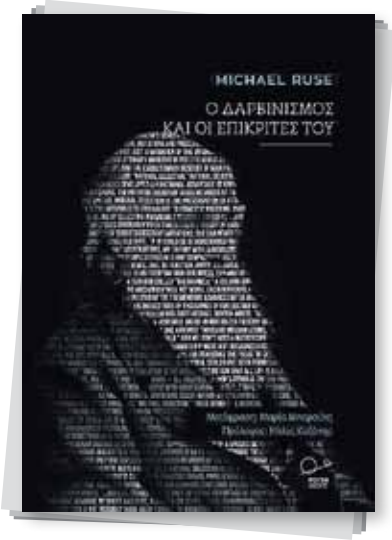

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

MICHAEL RUSE

Ο Δαρβινισμός και οι επικριτές του

Μετάφραση Μαρία Μπαρούτη. Εκδόσεις Ροπή, 2017, σελ. 422, τιμή 22,26 ευρώ

Μια φλογερή υπεράσπιση της θεωρίας του Δαρβίνου για την Εξέλιξη. Παρουσιάζει με σαφήνεια τα βασικά σημεία της σκέψης του και τα διάφορα στάδια στη διατύπωση της περίφημης θεωρίας του μέχρι σήμερα. Εν προκειμένω θίγονται ορισμένα από τα πιο σημαντικά ζητήματα της σύγχρονης βιολογίας, όπως η προέλευση της ζωής, ο μηχανισμός της φυσικής επιλογής αλλά και απαντήσεις αντίπαλων θεωριών, όπως η θεωρία του ευφυούς σχεδιασμού. Επιπλέον, ο συγγραφέας αναφέρεται στις ποικίλες λογοτεχνικές και φιλοσοφικές επιρροές που είχε η θεωρία της Εξέλιξης προκειμένου ο αναγνώστης να σχηματίσει μια πλήρη εικόνα.

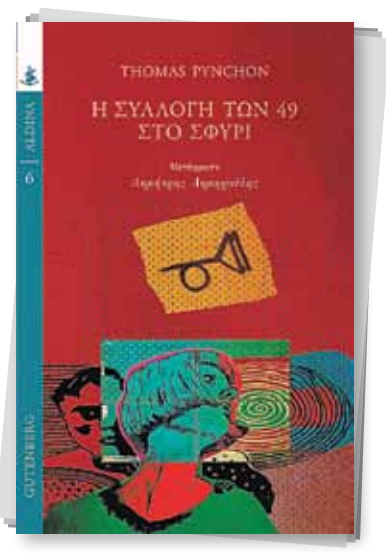

ΝΕΑ ΕΚΔΟΣΗ

THOMAS PYNCHON

Η Συλλογή των 49 στο σφυρί

Μετάφραση Δημήτρης Δημηρούλης. Εκδόσεις Gutenberg, 2017, σελ. 281, τιμή 14 ευρώ

Ενα έργο περίπλοκο, μια αναζήτηση χωρίς τέλος. Μέσα στις σελίδες αυτού του βιβλίου εκτυλίσσεται το δράμα της Ιστορίας και της καθημερινότητας. Η ηρωίδα Οιδίπα, μπροστά στον κόσμο του αμερικανικού ονείρου, έχει να απαντήσει σε μια σειρά από αινίγματα και γρίφους. Η μεταμόρφωσή της από τυπική μικροαστή νοικοκυρά (επίδειξη, ταπεργουέαρ, ψώνια, μαγείρεμα, τηλεόραση, πλήξη, συμβατικός γάμος, ψυχανάλυση) σε ευαίσθητο αποδέκτη και αποκρυπτογράφο μηνυμάτων, συμβόλων, κωδίκων και αμφίσημων ενδείξεων, έχει ως αφορμή την εντολή που παίρνει από ένα δικηγορικό γραφείο να εκτελέσει τη διαθήκη του πρώην εραστή της.

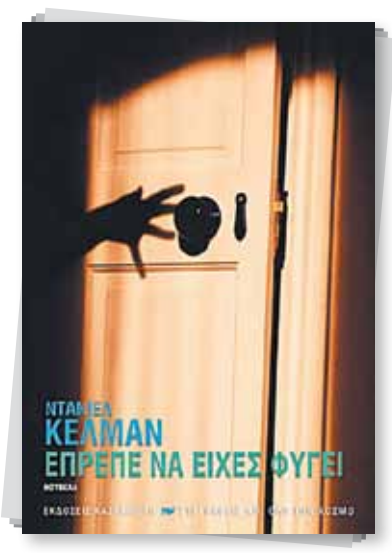

ΝΟΥΒΕΛΑ

ΝΤΑΝΙΕΛ ΚΕΛΜΑΝ

Επρεπε να είχες φύγει

Μετάφραση Κώστας Κοσμάς. Εκδόσεις Καστανιώτη, 2017, σελ. 112, τιμή 9,54 ευρώ

Ενα νεαρό ζευγάρι με παιδί αποφασίζει να περάσει μερικές ήσυχες μέρες σ' ένα απομονωμένο εξοχικό στο βουνό. Ομως δεν καταφέρνουν να αφήσουν πίσω τις έγνοιες της καθημερινότητας: η μικρή τούς λέει διαρκώς κάτι ακατανόητες ιστορίες από τον παιδικό σταθμό, η γυναίκα στέλνει συνεχώς μηνύματα στο κινητό και ο άντρας, ένας συγγραφέας που πρέπει να παραδώσει το σενάριο για το δεύτερο μέρος μιας επιτυχημένης κωμωδίας. Κάτι όμως δεν πάει καθόλου καλά με αυτό το κατά τα άλλα μοντέρνο σπίτι. Ο κόσμος που δημιουργεί εδώ ο δημοφιλής γερμανός συγγραφέας είναι ένας κόσμος απόκρημνος, κυριολεκτικά και μεταφορικά.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

το κοράλλι

Τεύχος 11ο. Οκτώβριος – Δεκέμβριος 2016, σελ. 176, τιμή 8 ευρώ

Στο νέο τεύχος του περιοδικού περιλαμβάνονται διηγήματα της Μαρίας Κουγιουμτζή, του Δημήτρη Οικονόμου, του Ηλία Κουτσούκου, της Αλεξάνδρας Μυλωνά και του Δημήτρη Τσινικόπουλου, ένα μονόπρακτο του Ελευθέριου Καβαλιέρου και ποιήματα των Σωτήρη Σαράκη, Ειρήνης Βακαλοπούλου, Σταυρούλας Γάτσου και Ιωάννας Μουσεμιλίδου. Ο Δημήτρης Τριανταφυλλίδης μεταφράζει Αννα Αχμάτοβα και ο Συμεών Σταμπουλού Φρίντριχ Χέλντερλιν. Ο Κώστας Αρκουδέας ολοκληρώνει το δοκίμιό του για «Το εξτρεμιστικό γονίδιο». Η εικαστική παρουσίαση του τεύχους αναφέρεται στον Νίκο Ζήβα, του οποίου δημοσιεύεται συνέντευξη.

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ι. ΓΟΥΡΓΟΥΛΙΑΝΗΣ, ΝΙΚΟΣ ΚΥΡΙΑΖΗΣ

Ο έρωτας στα χρόνια του πολέμου

Εκδόσεις Ωκεανός, 2016, σελ. 516, τιμή 16,90 ευρώ

Η Αντιγόνη εγκαταλείπει την ήσυχη ζωή στην Αθήνα και πηγαίνει στο Πήλιο, για να εργαστεί ως βοηθός του περίφημου γιατρού Καραμάνη. Το καλομαθημένο κορίτσι της πόλης θα έρθει αντιμέτωπο με την αρρώστια και τον θάνατο, με δυσκολίες που θα αλλάξουν τη θεώρηση της ζωής. Στο πρόσωπο του Νίκου Δενδρινού θα γνωρίσει τον έρωτα. Ομως ο πόλεμος θα ανατρέψει τα πάντα. Ο Νίκος θα φύγει για το μέτωπο ενώ η Αντιγόνη και ο Καραμάνης θα δώσουν τη δική τους μάχη, μετατρέποντας το σανατόριο σε έναν τόπο όπου η καλοσύνη θα προσπαθήσει να συντρίψει τα πάθη που γεννάει ο πόλεμος.

Σε αυτή τη στήλη παρουσιάζονται κάθε εβδομάδα οι καλύτερες πωλήσεις που σημειώθηκαν σε ένα βιβλιοπωλείο το επταήμερο που πέρασε.

ΣΗΜΕΡΑ τα βιβλιοπωλεία
«Πλειάδες»
(Σπύρου Μερκούρη 62, Παγκράτι)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

1. **Ολα για καλό** ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΜΑΚΡΙΔΑΚΗ (εκδόσεις Εστία)
2. **Νίκη** ΤΟΥ ΧΡΗΣΤΟΥ Α. ΧΩΜΕΝΙΔΗ (εκδόσεις Πατάκη)
3. **Ο έλληνας γιατρός** ΤΗΣ ΚΑΡΟΛΙΝΑΣ ΜΕΡΜΗΓΚΑ (εκδόσεις Μελάνι)
4. **Μετά φόβου** ΤΗΣ ΕΛΕΝΗΣ ΠΡΙΟΒΟΛΟΥ (εκδόσεις Καστανιώτη)
5. **Το άκυρο αύριο** ΤΟΥ ΚΟΣΜΑ ΧΑΡΠΑΝΤΙΔΗ (εκδόσεις Πόλις)
6. **Πρωινή γαλήνη** ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΓΚΛΙΝΗ (εκδόσεις Μεταίχμιο)
7. **Γκιακ** ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ ΠΑΠΑΜΑΡΚΟΥ (εκδόσεις Αντίποδες)
8. **Μικρό χρονικό τρέλας** ΤΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ ΚΟΡΤΩ (εκδόσεις Πατάκη)
9. **Το κήτος** ΤΗΣ ΟΥΡΣΟΥΛΑΣ ΦΩΣΚΟΛΟΥ (εκδόσεις Κίχλη)

ΞΕΝΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

1. **Το κάλπικο ζυγί** ΤΟΥ ΓΙΟΖΕΦ ΡΟΤ (εκδόσεις Αγρα)
2. **Ιούδας** ΤΟΥ ΑΜΟΣ ΟΖ (εκδόσεις Καστανιώτη)
3. **Confiteor** ΤΟΥ ΖΑΟΥΜΕ ΚΑΜΠΡΕ (εκδόσεις Πόλις)
4. **Ρουθ** ΤΗΣ ΜΕΡΙΛΙΝ ΡΟΜΠΙΝΣΟΝ (εκδόσεις Μεταίχμιο)
5. **Μπλε άσπρο μαύρο** ΤΟΥ ΚΑΡΙΜ ΑΜΕΛΑΛ (εκδόσεις Πόλις)
6. **Καλοί άνθρωποι σε σκοτεινούς καιρούς** ΤΟΥ ΑΡΤΟΥΡΟ ΠΕΡΕΘ-ΡΕΒΕΡΤΕ (εκδόσεις Πατάκη)
7. **Ο καλός στρατιώτης** ΤΟΥ ΦΟΡΝΤ ΜΑΝΤΟΞ ΦΟΡΝΤ (εκδόσεις Gutenberg)
8. **Στη σωφρονιστική αποικία** ΤΟΥ ΦΡΑΝΤΣ ΚΑΦΚΑ (εκδόσεις Κίχλη)
9. **Η ιδιωτική ζωή των δέντρων** ΤΟΥ ΑΛΕΧΑΝΤΡΟ ΣΑΜΠΡΑ (εκδόσεις Ικαρος)

ΔΟΚΙΜΙΑ, ΙΣΤΟΡΙΚΑ, ΒΙΟΓΡΑΦΙΕΣ κ.ά.

1. **Επτά πόλεμοι, τέσσερις εμφύλιοι, επτά πτωχεύσεις 1821-2016** ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ Β. ΔΕΡΤΙΛΗ (εκδόσεις Πόλις)
2. **Κόκκινη Αμερική – Ελληνες μετανάστες και το όραμα ενός Νέου Κόσμου** ΤΟΥ ΚΩΣΤΗ ΚΑΡΠΟΖΗΛΟΥ (Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης)
3. **Δόξα και αδιέξοδα – Ηγέτες της Νεοελληνικής ιστορίας** ΤΟΥ ΘΑΝΟΥ ΒΕΡΕΜΗ (εκδόσεις Μεταίχμιο)
4. **Τύφλωση – Ή γιατί αρνούμαστε να δούμε την πραγματικότητα** ΤΟΥ ΜΑΡΚ ΦΕΡΟ (εκδόσεις Μεταίχμιο)
5. **Φαντάσματα του καιρού μας – Αριστερά, κριτική, φιλελεύθερη δημοκρατία** ΤΟΥ ΝΙΚΟΛΑ ΣΕΒΑΣΤΑΚΗ (εκδόσεις Πόλις)
6. **Λεξικό χωρίς γραβάτα** ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΒΛΑΣΤΑΡΗ (εκδόσεις Αρμός)
7. **Οικονομικά σε ένα μάθημα** ΤΟΥ ΧΕΝΡΙ ΧΑΖΛΙΤ (εκδόσεις Παπαδόπουλος)
8. **Ναυάγιο με θεατή** ΤΟΥ ΧΑΝΣ ΜΠΛΟΥΜΕΝΜΠΕΡΓΚ (εκδόσεις Αντίποδες)
9. **Αλλόκοτος ελληνισμός – Δοκίμιο για την οριακή εμπειρία των ιδεών** ΤΟΥ ΝΙΚΗΤΑ ΣΙΝΙΟΣΟΓΛΟΥ (εκδόσεις Κίχλη)

ΛΟΥΚΕΤΑ

Δρόμοι της κρίσης χωρίς… επιστροφή

ΣΕΛ. **Β6**

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΦΕΣΣΑΣ

«Ο επιχειρηματικός κόσμος αδημονεί για το κλείσιμο της αξιολόγησης»

ΣΕΛ. **Β7**

400 ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

Στον όμιλο Σκλαβενίτη ενσωματώνεται ο Μαρινόπουλος

ΣΕΛ. **Β8**

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΠΙΣΤΙΟΛΑ

Οσπρια και ρύζι σε 20 χώρες από την Agrino

ΣΕΛ. **Β8**

ΤΟ ΒΗΜΑ
Ανάπτυξη

ΚΥΡΙΑΚΗ
2 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2017
ΤΜΗΜΑ Β
ΕΤΟΣ 96ο
ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ
16498

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΩΝ 31/3/2017	Χ. ΑΘΗΝΩΝ	ΝΙΚΚΕΙ	DOW JONES	FTSE	DAX	CAC 40
	666,06	18.909,26	20.663,22	7.322,92	12.312,87	5.122,51

ΑΝΗΣΥΧΙΑ ΣΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Στο «κόκκινο» βρέθηκαν ξανά δάνεια ύψους €1,5 δισ. που είχαν ρυθμιστεί

Μετά τη μείωσή τους κατά 3,9 δισ. ευρώ το 2016, τα «κόκκινα» δάνεια αυξήθηκαν και πάλι κατά 1,5 δισ. ευρώ, μέσα σε τρεις μήνες. Η εξέλιξη προκαλεί ανησυχία στις διοικήσεις των τραπεζών για «πισωγύρισμα» της οικονομίας. ΣΕΛ. **Β5**

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

«Κούρεμα» χρεών με τον εξωδικαστικό συμβιβασμό

Κατατέθηκε το σχέδιο νόμου για τον εξωδικαστικό συμβιβασμό, μέσω του οποίου οι επιχειρήσεις θα μπορούν να ρυθμίσουν τις οφειλές τους σε Εφορία, ασφαλιστικά ταμεία και τράπεζες. ΣΕΛ. **Β5**

ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΚΡΑΤΗΣΕΙΣ

Οι ξενοδόχοι ψάχνουν μόνοι τους πελάτες

Απευθείας σχέσεις με τους πελάτες τους για περισσότερα κέρδη επιδιώκουν οι τουριστικές επιχειρήσεις που επενδύουν στο ψηφιακό μάρκετινγκ. ΣΕΛ. **Β9**

ΑΝΑΖΗΤΕΙΤΑΙ ΑΓΟΡΑΣΤΗΣ

Ποιος θα πάρει το 10% του ομίλου Ελλάκτωρ που πωλεί η Alpha Bank

ΣΕΛ. Β7

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Πότε «βλέπει» συμφωνία η αγορά

ΣΕΛ. **Β14**

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: ICONPRESS/ΓΙΩΡΓΟΣ ΖΑΧΟΣ

Στα όπλα τα Συνδικάτα

Η διαφαινόμενη επώδυνη συμφωνία της κυβέρνησης με τους θεσμούς για τη δεύτερη αξιολόγηση θέτει σε σκληρή δοκιμασία τις σχέσεις της πρωτίστως με την κοινωνία και δευτερευόντως με το συνδικαλιστικό κίνημα. Η νέα περικοπή των συντάξεων ως και 30% με την κατάργηση της προσωπικής διαφοράς σε 900.000 συνταξιούχους προκαλεί εφιάλτες στο κυβερνητικό στρατόπεδο για τον αντίκτυπο των μέτρων στις επόμενες εκλογές.

ΣΕΛ. **Β2**

ΤΖΙΜ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ενας Ελληνας ανέλαβε τον ρόλο του «σωτήρα» της Paramount

Ο 65χρονος Τζιμ Γιαννόπουλος, έλληνας ομογενής, γνωστός μάνατζερ στον χώρο του θεάματος, θα επιχειρήσει να επαναφέρει την Paramount στον ηγετικό της ρόλο στο Χόλιγουντ.

ΣΕΛ. **Β13**

Η Εφορία «σκαλίζει» τραπεζικές καταθέσεις

e-διασταύρωση εισοδημάτων - λογαριασμών. Η φοροδιαφυγή ξεπερνά τα €15 δισ. ετησίως

Σε πλήρη εξέλιξη βρίσκεται επιχείρηση εντοπισμού όσων έβγαλαν χρήματα στο εξωτερικό και δεν μπορούν να τα δικαιολογήσουν. Καλούνται έως τα τέλη Μαΐου να τα δηλώσουν για να αποφύγουν πρόστιμα και ποινικές κυρώσεις. Η επιχείρηση αποκάλυψης αδήλωτων εισοδημάτων στηρίζεται σε στοιχεία-«φωτιά» που δίνουν στο υπουργείο Οικονομικών οι ηλεκτρονικές εφαρμογές και οι βάσεις δεδομένων των τραπεζών για τις καταθέσεις, τα εμβάσματα εξωτερικού από το 2002 ως σήμερα και το σύστημα Taxis.Την ερχόμενη εβδομάδα ανοίγει και η πύλη για την υποβολή των φορολογικών δηλώσεων του 2017. ΣΕΛ. **Β4**

ΛΙΓΟΤΕΡΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΡΟΙΣΟΙ

$9,8 τρισ. είναι κρυμμένα στα «offshore κέντρα» του πλανήτη

Με συνολική περιουσία 7,37 τρισ. δολάρια οι 2.397 δισεκατομμυριούχοι του κόσμου κατέχουν πλούτο που ξεπερνά όσα έχει το 75% του παγκόσμιου πληθυσμού! Στα «offshore κέντρα» του πλανήτη βρίσκονται συνολικά «κρυμμένα» 9,8 τρισ. δολάρια. ΣΕΛ. **Β10-11**

BREXIT

Stress tests με σενάρια τρόμου για τις τράπεζες του Σίτι

Η τελευταία δέσμη των stress tests, στα οποία υποβάλλει ο επικεφαλής της Τράπεζας της Αγγλίας **Τζέιμς Κάρνεϊ** τις μεγάλες βρετανικές τράπεζες, αποκαλύπτει πτυχές του Brexit που αποσιωπά η κυβέρνηση της **Τερέζα Μέι.** ΣΕΛ. **Β12**

επικαιρότητα

Στα «όπλα» τα συνδικάτα για τις συντάξεις και τη ΔΕΗ

Κλονίζονται τα όποια κοινωνικά ερείσματα έχουν απομείνει στην κυβέρνηση και διαμορφώνεται σκηνικό έντασης

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΠΑΔΗΣ

Η διαφαινόμενη επώδυνη συμφωνία της κυβέρνησης με τους θεσμούς για τη δεύτερη αξιολόγηση θέτει σε σκληρή δοκιμασία τις σχέσεις της πρωτίστως με την κοινωνία και δευτερευόντως με το συνδικαλιστικό κίνημα, αλλά και με δυνάμεις στο εσωτερικό του κυβερνώντος κόμματος.

Η νέα περικοπή των συντάξεων ως και 30% από το 2019, με την κατάργηση της προσωπικής διαφοράς σε 900.000 συνταξιούχους, κλονίζει τα όποια κοινωνικά ερείσματα έχουν απομείνει στην κυβέρνηση και προκαλεί εφιάλτες στο κυβερνητικό στρατόπεδο για τον αντίκτυπο των μέτρων στις επόμενες εκλογές.

Ταυτοχρόνως, το θέμα της περικοπής των συντάξεων, αλλά και η συμφωνία για την πώληση ενός μεγάλου μέρους της ΔΕΗ (ίσως φθάσει το 40%), σε συνδυασμό με τις αλλαγές στον συνδικαλιστικό νόμο, προδιαγράφει το σκηνικό έντασης που διαμορφώνεται για τους επόμενους μήνες από τις μεγαλύτερες συνδικαλιστικές οργανώσεις – όπως είναι η ΓΣΕΕ και η ΓΕΝΟΠ/ΔΕΗ – με συνέπειες που δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστούν αυτή τη στιγμή. Η κυβερνητική αντοχή δοκιμάζεται επίσης και στο εσωτερικό του κόμματος, καθώς πληθαίνουν οι φωνές κυρίως στον κομματικό μηχανισμό που διαφοροποιούνται από τα συγκεκριμένα μέτρα, ενώ ερωτηματικό παραμένει η στάση που θα κρατήσουν οι προσκείμενοι στον ΣΥΡΙΖΑ συνδικαλιστές, ειδικά μετά τις αλλαγές σε εργασιακό, συνδικαλιστικό νόμο και στην πώληση της ΔΕΗ.

Σκληρές ανακοινώσεις

Η στάση των συνδικάτων για τη ΔΕΗ περιγράφεται ήδη στις πρώτες ανακοινώσεις- αντιδράσεις που εξέδωσαν, με τη ΓΣΕΕ να υπενθυμίζει στον Πρωθυπουργό την παλαιότερη θέση του, όταν είχε χαρακτηρίσει «εθνικό έγκλημα την εκποίηση της ΔΕΗ», και να προδιαγράφει τις επόμενες κινήσεις της σημειώνοντας «προς πάσα κατεύθυνση ότι τέτοιου είδους αποφάσεις και επιλογές θα βρουν απέναντί τους το σύνολο των εργαζομένων της χώρας, αφού το ρεύμα αποτελεί βασικό κοινωνικό αγαθό».

Στο ίδιο μήκος κύματος, η ΓΕΝΟΠ σημειώνει ότι η κυβέρνηση έρχεται σε πλήρη αντίθεση με τις προεκλογικές της θέσεις, αλλά και με τη ρητορική του ίδιου του Πρωθυπουργού, ο οποίος χαρακτήριζε «εθνικό έγκλημα την εκποίηση της ΔΕΗ» και εγκαταλείπει «θεαματικά τη θέση που είχε υποστηρίξει μαζί με τη ΓΕΝΟΠ/ΔΕΗ για την ανάγκη διενέργειας δημοψηφίσματος».

Η συνδικαλιστική οργάνωση υπογραμμίζει ότι μαζί με τους 18.000 εργαζομένους που εκπροσωπεί θα αγωνιστεί, όπως έκανε και το 2014, μαζί με την κοινωνία, τον κλήρο και τις κοινωνικές και επαγγελματικές οργανώσεις, για να αποτρέψει ένα «εθνικό έγκλημα».

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: EUROKINISSI/ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΠΟΝΗΣ

Η ΓΕΝΟΠ/ΔΕΗ υπογραμμίζει ότι μαζί με τους 18.000 εργαζομένους που εκπροσωπεί θα αγωνιστούν για να αποτρέψουν ένα «εθνικό έγκλημα»

Εντονες αντιδράσεις φοβάται η κυβέρνηση και στο θέμα των περικοπών των συντάξεων, το οποίο παρεμπιπτόντως θα προκαλέσει και σοβαρές αλλαγές και στην εκλογική συμπεριφορά της κοινωνίας.

Για τον λόγο αυτόν, η κυβέρνηση επιμένει στις διαπραγματεύσεις να μεταθέσει την εφαρμογή του μετά το 2019, το οποίο είναι εκλογικό έτος εφόσον ολοκληρωθεί η τετραετής θητεία της κυβέρνησης.

Ωστόσο το ΔΝΤ απαιτεί εμπροσθοβαρή εφαρμογή των περικοπών στις συντάξεις από το 2019 – εφάπαξ σε μία δόση. Η κυβέρνηση επιμένει στη σταδιακή εφαρμογή σε τρεις δόσεις (το 2019, το 2020 και το 2021) και σε περικοπή στις συντάξεις άνω των 700 ευρώ. Αλλά στην περίπτωση της σταδιακής εφαρμογής, το ΔΝΤ αντιπροτείνει ως έτος έναρξης το 2018 και ολοκλήρωσης το 2019. Κάτι τέτοιο θα προκαλέσει την πλήρη κοινωνική απαξίωση της κυβέρνησης λίγους μήνες πριν από τις εκλογές και ως εκ τούτου προσπαθεί να το αποφύγει.

Συνολικά οι μειώσεις φθάνουν τα 1,8 δισ. ευρώ ή το 1% του ΑΕΠ και σύμφωνα με τις πρώτες ενδείξεις οι μεγάλοι χαμένοι θα είναι οι συνταξιούχοι του πρώην ΤΕΒΕ, με μείωση περίπου 25%-30%, ακολουθούν οι συνταξιούχοι του Δημοσίου, με «προσωπικές διαφορές» ύψους 15%-20%, ενώ στο ΙΚΑ θα είναι μικρότερες, της τάξεως 4%-5%.

ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ

Τριβές για τα εργασιακά

Τριβές προκαλούν στη διαπραγμάτευση και τα θέματα των εργασιακών σχέσεων και της τροποποίησης του συνδικαλιστικού νόμου. Το λοκ άουτ και οι ομαδικές απολύσεις τίθενται εκ νέου στο τραπέζι από το Ταμείο, το οποίο ζητεί να μην υπάρχει προέγκριση από το κράτος για τη διενέργεια των ομαδικών απολύσεων, παρά μόνον η υποχρέωση της προειδοποίησης από την πλευρά των επιχειρήσεων. Φαίνεται ωστόσο ότι δεν θα επιμείνει στην αύξηση του επιτρεπόμενου ορίου από το 5% σε 10%, αλλά ζητεί να μην υπάρχει το όριο απολύσεων, μέχρι 30 μηνιαίως, που ισχύει σήμερα.

Κατά τα λοιπά, προβλήματα δημιουργεί και η αλλαγή στον τρόπο απόφασης των απεργιών, με το 51% των μελών, η οποία φαίνεται ότι θα ισχύει μόνο για τα πρωτοβάθμια σωματεία, καθώς η κυβέρνηση επέμενε να εξαιρεθούν οι δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες οργανώσεις.

Τέλος, η επαναφορά των συλλογικών διαπραγματεύσεων και των συμβάσεων, στην οποία η κυβέρνηση είχε επενδύσει πολλά ώστε να «περιβάλει» τα μέτρα με φιλολαϊκό χαρακτήρα, φαίνεται να μετατίθεται για μετά το 2018, όταν δηλαδή θα λήξει το πρόγραμμα οικονομικής στήριξης. Κάτι τέτοιο βεβαίως δεν μπορεί να το επικαλεσθεί κανείς ως μεγάλη επιτυχία, ούτε ήταν στο αρχικό κυβερνητικό αφήγημα, το οποίο ανέφερε άμεση επαναφορά των συμβάσεων.

ΓΝΩΜΗ

Γιάννης Μαρίνος
jmarinos@tovima.gr

Περί ομαδικών απολύσεων ισχύοντες παραλογισμοί

Αν μια οικογένεια αντιμετωπίζει οικονομικές δυσκολίες, δεν απαγορεύεται να απολύσει οικιακή βοηθό, παραδουλεύτρα, κηπουρό ή τον εκπαιδευτικό που βοηθά τα παιδιά της οικογένειας στα μαθήματά τους. Λογικό και αναπόφευκτο, αφού η οικονομική στενότητα το επιβάλλει. Το ίδιο ελεύθερα μπορεί και ο οποιοσδήποτε μικρομεσαίος επιχειρηματίας να απολύσει εργαζομένους αν η πελατεία του αραιώσει, προκειμένου να μη χρεοκοπήσει. Μια αντίθετη απαγόρευση θα εθεωρείτο από όλους μας παραλογισμός. Κι όμως, αυτός ο παραλογισμός είναι θεσμοθετημένος με αυστηρές απαγορεύσεις στις απολύσεις περιττού προσωπικού προκειμένου περί των μεγάλων επιχειρήσεων. Αν μια μεγάλη βιομηχανία αναγκάζεται να μειώσει την παραγωγή της ή να κλείσει κάποια υπολειτουργούντα τμήματά της, δεν επιτρέπεται να προβεί σε ανάλογο περιορισμό του μη αναγκαίου πια προσωπικού της, εκτός από ένα 5% σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Μαζικότερη συρρίκνωση του αριθμού των απασχολουμένων απαγορεύεται. Πρόκειται για το περίφημο εργασιακό πρόβλημα των ομαδικών απολύσεων για το οποίο γίνεται ανελέητη μάχη, ώστε το 5% να μη γίνει 10% όπως ζητούν οι δανειστές, όχι από αντεργατική διάθεση αλλά προκειμένου να διασωθούν απειλούμενες με χρεοκοπία επιχειρήσεις.

Η ελληνική νομοθεσία που με τόση αυστηρότητα απαγορεύει τις ομαδικές απολύσεις παραμένει εν τούτοις εντελώς αδιάφορη αν η απαγόρευση οδηγήσει σε οριστικό κλείσιμο της επιχείρησης. Ενδιαφέρεται να σώσει λίγες θέσεις αλλά δεν της καίγεται καρφί αν μείνει χωρίς εργασία το σύνολο των εργαζομένων σε αυτήν.

Αυτός ο παραλογισμός υπήρξε και είναι μια βασική αιτία να κλείσουν π.χ. οι χαλυβουργίες μας όταν είδαν να περιορίζονται δραματικά οι πωλήσεις τους λόγω νέκρωσης της οικοδομικής δραστηριότητας. Για τον ίδιο λόγο πριν από 23 χρόνια έκλεισε και το εργοστάσιο της βιομηχανίας Pirelli στην Πάτρα. Αναγκάστηκε ύστερα από ατέρμονες απεργίες, οι οποίες προσπαθούσαν να αποτρέψουν κάποιες απολύσεις περιττού προσωπικού, να εγκαταλείψει την Πάτρα και να μεταφέρει τη βιομηχανική παραγωγή της στην Τουρκία. Ετσι έμεινε άνεργο το σύνολο του προσωπικού της (περίπου 1.000 άτομα) και η Πάτρα έχασε μια σημαντική πηγή πλούτου, για να πανηγυρίσει ο «Ριζοσπάστης» ότι διώξαμε ένα μονοπώλιο που ρουφούσε το αίμα του εργαζόμενου λαού. Και το μεν ΚΚΕ και τμήμα του ΣΥΡΙΖΑ με την υπονόμευση της βιωσιμότητας των μεγάλων επιχειρήσεων επιδιώκουν τη χρεοκοπία του καπιταλιστικού συστήματος. Αλλά τα λοιπά κόμματα γιατί δέχονται αυτόν τον παραλογισμό, ο οποίος δεν εφαρμόζεται με τέτοια αυστηρότητα στις άλλες ανεπτυγμένες χώρες, όπου, αντίθετα, εργοδότες και εργαζόμενοι από κοινού διαβουλεύονται (το προβλέπει η κοινοτική νομοθεσία) αναζητώντας τις λιγότερο για όλους επώδυνες συμβιβαστικές λύσεις.

Η διάσωση μιας παραγωγικής μονάδας, έστω και με περιορισμένο αριθμό απολύσεων, θεωρείται, όπως και είναι, ασφαλώς καλύτερη λύση από την πλήρη διακοπή της λειτουργίας μιας επιχειρήσεως και την απώλεια εργασίας όλου του προσωπικού της. Και όμως αυτόν τον παραλογισμό αγωνίζεται να διασώσει ο Τσίπρας στις σκληρές διαπραγματεύσεις του με τους δανειστές και αρνείται να συνειδητοποιήσει ότι σιωπηρά και με αυξανόμενους ρυθμούς οι περισσότερες μεγάλες βιομηχανικές επιχειρήσεις μας είτε μεταφέρουν τις μονάδες τους σε πιο φιλόξενες στην επιχειρηματικότητα χώρες είτε βάζουν λουκέτο.

ΜΑΖΙ ΓΙΝΟΜΑΣΤΕ ΠΙΟ ΙΣΧΥΡΟΙ.

Η εμπιστοσύνη σας πολλαπλάσια του στόχου μας!

Η **ΟΠΑΠ ΑΕ** ευχαριστεί θερμά το επενδυτικό κοινό για τη θετική ανταπόκριση στην έκδοση του κοινού ομολογιακού της δανείου. Χάρη στην εμπιστοσύνη που μας δείξατε, η συνολική ζήτηση έφτασε τα **€421 εκατ.**, υπερκαλύπτοντάς κατά **2,1** φορές τον αρχικό στόχο των **€200 εκατ.**

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΠΟΛΥ!

ΟΠΑΠ

ΑΡΜΟΔΙΟΣ ΡΥΘΜΙΣΤΗΣ: ΕΕΕΠ - Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΓΝΙΑ ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ ΜΟΝΟ ΣΕ ΑΤΟΜΑ ΑΝΩ ΤΩΝ 18 ΕΤΩΝ.
Η ΣΥΧΝΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΕΝΕΧΕΙ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΕΘΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΠΩΛΕΙΑΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ - ΓΡΑΜΜΗ ΣΤΗΡΙΞΗΣ: 1114

ΠΑΙΞΕ ΥΠΕΥΘΥΝΑ

ΓΝΩΜΗ

Γιώργος Παπαϊωάννου

Το κρυφό έλλειμμα

Ηταν πέρυσι τέτοια εποχή όταν και πάλι η κυβέρνηση πάσχιζε να κλείσει την (πρώτη τότε) αξιολόγηση και ο Πρωθυπουργός με άρθρο του στους «Financial Times» εξέφραζε την πεποίθηση ότι «τις επόμενες λίγες ημέρες η αξιολόγηση θα ολοκληρωθεί». Στο άρθρο με τίτλο «Η Ελλάδα διέψευσε τους καταστροφολόγους - τώρα το ΔΝΤ πρέπει να κάνει αυτό που του αναλογεί» ο Αλέξης Τσίπρας σημείωνε ότι δεν κατανοεί «την πιεστική στάση του ΔΝΤ, όταν η χώρα πέτυχε καλύτερες επιδόσεις σε αρκετούς κρίσιμους στόχους και, αντίθετα με την πρόβλεψη του Ταμείου για ύφεση 2,3% το 2015, υπήρξε σταθεροποίηση της οικονομίας με ύφεση μόλις 0,2%».

Χωρίς καμία διάθεση να πάρει κανείς το μέρος του ΔΝΤ και αναγνωρίζοντας την άκαμπτη και εμμονική στάση του Πόουλ Τόμσεν που δεν διευκολύνει τις διαπραγματεύσεις, είναι εύκολο να καταλάβει τη θέση του Ταμείου στο να ζητεί μονίμως πρόσθετα μέτρα αρκεί να ανατρέξει στο ίδιο άρθρο. Σε αυτό, ο Πρωθυπουργός τονίζει πως «η ελληνική κυβέρνηση είναι δεσμευμένη να προχωρήσει στην από καιρό καθυστερούμενη νομοθεσία για την ενίσχυση της μάχης κατά του λαθρεμπορίου καυσίμων και καπνικών προϊόντων».

Οπως αποδεικνύεται έναν χρόνο μετά, πρόκειται για λόγια και υποσχέσεις που για ακόμα μία φορά ακούν οι πιστωτές αλλά και οι έλληνες φορολογούμενοι και τα οποία παραμένουν χωρίς αντίκρισμα. Ολη αυτή την επταετία της κρίσης, αλλά και παλαιότερα, όλες οι κυβερνήσεις, όλων των κομμάτων που κυβέρνησαν τη χώρα, κήρυξαν, σε όλους τους τόνους, τον πόλεμο κατά του λαθρεμπορίου καυσίμων και τσιγάρων. Ωστόσο τα αποτελέσματα ήταν και παραμένουν πενιχρά.

Μόνο από την πάταξη του λαθρεμπορίου καυσίμων υπολογίζεται, με τις λιγότερο αισιόδοξες εκτιμήσεις, ότι το Δημόσιο μπορεί να έχει πρόσθετα έσοδα περί το 1 δισ. ευρώ ετησίως. Αντ' αυτού εισπράττει μερικές δεκάδες εκατομμύρια από μεμονωμένες επιτυχίες των διωκτικών αρχών.

Αδυνατώντας λοιπόν το πολιτικό σύστημα να συγκρουστεί με τα συμφέροντα, καταφεύγει στους μισθωτούς, στους συνταξιούχους, στους ιδιοκτήτες ακινήτων κ.λπ. επιβάλλοντας οριζόντιους φόρους και περικοπές, επί δικαίους και αδίκους. Αυτό μπορεί να διευκολύνει τις κυβερνήσεις στην επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων, όμως σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί μεταρρύθμιση όπως υπόσχονται στους πιστωτές.

Η περίπτωση της πάταξης του λαθρεμπορίου είναι ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα του ελλείμματος αξιοπιστίας της ελληνικής πλευράς. Διαδοχικές κυβερνήσεις στα χρόνια της κρίσης άλλα συμφωνούν με τους πιστωτές και άλλα κάνουν. Με μοναδική εξαίρεση, την περίοδο της διακυβέρνησης Σαμαρά - Βενιζέλου, τη συστηματική προσπάθεια του τότε υπουργού Οικονομικών Γιάννη Στουρνάρα να υλοποιεί τα συμφωνηθέντα, η οποία είχε ως αποτέλεσμα η Ελλάδα να ανακτήσει μεγάλο μέρος της χαμένης αξιοπιστίας της και να επιστρέψει στις αγορές, όλα τα υπόλοιπα χρόνια το έλλειμμα εμπιστοσύνης διευρύνεται.

Και είναι αυτό ακριβώς το έλλειμμα που οδηγεί τους πιστωτές στο να ζητούν συνεχώς περισσότερα. Δυστυχώς όμως δεν είναι εύκολα μετρήσιμο και η εξάλειψή του δεν μπορεί να επιτευχθεί με περικοπές δαπανών και εξαντλητική φορολογία, όπως στην περίπτωση του δημοσιονομικού ελλείμματος. Απαιτούνται δομικές αλλαγές στο πολιτικό σύστημα και σε βαθιά ριζωμένες νοοτροπίες που προϋποθέτουν πολιτική και συλλογική βούληση.

επικαιρότητα

Παραπάνω φόρος σε μισθωτούς, συνταξιούχους, αγρότες με μείωση αφορολογήτου από 5.900 €

Εισόδημα	Χωρίς παιδιά		Με 1 παιδί		Με 2 παιδιά	
Ετήσιο	Φόρος με αφορολόγητο 5.900 € και συντελεστή 20%	Διαφορά με ισχύουσα κλίμακα	Φόρος με αφορολόγητο 6.100 € και συντελεστή 20%	Διαφορά με ισχύουσα κλίμακα	Φόρος με αφορολόγητο 6.300 € και συντελεστή 20%	Διαφορά με ισχύουσα κλίμακα
5.900 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €
6.000 €	20 €	+ 20 €	0 €	0 €	0 €	0 €
7.000 €	220 €	+ 220 €	180 €	+ 180 €	140 €	+ 140 €
7.500 €	320 €	+ 320 €	280 €	+ 280 €	240 €	+ 240 €
8.000 €	420 €	+ 420 €	380 €	+ 380 €	340 €	+ 340 €
8.636 €	547 €	+ 547 €	507 €	+ 507 €	467 €	+ 467 €
8.863 €	593 €	+ 543 €	553 €	+ 553 €	513 €	+ 513 €
9.090 €	638 €	+ 538 €	598 €	+ 548 €	558 €	+ 558 €
10.000 €	820 €	+ 520 €	780 €	+ 530 €	740 €	+ 540 €
11.000 €	1.020 €	+ 500 €	980 €	+ 510 €	940 €	+ 520 €
12.000 €	1.220 €	+ 480 €	1.180 €	+ 490 €	1.140 €	+ 500 €
13.000 €	1.420 €	+ 460 €	1.380 €	+ 470 €	1.340 €	+ 480 €
14.000 €	1.620 €	+ 440 €	1.580 €	+ 450 €	1.540 €	+ 460 €
15.000 €	1.820 €	+ 420 €	1.780 €	+ 430 €	1.740 €	+ 440 €
16.000 €	2.020 €	+ 400 €	1.980 €	+ 410 €	1.940 €	+ 420 €
17.000 €	2.220 €	+ 380 €	2.180 €	+ 390 €	2.140 €	+ 400 €
18.000 €	2.420 €	+ 360 €	2.380 €	+ 370 €	2.340 €	+ 380 €
19.000 €	2.620 €	+ 340 €	2.580 €	+ 350 €	2.540 €	+ 360 €
20.000 €	2.820 €	+ 320 €	2.780 €	+ 330 €	2.740 €	+ 340 €

Στο φως το μαύρο χρήμα

Ειδική βάση δεδομένων θα εντοπίζει τις αποκλίσεις μεταξύ περιουσιακών στοιχείων, τραπεζικών λογαριασμών και δηλωθέντων εισοδημάτων

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΝΤΙΝΟΣ ΣΙΩΜΟΠΟΥΛΟΣ

Σε πλήρη εξέλιξη βρίσκεται επιχείρηση εντοπισμού όσων έβγαλαν χρήματα στο εξωτερικό και δεν μπορούν να τα δικαιολογήσουν. Καλούνται ως τα τέλη Μαΐου να τα δηλώσουν για να αποφύγουν πρόστιμα και ποινικές κυρώσεις.

Η επιχείρηση αποκάλυψης αδήλωτων εισοδημάτων στηρίζεται σε στοιχεία-«φωτιά» που δίνουν στο υπουργείο Οικονομικών οι ηλεκτρονικές εφαρμογές και οι βάσεις δεδομένων που διατηρούν οι εφορίες, οι τράπεζες και το σύστημα Taxis, ενώ την ερχόμενη εβδομάδα ανοίγει η πύλη για την υποβολή των φορολογικών δηλώσεων του 2017, δηλαδή για τα εισοδήματα του 2016.

Τα στοιχεία των φορολογικών δηλώσεων που θα υποβληθούν από 8.500.000 εκατομμύρια φορολογουμένους θα πάνε κατευθείαν στην ειδική βάση δεδομένων του υπουργείου Οικονομικών για να διασταυρωθούν με άλλα εισοδήματα, αλλά κυρίως με τις καταθέσεις.

Στο υπουργείο Οικονομικών έχουν πλέον στοιχεία καταθετών από το 2002 και μετά, ενώ με το πάτημα ενός κουμπιού μπορεί να εμφανιστούν όλες οι αποκλίσεις μεταξύ περιουσιακών στοιχείων, των υπολοίπων των λογαριασμών και των δηλωθέντων εισοδημάτων. Είναι εντυπωσιακό το γεγονός ότι έρευνες που διεξάγονται τα τελευταία χρόνια της κρίσης εμφανίζουν την παραοικονομία σε υπερβολικά υψηλά επίπεδα, ενώ η φοροδιαφυγή φαίνεται να ξεπερνά τα 15-20 δισ. ευρώ ετησίως.

Η παραγραφή

Με το νέο σύστημα που παρουσίασε η ηγεσία του υπουργείου Οικονομικών όσοι κατά το παρελθόν είχαν βγάλει «μαύρο» χρήμα και είχαν κάνει το λάθος να το καταθέσουν σε οποιαδήποτε τράπεζα πλέον μπορούν να εντοπιστούν με ευκολία.

Ωστόσο στο υπουργείο Οικονομικών τηρούν στάση αναμονής περιμένοντας με αγωνία την απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου Επικρατείας για το αν θα παραγράφονται οι φορολογικές υποθέσεις σε μία πενταετία ή αν θα γίνουν δεκτές οι παρατάσεις των φορολογικών ελέγχων που έχουν δοθεί τα τελευταία 15 χρόνια.

Ηδη υπάρχουν στοιχεία για 1.270.000 ΑΦΜ ότι υπάρχουν ενδείξεις φοροδιαφυγής. Οι αποδείξεις εκτιμούν αρμοδίως ότι θα έρθουν μέσα από τον νέο ηλεκτρονικό «Big Brother» της Εφορίας που θα διασταυρώσει ταυτόχρονα πολλά και διαφορετικά δεδομένα.

Εφέτος, όπως είπε ο διοικητής της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων **Γιώργος Πιτσιλής** στο «Βήμα», θα πραγματοποιηθούν 23.300 φορολογικοί έλεγχοι σημαντικών υποθέσεων φοροδιαφυγής.

Βάρη σε συνεπείς

Για όλους τους συνεπείς φορολογουμένους έρχεται νέα αύξηση των βαρών λόγω μείωσης του αφορολόγητου ορίου. Σε ορισμένες περιπτώσεις θα φτάσει ακόμη και τον έναν μισθό ετησίως. Για τον άγαμο ή έγγαμο που δεν έχει προστατευόμενα τέκνα το αφορολόγητο αναμένεται να διαμορφωθεί στα επίπεδα των 5.900 ευρώ για τα εισοδήματα που θα αποκτηθούν από την 1η Ιανουαρίου 2019 και μετά, ενώ για τον έγγαμο με 1 παιδί ή τις οικογένειες με δύο παιδιά το αφορολόγητο θα είναι υψηλότερο κατά περίπου 200 ευρώ για κάθε παιδί.

Στην περίπτωση του έγγαμου με 1 παιδί ο πρόσθετος φόρος για κάποιον που δηλώνει ετήσιο εισόδημα 8.863 ευρώ θα είναι της τάξεως των 553 ευρώ, ενώ στην περίπτωση οικογένειας με 2 παιδιά ο πρόσθετος φόρος θα είναι 558 ευρώ.

ΕΠΕΦΑ

Πρόγραμμα για την αντιμετώπιση του «ξεπλύματος»

Πρόγραμμα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για την Αντιμετώπιση του Ξεπλύματος Χρήματος και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας, ξεκινά το Εργαστήριο Επενδυτικών Εφαρμογών (ΕΠΕΦΑ) του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, στις 2 Μαΐου 2017.

Επιδίωξη του Προγράμματος που γίνεται σε συνεργασία με εξειδικευμένα στελέχη είναι η παροχή προς τους εκπαιδευόμενους της δυνατότητας να κατανοήσουν τις έννοιες και το κανονιστικό πλαίσιο για το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

Η υποβολή των αιτήσεων ολοκληρώνεται στις 26 Απριλίου 2017. Περισσότερες πληροφορίεςστην ιστοσελίδα www.compliance.econ.uoa.gr.

Ξανακοκκίνισαν ρυθμισμένα δάνεια

Πισωγύρισμα το 2017 - Οι μη εξυπηρετούμενες χορηγήσεις για διάστημα άνω των τριών μηνών αυξήθηκαν κατά 1,5 δισ. ευρώ τους πρώτους τρεις μήνες της εφετινής χρονιάς

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΑΓΗΣ ΜΑΡΚΟΥ

Ανησυχία για το πισωγύρισμα στο μέτωπο των «κόκκινων» χορηγήσεων τους πρώτους μήνες του 2017, αλλά και συγκρατημένη αισιοδοξία για επίτευξη των εφετινών στόχων παρά τις δυσκολίες επικρατούν στις τραπεζικές διοικήσεις. Στις παρουσιάσεις των αποτελεσμάτων του 2016 οι επικεφαλής των τεσσάρων συστημικών ομίλων υπογράμμισαν την ανάγκη για άμεση ολοκλήρωση της αξιολόγησης, ώστε να φύγει το «σύννεφο» της αβεβαιότητας πάνω από την ελληνική οικονομία και να... πάρουν ξανά εμπρός οι μηχανές στις ρυθμίσεις χρεών.

Σύμφωνα με πληροφορίες, το πρώτο τρίμηνο του 2017 τα δάνεια με καθυστέρηση μεγαλύτερη των 90 ημερών, μετά την αποκλιμάκωσή τους στο δεύτερο μισό της περυσινής χρονιάς, πήραν ξανά την ανιούσα. Σε επίπεδο συστήματος, μετά τη μείωσή τους κατά 3,9 δισ. ευρώ το 2016, αυξήθηκαν μέσα σε μόλις τρεις μήνες κατά 1,5 δισ. ευρώ, μεταβολή που προήλθε στον μεγαλύτερο βαθμό από ρυθμισμένα δάνεια που «ξανακοκκίνισαν».

Οι παρενέργειες

Το ίδιο διάστημα τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα, που περιλαμβάνουν επιπλέον τα ρυθμισμένα δάνεια και όσα εμφανίζουν καθυστέρηση μικρότερη των τριών μηνών, παρέμειναν αμετάβλητα. Παράλληλα καταγράφηκε στασιμότητα στις νέες διευθετήσεις οφειλών, καθώς όλη η αγορά περιμένει την έναρξη εφαρμογής του εξωδικαστικού συμβιβασμού, με το σχετικό νομοσχέδιο να κατατίθεται μόλις πριν από λίγες ημέρες στη Βουλή.

Ο σχεδιασμός των τραπεζών για εφέτος προβλέπει ανάκτηση περίπου 8 δισ. ευρώ «κόκκινων» δανείων κατά τα 2/5 με διαγραφές, κατά τα 2/5 μέσω επιτυχών αναδιαρθρώσεων και κατά το 1/5 με πωλήσεις χαρτοφυλακίων ή ενεχύρων σε τρίτους.

Ωστόσο η επιστροφή της ύφεσης στην ελληνική οικονομία, σε συνδυασμό με τις καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση του θεσμικού πλαισίου για τη διαχείριση των επισφαλειών, έχει τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Πρώτον, διατηρεί σε υψηλά επίπεδα, κοντά στο 40%, κατά μέσο όρο το ποσοστό των αστοχιών στις ρυθμίσεις προβληματικών δανείων.

Δεύτερον, καθυστερεί τη ρύθμιση επιχειρηματικών κυρίως χορηγήσεων και δευτερευόντως δανείων λιανικής τραπεζικής, καθώς οι δανειολήπτες αναβάλλουν τη διευθέτηση των υποχρεώσεών τους ώσπου να ξεκαθαρίσει το τοπίο.

Τρίτον, εμποδίζει τη ρευστοποίηση ενεχύρων που έχουν στη διάθεσή τους οι τράπεζες, καθώς το «όπλο» των πλειστηριασμών παραμένει επί της ουσίας ανενεργό, εν αναμονή της καθιέρωσης των ηλεκτρονικών πωλήσεων, για τις οποίες το νομοσχέδιο δεν έχει ακόμη κατατεθεί στη Βουλή.

Με αυτά τα δεδομένα, οι τράπεζες έχουν στη διάθεσή τους ένα τρίμηνο λιγότερο, σε σχέση με τον αρχικό προγραμματισμό, για τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων τους κατά 8 δισ. ευρώ περίπου ως τον ερχόμενο Δεκέμβριο. Με το βλέμμα λοιπόν στο 2017, οι διοικήσεις τους επέλεξαν κατά την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων του τελευταίου τριμήνου του 2016 να παίξουν άμυνα.

Η στρατηγική

Ο στόχος αυτής της στρατηγικής είναι διττός: από τη μία πλευρά να εμφανίσουν θετικό αποτέλεσμα, έστω και οριακό, και στις δύο χρονιές (2016 και 2017) και ταυτόχρονα να πετύχουν τους στόχους μείωσης των μη εξυπηρετούμενων δανείων, για τους οποίους έχουν δεσμευθεί στον επόπτη τους, τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (SSM).

Εκμεταλλευόμενες τη βελτίωση των μεγεθών τους, «μετέφεραν» ζημιές στην περυσινή χρήση, για να «προστατέψουν» τα εφετινά αποτελέσματα. Στο πλαίσιο αυτό, θυσίασαν την κερδοφορία τους, με τον σχηματισμό υψηλών προβλέψεων, παρά το γεγονός ότι οι επισφάλειες αποκλιμακώθηκαν στο τέταρτο τρίμηνο του 2016 για πρώτη φορά μετά το ξέσπασμα της κρίσης.

Μαξιλάρι ασφαλείας

Συγκεκριμένα, οι απομειώσεις για επισφαλείς απαιτήσεις διαμορφώθηκαν στο υπό εξέταση διάστημα σε 928 εκατ. ευρώ, παρότι η δημιουργία νέων μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων ήταν αρνητική, φτάνοντας τα 311 εκατ. ευρώ. Σε επίπεδο έτους οι προβλέψεις έφτασαν τα 3,6 δισ. ευρώ, ενώ οι νέες προβληματικές χορηγήσεις ανήλθαν σε μόλις 560 εκατ. ευρώ.

Οι τράπεζες θέλουν να έχουν «μαξιλάρι» ασφαλείας ώστε, αν χρειαστεί, να μεταβάλουν το μείγμα των εφετινών δράσεών τους, αυξάνοντας τις οριστικές διαγραφές από τα χαρτοφυλάκιά τους, προκειμένου να πετύχουν τους στόχους μείωσης των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων.

Με τη διενέργεια αυξημένων προβλέψεων στο τελευταίο τρίμηνο του 2016, έχουν αυξήσει τα περιθώρια για τέτοιες κινήσεις, περιορίζοντας ταυτόχρονα τον κίνδυνο εμφάνισης ζημιών στην εφετινή χρήση.

Η πορεία βασικών μεγεθών των τραπεζών το 2016

(ποσά σε δισ. ευρώ)	Eurobank	Alpha Bank	Εθνική Τράπεζα	Τράπεζα Πειραιώς
Μεταβολή καταθέσεων	2,6	0,2	1,9	3,0
εκ των οποίων στην Ελλάδα	1,3	0,3	1,4	2,8
Μεταβολή ELA 2016	-8,1	-5,7	-6,4	-5,2
Μεταβολή ELA 2017	0,3	0,2	-0,2	-0,9
Μεταβολή υπολοίπων μη εξυπηρετούμενων δανείων (NPL)	-0,6	-0,9	0,1	-2,5
Μεταβολή υπολοίπων μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (NPE)	0,3	-2,8	0,6	-0,7

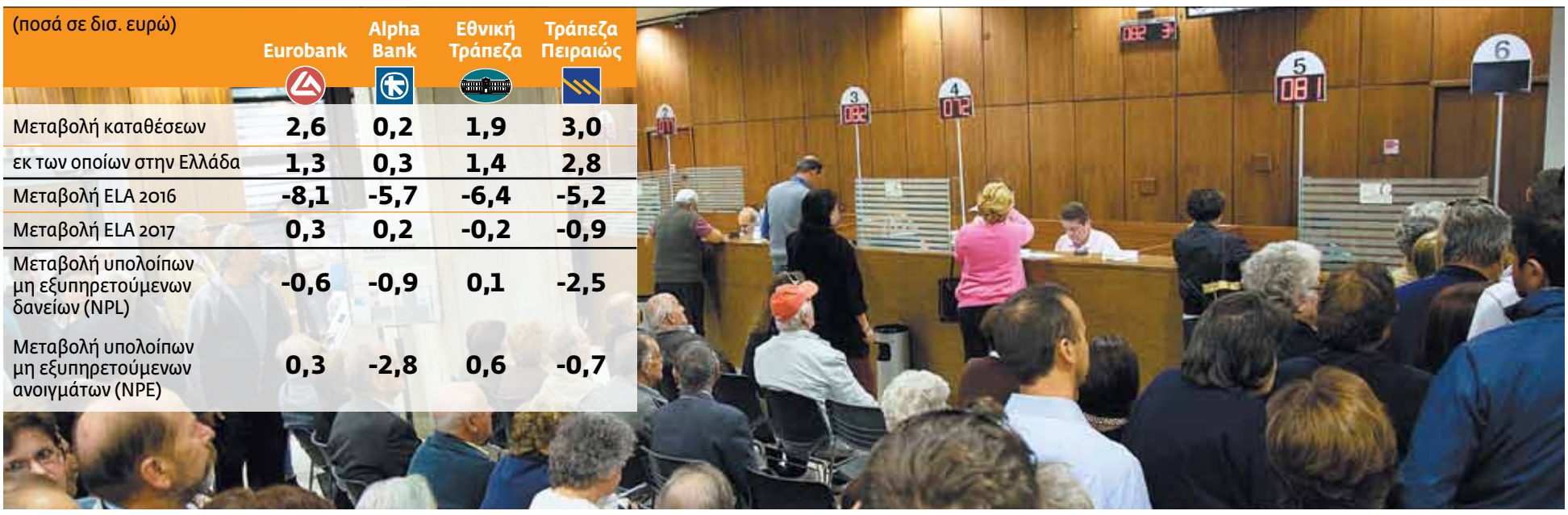

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: ΧΑΣΙΑΛΗΣ ΒΑΪΟΣ

ΕΞΩΔΙΚΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟΣ

Πώς θα «κουρεύονται» τα χρέη των επιχειρήσεων σε Εφορία, Ταμεία και τράπεζες

Κατατέθηκε ύστερα από πολύμηνη καθυστέρηση στη Βουλή το σχέδιο νόμου για τον εξωδικαστικό συμβιβασμό, μέσω του οποίου θα μπορούν να ρυθμίσουν τις οφειλές τους σε Εφορία, ασφαλιστικά ταμεία και τράπεζες ως και 400.000 επιχειρήσεις. Στο ευνοϊκό καθεστώς, το οποίο θα παραμείνει ανοιχτό για αιτήσεις ως και το τέλος του 2018, θα μπορούν να υπαχθούν υπό προϋποθέσεις επιχειρήσεις όλων των ειδών, ακόμη και οι ατομικές, με συνολικές οφειλές άνω των 20.000 ευρώ στις 31.12.2016.

Στην αίτηση θα πρέπει να περιλαμβάνονται όλα τα στοιχεία του οφειλέτη σε σχέση με τα χρέη του, δήλωση των περιουσιακών στοιχείων του, αλλά και έκθεση αξιολόγησης βιωσιμότητας, εάν έχει εκπονηθεί. Για να προχωρήσει η διαδικασία, η επιχείρηση θα πρέπει να εμφανίζει θετικά προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων αποτελέσματα σε τουλάχιστον μία χρήση την προηγούμενη τριετία. Μόνο έτσι θα αξιολογείται βιώσιμη και θα έχει δικαίωμα ρύθμισης των οφειλών της.

Μετά την αίτηση στην Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (ΕΓΔΙΧ), η τελευταία θα ορίζει συντονιστή, ο οποίος θα μεσολαβεί μεταξύ του οφειλέτη και των πιστωτών και θα επιβλέπει τις επαφές ώσπου να γίνει η αναδιάρθρωση των χρεών. Για να υπάρξει λύση, η πρόταση ρύθμισης των οφειλών θα πρέπει να γίνει δεκτή από τα 3/5 των πιστωτών.

120 δόσεις

Το σχέδιο μπορεί να προβλέπει διαγραφή του συνόλου των τόκων υπερημερίας, του 95% των απαιτήσεων του Δημοσίου από πρόστιμα και του 85% των απαιτήσεων του Δημοσίου και των φορέων κοινωνικής ασφάλισης από προσαυξήσεις ή τόκους εκπρόθεσμης καταβολής. «Κούρεμα» θα μπορεί να γίνεται στον ΦΠΑ και στον ΦΜΥ, ενώ εξαιρούνται οι μη καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές.

Στόχος της λύσης που θα εκπονείται είναι να ελαφρύνει το συνολικό χρέος της επιχείρησης, ώστε να μπορεί κατά προτεραιότητα να αποπληρώσει όλες τις υπόλοιπες απαιτήσεις. Ανάλογα με τα προβλεπόμενα έσοδα θα προσαρμόζεται και το «κούρεμα».Οι δόσεις μετά την αναδιάρθρωση των οφειλών προς το Δημόσιο δεν μπορούν να ξεπερνούν τις 120. Η συμφωνία θα πρέπει να επικυρώνεται από το Πρωτοδικείο.

Οι τράπεζες εκτιμούν ότι θα καθυστερήσει η έναρξη εφαρμογής του νέου μηχανισμού, καθώς θα πρέπει να δημιουργηθεί ηλεκτρονική πλατφόρμα για την υποβολή των αιτήσεων. Αυτό δεν αναμένεται πριν από το ερχόμενο φθινόπωρο, καθώς από τις τράπεζες υπολογίζεται ότι θα χρειαστούν τουλάχιστον έξι μήνες προετοιμασίας για το στήσιμό της.

Επίσης, προβληματισμός υπάρχει για το όριο των 20.000 ευρώ που έχει τεθεί, καθώς εκτιμούν ότι θα μπλοκάρει το σύστημα, καθυστερώντας τις διαδικασίες αναδιάρθρωσης των χρεών, λόγω του μεγάλου αριθμού των ενδιαφερομένων. Για να ξεπεραστούν τα παραπάνω εμπόδια, οι τραπεζίτες θα επιχειρήσουν να προσεγγίσουν οι ίδιοι τους πελάτες τους για να βρουν μια λύση, χωρίς τη γραφειοκρατική «ταλαιπωρία» του νέου μηχανισμού, ο οποίος μεταξύ άλλων προβλέπει και «φακέλωμα» του οφειλέτη μέσω της δήλωσης περιουσιακής κατάστασης. *«Πολλοί δανειολήπτες θα προτιμήσουν να συνδιαλλαγούν απευθείας μαζί μας αντί να βγάλουν στη... φόρα όλα τους τα περιουσιακά στοιχεία»* εκτιμά έμπειρο τραπεζικό στέλεχος.

επικαιρότητα

Εμπορικοί δρόμοι χωρίς... επιστροφή

Γειτονιές της Αθήνας που μέχρι πριν από λίγα χρόνια ήταν κέντρα οικονομικής δραστηριότητας δίνοντας αξία στα ακίνητα, τώρα στενάζουν και ρημάζουν - Τρεις ανθρώπινες ιστορίες της οικονομικής κρίσης

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΝΕΝΑ ΣΩΚΟΥ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ

Σε όλα τα εμπορικά ακίνητα παρατηρείται μεγάλη πτώση της αξίας, η οποία υπολογίζεται ότι φθάνει το 35% στην πώλησή τους και το 50% στην ενοικίαση. Η οδός Πατησίων είναι ένας από τους μεγάλους εμπορικούς δρόμους που άλλοτε γνώριζαν ημέρες δόξας και τώρα έχουν πληγεί

Αλλοτε έσφυζαν από ζωή, σήμερα δίνουν την εικόνα της παρακμής και της χρεοκοπίας. Εμπορικοί δρόμοι που μέχρι πριν από λίγα χρόνια ήταν κέντρα οικονομικής δραστηριότητας δίνοντας αξία στα ακίνητα, στα εμπορεύματα και στην εργασία των εμποροϋπαλλήλων, στα χρόνια της κρίσης στενάζουν και ρημάζουν.

Βασική αιτία για τη νέα δυσάρεστη πραγματικότητα είναι η συνεχιζόμενη ύφεση και τα άδεια πορτοφόλια των καταναλωτών οι οποίοι κινούνται πολύ επιφυλακτικά, προχωρώντας μέχρι εκεί που φθάνει η τσέπη τους. Ομως οι δρόμοι που άλλοτε γνώριζαν ημέρες δόξας έχουν πληγεί και εξαιτίας μιας σειράς άλλων παραγόντων, όπως η αύξηση των αγορών μέσω Internet, η δημιουργία μεγάλων εμπορικών κέντρων που διευκολύνουν τους καταναλωτές στις αγορές τους, ακόμη και η μετακίνηση πληθυσμών από το Κέντρο προς τα προάστια.

Η μαζική μετακόμιση των Αθηναίων τόσο προς τα βόρεια όσο και προς τα νότια της πόλης, απόρροια ως έναν βαθμό της ευμάρειας που γνώρισαν τις τελευταίες δεκαετίες, δημιούργησε σταδιακά νέες εμπορικές πιάτσες. Οι παλιές πιάτσες έπρεπε τώρα να συντηρηθούν από την αγοραστική δύναμη αυτών που ενοικιάζουν τα διαμερίσματα εκείνων που έφυγαν για τα προάστια. Και κατά κανόνα οι ενοικιαστές μπορούσαν να ξοδεύουν λιγότερα.

Αλλαξαν γειτονιά

Οι αδελφές **Μαργαρίτα** και **Φλωρεντία Μπαβέλλα** είχαν ιδιόκτητο μαγαζί με επώνυμα γυναικεία ρούχα κοντά στο Πεδίον του Αρεως από το 1987. Εμειναν εκεί ως το 2011, όταν αναγκάστηκαν, για να σώσουν την επιχείρησή τους, να αλλάξουν γειτονιά και να μεταφερθούν στο Νέο Ψυχικό.

Η Μαργαρίτα Μπαβέλλα εξηγεί ότι τα μεγάλα προβλήματα άρχισαν από τον Δεκέμβριο του 2008, μετά τη δολοφονία του Γρηγορόπουλου στα Εξάρχεια. *«Η Αθήνα καιγόταν επί μία εβδομάδα και όλοι οι έμποροι της περιοχής ήμασταν σε υστερία. Από εκείνη την περίοδο ο τζίρος έπεφτε συνεχώς.*

Περνούσαν τα χρόνια και τα πράγματα πήγαιναν από το κακό στο χειρότερο. Μέχρι τότε είχαμε πελάτισσες από όλη την Αθήνα. Ομως, κάποια στιγμή άρχισαν να φοβούνται να έρθουν στο μαγαζί. Ηταν η εποχή που άκουγες καθημερινά για περιστατικά επιθέσεων στην περιοχή. Στη μια άρπαξαν το πορτοφόλι, στην άλλη έκλεψαν την αλυσίδα που φορούσε».

Η κυρία Μπαβέλλα αποδίδει την πτώση του τζίρου και στη συρρίκνωση της μεσαίας τάξης: *«Ο κόσμος που ψώνιζε από εμάς ανήκε στη μεσαία τάξη και άνω. Τα τελευταία χρόνια όμως δεν υπάρχει πια μεσαία τάξη, εξαφανίστηκε. Ο,τι έδιναν για το λούσο τους το έκοψαν»*.

Η ίδια εντοπίζει αλλαγή και στη μορφή της κατανάλωσης. *«Η κατανάλωση ειδών ένδυσης και υπόδησης κράτησε περίπου μια εικοσαετία, περίπου ως το 2000. Από τότε και μετά, υπήρξε αύξηση στην κατανάλωση προϊόντων τεχνολογίας. Αν κάποιος έδινε 900 ευρώ για κινητό τηλέφωνο δεν θα έδινε χρήματα και για ρούχα»*.

Ετσι έφθασαν στο 2011, όταν είδαν το τζίρο τους να καταρρέει. *«Ή έπρεπε να αλλάξουμε είδος, να περάσουμε σε κάτι φθηνό, ή να αλλάξουμε περιοχή. Αποφασίσαμε να πάμε στο Νέο Ψυχικό, σε μαγαζί με ενοίκιο. Ουσιαστικά ξεκινήσαμε από την αρχή. Το μόνο που κάνουμε πια είναι να δουλεύουμε. Δεν μπορούμε να κάνουμε αλλιώς και επειδή αγαπάμε τη δουλειά μας, και επειδή έχουμε μεγάλα ανοίγματα»* λέει η κυρία Μπαβέλλα.

Η κατανάλωση έχει να κάνει και με την ψυχολογία καταλήγει η ίδια που βλέπει τους καταναλωτές πλέον πολύ επιφυλακτικούς και συγκρατημένους. *«Αν αισθάνεσαι καλά, περιποιείσαι και τον εαυτό σου. Τώρα πια δεν υπάρχει κέφι και απόλαυση. Γυρνάς από τη δουλειά και κλείνεσαι στο σπίτι. Η διασκέδαση έχει περιοριστεί πολύ»*.

Αυτοί που επιμένουν

Η **Ειρήνη Περδικάρη** διατηρεί κατάστημα με παιδικά παπούτσια στη λεωφόρο Βουλιαγμένης. Είναι δεύτερης γενιάς έμπορος, έχει το μαγαζί της από τον πατέρα της και λέει ότι επιβιώνει χάρη στην παλιά πελατεία του καταστήματος που ακόμη έρχεται να ψωνίσει από αυτήν από άλλες περιοχές της Αθήνας.

«Τώρα, αν έρθει και ανοίξει κάποιος καινούργιος εδώ μαγαζί δεν έχει ελπίδα» λέει και εξηγεί πως το πρόβλημα στην περιοχή ξεκίνησε από τα πολύ υψηλά ενοίκια τη δεκαετία του 2000. Πριν από την κρίση, μέχρι το 2007-2008, οι ιδιοκτήτες ζητούσαν 2.000 ευρώ για ένα μικρού μεγέθους μαγαζί.

«Είχαν φθάσει να τους μένουν ξενοίκιαστα και αυτοί να μένουν να τα κοιτάνε. Δεν αποφάσιζαν να ρίξουν τις τιμές. Τα τελευταία χρόνια έχουν βάλει νερό στο κρασί τους και οι τιμές έχουν πέσει κάτω από τα 1.000 ευρώ, μπορεί και κάτω από 500» λέει η κυρία Περδικάρη.

«Τώρα; Μέχρι που έρχονται οι ιδιοκτήτες και σου λένε "κράτα το για να μου πληρώνεις τον ΕΝΦΙΑ"» παρεμβαίνει ο σύζυγός της. *«Ή σου λένε "δίνε μου προϊόντα για τα εγγόνια μου και τα βρίσκουμε έτσι"»*.

Οσο για τα κέρδη, περιγράφουν την περίοδο από τα Χριστούγεννα και μετά με τη φράση «μαύρο χάλι». Δεν έχουμε ξαναζήσει χειρότερη περίοδο λένε και εναποθέτουν τις ελπίδες τους στην πασχαλινή περίοδο και στις συντάξεις των γιαγιάδων και των παππούδων. *«Αυτοί αγοράζουν τις περισσότερες φορές πια για τα παιδιά. Οι γονείς δεν έχουν και πολλές δυνατότητες. Πολλοί είναι και άνεργοι»* παρατηρούν.

Δεν άντεξαν

Η **Μαρία Γλένη** διατηρούσε επί της λεωφόρου Βουλιαγμένης κατάστημα παπουτσιών. Το μαγαζί λειτουργούσε από το 1965 – από τον πατέρα της – και έκλεισε το 2013. Περάσαμε και καλές εποχές λέει η κυρία Γλένη και θυμάται ότι τη δεκαετία του 1980 όταν, μετά το κέντρο της Αθήνας, η μοναδική αγορά προς τα νότια ήταν στη λεωφόρο Βουλιαγμένης, σε περιόδους γιορτών μπορεί να πωλούσαν και 500 ζευγάρια παπούτσια την ημέρα.

Από τότε λίγα έμειναν ίδια. Η ίδια τοποθετεί χρονικά την αρχή του τέλους στο 2008. *«Από εκείνη τη χρονιά και μετά η κατάσταση πήρε την κατιούσα, έτος με το έτος η πτώση ήταν μεγάλη, υπήρχαν μεγάλες διαφορές που σε έκαναν να σκέφτεσαι ότι το μαγαζί σου δεν είχε πια λόγο ύπαρξης. Υπήρχαν χειμωνιάτικα απογεύματα που καθόμουν στο μαγαζί και δεν έμπαινε άνθρωπος. Φοβόμουν κιόλας»* λέει.

Η κυρία Γλένη πιστεύει ότι η εμπορική δραστηριότητα στη λεωφόρο Βουλιαγμένης έχει τελειώσει: *«Ο,τι ξενοικιάζεται στη Βουλιαγμένης τελειώνει. Με το μετρό το κέντρο της Αθήνας είναι δίπλα, σε πέντε λεπτά, αλλά υπάρχει και το Mall πια. Οσοι επιβιώνουν ακόμη είναι εκείνοι που είτε έχουν ιδιόκτητα μαγαζιά είτε περιμένουν να βγουν στη σύνταξη»*.

ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ

«Αέρας» υπάρχει μόνο στην Ερμού

Η κακή ψυχολογία με την οποία οι έμποροι έρχονται αντιμέτωποι καθημερινά αποτυπώνεται και στις προβλέψεις. Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία της ΓΣΕΒΕΕ, τέσσερις στις δέκα επιχειρήσεις εκτιμούν ότι μέσα στο επόμενο διάστημα θα κλείσουν, ενώ στις δύο επιχειρήσεις που προχωρούν σε προσλήψεις αντιστοιχούν τρεις που κάνουν απολύσεις.

Οι προσδοκίες σχετικά με την πορεία των επιχειρήσεων για το πρώτο εξάμηνο του 2017 παραμένουν αρνητικές, με το 58,8% από αυτές να αναμένει επιδείνωση και μόλις το 11% να αναμένει βελτίωση.

«Βουτιά» έχουν κάνει και οι εμπορικές αξίες. *«Τα τελευταία δέκα χρόνια ο "αέρας" έχει χαθεί από παντού. Ο μόνος εμπορικός δρόμος που έχει ακόμη "αέρα" είναι η Ερμού»* αναφέρει ο πρόεδρος του συλλόγου μεσιτών Αττικής, **Γιάννης Ρεβύθης**. Εξηγεί πως υπάρχουν δύο ειδών εμπορικοί δρόμοι, οι λεγόμενοι μικροί αλλά σημαντικοί με κύριες δραστηριότητες την εστίαση, την ένδυση και την υπόδηση, όπως η Τσακάλωφ, η Ερμού, η Βουκουρεστίου και η Πατριάρχου Ιωακείμ και οι εμπορικοί δρόμοι με μεγαλύτερα καταστήματα, όπως η Ηλιουπόλεως και η Βουλιαγμένης.

Σε όλα τα εμπορικά ακίνητα παρατηρείται μεγάλη πτώση της αξίας που υπολογίζεται ότι φθάνει το 35% στην πώληση των ακινήτων αυτών και το 50% στην ενοικίαση. *«Ενα μαγαζί που ενοικιαζόταν για 3.000 ευρώ τώρα το βρίσκεις στα 1.500. Η κρίση έχει χτυπήσει παντού, δεν υπάρχει εμπορικός δρόμος που να μην έχει πληγεί»* λέει ο κ. Ρεβύθης.

Β

Η εμπορική δραστηριότητα στη Βουλιαγμένης έχει τελειώσει: «Ο,τι ξενοικιάζεται στη λεωφόρο Βουλιαγμένης τελειώνει. Οσοι επιβιώνουν ακόμη είναι εκείνοι που είτε έχουν ιδιόκτητα μαγαζιά είτε περιμένουν να βγουν στη σύνταξη»

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΦΕΣΣΑΣ

Κατήφεια στην αγορά όσο δεν κλείνει η αξιολόγηση

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΡΟΝΤΑΚΗΣ

Απαισιοδοξία και κατήφεια είναι οι λέξεις που μπορούν να χαρακτηρίσουν το κλίμα που επικρατεί στην επιχειρηματική κοινότητα. Η απαισιοδοξία αφορά το κλείσιμο της αξιολόγησης, προκειμένου, να κινηθεί σε ομαλή τροχιά η εξέλιξη της οικονομίας, και η κατήφεια αποδίδεται στα όσα συμβαίνουν στην εσωτερική αγορά, με προεξάρχουσα την πτώση της ζήτησης των καταναλωτικών προϊόντων. Επιχειρηματικοί κύκλοι έλεγαν ότι «*όσες επιχειρήσεις είναι εξωστρεφείς, τα καταφέρνουν, κατά τα άλλα στην εσωτερική αγορά έχουμε πρόβλημα*».

Ο κ. **Θεόδωρος Φέσσας**, πρόεδρος του ΣΕΒ, μιλώντας προς «Το Βήμα» δήλωσε πως «*στον επιχειρηματικό κόσμο υπάρχει αδημονία για την επίλυση της εκκρεμότητας της αξιολόγησης*» και συμπλήρωσε ότι «*στην αγορά όμως επικρατεί κατήφεια κυρίως για την πτώση της ζήτησης στο α' τρίμηνο και γενικότερα υπάρχει χαμηλή ψυχολογία, αλλά σε τελευταία ανάλυση, η οικονομία είναι πρωτίστως ψυχολογία*».

Πράγματι, όπως έγραψε «Το Βήμα» την περασμένη Κυριακή και επιβεβαίωσε ο πρόεδρος του ΣΕΒΤ κ. **Ευάγγελος Καλούσης,** βασικά προϊόντα διατροφής, όπως το γάλα και το ψωμί, παρουσιάζουν πτώση στον όγκο των πωλήσεων, ενώ μεγάλη είναι η πτώση και των πωλήσεων των σουπερμάρκετ. Ο κ. Καλούσης χαρακτήρισε την πτώση πρωτοφανή και την απέδωσε στη μείωση της καταναλωτικής δύναμης και στην ανάγκη περιορισμού των δαπανών. Ανέφερε ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία της IRI, τον Ιανουάριο οι πωλήσεις τροφίμων στα σουπερμάρκετ υποχώρησαν 10%, ενώ την πρώτη εβδομάδα του Μαρτίου η πτώση ανήλθε στο 15%. Μόνο τον Φεβρουάριο καταγράφηκε αύξηση 2,9% στις πωλήσεις, αλλά αποδίδεται στην κατανάλωση της Καθαράς Δευτέρας.

Πάντως ο κ. Φέσσας διατηρεί συγκρατημένη αισιοδοξία για την πορεία των εξελίξεων. Στην ίδια δήλωσή του σημειώνει πως *παρ' όλα αυτά και εφόσον τα πράγματα εξελιχθούν θετικά, υπάρχει η δυνατότητα ανάκαμψης στο δεύτερο εξάμηνο, αλλά με χαμηλές προσδοκίες*». Δεδομένου ότι κυρίως λόγω του τουριστικού κύματος το δεύτερο εξάμηνο είναι καλύτερο για την ελληνική οικονομία, οι προσδοκίες όχι μόνο του προέδρου του ΣΕΒ αλλά και γενικότερα της επιχειρηματικής πιάτσας είναι κατά τεκμήριο αισιόδοξες, αλλά δύσκολα η τουριστική βιομηχανία μόνη της μπορεί να καλύψει το χαμένο έδαφος.

Τούτο πρακτικά σημαίνει ότι η προβλεπόμενη αύξηση του ΑΕΠ της τάξεως του 2,7% είναι μάλλον αδύνατη και πλέον σε επιχειρηματικούς κύκλους γίνεται λόγος για 1% - 1,5%.

Η ΕΠΙΚΕΙΜΕΝΗ ΔΙΑΘΕΣΗ ΤΟΥ ΠΑΚΕΤΟΥ «ΞΥΠΝΗΣΕ» ΤΗ ΜΕΤΟΧΗ

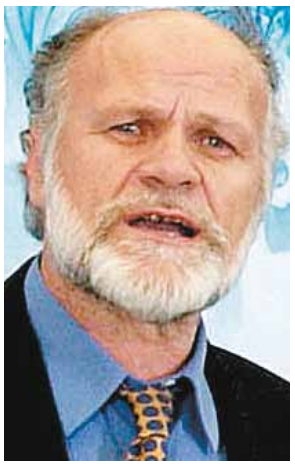

Οι βασικοί μέτοχοι του ομίλου βρίσκονται σε μια διαρκή διαδικασία βελούδινου διαζυγίου. Από τη μια πλευρά είναι ο κ. Λεωνίδας Μπόμπολας, CEO του ομίλου (πάνω αριστερά), και ο κ. Δημήτρης Κούτρας (κάτω αριστερά), αντιπρόεδρος του ΔΣ, και από την άλλη ο κ. Αναστάσιος Καλλιτσάντσης, πρόεδρος της Ελλάκτωρ (πάνω δεξιά), με τον αδελφό του κ. Δημήτρη Καλλιτσάντση, αντιπρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου (κάτω δεξιά)

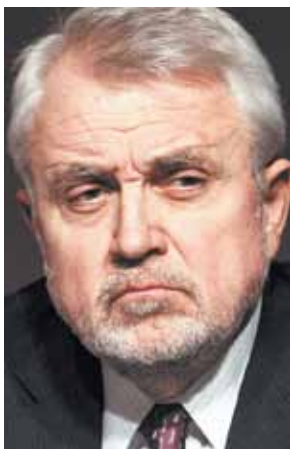

Αναζητείται αγοραστής για το 10% της Ελλάκτωρ

Η Alpha Bank βγάζει προς πώληση πακέτο ενεχυριασμένων μετοχών του ομίλου

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΩΤΣΗΣ

Η μετοχή του ομίλου Ελλάκτωρ την τελευταία εβδομάδα έχει σημειώσει κέρδη πάνω από 20%, ενώ ο όγκος που άλλαξε χέρια στις τελευταίες 20 συνεδριάσεις ξεπέρασε τα 7,5 εκατ. τεμάχια.

Το ενδιαφέρον για τον τίτλο προέκυψε εκ του γεγονότος ότι η Alpha Bank βγάζει προς πώληση ποσοστό 10% της Ελλάκτωρ, που ανήκε στην επενδυτική εταιρεία Mitica του κ. **Γιάννη Τζιβέλη** αλλά πλέον έχει περάσει στην κατοχή της τράπεζας, μετά την κατάπτωση εγγυήσεων σε δάνεια που είχε συνάψει ο κ. Τζιβέλης με την Alpha.

Η τράπεζα βρίσκεται σε συζητήσεις με τη διοίκηση της Ελλάκτωρ, ώστε το πακέτο των μετοχών να μεταβιβαστεί προς τους βασικούς μετόχους της εταιρείας, εφόσον το τίμημα την ικανοποιεί. Και οι δύο πλευρές επιβεβαιώνουν τις διαπραγματεύσεις, αλλά αυτό που δεν επιβεβαιώνεται είναι ότι η συμφωνία έχει κλείσει και η μεταβίβαση των μετοχών θα γίνει άμεσα, όπως είχε διαρρεύσει από κύκλους της αγοράς.

Πριν ακριβώς από έναν χρόνο είχε ρευστοποιηθεί από την Alpha Bank ενεχυριασμένο πακέτο προνομιούχων μετοχών της τσιμεντοβιομηχανίας Τιτάν που ανήκε στον κ. Τζιβέλη και οι βασικοί μέτοχοι της εταιρείας, οι οικογένειες **Κανελλόπουλου - Παπαλεξόπουλου,** μέσω της κοινής εταιρείας ΕΔΥΒΕΜ απέκτησαν το πακέτο αυτό και μάλιστα με μεγάλο premium (54%) σε σχέση με την τότε τρέχουσα χρηματιστηριακή τιμή του προνομιούχου τίτλου.

Κάτι ανάλογο στην περίπτωση της Ελλάκτωρ είναι δύσκολο να συμβεί, αφού εδώ και καιρό οι βασικοί μέτοχοι του ομίλου βρίσκονται σε μια διαρκή διαδικασία βελούδινου διαζυγίου. Από τη μία πλευρά είναι ο κ. **Λεωνίδας Μπόμπολας,** CEO του ομίλου, και ο κ. **Δημήτρης Κούτρας**, αντιπρόεδρος του ΔΣ, και από την άλλη ο κ. **Αναστάσιος Καλλιτσάντσης**, πρόεδρος της Ελλάκτωρ, με τον αδελφό του κ. **Δημήτρη Καλλιτσάντση**, αντιπρόεδρο επίσης του Διοικητικού Συμβουλίου.

Τα ποσοστά

Πριν από δύο χρόνια η οικογένεια Καλλιτσάντση ήταν ένα βήμα πριν από την αποχώρησή της από τον όμιλο μεταβιβάζοντας το πακέτο μετοχών που κατείχε στους κ.κ. Μπόμπολα και Κούτρα αλλά τελικά, όπως συμβαίνει σε αυτές τις περιπτώσεις, το deal χάλασε στο τίμημα.

Σήμερα αθροιστικά το ποσοστό των κ.κ. Μπόμπολα και Κούτρα στο μετοχικό κεφάλαιο της Ελλάκτωρ ανέρχεται κοντά στο 21%, ενώ το ποσοστό της οικογένειας Καλλιτσάντση στο 10%. Οπότε το 10% που βγάζει σε πλειστηριασμό η Alpha Bank αποτελεί κρίσιμη μάζα για το πώς θα διαμορφωθούν οι μετοχικές ισορροπίες στον μεγαλύτερο κατασκευαστικό όμιλο της χώρας.

Η σημερινή αποτίμηση του πακέτου ανέρχεται στα 24 εκατ. ευρώ. «*Ολοι θέλουν το πακέτο, αλλά δεν είναι καιρός για τόσο γενναίες εκταμιεύσεις*» αναφέρει στο «Βήμα της Κυριακής» παράγοντας που γνωρίζει από πρώτο χέρι πρόσωπα και πράγματα στον όμιλο, ο οποίος σημειωτέον έχει να αντιμετωπίσει και τα βαρύτατα πρόστιμα από την Επιτροπή Ανταγωνισμού.

Αν για κάποιον λόγο οι βασικοί μέτοχοι της Ελλάκτωρ δεν διεκδικήσουν το 10%, τότε η Alpha θα υποχρεωθεί να το «σπάσει» και να το μεταβιβάσει σε θεσμικούς, ψαλιδίζοντας όμως έτσι το τίμημα. Επίσης, δεν αποκλείεται να μπει σφήνα κάποιος στρατηγικός επενδυτής από τον χώρο των κατασκευών, αν και αυτό το σενάριο συγκεντρώνει τις λιγότερες πιθανότητες.

Ο όμιλος Ελλάκτωρ δημιουργήθηκε το 1999 από τη συγχώνευση των εταιρειών Ακτωρ, Ελληνική Τεχνοδομική και ΤΕΒ, ενώ στη συνέχεια απορροφήθηκαν και άλλες μικρότερες εταιρείες.

Σήμερα δραστηριοποιείται σε πολλούς επιχειρηματικούς κλάδους με ετήσιους τζίρους της τάξης του 1,5 δισ. ευρώ.

Δραστηριότητες

Μέσω της Ακτωρ δραστηριοποιείται στον χώρο των κατασκευών, μέσω της Ακτωρ Παραχωρήσεις στον κλάδο των παραχωρήσεων (Αττική Οδός, Γέφυρα κ.ά.), μέσω της Ηλέκτωρ στον χώρο του περιβάλλοντος και των αποβλήτων, μέσω της Ελ. Τεχ. Ανεμος στον κλάδο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και μέσω της Reds στην ανάπτυξη ακινήτων. Διαθέτει επίσης συμμετοχές στο Καζίνο Πάρνηθας και στην εταιρεία παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας Elpedison.

Σύμφωνα με τα τελευταία επίσημα στοιχεία του 9μήνου του 2016, ο τζίρος της Ελλάκτωρ διαμορφώθηκε στα 1,28 δισ. ευρώ (+17%) και τα κέρδη προ φόρων, χρηματοδοτικών και επενδυτικών αποτελεσμάτων στα 61,5 εκατ. ευρώ (+75%). Στη διαμόρφωση των αποτελεσμάτων εκμετάλλευσης συνέβαλε η κερδοφορία 68,9 εκατ. από τις παραχωρήσεις, καθώς ο κατασκευαστικός κλάδος εμφάνισε ζημιές 30 εκατ. ευρώ. Το ανεκτέλεστο υπόλοιπο έργων της Ακτωρ ανέρχεται στα 2,7 δισ. ευρώ και ο καθαρός δανεισμός του ομίλου (δάνεια μείον διαθέσιμα) στα 824 εκατ. ευρώ.

επιχειρήσεις

Ανοιξε πανιά ο νέος Σκλαβενίτης

Τα καταστήματα της Μαρινόπουλος άλλαξαν επιγραφές, έχουν τροφοδοτηθεί με προϊόντα και ημέρα με την ημέρα αυξάνουν τις (χαμηλές ακόμη) πωλήσεις τους

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΡΟΝΤΑΚΗΣ

Με πυρετώδεις ρυθμούς εργάζεται ο μηχανισμός του ομίλου Σκλαβενίτη προκειμένου να ολοκληρώσει την αναβάθμιση των καταστημάτων της πρώην Μαρινόπουλος ΑΕ – τώρα πλέον Ελληνικές Υπεραγορές Σκλαβενίτη ΑΕ – αρχίζοντας βεβαίως από το στοιχειώδες, την αλλαγή των επιγραφών από «Μαρινόπουλος» σε «Σκλαβενίτης».

Η εκταμίευση του δανείου έχει γίνει – όπως προβλεπόταν από τη συμφωνία εξαγοράς – και οι προμηθευτές της πρώην Μαρινόπουλος ΑΕ έχουν αρχίσει και πληρώνονται ενώ έχουν εξοφληθεί όλες οι οφειλές προς τους 10.800 εργαζομένους, οι οποίοι πλέον εργάζονται κανονικά.

Η διαδικασία ενσωμάτωσης του νέου δικτύου δεν είναι μια απλή προσπάθεια – ήδη ο μηχανισμός του ομίλου εργάζεται με φρενήρεις ρυθμούς για περισσότερους από έξι μήνες – δεδομένου ότι τα καταστήματα πέρασαν στον όμιλο νομικά πριν από λίγες εβδομάδες, από την 1η Μαρτίου και το δίκτυο είναι τεράστιο.

Πρόκειται για 400 καταστήματα και θα πρέπει να αλλάξουν πολλά πράγματα ακόμη για να είναι πλήρης η ενσωμάτωση του δικτύου στην εταιρεία Ελληνικές Υπεραγορές Σκλαβενίτη ΑΕ και να εξομοιωθεί το νέο δίκτυο καταστημάτων με τα ήδη λειτουργούντα σουπερμάρκετ Σκλαβενίτης. Τα νέα καταστήματα έχουν τροφοδοτηθεί με προϊόντα, είναι πλέον γεμάτα και ημέρα με την ημέρα οι πωλήσεις τους ανεβαίνουν σταθερά, παρότι κινούνται φυσικά ακόμη σε πολύ χαμηλά επίπεδα.

Συμβολική κίνηση

Μιλώντας προς «Το Βήμα» πηγή του ομίλου έλεγε πως *«είμαστε ικανοποιημένοι από την εξέλιξη των πωλήσεων και επί της ουσίας σε 3 - 4 μήνες εκτιμούμε ότι θα αρχίσουμε να πιάνουμε τους στόχους μας»*. Η αλλαγή των πινακίδων είναι προφανές ότι πρόκειται για μία περισσότερο συμβολική παρά ουσιαστική κίνηση, ωστόσο στην προκειμένη περίπτωση έχει ιδιαίτερη σημασία το γεγονός διότι η επωνυμία «Μαρινόπουλος» είναι πλήρως απαξιωμένη στην αντίληψη των καταναλωτών.

Σύμφωνα με πληροφορίες από τις περιοχές εκτός της Αττικής, άμεση προτεραιότητα έχει η περιοχή της Θεσσαλονίκης και θα ακολουθήσουν οι άλλες πόλεις. Γενικότερα πάντως τα καταστήματα εκτός της Αττικής απολαμβάνουν ιδιαίτερη σημασία για τη διοίκηση του ομίλου και τούτο διότι πρόκειται για ένα δίκτυο μεγαλύτερο των 100 καταστημάτων, το οποίο απετέλεσε από τα σημαντικότερα κριτήρια για τον όμιλο Σκλαβενίτη προκειμένου να εμπλακεί στην προσπάθεια εξυγίανσης της Μαρινόπουλος ΑΕ. Και φυσικά η λειτουργία όλων αυτών των νέων σημείων θα προσθέσει «καθαρό» τζίρο.

Από τον Σεπτέμβριο

Ιδιαίτερη κατηγορία αποτελεί η «ομάδα» των 33 υπερμάρκετ, διότι πρόκειται για καταστήματα πολλών χιλιάδων τετραγωνικών μέτρων και τα οποία για να γεμίσουν χρειάζονται τεράστιες ποσότητες προϊόντων κυρίως bazaar (είδη σπιτιού, είδη ένδυσης κ.λπ.), κάτι το οποίο δεν μπορεί να γίνει στο σύντομο διάστημα των εβδομάδων.

Οπως έλεγαν οι ίδιες πηγές η νέα αλυσίδα θα είναι έτοιμη να λειτουργήσει πλήρως από τον προσεχή Σεπτέμβριο – και κάθε νέο υπερμάρκετ που θα είναι έτοιμο θα γνωστοποιείται στους καταναλωτές ξεχωριστά.

Βέβαια το οικονομικό περιβάλλον του 2017, τουλάχιστον τους πρώτους τρεις μήνες, είναι εξαιρετικά δυσμενές και το «πλήγμα» το έχει δεχθεί ο κλάδος των σουπερμάρκετ – αξιόπιστες πηγές του ομίλου Σκλαβενίτη έλεγαν προς «Το Βήμα» ότι η «ναυαρχίδα» του, η Ι. & Σ. Σκλαβενίτης ΑΕΕ, παρουσιάζει πολύ καλύτερα αποτελέσματα από την τάση που επικρατεί στην αγορά.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: EUROKINISSI/ΤΑΤΙΑΝΑ ΜΠΟΛΑΡΗ

Με γοργούς ρυθμούς προχωρεί η διαδικασία ενσωμάτωσης του δικτύου των 400 καταστημάτων της Μαρινόπουλος στην Ελληνικές Υπεραγορές Σκλαβενίτη

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΠΙΣΤΙΟΛΑ

Ρύζι και όσπρια Agrino σε 20 χώρες

Κλειδί της ανάπτυξης της μεγάλης εταιρείας τροφίμων η αναβίωση της καλλιέργειας των οσπρίων στην Ελλάδα

«Στόχος μας, εκτός από την ενίσχυσή μας στην εσωτερική αγορά, είναι να πολλαπλασιάσουμε την εξαγωγική μας δραστηριότητα» αναφέρει ο κ. Αναστάσιος Πιστιόλας, πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της Agrino

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΡΟΝΤΑΚΗΣ

Στη διάρκεια του 2016 οι πωλήσεις των οσπρίων και του ρυζιού – από τα βασικότερα προϊόντα διατροφής – μειώθηκαν κατά περίπου 10%. Βέβαια το διψήφιο ποσοστό κάμψης αφορά την κατηγορία του οργανωμένου λιανεμπορίου και σε έναν βαθμό οφείλεται στην αύξηση των προσφορών επί των τιμών των προϊόντων.

Ομως συρρίκνωση παρατηρήθηκε και στον όγκο των πωλήσεων, περίπου 5%. Αλλά η κάμψη στις πωλήσεις στην περίοδο της κρίσης είναι σε μεγάλο βαθμό «στατιστικό λάθος», διότι οι μετρήσεις δεν περιλαμβάνουν τις χύμα πωλήσεις και τα προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας των discount stores. Ο συνολικός τζίρος της αγοράς υπολογίζεται περί τα 100 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων τα 70 εκατ. ευρώ αφορούν τα τυποποιημένα προϊόντα.

Η Agrino της οικογένειας **Πιστιόλα** – μία εκ των παλαιότερων εταιρειών – κατέχει την πρώτη θέση στον κλάδο. Πέρυσι, συμπεριλαμβανομένης και της αναστάτωσης που επικράτησε στο λιανεμπόριο, αλλά και διότι η Agrino είχε ευρεία σχέση με τη Μαρινόπουλος ΑΕ, οι πωλήσεις της παρουσίασαν ελαφρά πτώση, περί το 3,5%, και ο τζίρος της διαμορφώθηκε στα 27 εκατ. ευρώ.

Μερίδιο 30%

Στην περίοδο της ύφεσης οι πωλήσεις της αυξήθηκαν κατά περίπου 5 εκατ. ευρώ ετησίως. Αλλά και στο πρώτο δίμηνο του 2017, ενώ η πτώση της αγοράς των τυποποιημένων οσπρίων και του ρυζιού συνεχίζεται, η εταιρεία εμφανίζει αύξηση των πωλήσεων κατά 10%. Το μερίδιό της στην ελληνική αγορά υπερβαίνει το 30% έχοντας κατορθώσει να αντιμετωπίσει ισχυρούς πολυεθνικούς ομίλους.

Οπως μάλιστα λέει, μιλώντας προς «Το Βήμα» ο κ. **Αναστάσιος Πιστιόλας**, πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας, *«στόχος μας, εκτός από την ενίσχυσή μας στην εσωτερική αγορά, είναι να πολλαπλασιάσουμε την εξαγωγική μας δραστηριότητα»*.

Πράγματι, η Agrino πραγματοποιεί σήμερα το 15% των πωλήσεων της σε περίπου 20 χώρες. Καλύτεροι πελάτες της είναι οι χώρες της Δυτικής Ευρώπης (Γερμανία, Ολλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο, Κύπρος κ.λπ.), ενώ ιδιαίτερη έμφαση αυτή την περίοδο δίνει στην περιοχή της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης – πρόκειται για μια ομάδα δέκα χωρών – καθώς και στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Στο σύνολο των ετήσιων πωλήσεών της το 75% προέρχεται από το ρύζι, στην τυποποίηση του οποίου δραστηριοποιείται αρκετές δεκαετίες, και το 25% από τις κατηγορίες των οσπρίων, τις οποίες άρχισε να τυποποιεί από το 1994.

Συνεργασίες

Ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας επισημαίνει χαρακτηριστικά ότι *«από τότε παίξαμε σημαντικό ρόλο στην αναβίωση της καλλιέργειας των οσπρίων στη χώρα μας, δεδομένου ότι στα μέσα της δεκαετίας του 1990 οι εισαγωγές οσπρίων αντιστοιχούσαν στο 90% της εγχώριας κατανάλωσης»*. Αξίζει να σημειωθεί ότι, όπως λέει ο κ. Πιστιόλας, η εταιρεία συνεργάζεται με περίπου 300 παραγωγούς οσπρίων – συγκροτημένοι σε ομάδες παραγωγών – από οκτώ περιοχές της χώρας (Καστοριά, Φάρσαλα, Φενεός Κορινθίας, Αμύνταιο, Λήμνο κ.λπ.) και με παραγωγούς ρυζιού από τη Δυτική και την Κεντρική Μακεδονία (Θεσσαλονίκη, Ημαθία, Πέλλα, Σέρρες). Εκτός από την εγχώρια παραγωγή, η Agrino τυποποιεί επίσης και ποσότητες εισαγόμενων οσπρίων. Η εταιρεία, συνεχίζει ο ίδιος, συνεχίζει *«κάθε τρία χρόνια να επενδύει 5 - 6 εκατ. ευρώ και τώρα σχεδιάζουμε ένα μεγάλο επενδυτικό σχέδιο άνω των 6 εκατ. ευρώ»*.

Η εταιρεία διαθέτει δύο εργοστάσια τυποποίησης, στο Αγρίνιο και στη Θεσσαλονίκη, απασχολώντας 170 εργαζομένους και έχει παίξει σημαντικό ρόλο στη συγκρότηση του δικτύου επιχειρήσεων «Ελλα - δικά». Πρόκειται για μια ομάδα περίπου 30 μεσαίου μεγέθους παραγωγικών επιχειρήσεων, που προωθούν την ενίσχυση της κατανάλωσης των ελληνικών προϊόντων.

Το Sani Resort Mobile Application, που υλοποίησε η m-hospitality, διακρίθηκε με το χάλκινο βραβείο στα Tourism Awards 2017

Στο ψηφιακό μάρκετινγκ επενδύουν τα ξενοδοχεία

Το μεγαλύτερο περιθώριο κέρδους λόγω των απευθείας πωλήσεων αλλά και οι επαναλαμβανόμενοι πελάτες στρέφουν τις τουριστικές επιχειρήσεις σε σύγχρονες υπηρεσίες της αγοράς της φιλοξενίας

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΠΟΥΤΕΤΣΗ

Θεωρείται ακόμη εξεζητημένο για τις τουριστικές επιχειρήσεις στη χώρα, καθώς οι περισσότερες διατηρούν πιο παραδοσιακές πρακτικές. Κάποιες ωστόσο έχουν αντιληφθεί ότι το ψηφιακό μάρκετινγκ αποτελεί επένδυση με στρατηγική σημασία, σταθερά αποτελέσματα και μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Ειδικά όταν επιθυμούν να επικοινωνούν απευθείας και να αναπτύσσουν σχέσεις με τους πελάτες τους, μεγιστοποιώντας ταυτόχρονα τα έσοδα. Την ίδια ώρα, η δυναμική του εγχώριου τομέα δημιουργεί ευκαιρίες για την ανάπτυξη νέων ελληνικών επιχειρήσεων που υποστηρίζουν σύγχρονες υπηρεσίες.

«Τα ξενοδοχεία στην Ελλάδα αντιλαμβάνονται το ψηφιακό μάρκετινγκ με τον δύσκολο τρόπο, δηλαδή όταν χάνουν τη δουλειά τους». Τότε, *«ψάχνοντας να βρουν τι να κάνουν, βλέπουν την ανάγκη να μπουν στον ψηφιακό κόσμο»* υπογραμμίζει ο συνιδρυτής και γενικός διευθυντής της m-hospitality κ. **Σταύρος Χαμπάκης**.

Η πλατφόρμα guest engagement στην αγορά της φιλοξενίας στηρίζεται σε τεχνολογία αιχμής για κινητές συσκευές και web, ενώ ξεκίνησε πριν από τρία χρόνια με έδρα στην Αθήνα και πλέον έχει γραφείο και στο Ντουμπάι.

Στρατηγική

Βασικό κίνητρο για τους επιχειρηματίες της φιλοξενίας που στρέφονται στο ψηφιακό μάρκετινγκ *«είναι τα παραπάνω χρήματα, το μεγαλύτερο περιθώριο κέρδους. Οταν τα ξενοδοχεία φθάνουν σε πληρότητες 100%, η μεγιστοποίηση του κέρδους έρχεται με τις απευθείας πωλήσεις. Το ποσοστό που παίρνουν οι Booking, Expedia κ.ά. μερικές φορές ξεπερνά το 30%»* εξηγεί.

Ομως, το ψηφιακό μάρκετινγκ *«δεν πρέπει να το βλέπουμε ως αυτοσκοπό, αλλά ως μέρος της επικοινωνιακής στρατηγικής του ξενοδοχείου»* λέει ο κ. Χαμπάκης, επισημαίνοντας την ανάγκη να συμβαδίζει τόσο η ψηφιακή όσο και η φυσική εικόνα της μονάδας. *«Πολλοί αποφασίζουν τι θα κάνουν με βάση τον ανταγωνισμό, αλλά δεν έχουν στρατηγική. Δεν ξέρουν γιατί».* Εξάλλου, χρειάζεται ένας χρόνος ωρίμασης στην αγορά, καθώς πιο συνειδητοποιημένοι είναι *«όσοι ανήκουν στη δεύτερη γενιά ξενοδόχων ή είναι επαγγελματίες ξενοδόχοι και όχι από "ατύχημα"».*

Θα ξεχωρίσουν

Επίσης, αποτελεί επιλογή για όσους δραστηριοποιούνται σε ανεπτυγμένους και εξωστρεφείς προορισμούς, όπως η Μύκονος, η Σαντορίνη *«και λίγο η Κρήτη. Οι υπόλοιποι λειτουργούν με μια παθητική σχέση, με συμβόλαια σε tour operators και συμμετοχές σε τουριστικές εκθέσεις»* συμπληρώνει.

Ο ελληνικός τουρισμός *«είναι σε τροχιά ανόδου, αλλά έχουμε μια ανάπτυξη σε μια γειτονιά που καίγεται. Οταν ξαναγυρίσει αυτή η αγορά και επανέλθει ο ανταγωνισμός, οι επαναλαμβανόμενοι πελάτες θα έχουν σημασία. Τότε θα ξεχωρίσουν οι επαγγελματίες».* Στην Ελλάδα *«περίπου 20% από τα πεντάστερα ξενοδοχεία το αντιλαμβάνονται αυτό»* σχολιάζει. Ωστόσο, στα επόμενα χρόνια, κάποιες μονάδες θα φύγουν από τα χέρια ξενοδόχων γιατί *«δεν θα μπορούν να τις λειτουργήσουν στον ανταγωνισμό. Για κάποιους νεότερους αυτά είναι αυτονόητα».*

Ειδικά οι ανεξάρτητες μικρές μονάδες *«αντιλαμβάνονται την ανάγκη να αυξήσουν τις απευθείας κρατήσεις και την επικοινωνία με τον πελάτη τους, είτε με στόχο να έχουν καλύτερα οργανικά αποτελέσματα, είτε για να έχουν τον πελάτη δικό τους»* λέει ο συνιδρυτής της NeaMesa κ. **Κύρος Ασφής**, ενός digital marketing agency το οποίο εξειδικεύεται στον χώρο των ξενοδοχείων και των τουριστικών επιχειρήσεων. Εχοντας πάνω από 20 χρόνια εμπειρία στον χώρο του digital και του Internet μαζί με τον συνεταίρο του κ. **Τάσο Φλάμπουρα**, επένδυσαν στον χώρο του τουρισμού, ξεκινώντας το νέο τους εγχείρημα το 2015.

Οπως σημειώνει ο κ. Ασφής, *«οι μεγάλες μονάδες, ειδικά σε παραθεριστικούς προορισμούς, εναποθέτουν ακόμη τις ελπίδες τους στους tour operators, μια και το ρίσκο της πληρότητας είναι μεγαλύτερο».* Ο ίδιος αποδίδει την αύξηση της ζήτησης για ψηφιακές υπηρεσίες στην «αλλαγή νοοτροπίας» που παρατηρείται ειδικά στους νεότερους που δραστηριοποιούνται στον τουρισμό, ή στα παιδιά μεγαλύτερων σε ηλικία ξενοδόχων που ασχολούνται με την οικογενειακή επιχείρηση και «καταλαβαίνουν τη σημασία του ψηφιακού».

Β

Οι ανεξάρτητες μικρές μονάδες αντιλαμβάνονται την ανάγκη να αυξήσουν τις απευθείας κρατήσεις και την επικοινωνία με τον πελάτη τους, είτε με στόχο να έχουν καλύτερα οργανικά αποτελέσματα είτε για να έχουν τον πελάτη δικό τους

Το βίντεο

Αναφερόμενος επίσης στις κορυφαίες τάσεις για το ψηφιακό μάρκετινγκ το 2017, οι οποίες θα βοηθήσουν το ξενοδοχείο να ενδυναμώσει την ψηφιακή του παρουσία, άλλα και να πετύχει την αύξηση των απευθείας κρατήσεών του, ο κ. Ασφής τονίζει ότι στην πρώτη θέση είναι η παραγωγή βίντεο περιεχομένου, ενώ ακολουθούν η εκδοχή σε κινητά τηλέφωνα του website, το content marketing, το Social Media Marketing των ξενοδοχείων, το email marketing, η μεγαλύτερη επεξεργασία στατιστικών στοιχείων και, τέλος, η έμφαση στην εκπαίδευση του προσωπικού και η εισαγωγή της digital κουλτούρας στο ξενοδοχείο. Σύμφωνα δε με το Google Traveler's Road to Decision (2014) το 83% των ταξιδιωτών εμπνέονται για τις διακοπές τους από τα social media. Στη συνέχεια, όταν ο χρήστης αρχίζει να μαζεύει πληροφορίες για το ξενοδοχείο ή το κατάλυμα, είναι πολύ σημαντικό να κερδίσει την εμπιστοσύνη του προκειμένου να προχωρήσει στην κράτηση.

Αμεση επικοινωνία με τον πελάτη

***«Ξεκινήσαμε τον Φεβρουάριο του 2008»* λέει ο συνιδρυτής της Eyewide Digital Marketing, με έδρα το Ηράκλειο Κρήτης, κ. Μηνάς Λιαπάκης.**

Η εταιρεία δραστηριοποιείται στον τομέα του ψηφιακού μάρκετινγκ και *«από την πρώτη στιγμή στις επιχειρήσεις που σχετίζονται με την τουριστική βιομηχανία»*, οι οποίες σε ποσοστό 75% βρίσκονται στην Κρήτη. Ο ίδιος άλλωστε ήταν υπεύθυνος στο τμήμα ηλεκτρονικού μάρκετινγκ το 2001 *«σε μία από τις πρώτες αλυσίδες που ασχολήθηκαν με αυτό, τη Maris».* **Τότε** *«υπήρχε δυσπιστία σε ό,τι αφορά το Internet»* **λέει και προσθέτει ότι πλέον** *«οι ξενοδόχοι έχουν πειστεί για την αναγκαιότητα του website και του digital marketing»*, **το οποίο χρειάζεται ακόμη** *«και για να βοηθήσεις τον tour operator, αλλά και για την αυτόνομη παρουσία».*

Τα τελευταία τρία χρόνια διαπιστώνει αύξηση της ζήτησης για αυτές τις υπηρεσίες, *«παρότι είμαστε ακόμα πίσω».* **Οι περισσότεροι ξενοδόχοι** *«μιλούν για την Booking, αλλά δεν σκέφτονται γιατί έχει γιγαντωθεί τόσο πολύ».* **Και συμπληρώνει:** *«Το ξενοδοχείο πρέπει να επενδύσει στρατηγικά στο ψηφιακό μάρκετινγκ. Δεν μπορεί να το κάνει αποσπασματικά. Ενα τεράστιο μέρος των χρημάτων που επενδύονται είναι εξαιρετικά μετρήσιμο σε απόδοση».*

Από την άλλη, *«δεν είμαστε κατά των OTAs»*, **απλά** *«είναι θέμα στρατηγικής του ξενοδοχείου να έχει απευθείας επικοινωνία με τον πελάτη του, αν επενδύσει σε αυτό».*

Οι πελάτες είναι και μικρά ξενοδοχεία *«αλλά λίγα, γιατί ακόμη δεν επενδύουν στο Internet. Εχει να κάνει με τις ηλικίες των ιδιοκτητών. Δεν έχουν την τεχνογνωσία να το κάνουν, αν τα παιδιά τους δεν έχουν αναλάβει την επιχείρηση»* **εξηγεί.**

Από την άλλη, στο ψηφιακό μάρκετινγκ στρέφονται κυρίως *«ξενοδοχεία με δυναμικότητα 80-90 δωματίων και τελευταία πολλές βίλες, είτε είναι χτισμένες απευθείας για εκμετάλλευση, είτε ανήκουν σε ιδιώτες οι οποίοι παίρνουν ειδικό σήμα από τον ΕΟΤ»* **καταλήγει.**

ΓΝΩΜΗ

Christopher Dembik

Ο «μαύρος κύκνος» του Frexit

Το βασικό πρόβλημα για έναν οικονομολόγο είναι ότι στην πραγματικότητα είναι αδύνατον να εκτιμήσει το κόστος της εξόδου της Γαλλίας από το ευρώ σε περίπτωση νίκης της Μαρίν Λεπέν στις εκλογές. Δεν είναι δυνατόν να εκτιμηθεί με οικονομετρικά μοντέλα αφού ποτέ στη σύγχρονη ιστορία δεν έχει υπάρξει ένας τόσο μεγάλος «μαύρος κύκνος». Αυτό που είναι βέβαιο, ωστόσο, είναι ότι μια έξοδος από την ευρωζώνη θα οδηγούσε σε μετατροπή του εθνικού χρέους στο νέο φράγκο.

Το ζήτημα δεν είναι τόσο το δημόσιο χρέος όσο το ιδιωτικό εξωτερικό χρέος των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων, το οποίο αγγίζει σχεδόν το 150% του ΑΕΠ (είναι, δηλαδή, μεγαλύτερο από το δημόσιο χρέος). Είναι προφανές ότι οι ξένοι δανειστές δεν θα δεχθούν εύκολα ένα κούρεμα και την αποπληρωμή τους σε νόμισμα άνευ αξίας, και το γεγονός αυτό θα προκαλούσε πολυάριθμες προσφυγές στα διεθνή δικαστήρια και θα εμπόδιζε την είσοδο κεφαλαίου στη χώρα.

Επιπλέον, η έξοδος δεν θα χαρίσει στη Γαλλία τη νομισματική και δημοσιονομική ανεξαρτησία της. Η Μαρίν Λεπέν έχει τονίσει επανειλημμένα την πεποίθησή της ότι το νέο φράγκο θα εξελιχθεί σε ταινία διακύμανσης με τρόπο παρόμοιο προς το ευρωπαϊκό νομισματικό σύστημα. Ωστόσο ένα τέτοιο σύστημα δεν είναι απρόσβλητο από κερδοσκοπικές βλέψεις.

Αν η αγορά εκτιμήσει ότι η ισοτιμία δεν αντικατοπτρίζει την οικονομική κατάσταση της χώρας, οι επενδυτές θα επιτεθούν στο νόμισμα όπως συνέβη στη στερλίνα το 1992. Σε αυτές τις συνθήκες είναι πιθανή μια υποτίμηση του νέου φράγκου κατά τουλάχιστον 20%. Η Γαλλία θα βρισκόταν σύντομα σε μια μη βιώσιμη θέση: δεν θα είχε πλέον την προστασία της ΕΚΤ και θα ήταν απολύτως ανήμπορη απέναντι στη διεθνή κερδοσκοπία.

Τέλος, όταν το Εθνικό Μέτωπο έρχεται αντιμέτωπο με το ερώτημα της νομισματικής υποτίμησης συχνά τονίζει ότι κάτι τέτοιο θα βοηθούσε την ανάκτηση της ανταγωνιστικότητας. Το κόμμα θεωρεί ότι αυτό θα αποτελούσε μια καλή λύση ώστε να μην προχωρήσει σε υποτίμηση μισθών, όπως συνέβη στην Πορτογαλία και στην Ισπανία. Αδιαμφισβήτητα η Γαλλία αντιμετωπίζει πρόβλημα τοποθέτησης στη μεσαία τάξη, αλλά μια υποτίμηση του νομίσματος θα λειτουργούσε μόνο προσωρινά ως πνοή ζωής για την οικονομία (αφού γνωρίζουμε ότι θα συνοδευόταν από αύξηση του κόστους εισαγωγών, ειδικά στα προϊόντα πετρελαίου, γεγονός που θα είχε επιπτώσεις για την οικονομία συνολικά).

Η χώρα προς το παρόν δεν αντιμετωπίζει ανησυχητικές πληθωριστικές πιέσεις αλλά η υποτίμηση σίγουρα θα τις αύξανε σημαντικά και θα οδηγούσε σε υψηλότερες καταναλωτικές τιμές. Το παράδοξο με το Εθνικό Μέτωπο είναι ότι θέλει «να υπερασπιστεί την αγοραστική δύναμη των γάλλων πολιτών», όμως το ενδεχόμενο εξόδου από την ευρωζώνη θα επιφέρει ακριβώς το αντίθετο αποτέλεσμα αφού θα μειώσει την αγοραστική δύναμη εξαιτίας του πληθωρισμού.

Ο κ. Christopher Dembik είναι επικεφαλής μακροοικονομικών αναλύσεων της Saxo Bank.

Η πορεία των υπερπλουσίων* την τελευταία ιοετία σε επιλεγμένες χώρες

(περίοδος 2006-2016)

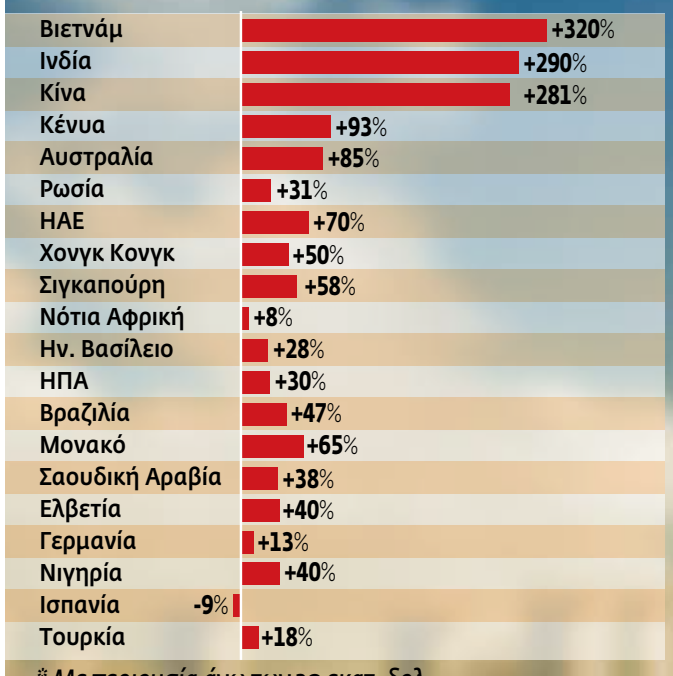

*Με περιουσία άνω των 30 εκατ. δολ.

Πηγή: Knight Frank Research,2017

Ο πλούτος που βρίσκεται στα «offshore κέντρα» του κόσμου

(σε τρισ. δολ)

Αξία υπεράκτιου πλούτου ανά περιοχή	
Δυτική Ευρώπη	2,6
Ασία-Ειρηνικός	2,6
Μέση Ανατολή-Αφρική	1,9
Λατινική Αμερική	1,2
Ανατολική Ευρώπη	0,7
Β. Αμερική	0,7
Ιαπωνία	0,1
Κόσμος	9,8

Βασικά offshore κέντρα»
Ελβετία
Νησιά της Μάγχης-Δουβλίνο
Λουξεμβούργο
Παναμάς και Καραϊβική
Σιγκαπούρη
Χονγκ Κονγκ
Λουξεμβούργο/Λιχτενστάιν
Ηνωμένο Βασίλειο/ΗΠΑ

Πηγή: Boston Consulting Group (BCG)

2.397 κροίσοι ελέγχουν πλούτο $7,37 τρισ.

Η διεύρυνση των ανισοτήτων, η παγκοσμιοποίηση και τα 9,8 τρισ. δολ. των υπερπλουσίων που βρίσκονται «κρυμμένα» σε φορολογικούς παραδείσους και γλιτώνουν φόρους 3,5 τρισ. δολ. ετησίως

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΤΑΣΟΣ ΜΑΝΤΙΚΙΔΗΣ

Οταν ο διάσημος οικονομολόγος και θεμελιωτής της σχολής των κλασικών οικονομικών *Ανταμ Σμιθ* (1723 - 1790) είχε αποφανθεί ότι *«για να υπάρχει ένας πάμπλουτος θα πρέπει να υπάρχουν τουλάχιστον πεντακόσιοι φτωχοί»* ίσως δεν μπορούσε να προβλέψει ότι με βάση τη νέα έρευνα της Wealth-X, στον σημερινό κόσμο για καθέναν από τους 2.397 δισεκατομμυριούχους αντιστοιχούν περίπου 2.950.000 κάτοικοι αυτού του πλανήτη.

Με συνολική μάλιστα περιουσία 7,37 τρισ. δολαρίων, ελέγχουν πλούτο που ξεπερνά αυτόν που κατέχουν 3,54 δισεκατομμύρια άνθρωποι, ή το 73,2% του παγκόσμιου πληθυσμού που μοιράζεται μόλις 6,1 τρισ. δολ., ενώ την ίδια στιγμή συνολικά οι πλούσιοι αυτού του κόσμου, σύμφωνα με έρευνα της BCG, έχουν κρυμμένα σε φορολογικούς παραδείσους 9,8 τρισ. δολάρια, αποφεύγοντας έτσι να πληρώσουν 3,5 τρισ. δολ. φόρους ετησίως.

Ενα μεγάλο μέρος του πλούτου που δημιουργήθηκε πάντως τα τελευταία 40 χρόνια σε παγκόσμιο επίπεδο αποδίδεται στα οφέλη της παγκοσμιοποίησης. Το εμπόριο σε σχέση με το ΑΕΠ εκτινάχθηκε κατά το αποκαλούμενο «τρίτο κύμα της παγκοσμιοποίησης» που γνώρισε ο κόσμος, το οποίο αρχίζει με την κατάρρευση του Τείχους του Βερολίνου, καθώς αυξανόταν χρόνο με τον χρόνο περισσότερο από το συνολικό εισόδημα.

Μετά το 1990, η διάλυση της ΕΣΣΔ, η φιλελευθεροποίηση του εμπορίου, η αύξηση των κεφαλαιακών ροών, των επενδύσεων, της τεχνολογίας, της κινητικότητας των εργαζομένων και των εξαγωγών, αλλά και ο δυναμισμός της Κίνας και οι επιτυχίες της Ινδίας χαρακτήρισαν τη νέα εποχή.

Η παγκόσμια έκθεση

Ωστόσο, κάτι δεν πήγαινε καλά καθώς οι εισοδηματικές ανισότητες διευρύνθηκαν. Είναι χαρακτηριστικό ότι μόνο από τις αρχές του 21ου αιώνα ο αριθμός των εκατομμυριούχων αυξήθηκε συνολικά κατά 155% και ο αριθμός των δισεκατομμυριούχων κατά 216% ενώ σύμφωνα με την παγκόσμια έκθεση πλούτου του ινστιτούτου μελετών

Β

Ενα μεγάλο μέρος του πλούτου που δημιουργήθηκε τα τελευταία 40 χρόνια σε όλον τον κόσμο αποδίδεται στα οφέλη της παγκοσμιοποίησης

Β

Από τις αρχές του 21ου αιώνα, ο αριθμός των εκατομμυριούχων αυξήθηκε κατά 155% και ο αριθμός των δισεκατομμυριούχων κατά 216%

ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΙ

της ελβετικής τράπεζας Credit Suisse το 0,7% του πληθυσμού, περίπου 33 εκατ. εκατομμυριούχοι και δισεκατομμυριούχοι, μεταξύ των οποίων και 77.000 Ελληνες (με περιουσία 1 εκατ. ευρώ και άνω), ελέγχουν περιουσιακά στοιχεία – σε χρηματοοικονομική και φυσική μορφή – αξίας 116,6 τρισ. δολαρίων ή το 45,6% του παγκόσμιου πλούτου, ο οποίος το 2016 κυμάνθηκε στα 256 τρισ. δολάρια.

Ετσι, μετά το Brexit, τη νίκη του Τραμπ και το ιταλικό δημοψήφισμα, ορισμένοι αναλυτές παρατήρησαν πως ένα σημαντικό μέρος του πληθυσμού στις δυτικές χώρες νιώθει ένα αίσθημα δυσαρέσκειας που σε μεγάλο βαθμό μπορεί να αποδοθεί στην παγκοσμιοποίηση.

Αυτό φάνηκε ιδιαίτερα σε χώρες όπως η Ιταλία ή σε ορισμένες περιοχές των ΗΠΑ (το «Rust Belt») και στο Ηνωμένο Βασίλειο, όπου το παραγωγικό δυναμικό εντάσεως εργασίας και μικρής χρήσης της τεχνολογίας αντιπροσωπεύει ένα μεγάλο μερίδιο του παραγόμενου προϊόντος της οικονομίας.

Από τη μεσαία τάξη

Στην Ευρώπη, όπου υπάρχουν βιομηχανίες που έχουν πληγεί από την αύξηση του κινεζικού ανταγωνισμού, οι ψηφοφόροι στράφηκαν εν μέρει προς τα κόμματα που επικαλούνται την εθνική αυτάρκεια, την προστασία από το διεθνές εμπόριο και την έμφαση στην εθνική ταυτότητα.

Ενώ μάλιστα η βαθιά ύφεση στην Ελλάδα οδήγησε στην κατάρρευση της μεσαίας τάξης, από το 50% του πληθυσμού πριν από την κρίση στο 20%-25% σήμερα, η τάση συρρίκνωσης των μεσαίων εισοδημάτων δείχνει να αποτελεί πλέον κύριο χαρακτηριστικό του δυτικού κόσμου.

Για παράδειγμα, στις ΗΠΑ το ποσοστό της μεσαίας τάξης από το 60% έπεσε κάτω του 50% καθώς όπως λέγεται *«η μεσαία τάξη στη Δύση συρρικνώθηκε γιατί ο πλούτος συσσωρεύεται προς τα πάνω».*

Αφορολόγητο

Ορισμένοι παρατηρούν μάλιστα πως οι ανισότητες διευρύνονται εν μέρει καθώς ένα σημαντικό κομμάτι του πλούτου των υπερπλουσίων δεν φορολογείται, με αποτέλεσμα οι πλούσιοι να γίνονται πλουσιότεροι ενώ πόροι που θα μπορούσαν να ενισχύσουν τις οικονομίες χάνονται π.χ. στα «offshore κέντρα»του πλανήτη, όπου βρίσκονται τοποθετημένα σύμφωνα με την BCG συνολικά κεφάλαια αξίας 9,8 τρισ. δολ., κάτι που σημαίνει ότι η παγκόσμια οικονομία στερείται πόρους περί τα 3-4 τρισ. δολ. ετησίως αν τα κεφάλαια αυτά φορολογούνταν σύμφωνα με τα ισχύοντα στις χώρες του ΟΟΣΑ.

Σε περιφερειακό επίπεδο, οι μεγαλύτερες πηγές του υπεράκτιου πλούτου προέρχονται από τη Δυτική Ευρώπη (κυρίως το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Γερμανία και τη Γαλλία), την Ασία και τον Ειρηνικό (κυρίως την Κίνα, την Ταϊβάν, το Χονγκ Κονγκ και την Ινδονησία), από τη Μέση Ανατολή και την Αφρική (κυρίως από τη Σαουδική Αραβία, τη Νιγηρία και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα).

Σε γενικές γραμμές παρατηρείται μετατόπιση του υπεράκτιου πλούτου από τις ανεπτυγμένες οικονομίες – τον αποκαλούμενο «παλιό» κόσμο – προς τις αναπτυσσόμενες/αναδυόμενες οικονομίες, δηλαδή προς τον αποκαλούμενο «νέο» κόσμο, από τον οποίο εξάλλου προέρχεται σήμερα το 65% του υπεράκτιου πλούτου έναντι 55% που ήταν μόλις πριν από μία πενταετία.

Τα «offshore» κέντρα και ο «νέος» κόσμος

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της BCG, ο υπεράκτιος πλούτος του πλανήτη θα αυξηθεί με ρυθμό 5% ως το 2020, ρυθμός που είναι μικρότερος του αναμενομένου, καθώς τα ρυθμιστικά μέτρα για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής θα συνεχίσουν να πιέζουν κυρίως τους επενδυτές του αποκαλούμενου «παλαιού» κόσμου, ώστε να επαναπατριστούν ορισμένα από τα κεφάλαιά τους. Ως το τέλος της 10ετίας εκτιμάται ότι ο ρυθμός αύξησης του υπεράκτιου πλούτου θα αυξάνεται κατά 2% ετησίως από τον «παλαιό» κόσμο των ανεπτυγμένων οικονομιών έναντι ρυθμού 6% από τον «νέο» κόσμο των αναδυομένων.

Η Ελβετία διαθέτοντας, όπως λέγεται, τα «αναγκαία ποιοτικά χαρακτηριστικά», παραμένει ηγέτιδα δύναμη στον κόσμο των offshore, καθώς καταλαμβάνει μερίδιο αγοράς που ξεπερνά το 25% των συνολικών «κρυμμένων» κεφαλαίων. Μόνο από τη Δυτική Ευρώπη η Ελβετία προσελκύει το 35% των υπεράκτιων κεφαλαίων, έναντι 25% που πηγαίνει στα νησιά της Μάγχης και στο Δουβλίνο, 14% στο Λουξεμβούργο και 5% στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Καταφύγιο στην Ελβετία

Στην Ελβετία εκτιμάται ότι βρήκε καταφύγιο και το μεγαλύτερο μέρος των ελληνικών συμφερόντων κεφαλαίων (συμπεριλαμβανομένων και αυτών των εφοπλιστών), τα οποία σύμφωνα με εσωτερικές έρευνες ελβετικών τραπεζών κυμαίνονταν στα 100-120 δισ. ευρώ, με το 60% εξ αυτών να βρίσκονται τοποθετημένα σε διάφορα επενδυτικά προϊόντα.

Ο υπεράκτιος πλούτος από την Ασία και τον Ειρηνικό (εκτός της Ιαπωνίας) επιλέγει κατά 32% τη Σιγκαπούρη και κατά 16% το Χονγκ Κονγκ που παραμένουν και οι κορυφαίοι προορισμοί. Η θέση της Ελβετίας αναμένεται μάλιστα να αμφισβητηθεί μακροπρόθεσμα από την άνοδο της Σιγκαπούρης και του Χονγκ Κονγκ, που σήμερα αντιπροσωπεύουν το 16% των υπεράκτιων περιουσιακών στοιχείων, καθώς επωφελούνται άμεσα από τον ρυθμό αύξησης του πλούτου στην Ασία, ενώ το ποσοστό τους ως το 2020 εκτιμάται πως θα φθάσει το 23% του υπεράκτιου πλούτου.

Για ορισμένους παρατηρητές, οι Ηνωμένες Πολιτείες είναι ο ανερχόμενος φορολογικός παράδεισος, «η νέα Ελβετία», κάτι που είναι εμφανές π.χ. στην περίπτωση της Πολιτείας της Νότιας Ντακότα, ενώ σύμφωνα με την Oxfam, οι είκοσι μεγαλύτερες ευρωπαϊκές τράπεζες δηλώνουν το ένα τέταρτο των κερδών τους σε φορολογικούς παραδείσους, με προτίμηση στο Λουξεμβούργο, στο Χονγκ Κονγκ και στην Ιρλανδία.

Λιγότεροι Ελληνες είναι υπερπλούσιοι

283 άτομα σε όλον τον κόσμο έχασαν τον τίτλο του δισεκατομμυριούχου σύμφωνα με την απογραφή της Wealth-X

Για πρώτη φορά από την τελευταία παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση, βάσει της απογραφής του 2017 της κορυφαίας εταιρείας Wealth-X που ολοκληρώθηκε αυτές τις ημέρες, οι δισεκατομμυριούχοι του πλανήτη μειώθηκαν στο τέλος του 2016 σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά κατά 3,1% στους 2.397 (από 2.473) ενώ πτώση 4% σημείωσε και ο συνολικός τους πλούτος καθώς διαμορφώθηκε στα 7,37 τρισ. δολάρια από 7,68 τρισ. δολ.

Από την απογραφή προκύπτει πως 283 άτομα έχασαν τον τίτλο του δισεκατομμυριούχου το 2016 ενώ οι νέοι δισεκατομμυριούχοι δεν ξεπέρασαν τους 207. Η τάση αυτή δεν ισχύσει πάντως για τις ΗΠΑ αφού οι δισεκατομμυριούχοι αυξήθηκαν κατά 6% στους 620, ενώ και συνολικός τους πλούτος εμφάνισε άνοδο 4,6% στα 2,4 τρισ. δολ.

Στον αντίποδα, οι δισεκατομμυριούχοι στην Κίνα μειώθηκαν κατά 4,2% στους 249, όπως επίσης και στη Γερμανία όπου ο αριθμός μειώθηκε οριακά κατά 0,8% στους 129, με την περιουσία τους όμως να σημειώνει απώλειες 13% στα 368 δισ. δολ.

Η λίστα του «Forbes»

Στις σχετικές λίστες της Wealth-X παρατηρείται αισθητή μείωση των ελλήνων κροίσων αφού οι δισεκατομμυριούχοι από 11 υποχώρησαν στους 10, ενώ οι υπερπλούσιοι με περιουσία άνω των 30 εκατ. δολ. από τους 565 περιορίστηκαν μόλις στους 280, με τη συνολική τους περιουσία από τα 86 δισ. ευρώ να έχει υποχωρήσει μόλις στα 34 δισ. δολ.

Να σημειωθεί ότι στη σχετική λίστα του «Forbes» συναντάμε τρεις Ελληνες (εμφανίζονται και άλλα ελληνικά ονόματα που, αν και ελληνικής καταγωγής, έχουν ξένη υπηκοότητα), τον **Φίλιππο Νιάρχο**, τον **Αριστοτέλη Μυστακίδη** και τον **Σπύρο Λάτση**.

Συνολικά τώρα βάσει των στοιχείων στο τέλος του Μαρτίου του 2017, πλουσιότερος άνθρωπος του κόσμου παραμένει ο συνιδρυτής τής Microsoft **Μπιλ Γκέιτς**.

Διάσημα ονόματα

Ο νεότερος δισεκατομμυριούχος και πέμπτος στη σχετική λίστα είναι ο συνιδρυτής του Facebook **Μαρκ Ζάκερμπεργκ**, ενώ η κυρία **Λιλιάν Μπετενκούρ** (14η θέση), κληρονόμος της L'Oreal, είναι η γηραιότερη δισεκατομμυριούχος. Με βάση τον Bloomberg Billionaires Index, τις τελευταίες ημέρες ο **Τζεφ Μπέζος** ξεπέρασε τον μεγαλοεπενδυτή, γνωστό και ως «Ο μάγος της Ομάχα» **Γουόρεν Μπάφετ** και βρέθηκε στη δεύτερη θέση.

Ακολουθούν στη λίστα των 20 πλουσιότερων ανθρώπων του κόσμου με συνολική περιουσία στο τέλος του Μαρτίου 1 τρισ. δολ. ο «Mr Zara», ή κατά κόσμον **Αμάνθιο Ορτέγα**, ιδιοκτήτης της γνωστής αλυσίδας καταστημάτων Zara, ο μεξικανός επιχειρηματίας **Κάρλος Σλιμ** και τα αδέλφια **Τσαρλς** και **Ντέιβιντ Κοχ**, μεγιστάνες του πετρελαίου.

Επίσης, ο ιδρυτής της Oracle και ένας από τους πιο ακριβοπληρωμένους CEO στον κόσμο, ο **Λάρι Ελισον,** ο μεγιστάνας στον χώρο των ειδών πολυτελείας και της υψηλής ραπτικής και ιδιοκτήτης του πολυσχιδούς ομίλου Louis Vuitton Moet Hennessy **Μπερνάρ Αρνό**, ο **Λάρι Πέιτζ,** συνιδρυτής της Google, ο «Mr IKEA» **Ινγκβαρ Κάμπραντ**, ο έτερος συνιδρυτής της Google **Σεργκέι Μπριν**, ο **Τζακ Μα** του κυρίαρχου του κινεζικού ηλεκτρονικού εμπορίου Alibaba, οι **Ρομπ Γουόλτον**, **Τζιμ Γουόλτον** και **Αλις Γουόλτον** των καταστημάτων λιανικής Wal-Mart και οι **Τζον Μαρς** και **Τζακλίν Μαρς** της Mars Inc.

Οι 20 πλουσιότεροι άνθρωποι του κόσμου

(στοιχεία 28.3.2017, σε δισ. δολ.)

1	Μπιλ Γκέιτς	85,7
2	Γουόρεν Μπάφετ	75,2
3	Αμάνθιο Ορτέγα	74,6
4	Τζεφ Μπέζος	73,4
5	Μαρκ Ζάκερμπεργκ	60,5
6	Κάρλος Σλιμ	56,9
7	Τσαρλς Κοχ	47,8
8	Ντέιβιντ Κοχ	47,8
9	Λάρι Ελισον	47,1
10	Μπερνάρ Αρνό	43,4
11	Λάρι Πέιτζ	42,4
12	Ινγκβαρ Κάμπραντ	41,9
13	Σεργκέι Μπριν	41,4
14	Λιλιάν Μπετενκούρ	38,6
15	Τζακ Μα	36,6
16	Ρομπ Γουόλτον	34,8
17	Τζιμ Γουόλτον	34,4
18	Αλις Γουόλτον	33,4
19	Τζον Μαρς	32,8
20	Τζακλίν Μαρς	32,8

Πηγές: Bloomberg Billionaires, Knight Frank, WEALTH-X

DEUTSCHE BANK

Stress tests με σενάρια τρόμου για τις τράπεζες του Σίτι

Δύσκολες δοκιμασίες από την Τράπεζα της Αγγλίας λόγω Brexit και διεθνών οικονομικοπολιτικών αβεβαιοτήτων

Η διαχείριση της αγοράς απαιτεί καθαρό μυαλό, ψυχραιμία, προνοητικότητα και προπαντός απουσία ιδεοληψιών – εκτός ίσως από εκείνες που φέρνουν παντοιοτρόπως κέρδη. Ως εκ τούτου παρατηρώντας τη συμπεριφορά των «ανθρώπων της αγοράς» μπορεί κανείς ενίοτε να εξαγάγει συμπεράσματα τα οποία οι πολιτικοί επιμελώς αποκρύπτουν ως αντιδημοφιλή. Υπό την έννοια αυτή οι ευρέος φάσματος προκλήσεις που βάζει ο επικεφαλής της Τράπεζας της Αγγλίας **Τζέιμς Κάρνεϊ** στις μεγάλες βρετανικές τράπεζες αποκαλύπτουν πτυχές του Brexit που αποσιωπούν η κυβέρνηση της **Τερέζα Μέι**, το ευρωφοβικό UKIP του **Νάιτζελ Φάρατζ** και εν γένει τα κόμματα της απόσχισης από την ΕΕ – τα άλλα ποιος τα πιστεύει; Αντιπολίτευση κάνουν.

Η τελευταία δέσμη των stress tests που υποβάλλει η Τράπεζα της Αγγλίας θέτει καίρια ερωτήματα και υποβάλλει τις μεγάλες βρετανικές τράπεζες σε δύσκολες δοκιμασίες. Μια εξ αυτών υποχρεώνει τις τράπεζες να αποδείξουν ότι μπορούν να διαχειριστούν μια απότομη πτώση του διεθνούς ενδιαφέροντος για τα βρετανικά περιουσιακά στοιχεία. Ενα ξαφνικό τσουνάμι αποεπενδύσεων, δηλαδή.

Μια άλλη δοκιμασία υποχρεώνει τις τράπεζες να αποδείξουν ότι έχουν στην άκρη επαρκή κεφάλαια για να αντιμετωπίσουν διάφορες «δονήσεις». Αναπάντεχα (για τον κόσμο, όχι για τους τραπεζίτες) «σοκ», όπως είναι μια νέα πτώση της ισοτιμίας της στερλίνας. Υπενθυμίζεται ότι μετά την αιφνιδιαστική για τους δημοσκόπους επικράτηση του «Leave», στις 23 του περασμένου Ιουνίου, το βρετανικό νόμισμα υπέστη ισχυρές πιέσεις στις διεθνείς αγορές συναλλάγματος.

Τα κριτήρια

Επτά μεγάλοι χρηματοπιστωτικοί όμιλοι, που κυριαρχούν στο Σίτι, καλούνται να τα βγάλουν πέρα με τα εφετινά stress tests της Τράπεζας της Αγγλίας: οι Barclays, HSBC, Lloyds, RBS, Standard Chartered, Nationwide και το βρετανικό παρακλάδι της ισπανικής Santander, η Santander UK.

Υπενθυμίζεται ότι πέρυσι η RBS (η Royal Bank of Scotland, την οποία διέσωσε από την κατάρρευση η κυβέρνηση του Λονδίνου με λεφτά των βρετανών φορολογουμένων και ακόμη βρίσκεται υπό κρατικό έλεγχο) υποχρεώθηκε να αυξήσει τα διαθέσιμά της κατά περίπου 2 δισ. στερλίνες (2,3 δισ. ευρώ), καθώς «κόπηκε» στα stress tests.

Εξηγώντας τα κριτήρια βάσει των οποίων επεξεργάστηκε τα «σενάρια καταστροφής» που καλούνται να αντιπαρέλθουν οι επτά τράπεζες, η Τράπεζα της Αγγλίας σημειώνει χαρακτηριστικά: *«Οπως κατέστη φανερό από τις τελευταίες εκθέσεις χρηματοοικονομικής σταθερότητας, το μεγάλο έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών του Ηνωμένου Βασιλείου δημιουργεί φόβους ότι θα μειωθεί η ελκυστικότητα των βρετανικών περιουσιακών στοιχείων έναντι των ξένων επενδυτών και ότι θα αυξηθεί το κόστος για την εξεύρεση δανειακών κεφαλαίων για την πραγματική οικονομία»*.

Το επιτελείο του Τζέιμς Κάρνεϊ προειδοποιεί, δηλαδή, για επικείμενη αύξηση των επιτοκίων των κυβερνητικών ομολόγων. Επίσης, προειδοποιεί και για αύξηση των επιτοκίων της στερλίνας, που επίσης θα χάσει κι άλλο από την ελκυστικότητά της στις διεθνείς αγορές. *«Οι τράπεζες θα πρέπει να προετοιμαστούν για μια ξαφνική αύξηση της απόδοσης που ζητούν οι επενδυτές»* επισημαίνει χαρακτηριστικά.

Η Τράπεζα της Αγγλίας ζητεί από τις εμπορικές τράπεζες να προετοιμαστούν για μια νέα ύφεση που θα εκτινάξει το βασικό επιτόκιο της στερλίνας στο 4% (από το 0,25% που είναι σήμερα) και θα ρίξει τις τιμές των ακινήτων κατά το ένα τρίτο. Τέλος, θα πρέπει να προετοιμαστούν για ένα σενάριο που προβλέπει *«σοβαρές και συγχρονισμένες»* πιέσεις στη βρετανική και στην παγκόσμια οικονομία, που θα διαρκέσουν δύο χρόνια. Ειδικότερα το σενάριο αυτό προβλέπει κάθετη κάμψη του διεθνούς εμπορίου, νέο αποπληθωρισμό και επιστροφή στα μηδενικά επιτόκια και αύξηση του ανταγωνισμού των μεγάλων τραπεζών από μικρότερες και πιο ευέλικτες τράπεζες.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΨΥΛΗΣ

Οι ευρέος φάσματος προκλήσεις του επικεφαλής της Τράπεζας της Αγγλίας Τζέιμς Κάρνεϊ στις μεγάλες βρετανικές τράπεζες αποκαλύπτουν πτυχές του Brexit που αποσιωπώνται από τους πολιτικούς

Πρόβλημα με τις εγγυήσεις δανείου $300 εκατ. στον Τραμπ

Ο εμπορικός πόλεμος ΗΠΑ - Γερμανίας καλά κρατεί. Επειτα από τα πρόστιμα-φωτιά που επέβαλαν επί Ομπάμα Ουάσιγκτον και Βερολίνο (μέσω Βρυξελλών) σε επιχειρηματικούς κολοσσούς του αντιπάλου (σε Volkswagen, Deutsche Bank, Siemens η Ουάσιγκτον, σε Google και Apple το Βερολίνο), επί Τραμπ το παιχνίδι δείχνει να χοντραίνει – βοηθούσης ασφαλώς και της εκρηκτικής ιδιοσυγκρασίας του νέου αμερικανού προέδρου.

Κατά την πρώτη συνάντηση των δύο ηγετών στην Ουάσιγκτον ο **Ντόναλντ Τραμπ** φέρεται να ενημέρωσε την **Ανγκελα Μέρκελ** ότι η χώρα της οφείλει περί τα... 374 δισ. δολάρια στο ΝΑΤΟ – πρόκειται για πληροφορίες των «Times» του Λονδίνου. Δεν πέρασε μία εβδομάδα και τα διεθνή μέσα ενημέρωσης μετέδωσαν ότι υπάρχει πρόβλημα στις σχέσεις του Τραμπ με την κορυφαία γερμανική τράπεζα Deutsche Bank σε προσωπικό επίπεδο.

Διαπραγματεύονταν την αναδιάρθρωση

Το ζήτημα αφορά την εποχή που ο σημερινός πρόεδρος ασχολούνταν με τις επιχειρήσεις του και συγκεκριμένα με το real estate. Πρόκειται για προσωπικές εγγυήσεις που έδωσε στην Deutsche Bank ο Τραμπ την περίοδο 2012-2015 κατά την οποία οι δύο πλευρές διαπραγματεύονταν την αναδιάρθρωση του χρέους των επιχειρήσεων του μεγιστάνα των ακινήτων προς την τράπεζα, που έφθανε τα 300 εκατ. δολάρια. Οπως αναφέρει το Bloomberg, το χρέος που αφορά κάποιες εγκαταστάσεις γηπέδων γκολφ στη Φλόριδα και έναν ουρανοξύστη στο Σικάγο εξυπηρετείται. Αλλά βάσει των συμφωνηθέντων, αν τα δάνεια καταπέσουν, η τράπεζα μπορεί να διεκδικήσει την αποπληρωμή τους από την εκποίηση άλλων περιουσιακών στοιχείων του Τραμπ.

Η περίπτωση περιπλέκεται επειδή η αμερικανική κυβέρνηση ερευνά τη φημολογούμενη αρωγή της Deutsche Bank σε πλούσιους Ρώσους να βγάλουν περί τα 10 δισ. δολάρια από τη Ρωσία. *«Αν και οι έρευνες δεν συνδέονται με τον πρόεδρο, κάποιοι αμερικανοί βουλευτές εξέφρασαν την ανησυχία ότι υπάρχει σύγκρουση συμφερόντων για το αμερικανικό υπουργείο Δικαιοσύνης καθώς αυτό, ενώ αναφέρεται στον πρόεδρο, εξετάζει τυχόν παράνομες πράξεις του βασικού πιστωτή του»* σημειώνει το Bloomberg.

ΕΡΕΥΝΑ OXFAM

Το 25% των κερδών των μεγάλων τραπεζών φορολογείται με 6%

Τα stress tests αποτελούν έναν αδιαμφισβήτητο σκόπελο για όλους τους μεγάλους χρηματοπιστωτικούς ομίλους με διεθνή παρουσία. Οι οποίοι ωστόσο μετέρχονται κάθε μέσο στα όρια του νομίμου – αλλά όχι απαραιτήτως και του ηθικού – για να μεγιστοποιήσουν τα οικονομικά μεγέθη τους.

Ερευνα της βρετανικής Μη Κυβερνητικής Οργάνωσης Oxfam (ιδρύθηκε το 1942 για την αντιμετώπιση της φτώχειας και έδρασε και στην Ελλάδα τα χρόνια της γερμανικής κατοχής), που δημοσιεύθηκε την περασμένη Δευτέρα, αποκάλυψε ότι οι 20 μεγαλύτερες τράπεζες της Ευρώπης εγγράφουν το ένα τέταρτο των κερδών τους σε φορολογικούς παραδείσους. Στα Κέιμαν και σε άλλα εξωτικά νησιά, αλλά και στην Ευρώπη – κατά προτίμηση στο Λουξεμβούργο και στην Ιρλανδία!

Σύμφωνα με την Oxfam, η οποία διενήργησε την έρευνά της σε συνεργασία με το δίκτυο Fair Finance Guide International, περί τα 25 δισ. ευρώ εναπόθεσαν το 2015 οι ευρωπαϊκές τράπεζες στους περιώνυμους παραδείσους για να γλιτώσουν τη φορολόγησή τους. Σημειωτέον ότι στις χώρες αυτές με την ελάχιστη έως μηδαμινή φορολόγηση των εταιρικών κερδών οι 20 τράπεζες δηλώνουν μόλις το 12% του ετήσιου ενεργητικού τους και επίσης απασχολούν μόλις το 7% του εργατικού τους δυναμικού.

Συγκεκριμένα, τα κέρδη των τραπεζών φορολογούνται με μέσο συντελεστή 6%, ο οποίος πέφτει έως το 2% σε ορισμένες περιπτώσεις. Μεταξύ των ομίλων που επωφελούνται από τη διαδεδομένη τα τελευταία χρόνια τακτική της μεταφοράς κερδών σε χώρες που έχουν χαρακτηριστεί από τον ΟΟΣΑ και το ΔΝΤ «παράδεισοι» περιλαμβάνονται οι βρετανικές HSBC, Barclays, RBS, Lloyds και Standard Charter, οι γαλλικές Société Générale, BNP Paribas, BPCE, Crédit Agricole και Crédit Mutuel-CIC, οι γερμανικές Deutsche Bank, Commerzbank AG και IPEX, οι ιταλικές UniCredit και Intesa Sanpaolo, οι ισπανικές Santander και BBVA και η σουηδική Nordea.

Ο 65χρονος Τζιμ Γιαννόπουλος τα τελευταία 25 χρόνια διετέλεσε πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της 20th Century Fox και στις διοικητικές του ικανότητες έχουν πιστωθεί ορισμένες από τις μεγαλύτερες εμπορικές επιτυχίες του κινηματογράφου

Ενας Ελληνας σε ρόλο «σωτήρα» της Paramount

Ο ομογενής μάνατζερ Τζιμ Γιαννόπουλος θα επιχειρήσει να ξαναδώσει στην εταιρεία παραγωγής τη χολιγουντιανή αίγλη της

Ο Τζιμ Γιαννόπουλος αναλαμβάνει και επισήμως τα ηνία της Paramount Pictures, βάζοντας τέλος σε εβδομάδες συζητήσεων και εικασιών που λάμβαναν χώρο στα media σχετικά με το μέλλον του πάλαι ποτέ κραταιού αμερικανικού στούντιο παραγωγής. Ο έλληνας ομογενής, γνωστός για τις ηγετικές θέσεις στις οποίες έχει υπηρετήσει με επιτυχία στον χώρο του θεάματος, θα επιχειρήσει να επαναφέρει την Paramount στον ηγετικό της ρόλο στο Χόλιγουντ.

Ο ηλικίας 65 ετών βετεράνος στον κόσμο της παραγωγής ταινιών θα διαχειρίζεται το τμήμα του κινηματογράφου και της τηλεόρασης της Paramount σε όλον τον κόσμο, συμπεριλαμβανομένης της παραγωγής, της εμπορίας και της διανομής των προϊόντων. Στον Γιαννόπουλο έχει ανατεθεί η επέκταση του παγκόσμιου αποτυπώματος της εταιρείας, η παρουσία της οποίας έχει συρρικνωθεί σημαντικά ως αποτέλεσμα λανθασμένων επιχειρηματικών επιλογών.

Ο Γιαννόπουλος τα τελευταία 25 χρόνια διετέλεσε πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της 20th Century Fox και στις διοικητικές του ικανότητες έχουν πιστωθεί ορισμένες από τις μεγαλύτερες εμπορικές επιτυχίες, όχι μόνο στην ιστορία της εταιρείας αλλά του κινηματογράφου συνολικά.

Ελληνοαμερικανός δεύτερης γενιάς, γεννημένος στη Νέα Υόρκη, ο επιτυχημένος μάνατζερ υπήρξε μήλον της έριδος μεταξύ της Viacom, μητρικής της Paramount, και της Sony Pictures, που φέρεται να είχε υποβάλει επίσης πρόταση προκειμένου να εντάξει τον Γιαννόπουλο στο δυναμικό της. Αυτή δεν είναι η πρώτη συνεργασία του Γιαννόπουλου με την Paramount. Για την ακρίβεια, από εκεί ξεκίνησε την καριέρα του προ 30 και πλέον ετών. Στα μέσα της δεκαετίας του 1980, ήταν αντιπρόεδρος του στούντιο της Paramount, αρμόδιος για τις διεθνείς δραστηριότητες της εταιρείας.

«Top Gun» και «Κροκοδειλάκιας»

Ηταν μια εποχή άνθησης για την Paramount αλλά και για ολόκληρη την κινηματογραφική αγορά, ιδιαιτέρως δε την αμερικανική. Την περίοδο αυτή η Paramount είχε δημιουργήσει τις πέντε από τις δέκα δημοφιλέστερες και αποδοτικότερες στο αμερικανικό box office ταινίες (μεταξύ αυτών το θρυλικό «Top Gun» με τον **Τομ Κρουζ** και ο «Κροκοδειλάκιας»).

Τα χρόνια της δόξας και του χρήματος παρήλθαν όμως, και πέρυσι η Paramount έπεσε στην έκτη θέση των μεγάλων κινηματογραφικών στούντιο καταγράφοντας ζημιές 445 εκατ. δολαρίων. Από την άλλη πλευρά, η Fox πέρυσι παραγκώνισε τον Γιαννόπουλο, αναθέτοντας στη **Στέισι Σνάιντερ** καθήκοντα προέδρου και διευθύνουσας συμβούλου. Η εταιρεία δικαιολόγησε αυτή την αλλαγή χαρακτηρίζοντας τη Σνάιντερ ως έναν νέο άνθρωπο με ισχυρότερα δημιουργικά ένστικτα. *«Εκτοτε ο ελληνοαμερικανός μάνατζερ ψάχνει τρόπους για να ξαναγράψει το χολιγουντιανό του τέλος»* γράφουν οι «New York Times».

Οι στόχοι και οι προκλήσεις

Οι τρέχουσες συνθήκες, διαμορφωμένες από την τεχνολογική πρόοδο και τη ραγδαία ανάπτυξη που γνώρισε η αγορά της ψυχαγωγίας από την προσφορά περιεχομένου μέσω του Internet, είναι το πρώτο πράγμα που θα κληθεί να αντιμετωπίσει ο Γιαννόπουλος. Διότι η Paramount ταλαιπωρήθηκε από τη χρόνια έλλειψη επενδύσεων εκ μέρους της μητρικής Viacom, ενώ ταυτόχρονα έμοιαζε ακυβέρνητη εξαιτίας του διαρκώς... απόντος ιδιοκτήτη της, **Σάμερ Ρεντστόουν**.

Επιπλέον, η αδυναμία της να παράξει εμπορικές ταινίες, σε συνδυασμό με την απώλεια συνεργασιών, όπως της Marvel Entertainment το 2009, έχουν αφήσει την Paramount με ελάχιστες δυνατότητες αναπτυξιακών ελιγμών. Η τελευταία ταινία «Transformers» – βασισμένη σε μία από τις δημοφιλέστερες σειρές κινουμένων σχεδίων – που κυκλοφόρησε το 2014, είχε εισπράξεις κατά 30% μικρότερες από την προηγούμενη. Την ίδια μοίρα είχε και το τελευταίο επεισόδιο της σειράς «Star Trek».

ΕΦΗ ΝΤΟΥΝΗ

ΞΑΝΑ ΣΤΟ ΣΤΟΧΑΣΤΡΟ Ο ΚΑΡΛ ΑΪΚΑΝ

Θέμα δεοντολογίας για σύμβουλο του Τραμπ

Σύγκρουση συμφερόντων ανάμεσα στις επιχειρήσεις και στη θέση του στην κυβέρνηση βλέπουν οι επικριτές

Η τοποθέτηση του **Καρλ Αϊκαν** στη θέση του συμβούλου στην κυβέρνηση Τραμπ επικρίθηκε έντονα από την πρώτη στιγμή, καθώς δεν ήταν λίγοι εκείνοι που εξέφρασαν την άποψη ότι εγείρονται ζητήματα δεοντολογίας στον διορισμό. Ο δισεκατομμυριούχος επενδυτής έχει καταπιαστεί με πάρα πολύ σημαντικά θέματα διοίκησης και εσχάτως με την αναδιοργάνωση ενός νομοσχεδίου που διέπει τον τρόπο με τον οποίο η βασισμένη στο καλαμπόκι αιθανόλη αναμειγνύεται σε βενζίνη.

Ολα αυτά δεν θα ήταν ιδιαίτερο πρόβλημα, δεδομένου ότι ο Αϊκαν προσφέρει τις υπηρεσίες του αφιλοκερδώς στην αμερικανική κυβέρνηση. Αλλά το γεγονός ότι «τυγχάνει» να είναι και ιδιοκτήτης ενός διυλιστηρίου που θα είχε εξοικονομήσει περισσότερα από 205 εκατ. δολάρια αν το νομοσχέδιο αυτό υπήρχε ήδη, θέτει σε αμφισβήτηση τις «αλτρουιστικές» του προθέσεις.

Η αδιαφανής αλληλοκάλυψη των ιδιωτικών επιχειρηματικών συμφερόντων του ακτιβιστή επενδυτή με τα κυβερνητικά ζητήματα – θέμα που έχει σχολιαστεί εκτενώς από τα μεγαλύτερα αμερικανικά μέσα ενημέρωσης όπως το Bloomberg και οι «New York Times» – έχει προκαλέσει τις διαμαρτυρίες των ειδικών σε θέματα ηθικής και δεοντολογίας στην Ουάσιγκτον, καθώς και ορισμένων εκπροσώπων των Δημοκρατικών στη Γερουσία.

Εκφράζουν την άποψη ότι είναι ένα από τα πλέον σκιώδη ζητήματα της νεοεκλεγείσας κυβέρνησης του **Ντόναλντ Τραμπ**. Ο ίδιος πάντως ο Αϊκαν δεν φαίνεται να πτοείται ιδιαίτερα από τις αρνητικές κριτικές. Ο ηλικίας 81 ετών επενδυτής σε μια σειρά συνεντεύξεων υποστήριξε ότι δεν αναγνωρίζει κάποια σύγκρουση συμφερόντων, καθώς ο ρόλος του στην αμερικανική κυβέρνηση είναι άμισθος και καθαρά συμβουλευτικός. *«Δεν κάνω καμία πολιτική»,* είπε χαρακτηριστικά ο Αϊκαν, *«εκφράζω μόνο τη γνώμη μου».*

Και οι νύξεις για την αμφιλεγόμενη δράση του διεθνούς επιχειρηματία δεν σταματούν εκεί. Η τελευταία υπόθεση όπου εμπλέκεται το όνομά του – και όχι με θετικό τρόπο – αφορά την εκμετάλλευση εμπιστευτικών πληροφοριών που φέρεται να παραχώρησε στον **Μπίλι Γουόλτερς**, αμερικανό θρύλο του αθλητικού στοιχήματος. Σύμφωνα με το Bloomberg, από τις αρχές της δεκαετίας του 2000 ο Γουόλτερς έχει χτίσει μια επιχειρηματική αυτοκρατορία, με τα συμφέροντά του να εκτείνονται από τα τυχερά παιχνίδια ως τον κλάδο των ακινήτων και από την ιδιοκτησία γηπέδων γκολφ ως τις αντιπροσωπείες αυτοκινήτων.

Β

Η αδιαφανής αλληλοκάλυψη των ιδιωτικών επιχειρηματικών συμφερόντων του ακτιβιστή επενδυτή με τα κυβερνητικά ζητήματα έχει προκαλέσει διαμαρτυρίες

Οι κατηγορίες που αντιμετωπίζει ο Γουόλτερς αφορούν την εκμετάλλευση εσωτερικών πληροφοριών που τον βοήθησαν να χτίσει όχι μόνο το όνομά του αλλά και την αυτοκρατορία του. Η έρευνα είναι ίσως η μεγαλύτερη που έχει ποτέ διεξαχθεί για μια τέτοια υπόθεση. Τώρα, οι εισαγγελείς πιέζουν τον δικαστή που έχει αναλάβει την υπόθεση να επιτρέψει την αποδοχή νέων στοιχείων που αφορούν παράνομες μετοχικές συναλλαγές της εταιρείας Clorox. Οι κατήγοροι του Γουόλτερς υποστηρίζουν ότι *«μπορούσε να κάνει επικερδείς συναλλαγές με τις μετοχές της Clorox με βάση τις συμβουλές που λάμβανε από τον φίλο του Καρλ Αϊκαν»,* γράφουν οι «New York Times».

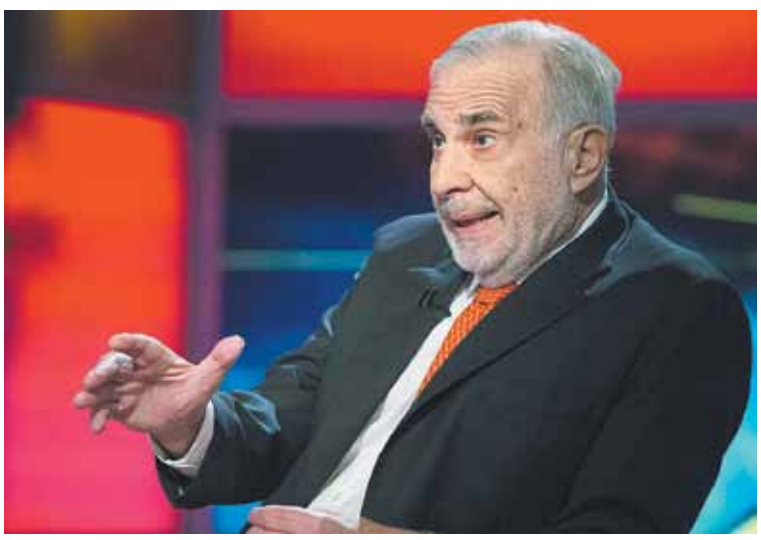

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: REUTERS/BRENDAN MCDERMID

Ο Καρλ Αϊκαν ασχολείται εσχάτως με ένα νομοσχέδιο για τη βενζίνη αλλά «τυγχάνει» να είναι και ιδιοκτήτης διυλιστηρίου...

Η ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΠΟΥ ΠΕΡΑΣΕ

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ

- Μέση αξία ανά συνεδρίαση **49,69 εκατ. ευρώ** 31.3.2017
- Αξία συναλλαγών εβδομάδας **298,17 εκατ. ευρώ**

ΜΕΤΟΧΕΣ

Ανοδικές	81
Καθοδικές	28
Σταθερές	27

ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ +4,78%

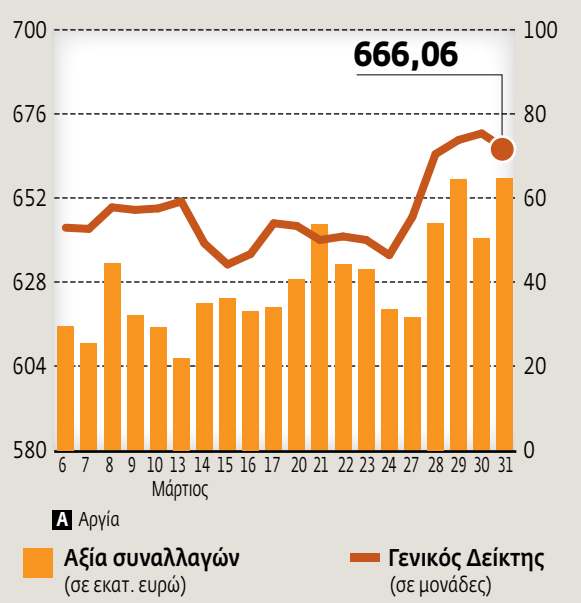

FTSE Large Cap +4,76%

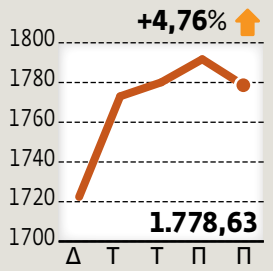

FTSE Mid Cap +4,14%

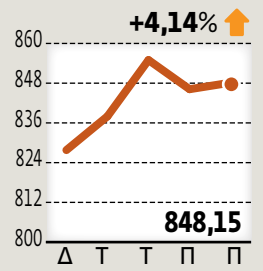

Τράπεζες +10,25%

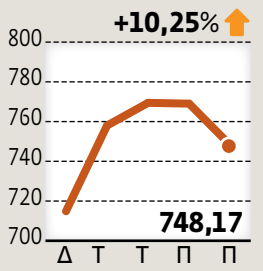

Ανοδος

ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ	36,20%
ΚΤΗΜΑ ΛΑΖΑΡΙΔΗ	19,06%
INFORM ΛΥΚΟΣ Π.	17,86%
ΕΛΛΑΚΤΩΡ	15,04%
EUROBANK	15,00%

Πτώση

INTERTEK	-28,75%
ΕΛΙΝΟΪΛ	-24,70%
AUDIOVISUAL	-13,98%
QUALITY & RELIABILITY	-12,33%
ΓΑΛΑΞΙΔΙ	-10,26%

Συναλλαγές

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	30.630.720
ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΤΡΑΠΕΖΑ	22.379.070
EUROBANK	6.964.996
ALPHA BANK	4.672.201
MIG	1.583.639

Πότε «βλέπει» συμφωνία η αγορά

Η αξιολόγηση δεν είναι ρεαλιστικό να κλείσει πριν από τις 22 Μαΐου, ενώ ο χρόνος μετράει αντίστροφα για τις μεγάλες αποπληρωμές του Ιουλίου

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΤΑΣΟΣ ΜΑΝΤΙΚΙΔΗΣ

Με το βλέμμα στραμμένο στην ολοκλήρωση της αξιολόγησης παραμένει η αγορά, θεωρώντας ωστόσο ότι οι καθυστερήσεις «γονατίζουν» ήδη τις προοπτικές της οικονομίας, την ώρα που οι ελληνικές μετοχές και τα ελληνικά ομόλογα κινούνται ανάλογα με την πορεία των διαπραγματεύσεων.

Η αξιολόγηση είναι πιο ρεαλιστικό να κλείσει στις 22 Μαΐου, εκτίμησε η HSBC, υπενθυμίζοντας ωστόσο πως ο χρόνος μετρά αντίστροφα για τις μεγάλες αποπληρωμές των 7,4 δισ. ευρώ του Ιουλίου σε ιδιώτες επενδυτές και στην ΕΚΤ, επαναφέροντας έντονα μνήμες του 2015.

Την ίδια ώρα και η Citigroup σημειώνει ότι οι προσδοκίες για συμφωνία στις 7 Απριλίου έχουν πια περιοριστεί, υπενθυμίζοντας πως οι υποχρεώσεις της χώρας αυτό το καλοκαίρι κινούνται στα επίπεδα της επόμενης δόσης.

Η εαρινή σύνοδος του ΔΝΤ στις 22-23 Απριλίου μπορεί να ρίξει φως σχετικά με την πρόθεση του ΔΝΤ για τη συμμετοχή του στο ελληνικό πρόγραμμα, που αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ολοκλήρωση της δεύτερης αξιολόγησης. Ετσι, εκτιμά ότι δεν θα πρέπει να αναμένεται συμφωνία νωρίτερα από τη συνεδρίαση του Eurogroup στις 22 Μαΐου.

Ορισμένοι πάντως στην αγορά δεν αποκλείουν μια συμφωνία της τελευταίας στιγμής τον Ιούνιο.

Με το ελληνικό ΑΕΠ να έχει υποχωρήσει κατά 26,4% σε σχέση με το 2007, οι οικονομολόγοι σημειώνουν ότι οι καθυστερήσεις επηρεάζουν ήδη την ανάπτυξη, η οποία αναμένεται να κινηθεί αρκετά μακριά από τον στόχο του 2,7% το 2017, αυξάνοντας τους φόβους πως μπορεί να επιφέρει επιπλέον μέτρα για την επίτευξη 1,75% του ΑΕΠ πρωτογενούς πλεονάσματος εφέτος.

Το πρωτογενές πλεόνασμα τους δύο πρώτους μήνες του 2017 ήταν μικρότερο σε σχέση με πέρυσι, ενώ ο στόχος του 2018 για πλεόνασμα στο 3,5% του ΑΕΠ είναι πιθανό να απαιτήσει περαιτέρω μέτρα. Η συνεχιζόμενη αβεβαιότητα εντείνει τη διάβρωση των καταθέσεων και της κεφαλαιακής βάσης των τραπεζών.

Είναι χαρακτηριστικό ότι οι καταθέσεις φέρεται να υποχωρούν κατά 2,8 δισ. ευρώ το πρώτο τρίμηνο, την ώρα που δημιουργούνται και νέα «κόκκινα» δάνεια κοντά στα 2 δισ. ευρώ το ίδιο διάστημα, ενώ τουλάχιστον η τροπολογία για την επιμήκυνση του χρόνου απόσβεσης της ζημιάς από διαγραφές δανείων αποτρέπει, σύμφωνα με τους αναλυτές, τα χειρότερα για τις τράπεζες.

Οι οικονομολόγοι αναθεωρούν ήδη τους στόχους για την ανάπτυξη το 2017, αρχίζοντας από μια πρόβλεψη για ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ στο 0,5% και φθάνοντας τις περισσότερες φορές ως το 1,4% και πολύ σπάνια ως το 2%.

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Οι τιμές-στόχοι για τις τράπεζες

Τιμές-στόχοι στα 2,52 ευρώ για τη μετοχή της Alpha Bank δίδει η UBS, έναντι των 2,6 ευρώ της Goldman Sachs. Τιμή-στόχο 0,34 ευρώ για την Εθνική δίδει η Morgan Stanley, έναντι των 0,3 ευρώ της Goldman Sachs, ενώ για τη Eurobank η Goldman Sachs δίδει τα 0,85 ευρώ έναντι 0,9 ευρώ της Morgan Stanley.

Νομίσματα

Το συνάλλαγμα

ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ	ΤΙΜΗ ΑΓΟΡΑΣ	ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,0587	1,0790
ΣΤΕΡΛΙΝΑ	0,8480	0,8642
ΔΟΛΑΡΙΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ	1,3871	1,4137
ΔΟΛΑΡΙΟ ΚΑΝΑΔΑ	1,4109	1,4379
ΚΟΡΟΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,3696	7,5109
ΓΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑΣ	118,08	120,34
ΚΟΡΟΝΑ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ	9,0908	9,2651
ΚΟΡΟΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	9,4558	9,6371
ΦΡΑΓΚΟ ΕΛΒΕΤΙΑΣ	1,0603	1,0806

Ισοτιμίες

	ΔΟΛ. ΗΠΑ	ΕΥΡΩ	ΣΤΕΡΛΙΝΑ	ΦΡΑΓΚΟ ΕΛΒ.	ΓΕΝ
ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ		1,0683	0,8557	0,9347	0,8393
ΖΩΝΗ ΕΥΡΩ	0,9361		0,8010	0,8749	0,7856
ΛΟΝΔΙΝΟ (α)	1,1687	1,2485		1,0923	0,9808
ΖΥΡΙΧΗ	1,0699	1,1430	0,9155		0,8979
ΤΟΚΙΟ	119,15	127,29	101,95	111,37	

°= Χίοο

Προθεσμιακές τιμές

	SPOT	1 ΜΗΝΑΣ		3 ΜΗΝΕΣ	
ΔΟΛΑΡΙΟ	1,0683	1,0698	1,0699	1,0731	1,0732
ΣΤΕΡΛΙΝΑ	0,8557	0,8562	0,8563	0,8575	0,8576
ΕΛΒΕΤΙΚΟ ΦΡΑΓΚΟ	1,0699	1,0696	1,0697	1,0688	1,0689
ΓΕΝ	119,15	119,21	119,22	119,26	119,27

Ειδικό δελτίο

ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ
ΔΗΝΑΡΙΟ ΙΟΡΔΑΝΙΑΣ	1,0176	0,9216	ΛΙΡΑ ΣΥΡΙΑΣ	-	-
ΦΙΟΡΙΝΙ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ	329,63	298,53	ΛΙΡΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ	3,6970	2,7727
ΔΗΝΑΡΙΟ ΜΠΑΧΡΕΙΝ	0,5424	0,4912	ΝΤΙΡΧΑΜ ΗΝ. ΑΡ. ΕΜΙΡΑΤΩΝ	5,2848	4,7863
ΔΟΛΑΡΙΟ ΝΕΑΣ ΖΗΛΑΝΔΙΑΣ	1,7621	1,5959	ΡΑΝΤ ΝΟΤΙΑΣ ΑΦΡΙΚΗΣ	16,1862	14,6592
ΔΟΛΑΡΙΟ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗΣ	1,8362	1,6630	ΡΙΑΛ ΚΑΤΑΡ	5,2396	4,7453
ΔΟΛΑΡΙΟ ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ	11,1746	10,1204	ΡΙΑΛ ΟΜΑΝ	0,5540	0,5017
ΚΟΡΟΝΑ ΙΣΛΑΝΔΙΑΣ			ΡΙΑΛ ΣΑΟΥΔΙΚΗΣ ΑΡΑΒΙΑΣ	5,3962	4,8872
ΛΙΡΑ ΑΙΓΥΠΤΟΥ	10,0167	9,0717	ΣΕΚΕΛΗ ΣΕΚΑΛΙΜ ΙΣΡΑΗΛ	5,0261	4,5519
ΛΙΡΑ ΓΙΒΡΑΛΤΑΡ	0,87323	0,79085	ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ	264,37	316,08

Ομόλογα

Σταθερού επιτοκίου

ΛΗΞΗ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ 5 ΗΜΕΡΩΝ	ΤΙΜΗ
2023	2,94%	83,21
2028	4,05%	75,44
2033	4,99%	68,84
2037	4,51%	65,98

Παράγωγα

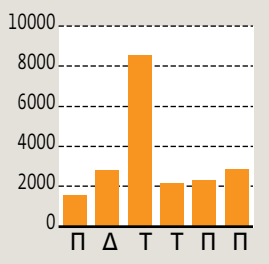

Χρυσός

31/3/17
1.246,50

Αργυρος

31/3/17
18,20

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Χρηματιστήριο Αθηνών:	210 3366.800	Υπηρεσία εξυπηρέτησης επενδυτών:	210 3366.598
Τμήμα εκκαθάρισης αξιών και παραγώγων:	210 3366.579	Τμήμα εξυπηρέτησης εκδοτριών	210 3366.927
Διεύθυνση λειτουργίας, αγοράς και εξυπηρέτησης μελών:	210 3366.488	Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς	210 3377.100
Τμήμα εποπτείας:	210 3366.405		

Ενωση Θεσμικών Επενδυτών Χρηματιστηριακό	210 3628.580
Κέντρο Θεσσαλονίκης Σύνδεσμος Μελών Χρηματιστηρίου (ΣΜΕΧΑ):	2310/567.667
	210 3844.307

Eurobank Equities

ΜΕΤΟΧΕΣ	Τιμή κλεισίματος 31.3.2017 σε ευρώ	Κεφαλαιοποίηση (σε εκατ. ευρώ)	Μεταβολή εβδομάδος	Διακύμανση 52 εβδομάδων σε ευρώ	
				Ανώτατη	Κατώτατη
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ					
AEGEAN AIRLINES	7,4200	529,9	8,01%	9,06	5,84
ALPHA BANK	1,6800	2.582,0	5,66%	2,75	1,32
ALPHA TRUST ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ ΑΕΕΧ	13,8000	5,8	0,22%	15,75	11,57
ANEMOS	1,1600	95,9	0,87%	1,24	0,62
AS COMPANY	0,8270	10,9	3,38%	0,88	0,60
AUDIOVISUAL	0,0800	3,9	-13,98%	0,13	0,04
AUTOHELLAS	14,9100	182,1	2,83%	15,00	10,70
BYTE COMPUTER	0,3050	4,8	0,66%	0,32	0,26
CENERGY HOLDINGS	0,8310	158,0	-2,24%	0,96	0,60
CENTRIC ΠΟΛΥΜΕΣΑ	0,1000	10,1	0,00%	0,15	0,08
COCA COLA HBC AG	24,1400	8.783,5	2,85%	24,17	16,11
CPI	0,1870	1,9	0,00%	0,20	0,11
EUROBANK	0,5750	1.256,9	15,00%	1,17	0,40
GRIVALIA PROPERTIES	8,2000	830,3	-0,12%	8,60	6,51
F.G. EUROPE	0,4880	25,8	0,00%	0,70	0,43
FLEXOPACK	3,8200	44,8	6,11%	3,82	2,10
FOLLI FOLLIE GROUP	17,9500	1.201,7	-1,86%	22,40	15,51
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ	4,4700	229,4	2,52%	4,58	2,70
INFORM ΛΥΚΟΣ Π.	0,6400	13,2	17,86%	0,69	0,36
INTERCONTINENTAL ΑΕΕΑΠ	5,4500	57,2	0,93%	5,80	5,22
J. & P. ΑΒΑΞ	0,4800	37,3	8,84%	0,53	0,24
JUMBO	14,7800	2.011,0	5,35%	15,36	9,75
LAMDA DEVELOPMENT	4,6700	372,3	-0,43%	5,12	3,71
LOGISMOS	0,2400	1,1	-6,98%	0,43	0,22
MARFIN INVESTMENT GROUP	0,1590	149,4	8,16%	0,22	0,10
MEVACO	1,1000	11,6	0,00%	1,10	0,81
MLS ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	4,3000	53,4	4,12%	4,30	3,05
MODA BAGNO - ΒΑΡΒΕΡΗΣ	0,1380	2,6	9,52%	0,22	0,05
NEWSPHONE	0,2300	6,4	5,50%	0,29	0,18
PAPERPACK ΤΣΟΥΚΑΡΙΔΗΣ	1,7100	6,8	6,88%	1,75	0,96
PROFILE	0,5370	6,3	2,09%	0,56	0,40
QUALITY & RELIABILITY	0,1990	5,4	-12,33%	0,47	0,18
QUEST ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ	8,7900	104,8	8,25%	8,80	3,34
REDS	0,5120	29,4	0,39%	0,56	0,28
REVOIL	0,3350	7,5	10,20%	0,56	0,23
SPACE HELLAS	0,9950	6,4	2,79%	1,08	0,59
UNIBIOS	0,7060	2,2	0,86%	0,83	0,27
VIOHALCO	1,8700	484,7	3,31%	1,92	0,98
ΑΙΟΛΙΚΗ ΑΕΕΧ	0,5860	6,6	2,81%	0,70	0,40
ΑΛΟΥΜΥΛ-ΜΥΛΩΝΑΣ	0,3290	7,2	4,44%	0,36	0,10
ΑΤΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ	0,7040	10,8	0,00%	1,09	0,54
ΑΤΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑ	0,0390	91,2	2,63%	0,21	0,03
ΑΦΟΙ Χ.ΚΟΡΔΕΛΛΟΥ	0,2580	5,5	-6,86%	0,37	0,17
ΒΙΟΚΑΡΠΕΤ Α.Ε.	0,2050	4,9	0,00%	0,46	0,20
ΒΙΣ	0,8230	4,1	0,00%	0,99	0,74
ΒΟΓΙΑΤΖΟΓΛΟΥ	0,8910	5,6	-10,00%	1,75	0,70
ΓΑΛΑΞΙΔΙ	0,2450	3,4	-10,26%	0,40	0,16
ΓΕΒ	0,3970	9,6	11,83%	0,41	0,29
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ	2,4600	254,4	6,49%	2,51	1,56
ΔΑΙΟΣ ΠΛΑΣΤΙΚΑ	2,9000	43,5	0,00%	3,00	2,45
ΔΕΗ	2,9300	679,8	11,41%	3,44	2,29
ΔΡΟΜΕΑΣ	0,1400	4,9	8,53%	0,15	0,08
ΕΒΡΟΦΑΡΜΑ	0,2750	3,8	10,44%	0,35	0,12
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	0,2410	2.204,5	13,15%	0,33	0,17
ΕΚΤΕΡ	0,5200	5,9	4,63%	0,56	0,38
ΕΛΑΣΤΡΟΝ	0,9150	16,9	0,55%	0,98	0,34
ΕΛΒΕ	2,2000	7,3	-2,22%	2,25	1,21
ΕΛΓΕΚΑ	0,1340	4,3	-9,46%	0,20	0,10
ΕΛΙΝΟΪΛ	0,7530	17,9	-24,70%	1,36	0,63
ΕΛΛΑΔΟΣ ΤΡΑΠΕΖΑ	11,4300	227,1	-1,38%	13,00	9,00
ΕΛΛΑΚΤΩΡ	1,3000	230,1	15,04%	1,59	1,04
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ	5,1400	1.571,0	1,98%	5,30	3,13
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ	4,6200	302,0	0,22%	5,27	3,65
ΕΛΤΟΝ	1,1600	31,0	8,41%	1,17	0,80
ΕΛΤΡΑΚ	1,5600	21,9	-6,02%	1,81	1,04
ΕΠΙΛΕΚΤΟΣ	0,1670	8,7	9,87%	0,21	0,09
ΕΥΑΘ	3,6600	132,9	2,23%	3,75	2,81
ΕΥΔΑΠ	5,2100	554,9	2,76%	5,70	3,80
ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΠΙΣΤΗ	2,2800	62,7	2,70%	2,40	1,42
ΕΥΡΩΣΥΜΒΟΥΛΟΙ	0,5350	4,6	-2,55%	1,82	0,45
ΙΑΣΩ	0,5110	33,4	4,29%	0,67	0,37
ΙΑΤΡΙΚΟ ΑΘΗΝΩΝ	0,8010	69,5	0,13%	0,84	0,54
ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ	0,9200	26,3	1,32%	1,06	0,73
ΙΛΥΔΑ	0,2000	1,8	0,00%	0,50	0,18
ΙΝΤΕΑΛ ΟΜΙΛΟΣ	0,8000	6,6	1,27%	0,96	0,60
ΙΝΤΕΡΤΕΚ	0,2280	2,6	-28,75%	0,38	0,13
ΙΝΤΡΑΚΟΜ	0,4050	53,9	7,43%	0,42	0,26
ΙΝΤΡΑΚΟΜ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	0,6650	15,4	5,56%	0,72	0,30
ΙΝΤΡΑΛΟΤ	1,2200	193,9	7,02%	1,39	0,82
ΚΑΝΑΚΗΣ	2,4000	18,0	-2,83%	2,84	1,69
ΚΑΡΑΜΟΛΕΓΚΟΣ	1,9000	18,5	0,00%	2,14	0,86
ΚΑΡΑΤΖΗΣ	5,1900	76,2	1,57%	5,40	3,40
ΚΕΚΡΟΨ	0,3490	4,6	-2,24%	0,40	0,18
ΚΛΟΥΚΙΝΑΣ - ΛΑΠΠΑΣ	0,4750	19,1	-2,26%	0,51	0,23
ΚΛΩΣΤ. ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ	0,2000	2,3	0,00%	0,26	0,09
ΚΟΡΡΕΣ	3,7000	50,3	0,00%	3,88	2,79
ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ	0,4340	12,8	5,85%	0,61	0,31
ΚΡΙ ΚΡΙ	1,9600	64,8	1,55%	1,99	1,50
ΚΤΗΜΑ ΛΑΖΑΡΙΔΗ	0,3310	5,2	19,06%	0,53	0,17
ΚΥΛ. ΛΟΥΛΗ	2,0500	35,1	9,63%	2,08	1,30
ΚΥΛ. ΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ	0,5730	2,4	0,00%	0,77	0,36
ΚΥΡΙΑΚΟΥΛΗΣ	0,4460	3,4	-9,90%	0,72	0,39
ΛΑΜΨΑ	16,8900	360,8	1,32%	18,00	15,56
ΛΑΝΑΚΑΜ	0,5510	3,6	0,00%	0,60	0,50
ΛΕΒΕΝΤΕΡΗΣ	0,1980	2,1	0,00%	0,39	0,12
ΛΕΒΕΝΤΕΡΗΣ (Π)	0,1880	2,1	-6,93%	1,24	0,15
ΜΑΘΙΟΣ ΠΥΡΙΜΑΧΑ	0,2000	2,0	-1,96%	0,36	0,15
ΜΕΤΚΑ	7,1100	369,4	0,42%	7,93	5,85
ΜΙΝΕΡΒΑ	0,3810	2,4	0,00%	0,46	0,03
ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ	0,5230	6,1	36,20%	0,57	0,23
ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ	16,0000	1.772,5	4,99%	16,44	9,10
ΜΟΥΖΑΚΗΣ	0,1390	4,5	2,96%	0,18	0,10
ΜΠΗΤΡΟΣ HOLD.	0,1510	2,4	-5,03%	0,22	0,13
ΜΥΛΟΙ ΚΕΠΕΝΟΥ	1,7900	12,0	9,82%	2,21	0,88
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ	7,1000	830,1	0,00%	7,25	3,17
ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ	0,0400	1,0	0,00%	0,10	0,04
ΝΗΡΕΥΣ	0,2020	58,9	1,00%	0,30	0,13
ΝΤΡΟΥΚΦΑΡΜΠΕΝ	0,5750	2,2	0,00%	0,73	0,36
ΞΥΛΕΜΠΟΡΙΑ	0,0660	2,5	0,00%	0,07	0,06
ΞΥΛΕΜΠΟΡΙΑ (Π)	0,0600	2,5	0,00%	0,15	0,06
ΟΛΘ	19,8000	199,6	-0,70%	23,20	17,10
ΟΛΠ	12,9000	322,5	1,42%	14,16	10,91
ΟΠΑΠ	8,7400	2.788,1	2,22%	9,00	5,75
ΟΤΕ	8,8000	4.313,3	1,73%	9,71	7,25
ΠΑΙΡΗΣ	0,1460	0,7	-3,31%	0,22	0,11
ΠΑΠΟΥΤΣΑΝΗΣ	0,1600	8,1	0,63%	0,22	0,08
ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΤΡΑΠΕΖΑ	0,1700	1.484,6	13,33%	0,31	0,12
ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ	4,4600	31,5	2,29%	4,50	3,56
ΠΛΑΙΣΙΟ COMPUTERS	3,6800	81,3	1,38%	4,75	3,30
ΠΛΑΣΤ. ΚΡΗΤΗΣ	5,3300	218,9	4,51%	5,35	3,27
ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΘΡΑΚΗΣ	2,5700	112,4	3,21%	2,69	1,28
ΣΑΡΑΝΤΗΣ ΓΡ.	11,5700	402,4	3,77%	11,57	7,70
ΣΕΛΟΝΤΑ	0,1500	36,8	2,04%	0,27	0,10
ΣΠΥΡΟΥ	0,6300	17,9	0,00%	0,63	0,57
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΒΕΤΕ	2,8700	313,7	4,74%	3,00	2,19
ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ	1,5000	61,0	-1,32%	1,59	0,53
TITAN	23,9000	1.980,3	4,00%	24,30	17,32
TITAN (ΠΟ)	18,3000	1.980,3	5,17%	18,50	10,00
ΥΓΕΙΑ	0,2450	74,9	10,86%	0,27	0,12
ΦΙΕΡΑΤΕΞ	0,0750	0,8	0,00%	0,21	0,05
ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΝΑΚΑΣ	0,8100	5,1	-0,37%	0,99	0,60
ΧΑΪΔΕΜΕΝΟΣ	0,3100	2,6	3,68%	0,94	0,21
ΧΑΛΚΟΡ	0,5400	54,7	1,12%	0,59	0,20
ΣΕ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗ					
AXON ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ	0,0630	1,3	8,62%	0,06	0,01
EUROBROKERS	0,0070	0,0	0,00%	0,01	0,01
EUROMEDICA	0,0100	0,2	0,00%	0,01	0,01
FORTHNET	0,2060	22,7	-14,17%	0,78	0,20
FRIGOGLASS	0,1040	5,3	4,00%	0,63	0,08
LAVIPHARM	0,0870	4,4	3,57%	0,13	0,05
MEDICON ΕΛΛΑΣ	0,4130	1,8	-16,06%	0,79	0,27
PASAL DEVELOPMENT	0,1080	1,6	36,71%	0,30	0,06
Γ.Ε. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	0,0200	1,5	42,86%	0,04	0,01
YALCO	0,0270	0,4	-18,18%	0,11	0,03
ΑΕΓΕΚ	0,0430	1,4	-10,42%	0,06	0,03
ΑΚΡΙΤΑΣ	0,1650	2,1	15,38%	0,18	0,11
ΑΛΦΑ ΓΚΡΙΣΙΝ	0,0140	0,2	-17,65%	0,04	0,01
ΑΝΕΚ	0,0580	11,0	-3,33%	0,10	0,05
ΑΝΕΚ (ΠΟ, '96)	0,0560	11,0	1,82%	0,15	0,06
ΒΑΡΑΓΚΗΣ	0,2200	1,0	0,00%	0,25	0,22
ΒΑΡΒΑΡΕΣΟΣ	0,1200	2,0	-17,81%	0,17	0,02
ΒΙΟΤΕΡ	0,1170	2,1	105,26%	0,13	0,04
ΔΟΜΙΚΗ ΚΡΗΤΗΣ	0,1860	3,0	0,00%	0,29	0,15
ΔΟΥΡΟΣ	0,2880	1,1	0,00%	0,49	0,12
ΕΛΒΙΕΜΕΚ	4,7000	33,3	0,00%	4,70	2,90
ΚΡΕ.ΚΑ Α.Ε.	0,0900	0,6	-18,18%	0,19	0,06
ΛΙΒΑΝΗ	0,0060	0,0	0,00%	0,13	0,01
ΜΠΟΥΤΑΡΗΣ	0,0460	1,3	15,00%	0,13	0,02
ΜΠΟΥΤΑΡΗΣ (ΠΑ)	0,0660	1,3	0,00%	0,07	0,03
ΝΙΚΑΣ	0,9600	1,9	0,00%	1,32	0,80
ΝΤΙΟΝΙΚ	0,5000	0,7	0,40%	0,60	0,29
ΠΗΓΑΣΟΣ	0,0510	1,0	-19,05%	0,14	0,02
ΣΑΤΟ	0,0440	2,9	-8,33%	0,12	0,01
ΣΙΔΜΑ	0,2470	2,5	19,90%	0,38	0,15
ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ	0,4750	3,8	-35,90%	1,04	0,16
ΤΖΙΡΑΚΙΑΝ ΠΡΟΦΙΛ	0,0210	0,0	0,00%	0,14	0,02
ΧΑΤΖΗΚΡΑΝΙΩΤΗ	0,1510	0,6	4,14%	0,16	0,03
ΧΑΜΗΛΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ					
ALPHA ΑΣΤ. ΑΚΙΝΗΤΑ	6,3700	89,2	29,47%	7,30	4,11
ATTICA ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ	0,8360	160,2	3,85%	1,40	0,61
FHL ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ	4,5000	110,1	0,00%	4,53	2,22
KLEEMAN HELLAS	2,0200	47,8	0,00%	2,05	1,45
ΕΘΝΙΚΗ ΠΑΝΓΑΙΑ Α.Ε.Ε.Α.Π.	4,0700	1.039,9	0,00%	4,49	2,96
TRASTOR ΑΕΕΑΠ	0,8660	69,9	2,00%	1,15	0,66
ΑΘΗΝΑ	0,6500	8,8	-17,72%	1,30	0,20
ΑΣΤΗΡ ΠΑΛΑΣ	5,4800	350,2	0,00%	5,48	2,93
ΓΕΚΕ - PRESIDENT	4,1600	35,0	1,71%	5,60	2,94
ΙΟΝΙΚΗ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ	9,5700	128,3	0,00%	12,00	7,45
ΚΑΡΕΛΙΑΣ	264,7000	730,6	-0,34%	289,00	227,20
ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ	2,4000	256,8	0,00%	2,55	2,07
NEXANS HELLAS	0,9330	21,5	-6,70%	1,58	0,81
ΠΕΡΣΕΥΣ	0,2000	3,4	0,00%	0,52	0,20
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ					
ALPHA TRUST ΑΕΠΕΥ	15,9500	12,3	10,00%	22,80	14,49
BIOMEDICAL & ROBOTICS TECH.				1,80	1,80
DIVERSA COMMERCIAL	2,2900	4,0	0,00%	2,29	2,29
DOPPLER	0,9500	10,1	0,00%	1,05	0,95
ENTERSOFT	1,2300	5,5	0,00%	1,38	1,00
ENVITEC	2,1000	10,4	0,00%	3,62	1,95
EPSILON NET	0,6300	3,5	0,00%	0,63	0,43
EUROXX	2,0600	20,2	0,00%	2,27	1,87
FOODLINK	1,0000	11,6	0,00%	1,00	0,50
MEDITERRA	0,5500	4,0	0,00%	0,55	0,50
OPTRONICS	1,7700	5,9	0,00%	1,77	1,77
PERFORMANCE TECHNOLOGIES	2,2700	8,9	0,00%	2,27	2,27
VIDAVO	3,9500	3,4	0,00%	3,95	3,95
ΚΡΗΤΩΝ ΑΡΤΟΣ	0,3400	1,8	1,49%	0,69	0,32
ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΙΜΑ ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ					
ALPHA ETF FTSE ATHEX Large Cap	17,7990	11,0	5,38%	18,47	13,45
NBGAM ETF ATHEX GENERAL	7,7200	2,3	5,03%	7,83	5,30
NBGAM ETF GREECE & TURKEY 30	5,6000	2,2	0,18%	6,27	4,89
ΠΡΟΣ ΔΙΑΓΡΑΦΗ					
COMPUCON	0,0060	0,0	0,00%	0,01	0,01
ΜΑΡΑΚ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ	0,2980	2,9	0,00%		
ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ	0,0460	1,1	0,00%	0,09	0,02
ΤΡΙΑ ΑΛΦΑ	2,5900	2,0	0,00%		
ΤΡΙΑ ΑΛΦΑ (ΠΟ)	1,6300	0,4	0,00%	1,63	1,63
WARRANTS					
ALPHA BANK	0,0020			0,00	0,00
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	0,0060			0,03	0,00
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	0,0010			0,00	0,00

γνώμες

ΥΠΟ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗ

Ευκλείδη, χάσαμε...

Ο **Ευκλείδης Τσακαλώτος** (σκίτσο) έχει χάσει κάνα δυο φορές την ψυχραιμία του, ενδεχομένως και το χιούμορ του, όταν βρίσκεται απέναντι σε συντρόφους. Συνέβη μια φορά στη Βουλή όταν ο Πρόεδρός της **Νίκος Βούτσης** δεν του έδωσε τον λόγο επί «προσωπικού», ενώ ήταν φανερά εκνευρισμένος όταν ενημέρωνε τους βουλευτές της οικονομικής επιτροπής του ΣΥΡΙΖΑ προ δεκαημέρου για τη συμφωνία που «είχε κλείσει» με τους δανειστές. ➲ Και τώρα, που, παρά τις υποχωρήσεις του για τις περικοπές συντάξεων, τη μείωση του αφορολογήτου, συμφωνία δεν υπάρχει. Δικαίως λοιπόν κάποιοι στο Μέγαρο Μαξίμου λένε «Ευκλείδη, χάσαμε...», όσο κι αν το περιβάλλον του υπουργού προσπαθεί να πείσει ότι δεν υπάρχει σύγκρουση, ούτε καν τριβές για τους χειρισμούς του στη διαπραγμάτευση.

Η ασυλία

Η ποινική ασυλία των τραπεζιτών στις αναδιαρθρώσεις των δανείων είναι από τα πλέον hot θέματα, που θα τεθεί μετ' επιτάσεως και στον πρωθυπουργό κ. **Αλέξη Τσίπρα**. Μάλιστα εξαρτούν τη ρύθμιση των «κόκκινων» δανείων από τη νομοθέτηση της ασυλίας των τραπεζιτών. Και έχει τεθεί φυσικά και από τους δανειστές. Είναι αλήθεια πως κάποιοι στην κυβέρνηση δεν τρελαίνονται με την ιδέα ότι οι τραπεζίτες θα βρεθούν στο απυρόβλητο. ➲ Ορισμένοι μάλιστα λένε πως «όταν απολαμβάνουν τόσο υψηλές αμοιβές να αναλαμβάνουν και το ρίσκο της θέσης τους». Φαίνεται όμως πως όλα αυτά σε λίγο θα αποτελούν παρελθόν. Διότι ανάγκα και θεοί πείθονται... ➲ Σύμφωνα λοιπόν με έγκυρες πληροφορίες η νομοθέτηση θα γίνει, και μάλιστα οσονούπω, εφόσον βεβαίως ολοκληρωθεί το θρίλερ της αξιολόγησης. Η τροπολογία, η οποία είναι έτοιμη, δεν έχει ενσωματωθεί στο νομοσχέδιο για τον εξωδικαστικό συμβιβασμό που κατέθεσε στη Βουλή ο υπουργός Οικονομίας κ. **Δημήτρης Παπαδημητρίου**, αλλά θα συμπεριληφθεί σε νομοσχέδιο του υπουργείου Δικαιοσύνης που θα κατατεθεί σύντομα στη Βουλή.

Χάνουν την άδεια

Περίπου 4.000 πράκτορες, το 90% του συνόλου, υπέγραψε τη νέα πενταετή σύμβαση με τον ΟΠΑΠ. Βασική αλλαγή ήταν ο τρόπος αμοιβής τους αφού από 8% προμήθεια επί του τζίρου, τώρα οι πράκτορες θα αμείβονται με 39% επί των μεικτών κερδών. ➲ Θα αμείβονται δηλαδή λιγότερο, αλλά το δέχθηκαν καθώς η φορολογία στα παιχνίδια του ΟΠΑΠ, που άλλαξε το 2013, στερεί από τον οργανισμό περί τα 400 εκατ. ευρώ τον χρόνο. ➲ Το θέμα είναι τι θα γίνει με τους 400 περίπου πράκτορες που δεν υπέγραψαν. Οπως πληροφορείται η στήλη, θα συνεχίσουν για ακόμη έναν χρόνο να συνεργάζονται με τον ΟΠΑΠ και μετά θα αποτελέσουν ξένο σώμα, αφού ο οργανισμός έχει ήδη καταγγείλει τις συμβάσεις τους. Δεδομένου όμως ότι ο ΟΠΑΠ έχει το αποκλειστικό δικαίωμα έως το 2030 για τα επίγεια τυχερά παιχνίδια, η άδεια πρακτόρευσης που έχουν δεν θα έχει αντίκρισμα. Στην πλειοψηφία τους πρόκειται για μικρά πρακτορεία που δεν έχουν τη δυνατότητα εγκατάστασης VLTs.

Happy... τον Αύγουστο

Ραντεβού με τους αναλυτές τον ερχόμενο Αύγουστο έκλεισε ο **Ευάγγελος Μυτιληναίος,** όταν θα ανακοινώσει τα αποτελέσματα πρώτου εξαμήνου του νέου εταιρικού σχήματος που θα προκύψει από την απορρόφηση των εταιρειών ΜΕΤΚΑ, Αλουμίνιον της Ελλάδος και Protergia από τη holding εταιρεία. Ο ίδιος προεξοφλεί πως τα νούμερα που θα προκύψουν θα κάνουν «τους επενδυτές χαρούμενους». Ο ισχυρός άντρας του ομίλου επανέλαβε την πρόβλεψη ότι το νέο σχήμα το 2017 θα εμφανίσει πωλήσεις 1,5 δισ. ευρώ, ebitda 300 εκατ. ευρώ και καθαρά κέρδη 200 εκατ. ευρώ.

«Από Κρίση σε Κρίση»

Το βιβλίο του **Αθανάσιου Λυκογιάννη** «Από Κρίση σε Κρίση», που κυκλοφόρησε από τις Εκδόσεις Ι. ΣΙΔΕΡΗΣ, σκιαγραφεί τα αίτια της ελληνικής κρίσης χρέους στην οποία διολίσθησε η χώρα από το 2008 και συνεχίζεται μέχρι σήμερα. ➲ Το πόνημα των 135 σελίδων του στελέχους της Τράπεζας της Ελλάδος ασχολείται κατά κύριο λόγο με την κατανόηση του τι ακριβώς συνέβη και τις συνθήκες υπό τις οποίες η Ελλάδα έφθασε στα πρόθυρα μιας νέας άτακτης χρεοκοπίας το 2009-10· με αυτά που καθόρισαν τις ελληνικές εξελίξεις και εν πολλοίς επηρέασαν τη στρεβλή δυναμική του συστήματος. ➲ Επιχειρεί να απαντήσει στο κρίσιμο ερώτημα αν η γενεσιουργός αιτία των δεινών της σύγχρονης Ελλάδας ανήκει αποκλειστικά στον ξένο παράγοντα ή έχει ενδογενή χαρακτηριστικά. ➲ Ο συγγραφέας αφηγείται στην ουσία την πορεία της χώρας από την Ανεξαρτησία μέχρι σήμερα.

Β

Η ποινική ασυλία των τραπεζιτών στις αναδιαρθρώσεις των δανείων είναι από τα πλέον hot θέματα, που θα τεθεί μετ' επιτάσεως και στον Πρωθυπουργό

ΑΙΧΜΕΣ

Ζώης Τσώλης
ztsolis@tovima.gr

Η... καταιγίδα που έρχεται

Είτε μας αρέσει είτε δεν μας αρέσει, αυτός είναι ο Γιάννης Στουρνάρας. Εχει τη δική του προσέγγιση για την οικονομία, συντηρητική και νεοφιλελεύθερη για τους κυβερνώντες, υπεραισιόδοξη για τους ξένους, αλλά δεν παύει να είναι διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος.

Αρα ο ρόλος του είναι να συμβουλεύει την κυβέρνηση, να κρούει τον κώδωνα του κινδύνου για την οικονομία, αλλά και για την κοινωνία που υποφέρει από τη λιτότητα και την ανεργία.

Και αυτό είπε σε όλους τους τόνους για όσο διάστημα σέρνεται η αξιολόγηση.

Για όσους τον γνωρίζουν το πιο ανησυχητικό δεν είναι ο «συναγερμός» που σήμανε για την αναγκαιότητα της συμφωνίας με τους δανειστές, προκειμένου να μην μπει η χώρα σε έναν καταστροφικό εκλογικό κύκλο, αλλά αυτά που είπε ευθέως κατηγορώντας όλες τις μνημονιακές κυβερνήσεις μιλώντας στο συνέδριο του «Economist» για το ασφαλιστικό σύστημα.

Είπε λοιπόν:

«Οι ασφαλιστικές μεταρρυθμίσεις του 2010 και του 2012 αναμενόταν να οδηγήσουν σε σημαντική μείωση των συνταξιοδοτικών δαπανών για την περίοδο 2010-2060 από 12,5% του ΑΕΠ σε μόλις 1,3% του ΑΕΠ.

Ωστόσο, κρίνοντας εκ του αποτελέσματος, αυτές οι μεταρρυθμίσεις δεν εφαρμόστηκαν πιστά, όπως είχε σχεδιαστεί, ούτε ο ενιαίος τύπος υπολογισμού για τις κύριες συντάξεις, ούτε ο κανόνας μηδενικού ελλείμματος των επικουρικών ταμείων, ούτε διορθώθηκαν με τις ασφαλιστικές μεταρρυθμίσεις του 2015 και του 2016».

Με άλλα λόγια, είπε ότι χρειάζεται ένα νέο Ασφαλιστικό καθώς ούτε με τις θυσίες που έγιναν την τελευταία επταετία το σύστημα αντέχει, αλλά απαιτεί και θα απαιτεί κάθε χρόνο κρατική χρηματοδότηση, σχεδόν διπλάσια από τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Μάλιστα, σημείωσε ότι σύμφωνα με τη Eurostat οι συνολικές μεταβιβάσεις προς τα ταμεία κοινωνικής ασφάλισης από τη γενική κυβέρνηση στη χώρα μας ανήλθαν σε 7,1% του ΑΕΠ το 2015 (έναντι 3,3% του ΑΕΠ κατά μέσο όρο στη ζώνη του ευρώ).

Ολοι λοιπόν αντιλαμβανόμαστε τι έρχεται...

ΑΙΧΜΕΣ

Βασίλης Κώτσης

Χειρότερα δεν γίνεται

Το καλοκαίρι του 2013 η τότε κυβέρνηση αποκάλυψε το σχέδιο διάσπασης της ΔΕΗ ώστε να προσαρμοσθεί η Ελλάδα στην κοινοτική οδηγία περιορισμού του μεριδίου αγοράς της εταιρείας. Το σχέδιο προέβλεπε τη δημιουργία και πώληση της «μικρής» ΔΕΗ στην οποία θα δίνονταν το 30% του παραγωγικού δυναμικού της εταιρείας, το 30% του προσωπικού και το 30% των πελατών. Επίσης προέβλεπε την πώληση του 66% του ΑΔΜΗΕ, με διατήρηση του 34% από τη ΔΕΗ.

Οι αντιδράσεις των συνδικαλιστών ήταν έντονες και με την έλευση του ΣΥΡΙΖΑ το σχέδιο ακυρώθηκε. Η ΔΕΗ εκτιμάται ότι απώλεσε τότε 1,5 δισ. ευρώ από την ακύρωση πώλησης της «μικρής» ΔΕΗ και τη μεταβίβαση του ΑΔΜΗΕ.

Αντί της «μικρής» ΔΕΗ, με την υπογραφή του τρίτου Μνημονίου, η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ συμφώνησε με τους δανειστές να περιορισθεί έως το 2020 το μερίδιο της ΔΕΗ από 95% σε 50% με τη μέθοδο των δημοπρασιών.

Να βγάζει δηλαδή σε τιμές κόστους η ΔΕΗ ενέργεια προς πώληση σε ιδιώτες. Ουσιαστικά η κυβέρνηση συμφώνησε να μείνει «μισή» η ΔΕΗ χωρίς κανένα οικονομικό όφελος για την εταιρεία και με τις ίδιες θέσεις εργασίας!

Και αυτό για να ικανοποιηθούν οι συνδικαλιστές που δεν ήθελαν πώληση μονάδων σε ιδιώτες και ένας σκληρός πυρήνας βουλευτών του ΣΥΡΙΖΑ. Κάτι που όμως τελικά δεν θα αποφευχθεί καθώς για να κλείσει η δεύτερη αξιολόγηση έχει συμφωνηθεί να πωληθεί το 40% των λιγνιτικών μονάδων.

Τα ίδια και χειρότερα έγιναν με τον ΑΔΜΗΕ. Μέσω ενός πολύπλοκου σχεδίου που επινόησε ο πρώην υπουργός Ενέργειας κ. Π. Σκουρλέτης η ΔΕΗ απώλεσε το 100% της θυγατρικής της, λαμβάνοντας αντάλλαγμα μόνο για το 49%.

Η ΔΕΗ όμως έμεινε γυμνή από ρευστότητα αφού ο ΑΔΜΗΕ της απέδιδε ετήσια κέρδη EBITDA 180 εκατ. ευρώ. Το αφήγημα και σε αυτήν την περίπτωση ήταν ότι τα δίκτυα θα έμεναν υπό δημόσιο έλεγχο.

Το αποτέλεσμα όμως των παραπάνω πρωτοβουλιών είναι ότι η εταιρεία στην πιο δύσκολη για αυτήν συγκυρία – έχει φέσια από πελάτες 2,6 δισ. – θα δει τα κέρδη της EBITDA από 1 δισ. σήμερα να περιορίζονται σταδιακά κάτω από τα 600 εκατ. ευρώ. Ετσι, θα καταστεί δυσβάστακτη η εξυπηρέτηση του χρέους των 4 δισ. αφού σε ετήσια βάση η εταιρεία καταβάλλει μόνο για τόκους 240 εκατ. ευρώ.

Δεν είναι τυχαία η αντιμετώπιση που έχει σήμερα η ΔΕΗ από τις τράπεζες. Για να τη δανείσουν 200 εκατ. ώστε να αποπληρώσει λήξη ομολόγου ζητούν εκχώρηση συμβάσεων από πελάτες ύψους 200 εκατ. ευρώ!

ΤΟ ΒΗΜΑ
πολιτισμός
www.tovima.gr/culture/
ΠΡΟΣΩΠΑ | ΘΕΑΤΡΟ | ΣΙΝΕΜΑ | ΤΕΧΝΗ | MEDIA

ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

Το μέλλον της εποχής του Σιάθη Λιβαθινού

ΣΕΛ. **3**

ΜΑΡΙΑ ΧΑΣΑΠΗ

Χορεύοντας για το «Staged» στη Στέγη

ΣΕΛ. **4**

ΜΑΡΙΑ ΛΑΣΝΙΓΚ

Η Αυστριακή που «φώτισε» την αρχαιότητα

ΣΕΛ. **8**

Μαριόν Κοτιγιάρ

Από τις πιο δραστήριες ηθοποιούς της Γαλλίας, με έντονη παρουσία στον ευρωπαϊκό αλλά και στον αμερικανικό κινηματογράφο, **μίλησε αποκλειστικά στο «Βήμα»** για την ταινία της **«Ακριβώς το τέλος του κόσμου»**

ΣΕΛ. **9**

ΤΟ ΒΗΜΑ πολιτισμός

Παραστάσεις

http://www.tovima.gr/culture/

«Το θέατρο στο μικρόφωνο»

ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΕΛΤΣΟΣ

Το ευτύχημα με αυτά τα κείμενα που γράφω για το θέατρο είναι ότι η μη αναγώγιμη διάσταση του ίδιου του θεάτρου δεν επιτρέπει να εγγράφονται ως κριτικές σε κανένα κατάστιχο, αν και γράφονται για το θέατρο. Ωστόσο, δεν αποκλείεται να δίνουν την εντύπωση στον αναγνώστη τους πως τον αφορούν εξίσου με το ίδιο το θέατρο.

Είδα στο Θέατρο Τέχνης (Υπόγειο) τη *Λέσχη* του *Στρατή Τσίρκα* και δεν μπορώ παρά να συγκρατώ την εξής σημείωση από τα *Ημερολόγιά* του: «Νομίζω πως ένας καλός άνθρωπος με πολιτική δράση, ένας αγωνιστής, πρέπει να έχει υπ' όψιν του και τον πολύπλοκο τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζει ο λογοτέχνης τη ζωή και τη δράση».

Δεν ξέρω αν ο Τσίρκας απαντούσε έμμεσα στον *Μάρκο Αυγέρη*. Γνωρίζω όμως πως, λογοτεχνικά τουλάχιστον, η *Λέσχη* δεν με συγκινεί πια. Πέρασε η εποχή που η «συντροφικότητα» προσέδιδε στο μυθιστόρημα του Τσίρκα τη «δόξα» της «εποχής». Τώρα, η απαίτηση της μοναξιάς επιβάλλει στην ανάγνωσή του μια απόσταση και από τον συγγραφέα και από την «εποχή». Και η απόσταση συμβάλλει στο να διαβάζει κανείς, περισσότερο από το μυθιστόρημα, τα «κλειδιά» του.

Διότι πώς γράφεται σήμερα ένα μυθιστόρημα, 57 χρόνια από τότε που γράφτηκε η *Λέσχη*; Πόσο ρεαλιστικά μπορεί να αποδοθεί; Πόσο «πολιτικοποιημένο» του επιτρέπεται να είναι μετά τη *Ζήλια* (1957) του Alain Robbe-Grillet; (Για να μην αναφερθώ στη λογοτεχνία του Σκαρίμπα που ευτύχησε στο θέατρο από τον **Αρη Μπινιάρη**.)

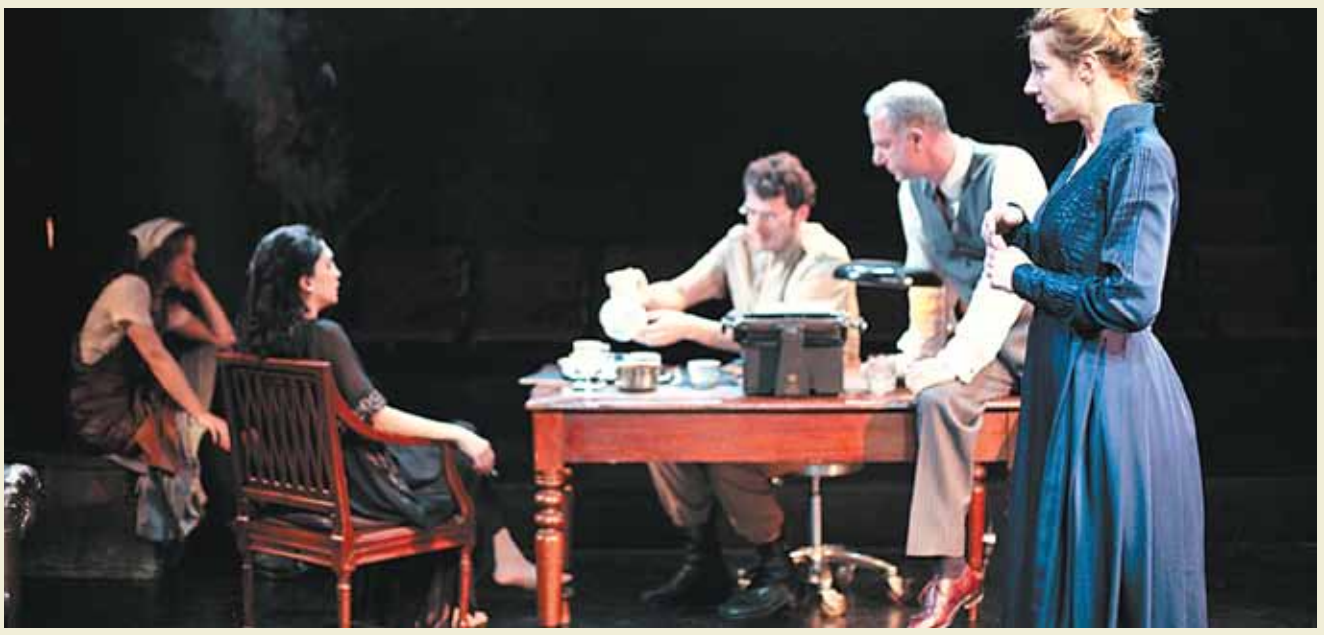

Σκηνή από την παράσταση της Λέσχης

Το πρόβλημα είναι: πώς ανεβάζεται ένα μυθιστόρημα και πώς μπορεί να αποφύγει κανείς τον εγγενή νατουραλισμό, όπως στην περίπτωση του Τσίρκα, που, παρά τη λυρική του απροσδιοριστία, στόχος του παραμένει, κατά τη γνώμη μου, η ρεαλιστική αληθοφάνεια, υπ' όψιν βεβαίως της αλήθειας της Ιστορίας, ως μοναδικού του κριτή;

Οπότε, τι σημαίνει για το θέατρο και τη θεωρία του σύγχρονου δράματος ένα τέτοιο διάβημα που αυξάνει μάλλον τον φθίνοντα φετιχισμό του (αριστερού) εμπορεύματος και βυθίζει τον θεατή στον ύπνο της ωραίας κοιμωμένης του δάσους;

Οι φιλόδοξες αυτές παραγωγές του Εθνικού Θεάτρου σε συνεργασία με το Θέατρο Τέχνης έχουν άραγε άλλη σημασία εκτός του ότι στην πρεμιέρα της *Λέσχης* παρέστη ο αριστερός Πρόεδρος της Βουλής **Νίκος Βούτσης**; Και γιατί ο Βούτσης παρευρέθηκε; Από αυτό και μόνο το ερώτημα – αν απαντηθεί – φαίνεται η σημασία του όλου διαβήματος, που, κατά τη γνώμη μου, είναι καθαρά ιδεολογική.

Τρεις περίπου ώρες Τσίρκας, από την **Εφη Θεοδώρου** που έκανε και αυτή την «εργασία πένθους» της απέναντι στην Ιστορία, δεν μου δίνουν, ομολογώ, τη συγκίνηση του ποιήματος εκείνου του Σεφέρη που επηρέασε τον Τσίρκα: «Ο Στρατής Θαλασσινός στη Νεκρή Θάλασσα» (1942).

Και φοβούμαι ότι η Θεοδώρου σκηνοθέτησε τον Τσίρκα «πολιτικά ορθά», συνδέοντας, όπως στις προηγούμενες παραστάσεις της, μυθιστόρημα και θέατρο. Ομως, αυτό που μας δείχνει πάντοτε το θέατρο του μυθιστορήματος δεν έχει σχέση ούτε με το θέατρο ούτε με το μυθιστόρημα. Η Θεοδώρου χωρίς την έγερση του κοινού και παρά τη διεγερσιμότητα των καλών ηθοποιών, μας υπέβαλε να ακούμε αυτό που βλέπουμε όπως έκανε στο ραδιόφωνο ο *Αχιλλέας Μαμάκης*. Το αποτέλεσμα; Επέστρεψα νοσταλγικά στο καλό ραδιόφωνο μεταξύ μετάδοσης της φωνής της *Κατίνας Παξινού* και των διαγγελμάτων του βασιλιά *Παύλου*.

Η σκηνή, όμως, που τίποτα δεν ζητά από την Ιστορία, όταν περιοριστεί στη μέγιστη των γενικεύσεων (την ιδεολογία), τότε αφορά μόνον τον Βούτση, τον Τσίπρα ή τον Μητσοτάκη στην πλατεία, εφόσον στο προσκήνιο θα παραμένει ες αεί ο Λαζόπουλος.

Οπότε η σύσταση του Στάθη Λιβαθινού προς τους πολιτικούς («να έρχονται, να μας βλέπουν, να μας ακούνε και να μας λογαριάζουν») έχει νόημα;

Χωρίς τον Ζαμπέτα...

ΜΥΡΤΩ ΛΟΒΕΡΔΟΥ
myrto@dolnet.gr

στη μπούκα

Μια παράσταση για τη ζωή του *Γιώργου Ζαμπέτα* θα ανέβει του χρόνου στο θέατρο Αλίκη. Γεμάτη αναμνήσεις, περιστατικά, μουσικές και τραγούδια, μια παράσταση σε τρίτο πρόσωπο.

■■■

Ενας από τους πιο αγνούς και αγαπητούς έλληνες καλλιτέχνες, που άφησε εποχή με τους στίχους, τις ατάκες, τις σκέψεις και τις μαγκιές του, θα «πρωταγωνιστήσει» στην παραγωγή σε σκηνοθεσία **Πέτρου Ζούλια**.

■■■

Με μια διαφορά: η παράσταση θα είναι για τον Ζαμπέτα αλλά χωρίς τον Ζαμπέτα. Πρωτότυπο; Δεν ξέρω. Σαν να δηλώνει αμηχανία, ή και αδυναμία. Αλλά και πάλι ποιος θα μπορούσε να τον υποδυθεί;

■■■

Αλλο πράγμα το αφιέρωμα στα τραγούδια του που είχε κάνει με επιτυχία το 2010 ο **Γιάννης Μπέζος**.

■■■

«Ψέμα στο ψέμα»: Δέκα χρόνια μετά, ο **Πέτρος Φιλιππίδης** επιστρέφει στην κωμωδία, και μάλιστα μια κωμωδία, την επιτυχία της οποίας γεύτηκε επί τρία χρόνια (από το 2004-2005 ως το 2006-2007).

■■■

Με τον ίδιο παρτενέρ, τον **Παύλο Χαϊκάλη**, οι δυο τους, μαζί με τον θίασο, θα ντυθούν και πάλι αστυνομικοί στη σκηνή του Μουσούρη.

Οπως η ζωή, έτσι και το θεάτρο κύκλους κάνει. Τελευταία θεατρική εβδομάδα, μιας που την Κυριακή των Βαΐων κατεβάζουν αυλαία πολλά θέατρα. Ορισμένες παραστάσεις, όμως, αξίζει να μην τις χάσετε:

■■■

«Ο Αύγουστος» στο Χορν, μια εξαιρετική πρόταση θεάτρου συνόλου. Ο «Θεός της σφαγής» στο Αθηνών, για την απόλαυση του κουαρτέτου των ταλαντούχων ηθοποιών.

Το «Λαμπεντούζα» στο Θέατρο του Νέου Κόσμου, για την ευαισθησία του και τον **Αργύρη Ξάφη**. Το «Για μια ανάσα...» για την ιδιαιτερότητα της ιστορίας του, μαζί με τις ερμηνείας, στο Διάνα. Την «Πλατεία Ηρώων», για τη μοναδική **Καρυοφυλλιά Καραμπέτη** (φωτογραφία), στο Θέατρο Οδού Κυκλάδων και τον «Αγριο Σπόρο» στο Επί Κολωνώ.

■■■

Με τα πάνω και τα κάτω της, αυτή η θεατρική χρονιά φθάνει στο τέλος της. Εφερε όμως για πολλούς πολλές επιτυχίες, γιατί ήδη έχουν δρομολογηθεί επαναλήψεις.

■■■

Εφθασε και η ώρα του Ελληνικού Φεστιβάλ: την Τρίτη ο καλλιτεχνικός διευθυντής Βαγγέλης Θεοδωρόπουλος ανακοινώνει το πρόγραμμα για την Επίδαυρο και τη Μικρή Επίδαυρο, για το Ηρώδειο και τις αθηναϊκές παραστάσεις, τις συνεργασίες και το Λύκειο.

Ο Λιβαθινός «χτίζει» το Εθνικό του

Το όραμα, το στοίχημα και το σχέδιο για τα επόμενα χρόνια

ΤΗΣ **ΜΥΡΤΩΣ ΛΟΒΕΡΔΟΥ**

Με θετικό πρόσημο και μια διάθεση ανανέωσης το Εθνικό Θέατρο ολοκληρώνει την τρέχουσα σεζόν – αν και υπολείπονται ακόμα ορισμένες πρεμιέρες. Αυτή είναι η άποψη του καλλιτεχνικού διευθυντή της πρώτης σκηνής της χώρας, του **Στάθη Λιβαθινού**, που σχεδιάζει τα επόμενα βήματά του. Παίρνοντας ως αφετηρία την παράσταση της «Λυσιστράτης» που παίχθηκε το καλοκαίρι του 2016 στην Επίδαυρο (σε σκηνοθεσία **Μιχαήλ Μαρμαρινού**), το Εθνικό αισιοδοξεί «να μας ξυπνήσει», προτείνοντας «μια νέα σκέψη, ένα νέο καλλιτεχνικό στοίχημα» μέσα από διαφορετικές προσεγγίσεις. Με λιγότερες, αριθμητικά, μεγάλες παραγωγές (+ κάποιες επαναλήψεις) και μια σειρά μικρών θεατρικών γεγονότων, ο στόχος είναι πολλαπλός: Και το θέατρο να γεμίσει και το στίγμα του να ξεκαθαρίσει. Σε αυτό το σκεπτικό εντάσσονται οι δύο νέες θερινές παραγωγές στο πλαίσιο του Ελληνικού Φεστιβάλ για την Επίδαυρο. Η «Αλκηστις» του *Ευριπίδη*, στην παρθενική σκηνοθετική εμφάνιση της **Κατερίνας Ευαγγελάτου** στο αρχαίο θέατρο και η μουσική παράσταση της «Ειρήνης» του *Αριστοφάνη* από τον **Κωνσταντίνο Αρβανιτάκη** και τον **Νίκο Κυπουργό**, με τον **Τζίμη Πανούση** στον ρόλο του Τρυγαίου. Στο ίδιο σκεπτικό εντάσσεται και το ρεπερτόριο της χρονιάς 2017-2018. Θέλουν να είναι λίγο πειραγμένο, όχι αναμενόμενο. Αρκεί όλο αυτό να υπαγορεύεται από μια ανάγκη, μια άποψη.

«Θέατρο ομάδας»

Εχοντας αποσαφηνίσει μέσα του τον τρόπο λειτουργίας του Εθνικού Θεάτρου, ο Στάθης Λιβαθινός στοχεύει στην υλοποίησή του. Μαζί με τους συνεργάτες του, με πρώτο τον **Θοδωρή Αμπαζή**, καταστρώνει σχέδια. Στις προθέσεις της δικής του τριετούς διεύθυνσης είναι ένα «θέατρο συνόλου», ένα «θέατρο ομάδας». Ετσι άλλωστε έχει γαλουχηθεί και έχει πορευθεί ο ίδιος ο καλλιτεχνικός διευθυντής, με την παιδεία και την εκπαίδευσή του από τη ρωσική πρωτεύουσα. Επιπλέον επιδίωξη αποτελεί η ταυτότητα για κάθε σκηνή, ένας ξεχωριστός χαρακτήρας. Και επειδή όλα αυτά είναι στο επίπεδο των προθέσεων, σχόλιο και κριτική μπορεί να ασκηθούν μόνο για το αποτέλεσμα, οπότε τα πρώτα συμπεράσματα αφορούν την τρέχουσα θεατρική σεζόν. Οι επιλογές έργων όντως είχαν μια ταυτότητα αναφορικά με τις σκηνές. Στη Σκηνή επελέγησαν τα κλασικά, στη Νίκος Κούρκουλος τα ελληνικά και στο Rex το μουσικό θέατρο. Κάθε σκηνοθεσία έφερε και ένα διαφορετικό κοινό, λιγότερο ή περισσότερο νεανικό ή συντηρητικό. Και ως τώρα οι παραστάσεις τα πήγαν πολύ καλά. Εκτός από τις παραγωγές στο Rex: εκεί τα πρώτα δείγματα δεν ήταν ενθαρρυντικά. Το Rex όμως θα συνεχίσει σε αυτή τη γραμμή. Οι άνθρωποι στο Εθνικό πιστεύουν ότι πρέπει να δοθεί χρόνος στο είδος αυτό για να πειισθεί το κοινό.

Ο διευθυντής της πρώτης σκηνής της χώρας σχεδιάζει τα επόμενα βήματά του

Παράλληλα θα ήθελε να στήσει ένα θέατρο με πραγματικό εναλλασσόμενο ρεπερτόριο, με τρεις-τέσσερις παραστάσεις μέσα στην εβδομάδα, κάτι που δύσκολα μπορεί να υλοποιηθεί τόσο από τεχνικής πλευράς όσο και έμψυχης. Ο αριθμός και η διάρκεια των συμβάσεων και των συμβολαίων με τους ηθοποιούς υπόκεινται σε μια σειρά δεσμεύσεων.

Το όραμα του Στάθη Λιβαθινού βασίζεται σε αυτό που ο ίδιος δημιούργησε με την πρώτη Πειραματική, επί *Νίκου Κούρκουλου*. Το μοντέλο αυτό επέστρεψε με την επαναλειτουργία της Πειραματικής που ανέλαβαν ο **Ανέστης Αζάς** και ο **Πρόδρομος Τσινικόρης**, και από του χρόνου διευρύνεται με τη **Σοφία Βγενοπούλου** που αναλαμβάνει την Παιδική και Εφηβική Σκηνή και τη **Σύλβια Λιούλιου** το Στούντιο Συγγραφής Θεατρικού Εργου.

Ταμειακό πλεόνασμα

Με μια συγκρατημένη οικονομική πολιτική, η σεζόν του 2016-2017 αφήνει ένα ταμειακό πλεόνασμα της τάξεως των 150.000-200.000 ευρώ, με την επιχορήγηση (6.000.000 ευρώ) να έχει ελαττωθεί σε σχέση με προηγούμενες χρονιές. Το εντυπωσιακό είναι ότι τα λειτουργικά έξοδα απορροφούν το μεγαλύτερο μέρος και για τις παραγωγές απομένει το 5%-10% της επιχορήγησης. Οσο για την τιμολογιακή πολιτική που ακολουθείται, αν και λειτουργεί υπέρ του θεατή καταλήγει κατά των εσόδων. Ακόμα και με sold out παραγωγές οι εισπράξεις είναι μειωμένες.

Για αυτό και το Εθνικό συνεχίζει να αναζητεί χορηγούς: το Ιδρυμα Λάτση στηρίζει τη σταδιακή ανακατασκευή του Σχολείου της Ειρήνης Παππά στην οδό Πειραιώς που έχει περάσει στη χρήση του Εθνικού, ώστε εκεί να εγκατασταθεί η Δραματική Σχολή. Ενώ με δωρεά του, το Ιδρυμα Ωνάση προχωρεί στη μελέτη της ανακατασκευής του «Νέου Ρεξ», όπου και θα στεγασθεί η παιδική και εφηβική σκηνή.

Τι θα δούμε το καλοκαίρι και τον χειμώνα

ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ

«Αλκηστις» του Ευριπίδη
Μετάφραση: Κώστας Τοπούζης.
Σκηνοθεσία και επεξεργασία κειμένου: Κατερίνα Ευαγγελάτου
Νίκος Κουρής, Οδυσσέας Παπασπηλιόπουλος, Μαρία Κίτσου, Γιάννης Φέρτης.

«Ειρήνη» του Αριστοφάνη
Σκηνοθεσία: Κωνσταντίνος Αρβανιτάκης.
Μουσική: Νίκος Κυπουργός
Μετάφραση-Λιμπρέτο: Δημοσθένης Παπαμάρκος.
Διεύθυνση Καμεράτας: Γιώργος Πέτρου.
Τζίμης Πανούσης, Ειρήνη Καράγιαννη (μεσόφωνος) και Τάσης Χριστογιαννόπουλος (βαρύτονος).
Με παραστάσεις που θα έχουν παιχτεί το καλοκαίρι στη Μικρή Επίδαυρο θα ξεκινήσει η σεζόν 2017-2018. Ετσι τον Σεπτέμβριο θα φιλοξενηθούν παραγωγές κλειστού χώρου, αποτέλεσμα της συνεργασίας των δύο φορέων.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

Επανάληψη: **«Πόθοι κάτω από τις λεύκες»** ή **«Η τάξη μας»**.

«Πέερ Γκυντ»
του Ερρίκου Ιψεν
Σκηνοθεσία: Δημήτρης Λιγνάδης.
Γιούλικα Σκαφιδά, Στεφανία Γουλιώτη, Δημήτρης Λιγνάδης

«Ψηλά από τη γέφυρα»
του Αρθουρ Μίλερ
Σκηνοθεσία: Νικαίτη Κοντούρη.
Γιώργος Κιμούλης, Μαρία Κεχαγιόγλου, Ηλιάνα Μαυρομμάτη, Νίκος Χατζόπουλος, Αιμιλιανός Σεβαστάκης.

ΣΚΗΝΗ ΝΙΚΟΣ ΚΟΥΡΚΟΥΛΟΣ

Επανάληψη: **«Στέλλα κοιμήσου»** του Γιάννη Οικονομίδη. Παράσταση που ξεχώρισε φέτος από το Εργαστήριο νέων ελλήνων συγγραφέων.

Ο Στάθης Λιβαθινός θα σκηνοθετήσει το έργο του Σαίξπηρ **«Τίμων ο Αθηναίος»**, χωρίς να έχει καθοριστεί ακόμα ποια από τις δύο σκηνές στο κτίριο Τσίλλερ θα φιλοξενήσει την παραγωγή.

ΤΟ ΒΗΜΑ πολιτισμός

Χορός

http://www.tovima.gr/culture/

ΤΗΣ
ΙΣΜΑΣ Μ. ΤΟΥΛΑΤΟΥ

Μαρία Χασάπη

Σώματα-γλυπτά στη σκηνή της Στέγης

Η κυπριακής καταγωγής δημιουργός, που διαγράφει μια ξεχωριστή πορεία στη Νέα Υόρκη, μιλά για το έργο «Staged» που θα παρουσιάσει στην Αθήνα, αλλά και τον πολιτικό χαρακτήρα της δουλειάς της

&Πότε Πού

Το «Staged» της Μαρίας Χασάπη θα παρουσιαστεί στις 7, 8 και 9/4 στην Κεντρική Σκηνή της Στέγης Γραμμάτων και Τεχνών. Ερμηνεύουν: Jessie Gold, Hristoula Harakas, Maria Hassabi, Oisin Monaghan.

Στα 16 της, μόλις, χρόνια η **Μαρία Χασάπη** άφησε πίσω της τη γενέτειρά της, την Κύπρο, για να σπουδάσει χορό στο Ινστιτούτο Καλών Τεχνών στην Καλιφόρνια (CalArts). Επέλεξε τις ΗΠΑ αντί για την Ευρώπη απλώς γιατί ήθελε να βρεθεί κάπου πραγματικά μακριά. *«Ημουν πολύ μικρή τότε και δεν υπήρχε πολλή λογική σ' αυτή την απόφαση»* λέει σήμερα γελώντας. Μετά την αποφοίτησή της εγκαταστάθηκε στη Νέα Υόρκη όπου κατόρθωσε να διαγράψει μια πορεία ξεχωριστή: προσωπική και αναγνωρίσιμη. Το έργο της «Staged» με το οποίο ανεβαίνει στην Κεντρική Σκηνή της Στέγης Γραμμάτων και Τεχνών του Ιδρύματος Ωνάση μαζί με μερικούς από τους καλύτερους νεοϋορκέζους χορευτές μεταξύ 7-9 Απριλίου είναι μέρος ενός διπτύχου από κοινού με το «Staging». Το μεν πρώτο έχει δημιουργηθεί ειδικά για θέατρα: ένα έργο με αρχή, μέση, τέλος όπως εξηγεί η δημιουργός και μια δραματουργική πλοκή. Το δεύτερο παρουσιάζεται σε εκθεσιακούς χώρους και μουσεία και η Μαρία Χασάπη το προσδιορίζει ως *«εγκατάσταση»*, μιας που εξελίσσεται τις ώρες λειτουργίας του κάθε αντίστοιχου οργανισμού.

Πώς μεταμορφώνεται ένα σώμα σε έργο τέχνης στον χώρο; Με το «Staged», η δημιουργός στρέφει εκ νέου το βλέμμα στους σταθερούς άξονες της δουλειάς της: η πλοκή των παράλληλων σόλο σε μια ενιαία σύνθεση που μοιάζει με κινούμενο γλυπτό, ο χρόνος ο οποίος διαστέλλεται μέσα στην παράσταση ζητώντας από τους θεατές να ακολουθήσουν το έργο στον αργό και καταλυτικό του ρυθμό και να βυθιστούν σε μια ενατένιση, οι «ενδιάμεσες» κινήσεις και οι ποιότητές τους που παίρνουν τον χώρο τους και γίνονται το κέντρο της χορογραφίας, καθώς και μια ζεστή εκφραστικότητα η οποία σιγά-σιγά αναδύεται από τα κινούμενα σώματα...

Ηρεμία και μετα-κίνηση

«Η γραφή της Μαρίας Χασάπη αντλεί στοιχεία από τη χορογραφική της παιδεία αλλά και από την εικαστική ματιά της, τοποθετώντας το έργο της στα όρια μεταξύ χορού και περφόρμανς – για αυτό άλλωστε έχει παρουσιαστεί τόσο σε μουσεία όσο και σε θέατρα» διαβάζουμε στο δελτίο Τύπου της Στέγης. *«Το καλλιτεχνικό της ιδίωμα και η προσήλωσή της σε αυτό αποτέλεσαν τα τελευταία χρόνια το διαβατήριό της για τα πιο σημαντικά φεστιβάλ, θέατρα και μουσεία της Ευρώπης και της Αμερικής, όπως πρόσφατα το MoMA της Νέας Υόρκης. Τα έργα της έχουν κάτι το σαγηνευτικό, κάτι που αποκαλύπτει τις μυστικές σχέσεις του ανθρώπινου σώματος με τον χώρο και τον χρόνο...».*

Στιγμή από το έργο «Staged» της Μαρίας Χασάπη

Τι λέει η ίδια για αυτήν την καθαρά προσωπική γλώσσα που έχει αναπτύξει; *«Τώρα πλέον είναι σχεδόν σαν τεχνική: όχι τεχνική την οποία μπορώ να διδάξω αλλά περισσότερο με την έννοια της αισθητικής υπογραφής θα έλεγα, η οποία έχει δημιουργηθεί. Δεν άρχισε όμως με σκοπό να γίνει "υπογραφή", άρχισε γιατί είχε – και εξακολουθεί να έχει – να κάνει με το ενδιαφέρον μου για τις εικόνες και τη δυνατότητα να πάρει κανείς τον χρόνο του να δει τα πράγματα. Το μεν κοινό να έχει τον χρόνο να δει αυτό που συμβαίνει, οι δε ερμηνευτές να έχουν επίσης τον χρόνο να ενταχθούν μέσα σε αυτό, να "ενσωματωθούν" στον κάθε χώρο. Η εικόνα προκύπτει μέσα από τη δουλειά μου διαμέσου της ηρεμίας την οποία φέρουν οι ερμηνευτές. Υπάρχει ένα αυστηρό χορογραφικό πλαίσιο το οποίο πρέπει να ερμηνεύσουν οι χορευτές, κάθε λεπτομέρεια είναι χορογραφημένη. Μέσα από αυτήν τη λεπτομερή προσέγγιση της σωματικότητας και τη βραδύτητα αποκαλύπτεται ένα καινούργιο επίπεδο το οποίο αποκαλώ μετα-κίνηση και που δεν είναι πλέον χορογραφημένο και δεν μπορεί να χορογραφηθεί. Είναι η φυσική αντίδραση η οποία συμβαίνει στο σώμα μέσα από την προσπάθεια να διατηρηθεί η δουλειά που γίνεται...».*

Πόσο διαφορετική είναι, άραγε, η αίσθηση όταν παρουσιάζει ένα έργο της σ' ένα θέατρο απ' ό,τι σ' ένα μουσείο; *«Ο τρόπος προσέγγισης της δουλειάς είναι πολύ όμοιος»* λέει η Μαρία Χασάπη. *«Σε ό,τι έχει να κάνει με τα μουσεία, η διάρκεια είναι μεγαλύτερη όχι μόνο γιατί εξελίσσονται ολόκληρη την ημέρα, τις ώρες λειτουργίας του εκάστοτε οργανισμού, αλλά και γιατί οι χορευτές κρατούν μια "θέση" για πολύ περισσότερο. Για παράδειγμα, στο θέατρο μια "θέση" διαρκεί ένα λεπτό, στο μουσείο όμως διαρκεί δύο ή τρία λεπτά... Η μεγάλη διαφορά όμως είναι ότι στο θέατρο – ακριβώς επειδή είναι ένας χώρος που αναμένεις την προσοχή, την προσήλωση του θεατή – παίζω πολύ με την ιδέα των αποχρώσεων, προσπαθώ να αποκαλύψω και τη μικρότερη αντίδραση. Στο μουσείο, αντίθετα, η προσοχή των επισκεπτών διασπάται: περπατούν, μιλούν στο τηλέφωνο, όλα είναι πολύ διαφορετικά. Ετσι τα έργα και τα σώματα είναι πολύ περισσότερο συνδεδεμένα με την αρχιτεκτονική απ' ό,τι στις μικρές αποχρώσεις. Επίσης, τα έργα μου για τη σκηνή έχουν αρχή και τέλος, όπως και μια δραματουργική πλοκή, όπως άλλωστε συμβαίνει και με το "Staged", αυτά που προορίζονται για τα μουσεία όχι».*

Πολιτική στάση

Πώς επιλέγει, αλήθεια, τους χορευτές με τους οποίους συνεργάζεται; *«Είναι διαφορετικό κάθε φορά. Υπάρχει μια χορεύτρια, η Χριστούλα Χαράκας, η οποία είναι Ελληνίδα και συνεργαζόμαστε περίπου 15 χρόνια. Με κάποιους άλλους έχω συνεργαστεί λιγότερο ενώ υπάρχουν και κάποιοι που δεν είναι καν χορευτές, είναι περφόρμερς ή ούτε κι αυτό, απλώς υπάρχει κάτι επάνω τους που με ελκύει και οι ίδιοι θέλουν να δοκιμάσουν αυτόν τον δρόμο ο οποίος δεν είναι καθόλου εύκολος, αντιθέτως είναι πολύ απαιτητικός. Πρέπει να είσαι απόλυτα αφοσιωμένος στη συγκεκριμένη δουλειά για όσο διαρκεί. Δεν είναι εύκολο πράγμα, επαναλαμβάνω. Μοιάζει εύκολο αλλά δεν είναι...».*

Η συζήτηση στρέφεται στην προσωπική της διαδρομή: στην πρώτη της επαφή με τον χορό, στην απόφασή της να μείνει στη Νέα Υόρκη. Τι είναι, άραγε, αυτό που της αρέσει ιδιαίτερα εκεί; *«Τώρα πλέον είναι το σπίτι μου»* απαντά. *«Ωστόσο, από το 2008 είμαι τον μισό χρόνο στην Ευρώπη και τον μισό στη Νέα Υόρκη για λόγους επαγγελματικούς. Εχω πολλή δουλειά στην Ευρώπη και πρακτικά είμαι παντού, ταξιδεύω συνέχεια και αποκαλώ τον εαυτό μου νομάδα... Περνώ όμως και αρκετό καιρό στην Ελλάδα, η οικογένειά μου είναι εδώ, έχω πολλούς φίλους. Πάντα ερχόμουν τα Χριστούγεννα και το καλοκαίρι, απλώς τώρα όταν είμαι στην Ευρώπη και έχω τρεις ημέρες κενό έρχομαι στην Αθήνα αντί να πάω στη Νέα Υόρκη, είναι πιο βολικό».*

Οι λέξεις «χρόνος» και «εικόνα» επανέρχονται σταθερά στον λόγο της Μαρίας Χασάπη καθώς μιλά για τη δουλειά και τις πηγές της έμπνευσής της. *«Με δεδομένο ότι η δουλειά μου είναι πολύ ήρεμη, πολύ ήσυχη και αρκετά αργή θα έλεγα, για μεγάλο διάστημα θεωρούσα ότι είναι πολιτική. Ολα γύρω μας κινούνται τόσο γρήγορα, όλοι μας ζητούν να κινηθούμε γρήγορα κι εμείς να παράγουμε περισσότερο, να είμαστε πιο θορυβώδεις, να εμφανιζόμαστε περισσότερο... Η δουλειά μου δεν είναι καθόλου παθητική αλλά είναι πολύ ήσυχη. Ετσι, κατά κάποιον τρόπο εκφράζει μια αντίσταση σε σχέση με ό,τι συμβαίνει γύρω. Φυσικά αυτή την εποχή με την πολιτική κατάσταση που επικρατεί, με ανθρώπους σαν τον Τραμπ στη θέση του προέδρου των ΗΠΑ, το τελευταίο πράγμα που θέλεις να κάνεις είναι να μείνεις ήσυχος, θέλεις να είσαι ενεργός, να κάνεις κάτι...».*

ΤΑ ΝΕΑ ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ

παρουσιάζουν

ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΚΟΡΥΦΑΙΑ ΕΡΓΑ ΠΟΥ ΑΦΗΣΑΝ ΕΠΟΧΗ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ
ΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΠΛΩΡΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΘΕΟΤΟΚΗΣ
Η ΤΙΜΗ ΚΑΙ ΤΟ ΧΡΗΜΑ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΙΖΥΗΝΟΣ
ΤΟ ΑΜΑΡΤΗΜΑ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ ΜΟΥ
και άλλα διηγήματα

ΤΟ ΣΑΒΒΑΤΟ 8 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΤΟΜΟΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ
ΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΠΛΩΡΗΣ

ΤΟ ΒΗΜΑ πολιτισμός

Μόδα

http://www.tovima.gr/culture/

Η αγαπημένη pizza των Ιταλών «ταξιδεύει» πάνω στην τσάντα των Dolce & Gabbana

Η συλλογή Bvlgari με τα σμαράγδια και τον τίτλο Divas Dream είναι απλά… ονειρική!

Η άκρως θηλυκή, σοφιστικέ κολεξιόν ρούχων του Ermanno Scervino φιλοξενείται πλέον στην boutique «Linea Piu»

Τα φουλάρια του Emilio Pucci σε εκρηκτικά χρώματα αποτελούν classic επιλογή

Οι μεγάλες ψάθινες καπελίνες του οίκου Blumarine θυμίζουν σταρ της Cinecitta

Οι γυναίκες σε ολόκληρο τον κόσμο αποθεώνουν τους ιταλούς designers για τις εντυπωσιακές δημιουργίες τους

Ιταλική πηγεμονία

ΤΗΣ
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΣ ΣΦΕΤΣΑ

SPOTS

1

Τα φουλάρια και οι τσάντες Hermes της Κριστίν Λαγκάρντ, οι γόβες Ferragamo της Τερέζα Μέι, η Σκάρλετ Τζοχάνσον, αγαπημένη star του Ευκλείδη Τσακαλώτου. Πολιτική και μόδα «συμβαδίζουν» λοιπόν αρμονικά. Η fashion icon Τζοχάνσον επιλέγει Balmain και Atelier Versace.

2

Η Ιβάνκα Τραμπ λατρεύει τις μαρινιέρες με κόκκινες ρίγες και χαμογελάει αισιόδοξα για το επιχειρηματικό της μέλλον. Τα αμερικανικά πολυκαταστήματα Neiman Marcus και Nordstrom «πέταξαν» από τα ράφια τη συλλογή ρούχων της. Οι λιανοπωλητές όμως τη στηρίζουν, με αποτέλεσμα η ανοιξιάτικη κολεξιόν της να «χτυπάει» υψηλά νούμερα.

Fendi

Giorgio Armani

Roberto Cavalli

Τα κίτρινα και κόκκινα τριαντάφυλλα των ιστορικών Villa Cimbrone Gardens στο Αμάλφι και το λαμπερό τιρκουάζ του Πόρτο Φίνο συνεχίζουν να εμπνέουν τους ιταλούς designers. Τα ρούχα που «ανέβασαν» στο catwalk για την άνοιξη και το καλοκαίρι έχουν κάτι από τα κοσμοπολίτικα spots της Νότιας Ιταλίας αλλά και τη γοητεία της Cinecitta. Τι είναι αυτό όμως που κάνει τους ιταλούς μετρ της μόδας να παρουσιάζουν κολεξιόν οι οποίες «διαφέρουν» από εκείνες των ξένων συναδέλφων τους; Ισως το γεγονός ότι καταφέρνουν να συνδυάσουν με μοναδικό τρόπο ιστορικά στοιχεία με καινούργια σχέδια, χρώματα, μοντέρνες γραμμές, έναν έντονο αισθησιασμό και το απαραίτητο χιούμορ. Οι ίδιοι άλλωστε γνωρίζουν καλά ότι οι Ιταλίδες (πέρα από την κομψότητα που έχουν στο DNA τους) επιθυμούν να είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακές και sexy. Οι συμπατριώτισσές τους ξέρουν να γοητεύουν μέσα από τις στυλιστικές επιλογές τους. Η μόδα είναι τρόπος ζωής για αυτές. Δοκιμάζουν, επιλέγουν, διασκεδάζουν μοιάζουν να… παίζουν κάποιο ρόλο. Αισθάνονται κυρίαρχες του παιχνιδιού όταν φοράνε τα sexy dresses σε πράσινο και navy blue του οίκου Versace. Τα μαύρα δαντελένια σορτς, τα μαντό με τις χρυσές παγιέτες, τα χιουμοριστικά t-shirts των Dolce & Gabbana και Moschino τις γοητεύουν. Οι **Domenico Dolce** και **Stefano Gabbana** αφιέρωσαν τη συλλογή τους στο «χρυσό» ιστορικό παρελθόν της Ιταλίας και ένα πολλά υποσχόμενο σχεδιαστικά μέλλον. Η Ready to Wear Collection αποτελεί ωδή στις πανέμορφες ακτές της Νότιας Ιταλίας, στην κουζίνα της και στον πολιτισμό της. Με ισχυρές πάντα δόσεις χιούμορ. Molto fun!

Ο Ferragamo, η Donatella και το «δύσκολο» κίτρινο

Ο «πολύς» **Karl Lagerfeld** μοιάζει να απολαμβάνει τρελά τα ταξίδια στην Ιταλία. Ο κάιζερ της μόδας σχεδίασε για τον οίκο Fendi σύνολα με μεγάλες λευκές και μπλε ρίγες που συνδυάζει με κόκκινες, ροζ μπλούζες και knitted sock booties. Στη συλλογή του υπάρχουν όμως πολλά υφάσματα μπροκάρ με αναφορές στο baroque και φορέματα μεταξένια που μας γυρίζουν στη δεκαετία του ’20. Ρούχα σε στυλ lingerie, μπλούζες από οργάντζα, φλοράλ και λεπτομέρειες με πεταλούδες. Ο Lagerfeld «επέβαλε» στα μοντέλα τα χρυσά με glitter κραγιόν.

Τα κατακίτρινα φορέματα του οίκου Salvatore Ferragamo με έδρα τη Φλωρεντία κλέβουν την παράσταση. Η πρώτη η οποία επέλεξε ένα εκτυφλωτικό κίτρινο φόρεμα (σε επίσημη μάλιστα εκδήλωση) προκαλώντας πλήθος σχολίων (αρκετές φορές αρνητικών) ήταν η σύζυγος του πρώην ιταλού πρωθυπουργού, η **Αγκνές Λαντίνι-Ρέντσι**. Το κίτρινο «ζωγραφίζει» επίσης εδώ και πολλά χρόνια τις συλλογές Versace. Ο *Gianni Versace* έτρεφε ιδιαίτερη αδυναμία στο δυνατό αυτό, «δύσκολο» όμως χρώμα όπως αργότερα και η αδελφή του **Donatella**. Η διάσημη ηθοποιός **Πενέλοπε Κρουζ** η οποία σύμφωνα με τις τελευταίες πληροφορίες θα υποδυθεί την κυρία Versace στο «American Crime Story» του **Ryan Murphy** εγκαταλείπει… αναγκαστικά το αγαπημένο της μαύρο χρώμα για το λαμπερό κίτρινο αλλά και το τιρκουάζ, το φούξια, το σμαραγδί.

Τα χρώματα του νερού, το σοκολά και τα animal prints

Ο **Giorgio Armani** κατόρθωσε και πάλι να ενθουσιάσει το φανατικό, υπέρκομψο κοινό του με μεταξωτά layered looks. Τα watercolours κυριαρχούν. Τα φούξια φορέματα, τα ταφταδένια outfits στο χρώμα του σάπιου μήλου, τα σοκολά, χακί, πορτοκαλί σύνολα πρωταγωνιστούν στον οίκο Bottega Veneta. Τα φτερά στα μανίκια και τα βολάν των outfits της Prada έχουν κάτι ρετρό. Το χρώμα της σοκολάτας επιλέγει και ο οίκος Tod’s ενώ τα brands Etro, Marni, Gucci, Moschino, Emilio Pucci παρουσίασαν τις καλύτερες ίσως συλλογές τους. Ο **Roberto Cavalli** επιμένει στα μαγευτικά του animal prints και στα μακριά αέρινα φορέματα τα οποία συνοδεύει με ογκώδη μπιζού.

Οι γκαλερί της Αθήνας υποδέχονται την documenta14

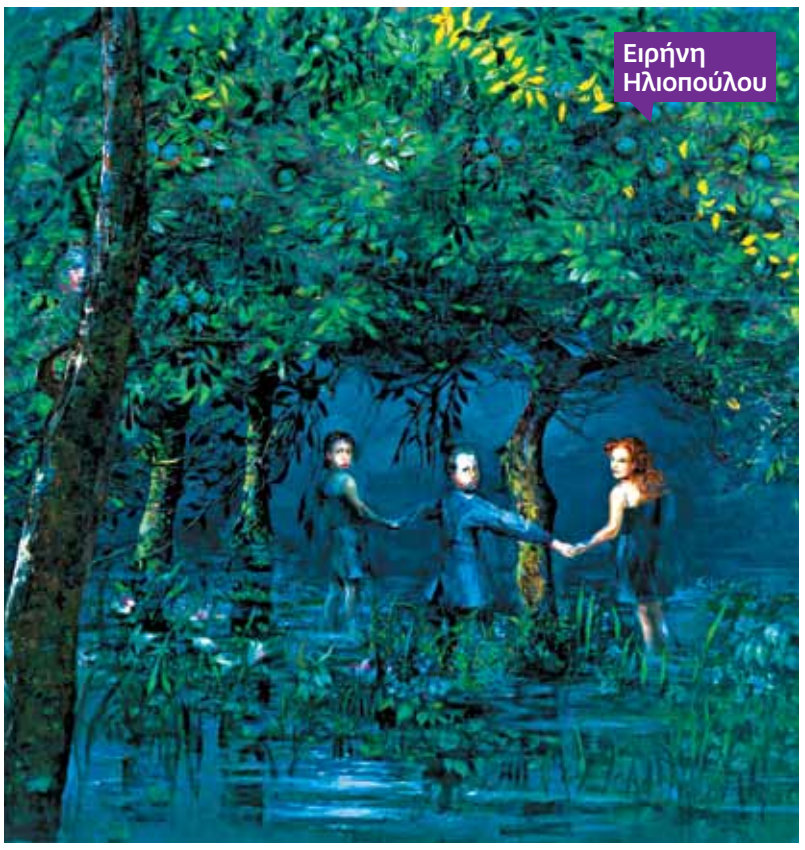
Ειρήνη Ηλιοπούλου

Η εφετινή άνοιξη πανηγυρίζει με πολλή τέχνη. Το εικαστικό πανόραμα Gallery Walk καλωσορίζουν, λίγο πριν από τα επίσημα εγκαίνια της σπουδαίας εικαστικής διοργάνωσης documenta14, 41 αίθουσες τέχνης της Αθήνας και του Πειραιά. Για τέσσερις ημέρες οι γκαλερί διευρύνουν το ωράριό τους και παραμένουν ανοιχτές ακόμη και την Κυριακή, τόσο για να τιμήσουν την άφιξη της documenta14, όσο και για να προσφέρουν στους φιλότεχνους την ευκαιρία να απολαύσουν τα έργα 150 και πλέον καλλιτεχνών που εκθέτουν σε αυτές. Με οδηγό τον ειδικό δίγλωσσο χάρτη (ελληνικά-αγγλικά) που έχει σχεδιαστεί για το Gallery Walk, και ο οποίος θα διανέμεται σε όλες τις γκαλερί που συμμετέχουν στον εικαστικό περίπατο, οι φίλοι της τέχνης θα μπορέσουν να διαμορφώσουν τη δική τους διαδρομή στο πλαίσιο του εορταστικού τετραημέρου, με στόχο να επισκεφθούν όσο το δυνατόν περισσότερες αίθουσες τέχνης και να αποκομίσουν πανοραμική εικόνα της τρέχουσας εικαστικής κίνησης. Το Gallery Walk διοργανώνεται από τον Πανελλήνιο Σύνδεσμο Αιθουσών Τέχνης (ΠΣΑΤ) σε παραγωγή της εταιρείας Be Best που έχει αναλάβει και την παραγωγή της Art Athina. Ενδεικτικά, θα εκθέσουν έργα τους οι:

Μαρκ Χατζηπατέρας, Αλέξανδρος Ψυχούλης (a.antonopoulou.art), Βλάσης Κανιάρης (AD gallery), Αγγελος Αντωνόπουλος, Κωστής Γεωργίου (Agathi Kartalos), Οπυ Ζούνη (Dépôt Art Gallery), Κορνήλιος Γραμμένος (ekfrasi – yianna grammatopoulou), Γιάννης Μιχαηλίδης (Eleftheria Tseliou Gallery), Αλέκος Κυραρίνης (Evripides Art Gallery), Douglas Gordon, Lawrence Weiner (Gagosian Gallery), Αλέξης Ακριθάκης (Gallery Ersi), Γιάννης Ξανθούλης (genesis gallery), Δημήτρης Κούκος, Θανάσης Λάλας, Μανώλης Χάρος (Ikastikos Kiklos Sianti), Μάκης Θεοφυλακτόπουλος, Κώστας Κουλεντιανός (Ileana Tounta Contemporary Art Center), Marina Abramovic, Μιχάλης Κατζουράκης, Γιώργος Λάππας, Takis (Kappatos Gallery), Ειρήνη Ηλιοπούλου (kaplanon5), Ειρήνη Γκόνου (Nitra Gallery), Shannon Ebner (Rebecca Camhi), Αγγελος Παπαδημητρίου (THE BREEDER), Νίκος Τρανός (Zoumboulakis Galleries), Μάριος Σπηλιόπουλος, Αρτεμις Ποταμιάνου (ENIA gallery).

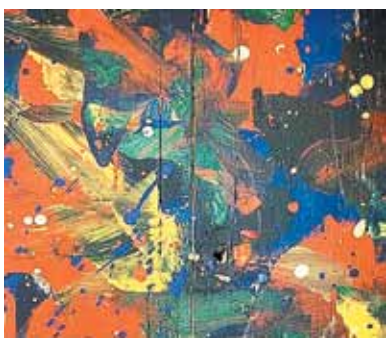
Αλέξης Ακριθάκης

Gallery Walk 6, 7, 8 και 9 Απριλίου. Πέμπτη, Παρασκευή, Σάββατο: 12.00-21.00, Κυριακή: 12.00-19.00

ΘΕΑΤΡΟ

«Σπίτι» στο Εθνικό

Το «Σπίτι» του Χαράλαμπου Γιάννου ξεκινά παραστάσεις στη Σκηνή «Νίκος Κούρκουλος», στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας του Εθνικού Θεάτρου για τους νέους έλληνες συγγραφείς, σε σκηνοθεσία Ελεάνας Τσίχλη. Παίζουν: Κώστας Τριανταφυλλόπουλος, Ελενα Μαρσίδου, Λευτέρης Βασιλάκης, Φώτης Λαζάρου, Στέλλα Βογιατζάκη. Πρεμιέρα την Τετάρτη. Παραστάσεις κάθε Τετάρτη και Σάββατο στις 22.00.

Πρεμιέρα στο Βεάκη

Το αστυνομικό θρίλερ του Πάτρικ Χάμιλτον «Το φως του γκαζιού» κάνει πρεμιέρα το Σάββατο στο θέατρο Βεάκη, σε σκηνοθεσία του Αλέξανδρου Κοέν. Σκηνογραφία: Χριστίνα Κωστέα. Παίζουν: Στέφανος Κυριακίδης, Τάνια Τρύπη, Παναγιώτης Πετράκης, Μελίνα Βαμβακά, Αλίκη Μπομποτά. Παραστάσεις κάθε Σάββατο (21.00) και κάθε Κυριακή (20.00).

Ο σκύλος και η «Φρίκη»

Ο Δημήτρης Κουρούμπαλης παρουσιάζει στο θέατρο Ιλίσια-Βολανάκης την κωμωδία «Ενας σκύλος που τον έλεγαν Φρίκη», που έχει γράψει ο ίδιος. Τη σκηνοθεσία συνυπογράφει με τη Φρόσω Κορρού ενώ μοιράζεται τη σκηνή με τη Μαρία Σολωμού. Σκηνικά: Αγγελος Μέντης. Μουσική: Κώστας Ξενόπουλος. Κίνηση: Φρόσω Κορρού. Φωτισμοί: Αλέκος Γιάνναρος. Κοστούμια: Δομινίκη Βασιαγέωργη. Παραστάσεις: Πέμπτη και Παρασκευή (21.15), Σάββατο (21.30) και Κυριακή (18.30).

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Απόφαση Βέλιου

Σήμερα Κυριακή 2 Απριλίου στις 16.00 στον Δαναό (Κηφισίας και Πανόρμου), ο σκηνοθέτης Αντώνης Τολάκης παρουσιάζει το ντοκιμαντέρ του «Αλέξανδρος Βέλιος: Η τελευταία απόφαση». Προλογίζει ο Μάρκος Γκαστίν, σκηνοθέτης, παραγωγός και πρόεδρος της Ενωσης Ελληνικού Ντοκιμαντέρ.

Το cinéma στο σινεμά!

Τρεις ταινίες κορυφαίων δημιουργών που ασχολήθηκαν με το ίδιο το μέσο που υπηρετούν συνθέτουν το αφιέρωμα της Ταινιοθήκης Θεσσαλονίκης στην αίθουσα Σταύρος Τορνές (Αποθήκη 1, Λιμάνι): «Ολα για πούλημα» (1969) του Αντρέι Βάιντα, «Ερασιτέχνης κινηματογραφιστής» (1979) του Κριστόφ Κισλόφσκι και «Η κατάσταση των πραγμάτων» (1982) του Βιμ Βέντερς. Από την Κυριακή 2 έως την Τρίτη 4 Απριλίου.

ΜΟΥΣΙΚΗ

Λατρευτική μουσική στη Λυρική

Συνεχίζεται το φεστιβάλ «Ημέρες Λατρευτικής Μουσικής» στην Εναλλακτική Σκηνή της Λυρικής, στο Κέντρο Πολιτισμού Ιδρυμα Σταύρος Νιάρχος. Στις 2/4 θα παρουσιαστεί το «Ερωτας έρημος τόπος», δύο κύκλοι τραγουδιών για τη Μαρία Φαραντούρη, στις 4 & 5/4 οι «Παραφράσεις ιερών κειμένων» (σύνθεση-αυτοσχεδιασμός στο πιάνο Αντώνης Ανισέγκος, ερμηνεύει η Ράνια Οικονομίδου), στις 6/4 η εκδήλωση «Ο Κυανοπώγωνας στη Via Crucis» (πιάνο: Γιώργος Κωνσταντίνου, πριόνι-σφυρί: Νίκος Γιούσεφ), στις 7 & 9/4 η «Μικρή Επίσημη Λειτουργία» του Ροσίνι υπό τον Μάρκελλο Χρυσικόπουλο και στις 8/4 η συναυλία Ελληνικής Βυζαντινής Χορωδίας «ΕΛΒΥΧ» με χοράρχη τον Γιώργο Κωνσταντίνου. Στις 20.30.

ΧΟΡΟΣ

Νέοι χορογράφοι στη Στέγη

Ολοκληρώνεται την Κυριακή 2 Απριλίου το 4ο Φεστιβάλ Νέων Χορογράφων της Στέγης Γραμμάτων και Τεχνών του Ιδρύματος Ωνάση. Στις 20.00, στην Κεντρική Σκηνή, θα παρουσιαστεί το «Dandellion» των Χάνες Λάνγκχοφ και Ερμίρα Γκόρο, ενώ στις 20.00 και στις 22.00, εκτός Στέγης (Βρύγου 10, Νέος Κόσμος), θα παρουσιαστούν τα «162 dance meetings» της νεαρής Αριας Μπουμπάκη. Στις 19.00 στη Μικρή Σκηνή θα παρουσιαστεί το έργο «Ανθεμόεσσα» της Ειρήνης Παπανικολάου και στις 21.00, επίσης στη Μικρή Σκηνή, το «Umbilicus» της Ηρώς Αποστολέλλη.

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Τελευταία Δευτέρα

Η Παυλίνα Βουλγαράκη ολοκληρώνει τις εμφανίσεις της στον Σταυρό του Νότου Plus, αύριο Δευτέρα (3 Απριλίου). Η δημιουργός παρουσιάζει τραγούδια από την πρώτη της δισκογραφική δουλειά καθώς και από το καινούργιο δεύτερο άλμπουμ. Στις 21.30.

ΕΚΔΗΛΩΣΗ

Πανηγύρι Σχολής Μωραΐτη

Η Μαθητική Κοινότητα του Λυκείου της Σχολής Μωραΐτη διοργανώνει και εφέτος το καθιερωμένο «Πανηγύρι» της. Ενα διήμερο εκδηλώσεων που στηρίζει κοινωφελείς σκοπούς. Εφέτος, η διοργάνωση, που λειτουργεί εδώ και 39 χρόνια, θα πραγματοποιηθεί το Σάββατο και την Κυριακή, 8 και 9 Απριλίου, στους χώρους του σχολείου στο Παλαιό Ψυχικό. Τα έσοδα θα διατεθούν στα Ιδρύματα «Ελίζα», «Βοήθεια-Ελπίδα-Ζωή» και «Φίλοι του Παιδιού». Περιλαμβάνει πολλές εκδηλώσεις για όλες τις ηλικίες, εκθέσεις, χορούς, θεατρικές παραστάσεις, σε συνδυασμό με καφενείο, κρεπερί, και παιχνίδια. Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε την ιστοσελίδα μας www.pani.

«Η ζωή μου όλη» με τη Στέλλα Γκρέκα, αύριο, Δευτέρα, στο Φουαγέ του Δημοτικού Θεάτρου Πειραιά (19.00), σε επιμέλεια Θανάση Νιάρχου. Τραγούδια θα ερμηνεύσει ο Αγγελος Παπαδημητρίου.

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Εγκατάσταση στη Στοά

Στο πλαίσιο της ομαδικής έκθεσης Integral I, το Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης Ιλεάνα Τούντα παρουσιάζει την εγκατάσταση της Φρύνης Μουζακίτου στη Στοά Αρσακείου (Πανεπιστημίου 49) με τίτλο The Athénée Project. Ωρες λειτουργίας: Τρίτη - Παρασκευή 12.00 - 19.00, Σάββατο 12.00 - 15.00. Ως τις 29 Απριλίου.

ΤΟ ΒΗΜΑ πολιτισμός

Εκθεση ζωής

http://www.tovima.gr/culture/

Η Μαρία Λάσνιγκ στο ατελιέ της και η «Καρυάτιδα»

Η Ελλάδα της Λάσνιγκ

Σε παγκόσμια πρώτη παρουσιάζονται τα έργα της σπουδαίας αυστριακής ζωγράφου που εμπνεύστηκε από τα ταξίδια της στις όχθες και στα νησιά του Αιγαίου

ΤΗΣ
ΜΑΡΙΛΕΝΑΣ ΑΣΤΡΑΠΕΛΛΟΥ

«Ενα πρόσωπο σε μια εικόνα δεν είναι συνήθως μια ιστορία. Δυο άνθρωποι προκαλούν μια ιστορία. Ενα πρόσωπο μαζί με ένα ζώο γεννούν μυθολογία» έγραφε στις σημειώσεις της. Στις επτά δεκαετίες που δραστηριοποιήθηκε καλλιτεχνικά, η Μαρία Λάσνιγκ (1919-2014), μία από τις σημαντικότερες αυστριακές ζωγράφους – αν όχι η σπουδαιότερη – ενέδωσε και στα τρία εικονογραφικά μοντέλα. Το τρίτο ήταν μια κρυφή, τρόπον τινά, πτυχή του έργου της, όπως εξίσου ελάχιστα γνωστή ήταν η αγάπη της για το μεσογειακό τοπίο και τους ελληνικούς μύθους. Κι όμως, η καλλιτέχνις που έγινε η πρώτη γυναίκα που τιμήθηκε με το Μεγάλο Κρατικό Βραβείο της Αυστρίας για τις Τέχνες (1988) και θεωρείται μία από τις ιδρύτριες της αυστριακής art informel (άμορφης τέχνης), αλλά και πρωτοπόρος της γυναικείας χειραφέτησης στον ανδροκρατούμενο κόσμο της τέχνης, ταξίδευε μόνη της στην Πελοπόννησο, στα νησιά του Αιγαίου, στην Κρήτη και στις Σποράδες, αλλά και στο Ιόνιο, ρουφούσε φως, εικόνες και δημιουργούσε έργα που επανερμήνευαν αρχαίες και σύγχρονες μυθολογίες, συχνά διακωμωδώντας τες. Ηθελε μάλιστα να παρουσιάσει το σώμα των έργων που είχε προκύψει από την επαφή της με την Ελλάδα και εργαζόταν προς αυτή την κατεύθυνση μαζί με τον επιμελητή και καλλιτεχνικό διευθυντή της Serpentine Gallery του Λονδίνου, **Χανς Ούλριχ Ομπριστ**. Τα σχέδιά τους είχαν μείνει στη μέση μετά τον θάνατό της το 2014, έναν χρόνο αφότου της είχε απονεμηθεί ο Χρυσός Λέοντας στην Μπιενάλε της Βενετίας για τη συνολική προσφορά της στην τέχνη.

Η έκθεση που επιθυμούσε

Τελικά, μετά τη συνεργασία του ελβετού επιμελητή Ομπριστ, του διευθυντή του Ιδρύματος Maria Lassnig **Πέτερ Πάκες** και του καλλιτεχνικού διευθυντή της Πινακοθήκης του Δήμου Αθηναίων **Ντένη Ζαχαρόπουλου**, η έκθεση που επιθυμούσε επί ελληνικού εδάφους θα πραγματοποιηθεί στο κτίριο του Μεταξουργείου από τις 7 Απριλίου έως τις 16 Ιουλίου. Εχει τίτλο «Το Μέλλον Επινοείται με Θραύσματα του Παρελθόντος» και περιλαμβάνει πενήντα περίπου έργα που προέρχονται από το Ιδρυμα Maria Lassnig, καθώς και από ορισμένα από τα μεγαλύτερα μουσεία της Αυστρίας, (το μουσείο Albertina - Συλλογή Essl στη Βιέννη, το Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης - Ιδρυμα Ludwig και το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης - Johanneum του Γκρατς). Σημειωτέον, τα έργα της Λάσνιγκ παρουσιάζονται για πρώτη φορά στο κοινό, και για τον επιμελητή, Ομπριστ, έχει ιδιαίτερη σημασία που η παγκόσμια πρεμιέρα τους γίνεται στην Ελλάδα, «τον τόπο που την παρακίνησε να εξερευνήσει τη μυθολογία, αλλά και γενέτειρα της δημοκρατίας και της ανοιχτής ανταλλαγής μεταξύ διαφορετικών κοσμοθεωριών και ιδεών».

Ο δε Ντένης Ζαχαρόπουλος πιστεύει ότι η παρουσία του έργου της Λάσνιγκ είναι πολύ σημαντική έτσι όπως θα εκτεθεί στην Πινακοθήκη του Δήμου στην Αθήνα αυτή τη χρονική στιγμή, παράλληλα με τη διεξαγωγή της documenta 14 – παρεμπιπτόντως η Λάσνιγκ συμμετείχε επισήμως στις διοργανώσεις του 1982 και του 1997. *«Πρώτον, γιατί θέλησε η ίδια να παρουσιάσει τη σχέση της με την Ελλάδα και τη Μυθολογία που της επέτρεπε να βρίσκεται για λίγο "εκτός τόπου και χρόνου" τόσο στα ταξίδια της και το τοπίο, όσο και στον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποίησε τη μυθολογία σαν το όριο ανάμεσα στον άνθρωπο και το ζώο, ανάμεσα στον λόγο και την εικόνα, ανάμεσα στην πένα και το πινέλο. Η παρουσία της είναι σημαντική επίσης γιατί δίνει ένα ιστορικό βάθος στην documenta 14 που αγκάλιασε την έκθεσή της με ιδιαίτερη χαρά από την αρχή, θυμίζοντας πως βασικός ρόλος της είναι να παρουσιάζει αντισυμβατικές όψεις της τέχνης και της εποχής και όχι να περιορίζεται σε ηλικιακά και εποχιακά φαινόμενα»* εξηγεί ο Ζαχαρόπουλος.

Διοσκοβόλος στη Λίνδο, 1983

&Πότε Πού

«Maria Lassnig - Το Μέλλον επινοείται με θραύσματα του παρελθόντος», Πινακοθήκη Δήμου Αθηναίων, κτίριο Μεταξουργείου (Λεωνίδου & Μυλλέρου, πλατεία Αυδή) από τις 7/4 ως τις 16/7.

Η επίγνωση μέσα από το σώμα

Τι θα δούμε λοιπόν στην Αθήνα; Σχέδια με ακουαρέλες που διαθέτουν *«ασύλληπτο εύρος, εμβέλεια και βάθος»* όπως λέει ο Ομπριστ. Οι μυθικές φιγούρες και τα ελληνικά τοπία είναι άμεσα αναγνωρίσιμα, το ίδιο όμως ισχύει για το εικαστικό ιδίωμα της Λάσνιγκ, την αυστηρά προσωπική της γραφή, γνωστή ως body-awareness painting (ζωγραφική σωματικής συνειδητοποίησης). Ο τρόπος που έφερνε στην επιφάνεια τις αόρατες όψεις των εσωτερικών αισθήσεων μέσα από τα άλλοτε πιο παραστατικά και άλλοτε αφαιρετικά πορτρέτα με τα τολμηρά χρώματά της υπήρξε μοναδικός, και ας απηχεί την εξπρεσιονιστική παράδοση της χώρας της, όπως αποτυπώθηκε στα έργα του Εγκον Σίλε και του Οσκαρ Κοκόσκα. Ισως επειδή ήξερε πολύ καλά τι ζωγράφιζε, καθώς η καλλιτεχνική της δημιουργία ήταν η φόδρα του εαυτού της γυρισμένη προς τα έξω. *«Ολο το έργο της είναι μια αυτοπροσωπογραφία όπου συνεχώς μεταμορφώνεται κριτικά, ειρωνεύεται τον εαυτό της και τον κόσμο, δεν φοβάται να αντιμετωπίσει όλες τις χαρές και τις κατάρες του κόσμου σαν μέρος της ζωής και του εαυτού της, χωρίς κανέναν καλλωπισμό»* επισημαίνει ο Ντένης Ζαχαρόπουλος. *«Το έργο της είναι μια πρόσκληση να επινοήσουμε όλοι μαζί, μέσα από τα θραύσματα ενός μεγάλου παρελθόντος που εμπλέκεται σε μεγάλο βαθμό με την κατακερματισμένη πραγματικότητα του σύγχρονου κόσμου, ένα αγέρωχο και τολμηρό μέλλον για τους ανθρώπους όλης της Γης. Αλλά κυρίως τη χειραφέτηση του δικαιώματος αυτοπροσδιορισμού και αυτοδιάθεσης του καθενός χωριστά. Αυτή θα ήταν η μεγαλύτερη αναγνώριση και ο πιο ουσιαστικός τρόπος να τιμήσουμε τη Μαρία Λάσνιγκ. Αυτό είναι το αυτοσαρκαζόμενο αλλά τρυφερά ανθρώπινο και βαθιά μαχητικό μάθημα που μπορούμε να αντλήσουμε από τον βίο και το έργο της».*

Η έκθεση της Λάσνιγκ διοργανώνεται από τον Οργανισμό Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας του Δήμου Αθηναίων με τη συνεργασία του Ιδρύματος Maria Lassnig και την υποστήριξη της αυστριακής κυβέρνησης. Θα την εγκαινιάσουν ο δήμαρχος Αθηναίων **Γιώργος Καμίνης** και ο υπουργός Τεχνών και Πολιτισμού, Συντάγματος και Μέσων Ενημέρωσης της Αυστριακής Δημοκρατίας, **Τόμας Ντρόζντα**. Με την ευκαιρία της έκθεσης, θα εκδοθεί κατάλογος στα ελληνικά και στα αγγλικά με κείμενα και μελέτες θεωρητικών οι οποίοι διερευνούν την αντίληψη της μυθολογίας στο έργο της Λάσνιγκ.

http://www.tovima.gr/culture/

Κινηματογράφος

ΤΟ ΒΗΜΑ πολιτισμός

ΤΟΥ
ΓΙΑΝΝΗ ΖΟΥΜΠΟΥΛΑΚΗ

Μαριόν Κοτιγιάρ

«Αν δεν ακούς, δεν αγαπάς»

Η βραβευμένη με Οσκαρ γαλλίδα ηθοποιός μίλησε στο «Βήμα» για τη δύσκολη εμπειρία της στην ταινία «Ακριβώς το τέλος του κόσμου», για την οποία ο Ξαβιέ Ντολάν κέρδισε το Μεγάλο Βραβείο της Επιτροπής στο περσινό Φεστιβάλ Καννών

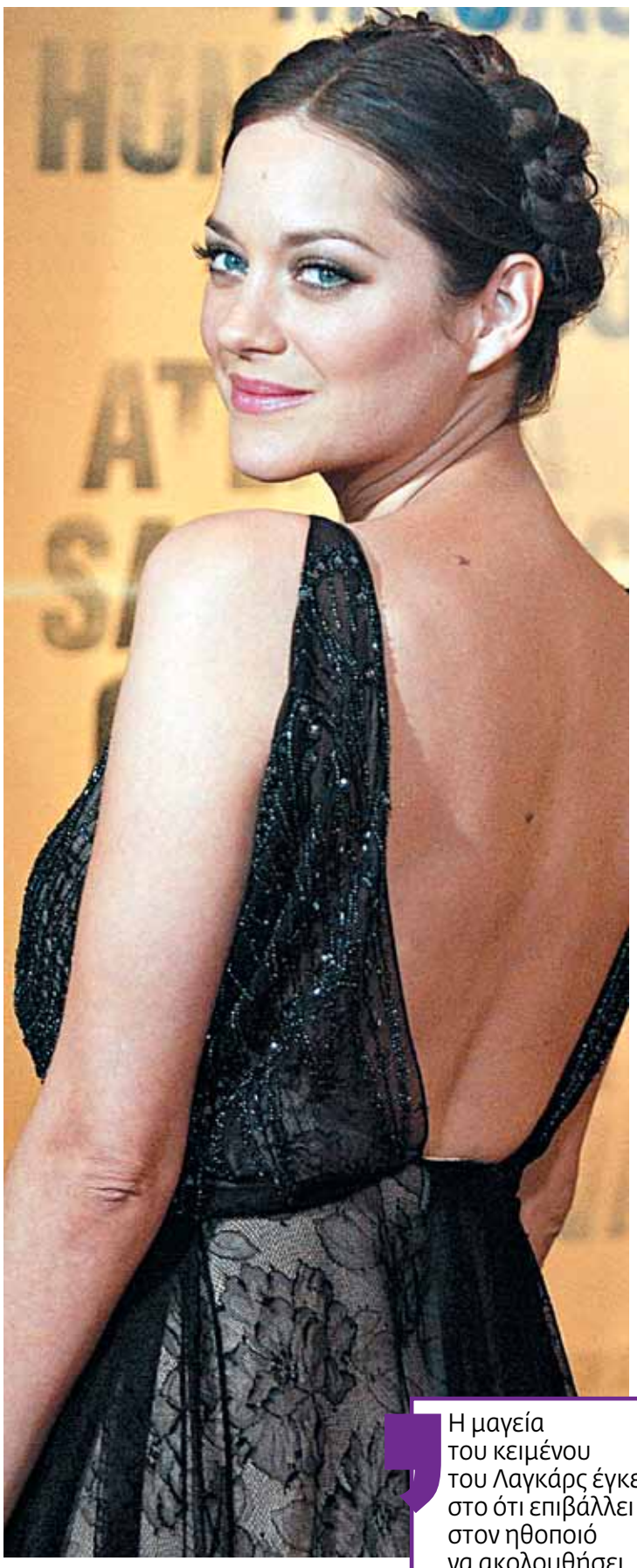

«*Εχω αργήσει;*». Τα γουρλωμένα μάτια της **Μαριόν Κοτιγιάρ** καθρεφτίζουν το άγχος της. Δεν μου προκαλεί εντύπωση. Μία από τις μεγαλύτερες, εδώ και μερικά χρόνια, σταρ της Γαλλίας, βρίσκεται στις Κάννες στο μεγαλύτερο κινηματογραφικό φεστιβάλ του κόσμου, στην πατρίδα της. Συμμετέχει, όχι με μία, αλλά με δύο ταινίες, το «Mal de pierres» της **Νικόλ Γκαρσιά** και το «Ακριβώς το τέλος του κόσμου» του **Ξαβιέ Ντολάν** (που από την περασμένη εβδομάδα προβάλλεται και στη χώρα μας). Θα ήταν παράξενο αν η Μαριόν Κοτιγιάρ δεν είχε άγχος...

Βρισκόμαστε στην ταράτσα του Palais du Festival και οι μαύροι κύκλοι κάτω από τα μάτια της Κοτιγιάρ αποδεικνύουν επίσης την κούρασή της. Υπερφορτωμένο πρόγραμμα. Μιλά διαρκώς σε δημοσιογράφους από όλον τον κόσμο και κατά πάσα πιθανότητα τα επαγγελματικά θέματα ήταν τα μόνα που την απασχολούσαν εκείνη την περίοδο, εφόσον δεν είχε ακόμη σκάσει το σκάνδαλο για τον «ρόλο» της στον χωρισμό του **Μπραντ Πιτ** από την **Αντζελίνα Τζολί**, το οποίο έφερε αρνητική δημοσιότητα στο όνομα της Κοτιγιάρ. Η βραβευμένη με Οσκαρ για τον ρόλο της *Εντίθ Πιάφ* ηθοποιός θα αναγκαζόταν αργότερα να προβεί σε δηλώσεις για όσους αμφισβητούν την πατρότητα του παιδιού που κυοφορούσε: «*Δεν συνηθίζω να σχολιάζω πράγματα όπως αυτά ή να τα παίρνω στα σοβαρά*» θα έγραφε μέσω Instagram. «*Αλλά επειδή η κατάσταση ξεφεύγει και επηρεάζει ανθρώπους που αγαπώ, πρέπει να τοποθετηθώ δημόσια: Πρώτον, πριν από πολλά χρόνια γνώρισα τον άνδρα της ζωής μου, τον πατέρα του γιου μας και του παιδιού που περιμένουμε* (σ.σ.: **Γκιγιόμ Κανέ**). *Δεύτερον, σε όσους λένε ότι είμαι συγκλονισμένη, είμαι πολύ καλά, ευχαριστώ. Και σε όλα τα ΜΜΕ και τους κακεντρεχείς που βγάζουν γρήγορα συμπεράσματα, ειλικρινά σας εύχομαι ταχεία ανάρρωση*».

Ο Ξαβιέ Ντολάν και η γοητεία των σιωπών

Οχι, την περίοδο της συνάντησής μας στις Κάννες η πολλή δουλειά και η αγάπη σε αυτό που ξέρει να κάνει καλά ήταν τα μόνα που, απ' ό,τι φαινόταν, την απασχολούσαν. «*Μου άρεσε αυτή η τόσο απλή ιστορία, μου άρεσαν οι διάλογοι, μου άρεσε η δύναμη και η απόγνωση και μου άρεσε το πώς όλοι αυτοί οι άνθρωποι προσπαθούν να προστατέψουν τον εαυτό τους την ώρα που η λύση βρίσκεται μπροστά τους και δεν είναι άλλη από μια προσπάθεια να αγαπήσουν τον εαυτό τους*» απάντησε η Κοτιγιάρ στην ερώτηση για την έλξη της πάνω στο σχέδιο της ταινίας «Ακριβώς το τέλος του κόσμου», ένα οικογενειακό δράμα γυρισμένο σχεδόν εξ ολοκλήρου μέσα σε ένα σπίτι και βασισμένο στο θεατρικό έργο του **Ζαν Λικ Λαγκάρς**. «*Αλλά για να αγαπάς, πρέπει να μάθεις να ακούς*» συμπλήρωσε.

Σπίθα εκκίνησης του έργου είναι η επιστροφή, ύστερα από πολύχρονη απουσία, ενός νεαρού συγγραφέα (**Γκασπάρ Ουλιέλ**) στο πατρικό του με σκοπό να κάνει μια πολύ σημαντική ανακοίνωση στην οικογένειά του. Κάθε άλλο παρά εύκολη υπόθεση. Η ηρεμία του ειδυλλιακού περιβάλλοντος αντικαθίσταται από τις νευρώσεις όλων των μελών της οικογένειας (**Νάταλι Μπέι, Βενσάν Κασέλ, Λεά Σεντού** και Κοτιγιάρ). Αντιπαραθέσεις, βεντέτες, συναισθήματα υποκινούμενα από μοναξιά και αμφιβολία. Από την ανικανότητα των ανθρώπων να ακούσουν και να αγαπήσουν.

Το «Ακριβώς το τέλος του κόσμου» δεν ήταν μια εύκολη εμπειρία για την Κοτιγιάρ. «*Στην αρχή φοβόμουν*» είπε, φοβόταν ότι δεν ήξερε πώς να πλησιάσει την Κατρίν, την ηρωίδα της στην ταινία. «*Ολη η έμπνευση που είχα προερχόταν από χαρακτήρες τους οποίους είχα θαυμάσει σε προηγούμενες ταινίες του Ντολάν. Εδώ έβλεπα κάτι εντελώς πρωτόγνωρο για εμένα*». Τηλεφώνησε στον θυελλώδη καναδό σκηνοθέτη, σεναριογράφο και ηθοποιό (ο οποίος στα 27 του μετρά ήδη έξι ταινίες στην καρέκλα του σκηνοθέτη!), του εξέφρασε τους φόβους της, τις ανασφάλειές της, του εξομολογήθηκε ότι δεν ήξερε «*πώς να το κάνω. Ηξερα όμως ότι ο Ξαβιέ θα μπορούσε να με βοηθήσει να "βρω" αυτή τη γυναίκα*». Και τη βρήκε.

> Η μαγεία του κειμένου του Λαγκάρς έγκειται στο ότι επιβάλλει στον ηθοποιό να ακολουθήσει κατά γράμμα ένα κείμενο τρομακτικής ενέργειας

Μία από τις ερωτήσεις που η Κοτιγιάρ έχει δεχτεί αρκετές φορές για αυτή την ταινία αφορούν τον αυτοσχεδιασμό. Τον αρνείται κατηγορηματικά, επισημαίνοντας τη σημασία του Ντολάν στην υποταγή στο σενάριο. «*Δεν επιπώθηκε τίποτε που δεν ήταν γραμμένο*» είπε η ηθοποιός. «*Ολες οι σιωπές ήταν γραμμένες. Οι τρεις τελίτσες* (σ.σ.: αποσιωπητικά) *ήταν γραμμένες. Η μαγεία του κειμένου του Λαγκάρς είναι ότι επιβάλλει στον ηθοποιό να ακολουθήσει κατά γράμμα ένα κείμενο τρομακτικής ενέργειας*».

Ο ρόλος της Κατρίν είναι ιδιαίτερα δύσκολος διότι, ανασφαλής ηρωίδα καθώς είναι, επαναλαμβάνει λέξεις, κομπιάζει, επιστρέφει σε πράγματα που έχει πει, τα ξαναλέει. «*Στην αρχή δεν μπορούσα να την ακολουθήσω, αλλά όταν κατάφερα να μπω στον κόσμο αυτής της γυναίκας, το διασκέδαζα κιόλας*».

Η αγάπη για την Αμερική

Ως παιδί η Κοτιγιάρ είχε την αμερικανική τέχνη στην κορυφή των προτεραιοτήτων της. «*Οι αγαπημένες ταινίες μου ήταν αμερικανικές, το ίδιο και οι αγαπημένοι μου ηθοποιοί*» λέει αναφέροντας με νοσταλγικό χαμόγελο τον *Φρεντ Αστέρ*, τον *Τζιν Κέλι* και τους Αδελφούς *Μαρξ*. Αργότερα, στην εφηβεία, τα πράγματα άρχισαν να αλλάζουν. Σπουδάζοντας δραματικές τέχνες στο Conservatoire d' Art Dramatique της γενέτειράς της, Ορλεάνης, στην Κοτιγιάρ έγιναν πιο προσφιλείς οι «δικοί» της. «*Ηταν η εποχή που ανακάλυπτα τον ευρωπαϊκό κινηματογράφο, το σινεμά του δημιουργού, με αποτέλεσμα να σνομπάρω τον αμερικανικό*» είπε. Αλλά στην πραγματικότητα δεν το πίστευε, ακολουθούσε τη «*γενικότερη τάση*».

Σήμερα οι προσπάθειές της να συνεχίσει τις επαγγελματικές δραστηριότητές της και στην απέναντι πλευρά του Ατλαντικού είναι επίμονες, αν και προς το παρόν δεν έχει πατήσει σταθερά τα πόδια της στον αγγλόφωνο κινηματογράφο, με εξαιρέσεις βέβαια, όπως ο «Μακμπέθ» του **Τζάστιν Κερζέλ** όπου έβγαλε μια ενδιαφέρουσα, αν και όχι αξέχαστη Λαίδη Μακμπέθ. Ο ίδιος σκηνοθέτης συνεργάστηκε μαζί της και στην περιπέτεια φαντασίας «Assassin's Creed» με τον **Μάικλ Φασμπέντερ**, μια διεθνής συμπαραγωγή που παίχτηκε με επιτυχία στην Ελλάδα τον περασμένο Ιανουάριο.

Οσο για τη δεύτερη ταινία που μας έδωσε την αφορμή για αυτή τη συνέντευξη, το «Mal di pietre» της **Νικόλ Γκαρσιά,** που προς το παρόν δεν έχει κυκλοφορήσει στην Ελλάδα, ακολουθεί τη ζωή της Γκαμπριέλ (Κοτιγιάρ), μιας χωριάτισσας από τη Νότια Γαλλία, την οποία οι γονείς της πάντρεψαν με έναν τίμιο ισπανό αγρότη, ελπίζοντας ότι θα τη βοηθήσει να γίνει ευυπόληπτη γυναίκα. Ομως, παρά την αφοσίωση του αγρότη στην Γκαμπριέλ, εκείνη αντιστέκεται. Ορκίζεται ότι δεν πρόκειται να τον αγαπήσει ποτέ και νιώθει φυλακισμένη, δέσμια μιας συντηρητικής κοινωνίας στην οποία κάθε ελεύθερο πνεύμα ασφυκτιά. Ωσπου κάποιος θα αναζωπυρώσει το κρυμμένο μέσα της πάθος.

«*Είναι μια γυναίκα που δεν δέχεται να της στερήσουν το δικαίωμα να ακολουθήσει τα όνειρά της*» είπε με πάθος η Κοτιγιάρ. «*Μια γυναίκα ελεύθερη σε μια εποχή που η ελευθερία της γυναίκας δεν ήταν κάτι δεδομένο. Την καταλαβαίνω απόλυτα, την υποστηρίζω απόλυτα και νομίζω ότι στη θέση της θα έκανα το ίδιο*».

& Πότε Πού

Η ταινία «Ακριβώς το τέλος του κόσμου» (διανομή Seven) προβάλλεται στις αίθουσες ΤΑΙΝΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ - ΟΝΑΡ - ΑΝΟΙΞΗ - ΚΗΦΙΣΙΑ και ΙΛΙΟΝ της Αθήνας και ΤΖΩΝ ΚΑΣΣΑΒΕΤΗΣ στο Λιμάνι Θεσσαλονίκης.

ΤΟ ΒΗΜΑ πολιτισμός

Media

Το αποτύπωμα της χυδαιότητας

ΤΟΥ ΚΟΣΜΑ ΒΙΔΟΥ

Γράφτηκε πως ήταν μια νοσταλγική εκπομπή το «Στην υγειά μας ρε παιδιά» της περασμένης εβδομάδας, με καλεσμένους ηθοποιούς του παλιού ελληνικού κινηματογράφου (και του θεάτρου βεβαίως-βεβαίως), ανάμεσά τους τούς Κώστα Βουτσά, Κατερίνα Χέλμη, Γιώργο Κωνσταντίνου, Ζωζώ Σαλπουντζάκη, Ελένη Ανουσάκη, Δέσποινα Στυλιανοπούλου, Μέλπω Ζαρόκωστα, Μιράντα Κουνελάκη, Κλεό Σκουλούδη, Ολγα Πολίτου, Γιάννη Βογιατζή, Γιάννη Μαλούχο, Δημήτρη Καλλιβωκά...

Εγώ θα έλεγα πως ήταν κυρίως μια εκπομπή που μας θύμισε εποχές που οι άνθρωποι ήταν ευγενικοί, είχαν τρόπους. Ετσι απλά. Γιατί έτσι απλά, χωρίς πόζες και χωρίς σταριλίκια, μιλώντας για τις καριέρες τους και για τους συναδέλφους τους, οι καλεσμένοι του Σπύρου Παπαδόπουλου έδωσαν μαθήματα ευγένειας, τρυφερότητας και (ναι) καλοσύνης.

Δεν χρειάζεται να μιλήσω εγώ για την ποιότητα ανθρώπων όπως ο Βουτσάς, ο Κωνσταντίνου, η (τόσο συγκινημένη) Χέλμη, η Κουνελάκη ή η Πολίτου (στην πραγματικότητα θα ήθελα να τους αναφέρω ξανά όλους, να μην παραλείψω κανέναν), όμως, επειδή αυτή τη φορά η εμφάνισή τους πραγματοποιήθηκε μία ημέρα μετά το δεύτερο live του «Star Academy», δεν μπορώ να αποφύγω τη σύγκριση του τότε star system με το τωρινό. Στην εκπομπή του Alpha η Μαρία Ιωαννίδου αναφέρθηκε με χιούμορ στην περίφημη τσίχλα που την έβαζαν να μασήσει στις ταινίες, απαραίτητο αξεσουάρ κάθε φορά που ερμήνευε τη χαζή. Στο σόου του «Ε» ο Νίκος Καρβέλας έβγαλε την τσίχλα του και την πέταξε σε μια παίκτρια, κορυφώνοντας με αυτή την άκομψη κίνηση το ρεσιτάλ αγένειας που είχε ξεκινήσει από το πρώτο live.

Η στιγμιαία αντίδραση του Πέτρου Κωστόπουλου και η δήλωση στη συνέχεια της Κατερίνας Γκαγκάκη – μια γενναία δήλωση, καθώς λέγοντας «ντράπηκα που δεν σηκώθηκα να φύγω» στράφηκε κατά της εκπομπής όπου εργάζεται – δεν ήταν αρκετές για να διασκεδάσουν τις εντυπώσεις. Ηταν όμως εξοργιστικό να βλέπεις έναν άνθρωπο που θέλει να λέγεται καλλιτέχνης (μεγάλη κουβέντα, ας μην την ανοίξουμε) και που έχει τόσο μεγάλη ιδέα για το ταλέντο του και την προσφορά του να συμπεριφέρεται έτσι δημοσίως. Οπως ήταν συγκινητικό να βλέπεις ανθρώπους με τα ταλέντα του Βουτσά και του Κωνσταντίνου να μιλάνε με τόση ταπεινότητα για τη δική τους προσφορά και τη δική τους πορεία. Τεράστια η διαφορά επιπέδου ανάμεσα στο τότε και στο τώρα.

Ο Νίκος Καρβέλας έβγαλε την τσίχλα του και την πέταξε σε μια παίκτρια, κορυφώνοντας με αυτή την άκομψη κίνηση το ρεσιτάλ αγένειας που είχε ξεκινήσει από το πρώτο live. Δίπλα του η «γεννήθηκα για να σε θαυμάζω γιατί είσαι το απόλυτο ταλέντο» Αννα Βίσση

Αυτές οι γραμμές γράφτηκαν λίγο προτού προβληθεί το τρίτο live του «Star Academy», οπότε δεν ξέρω αν ο Καρβέλας βγήκε και προσπάθησε να δικαιολογήσει τα αδικαιολόγητα ή ζήτησε συγγνώμη για την απερίγραπτη αγένειά του, ό,τι και να κάνει όμως το αποτύπωμα της χυδαιότητας έχει κολλήσει σαν μασημένη τσίχλα πάνω στις οθόνες μας.

Βεβαίως, δεν ήταν απαραίτητη αυτή η παρεκτροπή για να επιβεβαιώσουμε πως ο τίτλος «Ακαδημία Τραγουδιού» είναι η επίφαση κάτω από την οποία κρύβεται η χωματερή που τα τελευταία χρόνια αποκαλούμε ελληνικό τραγούδι (τις εξαιρέσεις τις γνωρίζουμε), αυτό το καταλάβαμε αμέσως βλέποντας πώς (δεν) κάνουν μάθημα οι... καθηγητές του ριάλιτι και τι θεωρούν μουσική και τέχνη οι μαθητές τους – την πασαρέλα.

Βρε, πώς αλλάξαν οι καιροί! Κάποτε, την περίοδο που μαθητής Λυκείου ανακάλυπτα τους μεγάλους διεθνείς σκηνοθέτες, θεωρούσα την τσίχλα της Μαρίας Ιωαννίδου δείγμα της παρακμής του ελληνικού κινηματογράφου. Σήμερα, από το να μου φτύνουν τις τσίχλες τους στα μούτρα οι Καρβέλες, προτιμώ να βλέπω με τις ώρες τη Μαρία Ιωαννίδου να μασάει τη δική της. Εχω εκτιμήσει τόσο πολύ τον τρόπο που το έκανε!

Πιέρρος Ανδρακάκος

«Το τέλος έρχεται... Ταμάμ»

Ο σκηνοθέτης της κωμικής σειράς του ΑΝΤ1 «Ταμάμ» μιλάει για τη συνταγή της επιτυχημένης τηλεοπτικής σειράς και αποκαλύπτει γιατί οι ήρωές της «πέτυχαν... κέντρο»

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΑ ΒΙΔΟ

Αν το «Ταμάμ» ετοιμάζεται να ρίξει αυλαία, το τέλος του θα μπορούσε να σημάνει μια νέα αρχή για τα ελληνικά κωμικά σίριαλ. Η σειρά του ΑΝΤ1, η οποία εξετάζει με χιούμορ τις δύσκολες σχέσεις μιας πολυεθνικής οικογένειας που ζει στο κέντρο της Αθήνας, έδειξε πως μπορούμε και εμείς, στην Ελλάδα, να κάνουμε κωμωδία που δεν είναι χοντροκομμένη φάρσα, με σενάριο που δεν παραπέμπει σε συρραφή ανεκδότων και με ήρωες που δεν μοιάζουν καρικατούρες αλλά είναι αληθινοί άνθρωποι. Το βασισμένο σε μια επιτυχημένη γερμανική παραγωγή σίριαλ κατάφερε να επιβιώσει για τρεις κύκλους σε μια τηλεόραση βαριά λαβωμένη από την κρίση (γεγονός που έχει, βεβαίως, τραγικό αντίκτυπο και στη μυθοπλασία), όπως κατάφερε να πει πολλά και σημαντικά πράγματα για τις ανθρώπινες σχέσεις, και στα επεισόδια που βασίστηκαν στο γερμανικό σενάριο, εξελληνισμένα από τους **Δήμητρα Σακαλή** και **Βασίλη Ρίσβα**, και στον τρίτο κύκλο πρωτότυπων επεισοδίων που υπογράφουν οι ίδιοι. Αξιοσημείωτη η συμβολή των ηθοποιών, με τη **Λίλα Μπακλέση** να κάνει προσωπική επιτυχία στον κεντρικό ρόλο της Ελλης, που την παραλάβαμε μαθήτρια και την αφήνουμε μητέρα. Είναι όμως, κυρίως, η ματιά του **Πιέρρου Ανδρακάκου,** του σκηνοθέτη της σειράς, ο παράγοντας που δημιούργησε τις προϋποθέσεις για επιτυχία: σε ένα τοπίο όπου την κωμωδία την αντιμετωπίζουμε με προχειρότητα, σαν ένα αυτοσχέδιο παιχνίδι μιας παρέας φίλων, αυτός τη χειρίστηκε με επαγγελματισμό που φαίνεται σε κάθε πλάνο. Επιβεβαιώνοντας πως τη διαφορά δεν την κάνουν τα πολλά χρήματα, αλλά το όραμα και η σκληρή δουλειά.

Ο Πιέρρος Ανδρακάκος δίνει χαμογελώντας οδηγίες

«Με τα μισά λεφτά καλύτερες σειρές»

Ο Πιέρρος Ανδρακάκος πρόλαβε βεβαίως και την εποχή με τα πολλά (έστω με τα περισσότερα) χρήματα και μπορεί να κάνει συγκρίσεις, όταν π.χ. ανατρέξει σε μια προηγούμενη δουλειά του, τους «Βασιλιάδες», *«που, όπως και το "Safe sex", του οποίου σκηνοθέτησα κάποια επεισόδια, είχαν τον διπλάσιο προϋπολογισμό από το "Ταμάμ". Οταν βρεθείς στην κρίση, έχεις δύο επιλογές: ή παραιτείσαι ή παλεύεις. Επειδή παλέψαμε, καταφέραμε να κάνουμε με τα μισά λεφτά καλύτερες σειρές από ό,τι κάναμε τότε, και δεν αναφέρομαι μόνο στο "Ταμάμ"».*

Στην περίπτωση του σίριαλ του ΑΝΤ1 υπήρχε η γερή, εκ Γερμανίας, σεναριακή βάση, *«που μας βοήθησε να αποφύγουμε τα κλισέ από τα οποία πάσχουν οι ελληνικές σειρές. Το γερμανικό "Ταμάμ" είχε θαυμάσιους και εξαιρετικά χτισμένους χαρακτήρες, τους οποίους προσπαθήσαμε να διατηρήσουμε στην προσαρμογή του σεναρίου κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές: π.χ. στους Γερμανούς ο τούρκος πατέρας δεν ήταν κουρέας, όπως τον κάναμε εμείς, αλλά αστυνομικός. Σκέφτεστε τούρκο αστυνομικό στην Ελλάδα; Με τίποτε. Του αλλάξαμε λοιπόν επάγγελμα.*

Η κυκλοφορία των εφημερίδων από 20.3.2017 ως 26.3.2017 πανελλαδικά

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΕΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ	ΑΡ. ΦΥΛΛΩΝ	ΔΙΑΦΟΡΑ	%
ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ	64.270	-2.060	20,8%
ΕΘΝΟΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ	46.460	120	15,1%
ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ	42.340	3.860	13,7%
REAL NEWS	41.180	1.170	13,3%
ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ	28.220	-10.100	9,1%
ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ	21.020	5.810	6,8%
DOCUMENTO	19.210	1.080	6,2%
ΤΥΠΟΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ	18.080	3.000	5,9%
ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ	8.320	500	2,7%
KONTRA NEWS ΚΥΡΙΑΚΗΣ	8.250	3.230	2,7%
ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΩΡΑ ΚΥΡΙΑΚΗΣ	4.150	160	1,3%
ΑΥΓΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ	2.880	140	0,9%
ΤΟ ΧΩΝΙ	2.060	-860	0,7%
ΤΟ ΠΑΡΟΝ	2.020	-40	0,7%
Ο ΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ	80	20	0,0%
ΣΥΝΟΛΟ	308.540	6.030	100,0%

ΣΑΒΒΑΤΙΑΤΙΚΕΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ	ΑΡ. ΦΥΛΛΩΝ	ΔΙΑΦΟΡΑ	%
ΤΑ ΝΕΑ	18.060	-1.970	28,4%
Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ	16.750	2.220	26,3%
ΕΙΔΗΣΕΙΣ	10.120	2.700	15,9%
ESPRESSO	10.030	-2.040	15,8%
ΜΑΚΕΛΕΙΟ	4.510	-860	7,1%
STAR PRESS	4.120	-1.530	6,5%
ΣΥΝΟΛΟ	63.590	-1.480	100,0%

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ	Μ.Ο. ΦΥΛΛΩΝ	ΔΙΑΦΟΡΑ	%
ΤΑ ΝΕΑ	13.301	-401	15,0%
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ	9.234	-428	10,4%
Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ	9.014	717	10,2%
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ	8.881		10,0%
ESPRESSO	8.437	-446	9,5%
ΕΘΝΟΣ	7.476	-189	8,5%
ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ	7.286	24	8,2%
ΕΙΔΗΣΕΙΣ	5.890	768	6,7%
STAR PRESS	4.663	-285	5,3%
ΜΑΚΕΛΕΙΟ	3.800	-363	4,3%
KONTRA NEWS	3.514	-54	4,0%
ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΩΡΑ	3.069	-195	3,5%
ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ	2.725	26	3,1%
ΑΥΓΗ	1.055	19	1,2%
Ο ΛΟΓΟΣ	57	-3	0,1%
ΣΥΝΟΛΟ	88.402	8.071	100,0%

Ο Πιέρρος Ανδρακάκος (αριστερά) στα γυρίσματα της σειράς. «Οταν βρεθείς στην κρίση, έχεις δύο επιλογές: ή παραιτείσαι ή παλεύεις» λέει ο σκηνοθέτης του «Ταμάμ»

Ο κινηματογράφος το επόμενο βήμα

Ο Πιέρρος Ανδρακάκος μετά το «Ταμάμ» επιθυμεί να ασχοληθεί με τον κινηματογράφο, να δουλέψει κάποιο από τα σενάρια που έχει στο μυαλό του και που *«δεν είναι κωμωδίες. Αρκετά με την κωμωδία, θέλω να δοκιμάσω και να δοκιμαστώ σε κάτι πιο δραματικό, σε κάτι διαφορετικό. Θέλω να βελτιώσω τη δουλειά μου, να προχωρήσω».* Αυτό δεν είναι εύκολο στη σημερινή Ελλάδα για τους γνωστούς λόγους.

«Παρότι έχω δύο μικρά παιδιά, θα μπορούσα να φύγω στο εξωτερικό, αν μου δινόταν μια καλή ευκαιρία, και να έρχομαι τα καλοκαίρια – δεν είμαι από εκείνους που δεν μπορούν να ζήσουν χωρίς τον ήλιο και χωρίς τον ουρανό μας, μια χαρά μπορώ! Εχω μια ζωή και επιθυμώ να τη ζήσω όσο καλύτερα γίνεται. Ομως, από τη στιγμή που είμαι εδώ, δεν θέλω να γκρινιάζω. Μου αρέσει η δουλειά, η δημιουργία, αγαπώ τους ανθρώπους που δεν το βάζουν κάτω, θαυμάζω τους νέους που είναι πρόθυμοι να πάρουν τη μοίρα τους στα χέρια τους. Δεν μου αρέσουν οι άνθρωποι που βολεύονται, που αράζουν».

Χαλαρώνει καμιά φορά, ή έχει πάντα το μυαλό του στη δουλειά; *«Ας πούμε πως κάνω μια δουλειά που δεν τελειώνει ποτέ, δεν σε αφήνει ποτέ. Είναι κομμάτι του εαυτού μου. Πηγαίνω, π.χ. στο σχολείο να πάρω τα παιδιά μου και ενώ τα περιμένω παρατηρώ τους άλλους γονείς και σκέφτομαι "έτσι λοιπόν συμπεριφέρονται οι σημερινοί σαραντάρηδες", παίρνοντας ιδέες για χαρακτήρες και τρόπους που πιθανώς θα χρησιμοποιήσω στο επόμενο σίριαλ, στην επόμενη ταινία».*

Ομως φροντίσαμε να μην προδώσουμε με τις παρεμβάσεις μας το σενάριο». Γι' αυτό ο σκηνοθέτης επέμενε τα γυρίσματα να γίνουν στο Κέντρο και όχι σε κάποια από τις μονοκατοικίες των προαστίων όπου έχουν γυριστεί πολλές σειρές. *«Ηθελα να δείξω τη σύγχρονη Αθήνα»,* λέει, *«την καρδιά της πόλης, αλλά και να υποστηρίξω την αλήθεια της σειράς. Πού θα μπορούσαν να ζουν ένας κουρέας και μια ψυχοθεραπεύτρια με τρία παιδιά; Σε ένα διαμέρισμα με σχετικά οικονομικό ενοίκιο των, πάνω-κάτω, 600 ευρώ. Ετσι βρεθήκαμε στην Κυψέλη».*

Ιδιαίτερη σημασία δόθηκε στις τελευταίας τεχνολογίας κάμερες, καθώς και στην ποιότητα των φακών *«σε μια προσπάθεια να κάνω κάτι παραπέρα από όσα είχα κάνει. Η τηλεόραση παγκοσμίως βρίσκεται σε πολύ υψηλό επίπεδο, δεν γίνεται εμείς να μένουμε τόσο πίσω. Δεν λέω πως μπορούμε εύκολα να φτάσουμε τα μεγάλα στούντιο όπου γυρίζονται οι πολυδάπανες παραγωγές, πάντα όμως πρέπει να βρίσκεις τρόπους να βελτιώνεσαι. Στην περίπτωσή μας νομίζω πως κάναμε κάτι παραπάνω…».*

Το μυστικό η ενσυναίσθηση

Με πλούσια πλέον εμπειρία στην κωμωδία, ο κ. Ανδρακάκος, που έχει μεταξύ άλλων σκηνοθετήσει την ελληνική «Μοντέρνα οικογένεια», θεωρεί πως η αρχική, η αμερικανική εκδοχή της σειράς («Modern family») ουσιαστικά επανεφηύρε τον όρο κωμωδία. *«Οι πρώτοι της κύκλοι ήταν θαυμάσιοι, τώρα πια, έπειτα από τόσα χρόνια, δεν έχει την ίδια δύναμη. Δυστυχώς στην Ελλάδα δεν καταφέραμε να την περάσουμε στο ευρύ κοινό, υπήρξαν άνθρωποι που ως και ενοχλήθηκαν από καταστάσεις που θίγει η σειρά, όπως π.χ. από τη σχέση του γκέι ζευγαριού που μεγαλώνει ένα παιδί. Μια άλλη, ακόμη πιο τολμηρή κωμική σειρά που μου αρέσει είναι το "Girls" της Λένα Ντάνχαμ. Και αυτή πάει την κωμωδία μπροστά, με την Ντάνχαμ να στρέφει την πλάτη στα σύγχρονα πρότυπα ομορφιάς και να ερμηνεύει μια κοπέλα παχουλή, ατσούμπαλη που δεν φοβάται να γδυθεί βγάζοντας στη φόρα τις ατέλειες του σώματός της. Εχει μερικά τέτοια στοιχεία η Ελλη του "Ταμάμ". Μια τέτοια σειρά λείπει από την Ελλάδα, και θα ήθελα πολύ να την κάνω!».* Ποιο, αλήθεια, είναι το μυστικό επιτυχημένων παραγωγών όπως αυτές; *«Η μαγική λέξη είναι η λέξη empathy, η ενσυναίσθηση, το να χτίζεις ήρωες που τα κίνητρά τους και οι συμπεριφορές τους να γίνονται κατανοητά, που η γλώσσα του σώματος, ο τρόπος που αντιδρούν, και όχι μόνο αυτά που λένε, να συμβάλλουν στη συναισθηματική ταύτιση ήρωα και θεατή».*

Δηλώνει ικανοποιημένος που η σειρά τελειώνει, *«καθώς είναι η κατάλληλη στιγμή».* Οπως ικανοποιημένος είναι και από τις θεαματικότητες *,«οι οποίες είχαν βεβαίως τα πάνω και τα κάτω τους, όπως συμβαίνει συχνά με σειρές που παίζονται τόσον καιρό».* Οι μετρήσεις τον απασχολούν αλλά δεν τον τρομάζουν αφού *«ο επαγγελματίας πάντα την ίδια δουλειά θα κάνει είτε με 10% είτε με 60% θεαματικότητα. Πάντα θα προσπαθεί για το καλύτερο, ακολουθώντας το ένστικτό του. Ξέρω πως τα νούμερα μπορεί να σε μπλοκάρουν, δεν πρέπει όμως να το επιτρέψεις. Ομως, να το πούμε και αυτό, επειδή υπάρχουν πλέον και στην Ελλάδα αρκετοί θεατές που βλέπουν τα σίριαλ online, όποτε θέλουν, και όχι την ώρα που προβάλλονται, θα πρέπει να γίνονται μετρήσεις και στο Internet, και τα αποτελέσματα να βγαίνουν συνδυαστικά, για να είμαστε σωστοί».*

media shots B

ΤΟΥ **ΔΗΜΗΤΡΗ ΓΑΛΑΝΗ**

Οι εργαζόμενοι του Mega κλείνουν εννέα μήνες απλήρωτοι. Η Ενωση Τεχνικών Ιδιωτικής Τηλεόρασης Αττικής (ΕΤΙΤΑ) απαιτεί από τους μετόχους του καναλιού την άμεση αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου ώστε να ξεμπλοκαριστούν οι τραπεζικοί λογαριασμοί και να πληρωθούν οι εργαζόμενοι.

Ομως δεν είναι μόνο στο Mega που καταγράφονται καθυστερήσεις στη μισθοδοσία των εργαζομένων. Στη συντριπτική πλειονότητα των δημοσιογραφικών επιχειρήσεων υπάρχουν καθυστερήσεις, οι οποίες ξεκινάνε από δύο και φτάνουν ακόμα και τους έξι μήνες.

Σύμφωνα με καταγγελία εργαζομένων στον όμιλο Real Group την περασμένη Τρίτη τούς καταβλήθηκε ο μισθός του Δεκεμβρίου 2016. «Τη στιγμή που η οικονομική κατάσταση αρκετών υπαλλήλων, όλων των ειδικοτήτων, είναι δραματική κυριολεκτικά, το λογιστήριο είναι εξαφανισμένο, αφού δεν απαντάει σε email και τηλέφωνα» σημειώνεται μεταξύ άλλων στην καταγγελία.

Δύο ΕΔΕ βρίσκονται σε εξέλιξη στην ΕΡΤ. Η πρώτη αφορά παρουσιάστρια η οποία δεν εμφανίστηκε στη θέση της στο στούντιο με αποτέλεσμα να μεταδοθούν οι δηλώσεις του πρωθυπουργού Αλέξη Τσίπρα από τη Ρώμη το Σάββατο χωρίς εισαγωγή. Η δεύτερη είναι σχετικά με δύο ηχολήπτες, για τη μετάδοση δύο ρεπορτάζ στο δελτίο ειδήσεων της ΕΡΤ με προβλήματα στον ήχο.

Και εφέτος θα δοθούν οικονομικά βοηθήματα στα άνεργα και στα εν επισχέσει μέλη της ΕΣΗΕΑ εν όψει των εορτών του Πάσχα. Το ύψος του βοηθήματος ορίζεται στα 300 ευρώ και επιπλέον 100 ευρώ για κάθε ανήλικο παιδί.

Συζήτηση για τον δημόσιο διάλογο εν όψει της αναθεώρησης του Συντάγματος παρουσιάζει η εκπομπή «ΕΡΤ Focus» με τον Πάνο Χαρίτο αύριο Δευτέρα στις 22.15. Στο επίκεντρο της συζήτησης, τα υπέρ και τα κατά της συμμετοχής των πολιτών, η ηλεκτρονική διαβούλευση, ο ρόλος της επιτροπής, οι αναθεωρητέες διατάξεις.

Η Ελληνική Ραδιοφωνία, σε συνεργασία με την Ελληνική Εθνική Επιτροπή της UNICEF, διοργανώνει μεγάλο ραδιομαραθώνιο με θέμα «Για κάθε παιδί που πεινάει δίπλα μας ή μακριά μας – Δώσε ζωή και ελπίδα στο παιδί» την ερχόμενη Πέμπτη 6 Απριλίου 2017.

Η «πειρατεία» τηλεοπτικών σειρών καλά κρατεί. Ιδού οι δέκα πιο δημοφιλείς στα πειρατικά sites για το 2016:
1. «Game of Thrones»
2. «The Walking Dead»
3. «Westworld»
4. «The Flash»
5. «Arrow»
6. «The Big Bang Theory»
7. «Vikings»
8. «Lucifer»
9. «Suits»
10. «The Grand Tour»

Την οργή πολλών Αμερικανών, ακόμα και ανάμεσα σε υποστηρικτές του προέδρου Τραμπ, έχουν προκαλέσει τα σχέδιά του να φέρει προς ψήφιση νομοσχέδιο το οποίο θα επιτρέπει σε παρόχους υπηρεσιών Internet να πωλούν και να αγοράζουν το ιστορικό περιήγησης στο Διαδίκτυο των πελατών τους. Οργανώσεις που υπερασπίζονται την προστασία των προσωπικών δεδομένων αναφέρουν ότι το νομοσχέδιο απειλεί άμεσα την ιδιωτική ζωή των χρηστών, αφού σε περίπτωση που ψηφιστεί οι πληροφορίες για τις ιστοσελίδες που επισκέπτονται οι χρήστες θα είναι στη διάθεση του καθενός. Ας ελπίσουμε ότι δεν θα έχουμε ανάλογα φαινόμενα και στην Ευρωπαϊκή Ενωση.

ΤΟ ΒΗΜΑ πολιτισμός

Το πρόγραμμα της TV

ΚΡΙΤΙΚΗ-ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ: **ΓΙΑΝΝΗΣ ΖΟΥΜΠΟΥΛΑΚΗΣ**

οι καλύτερες ταινίες της εβδομάδας

Ο ΥΠΕΡΟΧΟΣ ΓΚΑΤΣΜΠΙ (THE GREAT GATSBY)
ΚΥΡΙΑΚΗ 2.4.2017
23.30
Στην τελευταία κινηματογραφική εκδοχή του μυθιστορήματος του Φ. Σκοτ Φιτζέραλντ, ο σκηνοθέτης Μπαζ Λούρμαν σέβεται το μυθιστόρημα και προσπαθεί να ανιχνεύσει όσο το δυνατόν πιο εξονυχιστικά τον αντιήρωα του συγγραφέα (Λεονάρντο Ντι Κάπριο), έναν πάμπλουτο τυχοδιώκτη που πίσω από τη βιτρίνα της υπερβολής κρύβει έναν ρομαντικό εαυτό, αναζητητή της ουτοπίας και του αιώνιου έρωτα. (ΗΠΑ, 2006, 110')

Ο ΣΗΜΑΔΕΜΕΝΟΣ (SCARFACE)
ΚΥΡΙΑΚΗ 2.4.2017
22.50
Βάρβαρα ωμή αλλά «πιασάρικη» παραλλαγή του «Σημαδεμένου», κλασικής ταινίας του Μέλβιν Λι Ρόι, η ταινία που σκηνοθέτησε ο Μπράιαν Ντε Πάλμα παρακολουθεί την πορεία της ζωής του Τόνι Μοντάνα (ο Αλ Πατσίνο εκτός εαυτού), ενός φτωχού Κουβανού ο οποίος στην προσπάθειά του να αποκτήσει και να απολαύσει τα αγαθά του αμερικανικού ονείρου αναρριχάται στον κόσμο του οργανωμένου εγκλήματος. Συμπρωταγωνιστούν οι Στίβεν Μπάουερ, Μισέλ Πφάιφερ. (ΗΠΑ, 1983, 157')

Ο ΥΠΟΚΙΝΗΤΗΣ (INSIDE MAN)
ΤΡΙΤΗ 4.4.2017
22.00
Ο Σπάικ Λι σκηνοθέτησε ένα καλοφτιαγμένο «παιχνίδι» γάτας - ποντικού ανάμεσα στον ευφυή αρχηγό της σπείρας που έχει καταλάβει παράρτημα πανάκριβης νεοϋορκέζικης τράπεζας και στον ικανό αστυνομικό που έχει αναλάβει την ευθύνη των διαπραγματεύσεων (αντιστοίχως οι Κλάιβ Οοουεν, Ντενζέλ Ουάσιγκτον). (ΗΠΑ, 2006, 119')

Η ΑΡΠΑΓΗ (TAKEN) ΤΕΤΑΡΤΗ 5.4.2017
22.00
Ενας πρώην κυβερνητικός πράκτορας (Λίαμ Νίσον) έχει λιγότερο από 48 ώρες για να ανακαλύψει τα ίχνη της απαχθείσας στο Παρίσι κόρης του. Ασταμάτητης δράσης περιπέτεια με τον ιρλανδό ηθοποιό σε έναν μάλλον ασυνήθιστα δυναμικό ρόλο για τη φιλμογραφία του. Εσπασε ταμεία σε όλον τον κόσμο, γι' αυτό και απέκτησε δύο συνέχειες. (ΗΠΑ / Γαλλία / Αγγλία, 2008, 86')

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΟΧΥΡΟ (THE LAST CASTLE) ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 7.4.2017
23.15
Ο Ρόμπερτ Ρέντφορντ υποδύεται τον ακέραιο, δαφνοστεφανωμένο στρατηγό ο οποίος καταλήγει σε φυλακή με διοικητή έναν σκληρό στρατιωτικό (Τζέιμς - Τόνι Σοπράνο - Γκαντολφίνι) όχι και τόσο στα καλά του. Δεν πετάξαμε τη σκούφια μας και άχρωμη η σκηνοθεσία του Ροντ Λούρι. (ΗΠΑ, 2001, 121')

ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΗ ★ ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ ★ ΚΑΛΗ ★ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ★ ΚΑΤΩ ΤΟΥ ΜΕΤΡΙΟΥ ✖ ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΗ

2.4.17 ΚΥΡΙΑΚΗ

ΕΡΤ 1
Τ: 2107407066

06.30 Ες Αύριον τα Σπουδαία (Ε)
07.00 Μαζί το Σαββατοκύριακο
10.00 Πάμε Αλλιώς
11.30 Με Αρετή και Τόλμη με τις Αλεξία Τασούλη και Βίκυ Παπαλουκά
12.00 Ειδήσεις
12.15 Επωνύμως
13.00 Το Αλάτι της Γης με τον Λάμπρο Λιάβα
15.00 Ειδήσεις
16.00 Προσωπικά (Ε) με την Έλενα Κατρίτση
17.00 28 Φορές Ευρώπη
18.00 Ειδήσεις
18.30 Άνιμερτ
19.00 Αθήνα Καλεί Μόσχα (Ε)
20.00 Ντετέκτιβ Μέρντοχ (Ε)
20.55 Ειδήσεις
21.30 Αθλητική Κυριακή
00.00 Ειδήσεις
00.10 Αθλητική Κυριακή
01.00 Το Μυστικό της Λίμνης (Ε)
01.50 Προσωπικά (Ε) με την Έλενα Κατρίτση
02.50 Επωνύμως (Ε)
03.30 Ντετέκτιβ Μέρντοχ (Ε)

MEGA
Τ: 2106903000

07.00 Μη Φοβάσαι τη Φωτιά (Ε)
08.00 Μπελάδες για Δύο (Ε)
09.00 Drop Dead Diva (Ε)
09.50 I Dream of Jeannie - Η Τζίνι και το Τζίνι
10.50 Παιδική Χαρά (Ε)
11.30 «Οι Ήρωες του Δάσους 2» Ξένη ταινία.
13.00 Big Bang (Ε)
14.00 Το Κόκκινο Δωμάτιο (Ε)
15.00 «Το Μαγικό Μενταγιόν» Ξένη ταινία. Περιπέτεια παραγωγής **2003**.
16.50 Κλινική Περίπτωση (Ε)
17.50 Επτά Θανάσιμες Πεθερές (Ε)
20.00 Taxi Girl (Ε)
21.00 «Καλωσήρθατε στη Ζούγκλα» Ξένη ταινία. Κωμωδία αμερικάνικης παραγωγής **2003**.
23.00 «Ντεσπεράντο» Ξένη ταινία. Περιπέτεια αμερικάνικης παραγωγής 1995.
01.00 Standard Operating Procedure
03.10 Σίνα, η Βασίλισσα της Ζούγκλας
04.00 Fantasy Island

ΑΝΤ1
Τ: 210 6886100

06.15 Τα Μαχαιρώματα (Ε)
07.00 Πάτερ Ημών (Ε)
07.45 Λίφτινγκ (Ε)
08.45 Υγεία Πάνω απ' Όλα με τήν Φωτεινή Γεωργίου
09.45 ΣουΚου με τους Μαρία Μπεκατώρου, Δημήτρη Ουγγαρέζο, Λάμπρο Κωνσταντάρα και Χρήστο Νέζο
13.00 Ειδήσεις
13.45 Εγκλήματα (Ε)
16.00 Wipe Out (Ε)
17.00 Ειδήσεις στη νοηματική
17.15 «Ο Άνθρωπος που Γύρισε από τα Πιάτα» Ελληνική ταινία. Κωμωδία παραγωγής 1969. Σκηνοθεσία: Πάνος Γλυκοφρύδης.
19.00 Ειδήσεις
20.00 Ταμάμ (Ε)
21.00 Rising Star - Hot Seat
01.15 VICE - Specials
02.15 Κλεμμένη Ζωή (Ε)
03.15 Η Εκδρομή (Ε)
04.15 VICE (Ε) με την Δάφνη Καραβοκύρη
05.15 Όσο Υπάρχει Αγάπη (Ε)

ΣΚΑΪ
Τ: 2104800000

06.00 Καλημέρα με τον Γιώργο Αυτιά
10.00 Ακραίως
11.30 Ready Business: Τα Νέα των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων
12.00 Ειδήσεις
12.30 7 Ημέρες Επιστήμη
13.00 Goal Χωρίς Σύνορα
14.00 Ειδήσεις
14.30 **7** Ημέρες Ελλάδα με τη Μαρία Αναστασοπούλου
15.15 Masterclass με τον Βαγγέλη Δρίσκα
16.15 Traction με τον Κώστα Στεφανή
17.00 Ειδήσεις στη νοηματική
17.15 Μαγείρισσα Άμεσης Βοήθειας με τη Μυρσίνη Λαμπράκη
18.15 «Συγκάτοικοι με το ζόρι»
20.00 Ειδήσεις
21.00 Survivor
00.30 Kick Off
02.15 Rodeo (Ε)

STAR
Τ: 2111891000

06.10 Παιδικό πρόγραμμα **13.30** «Το Τρομερό Παιδί» Ξένη ταινία. **15.15** Τα Φιλαράκια **16.45** **30** Rock **17.40** Ειδήσεις στη νοηματική **17.50** Arrow **18.50** The Big Bang Theory **19.50** Ειδήσεις **21.00** «Τα κίτρινα γάντια». **22.50** «Ο Σημαδεμένος» Ξένη ταινία. **02.00** «Θανάσιμη Μάχη» **04.00** Psych **05.00** The Secret Circle

ALPHA
Τ: 212 2124000

09.00 Μην Αρχίζεις τη Μουρμούρα (Ε) **09.45** Σπίτι μου Σπιτάκι μου **13.00** Ειδήσεις **14.00** «Περάστε, Φιλήστε, Τελειώσατε». **16.00** Quizdom the Show **17.00** Ειδήσεις στη νοηματική **17.10** Μην Αρχίζεις τη Μουρμούρα (Ε) **18.00** Το Σόι σου (Ε) **19.00** Ειδήσεις **20.00** Στο Δρόμο (Ε) **21.00** «John Carter: Ανάμεσα σε Δύο Κόσμους» **23.30** «Ο Υπέροχος Γκάτσμπι» **02.15** Οι Ιστορίες του Αστυνόμου Μπέκα (Ε)

OTE TV
Τ: 13888

22.00 «Imposters K1 E8» Κωμωδία. Ετος 2017.
Ποδόσφαιρο: **11.00** Γουότφορντ - Σάντερλαντ **15.30** Σουόνσι - Μίντλεσμπρο (Ζ) **17.30** Στιγμιότυπα **18.00** Αρσεναλ - Μάντσεστερ Σίτι (Ζ) **21.45** Νάπολι - Γιουβέντους (Ζ)
Ποδόσφαιρο: **13.00** Σεβίλη - Σπόρτινγκ Χιχόν (Ζ) **17.15** Ρεάλ Μαδρίτης - Αλαβές (Ζ) **19.30** Βαλένθια - Ντεπορτίβο Λα Κορούνια (Ζ) **21.45** Γρανάδα - Μπαρτσελόνα (Ζ) **23.45** Κιέβο - Κροτόνε
Ποδόσφαιρο: **14.30** Στουτγάρδη - Ντινάμο Δρέσδης (Ζ) **16.30** Ίνγκολστανστ - Μάιντς (Ζ) **18.30** Λεβερκούζεν - Βόλφσμπουργκ (Ζ) **22.30** SportShow (Ζ)
Μπάσκετ: **24.00** Σικάγο Μπουλς - Ατλάντα Χοκς (Ζ) **03.00** Μινεσότα Τίμπεργουλβς - Σακραμέντο Κινγκς (Ζ) **20.00** Ν. Γιορκ Νικς - Μπόστον Σέλτικς (Ζ)

NOVA
Τ: 2106602100

19.50 «Joy» **22.00** «Η τριλογία της απόκλισης: Αφοσίωση»
19.10 «Παιχνίδι χωρίς κανόνες»
21.00 «Ανατριχίλες»
16.00 Παίζουμε Ελλάδα (Ζ) **19.30** Ποδόσφαιρο: ΑΕΚ - Παναθηναϊκός (Ζ) **21.30** Παίζουμε Ελλάδα (Ζ)

ΒΟΥΛΗ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ
Τ: 2103735303

09.00 Η Συναυλία της Κυριακής (Ε) **10.30** Έλληνες Αειναύτες (Ε) **11.00** Κάρτα Μέλους **12.00** Από Τόπο Σε Τόπο **13.30** Βουλή επί **7** (Ε) **15.00** Βουλής Βήμα (Ε) **16.30** Λόγω Τέχνης **17.00** «Ο Ινδιάνος» **18.30** Η Ζωή των Θηλαστικών **19.30** Γουότεργκέιτ **20.30** Παλέτες που Έγραψαν Ιστορία (Ε) **21.00** Θεατροσκόπιο

3.4.17 ΔΕΥΤΕΡΑ

ΕΡΤ 1
Τ: 2107407066

06.00 Ειδήσεις
07.00 Πρωινή Ζώνη
07.30 Ειδήσεις
08.00 Πρωινή Ζώνη
10.00 ΕΡΤ Ενημέρωση
12.00 Ειδήσεις
13.00 Extreme Mission in Antarctica
14.00 Γωνιές και Άνθρωποι του Πλανήτη (Ε)
15.00 Ειδήσεις
16.00 Στάση ΕΡΤ
18.00 Ειδήσεις στη νοηματική
18.15 Αίθουσα Σύνταξης
20.00 Εκπομπή Euronews
20.30 Ειδήσεις
22.00 Πολιτιστικό Δελτίο
22.15 ΕΡΤ Focus
24.00 Ειδήσεις
00.30 Η Μηχανή του Χρόνου (Ε) με τον Χρίστο Βασιλόπουλο
01.30 Στάση ΕΡΤ (Ε)
03.25 Εκπομπή Euronews (Ε)
03.50 Extreme Mission in Antarctica (Ε)
04.45 Γωνιές και Άνθρωποι του Πλανήτη (Ε)

MEGA
Τ: 2106903000

06.50 Λάκης ο Γλυκούλης (Ε)
08.00 Τα Επτά Κακά της Μοίρας μου (Ε)
09.00 Οι Βασιλιάδες (Ε)
10.30 Η Πολυκατοικία (Ε)
12.30 Μαρία η Άσχημη (Ε)
14.00 Εραστής Δυτικών Προαστίων (Ε)
14.50 Ευτυχισμένοι Μαζί (Ε)
16.50 Ειδήσεις
17.00 Καν' το Όπως ο Άκης (Ε) με τον Άκη Πετρετζίκη
17.40 Δέκα Λεπτά Κήρυγμα (Ε)
18.50 Ζωές Παράλληλες
20.00 Λατρεμένοι μου Γείτονες (Ε)
21.00 L.A.P.D. (Ε)
22.00 Το Κόκκινο Δωμάτιο (Ε)
23.00 Εθνική Ελλάδος (Ε)
00.00 «Οκτώ Χιλιοστά» Ξένη ταινία. Περιπέτεια παραγωγής **1999**. Σκηνοθεσία: Τζόελ Σουμάχερ.
02.30 Unforgettable
03.30 Breaking In
04.00 Fantasy Island
05.00 Παράλληλοι Δρόμοι (Ε)
05.50 Τα Μυστικά της Εδέμ (Ε)

ΑΝΤ1
Τ: 210 6886100

06.00 Εκείνες κι Εγώ (Ε)
07.00 Καλημέρα Ελλάδα με τον Γιώργο Παπαδάκη
10.00 Το Πρωινό με τη Φαίη Σκορδά
13.00 Ειδήσεις
14.00 Κωνσταντίνου και Ελένης (Ε)
15.00 Το Καφέ της Χαράς (Ε)
16.30 Μοιραία Έλξη
17.30 Ειδήσεις στη νοηματική
17.45 Δίδυμα Φεγγάρια
19.00 Ειδήσεις
20.00 Lucky Room
21.00 Μπρούσκο
22.15 Οι Συμμαθητές
23.15 Ράδιο Αρβύλα
00.45 Όλα Ξεκόλλα με τους Θέμο Αναστασιάδη και Δούκισσα Νομικού
02.30 Φιλί Ζωής (Ε)
03.30 Το Καφέ της Χαράς (Ε)
04.15 VICE (Ε) με τη Δάφνη Καραβοκύρη
05.00 Έρωτας (Ε)

ΣΚΑΪ
Τ: 2104800000

06.00 Πρώτη Γραμμή με τους Βασίλη Λυριτζή και Δημήτρη Οικονόμου
10.00 Τώρα με την Άννα Μπουσδούκου
12.00 Αταίριαστοι με τους Γιάνη Ντσούνο και Χρήστο Κούτρα
14.00 Ειδήσεις
15.00 ΣΚΑΪ στις **3** με τον Κωνσταντίνο Μπογδάνο
16.30 Ειδήσεις στη νοηματική
16.40 Chef στον Αέρα με την Ελένη Ψυχούλη
17.40 Rodeo με τους Βαγγέλη Περρή, Αθηναΐδα Νέγκα και Άννα Μαρία Βέλλη
18.50 Κάνε Παζάρι
20.00 Ειδήσεις
21.00 Survivor
00.00 Η Δίκη στον ΣΚΑΪ
01.45 NCIS Los Angeles
02.45 «**6** συν **1** Απιστίες» Ξένη ταινία. Κωμωδία γαλλικής παραγωγής **2012**.
04.30 Rodeo (Ε)
05.15 Κάνε Παζάρι (Ε)

STAR
Τ: 2111891000

08.00 Μαύρο Τριαντάφυλλο **10.00** Live U **12.00** Αλήθειες με τη Ζήνα **14.00** 9 Μήνες **15.10** Shopping Star **16.35** Blind Taste **17.45** Ειδήσεις **17.55** AR3NA **18.50** Τροχός της Τύχης **19.50** Ειδήσεις **21.00** «Transporter 2» **22.50** «Looper» Ξένη ταινία. **01.15** «Στον νυρετό της δόξας» **03.45** Psych **04.45** Mike & Molly

ALPHA
Τ: 212 2124000

08.00 Happy Day στον Alpha **11.00** TV Mall **11.20** Εντιμότατοι Κερατάδες (Ε) **12.20** Eurodata **12.30** Ειδήσεις **13.00** Ελένη **16.00** Το Σόι σου (Ε) **16.50** Κάτι Ψήνεται (Ε) **17.50** Ειδήσεις στη νοηματική **18.00** Deal **19.00** Ειδήσεις **20.00** Έλα στη Θέση μου **21.00** Μην Αρχίζεις τη Μουρμούρα **21.50** Αστέρας Ραχούλας **22.50** Ελληνοφρένεια **23.30** «Ο Παραχαράκτης» **01.30** Ελληνοφρένεια (Ε)

OTE TV
Τ: 13888

22.00 «Chacago Justice K1 E5» Δικαστική. Ετος 2017.
Ποδόσφαιρο: **14.00** Μπέρνλι - Τότεναμ **16.00** Σαουθάμπτον - Μπόρνμουθ **19.00** Ο Καλύτερος Αγώνας της Εβδομάδας **22.00** Άρσεναλ - Μάντσεστερ Σίτι
Ποδόσφαιρο: **17.00** Πεσκάρα - Μίλαν **19.00** Ο Καλύτερος Αγώνας της Εβδομάδας **21.45** Θέλτα - Λας Πάλμας (Ζ) **23.45** Σεβίλη - Σπόρτινγκ Χιχόν
Ποδόσφαιρο: **14.00** Ίνγκολστανστ - Μάιντς **16.00** Λεβερκούζεν - Βόλφσμπουργκ **19.00** Ο Καλύτερος Αγώνας της Εβδομάδας **22.30** SportShow (Ζ)
Μπάσκετ: **14.05** Ν. Γιορκ Νικς - Μπόστον Σέλτικς **16.30** Σαν Αντόνιο Σπερς - Γιούτα Τζαζ **19.00** Ολυμπιακός - ΠΑΟΚ **21.35** Ν. Γιορκ Νικς - Μπόστον Σέλτικς

NOVA
Τ: 2106602100

20.10 «Μαμάδες με κακή διαγωγή» **22.00** «Πατέρας και κόρη» **00.05** «Juillet aout»
19.35 «Παράξενη γιαγιά» **21.00** «Ο λαβύρινθος: Πύρινες δοκιμασίες» **23.20** «Η επιστροφή»
21.00 Ωρα των πρωταθλητών (Ζ) **24.00** Ωρα ενημέρωσης

ΒΟΥΛΗ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ
Τ: 2103735303

09.00 Πρωινή Ανάγνωση με τους Γιώργο Γαβαλά και Κέλλυ Κοντογιώργη **10.00** Κοινοβουλευτικό Έργο **22.00** Συνάντηση (Ε) με την Άντζελα Τσιφτσή **23.00** Οι Τυχοδιώκτες της Μοντέρνας Τέχνης **00.00** Τα Μυστικά των Φύλων **01.00** Επανάληψη Προγράμματος

4.4.17 ΤΡΙΤΗ

ΕΡΤ 1
Τ: 2107407066

06.00 Ειδήσεις
07.00 Πρωινή Ζώνη
07.30 Ειδήσεις
08.00 Πρωινή Ζώνη
10.00 ΕΡΤ Ενημέρωση
12.00 Ειδήσεις
13.00 Alien Planet Earths
14.00 Γωνιές και Άνθρωποι του Πλανήτη (Ε)
15.00 Ειδήσεις
16.00 Στάση ΕΡΤ
18.00 Ειδήσεις στη νοηματική
18.15 Αίθουσα Σύνταξης
20.00 Εκπομπή Euronews
20.30 Ειδήσεις
22.00 Πολιτιστικό Δελτίο
22.15 Euroleague Show
24.00 Ειδήσεις
00.30 Σενάρια Συνωμοσίας
01.30 Στάση ΕΡΤ
03.25 Εκπομπή Euronews (Ε)
03.50 Alien Planet Earths (Ε)
04.45 Γωνιές και Άνθρωποι του Πλανήτη (Ε)
05.40 Σαν Σήμερα τον **20**ό Αιώνα (Ε)

MEGA
Τ: 2106903000

06.50 Λάκης ο Γλυκούλης (Ε)
08.00 Τα Επτά Κακά της Μοίρας μου (Ε)
09.00 Οι Βασιλιάδες (Ε)
10.30 Η Πολυκατοικία (Ε)
12.30 Μαρία η Άσχημη (Ε)
14.00 Εραστής Δυτικών Προαστίων (Ε)
14.50 Ευτυχισμένοι Μαζί (Ε)
16.50 Ειδήσεις
17.00 Καν' το Όπως ο Άκης (Ε) με τον Άκη Πετρετζίκη
17.40 Δέκα Λεπτά Κήρυγμα (Ε)
18.50 Ζωές Παράλληλες
20.00 Λατρεμένοι μου Γείτονες (Ε)
21.00 L.A.P.D. (Ε)
22.00 Το Κόκκινο Δωμάτιο (Ε)
23.00 Εθνική Ελλάδος (Ε)
24.00 «Χάντσον Χοκ: Το Γεράκι» Ξένη ταινία. Περιπέτεια αμερικάνικης παραγωγής 1991. Σκηνοθεσία: Μάικλ Λίμαν. Παίζουν: Μπρους Γουίλις, Ντάνι Αϊέλο, Άντι Μακ Ντάουελ.
02.00 Unforgettable
04.00 Fantasy Island
05.00 Παράλληλοι Δρόμοι (Ε)
05.50 Τα Μυστικά της Εδέμ (Ε)

ΑΝΤ1
Τ: 210 6886100

06.00 Τα Φιλαράκια (Ε)
07.00 Καλημέρα Ελλάδα με τον Γιώργο Παπαδάκη
10.00 Το Πρωινό με τη Φαίη Σκορδά
13.00 Ειδήσεις
14.00 Κωνσταντίνου και Ελένης (Ε)
15.00 Το Καφέ της Χαράς (Ε)
16.30 Μοιραία Έλξη
17.30 Ειδήσεις στη νοηματική
17.45 Δίδυμα Φεγγάρια
19.00 Ειδήσεις
20.00 Lucky Room
21.00 Κλήρωση Λαϊκού Λαχείου
21.15 Μπρούσκο
22.15 Οι Συμμαθητές
23.15 Daddy Cool
00.15 Όλα Ξεκόλλα με τους Θέμο Αναστασιάδη και Δούκισσα Νομικού
02.15 Φιλί Ζωής (Ε)
03.15 Το Καφέ της Χαράς (Ε)
04.15 VICE (Ε) με τήν Δάφνη Καραβοκύρη

ΣΚΑΪ
Τ: 2104800000

06.00 Πρώτη Γραμμή
10.00 Τώρα
12.00 Αταίριαστοι
14.00 Ειδήσεις
15.00 ΣΚΑΪ στις **3** με τον Κωνσταντίνο Μπογδάνο
16.30 Ειδήσεις στη νοηματική
16.40 Chef στον Αέρα με την Ελένη Ψυχούλη
17.40 Rodeo με τους Βαγγέλη Περρή, Αθηναΐδα Νέγκα και Άννα Μαρία Βέλλη
18.50 Κάνε Παζάρι
20.00 Ειδήσεις
21.00 Survivor
24.00 Ιστορίες με τους Αλέξη Παπαχελά, Παύλο Τσίμα, Σία Κοσιώνη και Τάσο Τέλλογλου
01.15 Elementary
02.00 NCIS Los Angeles
03.00 «Μεγάλα Κορίτσια» Ξένη ταινία. Κωμωδία αμερικάνικης παραγωγής **2012**.
04.30 Rodeo (Ε) με τους Βαγγέλη Περρή, Αθηναΐδα Νέγκα και Άννα Μαρία Βέλλη
05.15 Κάνε Παζάρι (Ε)

STAR
Τ: 2111891000

08.00 Μαύρο Τριαντάφυλλο **10.00** Live U **12.00** Αλήθειες με τη Ζήνα **14.00** 9 Μήνες **15.10** Shopping Star **16.35** Blind Taste **17.45** Ειδήσεις **17.55** AR3NA **18.50** Τροχός της Τύχης **19.50** Ειδήσεις **21.00** Modern Family **22.00** «Ο υποκινητής» Ξένη ταινία. **00.30** «Τα κίτρινα γάντια» **02.15** «Ο Δράκος» Α' Προβολή. Ξένη ταινία. **04.15** Psych **05.15** Mike & Molly

ALPHA
Τ: 212 2124000

08.00 Happy Day στον Alpha **11.00** TV Mall **11.20** Εντιμότατοι Κερατάδες (Ε) **12.20** Eurodata **12.30** Ειδήσεις **13.00** Ελένη **16.00** Το Σόι σου (Ε) **16.50** Κάτι Ψήνεται (Ε) **17.50** Ειδήσεις στη νοηματική **18.00** Deal **19.00** Ειδήσεις **20.00** Έλα στη Θέση μου **21.00** Μην Αρχίζεις τη Μουρμούρα **21.50** Στο Δρόμο **22.50** Ελληνοφρένεια **23.30** Αυτοψία **01.15** Ελληνοφρένεια (Ε)

OTE TV
Τ: 13888

22.00 «Taken K1 E6» Δικαστική. Ετος 2017.
Ποδόσφαιρο: **16.00** Λέστερ - Στόουκ **18.00** Μπέρνλι - Τότεναμ **20.00** Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ - Γουέστ Μπρομ **22.00** Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ - Έβερτον (Ζ)
Ποδόσφαιρο: **16.00** Ίντερ - Σαμπντόρια **18.00** Μάλαγα - Ατλέτικο Μαδρίτης **20.30** Μπιλμπάο - Εσπανιόλ (Ζ) **22.30** Ατλέτικο Μαδρίτης - Ρεάλ Σοσιεδάδ (Ζ)
Ποδόσφαιρο: **16.00** Σάλκε - Ντόρτμουντ **18.30** Καρλσρούη - Βίρτσμπουργκερ Κίκερς (Ζ) **21.00** Χόφενχαϊμ - Μπάγερν Μονάχου (Ζ) **23.30** Ντόρτμουντ - Αμβούργο
Μπάσκετ: **14.50** Ν. Γιορκ Νικς - Μπόστον Σέλτικς **17.15** NCAA 2016 - 2017 **20.00** Pick n' Roll (Ζ) **21.45** Ποδόσφαιρο: Λέστερ - Σάντερλαντ (Ζ)

NOVA
Τ: 2106602100

20.10 «Ο ιδιωτικός βίος του Μάξουελ Σιμ» **22.00** «Το μυστικό τους»
21.00 «Fantastic four» **22.45** «Ο γάμος του καλύτερου μου φίλου» **00.35** «Ενα τρελό reunion»
18.00 Παίζουμε Ελλάδα Πόλο (Ζ) **21.00** Ωρα των πρωταθλητών (Ζ) **21.45** Ιταλικό Κύπελλο Ρόμα - Λάτσιο (Ζ)

ΒΟΥΛΗ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ
Τ: 2103735303

09.00 Πρωινή Ανάγνωση με τους Γιώργο Γαβαλά και Κέλλυ Κοντογιώργη **10.00** Κοινοβουλευτικό Έργο **22.00** Παλέτες που Έγραψαν Ιστορία **22.30** Φωτογραφία **23.00** Με Ένα Δολάριο **24.00** Και Γλώσσα Εγένετο **01.00** Επανάληψη Προγράμματος

http://www.tovima.gr/culture/

ΤΟ ΒΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

5.4.17 ΤΕΤΑΡΤΗ

ΕΡΤ 1
Τ: 2107407066

06.00 Ειδήσεις
07.00 Πρωινή Ζώνη
07.45 Ειδήσεις
08.00 Πρωινή Ζώνη
10.00 10 Στην Ενημέρωση
12.00 Ειδήσεις
13.00 Εκπομπή Euronews
13.30 Σχεδιάζοντας το Μέλλον (Ε)
14.00 Κάπου στη Γη
15.00 Ειδήσεις
16.00 Στάση ΕΡΤ
17.30 Η Ζωή μου, η Υγεία μου με τον Μιχάλη Κεφαλογιάννη
18.00 Ειδήσεις στη νοηματική
18.15 Αίθουσα Σύνταξης
19.40 Η Μηχανή του Χρόνου (Ε) με τον Χρίστο Βασιλόπουλο
20.45 Ειδήσεις
21.30 Αθλητική Τετάρτη
24.00 Ειδήσεις
00.10 Αθλητική Τετάρτη
01.00 The Newsroom (Ε)
01.30 Στάση ΕΡΤ (Ε)
03.00 Η Ζωή μου, η Υγεία μου (Ε) με τον Μιχάλη Κεφαλογιάννη
03.30 Αίθουσα Σύνταξης (Ε)
05.00 Κάπου στη Γη (Ε)

MEGA
Τ: 2106903000

06.50 Λάκης ο Γλυκούλης (Ε)
08.00 Τα Επτά Κακά της Μοίρας μου (Ε)
09.00 Οι Βασιλιάδες (Ε)
10.30 Η Πολυκατοικία (Ε)
12.30 Μαρία η Άσχημη (Ε)
14.00 Εραστής Δυτικών Προαστίων (Ε)
14.50 Ευτυχισμένοι Μαζί (Ε)
16.50 Ειδήσεις
17.00 Καν' το Όπως ο Άκης (Ε) με τον Άκη Πετρετζίκη
17.40 Δέκα Λεπτά Κήρυγμα (Ε)
18.50 Ζωές Παράλληλες
20.00 Λατρεμένοι μου Γείτονες (Ε)
21.00 L.A.P.D. (Ε)
22.00 Το Κόκκινο Δωμάτιο (Ε)
23.00 Εθνική Ελλάδος (Ε)
24.00 «Η Χρηματαποστολή» Ξένη ταινία. Περιπέτεια αμερικάνικης παραγωγής 1995. Σκηνοθεσία: Τζόζεφ Ρούμπεν. Παίζουν: Γουέσλι Σνάιπς, Γούντι Χάρελσον, Τζένιφερ Λόπεζ, Κρις Κούπερ, Ρόμπερτ Μπλέικ.
02.10 Unforgettable
04.00 Fantasy Island
05.00 Παράλληλοι Δρόμοι (Ε)
05.50 Τα Μυστικά της Εδέμ (Ε)

6.4.17 ΠΕΜΠΤΗ

ΕΡΤ 1
Τ: 2107407066

06.00 Ειδήσεις
07.00 Πρωινή Ζώνη
07.45 Ειδήσεις
08.00 Πρωινή Ζώνη
10.00 10 Στην Ενημέρωση
12.00 Ειδήσεις
13.00 Εκπομπή Euronews
13.30 Σχεδιάζοντας το Μέλλον (Ε)
14.00 Κάπου στη Γη
15.00 Ειδήσεις
16.00 Στάση ΕΡΤ
17.30 Η Ζωή μου, η Υγεία μου
18.00 Ειδήσεις στη νοηματική
18.15 Αίθουσα Σύνταξης
19.40 Η Μηχανή του Χρόνου (Ε) με τον Χρίστο Βασιλόπουλο
20.45 Ειδήσεις
22.00 Πολιτιστικό Δελτίο
22.15 Ιστορίες Παιδιών σε Στρατόπεδα Προσφύγων
23.15 Συναντήσεις με Αξιοσημείωτους Ανθρώπους (Ε)
00.15 Ειδήσεις
00.45 The Newsroom (Ε)
01.30 Στάση ΕΡΤ (Ε)
02.50 Η Ζωή μου, η Υγεία μου (Ε)
03.20 Αίθουσα Σύνταξης (Ε)

MEGA
Τ: 2106903000

06.50 Λάκης ο Γλυκούλης (Ε)
08.00 Τα Επτά Κακά της Μοίρας μου (Ε)
09.00 Οι Βασιλιάδες (Ε)
10.30 Η Πολυκατοικία (Ε)
12.30 Μαρία η Άσχημη (Ε)
14.00 Εραστής Δυτικών Προαστίων (Ε)
14.50 Ευτυχισμένοι Μαζί (Ε)
16.50 Ειδήσεις
17.00 Καν' το Όπως ο Άκης (Ε) με τον Άκη Πετρετζίκη
17.40 Δέκα Λεπτά Κήρυγμα (Ε)
18.50 Ζωές Παράλληλες
20.00 Λατρεμένοι μου Γείτονες (Ε)
21.00 L.A.P.D. (Ε)
22.00 Το Κόκκινο Δωμάτιο (Ε)
23.00 Εθνική Ελλάδος (Ε)
24.00 «The Marksman» Ξένη ταινία. Δράσης αμερικάνικης παραγωγής 2005. Σκηνοθεσία: Μάρκους Άνταμς. Παίζουν: Γουέσλι Σνάιπς, Έμα Σαμς, Γουίλιαμ Χόουπ.
02.00 Damages
04.00 Fantasy Island
05.00 Παράλληλοι Δρόμοι (Ε)
05.50 Τα Μυστικά της Εδέμ (Ε)

7.4.17 ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

ΕΡΤ 1
Τ: 2107407066

06.00 Ειδήσεις
07.00 Πρωινή Ζώνη
07.45 Ειδήσεις
08.00 Πρωινή Ζώνη
10.00 10 Στην Ενημέρωση
12.00 Ειδήσεις
13.00 Εκπομπή Euronews
13.30 Σχεδιάζοντας το Μέλλον (Ε)
14.00 Ξένο Ντοκιμαντέρ
15.00 Ειδήσεις
16.00 Στάση ΕΡΤ
17.30 Η Ζωή μου, η Υγεία μου
18.00 Ειδήσεις στη νοηματική
18.15 Αίθουσα Σύνταξης
19.40 Η Μηχανή του Χρόνου (Ε)
20.45 Ειδήσεις
22.00 Πολιτιστικό Δελτίο
22.15 Σιωπηλές Επαναστάσεις
23.15 Στα Άκρα με τη Βίκυ Φλέσσα
00.15 Ειδήσεις
00.45 The Newsroom
01.40 28 Φορές Ευρώπη (Ε)
02.35 Στα Άκρα (Ε) με τη Βίκυ Φλέσσα
03.30 Στάση ΕΡΤ (Ε)
05.00 Η Ζωή μου, η Υγεία μου (Ε)

MEGA
Τ: 2106903000

06.50 Λάκης ο Γλυκούλης (Ε)
08.00 Τα Επτά Κακά της Μοίρας μου (Ε)
09.00 Οι Βασιλιάδες (Ε)
10.30 Η Πολυκατοικία (Ε)
12.30 Μαρία η Άσχημη (Ε)
14.00 Εραστής Δυτικών Προαστίων (Ε)
14.50 Ευτυχισμένοι Μαζί (Ε)
16.50 Ειδήσεις
17.00 Καν' το Όπως ο Άκης (Ε) με τον Άκη Πετρετζίκη
17.40 Δέκα Λεπτά Κήρυγμα (Ε)
18.50 Ζωές Παράλληλες
20.00 Λατρεμένοι μου Γείτονες (Ε)
21.00 L.A.P.D. (Ε)
22.00 Το Κόκκινο Δωμάτιο (Ε)
23.00 Εθνική Ελλάδος (Ε)
24.00 «Αδιέξοδο 2» Α' Προβολή. Ξένη ταινία. Σκηνοθεσία: Έρικ Μπρος. Παίζουν: Άγκνες Μπρούκνερ, Ντέιβιντ Μόσκοου, Σκοτ Άντερσον.
01.30 The Tudors
03.30 Breaking In
04.00 Fantasy Island
05.00 Παράλληλοι Δρόμοι (Ε)

8.4.17 ΣΑΒΒΑΤΟ

ΕΡΤ 1
Τ: 2107407066

06.30 Σχεδιάζοντας το Μέλλον (Ε)
07.00 Μαζί το Σαββατοκύριακο
10.00 Πάμε Αλλιώς
12.00 Ειδήσεις
12.30 Επτά με τη Βάλια Πετούρη
13.30 Europe με την Εύα Μπούρα
15.00 Ειδήσεις
16.00 Από τον Φρόιντ στο Διαδίκτυο (Ε)
17.00 Η Μηχανή του Χρόνου (Ε) με τον Χρίστο Βασιλόπουλο
18.00 Ειδήσεις
18.30 Ες Αύριον τα Σπουδαία
19.00 Οίνος ο Αγαπητός
20.00 Ντετέκτιβ Μέρντοχ (Ε)
20.55 Ειδήσεις
22.00 «Αντε γεια...»

MEGA
Τ: 2106903000

06.00 Τα Μυστικά της Εδέμ (Ε)
07.00 Μη Φοβάσαι τη Φωτιά (Ε)
08.00 Μπελάδες για Δύο (Ε)
09.00 Drop Dead Diva (Ε)
09.50 I Dream of Jeannie - Η Τζίνι και το Τζίνι
10.20 Παιδική Χαρά (Ε)
11.10 «Φτωχαδάκια και Λεφτάδες» Ελληνική ταινία.
13.00 Big Bang (Ε)
14.00 Το Κόκκινο Δωμάτιο (Ε)
15.00 «Ο Ποντικο-Μικρούλης 2» Ξένη ταινία.
16.30 Ελληνική Σειρά (Ε)
17.30 Επτά Θανάσιμες Πεθερές (Ε)
20.00 Taxi Girl (Ε)
21.00 «Μπάτσος Διαμάντι» Ξένη ταινία. Κωμωδία αμερικάνικης παραγωγής 1999. Σκηνοθεσία: Λες Μέιφιλντ. Παίζουν: Μάρτιν Λόρενς, Λουκ Γουίλσον, Πίτερ Γκριν, Νικόλ Άρι Πάρκερ.
23.00 «Ένοχη Σιωπή» Ξένη ταινία. Θρίλερ αμερικάνικης παραγωγής 1998.

ΑΝΤ1
Τ: 2106886100

06.00 Τα Φιλαράκια (Ε)
07.00 Καλημέρα Ελλάδα με τον Γιώργο Παπαδάκη
10.00 Το Πρωινό με τη Φαίη Σκορδά
13.00 Ειδήσεις
14.00 Κωνσταντίνου και Ελένης (Ε)
15.00 Το Καφέ της Χαράς (Ε)
16.30 Μοιραία Έλξη
17.30 Ειδήσεις στη νοηματική
17.45 Δίδυμα Φεγγάρια
19.00 Ειδήσεις
20.00 Lucky Room
21.00 Μπρούσκο
22.15 Οι Συμμαθητές
23.15 The 2night Show με τον Γρηγόρη Αρναούτογλου
01.30 VICE με τήν Δάφνη Καραβοκύρη
02.30 Φιλί Ζωής (Ε)
03.15 Το Καφέ της Χαράς (Ε)
04.15 VICE (Ε) με τήν Δάφνη Καραβοκύρη
05.00 Έρωτας (Ε)

ΣΚΑΪ
Τ: 2104800000

06.00 Πρώτη Γραμμή με τους Βασίλη Λυριτζή και Δημήτρη Οικονόμου
10.00 Τώρα με την Άννα Μπουσδούκου
12.00 Αταίριαστοι με τους Γιάννη Ντσούνο και Χρήστο Κούτρα
14.00 Ειδήσεις
15.00 ΣΚΑΪ στις 3 με τον Κωνσταντίνο Μπογδάνο
16.30 Ειδήσεις στη νοηματική
16.40 Chef στον Αέρα με την Ελένη Ψυχούλη
17.40 Rodeo με τους Βαγγέλη Περρή, Αθηναΐδα Νέγκα και Άννα Μαρία Βέλλη
18.50 Κάνε Παζάρι
20.00 Ειδήσεις
21.00 Survivor
00.30 Δικογραφίες
01.30 Rodeo (Ε)
02.30 Προδοσίες (Ε)
03.30 Happy Traveller (Ε) με τον Ευτύχη Μπλέτσα
04.15 Chef στον Αέρα (Ε) με τήν Ελένη Ψυχούλη
05.15 Κάνε Παζάρι (Ε)

ΑΝΤ1
Τ: 2106886100

06.00 Τα Φιλαράκια (Ε)
07.00 Καλημέρα Ελλάδα με τον Γιώργο Παπαδάκη
10.00 Το Πρωινό με τη Φαίη Σκορδά
13.00 Ειδήσεις
14.00 Κωνσταντίνου και Ελένης (Ε)
15.00 Το Καφέ της Χαράς (Ε)
16.30 Μοιραία Έλξη
17.30 Ειδήσεις στη νοηματική
17.45 Δίδυμα Φεγγάρια
19.00 Ειδήσεις
20.00 Lucky Room
21.00 Μπρούσκο
22.15 Οι Συμμαθητές
23.15 The 2night Show με τον Γρηγόρη Αρναούτογλου
01.30 VICE με τήν Δάφνη Καραβοκύρη
02.30 Φιλί Ζωής (Ε)
03.15 Το Καφέ της Χαράς (Ε)
04.15 VICE (Ε) με τήν Δάφνη Καραβοκύρη
05.00 Έρωτας (Ε)

ΣΚΑΪ
Τ: 2104800000

06.00 Πρώτη Γραμμή με τους Βασίλη Λυριτζή και Δημήτρη Οικονόμου
10.00 Τώρα με την Άννα Μπουσδούκου
12.00 Αταίριαστοι με τους Γιάννη Ντσούνο και Χρήστο Κούτρα
14.00 Ειδήσεις
15.00 ΣΚΑΪ στις 3 με τον Κωνσταντίνο Μπογδάνο
16.30 Ειδήσεις στη νοηματική
16.40 Chef στον Αέρα με την Ελένη Ψυχούλη
17.40 Rodeo
18.50 Κάνε Παζάρι
20.00 Ειδήσεις
21.00 Survivor
24.00 Οτινάναι με τους Μάνο Βουλαρίνο και Πέτρο Νικολάου
01.00 Elementary (Ε)
01.45 NCIS Los Angeles (Ε)
02.45 Νόμος, κυκλώματα, ουσίες

ΑΝΤ1
Τ: 2106886100

06.00 Τα Φιλαράκια (Ε)
07.00 Καλημέρα Ελλάδα με τον Γιώργο Παπαδάκη
10.00 Το Πρωινό με τήν Φαίη Σκορδά
13.00 Ειδήσεις
14.00 Κωνσταντίνου και Ελένης (Ε)
15.00 Το Καφέ της Χαράς (Ε)
16.30 Μοιραία Έλξη
17.30 Ειδήσεις στη νοηματική
17.45 Δίδυμα Φεγγάρια
19.00 Ειδήσεις
20.00 Lucky Room
21.00 Μπρούσκο
22.15 Ταμάμ
23.15 «Το Τελευταίο Οχυρό» Ξένη ταινία. Περιπέτεια αμερικάνικης παραγωγής 2001. Σκηνοθεσία: Ροντ Λούρι. Παίζουν: Ρόμπερτ Ρέντφορντ, Τζέιμς Γκαντολφίνι, Μαρκ Ράφαλο, Ντελρόι Λίντο.
02.30 Φιλί Ζωής (Ε)
03.15 Το Καφέ της Χαράς (Ε)
04.15 VICE (Ε) με τήν Δάφνη Καραβοκύρη
05.00 Έρωτας (Ε)

ΣΚΑΪ
Τ: 2104800000

06.00 Πρώτη Γραμμή με τους Βασίλη Λυριτζή και Δημήτρη Οικονόμου
10.00 Τώρα με τήν Άννα Μπουσδούκου
12.00 Αταίριαστοι με τους Γιάννη Ντσούνο και Χρήστο Κούτρα
14.00 Ειδήσεις
15.00 ΣΚΑΪ στις 3 με τον Κωνσταντίνο Μπογδάνο
16.30 Ειδήσεις στη νοηματική
16.40 Chef στον Αέρα με τήν Ελένη Ψυχούλη
17.40 Rodeo με τους Βαγγέλη Περρή, Αθηναΐδα Νέγκα και Άννα Μαρία Βέλλη
18.50 Κάνε Παζάρι
20.00 Ειδήσεις
21.00 «Ξένη Ταινία»
01.30 Rodeo (Ε) με τους Βαγγέλη Περρή, Αθηναΐδα Νέγκα και Άννα Μαρία Βέλλη
02.30 NCIS Los Angeles (Ε)
03.30 Happy Traveller (Ε) με τον Ευτύχη Μπλέτσα
04.15 Chef στον Αέρα (Ε) με την Ελένη Ψυχούλη
05.15 Κάνε Παζάρι (Ε)

ΑΝΤ1
Τ: 2106886100

06.15 Τα Μαχαιρώματα (Ε)
07.00 Πάτερ Ημών (Ε)
07.45 Λίφτινγκ (Ε)
08.45 Υγεία Πάνω απ' Όλα με τήν Φωτεινή Γεωργίου
09.45 ΣουΚου με τους Μαρία Μπεκατώρου, Δημήτρη Ουγγαρέζο, Λάμπρο Κωνσταντάρα και Χρήστο Νέζο
13.00 Ειδήσεις
13.45 Εγκλήματα (Ε)
16.00 Wipe Out (Ε)
17.00 Ειδήσεις στη νοηματική
17.15 «Λαός και Κολωνάκι»
19.00 Ειδήσεις
20.00 «Η γυνή να φοβήται τον άνδρα»
22.15 Πυρετός το Σαββατόβραδο
01.15 Vice
02.15 Κλεμμένη ζωή
03.15 Η εκδρομή
04.15 Vice
05.15 Οσο υπάρχει αγάπη

ΣΚΑΪ
Τ: 2104800000

06.00 Καλημέρα με τον Γιώργο Αυτιά
10.00 Σαββατοκύριακο με Δράση με τον Σπύρο Μάλλη
11.30 Eco News με την Κατερίνα Χριστοφιλίδου
12.00 Goal Χωρίς Σύνορα
14.00 Ειδήσεις
14.30 All About Art με τη Σοφία Τσίπα
15.00 All Star Cooking
15.45 «Ελληνική Ταινία»
17.45 Ειδήσεις στη νοηματική
18.00 Happy Traveller με τον Ευτύχη Μπλέτσα
19.00 Γλυκές Αλχημείες με τον Στέλιο Παρλιάρο
20.00 Ειδήσεις
21.00 «Ξένη Ταινία»
24.00 Ξένη ταινία
02.30 Rodeo (Ε)

STAR
Τ: 2111891000

08.00 Μαύρο Τριαντάφυλλο **10.00** Live U **12.00** Αλήθειες με τη Ζήνα **14.00** 9 Μήνες **15.10** Shopping Star **16.35** Blind Taste **17.45** Ειδήσεις **17.55** AR3NA **18.50** Τροχός της Τύχης **19.50** Ειδήσεις **21.00** Modern Family **22.00** «Η Αρπαγή» **24.00** Ξένη Σειρά **01.00** The Mentalist **02.00** «Επικίνδυνη Σιωπή» **04.30** Psych

ALPHA
Τ: 212 2124000

07.30 Ο Κάπτεν Τζέικ και οι Πειρατές της Χώρας του Ποτέ **08.00** Happy Day στον Alpha **11.00** TV Mall **11.20** Εντιμότατοι Κερατάδες (Ε) **12.20** Eurodata **12.30** Ειδήσεις **13.00** Ελένη **16.00** Το Σόι σου (Ε) **16.50** Κάτι Ψήνεται (Ε) **17.50** Ειδήσεις στη νοηματική **18.00** Deal **19.00** Ειδήσεις **20.00** Έλα στη Θέση μου **21.00** Το Σόι σου **21.50** Το Σόι σου (Ε) **22.50** «Pearl Harbor»

STAR
Τ: 2111891000

08.00 Μαύρο Τριαντάφυλλο **10.00** Live U **12.00** Αλήθειες με τη Ζήνα **14.00** 9 Μήνες **15.10** Shopping Star **16.35** Blind Taste **17.45** Ειδήσεις **17.55** AR3NA **18.50** Τροχός της Τύχης **19.50** Ειδήσεις **21.00** Modern Family **22.00** «Stoker» Α' Προβολή. **00.15** Ξένη Σειρά **01.15** The Mentalist **02.15** «Είμαι Καλά, Μη σε Νοιάζει» **04.15** Psych **05.15** Mike & Molly

ALPHA
Τ: 212 2124000

08.00 Happy Day στον Alpha **11.00** TV Mall **11.20** Εντιμότατοι Κερατάδες (Ε) **12.20** Eurodata **12.30** Ειδήσεις **13.00** Ελένη **16.00** Το Σόι σου (Ε) **16.50** Κάτι Ψήνεται (Ε) **17.50** Ειδήσεις στη νοηματική **18.00** Deal **19.00** Ειδήσεις **20.00** Έλα στη Θέση μου **21.00** Το Σόι σου **21.50** Πάμε Πακέτο **23.50** 360ο **00.50** Στο Δρόμο (Ε) **01.50** «Ο Παραχαράκτης» **03.50** Eurodata (Ε)

STAR
Τ: 2111891000

08.00 Μαύρο Τριαντάφυλλο **10.00** Live U **12.00** Αλήθειες με τη Ζήνα **14.00** 9 Μήνες **15.10** Shopping Star **16.35** Blind Taste **17.45** Ειδήσεις **17.55** AR3NA **18.50** Τροχός της Τύχης **19.50** Ειδήσεις **21.00** Modern Family **22.00** «Πολύ Σκληρός για να Πεθάνει 2» **00.30** «Τάνγκο και Καζ» **02.45** Nikita **04.30** Mike & Molly **05.00** Τροχός της Τύχης (Ε)

ALPHA
Τ: 212 2124000

08.00 Happy Day **11.00** TV Mall **11.20** Εντιμότατοι Κερατάδες (Ε) **12.20** Eurodata **12.30** Ειδήσεις **13.00** Ελένη **16.00** Το Σόι σου (Ε) **16.50** Κάτι Ψήνεται (Ε) **17.50** Ειδήσεις στη νοηματική **18.00** Deal **19.00** Ειδήσεις **20.00** Έλα στη Θέση μου **21.00** Μην Αρχίζεις τη Μουρμούρα (Ε) **21.50** «Μαλλιά Κουβάρια» **23.50** Φως στο Τούνελ **02.15** 10η Εντολή (Ε) **03.15** Eurodata (Ε) **03.30** Θυρίδα Τηλεπώλησης

STAR
Τ: 2111891000

06.20 Παιδικό πρόγραμμα **13.30** «Η Κόρη του Προέδρου» **15.45** Τα Φιλαράκια **16.45** How I Met Your Mother **17.40** Ειδήσεις στη νοηματική **17.50** The Mysteries of Laura **18.50** The Big Bang Theory **19.50** Ειδήσεις **21.00** «Ρίο 2» Α' Προβολή. Ξένη ταινία. **22.50** «Ο Χάρι Πότερ και ο Αιχμάλωτος του Αζκαμπάν» **01.45** «Η κλίκα» **03.30** Gossip girl

ALPHA
Τ: 212 2124000

08.55 Η Μπουτίκ της Μίνι **09.00** Μην Αρχίζεις τη Μουρμούρα **09.45** Σπίτι μου Σπιτάκι μου **13.00** Ειδήσεις **14.00** «Ελληνική Ταινία» **16.00** Quizdom the Show **17.00** Ειδήσεις στη νοηματική **17.10** Μην Αρχίζεις τη Μουρμούρα (Ε) **18.00** Το Σόι σου (Ε) **19.00** Ειδήσεις **20.00** Αστέρας Ραχούλας (Ε) **21.00** Στην Υγειά μας ρε Παιδιά

OTE TV
Τ: 13888

CINEMA 1HD
21.00 «**600** Μίλια» Α' Προβολή. Θρίλερ, παραγωγής **2015**.
SPORT 1HD
Ποδόσφαιρο: **24.00** Γουότφορντ - Γουέστ Μπρομ **14.00** Μπέρνλι - Στόουκ **0.00** Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ - Έβερτον **22.00** Τσέλσι - Μάντσεστερ Σίτι (Ζ)
SPORT 2HD
Ποδόσφαιρο: **15.50** Ατλέτικο Μαδρίτης - Ρεάλ Σοσιεδάδ **17.50** Νάπολι - Γιουβέντους **20.30** Μπαρτσελόνα - Σεβίλη (Ζ) **22.30** Λεγανές - Ρεάλ Μαδρίτης (Ζ)
SPORT 3HD
Ποδόσφαιρο: **17.00** Χόφενχαϊμ - Μπάγερν Μονάχου **19.00** Ντόρτμουντ - Αμβούργο **21.00** Γκλάντμπαχ - Χέρτα Βερολίνου (Ζ) **23.00** UEFA Europa League - Στιγμιότυπα
SPORT 4HD
03.00 Ν. Γιορκ Κνικς - Σικάγο Μπουλς (Ζ) **17.55** Μπάσκετ: Πρωτάθλημα ACB Ισπανίας 2016 - 2017 **21.00** Ποδόσφαιρο: Μάιντς - Λειψία (Ζ)

NOVA
Τ: 2106602100

nova cinema 1 nova cinema 1 HD
19.35 «The hunger games: επανάσταση» Μέρος ΙΙ **22.00** «Chic!» **23.45** Drones: Θάνατος από ψηλά
nova cinema 2 nova cinema 2 HD
21.00 «Το 5ο κύμα» **23.00** «Η τριλογία της απόκλισης: Αφοσίωση»
nova sports 1 nova sports 1 HD
16.30 Παίζουμε Ελλάδα (Ζ) **19.30** Super League ΑΟΚ - Ολυμπιακός (Ζ) **21.30** Παίζουμε Ελλάδα (Ζ)

ΒΟΥΛΗ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ
Τ: 2103735303

09.00 Πρωινή Ανάγνωση με τους Γιώργο Γαβαλά και Κέλλυ Κοντογιώργη **10.00** Κοινοβουλευτικό Έργο **22.00** Εγχειρίδιο για Προέδρους: Από τον Ρούζβελτ στον Ομπάμα **23.00** Παλέτες που Έγραψαν Ιστορία **23.30** Τα Μυστικά των Φύλων **00.30** Επανάληψη Προγράμματος

OTE TV
Τ: 13888

CINEMA 1HD
21.00 «Η Κόρη» Α' Προβολή. Δράμα, παραγωγής **2015**.
SPORT 1HD
Ποδόσφαιρο: **24.00** Άρσεναλ - Γουέστ Χαμ **14.00** Χαλ - Μίντλεσμπρο **16.00** Σουόνσι - Τότεναμ **21.30** Άρσεναλ - Γουέστ Χαμ
SPORT 2HD
Ποδόσφαιρο: **16.30** Λεγανές - Ρεάλ Μαδρίτης **18.30** Μπαρτσελόνα - Σεβίλη **20.30** Έιμπαρ - Λας Πάλμας (Ζ) **22.30** Βαλένθια - Θέλτα (Ζ)
SPORT 3HD
Ποδόσφαιρο: **14.00** Άουγκσμπουργκ - Ίνγκολστανστ **19.00** Γκλάντμπαχ - Χέρτα Βερολίνου **21.00** Ντάρμσταντ - Λεβερκούζεν **23.00** Χόφενχαϊμ - Μπάγερν Μονάχου
SPORT 4HD
Μπάσκετ: **03.00** Μ. Γκρίζλις - Οκλαχόμα Σίτι Θάντερ **16.30** Μ. Γκρίζλις - Οκλαχόμα Σίτι Θάντερ **19.00** NCAA **2016 - 2017** **21.45** Μ. Γκρίζλις - Οκλαχόμα Σίτι Θάντερ

NOVA
Τ: 2106602100

nova cinema 1 nova cinema 1 HD
20.40 «Recoming Mike Nichols» **22.00** «The model» **23.55** «Το μπαρμπέρικο: Η νέα Κουρ»
nova cinema 2 nova cinema 2 HD
18.40 «Silverado» **21.00** «The social network»
nova sports 1 nova sports 1 HD
17.15 Παναθηναϊκός - Πανιώνιος (Ζ) **19.30** Πλατανιάς - ΑΕΚ (Ζ) **21.30** Παίζουμε Ελλάδα (Ζ)

ΒΟΥΛΗ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ
Τ: 2103735303

09.00 Πρωινή Ανάγνωση με τους Γιώργο Γαβαλά και Κέλλυ Κοντογιώργη **09.30** Κοινοβουλευτικό Έργο **23.00** Βουλής Βήμα **00.30** Επανάληψη Προγράμματος

OTE TV
Τ: 13888

CINEMA 1HD
21.00 «Με Φόβο» Α' Προβολή. Πολεμική, παραγωγής **2015**
SPORT 1HD
14.00 Ποδόσφαιρο: Άρσεναλ - Γουέστ Χαμ **16.00** Ποδόσφαιρο: Τσέλσι - Μάντσεστερ Σίτι **18.30** Ποδόσφαιρο: Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ - Έβερτον **21.30** Ποδόσφαιρο: Άιντραχτ Φρανκφούρτης - Βέρντερ Βρέμης (Ζ)
SPORT 2HD
17.15 Ποδόσφαιρο: Έιμπαρ - Λας Πάλμας **19.45** Ποδόσφαιρο: Βαλένθια - Θέλτα **21.45** Ποδόσφαιρο: Βιγιαρεάλ - Μπιλμπάο (Ζ) **23.45** Poker Tournaments: **2016** WOP
SPORT 3HD
16.00 Ποδόσφαιρο: Καρλσρούη - Βίρτσμπουργκερ Κίκερς **19.00** SportShow (Ζ) **21.30** Ποδόσφαιρο: Ρωσία - Βέλγιο **23.30** SportShow
SPORT 4HD
03.00 Μπάσκετ: Ατλάντα Χοκς - Μπόστον Σέλτικς (Ζ) **19.00** Pick n' Roll **20.25** NBA Action 2016-17

NOVA
Τ: 2106602100

nova cinema 1 nova cinema 1 HD
20.15 «Ο ιδανικός άντρας» **22.00** «Κάτω από τον ήλιο» **00.10** «Θα μείνει μεταξύ μας»
nova cinema 2 nova cinema 2 HD
19.20 «Hello, my name is Doris» **21.00** «Open season: Scared Silly» **22.35** «Sicario: Ο εκτελεστής»
nova sports 1 nova sports 1 HD
21.00 Ώρα των πρωταθλητών (Ζ) **22.30** Πορτογαλικό πρωτάθλημα 28η αγωνιστική (Ζ)

ΒΟΥΛΗ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ
Τ: 2103735303

09.00 Πρωινή Ανάγνωση με τους Γιώργο Γαβαλά και Κέλλυ Κοντογιώργη **10.00** Κοινοβουλευτικό Έργο **22.00** «Με τις Καλύτερες Προθέσεις» Ξένη ταινία. Δράμα παραγωγής **2011**. Σκηνοθεσία: Αντριάν Σιταρού. **23.40** Θεόδωρος Αγγελόπουλος, Ταξίδι στην Ιστορία **00.40** Επανάληψη Προγράμματος

OTE TV
Τ: 13888

CINEMA 1HD
22.00 «Colony Κ**1** Ε**10**» Δράσης, παραγωγής **2016**.
SPORT 1HD
Ποδόσφαιρο: **14.30** Τότεναμ - Γουότφορντ (Ζ) **17.00** Στόουκ - Λίβερπουλ (Ζ) **19.30** Μπόρνμουθ - Τσέλσι (Ζ) **21.45** Γιουβέντους - Κιέβο (Ζ) **23.45** Μίντλεσμπρο - Μπέρνλι
SPORT 2HD
Ποδόσφαιρο: **14.00** Εσπανιόλ - Αλαβές (Ζ) **16.30** Στον Ρυθμό των Ντέρμπι (Ζ) **17.15** Ρεάλ Μαδρίτης - Ατλέτικο Μαδρίτης (Ζ) **19.15** Στον Ρυθμό των Ντέρμπι (Ζ) **19.30** Μπάγερν Μονάχου - Ντόρτμουντ (Ζ) **21.30** Στον Ρυθμό των Ντέρμπι (Ζ)
SPORT 3HD
Ποδόσφαιρο: **14.00** Καϊζερσλάουτερν - Γκρόιτερ Φιρτ (Ζ) **16.30** Λειψία - Λεβερκούζεν (Ζ) **19.30** Σεβίλη - Ντεπορτίβο Λα Κορούνια (Ζ) **21.45** Μάλαγα - Μπαρτσελόνα (Ζ)
SPORT 4HD
Μπάσκετ: **03.00** Χιούστον Ρόκετς - Ντιτρόιτ Πίστονς (Ζ) **17.00** ΑΕΚ - Κολοσσός Η Hotels (Ζ)

NOVA
Τ: 2106602100

nova cinema 1 nova cinema 1 HD
20.00 «Μια θάλασσα από δέντρα» **22.00** «Αγαπητή Ελενόρ» **23.35** «Η τριλογία της απόκλισης: Αφοσίωση»
nova cinema 2 nova cinema 2 HD
19.15 «Η πριγκίπισσα το'σκασε» **21.00** «Καλύτερα δεν γίνεται» **23.25** «Η τρομερή Γκίλυ»
nova sports 1 nova sports 1 HD
17.00 BCL Show **18.00** Γαλλικό πρωτάθλημα Ανζε - Μονακό (Ζ) **21.00** Παίζουμε Ελλάδα (Ζ)

ΒΟΥΛΗ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ
Τ: 2103735303

09.00 Η Συναυλία του Σαββάτου **10.30** Αστικό Τοπίο **11.00** Αυτή Είναι η Όπερα **12.00** Βουλή επί **7** **13.30** Κάρτα Μέλους (Ε) **14.30** Έλληνες Αειναύτες **15.00** Μουσικές Μορφές **16.30** Χορός **18.00** Αστικό Τοπίο **19.00** Παλέτες που Έγραψαν Ιστορία (Ε) **19.30** Μουσεία - Η Άγνωστη Ιστορία των Έργων Τέχνης **20.30** Βραδεμβούργια Κονσέρτα

ΤΟ ΒΗΜΑ πολιτισμός

Αίθουσες

ΝΕΕΣ ΤΑΙΝΙΕΣ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΙΑΝΝΗ ΖΟΥΜΠΟΥΛΑΚΗ
gzoump@tovima.gr

★★★★★ ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΗ ★★★★ ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ
★★★ ΚΑΛΗ ★★ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ
★ ΚΑΤΩ ΤΟΥ ΜΕΤΡΙΟΥ ✖ ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΗ

★★★ ΤΟ ΦΑΝΤΑΣΜΑ ΣΤΟ ΚΕΛΥΦΟΣ (Ghost in the cell, ΗΠΑ, 2017)

Μελλοντολογική περιπέτεια του Ρούπερτ Σάντερς με τη Σκάρλετ Τζοχάνσον σε ρόλο ρομπότ με ψυχή ανθρώπου, αποτέλεσμα πρωτοποριακού πειράματος. Ολα αλλάζουν όταν θα αρχίσει να αναρωτιέται για το παρελθόν του. **ΑΘΗΝΑ:** ODEON ΙΛΙΟΝ - ODEON STARCITY - ΟΛΑ ΤΑ VILLAGE - ΑΕΛΛΩ - ΝΑΝΑ - ΤΡΙΑ ΑΣΤΕΡΙΑ -ODEON ΜΑΡΟΥΣΙ - ΑΘΗΝΑΙΟΝ CINEPOLIS ΓΛΥΦΑΔΑ - ΑΘΗΝΑΙΟΝ - ΚΗΦΙΣΙΑ - ΦΟΙΒΟΣ κ.α. **ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ:** CINEMA ONE - ODEON ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ κ.α.

★★★ CIAO AMORE... DALIDA (Γαλλία, 2016)

Βιογραφική ταινία της Λίζα Αζουέλος με τη Σβέβα Αλβίτι πολύ καλή στον ρόλο της καταθλιπτικής τραγουδίστριας Δαλιδά που οδηγήθηκε στην αυτοκτονία το 1987. **ΑΘΗΝΑ:** ΙΝΤΕΑΛ - ΝΙΡΒΑΝΑ - ΑΕΛΛΩ - ΚΗΦΙΣΙΑ - ΑΒΑΝΑ - ΣΙΝΕΑΚ κ.α. **ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ:** ΠΑΥΛΟΣ ΖΑΝΝΑΣ - ΚΟΛΟΣΣΑΙΟΝ

★★★ Ο ΕΠΙΦΑΝΗΣ ΠΟΛΙΤΗΣ (El ciudadano ilustre, Αργεντινή / Ισπανία, 2016)

Κοινωνική ταινία των Γκαστόν Ντουπρά και Μαριάνο Κον με τον Οσκαρ Μαρτίνεζ ως νομπελίστα αργεντινό συγγραφέα ο οποίος θα βρεθεί προ πολλών εκπλήξεων όταν επιστρέψει στο χωριό της καταγωγής του όπου πρόκειται να τιμηθεί. **ΑΘΗΝΑ:** ΑΣΤΥ - ΔΑΝΑΟΣ - ΠΤΙ ΠΑΛΑΙ - ΧΟΛΑΡΓΟΣ - ΔΙΑΝΑ - ΣΠΟΡΤΙΝΓΚ **ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ:** ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΝ

★★★ ΣΕ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΧΡΟΝΟΥΣ (Orphanine, Γαλλία, 2016)

Cinema

ΑΘΗΝΑ

ΑΑΒΟΡΑ
Τέρμα Ιπποκράτους ✆ **210-6423.271**

Το κρύο της Τραπεζούντας: Κ., Δ.:18.00-20.20, Τρ.: 20.20, Τ.:18.00-20.20
Raw: 22.40
Βυζιά: Κ.: 16.00

ΑΒΑΝΑ
Χαλάνδρι ✆ **210-6756.546**

Το άγνωστο κορίτσι: 18.00
Ciao amore... Dalida: 20.15-22.30

ΑΕΛΛΩ
Πατησίων 140 ✆ **210-8259.975**

Αιθ.1 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 17.30, Κ.: και 11.30-13.30-15.30
Το φάντασμα στο κέλυφος: Τ.: 19.30
Raw: 22.00
Τρέξε: Κ.: 19.45 Δ.: 19.45 Τρ.: 19.45
Αιθ.2 **Raw:** 19.00
Παράνομες ζωές: 21.15
Το δέλεαρ του διαβόλου: 23.15
Η Πεντάμορφη και το τέρας: Κ.: 11.30-14.00-16.30
Αιθ.3 **Η Πεντάμορφη και το τέρας (με υπότιτλους):** 17.45
Ciao amore... Dalida: 20.15-22.45
Η Πεντάμορφη και το τέρας: Κ.: 12.45-15.15
Αιθ.4 **Το φάντασμα στο κέλυφος:** Κ.: 20.30-23.00, Δ.:18.00-23.00, Τρ., Τ.:18.00-20.30-23.00
Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό: Κ.: 12.30-14.30-16.30-18.30

ΑΘΗΝΑΙΟΝ CINEPOLIS
Γλυφάδα ✆ **210-8983.238**

Αιθ.1 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 18.00, Κ.: και 16.10
Το φάντασμα στο κέλυφος: 20.10-22.20
Αιθ.2 **Παράνομες ζωές:** 18.50-20.40-22.40
Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό: Κ.: 17.00
Αιθ.3 **Η Πεντάμορφη και το τέρας:** 17.30
Η Πεντάμορφη και το τέρας (με υπότιτλους): 20.00
Τρέξε: 22.30
Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό: Κ.: 15.40
Αιθ.4 **Ciao amore... Dalida:** 18.00-20.20-22.40
Η Πεντάμορφη και το τέρας: Κ.: 15.30

ΑΘΗΝΑΙΟΝ
Αμπελόκηποι ✆ **210-7782.122**

Αιθ.1 **Το φάντασμα στο κέλυφος:** 18.20-20.30-22.40
Αιθ.2 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 18.00, Κ.: και 16.10
Η Πεντάμορφη και το τέρας (με υπότιτλους): 20.00
Τρέξε: 22.30

ΑΙΓΛΗ
✆ **210-6841.010**

Αιθ.1 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 18.15, Κ.: και 16.15
Σε τέσσερις χρόνους: 20.20
Παράνομες ζωές: 22.30
Αιθ.2 **Σε τέσσερις χρόνους:** Δ.: 17.50 Τρ.: 17.50 Τ.: 17.50
Suburra : Υπόγεια πόλη: 20.00-22.30
Η Πεντάμορφη και το τέρας: Κ.: 17.15

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ EUROPA CINEMAS
Πατησίων 77-79 ✆ **210-8219.298**

Suntan: 17.10
Αναζητώντας την αλήθεια: 19.10
Ευτυχία: 21.30

ΑΝΟΙΞΗ Δ.Κ.
Χαϊδάρι ✆ **210-5813.470**

Αιθ.1 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 18.15, Κ.: και 12.15-16.00
Suburra : Υπόγεια πόλη: 20.00-22.30
Αιθ.2 **Το άγνωστο κορίτσι:** 18.15
Ακριβώς το τέλος του κόσμου: 20.30-22.20
Η Πεντάμορφη και το τέρας: Κ.: 16.00

ΑΣΤΟΡ
Σταδίου 28, Αθήνα ✆ **210-3211.950**

Σε τέσσερις χρόνους: 17.45-20.00-22.15
Τρου μπλου: Κ.: 15.30
Τα σημάδια του ουρανού: Κ.: 16.00

ΑΣΤΥ
Κοραή ✆ **210-3221.925**

Ο Επιφανής Πολίτης: 18.00-20.10-22.20

ΑΤΤΑΛΟΣ
Νέα Σμύρνη ✆ **210-9331.280**

Ciao amore... Dalida: 18.00-20.15-22.30

VILLAGE FALIRO
Π. Φάληρο ✆ **14848**

Αιθ.1 **Η Πεντάμορφη και το τέρας (με υπότιτλους):** 19.20-22.00, Κ.: και 16.30
Αιθ.2 **Φοβού τον πεθερό:** Δ.: 18.00 Τρ.: 18.00 Τ.: 18.00
Παράνομες ζωές: 20.10-22.30
Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό: Κ.: 16.00-18.00
Αιθ.3 **Power Rangers:** 17.45-20.30
Λόγκαν: 23.10
Αιθ.4 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 17.10
Αναζητώντας την αλήθεια: 19.10-21.50
Αιθ.5 **Η Πεντάμορφη και το τέρας:** 18.40, Κ.: και 16.00
Τρέξε: 21.30-23.45
Αιθ.6 **Το φάντασμα στο κέλυφος:** 17.30-19.50-22.10
Αιθ.7 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 18.50, Κ.: και 16.40
Το φάντασμα στο κέλυφος: 21.00-23.30
Αιθ.8 **Το φάντασμα στο κέλυφος:** 20.30-22.50
Αιθ.9 **Αναζητώντας την αλήθεια:** 22.00
Η Πεντάμορφη και το τέρας (με υπότιτλους): 19.20

VILLAGE PAGRATI
Παγκράτι ✆ **210-7566.240**

Αιθ.1 **Αναζητώντας την αλήθεια:** 19.50-22.30
Η Πεντάμορφη και το τέρας: Κ.: 17.00
Αιθ.2 **Κονγκ: Η νήσος του κρανίου:** 19.00
Τρέξε: 21.30-23.45
Αιθ.3 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 18.10
Power Rangers: 20.20
Λόγκαν: 23.00
Αιθ.4 **Η Πεντάμορφη και το τέρας (με υπότιτλους):** 19.20-22.00
Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό: Κ.: 17.20
Αιθ.5 **Το φάντασμα στο κέλυφος:** 18.45-21.00-23.15

VILLAGE SHOPPING AND MORE
Ρέντης ✆ **210-4215.100**

Αιθ.1 **Το φάντασμα στο κέλυφος:** 20.00-22.20
Αιθ.2 **Η Πεντάμορφη και το τέρας (με υπότιτλους):** 19.30-22.30
Αιθ.3 **Power Rangers:** 19.30-22.10
Η ταινία LEGO Batman (μεταγλωττισμένη): Κ.: 17.10 Τ.: 17.10
Αιθ.4 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 17.00-19.00, Κ.: και 15.00
Τρέξε: 21.00-23.20
Αιθ.5 **Η Πεντάμορφη και το τέρας:** 17.10
Τρέξε: 19.50-22.10
Αιθ.6 **Κονγκ: Η νήσος του κρανίου:** 17.40-20.10-22.40, Κ.: και 15.10
Αιθ.7 **Το φάντασμα στο κέλυφος:** 18.50-21.10-23.30, Κ.: και 16.30
Αιθ.8 **Η Πεντάμορφη και το τέρας (με υπότιτλους):** 17.40-20.20-23.00, Κ.: και 15.00
Αιθ.9 **Κονγκ: Η νήσος του κρανίου:** 19.10-21.40-00.10, Κ.: και 16.40
Αιθ.10 **Η Πεντάμορφη και το τέρας (με υπότιτλους):** 18.40-21.20, Κ.: και 16.00
Λόγκαν: 00.00
Αιθ.11 **Power Rangers:** 18.20-21.00-23.40, Κ.: 18.20-18.40-21.00-23.40
Αιθ.12 **Αναζητώντας την αλήθεια:** 19.10-21.50, Κ.: και 16.20
Αιθ.13 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 18.00, Κ.: και 16.00
Λόγκαν: 20.00-22.50
Αιθ.14 **Η Πεντάμορφη και το τέρας:** 18.10, Κ.: και 15.30
Raw: 20.50-23.00
Αιθ.15 **Το φάντασμα στο κέλυφος:** 17.20-19.40-22.00-00.20
Αιθ.16 **Η Πεντάμορφη και το τέρας:** 17.10
Παράνομες ζωές: 19.50-22.00
Raw: 00.10
Αιθ.17 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό (με υπότιτλους):** 17.20-19.20, Κ.: και 15.20
Φοβού τον πεθερό: 21.20
Suburra : Υπόγεια πόλη: 23.20
Αιθ.18 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 17.30, Κ.: και 15.30
Το δέλεαρ του διαβόλου: 19.30-21.30-23.30
Αιθ.19 **Πενήντα πιο σκοτεινές αποχρώσεις του γκρι:** 19.00
Λόγκαν: 21.30
Τρέξε: 00.20
Η Πεντάμορφη και το τέρας: Κ.: 16.20
Αιθ.20 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 18.30, Κ.: και 16.30
Το φάντασμα στο κέλυφος: 20.30-22.50

VILLAGE THE MALL
Μαρούσι ✆ **14848**

Αιθ.1 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό (με υπότιτλους):** 17.00
Τρέξε: 19.00
Η Πεντάμορφη και το τέρας (με υπότιτλους): 21.15
Λόγκαν: 00.00
Η ταινία LEGO Batman (μεταγλωττισμένη): Κ.: 12.15-14.30
Αιθ.2 **Η Πεντάμορφη και το τέρας (με υπότιτλους):** 16.15-19.10-22.00, Κ.: και 13.20
Αιθ.3 **Κονγκ: Η νήσος του κρανίου:** 15.40-18.10, Κ.: και 13.10
Παράνομες ζωές: 20.40-23.00
Αιθ.4 **Η Πεντάμορφη και το τέρας:** 15.20-18.30, Κ.: και 12.30
Τρέξε: 21.30-23.45
Αιθ.5 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 15.30-17.30, Κ.: και 13.30
Κονγκ: Η νήσος του κρανίου: 19.30-22.10
Αιθ.6 **Η Πεντάμορφη και το τέρας:** 16.40
Φοβού τον πεθερό: 19.30
Raw: 21.40-23.50
Αιθ.7 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 16.30-18.45
Το φάντασμα στο κέλυφος: 21.00-23.30
Αιθ.8 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 16.00-18.00, Κ.: και 12.00-14.00
Η Πεντάμορφη και το τέρας (με υπότιτλους): 20.00
Το φάντασμα στο κέλυφος: 22.40
Αιθ.9 **Το φάντασμα στο κέλυφος:** Δ.: 16.50-19.20-21.50-00.20 Τρ.: 16.50-19.20-21.50-00.20 Τ.: 16.50-19.20-21.50-00.20
Η Πεντάμορφη και το τέρας: Κ.: 13.50
Αιθ.10 **Η Πεντάμορφη και το τέρας (με υπότιτλους):** 17.00
Λόγκαν: 19.40-22.30
Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό: Κ.: 12.40-14.50
Αιθ.11 **Power Rangers:** 17.20-20.10-22.50, Κ.: και 14.40
Αιθ.12 **Η Πεντάμορφη και το τέρας (με υπότιτλους):** 15.00, Κ.: και 12.20
Αναζητώντας την αλήθεια: 17.45-20.30-23.15
Αιθ.13 **Η Πεντάμορφη και το τέρας (με υπότιτλους):** 19.30-22.15, Κ.: 21.40
Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό: Κ.: 19.30
Αιθ.14 **Το φάντασμα στο κέλυφος:** 20.45-23.15

VILLAGE ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
Λεωφ. Βουλιαγμένης 276 ✆ **210-6104.100**

Αιθ.1 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 15.40-17.40, Κ.: και 13.40
Κονγκ: Η νήσος του κρανίου: 20.00
Το φάντασμα στο κέλυφος: 22.30
Αιθ.2 **Η Πεντάμορφη και το τέρας:** 16.40, Κ.: και 14.00
Η Πεντάμορφη και το τέρας (με υπότιτλους): 19.20-22.00
Αιθ.3 **Η Πεντάμορφη και το τέρας:** 15.20-18.00, Κ.: και 12.40
Power Rangers: 20.45
Τρέξε: 23.20
Αιθ.4 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 16.20-18.20, Κ.: και 12.15-14.20
Αναζητώντας την αλήθεια: 20.20-23.00
Αιθ.5 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 15.00-17.00, Κ.: και 13.00
Το φάντασμα στο κέλυφος: 19.00-21.20-23.50

ΒΑΡΚΙΖΑ
Θάσου 22 ✆ **210-8973.926**

Αιθ.1 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 18.30, Κ.: και 16.30
Ciao amore... Dalida: 20.15-22.20
Αιθ.2 **Η Πεντάμορφη και το τέρας (με υπότιτλους):** 18.40
Κάποια να με προσέχει: 20.50-22.50
Η Πεντάμορφη και το τέρας: Κ.: 16.30

CINERAMA DIGITAL CINEMA
Π. Φάληρο ✆ **210-9403.593**

Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό: 17.30
Αναζητώντας την αλήθεια: 19.10-21.30

ΓΑΛΑΞΙΑΣ
Μεσογείων 6 ✆ **210-7773.319**

Αιθ.1 **Η μεγάλη ουτοπία:** 18.00
Αναζητώντας την αλήθεια: 19.45-22.15
Αιθ.2 **Σε τέσσερις χρόνους:** 18.10-20.20-22.30

ΓΛΥΦΑΔΑ
Ξενοφώντος 31 ✆ **210-9650.318**

Αιθ.1 **Το δέλεαρ του διαβόλου:** 20.30-22.30
Η μπαλαρίνα και ο μικρός εφευρέτης: Κ.: 18.30
Αιθ.2 **Power Rangers:** 19.20
Αναζητώντας την αλήθεια: 22.00

ΔΑΝΑΟΣ
Αμπελόκηποι ✆ **210-6922.655**

Αιθ.1 **Ο Επιφανής Πολίτης:** 17.50-20.10-22.30
Αλέξανδρος Βέλιος: Η τελευταία απόφαση: Κ.: 16.00
Αιθ.2 **Παράδοξη ευτυχία:** Κ.: 18.20-20.40-22.20, Δ.: 18.20-20.20-22.20, Τρ.: 18.20-22.20, Τ.: 18.20-20.20-22.20
Αίνιγμα: Κ.: 20.20

Δ.Κ. ΑΓ. ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ ΟΝΑΡ
Αγ. Ανάργυροι ✆ **210-2639.208**

Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό: 17.00-18.45, Κ.: και 12.00
Ακριβώς το τέλος του κόσμου: 20.30-22.15

ΔΙΑΝΑ
Μαρούσι ✆ **210-8028.587**

Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό: 16.15
Το κρύο της Τραπεζούντας: 17.45
Ο Επιφανής Πολίτης: 20.15-22.30

ΕΛΛΗ
Ακαδημίας 64 ✆ **210-3632.789**

Amerika Square: 18.00-20.00-22.00

ΕΜΠΑΣΣΥ NOVA ODEON
Κολωνάκι ✆ **210-7215.944**

Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό: 19.30, Κ.: και 17.30
Suburra : Υπόγεια πόλη: 21.30

ΙΛΙΟΝ DIGITAL CINEMA
Πατησίων 113 ✆ **210-8810.602**

Νερούδα: 18.00
Το άγνωστο κορίτσι: 20.00
Ακριβώς το τέλος του κόσμου: 22.00

ΙΝΤΕΑΛ
Πανεπιστημίου 46 ✆ **210-3826.720**

Ciao amore... Dalida: 17.30-20.00-22.30

ΚΗΦΙΣΙΑ CINEMAX CLASS CYTA
Δροσίνη 6 ✆ **210-6231.601**

Ciao amore... Dalida: 18.00-20.30-23.00
Η Πεντάμορφη και το τέρας: Κ.: 15.30

ΚΗΦΙΣΙΑ CINEMAX CYTA
Λεωφόρος Κηφισίας 245 ✆ **210-6233.567**

Αιθ.1 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 18.30, Κ.: και 14.30-16.30
Το φάντασμα στο κέλυφος: 20.30-23.00
Αιθ.2 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 17.30, Κ.: και 11.30-13.30-15.30
Η Πεντάμορφη και το τέρας (με υπότιτλους): 19.30
Ακριβώς το τέλος του κόσμου: 22.00

ΚΙΝΗΜΑΤΟΘΕΑΤΡΟ ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑΣ-ΡΕΝΑ ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ
Κουντουριώτη 40 & Μυριοφύτου 55, Αιγάλεω ✆ **210-5911.390**

Αιθ.1 **Αναζητώντας την αλήθεια:** 18.00-20.15
Τρέξε: 22.30
Αιθ.2 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 16.45
Η Πεντάμορφη και το τέρας: 18.20
Το φάντασμα στο κέλυφος: 20.30-22.30

ΜΙΚΡΟΚΟΣΜΟΣ
Λεωφ. Συγγρού 106 ✆ **210-9230.081**

Το κρύο της Τραπεζούντας: 19.00-21.30
Στο λύκο: Κ.: 16.00

NOVACINEMA ODEON ΜΑΡΟΥΣΙ
Λεωφόρος Κηφισίας 215, Μαρούσι (απέναντι από το Άλσος Συγγρού) ✆ **14560**

Αιθ.1 **Suburra : Υπόγεια πόλη:** 19.30-22.30
Αιθ.2 **Αναζητώντας την αλήθεια:** 19.00-22.00
Αιθ.3 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 18.00
Το φάντασμα στο κέλυφος: 20.10-23.00

ΝΑΝΑ CINEMAX
Δάφνη ✆ **210-9703.158**

Αιθ.1 **Το φάντασμα στο κέλυφος:** 18.00-20.45-23.15, Κ.: 20.45-23.15
Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό: Κ.: 12.45-14.45-16.45-18.45
Αιθ.2 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 17.45
Το φάντασμα στο κέλυφος: 19.45-22.15
Η ταινία LEGO Batman (μεταγλωττισμένη): Κ.: 11.15-13.30-15.30
Αιθ.3 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 18.15, Κ.: και 12.15-14.15-16.15
Παράνομες ζωές: 20.15
Τρέξε: 22.30
Αιθ.4 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 17.30-19.30, Κ.: και 11.30-13.30-15.30
Το φάντασμα στο κέλυφος: 21.30
Αιθ.5 **Η Πεντάμορφη και το τέρας:** 17.00, Κ.: και 12.00-14.45
Η Πεντάμορφη και το τέρας (με υπότιτλους): 19.30-22.00, Τε.: 19.30
Raw: Τ.: 22.00
Αιθ.6 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό (με υπότιτλους):** 17.00-19.00
Raw: 21.00-23.10
Η μπαλαρίνα και ο μικρός εφευρέτης: Κ.: 12.15-15.00

ΝΙΡΒΑΝΑ
Λ. Αλεξάνδρας 192 ✆ **210-6469.398**

Ciao amore... Dalida: 17.45-20.15-22.45

ODEON ΑΤΛΑΝΤΙΣ
Δάφνη ✆ **210-9711.511**

Αιθ.1 **Ciao amore... Dalida:** 19.00-21.30
Αιθ.2 **Σε τέσσερις χρόνους:** 19.15-21.40

ODEON ΟΠΕΡΑ
Ακαδημίας 57 ✆ **210-3622.683**

Αιθ.1 **Αναζητώντας την αλήθεια:** 19.30-22.10
Αιθ.2 **Η μεγάλη ουτοπία:** 20.00-22.00

ODEON STARCITY
✆ **14560**

Αιθ.1 **Το φάντασμα στο κέλυφος:** 20.00-22.30
Η Πεντάμορφη και το τέρας: Κ.: 17.00
Αιθ.2 **Power Rangers:** Κ., Δ.:19.20-22.00, Τρ., Τ.:22.00
Βαϊάνα: Κ.: 16.50
Αιθ.3 **Θάρρος ή αλήθεια:** 18.00
Αναζητώντας την αλήθεια: 20.10-22.50
Αιθ.4 **Η Πεντάμορφη και το τέρας:** 18.00
Η Πεντάμορφη και το τέρας (με υπότιτλους): 20.40
Suburra : Υπόγεια πόλη: 23.20
Αιθ.5 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 18.30, Κ.: και 16.30
Το δέλεαρ του διαβόλου: 20.30-22.40
Αιθ.6 **Το φάντασμα στο κέλυφος:** 18.20-21.00-23.30
Η ταινία LEGO Batman (μεταγλωττισμένη): Κ.: 16.00
Αιθ.7 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 18.10
Power Rangers: 20.20
Τρέξε: 23.00
Η μπαλαρίνα και ο μικρός εφευρέτης: Κ.: 16.10
Αιθ.8 **Φοβού τον πεθερό:** 18.50
Παράνομες ζωές: 20.50-23.10
Τραγούδα!: Κ.: 16.20
Αιθ.9 **Η Πεντάμορφη και το τέρας:** 19.00, Κ.: και 16.00
Λόγκαν: 21.40
Αιθ.10 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 19.30, Κ.: και 17.30
Η Πεντάμορφη και το τέρας (με υπότιτλους): 21.30

ΟΣΚΑΡ DIGITAL
Αχαρνών 330 ✆ **210-2281.563**

Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό: 16.30, Κ.: και 11.30
Το κρύο της Τραπεζούντας: 18.10
Το φάντασμα στο κέλυφος: 20.20-22.20

ΠΑΛΑΣ
Υμηττού 109 ✆ **210-7511.868**

Moonlight: 18.45
Γιατρός στο χωριό: 20.45
Ο εμπορέας: 22.35
Η κόκκινη χελώνα: Κ.: 11.30-17.00

ΠΤΙ ΠΑΛΑΙ
✆ **210-7253.915**

Ο Επιφανής Πολίτης: 18.00-20.10-22.20

STER CINEMAS
Λεωφ.Δημοκρατίας 67α ✆ **801-8017.837**

Αιθ.1 **Το φάντασμα στο κέλυφος:** 18.20-21.00-23.30, Κ.: 21.00-23.30
Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό: Κ.: 12.30-14.30-16.30-18.30
Αιθ.2 **Η Πεντάμορφη και το τέρας:** 19.00
Η Πεντάμορφη και το τέρας (με υπότιτλους): 22.00
Τραγούδα!: Κ.: 14.00-16.40
Αιθ.3 **Η Πεντάμορφη και το τέρας:** 18.00, Κ.: και 12.00-15.00
Το δέλεαρ του διαβόλου: 20.40-22.40
Αιθ.4 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 18.30, Κ.: 11.30-13.30-15.30
Power Rangers: 20.30, Κ.: και 17.40
Suburra : Υπόγεια πόλη: 23.20
Αιθ.5 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 19.30, Κ.: και 17.30
Power Rangers: 21.30
Βαϊάνα: Κ.: 12.20-15.10
Αιθ.6 **Το φάντασμα στο κέλυφος:** 20.00-22.30
Η μπαλαρίνα και ο μικρός εφευρέτης: Κ.: 15.00
Η Πεντάμορφη και το τέρας: Κ.: 17.00
Αιθ.7 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 18.10
Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό (με υπότιτλους): 20.10
Τρέξε: 23.00
Η ταινία LEGO Batman (μεταγλωττισμένη): Κ.: 13.00-16.00

ΣΙΝΕ ΧΟΛΑΡΓΟΣ (ΠΡΩΗΝ ΑΛΟΜΑ)
Χολαργός ✆ **210-6525.122**

Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό: 18.00, Κ.: και 16.00
Ο Επιφανής Πολίτης: 20.00-22.20

ΣΟΦΙΑ
Αργυρούπολη ✆ **210-9927.447**

Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό: 18.15
Μια πόλη δίπλα στη θάλασσα: 19.50-22.15

ΣΠΟΡΤΙΓΚ Δ.Κ.
Νέα Σμύρνη ✆ **210-9313.360**

Αιθ.1 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 18.00, Κ.: και 16.00
Ο Επιφανής Πολίτης: 20.00-22.20
Αιθ.2 **Σε τέσσερις χρόνους:** 18.10-20.20-22.30

ΤΑΙΝΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ιερά Οδός 48 ✆ **210-3609.695**

Αιθ.1 **Ciao amore... Dalida:** Κ.: 17.45-20.00-22.10, Δ.: 17.45-22.10, Τρ.: 17.45-20.00-22.10, Τ.: 17.45-20.00-22.10
1922: Κ.: 12.00
Μέρες της λίμνης: Δ.: 20.00
Αιθ.2 **Ακριβώς το τέλος του κόσμου:** 18.00-20.00
Amerika Square: 22.00

ΤΡΙΑ ΑΣΤΕΡΙΑ
Νέο Ηράκλειο ✆ **210-2826.873**

Αιθ.1 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 18.30, Κ.: και 16.45
Το φάντασμα στο κέλυφος: 20.15-22.40
Αιθ.2 **Η Πεντάμορφη και το τέρας:** 18.15
Τρέξε: 20.30-22.30
Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό: Κ.: 12.00-16.15

ΤΡΙΑΝΟΝ
Πατησίων ✆ **210-8222.702**

Whistleblowers-The modern heroes: Κ.: 18.00
Dans la peau d'un lanceur d'alerte: Κ.: 19.30
A Good American: Κ.: 21.00
Μήδεια... κρείσσων των εμών βουλευμάτων: Δ.: 18.00 Τρ.: 18.00 Τ.: 18.00
Δολοφονικά αμαξίδια: Δ.: 20.00-22.00 Τρ.: 20.00-22.00 Τ.: 20.00-22.00

ΠΕΙΡΑΙΑΣ

ΖΕΑ DIGITAL CINEMA
Πασαλιμάνι ✆ **210-4521.388**

Κοινωνική ταινία του Αρνό ντε Παγέ, μια ενδιαφέρουσα ματιά στη ζωή μερικών γυναικών που κάπως συνδέονται μεταξύ τους, σαν να πρόκειται για την ίδια γυναίκα. Παίζουν: Αντέλ Ανέλ, Αντέλ Εξαρχόπουλος κ.ά. **ΑΘΗΝΑ:** ΑΣΤΟΡ - ΓΑΛΑΞΙΑΣ - ΑΤΛΑΝΤΙΣ - ΣΠΟΡΤΙΝΓΚ κ.α.

★★RAW (Grave, Γαλλία, 2016)

Θρίλερ της Τζουλιά Νικορνό με ηρωίδα μια εσωστρεφή νεαρή χορτοφάγο (Γκαράνς Μαριγέρ) που νιώθει να την κυριεύουν άγρια, κανιβαλιστικά ένστικτα. **ΑΘΗΝΑ:** ΤΑΙΝΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ - ΑΑΒΟΡΑ - VILLAGE ΡΕΝΤΗ κ.α. **ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ:** VILLAGE COSMOS

★ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ (The shack, ΗΠΑ, 2017)

Θρησκευτική ταινία του Στιούαρτ Χέιζελντιν που, βασισμένη στο μπεστ σέλερ «Η καλύβα» του Γουίλιαμ Γιάνγκ, προσπαθεί ενάρετα μα καθόλου πειστικά να μας θυμίσει τη θεραπευτική δύναμη της θεϊκής αγάπης και συγχώρησης. Παίζουν: Σαμ Γουόρδινγκτον, Οκτάβια Σπένσερ κ.ά. **ΑΘΗΝΑ:** ODEON ΟΠΕΡΑ - ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΤΗΣΙΩΝ-ΓΑΛΑΞΙΑΣ-ΑΘΗΝΑ-CINERAMA - ODEON ΜΑΡΟΥΣΙ - ODEON STARCITY - ΟΛΑ ΤΑ VILLAGE κ.α. **ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ:** ΒΑΚΟΥΡΑ - ODEON ΠΛΑΤΕΙΑ - CINEMA ONE κ.α.

★★ΤΟ ΔΕΛΕΑΡ ΤΟΥ ΔΙΑΒΟΛΟΥ (Devil's candy, ΗΠΑ, 2015)

Θρίλερ του Σον Μπέρνι στο οποίο ο Σατανάς, ένας χοντρός τύπος που τρώει ζαχαρωτά και ακούει heavy metal (Προύιτ Τέιλορ Βανς), επηρεάζει θανάσιμα μια τριμελή οικογένεια. **ΑΘΗΝΑ:** ΑΕΛΛΩ - ODEON ESCAPE ΙΛΙΟΝ - ODEON STARCITY κ.α. **ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ:** ODEON ΠΛΑΤΕΙΑ - CINEMA ONE κ.α.

ΕΠΙΣΗΣ ΣΤΙΣ ΑΙΘΟΥΣΕΣ

Παράνομες ζωές (Tresspas against us, Αγγλία, 2016) του Ανταμ Σμιθ. Ενας άντρας (Μάικλ Φασμπέντερ) προσπαθεί να ξεφύγει από τη βία που εκπροσωπεί ο πατέρας του (Μπρένταν Γκλίζον). **ΑΘΗΝΑ:** ODEON STARCITY - VILLAGE ΡΕΝΤΗ - VILLAGE ΦΑΛΗΡΟ κ.α. **ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ:** ΒΑΚΟΥΡΑ - ODEON ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό (Smurfs: The lost village, ΗΠΑ, 2017) της Κέλι Ασμπουρι. Αλλη μια περιπέτεια των γλυκύτατων μπλε πλασμάτων (η ταινία προβάλλεται σε 151 αίθουσες πανελλαδικώς σε διάφορες μορφές: μεταγλωττισμένη, με υποτίτλους, 2D και 3D).

Το κρύο της Τραπεζούντας: 17.45, Κ.: 18.20
Αναζητώντας την αλήθεια: Κ.: 20.30
Τρέξε: 22.20, Κ.: 22.45
Η Πεντάμορφη και το τέρας: Κ.: 16.00
Lion: Δ.: 20.00 Τρ.: 20.00 Τ.: 20.00

ΟΝΕΙΡΟ
✆ **210-4830.330**

Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό: 18.00, Κ.: και 11.30-15.00-16.30
Η Πεντάμορφη και το τέρας: 19.30
Παράδοξη ευτυχία: 21.30

ΣΙΝΕ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ
Κορυδαλλός ✆ **210-4960.955**

Το άγνωστο κορίτσι: 19.00-21.00, Κ.: 22.00
Η Πεντάμορφη και το τέρας: Κ.: 13.10-15.20-17.30-19.30

ΣΙΝΕΑΚ
Πλατεία Δημαρχείου ✆ **210-4225.653**

Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό: 16.00, Κ.: 17.30
Σε τέσσερις χρόνους: Δ.: 17.30 Τρ.: 17.30 Τ.: 17.30
Ciao amore... Dalida: 20.00-22.20

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΑΠΟΘΗΚΗ 1 ΟΛΘ
✆ **231-0378.404**

Αιθ.1 **Glory:** Τ.: 17.00
Το άγνωστο κορίτσι: Τ.: 19.00
Ο ερασιτέχνης κινηματογραφιστής: Κ.: 18.30 Δ.: 21.00
Η κατάσταση των πραγμάτων: Κ.: 21.00 Τρ.: 18.30
Ολα για πούλημα: Δ.: 18.30 Τρ.: 21.00
Ένας καλός Αμερικάνος: Τ.: 21.00
Αιθ.2 **Ακριβώς το τέλος του κόσμου:** 18.00-20.00-22.00

VILLAGE 11 CINEMAS MEDITERRANEAN COSMOS
✆ **231-0487.810**

Αιθ.1 **Κονγκ: Η νήσος του κρανίου:** 18.15-21.00-23.30, Κ.: και 13.00-15.45
Αιθ.2 **Power Rangers:** 18.50, Κ.: και 16.00
Raw: 21.40-23.50
Η ταινία LEGO Batman (μεταγλωττισμένη): Κ.: 13.40
Αιθ.3 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 17.40, Κ.: και 13.10-15.30
Αναζητώντας την αλήθεια: 19.40-22.30
Αιθ.4 **Η Πεντάμορφη και το τέρας (με υπότιτλους):** 19.30-22.10, Κ.: και 13.50-16.45
Αιθ.5 **Η Πεντάμορφη και το τέρας:** 19.00, Κ.: και 13.30-16.10
Τρέξε: 21.50-00.10
Αιθ.6 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 17.00-19.15, Κ.: και 12.30-14.45
Το φάντασμα στο κέλυφος: 21.30-00.00
Αιθ.7 **Το φάντασμα στο κέλυφος:** 18.00-20.20-22.45
Η Πεντάμορφη και το τέρας (με υπότιτλους): Κ.: 15.15
Η Πεντάμορφη και το τέρας: Κ.: 12.15
Αιθ.8 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 18.30, Κ.: και 12.00-14.00-16.20
Λόγκαν: 20.30-23.20
Αιθ.9 **Η Πεντάμορφη και το τέρας (με υπότιτλους):** 20.00-22.40
Αιθ.10 **Το φάντασμα στο κέλυφος:** 20.40-23.00

ΒΑΚΟΥΡΑ
✆ **231-0233.665**

Αιθ.1 **Lion:** Κ.: 17.45 Τρ.: 17.45 Τ.: 17.45
Αναζητώντας την αλήθεια: Κ.: 19.45, Δ.: 18.00, Τρ.: 19.45, Τ.: 19.45
Η Πεντάμορφη και το τέρας: Κ.: 11.30
Νέα Υόρκη, έτος 2022 μ.Χ.: Κ.: 22.00
Συμβόλαιο με το Θάνατο: Δ.: 21.00
Οσο θα Υπάρχει ο Κόσμος: Τρ.: 22.00
Σατανική επιχείρηση: Τ.: 22.00
Αιθ.2 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 17.30, Κ.: και 11.30
Amerika Square: 19.00
Παράνομες ζωές: 20.45
T2 Trainspotting: 22.20

CINEPLEXX ONE SALONICA
✆ **231-0515.351**

Αιθ.1 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 17.00-19.00, Κ.: και 11.00-13.00-15.00
Το φάντασμα στο κέλυφος: 21.00-23.20
Αιθ.2 **Φοβού τον πεθερό:** Δ.: 20.00 Τρ.: 20.00 Τ.: 20.00
Τρέξε: 22.00
Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό: 18.00, Κ.: 12.00-14.00-16.00-18.00-20.00
Αιθ.3 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 18.30, Κ.: και 12.30-14.30-16.30
Αναζητώντας την αλήθεια: 20.30-23.00
Αιθ.4 **Το φάντασμα στο κέλυφος:** 17.15-19.40-22.15, Κ.: 19.40-22.15
Η ταινία LEGO Batman (μεταγλωττισμένη): Κ.: 12.15-14.45
Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό: Κ.: 17.30
Αιθ.5 **Η μπαλαρίνα και ο μικρός εφευρέτης:** Κ.: 11.15
Τραγούδα!: Κ.: 13.15
Βαϊάνα: Κ.: 15.45
Power Rangers: 18.15
Κονγκ: Η νήσος του κρανίου: 20.45
Λόγκαν: 23.10
Αιθ.6 **Η Πεντάμορφη και το τέρας:** 19.15, Κ.: και 11.45-14.15-16.45
Η Πεντάμορφη και το τέρας (με υπότιτλους): 21.45
Αιθ.7 **Η Πεντάμορφη και το τέρας:** 17.45, Κ.: και 12.45-15.15
Η Πεντάμορφη και το τέρας (με υπότιτλους): 20.15
Το δέλεαρ του διαβόλου: 22.45

ΚΟΛΟΣΣΑΙΟΝ
✆ **231-0834.996**

Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό: 16.00-17.30, Κ.: και 11.30
Ciao amore... Dalida: 19.15-21.15
Τρέξε: 23.25

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ
✆ **231-0261.727**

Ο Επιφανής Πολίτης: 18.15-20.30
Η μεγάλη ουτοπία: 22.30

ODEON ΠΛΑΤΕΙΑ
✆ **231-0-29.029**

Αιθ.1 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 18.00
Το φάντασμα στο κέλυφος: 20.00-22.30
Αιθ.2 **Η Πεντάμορφη και το τέρας:** 19.10
Λόγκαν: 22.00
Η μπαλαρίνα και ο μικρός εφευρέτης: Κ.: 17.10
Αιθ.3 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 18.30
Η Πεντάμορφη και το τέρας (με υπότιτλους): 20.30
Τρέξε: 23.10
Αιθ.4 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 19.00, Κ.: και 17.00
Το δέλεαρ του διαβόλου: 21.00-23.00
Αιθ.5 **Το φάντασμα στο κέλυφος:** 18.30-21.00-23.30
Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό: Κ.: 16.30
Αιθ.6 **Power Rangers:** 17.50-20.30
Suburra : Υπόγεια πόλη: 23.10
Αιθ.7 **Η Πεντάμορφη και το τέρας (με υπότιτλους):** 18.50-21.30
Η Πεντάμορφη και το τέρας: Κ.: 16.10
Αιθ.8 **Η Πεντάμορφη και το τέρας:** 18.00
Αναζητώντας την αλήθεια: 20.40-23.20
Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό: Κ.: 16.00

ΟΛΥΜΠΙΟΝ
✆ **231-0378.400**

Αιθ.1 **Τζάνις: Το κορίτσι τραγουδάει τα μπλουζ:** Κ.: 19.15
The Beatles: Eight days a week - The touring years: Τρ.: 20.15
Bird on a Wire: Κ.: 17.00
Oasis: Supersonic: Τ.: 22.30
Blur: New World Towers: Τ.: 20.00
Strike a Pose: Τρ.: 16.00
Τρεχάτε ποδαράκια μου: Κ.: 12.00
Landfill Harmonic: Κ.: 15.00
Βγάλε τον σκασμό: Ο Φρανκ Ζάππα με δικά του λόγια: Κ.: 21.30
Raving Iran: Κ.: 23.30 Τ.: 16.00
Fonko: Δ.: 16.00
Bob Dylan: Dont Look Back: Δ.: 18.00
The Possibilities Are Endless: Δ.: 20.00
Τζάκο Παστόριους: Δ.: 22.30 Τ.: 17.45
Ακου τι θα πει ο Ντάνι: Τρ.: 18.00
The Man from Mo'Wax: Τρ.: 23.00
Αιθ.2 **Ciao amore... Dalida:** 17.00-19.30-21.45

STER CINEMAS ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ
✆ **801-8017.837**

Αιθ.1 **Το φάντασμα στο κέλυφος:** 20.00-22.30, Κ.: και 17.20
Αιθ.2 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 18.30, Κ.: και 16.30
Το δέλεαρ του διαβόλου: 20.30-22.40
Αιθ.3 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 18.10, Κ.: και 16.10
Power Rangers: 20.20
Suburra : Υπόγεια πόλη: 23.10
Αιθ.4 **Power Rangers:** 19.20-22.00, Κ.: και 16.50
Αιθ.5 **Η Πεντάμορφη και το τέρας:** 18.00
The Last Face: 20.40
Θάρρος ή αλήθεια: 23.20
Η μπαλαρίνα και ο μικρός εφευρέτης: Κ.: 15.50
Αιθ.6 **Παράνομες ζωές:** 19.50-22.10
Η Πεντάμορφη και το τέρας: Κ.: 17.00
Αιθ.7 **Αναζητώντας την αλήθεια:** 18.10
Φοβού τον πεθερό: 20.50
Τρέξε: 23.00
Η ταινία LEGO Batman (μεταγλωττισμένη): Κ.: 15.15
Αιθ.8 **Η Πεντάμορφη και το τέρας:** 19.00, Κ.: και 16.00
Το φάντασμα στο κέλυφος: 21.40
Αιθ.9 **Αναζητώντας την αλήθεια:** 20.10-22.50
Τραγούδα!: Κ.: 15.00-17.40
Αιθ.10 **Τα Στρουμφάκια: Το χαμένο χωριό:** 19.30, Κ.: και 15.30-17.30
Η Πεντάμορφη και το τέρας (με υπότιτλους): 21.30
Αιθ.11 **Το φάντασμα στο κέλυφος:** 18.20-21.00
Βαϊάνα: Κ.: 15.40

ΦΑΡΓΚΑΝΗ
✆ **231-0-96.006**

Εξοδος 1826: 18.15
Το κρύο της Τραπεζούντας: 19.50
Moonlight: 22.00
Η Πεντάμορφη και το τέρας: Κ.: 16.00

ΘΕΑΤΡΑ

ΑΓΓΕΛΩΝ ΒΗΜΑ
(Σατωβριάνδου 36, Ομόνοια & 210-5242.211).
«La Cocinera (Η Μαγείρισσα)»

ΑΘΗΝΑΪΣ
(Καστοριάς 34-36, Βοτανικός & 210-3480.080).
«Νύφη κουράγιο»

ΑΘΗΝΩΝ
(Βουκουρεστίου 10 & 210-3312.343).
«Ο Θεός της Σφαγής»

ΑΚΡΟΠΟΛ
(Ιπποκράτους 9-11 & 210-3643.700).
«Mamma mia!»

ΑΛΙΚΗ
(Αμερικής 4 & 210-3210.021).
«Για όνομα...»

ΑΛΚΜΗΝΗ
(Αλκμήνης 8-12, Γκάζι & **211-4111.110).**
«Οι 12 ένορκοι» - «Εκτός ύλης» - «Το δηλητήριο» «Ανύπαρκτοι φίλοι» - «Η βρωμιά» - «At home at the zoo»

ΑΛΜΑ
(Αγ. Κωνσταντίνου και Ακομινάτου 15-17 & 210-5220.100).
«Τα τελευταία φεγγάρια»

ΑΝΕΣΙΣ
(Λ. Κηφισίας 14, Αμπελόκηποι & 210-7488.881).
«Εγκλημα και τιμωρία» - « Το στρίψιμο της βίδας»

ΑΠΟ ΜΗΧΑΝΗΣ
(Ακαδήμου 13, Κεραμεικός & 210-5237.297).
«Ματωμένος γάμος» - «No man's land» - «Πάρτι γενεθλίων» - «Δεσποινίς Τζούλια»

ΒΑΣΙΛΑΚΟΥ
(Προφήτη Δανιήλ 3-5, Κεραμεικός & 210-3467.735).
«1984»

ΒΕΜΠΟ
(Καρόλου 18 & 210-5221.767).
«Το πρώτο μας πάρτυ»

ΒΡΕΤΑΝΙΑ
(Πανεπιστημίου 7 & 210-3221.579).
«Το ημέρωμα της στρίγγλας»

ΓΚΛΟΡΙΑ
(Ιπποκράτους 7, Αθήνα & 210- 3600.832).
«Το Δάνειο»

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΠΕΙΡΑΙΑ
(Ηρώων Πολυτεχνείου 32 & Βασ. Γεωργίου & 2104143310 – 320)
«ΚΑΛΙΓΟΥΛΑΣ»

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΟΡΝ
(Αμερικής 10 & 210-3612.500).
«Από τη σιωπή στην άνοιξη» - «Αύγουστος»

ΕΘΝΙΚΟ
(Αγ. Κωνσταντίνου 22-24 & 210-5288.170).

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ
«Πόθοι κάτω από τις λεύκες»

ΣΚΗΝΗ «ΝΙΚΟΣ ΚΟΥΡΚΟΥΛΟΣ»
«Ο εξηνταβελόνης»

ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ
(Σαρρή 11, Ψυρρή & 210-3211.750).
«Ηταν όλοι τους παιδιά μου»

ΕΠΙ ΚΟΛΩΝΩ
(Αγ. Ναυπλίου 12 και Λένορμαν 94, Κολωνός & 210-5138.067).
«Αγριος σπόρος» - «Αγαπητή Ελενα» - «Αθηνά Χατζησεμέρ,ετών 17»

ΖΙΝΑ
(Λ. Αλεξάνδρας 74 & 210-6424.414).
«Αμλετ ο Β΄» - «Δεσποινίς Μαργαρίτα»

ΗΒΗ
(Σαρρή 27 & 210-3215.127).
«Ομερτά – Η Σιωπή των Ανδρών»

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ
(Νάξου 84, Πλατεία Κολιάτσου & 210-2236.890).
«Αυγά μαύρα»

ΘΗΣΕΙΟΝ
(Τουρναβίτου 7, Ψυρρή & 210-3255.444).
«Από πρώτο χέρι» - «Φλόρενς Φόστερ Τζένκινς - ΕΝΘΥΜΙΟ»

ΙΛΙΣΙΑ-ΒΟΛΑΝΑΚΗΣ
(Παπαδιαμαντοπούλου 4, Ιλίσια & 210-7223.010).
«Ring»

ΙΛΙΣΙΑ
(Παπαδιαμαντοπούλου 4 & Βασιλίσσης Σοφίας & 210-7210.045).
«Μάνα θα πάω στο Hollywood»

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΦΥΡΑ
(Πλ. Ηλεκτρικού Σταθμού Ν.Φαλήρου, Ν.Φάληρο & 210-4816200)
«Πέντε σιωπές» - «Βρώμικες ιστορίες»

ΚΑΠΠΑ
(Κυψέλης 2, Κυψέλη & 210-8827.000).
«Δείπνο Ηλιθίων»

ΚΑΤΙΑ ΔΑΝΔΟΥΛΑΚΗ
(Αγ. Μελετίου 61Α, στοά Μπροντγουέι & 210-8640.414).
«Το γλυκό πουλί της νιότης»

ΚΙΒΩΤΟΣ
(Πειραιώς 115- Γκάζι & 210-3427.426).
«Μόλις χώρισα»

ΛΑΜΠΕΤΗ
(Λ. Αλεξάνδρας 106 & 210-6457086)
«Βάφ'τα μαύρα»

ΜΕΤΑΞΟΥΡΓΕΙΟ
(Ακαδήμου 14,Μεταξουργείο & 2105234382).
«Άγγελα Παπάζογλου»

ΜΙΚΡΟ ΠΑΛΛΑΣ
(Αμερικής 2 & 210-3210.025).
«Το Ψέμα»

ΜΠΡΟΝΤΓΟΥΑΙΝ
(Αγίου Μελετίου 61Α και Πατησίων & 210-8620231)
«Ο μαμάκιας»

ΝΕΟΥ ΚΟΣΜΟΥ
(Αντισθένους 7 και Θαρύπου & 210-9212.900).
«Το χέρι του Γιάνος» - «Πέτρες στις τσέπες του» - «Το ζευγάρι της χρονιάς» - «Λαμπεντούζα» - «Νεφέλες» - «Το κορίτσι του λύκου»

ΟΔΟΥ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ
(Κεφαλληνίας 16 , Κυψέλη & 210-8838.727).
«Τρωάδες» - «De Profundis» - «Δεσποινίς Τζούλια»

ΟΔΟΥ ΚΥΚΛΑΔΩΝ – ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΒΟΓΙΑΤΖΗΣ
(Κυκλάδων 11 και Κεφαλληνίας, Κυψέλη & 210-8217.877).
«Το κουκλόσπιτο» - «Θέλετε να χορέψομε Μαρία;»

ΠΑΝΘΕΟΝ
(Πειραιώς 166,Ταύρος 11854 & 210-3471111)
«Πυγμαλίων- Ωραία μου κυρία»

ΠΕΙΡΑΙΩΣ 131
(Γκάζι & 210-3426.802).
«Οι από πάνω»

ΠΚ
(Κασοκούλη 30 & Ρενέ Πυώ 2,Νέος Κόσμος & 210-9011.677).
«Το σχέδιο -Plan B» – «Το σακάκι που βελάζει»– «Γύρισα σπίτι»

ΠΡΟΒΑ
(Ηπείρου 39 & Αχαρνών & 2108818326).
«Στα Ακρα» - «Το Τέρας και Εγώ»

ΠΟΡΕΙΑ
(Τρικόρφων 3-5 & 3ης Σεπτεμβρίου 69 & 210-8210.991).
«Η Μεγάλη Χίμαιρα» - «Τρεις Αδερφές» - «Οι Τρεισευτυχισμένοι»

ΠΟΡΤΑ
(Μεσογείων 59 & 210-7711.333).
«Η δίκη του Κ»

ΣΤΑΘΜΟΣ
(Βίκτωρος Ουγκώ 55, Σταθμός Μεταξουργείο & 211-4036.322).
«Καγκουρώ»

ΡΟΕΣ
(Ιάκχου 16, Γκάζι & 210-3474.312).
«Ριχάρδος ο Β'»

ΣΤΟΑ
(Μπισκίνη 55, Ζωγράφου & 210-7702.830).
«Με δύναμη από την Κηφισιά» - «Ανριάνα»

ΣΥΓΧΡΟΝΟ
(Ευμολπιδών 45, Γκάζι & 210-3464.380).
«Λεωφορείο ο Πόθος»

ΤΕΧΝΗΣ Κ.ΚΟΥΝ-ΦΡΥΝΙΧΟΥ
(Φρυνίχου 14, Πλάκα & 210-3222.464).
«Η σονάτα του Κρόιτσερ» - «Βίκτωρ ή τα παιδιά στην εξουσία»

ΤΕΧΝΗΣ Κ.ΚΟΥΝ-ΥΠΟΓΕΙΟ
(Πεσμαζόγλου 5, Αθήνα & 210-3228706)
Η ζωή είναι ωραία (Οδηγός ευδαιμονίας από τον Τσέχωφ)

ΤΖΕΝΗ ΚΑΡΕΖΗ
(Ακαδημίας 3 & 210-3636.144).
«Ταρτούφος ή Οι απατεώνες» -«ΣΙΛΩΑΜ» -«Μόνος με τον Αμλετ»

ΧΥΤΗΡΙΟ
(Ιερά Οδός 44, Κεραμεικός & 210-3412.313).
«Comedy Revolution» – «Πετάει πετάει»

ΧΩΡΑ
(Αμοργού 20, Κυψέλη & 210-8673.945).
«Αστροφεγγιά» - «Στέλλα Βιολάντη (Ερως Εσταυρωμένος)»

ALTERA PARS
(Μ. Αλεξάνδρου 123, Κεραμεικός &210-3410.011).
«Αγγέλα» – «Ο ήχος του όπλου»

BIOS
(Πειραιώς 84 & 210-3425.335).
«Το Πεπρωμένο Ονομάζεται Κλοτίλδη» - «Ευτυχισμένες μέρες»

CORONET
(Φρύνης 11 και Υμηττού - Παγκράτι & 210-7012.123).
«Caveman»

ELIART
(Κωνσταντινουπόλεως 127, Βοτανικός & 210-3477.677).
«Το ημερολόγιο ενός τρελού» - «Δέκα μικροί νέγροι» - «Γ.Τ.Π.» - «Μας πήραν είδηση»

OLVIO
(Ιερά Οδός 67 και Φαλαισίας 7, Βοτανικός & 210-3414.118).
«Το βασίλειο της γης» – «Tres» - «Fuga»

SKROW
(Αρχελάου 5, Παγκράτι & 210-7235842)
«Ασυνόδευτο (Μια μικρή χώρα)

STUDIO ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ
(Μαυρομιχάλη 134 & 210-6453.330).
«Κοιμήθηκα με τα μαλλιά μου μέσα σε ένα άδειο κουτί από πίτσα» - «Το κιβώτιο»

VAULT
(Μελενίκου 26 Γκάζι & 213-035.6472).
«Πού είναι η μάνα σου μωρή» - «Μάρτυς μου ο Θεός» - «Μία μέλισσα τον Αύγουστο» - «The curing room»

104
(Ευμολπιδών 41, Γκάζι & 210-3455.020).
«Βρώμικα Παραμύθια» - «Νίνα» - «Σοφία Λασκαρίδου,μια αγάπη μεγάλη» - «Aboout Sex»

ΠΑΙΔΙΚΑ

ΑΒΑΤΟΝ
(Ευπατριδών 3, Γκάζι & 210-3412.689).
«Παπουτσωμένος Γάτος» - «Τα 3 γουρουνάκια»

ΑΚΡΟΠΟΛ
(Ιπποκράτους 9-11 & 210-3643.700).
«Οι Τρεις Σωματοφύλακες»

ΑΛΚΜΗΝΗ
(Αλκμήνης 8-12, Γκάζι & 211-4111.110).
«Σκύλος με σπίτι για μικρούς & μεγάλους»

ΑΝΕΣΙΣ
(Λ. Κηφισίας 14, Αμπελόκηποι & 210-7488.881).
«Ολόγυρα Ολότελα Ολόιδιοι»

ΒΑΣΙΛΑΚΟΥ
(Προφήτη Δανιήλ 3-5, Κεραμεικός & 210-3467.735).
«Ο μικρός πρίγκιπας, Αντουάν Ντε Σεντ Εξουπερύ»

ΓΚΛΟΡΙΑ
(Ιπποκράτους 7, Αθήνα & 210- 3600.832).
«Ο μικρός κάστορας και η ηχώ»

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΠΕΙΡΑΙΑ
(Ηρώων Πολυτεχνείου 32 & Βασ. Γεωργίου & 2104143310 – 320)
«Τα ταξίδια του Γκιούλ-Ιβέρ»

ΕΘΝΙΚΟ-ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ
(Αγ. Κωνσταντίνου 22-24 & 210-5288.170).
«Ο ευτυχισμένος πρίγκιπας»

ΘΗΣΕΙΟΝ
(Τουρναβίτου 7, Ψυρρή & 210-3255.444).
«Η Αλίκη είχε αρχίσει να βαριέται έτσι που καθόταν πάνω στό χορτάρι»

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΦΥΡΑ
(Πλ. Ηλεκτρικού Σταθμού Ν.Φαλήρου, Ν.Φάληρο & 210-4816200)
«Η ιστορία του γάτου που έμαθε σ' έναν γλάρο να πετάει»

ΜΕΓΑΡΟ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΑΘΗΝΩΝ
(Βασ. Σοφίας και Κόκκαλη, & 210-7282.333).
«Ο Γύρος το κόσμου σε 80 μέρες»

ΝΕΟΥ ΚΟΣΜΟΥ
(Αντισθένους 7 και Θαρύπου & 210-9212.900).
«Στη χώρα του βασιλιά των κλόουν»

ΠΑΛΛΑΣ
(Βουκουρεστίου 5 & 210-3213100).
«Το όνειρο της Μόλυ»

ΠΚ
(Κασομούλη 30 & Ρενέ Πυώ 2, Νέος Κόσμος, 210 9011677
«Κάρμαν»

ΠΡΟΒΑ
(Ηπείρου 39 & Αχαρνών & 210-8818326).
«Θες να βρούμε το όνομά μου;» - «Η μηλιά που όλο γελά και το μυστικό της φιλίας»

ΤΖΕΝΗ ΚΑΡΕΖΗ
(Ακαδημίας 3 & 210-3636.144).
«Ο Βάσος και η Βιβή» - «Είστε και φαίνεστε»

ΦΟΥΡΝΟΣ
(Μαυρομιχάλη 168 & 210-6460.748).
«Μήλα, Ζάχαρη, Κανέλα» - «Μάρκος ο Γάτος»

ΧΥΤΗΡΙΟ
(Ιερά Οδός 44, Κεραμεικός & 210-3412.313).
«Ο Πήτερ Παν και το μουσείο της Ακρόπολης»

ΧΩΡΑ
(Αμοργού 20, Κυψέλη & 210-8673.945).
«Το Μαγικό Βιολί»

OLVIO
(Ιερά Οδός 67 και Φαλαισίας 7, Βοτανικός & 210-3414.118).
«Ο ζητιάνος και η χρυσή κλειδαρότρυπα»

STUDIO ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ
(Μαυρομιχάλη 134 & 210-6453.330).
«Ο Τρομερός Εχθρός & ο Αλυσοδεμένος Ελέφαντας»

104
(Ευμολπιδών 41, Γκάζι & 210-3455.020).
«Δεν είμαι φλαμίγκο» - «Ταξίδι στο κέντρο της Γης» – «Η ωραία κοιμωμένη»

Για αλλαγές παραστάσεων: theatra@tovima.gr

ΤΟ ΒΗΜΑ πολιτισμός

Σίβυλλα

http://www.tovima.gr/culture/

Περίπατος στη Villa La Leopolda

Το pinscher μου Ρόμελ παρατηρούσε με προσοχή το γλυπτό της **Agnetha Sjogren**. Κατακόκκινο, επιβλητικό, το «Marsipan Bronze» παρίστανε έναν μικροσκοπικό σκύλο με λεπτομέρειες από βαρύ μέταλλο γύρω από τον λαιμό του. Ο μεγαλοβιομήχανος, χρυσός κληρονόμος Φίφης Δελμούζος-Κασσανδρής επεσήμανε ότι τα art dog sculptures της διάσημης εικαστικού φέρουν λεπτομερές ιστορικό και mini διαβατήριο. Το αγαπημένο μου κατοικίδιο ετοιμαζόταν να... επιτεθεί σαν γερμανικό πάντσερ στο emperor red γλυπτό που εδώ και αρκετή ώρα μονοπωλούσε το ενδιαφέρον μας. Με τις άκρες των δαχτύλων μου άγγιξα το κολιέ της **Λίλι-Γκαμπριέλα Σάφρα**. Η εγγονή της billionaire **Λίλι Σάφρα** (σύμφωνα με το «Forbes» η αυστηρή grandmother ανήκει στους πλουσιότερους ανθρώπους του πλανήτη) υπογράφει την πλέον exclusive, ιδιαίτερα prestigious συλλογή κοσμημάτων. Η κληρονόμος του παγκοσμίου φήμης Safra Group (συμπεριλαμβάνει εταιρείες real estate, βιομηχανίες, financial institutions και βέβαια τις ομώνυμες τράπεζες στο Λονδίνο, στη Νέα Υόρκη, στο Μόντε Κάρλο) ασχολείται, όπως και η γιαγιά της, με την κοινωνική προσφορά αλλά και τη συλλογή έργων τέχνης της οικογένειας. Η νεαρή συμπατριώτισσά μας, ταλαντούχα art dealer **Μαρία Μηγάδη,** η οποία κατοικεί μόνιμα στη βρετανική πρωτεύουσα, έλυσε τις απορίες μου γύρω από τη σπάνια αυτή art collection. Επισημαίνω ότι η ιστορική Villa La Leopolda στη Γαλλική Ριβιέρα είναι ιδιοκτησίας Λίλι Σάφρα...

Μονακό - Ισραήλ - Μύκονος

Απολάμβανα πάντα τους περιπάτους στη Villa La Leopolda, ένα υπέροχο estate, κατασκευασμένο το 1929 στη Villefranche-sur-Mer. Η βραζιλιάνικης καταγωγής Λίλι Σάφρα, η οποία αγόρασε τη βίλα μαζί με τον σύζυγό της **Εντμοντ,** περνάει μεγάλο μέρος του χρόνου στο Μονακό. Το λαμπερό Πριγκιπάτο ταιριάζει απόλυτα στη Λίλι με τη μυθιστορηματική ζωή αλλά και στους κληρονόμους της περιουσίας. Η Σάφρα καθισμένη στις πολυθρόνες της pool area Odyssey του «Hotel Metropole» σχεδιασμένη από τον **Καρλ Λάγκερφελντ** αναφερόταν στο νέο διεθνές εικαστικό σκηνικό με πρωταγωνιστές καλλιτέχνες από την Αργεντινή, το Μεξικό και το Ισραήλ. Γνωστός έλληνας επιχειρηματίας, ο οποίος καθόταν ακριβώς δίπλα, συμφώνησε με την πάμπλουτη Σάφρα. Το Ισραήλ ιδιαίτερα αποτελεί πόλο έλξης για πολλούς ισχυρούς του χρήματος. Ο επιχειρηματίας, συχνός «επισκέπτης» της Banque J. Safra Monaco, αναφέρθηκε σε ονόματα σημαντικών ελλήνων εφοπλιστών και επιχειρηματιών οι οποίοι αναχωρούν σε μερικές ημέρες για το Τελ Αβίβ με αφορμή τις διακοπές του Πάσχα. Ο κ. Δελμούζος-Κασσανδρής δεν συμμερίζεται τον ενθουσιασμό των συναδέλφων του επιχειρηματιών γύρω από το Ισραήλ. Δηλώνει πανέτοιμος να περάσει και το εφετινό Πάσχα στη Mykonos. Το κατάλευκο μινιμαλιστικού ύφους mansion που διαθέτει σε ένα από τα ακριβότερα προάστια του νησιού τον περιμένει. Οι περιστερώνες έχουν μετατραπεί σε τεράστια «πορτατίφ», οι δυνατοί άνεμοι παρασύρουν τα Versace ανάκλιντρα και τις χρυσές κουρτίνες από την πισίνα. Τα drones (για λόγους ασφαλείας) κυκλοφορούν συνέχεια πάνω από την τεράστια swimming pool, ο DJ **Στιβ Αόκι** είναι κάθε χρόνο προσωπικός του καλεσμένος, όπως επίσης και το «χρυσό αγόρι» του Χόλιγουντ **Ματ Ντέιμον**. Ο golden heir διασκεδάζει αφάνταστα με το πολύχρωμο, ξιπασμένο, κιτς σκηνικό που στήνουν γύρω του οι προσκεκλημένοι του, ρώσοι και άραβες μεγιστάνες.

Περιστερώνες-επαύλεις και... Μεγάλες Προοδοκίες

Ο περιστερώνας-λαμπατέρ αποτελεί το καινούργιο απόλυτο trend. Επιχειρηματίες και εφοπλιστές στη Mykonos και στη μικρή, πρώην ταπεινή Αντίπαρο σκέφτονται να ακολουθήσουν το παράδειγμα του κ. Δελμούζου-Κασσανδρή. Το φως από τον περιστερώνα ταξιδεύει χαρίζοντας χρυσαφένιες ανταύγειες σε μεγάλες εκτάσεις και βίλες οι οποίες παρέμεναν κλειστές και... αραχνιασμένες, θυμίζοντας κάτι από το ξεπεσμένο αρχοντικό στις «Μεγάλες Προσδοκίες» του Ντίκενς. Η κατοικία του φυγόδικου Καραβέλλα στην Αντίπαρο με τους πεσμένους, σχισμένους φράχτες είναι και πάλι... γεμάτη ζωή. Δίχτυ ασφαλείας τυλίγει και τη βίλα του αμερικανού σταρ **Τομ Χανκς,** ο οποίος δεν είχε καταλάβει ότι από την πίσω ανοιχτή πλευρά υπήρχε πρόσβαση για απρόσκλητους και ίσως επικίνδυνους επισκέπτες. Ο κ. Δελμούζος-Κασσανδρής συνεχίζει να μου διηγείται ενδιαφέρουσες ιστορίες γύρω από κατοικίες και νέα επιχειρηματικά projects στην Πάρο, στην Αντίπαρο και στη Μύκονο. Οι ξένοι billionaires, σύμφωνα με τελευταίες πληροφορίες, θα έχουν τη δυνατότητα να κάνουν τρελό Mykonian shopping όταν αποφασίζουν να «εγκαταλείψουν» τις θαλαμηγούς τους. Νέες exclusive boutiques με γαλλικούς, ιταλικούς και αμερικανικούς οίκους έρχονται στο κέντρο της πόλης αλλά και σε spots κοσμοπολίτικων παραλιών.

Το δείπνο στο Ιδρυμα Νιάρχος

Τα βολάν από το ριγέ μεταξένιο φόρεμά μου, του οίκου Akris, ακολουθούσαν το ελαφρύ αεράκι που φυσούσε στους κρυστάλλινους high tech διαδρόμους,

Μανικετόκουμπο ιππασίας του Κωνσταντίνου Παπαθανασίου

Ματ Ντέϊμον

Το νέο Mykonian project

Κουαρτέτο στο Ιδρυμα Σταύρος Νιάρχος

στον τελευταίο όροφο του Κέντρου Πολιτισμού Ιδρυμα Σταύρος Νιάρχος. Ο Φάρος, το υψηλότερο σημείο του Κέντρου που θυμίζει New York, και ένα επίσημο δείπνο από το Σωματείο MDA Ελλάς για την ενίσχυση των σημαντικών σκοπών του. Κάθισα σε ένα τραπέζι κοντά στην τζαμαρία έχοντας πίσω μου μια εξαιρετική μικρή ορχήστρα. Η πρόεδρος του MDA κυρία Βάνα Λαβίδα ένιωθε πανευτυχής για την επιτυχία της βραδιάς. Σημαντικά ονόματα του επιχειρηματικού κόσμου (ανάμεσά τους οι μεγάλοι χορηγοί της βραδιάς κυρία Λάνα Μανδύλα και κ. Αλέξανδρος Πρίνος), κομψές παρουσίες και το εντυπωσιακό μανικετόκουμπο με το χαραγμένο κράνος αλόγου, του 17χρονου πρωταθλητή ιππασίας Κωνσταντίνου Παπαθανασίου, να κλέβει ματιές...

Λάνα Μανδύλα, Αλέξανδρος Πρίνος, Βάνα Λαβίδα

PAPADAKIS PRESS

Οι φήμες αναφέρουν ότι το νέο Mall το οποίο ετοιμάζει ο **Ζαννής Φραντζέσκος** του NAMMOS θυμίζει ανάλογα στο Μαϊάμι και στην Ιμπιζα. Υπερπολυτελές, εκεί όπου παλιότερα βρισκόταν το «Belvedere Cottage», στη θορυβώδη Ψαρού, θα φιλοξενεί όλα τα παγκοσμίου φήμης brands, εστιατόρια και δύο cafe. Ενα parking 600 θέσεων θα εξυπηρετεί τους πελάτες. Ο golden heir λέει ότι κανείς από τους ιθύνοντες δεν αναφέρεται στο «απαραίτητο» promotion ή επίσημες τελετές εγκαινίων. Δεν το έχουν ανάγκη άλλωστε. Κάποιοι φίλοι «ψιθυρίζουν» ότι ίσως κάποιο gathering πραγματοποιηθεί στις 23-24 Ιουλίου. Είναι η ημερομηνία που ο δημοφιλής **Αντώνης Ρέμος** θα τραγουδήσει, όπως κάθε καλοκαίρι, στην παραλία του NAMMOS... Νεαρός συνάδελφος του κ. Δελμούζου-Κασσανδρή, διεθνής play boy και φανατικός θαμώνας των mega clubs της Ιμπιζα και του Πόρτο-Τσέρβο, τον ενημερώνει για τις συνεχείς επισκέψεις συζύγων ελλήνων εφοπλιστών στο upstairs του λονδρέζικου Heartfort 5. Στο συγκεκριμένο spot συζητούσαν για τον γάμο τον ερχόμενο Μάιο (στην Αθήνα) της **Μαριαλένας Τουρκολιά** με τον αγαπημένο της Αντώνη αλλά και για τη βάπτιση της κόρης τής **Νικόλ Κοτοβός**. Το baby girl θα ονομαστεί **Κάγια-Αντωνία**, η δεξίωση μετά τη βάπτιση θα πραγματοποιηθεί στο κτήμα του πατριού της κυρίας Κοτοβός, στα Λεγρενά, ενώ αναμένεται από το Μονακό η άφιξη της international, ωραίας **Σάφιας**, πρώην συζύγου του σαουδάραβα κροίσου **Αλ Ρασίντ**...

ΓΕΩΛΟΓΙΑ

ΒΟΥΤΙΑ ΣΤΑ ΗΦΑΙΣΤΕΙΑ

Στο μικροσκόπιο του RV Poseidon τα ελληνικά υποθαλάσσια ηφαίστεια.

ΣΕΛ. 2

ΡΕΥΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΕΣ ΜΕΣΑ ΜΑΣ!

Νέοι τρόποι για να γνωρίσουμε και να νικήσουμε τη φλεγμονή στο Συνέδριο Ρευματολογίας.

ΣΕΛ. 6-7

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΑΛΛΙΩΣ

Με τα γυαλιά Light Field αρχίζει νέος γύρος στην κούρσα της επαυξημένης πραγματικότητας.

ΣΕΛ. 8

ΤΟ ΒΗΜΑ science

www.tovima.gr/science/

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΨΥΧΑΡΗ

«Φωτιά» στο Καθιερωμένο Μοντέλο της Φυσικής βάζει εργασία ελλήνων επιστημόνων που «βλέπει» τη βαρύτητα στη θέση της πυρηνικής δύναμης. Πώς προέκυψε η «εκδίκηση του Νεύτωνα» και ποιες οι προεκτάσεις της;

ΑΝΑΤΡΟΠΗ ΣΤΗ ΦΥΣΙΚΗ

Ποιος υποτίμησε τη βαρύτητα;

ΤΟΥ **ΤΑΣΟΥ ΚΑΦΑΝΤΑΡΗ**

ΣΕΛ. 4-5

Σαν να μην έφταναν οι τεράστιες ανατροπές που βιώνει ο κόσμος μας, μια απίστευτη ανατροπή πιθανολογείται και στο θεμέλιο του τεχνικού μας πολιτισμού, τη Φυσική. Ποια είναι αυτή; Οτι κακώς βαφτίσαμε *ισχυρή δύναμη* τη μυστήρια κόλλα που κρατά τα στοιχειώδη σωματίδια αγκαλιασμένα στον πυρήνα του ατόμου. Κακώς, γιατί ξοδέψαμε 60 χρόνια (και κολοσσιαία κονδύλια) αναζητώντας εις μάτην τις ιδιότητες ενός φαντάσματος και ξεμείναμε με ένα Καθιερωμένο Μοντέλο Φυσικής ανολοκλήρωτο.

Το τι ακριβώς «μετρήσαμε λάθος» είναι κάτι που μετράει εδώ και 10 χρόνια ένας Ελληνας, πρώην καθηγητής του MIT και νυν του Πανεπιστημίου Πατρών και ακαδημαϊκός, ο Κώστας Βαγενάς. Επειτα από ένα βιβλίο και τέσσερις επιστημονικές δημοσιεύσεις, κατέληξε να μας πει ότι ο Νεύτων είχε δίκιο και ότι ο Αϊνστάιν επίσης το γνώριζε, αλλά εμείς... δεν τους διαβάσαμε προσεκτικά. Τώρα τη σκυτάλη παίρνει έτερος ακαδημαϊκός μας, ο καθηγητής του Κέιμπριτζ Θανάσης Φωκάς, για να κάνει την επαλήθευση με αντίστροφη πορεία: από τη Θεωρία της Σχετικότητας στο *μοντέλο περιστρεφόμενων νετρίνων* του Κ. Βαγενά. Αν «κλείσει ο κύκλος» με επιτυχία, θα πρέπει να ξαναγράψουμε τα βιβλία Φυσικής μας. Οι τέσσερις θεμελιώδεις δυνάμεις που χτίζουν το Σύμπαν θα μείνουν δύο: η βαρύτητα και ο ηλεκτρομαγνητισμός!

ΕΠΙΔΗΜΙΑ ΙΛΑΡΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Από τη Ρουμανία και τη Γαλλία ως την Ουκρανία, ο ανεπαρκής εμβολιασμός του πληθυσμού φέρνει επιδημία ιλαράς και αρκετούς θανάτους, προειδοποιεί ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας. Στην Ελλάδα κανένα κρούσμα δεν έχει αναφερθεί τον τελευταίο χρόνο, σύμφωνα με τα επιδημιολογικά στοιχεία. Στην Ευρώπη ο ΠΟΥ κατέγραψε περισσότερα από 500 κρούσματα, από τα οποία τα 474 σε Γαλλία, Ιταλία, Ελβετία, Γερμανία, Πολωνία, Ρουμανία και Ουκρανία. Με 17 νεκρούς, η Ιταλία (με πάνω από τα μισά κρούσματα) και η Ρουμανία είναι οι χώρες που έχουν πληγεί περισσότερο από τον Ιανουάριο του 2016.

«Ζουμ» στα υποθαλάσσια ηφαίστεια της Ελλάδας

Τον βυθό και τα ελληνικά υποθαλάσσια ηφαίστεια με επίκεντρο αυτά της Σαντορίνης και του γειτονικού Κολούμπου μελετά από τις 8 Μαρτίου το ερευνητικό σκάφος RV Poseidon του γερμανικού Κέντρου Ωκεανογραφικών Ερευνών «Χέλμχολτζ» του Κιέλου, σε συνεργασία με το Τμήμα Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος του Πανεπιστημίου Αθηνών. Στόχος του ερευνητικού προγράμματος, που θα διαρκέσει έως το τέλος Μαΐου, είναι η μελέτη της εξέλιξης των υποθαλάσσιων ηφαιστείων σε βάθος εκατομμυρίων ετών αλλά και η εκτίμηση πιθανών ηφαιστειακών κινδύνων. Στο πλαίσιο της πρώτης αποστολής του Μαρτίου σαρώθηκε και χαρτογραφήθηκε μια έκταση περίπου 100 τετραγωνικών χιλιομέτρων με το αυτόνομο υποβρύχιο όχημα Abyss.

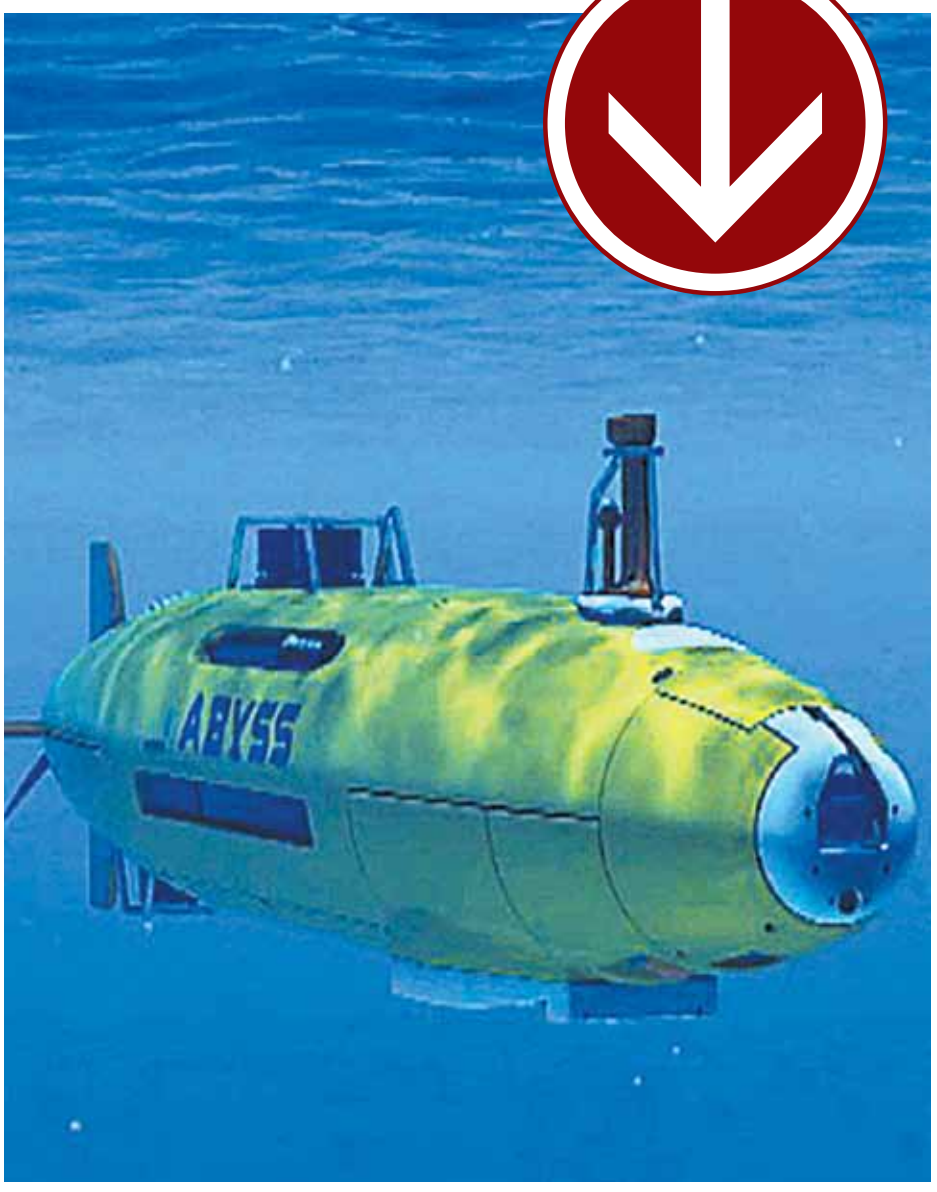

Το πρώτο «κατοικίδιο»;

Μπορεί να μην είναι οι καλύτεροι φίλοι μας αλλά τα ποντίκια ζουν μαζί μας εδώ και τουλάχιστον 15.000 χρόνια, προτού καν εμφανιστούν οι πρώτοι οικισμοί γεωργών. Μάλιστα, η συμβίωσή τους με τους ανθρώπους ήδη από την εποχή των κυνηγών-τροφοσυλλεκτών τα καθιστά πιθανώς τα πρώτα «οικόσιτα» ζώα, πριν από τους σκύλους και τις γάτες.

«Καθημερινά» χημικά βλάπτουν τα παιδιά

Χημικά που προστίθενται σε έπιπλα, ηλεκτρονικές συσκευές και πλήθος άλλων προϊόντων καθημερινής χρήσης για την πρόληψη πυρκαγιών συνδέονται με αναπτυξιακά προβλήματα στα παιδιά σύμφωνα με αμερικανική μελέτη. Οι επιστήμονες ανακάλυψαν σημαντική συσχέτιση μεταξύ αρνητικών κοινωνικών συμπεριφορών σε παιδιά τριών ως πέντε ετών και της έκθεσής τους σε δύο ευρέως χρησιμοποιούμενα επιβραδυντικά καύσης, τους βρομιωμένους διφαινυλαιθέρες (BDEs) και τα οργανοφωσφορικά (OPFRs).

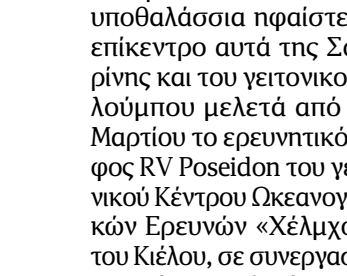

ΑΤΖΕΝΤΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

a.kafantaris@gmail.com

2–8 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2017

ΜΕΧΡΙ ΤΙΣ 30 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

Εκθεση για τα κεφαλόποδα

ΘΑΛΑΣΣΟΚΟΣΜΟΣ, ΕΝΥΔΡΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ, ΓΟΥΡΝΕΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Χταπόδια, καλαμάρια, σουπιές... Τα κεφαλόποδα αναπαριστώνται σε τοιχογραφίες, ψηφιδωτά, πίνακες ζωγραφικής, αγαλματίδια, παιχνίδια, γλυπτά, κοσμήματα. Με δεδομένο ότι η πλειονότητα των ανθρώπων δεν έχει δει ζωντανά αυτά τα ζώα, η ενασχόληση των καλλιτεχνών με τα κεφαλόποδα που κρατά εδώ και αιώνες είναι αξιοσημείωτη. Η έκθεση που μόλις ξεκίνησε στο Ενυδρείο της Κρήτης προσπαθεί να εξετάσει αυτή τη βαθιά πολιτιστική συγγένεια με τα κεφαλόποδα η οποία μπορεί να περιλαμβάνει παράγοντες συναισθηματικούς, κοινωνικοπολιτικούς, μεταφορικούς, θρεπτικούς, βιολογικούς, περιβαλλοντικούς και θρησκευτικούς. Η έκθεση είναι ανοιχτή στο κοινό τις ημέρες και ώρες λειτουργίας του Ενυδρείου.

2 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Ποιος «έφαγε» τους Νεάντερταλ;

ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΤΕΧΝΟΠΟΛΗΣ, ΠΕΙΡΑΙΩΣ 100, ΓΚΑΖΙ, ΜΕΤΡΟ ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΣ

Με την υποστήριξη του Goethe-Institut Athen, η καθηγήτρια Παλαιοανθρωπολογίας στο γερμανικό Πανεπιστήμιο του Tubingen Κατερίνα Χαρβάτη θα παρουσιάσει σήμερα στις 18.00 πρόσφατες ανακαλύψεις στη μελέτη απολιθωμάτων οι οποίες έχουν ρίξει φως στην παλαιοβιολογία των Νεάντερταλ, στον τρόπο ζωής τους και στη διαδρομή τους στην Ευρώπη. Πληροφορίες: www.athens-science-festival.gr/programme/.

3 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Υπάρχει πράσινη πυρηνική ενέργεια;

ATHENAEUM, ΑΔΡΙΑΝΟΥ 3, ΘΗΣΕΙΟ, ΑΘΗΝΑ

Αύριο, Δευτέρα και ώρα 18.00 θα ξεκινήσει η επόμενη ομιλία του Cafe Scientifique στο πατάρι του Athenaeum. Θέμα της τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της πυρηνικής ενέργειας τόσο για την ενεργειακή επάρκεια του πλανήτη όσο και για το περιβάλλον, με ομιλητή τον κ. Χρήστο Τσαμπάρη, διευθυντή Ερευνών στο Ινστιτούτο Ωκεανογραφίας, του Ελληνικού Κέντρου Θαλασσίων Ερευνών. Είσοδος ελεύθερη.

3-28 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Tech Talent School Απριλίου

FOUND.ATION, ΕΥΡΥΣΘΕΩΣ 2 (ΠΕΙΡΑΙΩΣ 123), Κ. ΠΕΤΡΑΛΩΝΑ, ΑΘΗΝΑ

Στο πλαίσιο του προγράμματος «Tech Talent School» που υλοποιεί με την υποστήριξη της Microsoft ο εκπαιδευτικός βραχίονας του επιχειρηματικού φορέα Found.ation, SocialInnov, ανακοίνωσε σειρά δωρεάν μαθημάτων. Τα μαθήματα απευθύνονται σε νέους από 16 ετών που επιθυμούν να αποκτήσουν ψηφιακές δεξιότητες και να εξοικειωθούν με τον προγραμματισμό ή να δραστηριοποιηθούν στον χώρο των Social Media και του Digital Marketing. Περισσότερα στο http://thefoundation.gr/tech-talent-school-april-2017/.

8-9 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Αβγά α λα επιστημονικά

Το Μουσείο Επιστημών ΝΟΗΣΙΣ υποδέχεται παιδιά από Β' έως Ε' Δημοτικού για μια εκπαιδευτική εκδήλωση που διαρκεί 90 λεπτά και περιλαμβάνει έναν αριθμό πειραμάτων φυσικής και χημείας με «πρωταγωνιστή» το αβγό. Το πρόγραμμα – που συντονίζουν ειδικοί παιδαγωγοί – θα λάβει χώρα το Σάββατο (13.00-14.30 και 17.30-19.00) και την Κυριακή (11.00-12.30 και 13.00-14.30). Κόστος συμμετοχής: 8 ευρώ/παιδί. Λεπτομέρειες στο www.noesis.edu.gr/easter-eggs/.

ΚΥΤΤΑΡΑ IPS ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΩΧΡΑΣ ΚΗΛΙΔΟΣ

Ενας ηλικιωμένος Ιάπωνας έγινε ο πρώτος άνθρωπος στον κόσμο στον οποίο εμφυτεύθηκαν αναπρογραμματισμένα βλαστικά κύτταρα (iPS) από δότη, προκειμένου να θεραπευθεί από την εκφύλιση ωχράς κηλίδος, σύμφωνα με άρθρο στην επιθεώρηση «Nature». Οι επιστήμονες του Γενικού Νοσοκομείου του Κόμπε έλαβαν σωματικά κύτταρα δότη, τα αναπρογραμμάτισαν ώστε να επιστρέψουν σε πολυδύναμη κατάσταση και να μετατραπούν στη συνέχεια σε κύτταρα αμφιβληστροειδούς προτού μεταμοσχευθούν στα μάτια του ασθενούς που κινδύνευε να τυφλωθεί. Ο ηλικιωμένος βρίσκεται υπό διαρκή παρακολούθηση προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσο η θεραπεία θα είναι επιτυχής.

Ελληνες θεράπευσαν το Πάρκινσον σε ποντίκια

Ελληνες επιστήμονες ανέπτυξαν μια ουσία με την οποία επέτυχαν να θεραπεύσουν πειραματόζωα που έπασχαν από ζωική μορφή της νόσου Πάρκινσον, σύμφωνα με δημοσίευση στην επιθεώρηση «Proceedings of the National Academy of Sciences». Οι ερευνητές διαφορετικών πανεπιστημιακών τμημάτων με επικεφαλής τον Δημήτρη Βασιλάτη του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών εστίασαν την προσοχή τους στην πρωτεΐνη Nurr1:RXRa η οποία απαιτείται για την ανάπτυξη και τη λειτουργία των νευρώνων που παράγουν ντοπαμίνη (ως γνωστόν στη νόσο Πάρκινσον οι νευρώνες που παράγουν ντοπαμίνη εκφυλίζονται και πεθαίνουν). Σχεδίασαν ένα νέο χημικό μόριο με την ονομασία BRF110 το οποίο, ενεργοποιώντας την εν λόγω πρωτεΐνη, αυξάνει την παραγόμενη ντοπαμίνη στον εγκέφαλο. Οπως έδειξαν πειράματα σε ποντίκια, η θεραπεία όχι μόνο βελτιώνει τα συμπτώματα της νόσου Πάρκινσον χωρίς τις παρενέργειες των υπαρχόντων φαρμάκων αλλά ταυτόχρονα αποτρέπει την εκφύλιση των ίδιων των νευρώνων.

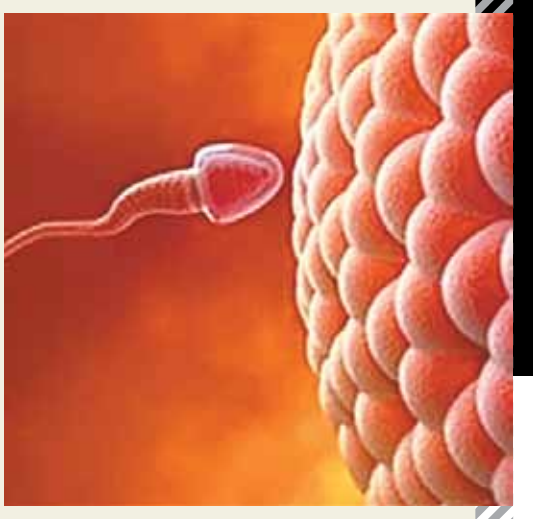

Ελληνική ελπίδα για γυναίκες με πρόωρη εμμηνόπαυση

Πειραματική τεχνική που εφάρμοσε έλληνας γυναικολόγος επέτρεψε σε δύο γυναίκες να κυοφορήσουν – και μάλιστα με δικά τους ωάρια – παρά το γεγονός ότι βρίσκονταν σε πρόωρη εμμηνόπαυση. Η τεχνική που αναπτύχθηκε από τον κ. Κωνσταντίνο Σφακιανούδη αφορά την έγχυση πλάσματος αίματος πλούσιου σε αιμοπετάλια, η οποία επιτρέπει την απελευθέρωση και τη λήψη ωαρίων από τις ωοθήκες. Παρότι ο ίδιος ο έλληνας επιστήμονας δεν γνωρίζει πώς ακριβώς λειτουργεί η τεχνική του, εκτιμά ότι το πλάσμα του αίματος «αφυπνίζει» τα βλαστοκύτταρα των ωοθηκών ενθαρρύνοντάς τα να παράγουν ωάρια. Επειδή όμως δεν είναι καν σίγουρο ότι τέτοια βλαστοκύτταρα υπάρχουν στις ωοθήκες, μια εναλλακτική εξήγηση είναι το πλάσμα το ίδιο να περιέχει βλαστικά κύτταρα που μεταφέρει στις ωοθήκες. Σύντομα θα υπογραφεί σύμβαση με το Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας στο Μπέρκλεϊ, ώστε να πραγματοποιηθεί πολυκεντρική κλινική δοκιμή της θεραπείας στην Ελλάδα και στις ΗΠΑ.

Προβλήματα με τον προστάτη; Χρόνιες Προστατίτιδες;

ModuProst *(Αρ. ΕΟΦ: 24278 / 90 caps)*
Το ModuProst είναι ένας απολύτως φυτικός συνδυασμός που στοχεύει στη μείωση του όγκου των κυττάρων του προστάτη, στη μείωση της φλεγμονής και γενικότερα στη βελτίωση της λειτουργίας του ουροποιογεννητικού συστήματος. Μελέτη που δημοσιεύθηκε στο διεθνούς φήμης ιατρικό περιοδικό The Lancet απέδειξε τη μεγάλη μείωση των συμπτωμάτων που προκαλεί η υπερπλασία του προστάτη (συχνουρία, ουρολοιμώξεις, κ.τ.λ.) που ταλαιπωρούν μεγάλο ποσοστό ανδρών ιδιαίτερα μετά το 60ο έτος.

Olympian Labs IP-6: Συνδυάζεται με το ModuProst για την υπερπλασία του προστάτη
(Αρ. ΕΟΦ: 32077 / 90 caps)
Αντιοξείδωση και βελτίωση της λειτουργίας του προστάτη
Πολλές μελέτες έχουν γίνει και απέδειξαν τις ευεργετικές ιδιότητες της ινοσιτόλης στην αντιοξειδωτική προστασία και την καλή λειτουργία του προστάτη. Οι μελέτες αποδεικνύουν την αποτελεσματικότητα του IP-6 σε προβλήματα του προστάτη (υπερπλασίες, φλεγμονές, κ.λ.π.) και έχουν δημοσιευθεί σε διάφορα διεθνή περιοδικά.

Moducare: Συνδυάζεται με το ModuProst για τις χρόνιες προστατίτιδες και για προστασία από υποτροπές
(Αρ. ΕΟΦ: 55561 / 90 caps)
Το Moducare είναι μία παγκοσμίως κατοχυρωμένη πατέντα: EP0509656, EP0858806, στερολών και στερολινών. Προέρχεται από εκχύλισμα ελαίου του καρπού σπάνιων κωνοφόρων δέντρων της Νοτίου Αφρικής. Από μεγάλες διεθνείς μελέτες απεδείχθει η ρυθμιστική δράση του στο ανοσιακό σύστημα σε πολλές χρόνιες περιπτώσεις που οφείλονται σε λοιμώξεις από μικρόβια και ιούς και άλλα αυτοάνοσα νοσήματα. Το Moducare θα ρυθμίσει το ανοσιακό σύστημα ώστε να αποτρέπει την επανεμφάνιση λοιμώξεων στις χρόνιες προστατίτιδες και άλλες χρόνιες λοιμώξεις.

Γιατί και ο προστάτης...χρειάζεται σωστή προστασία!

Τα συμπληρώματα διατροφής δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται ως υποκατάστατα μιας ισορροπημένης δίαιτας.
Αποκλειστική Διάθεση για Ελλάδα και Κύπρο: INPA Μέλος της I&C A.E.
✆ 2310 951709 - 210 8025014, info@inpa-gr.com, www.inpa-gr.com, www.facebook.com/inpagreece

Συνδυασμοί για βέλτιστη αποτελεσματικότητα!

ModuProst
Moducare

Μειώνουν δραστικά τα συμπτώματα της συχνουρίας
Αποτρέπουν τις ουρολοιμώξεις και λοιμώξεις από χρόνιες προστατίτιδες.

ΤΟΥ **ΤΑΣΟΥ ΚΑΦΑΝΤΑΡΗ**
a.kafantaris@gmail.com

Η εκδίκηση του Νεύτωνα

Εναν αιώνα μετά την **Ειδική Θεωρία** της **Σχετικότητας** του **Αϊνστάιν**, ο καθηγητής **Κ. Βαγενάς** τη μελετά προσεκτικά και... ξαναγυρίζει πίσω στον **Νεύτωνα**: η συνεκτική δύναμη των θεμελιωδών συστατικών της ύλης δεν είναι η **ισχυρή πυρηνική δύναμη** αλλά η... **βαρύτητα!**

Μένουμε «καρφωμένοι» πάνω στη Γη εξαιτίας της βαρύτητας. Το γνωρίζουμε αυτό επιστημονικά από το 1687, οπόταν ο Νεύτωνας μάς έδωσε τον μαθηματικό τύπο υπολογισμού της δύναμης με την οποία το *πεδίο βαρύτητας* του πλανήτη μάς έλκει επάνω του.

Πέρασαν τρεις αιώνες πίστης στο ότι όλα ακολουθούσαν τον ίδιο νόμο του Νεύτωνα, είτε ήταν στη μεγακλίμακα του Σύμπαντος είτε στη νανοκλίμακα των όποιων συστατικών της ύλης. Υστερα ήρθε η ρηξικέλευθη εικοσαετία των ετών 1905-1925, που έκανε τον Νεύτωνα «λίγο»: Πρώτα ο Αϊνστάιν (με τη Θεωρία της Ειδικής Σχετικότητας το 1905 και της Γενικής Σχετικότητας το 1915) μάς αποκάλυψε τα μυστικά των φωτονίων και του χωροχρόνου και, στο ανάμεσα, ο Μπορ (το 1913) μάς άνοιξε την πόρτα στον κόσμο των κβάντων. Κι από τότε και μετά παλεύουμε με ένα μοντέλο για τη φύση που όλο το μπαλώνουμε, χωρίς ακόμη να το κάνουμε πλήρες, ενιαίο και όμορφο – όπως ήταν κάποτε εκείνο του Νεύτωνα.

Το πιο πρόσφατο επίτευγμά μας στην αναζήτηση «μπαλώματος» ήταν αυτό που ανακοινώθηκε στις 21 Μαρτίου 2017: Ο μεγάλος αδρονιακός επιταχυντής του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Πυρηνικών Ερευνών (CERN) ανακάλυψε πέντε νέα υποατομικά σωματίδια (βλ. www.tovima.gr/science/physics-space/article/?aid=869019). «Η ανακάλυψη», έλεγε η ανακοίνωση, «ρίχνει περισσότερο φως σε μία από τις θεμελιώδεις δυνάμεις του Σύμπαντος, την *ισχυρή πυρηνική δύναμη* στο εσωτερικό των ατόμων». Σίγουρα ρίχνει περισσότερο φως, αλλά σε τι ακριβώς; Διότι, όπως γνωρίζετε όσοι έχετε διαβάσει περί CERN, αυτό που κάνουμε είναι «καταστροφική ανίχνευση». Δηλαδή, μια και αδυνατούμε να «δούμε» με το οποιοδήποτε μικροσκόπιο τι συμβαίνει στον νανόκοσμο της ύλης, προκαλούμε συγκρούσεις υποατομικών σωματιδίων και από τα απομεινάρια της σύγκρουσης μαντεύουμε τα κρυφά συστατικά της συνταγής. Αλλά για την ίδια τη δύναμη που συγκρατεί τα συστατικά αυτά πεισματικά ενωμένα – την *ισχυρή πυρηνική δύναμη* – δεν γνωρίζουμε ακόμη τίποτε που να μπορεί να περιγραφεί ολιστικά, με μια σαφή και πειραματικά αποδεδειγμένη εξίσωση.

Η βαρύτητα πίσω από την πυρηνική δύναμη;

Τουλάχιστον αυτό γνωρίζαμε ως σήμερα. Διότι τώρα ο καθηγητής Ηλεκτροχημείας του Πανεπιστημίου Πατρών, μέλος της Ακαδημίας Αθηνών και μέλος της Ακαδημίας Μηχανικών των ΗΠΑ Κωνσταντίνος Βαγενάς πιστεύει ότι έχει φτάσει στο τέλος της δεκαετούς αναζήτησής του και κατέχει την πολυπόθητη εξίσωση. Μόνο που αυτή δεν περιγράφει καμιά μυστήρια δύναμη αλλά τη δύναμη που όλοι γνωρίζαμε: τη βαρύτητα. Διότι, ναι, αυτό που προκύπτει από την όλη αναζήτηση είναι πως ο κόσμος μας δεν δομείται από τις τέσσερις θεμελιώδεις δυνάμεις που όλοι νομίζαμε (βαρύτητα, ηλεκτρομαγνητισμός, ισχυρή και ασθενής πυρηνική δύναμη), αλλά τις εξής δύο: βαρύτητα και ηλεκτρομαγνητισμός. Οσο για το τι δομεί τα βαρυόνια που ανιχνεύει το CERN, οι Βαγενάς, Φωκάς και Γρηγορίου απαντούν στην άρτι δημοσιευόμενη εργασία τους: «Τρία βαρυτικώς συντοπισμένα και ταχέως περιστρεφόμενα νετρίνα». Τα κουάρκ και τα γλουόνια... τέλος! Απλά, γκαζωμένα νετρίνα και βαρύτητα είναι που γεννούν την ύλη.

Οι εξηγήσεις

Είναι σημαδιακό το ότι η τελευταία αυτή εργασία δημοσιεύθηκε σε ένα χημικό περιοδικό, ως *ομοιότητα της χημικής σύνθεσης με τη σύνθεση των αδρονίων*. Αν βρισκόμασταν ακόμη στον 20ό αιώνα, θα αναρωτιόταν ίσως κανείς «πώς τολμά ένας χημικός να διατυπώνει θεωρία για τη Φυσική;». Ομως, στον 21ο αιώνα πια, όλοι οι πανεπιστημιακοί γνωρίζουν ότι η χημεία δεν είναι «γείτονας» αλλά μέλος της Φυσικής. Και αυτή η αλλαγή πρίσματος εξέτασης των πραγμάτων ήταν που έβαλε τον «γκουρού των καταλύσεων» Κώστα Βαγενά στο μονοπάτι επανεξέτασης των δυνάμεων που συγκροτούν την ύλη.

Οπως μου εξήγησε ο ίδιος, στην τριμερή συνάντηση που είχα με τον ίδιο και τον συνεργάτη του ακαδημαϊκό Θανάση Φωκά, όλα ξεκίνησαν πριν από δέκα χρόνια. Τότε είχε απορήσει για το πώς για τον μικρόκοσμο της Χημείας ο νόμος του Κουλόμπ είχε δώσει σαφή μπούσουλα, ενώ για τον νανόκοσμο των στοιχειωδών σωματιδίων η *ισχυρή πυρηνική δύναμη* παρέμενε... εκτός νόμου και περιγραφής. Αποφάσισε λοιπόν να ξαναδιαβάσει τα κιτάπια του Καθιερωμένου Μοντέλου της Φυσικής. Πολύ γρήγορα έφτασε στο μυστήριο των νετρίνων: Πώς γίνεται από κάθε πυρηνική αντίδραση (είτε στον Ηλιο είτε στους πυρηνικούς μας αντιδραστήρες) να μετατρέπεται

ΟΙ ΑΡΙΘΜΟΙ

30% της ενέργειας των πυρηνικών συντήξεων και σχάσεων μετατρέπεται σε νετρίνα.

90.000 σελίδες εξισώσεων κατέληξαν στο ότι «για όλα φταίει η βαρύτητα».

99,9% του σώματός μας αποτελείται από ενέργεια.

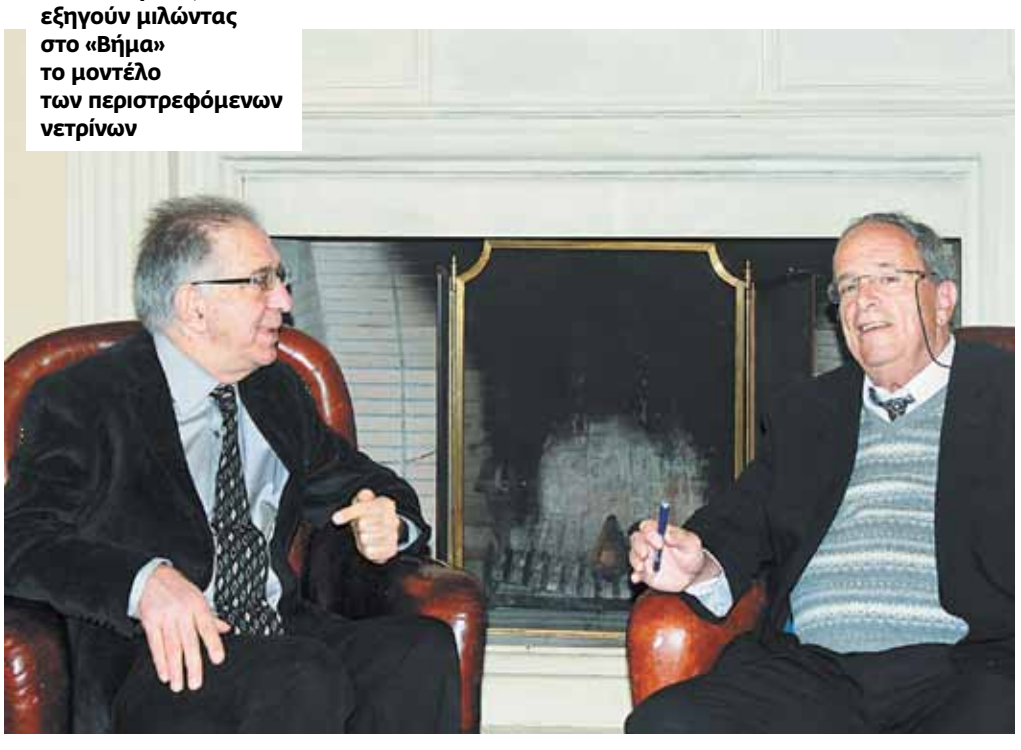

Οι ακαδημαϊκοί Αθ. Φωκάς (αριστερά) και Κ. Βαγενάς εξηγούν μιλώντας στο «Βήμα» το μοντέλο των περιστρεφόμενων νετρίνων

Η πορεία πτώσης του «μήλου του Νεύτωνα» οφειλόταν στη βαρύτητα. Τι θα σημαίνει η ανακάλυψη ότι σε αυτήν οφειλόταν και... η ύπαρξή του;

το 30% της ενέργειας σε νετρίνα και να μην έχουν σχέση αυτά με τη δημιουργία ύλης; Διότι, όπως όλοι οι φυσικοί θα σας πουν, ζούμε μέσα σε ωκεανούς νετρίνων που μας διαπερνούν κατά εκατομμύρια ανά πάσα στιγμή, χωρίς να μας επηρεάζουν σχεδόν ποτέ. «Σχεδόν», διότι μία φορά στον αιώνα μπορεί να σκοντάψουν σε κάποιο άτομο μέσα μας και να εξοστρακίσουν... ένα ποζιτρόνιο.

Οι τρελές κούρσες των νετρίνων

Ψάχνοντας για εξηγήσεις, ο Κώστας Βαγενάς άρχισε να σκέφτεται τι θα συνέβαινε αν κάποια νετρίνα που τρέχουν ξέφρενα έλθουν πολύ κοντά, αν π.χ. δύο ή τρία τέτοια σωματίδια «σχεδόν αγγιχθούν» με ταχύτητα σχεδόν ίση με αυτήν του φωτός; Η μάζα τους θα τείνει προς το άπειρο! Οπότε και η βαρυτική έλξη μεταξύ τους θα γίνει τεράστια... ίσως τόσο τεράστια όσο και η λεγόμενη *ισχυρή πυρηνική δύναμη* που χρειάζεται για να τα κρατήσει για πάντα μαζί, σε ένα αέναα περιστρεφόμενο δίπολο ή τρίπολο που θα απαρτίσει το θεμέλιο της ύλης, ένα αδρόνιο (π.χ. πρωτόνιο ή νετρόνιο).

Εχετε μήπως τη λογικοφανή απορία «Γιατί τα νετρίνα θα συνεχίσουν τον πλανητικό χορό τους χωρίς να "κουτουλήσουν" θανάσιμα μεταξύ τους, φτιάχνοντας μια μαύρη τρύπα;». «Διότι», απαντά ο κύριος Βαγενάς, «γύρω από το καθένα σχηματίζεται ένα ικανό πεδίο απώθησης, ένας ενεργειακός κλωβός ασφαλείας, κατά την Αρχή Απροσδιοριστίας του Χάιζενμπεργκ».

Οσο κι αν η εικασία των νετρίνων ακουγόταν απίστευτη, εκείνος έβαλε την ιδέα στο χαρτί και άρχισε να τη μοντελοποιεί με μαθηματικούς τύπους. Και όταν κάποια στιγμή ένιωσε τη σιγουριά πως δεν έκανε λάθος, συνειδητοποίησε ότι τους ίδιους τύπους για τον υπολογισμό της μάζας είχε χρησιμοποιήσει και ο Αϊνστάιν, στην Ειδική Θεωρία της Σχετικότητας του 1905, όταν διατύπωνε την Αρχή της Ισοδυναμίας (η βαρυτική μάζα είναι ίση με την αδρανειακή μάζα). Και ύστερα από 10 χρόνια περαιτέρω διερεύνησης και... 90.000 σελίδες εξισώσεων, έφτασε σήμερα – με την πολύτιμη συνεργασία του Θανάση Φωκά και τη συμβολή των μεταπτυχιακών του φοιτητών Σταμάτη Σουέντιε και Δημήτρη Γρηγορίου – να μας πει ότι η φύση δουλεύει και στη νανοκλίμακα πολύ πιο απλά απ' όσο νομίζαμε: νευτώνεια.

Από τον Νεύτωνα στον Αϊνστάιν και... πίσω στον Νεύτωνα

«Αλλά... αν το είχε πει ο Αϊνστάιν», τον ρώτησα, «αν είχε επεκτείνει υπέροχα τον Νόμο του Νεύτωνα όπως λέτε, γιατί δεν το είδαν τόσοι και τόσοι φυσικοί πριν από εσάς;».

Ανασήκωσε αφοπλιστικά τους ώμους: «Διότι όλοι έπεσαν με τα μούτρα να καταλάβουν την αμέσως επόμενη θεωρία του, τη Γενική Θεωρία της Σχετικότητας» μου απάντησε. «Ακούγεται απίστευτο, το ξέρω, αλλά δεν είναι δυστυχώς πρωτόγνωρο το να ψάχνουν οι επιστήμονες το επόμενο και το μεθεπόμενο βήμα χωρίς να έχουν αναλύσει διεξοδικά την αρχή όλων, τον ορισμό».

«Και τι σημαίνουν όλα αυτά για τη φυσική μας; Τι αλλάζει για τον κόσμο, την προέλευσή του και την εξέλιξή του;».

«Το ότι *η βαρύτητα δημιουργεί ύλη* αλλάζει ριζικά την οπτική μας. Ο,τι ονομάζαμε κουάρκ λέγεται νετρίνα, ό,τι λέγαμε γλουόνια είναι βαρύτητα... Θα χρειαστεί να τα ξαναζυγιάσουμε όλα προσεκτικά».

«Να υποψιαστώ ότι το εύρημά σας δικαιώνει και τους υποστηρικτές της θεωρίας της Κβαντικής Βαρύτητας;» αποτόλμησα την ερώτηση.

«Βάσει των εξισώσεων, ναι... δικαιώνονται».

Βλέπω τα χείλη των δύο ακαδημαϊκών να σφίγγουν ανεπαίσθητα και καταλαβαίνω. Δεν θέλουν να ξεφύγουν, να πουν τα όσα θα μπορούσαν να προκύψουν από αυτό που κυοφόρησαν. Λένε στον κόσμο, για πρώτη φορά στην Ιστορία της Φυσικής, ότι η ύλη δημιουργείται από τη βαρύτητα – έστω και σε ακραίες καταστάσεις. Λένε ότι ο καταλύτης δημιουργίας ύλης είναι τα απειράριθμα νετρίνα, τα φαντάσματα που «κυκλοφορούν ανάμεσά μας». Λένε ότι τα βαρυτικά κύματα, που μόλις πρόσφατα μπορέσαμε να ανιχνεύσουμε, είναι ολότελα φυσικό να υπάρχουν. Λένε... ίσως και μύρια άλλα, χωρίς ποτέ να τα λένε οι ίδιοι. Μας αφήνουν να τα διηγηθούν οι εξισώσεις τους. Διότι η ανατροπή του Καθιερωμένου Μοντέλου της Φυσικής που εγκυμονεί η θεωρία τους μπορεί να ξεσηκώσει τσουνάμι. Το μόνο καθησυχαστικό είναι ότι δεν προέβαλαν κάτι το ανείπωτα αιρετικό αλλά το αντίθετο: εκσυγχρόνισαν και ξαναδικαίωσαν τον Νεύτωνα, χρησιμοποιώντας την Ειδική Σχετικότητα του Αϊνστάιν και μόνον αυτήν.

Περιμένοντας την επιβεβαίωση

«Και ποια είναι τα δικά σας επόμενα βήματα;» ρώτησα στρεφόμενος προς τον Θανάση Φωκά.

«Αυτό το νέο μοντέλο που εισηγείται ο Κώστας βασίζεται στη βαρύτητα. Και η πιο παραδεκτή θεωρία βαρύτητας που έχουμε ως τώρα στη φυσική είναι η Γενική Θεωρία της Σχετικότητας. Κατά συνέπεια θεωρώ ότι είναι απαραίτητο να αποδειχθεί η συμβατότητα του νέου μοντέλου με τη Γενική Σχετικότητα. Προσπαθώ λοιπόν, με τη βοήθεια κάποιων από τους γνωστότερους φυσικούς του τομέα αυτού, να αποδείξω ότι η Γενική Θεωρία της Σχετικότητας οδηγεί στον βαρυτικό νόμο του Κώστα. Αν αυτό ισχύει, τότε όντως και χωρίς καμία αμφιβολία η ισχυρή πυρηνική δύναμη είναι βαρύτητα. Αν όχι, τότε δεν είναι. Είμαι αρκετά αισιόδοξος για το αποτέλεσμα, ιδιαίτερα λαμβάνοντας υπόψη τη συμβατότητα του μοντέλου με τα πειραματικά αποτελέσματα. Ωσπου να ολοκληρωθούν όμως οι προαναφερθέντες πολύ δύσκολοι υπολογισμοί, κατά τη γνώμη μου όλα παραμένουν ανοιχτά».

«Εκτός από τις επιπτώσεις για την ανόργανη ύλη», ρώτησα τον Κώστα Βαγενά, «έχετε να μου πείτε κάποια επίπτωση του νέου μοντέλου και για την οργανική ύλη – όπως τους ανθρώπους;».

Με κοίταξε χαμογελώντας μυστήρια: «Οταν ακόμη ήμουν καθηγητής στο MIT (πριν από το 1982), ο συνάδελφος και σπουδαίος φυσικός Φρανκ Γουίλτσεκ (Frank Wilczek) είχε υπολογίσει ότι το σώμα μας απαρτίζεται κατά 99,9% από ενέργεια και μόνο κατά 0,1% από ύλη. Το είχε υπολογίσει με την υπόθεση των κουάρκ και των γλουονίων, αλλά στο ίδιο συμπέρασμα έφτασα τώρα κι εγώ, με τα νετρίνα και τη βαρύτητα. Δηλαδή, μάζα μόλις 40 γραμ. ηλεκτρονίων και ποζιτρονίων "χτίζει" το σώμα μας, με το υπόλοιπο του οικοδομήματος να αποτελείται από ενέργεια. Ε, το παρήγορο είναι ότι *η ενέργεια δεν χάνεται*».

Σύνοψη του μοντέλου

Το μοντέλο του Bohr για τη δομή του Η	Το νέο μοντέλο των νετρίνων για τη δομή του νετρονίου
ηλεκτρόνιο ως σωματίδιο	νετρίνο ως σωματίδιο
$m_e \frac{v^2}{R} = \frac{e^2}{eR^2}$	$\gamma m_o \frac{v^2}{R} = \frac{Gm_o^2\gamma^6}{\sqrt{3}R^2}$
ηλεκτρόνιο ως κύμα	νετρίνο ως κύμα
$\frac{\hbar}{m_e v} = R$	$\frac{\hbar}{\gamma m_o v} \approx \frac{\hbar}{\gamma m_o c} = R$

Αντιπαραβολή των εξισώσεων του μοντέλου του Μπορ με αυτές του μοντέλου περιστρεφόμενων νετρίνων

Η νέα εργασία

Πατώντας στα χνάρια του βιβλίου «Gravity, Special Relativity, and the Strong Force» (οίκος Springer, 2012) και τριών διάδοχων συναφών δημοσιεύσεων στο περιοδικό «Physica A», μια νέα εργασία του καθηγητή Κωνσταντίνου Βαγενά και συνεργατών του δημοσιεύεται στο τεύχος Απριλίου 2017 του περιοδικού «Applied Catalysis B: Environmental». Φέρει τον τίτλο «Κατάλυση και αυτοκατάλυση της χημικής σύνθεσης και της σύνθεσης αδρονίων», την υπογραφή του ιδίου και του Δημήτρη Γρηγορίου από το Πανεπιστήμιο Πατρών και του Αθανασίου Φωκά, ακαδημαϊκού και κατόχου της έδρας Μαθηματικών στο Πανεπιστήμιο του Κέιμπριτζ (βλ. www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0926337316307585). Πραγματεύεται ένα νέο μοντέλο για την εσωτερική δομή των πρωτονίων και νετρονίων.

Το νέο αυτό μοντέλο ονομάζεται *μοντέλο των περιστρεφόμενων νετρίνων* και παρουσιάζει σημαντικές ομοιότητες με το κλασικό μοντέλο του Μπορ για τη δομή του ατόμου του υδρογόνου. Η μόνη διαφορά είναι ότι ενώ στο μοντέλο του Μπορ η κυκλική κίνηση του ηλεκτρονίου οφείλεται στην ηλεκτροστατική του έλξη από το πρωτόνιο (νόμος Coulomb), στο νέο μοντέλο *η κυκλική κίνηση των νετρίνων οφείλεται στην αμοιβαία βαρυτική τους έλξη*. Αυτή εκφράζεται από τον βαρυτικό νόμο του Νεύτωνα χρησιμοποιώντας τις βαρυτικές μάζες των σωματιδίων που εξαρτώνται από την ταχύτητά τους σύμφωνα με τον τύπο $m_g=\gamma^3 m_o$, όπου m_g η βαρυτική μάζα και m_o η μάζα ηρεμίας των σωματιδίων και όπου γ ο παράγοντας Lorentz. Για ευθύγραμμη κίνηση ο τύπος αυτός αποδείχθηκε ήδη από τον Αϊνστάιν το 1905.

Η σημαντική νέα ιδέα που προκύπτει από την ανωτέρω έκφραση της αδρανειακής και βαρυτικής μάζας είναι ότι οι βαρυτικές μάζες των σωματιδίων και η μεταξύ τους βαρυτική έλξη αυξάνονται σημαντικά με αυξανόμενη ταχύτητα και, επομένως, ότι ο βαρυτικός νόμος του Νεύτωνα παίρνει τη μορφή $F=m_1m_2\gamma^3_1\gamma^3_2/r^2$

Ο συνδυασμός αυτής της εξίσωσης με την εξίσωση του de Broglie ($\lambda=\frac{h}{\gamma m_o c}$), που είναι η βάση της κβαντομηχανικής, οδηγεί σε απλές αναλυτικές λύσεις για το μοντέλο των περιστρεφόμενων νετρίνων. Αντικαθιστώντας $m_o=0.0437\ eV/c^2$ για τη μάζα του νετρίνου στον τελικό τύπο προκύπτει $m=939\ MeV/c^2$, που είναι η μάζα του νετρονίου. Εναλλακτικά, χρησιμοποιώντας την τιμή αυτή για τη μάζα του νετρονίου, προκύπτει ότι η μάζα ηρεμίας των κουάρκ u και d είναι ίδια με αυτήν των ηλεκτρονετρίνων.

Στην υπό δημοσίευση νέα εργασία αναλύεται η απρόσμενη ομοιότητα της κατάλυσης από τα ηλεκτρόνια (και τα ποζιτρόνια) τόσο της χημικής σύνθεσης όσο και της σύνθεσης των αδρονίων από τα νετρίνα. Η ίδια μεθοδολογία για τη μοντελοποίηση της δομής των αδρονίων έχει χρησιμοποιηθεί στις πρόσφατες δύο δημοσιεύσεις της ομάδας Βαγενά για τη μοντελοποίηση των μποζονίων $W^{\pm}$ και Z – ως περιστρεφομένων ζευγών $e^{\pm}$ και νετρίνων για τα W και ως περιστρεφομένων τριάδων e^+, e^- και νετρίνων για τα μποζόνια Z. Τα μοντέλα αυτά δεν περιέχουν καμία άγνωστη παράμετρο και προβλέπουν τις μάζες των αδρονίων και μποζονίων με ακρίβεια της τάξης του 2%.

ΤΗΣ **ΘΕΟΔΩΡΑΣ ΤΣΩΛΗ**
thtsoli@tovima.gr

Σβήνοντας τις «πυρκαγιές» του οργανισμού

Νέες διαγνωστικές και **θεραπευτικές προσεγγίσεις** σχετικά με τις **φλεγμονώδεις ρευματοπάθειες** προτάθηκαν στο πρόσφατο **Ευρωπαϊκό Συνέδριο Ερευνητικής Ρευματολογίας** που έλαβε χώρα στην **Αθήνα**

Ο καθηγητής του Πανεπιστημίου του Κάλγκαρι **Περ Σανταμαρία** ανέφερε στο συνέδριο ότι χρησιμοποίησε νανοσωματίδια στα οποία πρόσδεσε πεπτίδια που αναγνωρίζονται από το ανοσοποιητικό σύστημα σε ζωικά πρότυπα αυτοάνοσων νοσημάτων (συγκεκριμένα με διαβήτη τύπου 1 καθώς και με πρωτοπαθή χολική κίρρωση). Πέτυχε έτσι μείωση της αυτοάνοσης απόκρισης και τελικώς βελτίωση των συμπτωμάτων των νόσων. Η πολυπόθητη μείωση της αυτοάνοσης απόκρισης σε ασθενείς με συστηματικό ερυθηματώδη λύκο, αγγειίτιδες ή ρευματοειδή αρθρίτιδα φαίνεται ότι μπορεί να επιτευχθεί με χρήση χαμηλών δόσεων ιντερλευκίνης 2, η οποία αυξάνει τα Τ κύτταρα του ανοσοποιητικού συστήματος που επιτίθενται στους «εισβολείς», ή με τροποποιητές της αυτοφαγίας στα δενδριτικά κύτταρα, σύμφωνα με όσα ανέφεραν στο συνέδριο ο δρ **Νταβίντ Κλάτζμαν** του Πανεπιστημίου Pierre et Marie Curie στο Παρίσι και ο κ. Βεργίνης από το ΙΙΒΕΑΑ.

Είναι μια πυρκαγιά που καίει εντός μας – και αυτό όταν είναι για λίγο μπορεί να είναι σωτήριο, όταν όμως χρονίζει μπορεί να μας κάνει... παρανάλωμα. Γι' αυτό άλλωστε ήδη από αρχαιοτάτων χρόνων οι πρόγονοί μας είχαν εννοήσει την τεράστια σημασία της φλεγμονής για τον οργανισμό δίνοντάς της αυτό το «πύρινο» όνομα (από το ρήμα φλέγω). Και παρότι από την αρχαιότητα ως σήμερα η πρόοδος της επιστήμης έχει αποκρυπτογραφήσει αρκετά από τα... φλεγμονώδη μυστικά, οι φλεγμονές συνεχίζουν να αποτελούν ένα κυριολεκτικώς «φλέγον» ζήτημα για τη σύγχρονη ιατρική.

Η ρευματολογία είναι μια από τις ειδικότητες που πρωτοστατεί σε αυτό το «καυτό» πεδίο προσπαθώντας να κατανοήσει και να αναπτύξει στοχευμένες θεραπείες για μια σειρά νοσημάτων όπως οι φλεγμονώδεις αρθρίτιδες (ρευματοειδής αρθρίτιδα και σπονδυλαρθρίτιδες), τα νοσήματα του συνδετικού ιστού (συστηματικός ερυθηματώδης λύκος, σκληροδερμία, μυοσίτιδα) και οι αγγειίτιδες. Εννοεί κάποιος καλύτερα την προσφορά των ρευματολόγων αν αναλογιστεί ότι στη χώρα μας, σύμφωνα με στοιχεία, περισσότερα από 2,5 εκατομμύρια άνθρωποι «συμβιώνουν» με μια ρευματική πάθηση ή κάποιο νόσημα του μυοσκελετικού συστήματος – μια συμβίωση άκρως δύσκολη, αφού συνοδεύεται από πόνο και ταλαιπωρία σε καθημερινή βάση. Την ίδια στιγμή όμως η πλειονότητα των ασθενών υποφέρει σιωπηλά χωρίς να έχει λάβει διάγνωση ή διαγιγνώσκεται πολύ αργά εξαιτίας λανθασμένων διαγνώσεων ή μη παραπομπής στον πλέον ειδικό, τον ρευματολόγο.

Τα τόσο σημαντικά για την ποιότητα ζωής εκατομμυρίων

Τα καλά και χρήσιμα νέα

Το «βιβλίο» των χρόνιων φλεγμονών αλλά και, κυρίως, των ρευματικών νοσημάτων εμπλουτίστηκε με νέα γνώση μέσω πρωτοποριακών ανακοινώσεων που παρουσιάστηκαν στο EWRR, κατά τη διάρκεια του οποίου μάλιστα τιμήθηκαν δύο καθηγητές που έχουν προσφέρει πολλά στην ευρωπαϊκή ρευματολογική έρευνα. Πρόκειται για τον ομότιμο καθηγητή του King's College του Λονδίνου κ. Γαβριήλ Παναγή και τον ακαδημαϊκό και ομότιμο καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Χαράλαμπο Μουτσόπουλο. Ιδού ένα απάνθισμά τους:

Το στρες βλάπτει σοβαρά την υγεία και του ανοσοποιητικού συστήματος. Ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. **Γεώργιος Χρούσος** ανέφερε στο συνέδριο ότι το στρες οδηγεί σε επιγενετικές αλλαγές στα συστήματα του οργανισμού, συμπεριλαμβανομένου του ανοσοποιητικού συστήματος, οι οποίες μπορεί να αυξήσουν την αντίδρασή του σε βλαπτικά ερεθίσματα προκαλώντας νόσο μέσω της υπερέκκρισης γλυκοκορτικοειδών, που με τη σειρά τους προκαλούν εκτεταμένη απομεθυλίωση στο DNA.

Η δυνατότητα της απεικόνισης των περιοχών που φλεγμαίνουν στον οργανισμό έχει εξαιρετική σημασία για την έρευνα, τη διάγνωση και την παρακολούθηση των φλεγμονωδών νοσημάτων. Ο καθηγητής του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου του Μονάχου κ. **Βασίλης Ντζιαχρήστος** παρουσίασε κατά τη διάρκεια του EWRR μια καινοτόμο τεχνολογία που ο ίδιος ανέπτυξε και ονομάζεται πολυφασματική οπτικοακουστική τομογραφία (MSOT). Η συγκεκριμένη τεχνολογία συνδυάζει την ανίχνευση οπτικών και ακουστικών σημάτων για τον εντοπισμό της φλεγμονής σε διάφορα όργανα, π.χ. στο δέρμα, στις αρθρώσεις, στο έντερο, με φορητά μηχανήματα, χωρίς τη χρήση σκιαγραφικών ουσιών για τη σήμανση μορίων της φλεγμονής ή για την αύξηση της αντίθεσης στις εικόνες.

Τα όργανα σε chip – συστήματα-μινιατούρες οργάνων – υπόσχονται να μάθουν πολλά στους επιστήμονες σχετικά με τη λειτουργία των οργάνων μας και την απόκρισή τους σε υπάρχουσες αλλά και πειραματικές θεραπείες. Στο πλαίσιο του συνεδρίου, η αντιπρόεδρος της εταιρείας - τεχνοβλαστού του Πανεπιστημίου του Χάρβαρντ Emulate, η οποία δημιουργεί αυτή τη στιγμή διαφορετικά μίνι όργανα και ιστούς στο εργαστήριο, δρ **Κάτια Καραλή** παρουσίασε τη νέα τεχνολογία που προσομοιάζει τους πνεύμονες, το ήπαρ, τους νεφρούς, την καρδιά, τον εγκέφαλο αλλά και τα οστά του ανθρώπου δίνοντας τη δυνατότητα να μελετηθούν νέα φάρμακα για τον άνθρωπο χωρίς τη χρήση πειραματόζωων ή κυτταρικών σειρών.

ατόμων – αλλά δυστυχώς σε μεγάλο βαθμό παραγνωρισμένα – ρευματικά νοσήματα ετέθησαν στο μικροσκόπιο έγκριτων ειδικών προσφάτως στην Αθήνα κατά τη διάρκεια του Ευρωπαϊκού Συνεδρίου Ερευνητικής Ρευματολογίας (European Workshop for Rheumatology Research, EWRR) το οποίο έλαβε χώρα στο Ιδρυμα Ευγενίδου από τις 2 ως τις 4 Μαρτίου. «Το Βήμα» μίλησε με τους διοργανωτές του συνεδρίου, τον καθηγητή Παθολογίας- Ρευματολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών και συνεργαζόμενο ερευνητή του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών (ΙΙΒΕΑΑ) κ. **Δημήτρη Μπούμπα** και τον ανοσολόγο, ερευνητή στο ΙΙΒΕΑΑ κ. **Παναγιώτη Βεργίνη**, και σας μεταφέρει όλα τα «καυτά» νέα που έχουν ως στόχο να ρίξουν τις φλεγμονές των ρευματικών παθήσεων... στην πυρά.

Τα δύο πρόσωπα του «εμπρηστή»

Προτού σας μεταφέρουμε όμως τις πρωτοποριακές επιστημονικές ειδήσεις του συνεδρίου, ας παρουσιάσουμε με τη βοήθεια των δύο ειδικών το «καλό» και το «κακό» πρόσωπο της φλεγμονής. Οπως εξηγεί ο κ. Μπούμπας μιλώντας στο «Βήμα», *«φλεγμονή είναι η αντίδραση του οργανισμού μας σε κάθε εξωτερικό ή εσωτερικό ερέθισμα που μπορεί να απειλήσει την ισορροπία και την ομαλή λειτουργία του, δηλαδή την ομοιόστασή του. Στις περισσότερες περιπτώσεις η φλεγμονή μάς σώζει από περιπέτειες αντιμετωπίζοντας σοβαρές απειλές για το σώμα μας από βακτήρια, ιούς και παράσιτα που μπορεί να προκαλέσουν νοσήματα ή ακόμα και να απειλήσουν τη ζωή μας. Μόλις ένα από αυτά τα μικρόβια διεισδύσει στο σώμα, η φλεγμονή επιστρατεύει μια πολυπληθή ομάδα κυττάρων και μορίων που αδρανοποιεί τα μικρόβια, καθαρίζει τα συντρίμμια των ιστών που προέκυψαν – τα αποκαΐδια αυτής της "πυρκαγιάς" – και διευκολύνει την αποκατάσταση του οργανισμού επουλώνοντας τις βλάβες. Αυτά τα κύτταρα και μόρια ανήκουν στο ανοσιακό σύστημα του οργανισμού και βρίσκονται όχι μόνο στο αίμα αλλά και σε άλλα όργανα».*

Ιδού πώς παρατάσσονται οι «στρατιώτες» του αμυντικού μηχανισμού μας που σπεύδουν να κατατροπώσουν τους... εχθρούς. *«Οταν εμφανιστεί ο εχθρός, διεγείρονται ειδικά κύτταρα, τα σιτευτικά κύτταρα, που παράγουν ουσίες όπως η ισταμίνη, η οποία αυξάνει το μέγεθος των γειτονικών αγγείων και τη ροή του αίματος, κάνοντάς τα πιο διαπερατά. Χρησιμοποιώντας μια παρομοίωση, όταν υπάρχει "πυρκαγιά", η ισταμίνη ανοίγει "δασικούς δρόμους" (μικροσκοπικές τρύπες) που διευκολύνουν τους "πυροσβέστες", δηλαδή τα κύτταρα και μόρια του αίματος όπως τα λευκά αιμοσφαίρια (ουδετερόφιλα, μακροφάγα, λεμφοκύτταρα και τα αιμοπετάλια), να φθάσουν στο σημείο της βλάβης. Εκεί οι "πυροσβέστες" καταστρέφουν τα μικρόβια και καθαρίζουν τα "αποκαΐδια" αρχίζοντας ταυτόχρονα την "αναδάσωση", δηλαδή την αποκατάσταση της περιοχής»* περιγράφει γλαφυρά ο κ. Βεργίνης στο «Βήμα» και συμπληρώνει ότι οι ειδικοί ονομάζουν αυτή την αρχική «γενική» επιστράτευση του οργανισμού έμφυτη ανοσία. *«Η έμφυτη ανοσία υπάρχει σε όλους τους ζωντανούς οργανισμούς, από τα φυτά ως τα σκουλήκια και τα ζώα. Τα τελευταία όμως έχουν αναπτύξει ένα πιο ειδικό σύστημα άμυνας, που κατευθύνεται ειδικά εναντίον κάθε μικροβίου με εξειδικευμένα κύτταρα και ουσίες (αντισώματα) που στοχεύουν αποκλειστικά αυτά. Αυτή η δεύτερη μορφή ανοσιακής απόκρισης ονομάζεται ειδική (ή προσαρμοζόμενη) ανοσία και εκεί στηρίζονται οι εμβολιασμοί».* Σημειώνεται ότι εκτός από τους εξωτερικούς παράγοντες (μικρόβια, ακτινοβολία, τραυματισμοί) εσωτερικοί παράγοντες όπως η υπέρταση, το αυξημένο σάκχαρο, η χοληστερόλη μπορεί να διεγείρουν το έμφυτο και το ειδικό ανοσιακό σύστημα προκαλώντας φλεγμονή.

Η χρόνια άμυνα εκφυλίζει...

Ολος αυτός ο μηχανισμός απόκρισης στις φλεγμονές είναι σωτήριος για τον οργανισμό. Τα προβλήματα αρχίζουν όμως όταν η φλεγμονή χρονίζει, αρχίζοντας να επηρεάζει τη λειτουργία ζωτικών οργάνων όπως η καρδιά και τα αγγεία (αθηρωμάτωση), ο εγκέφαλος (άνοια) ή να διευκολύνει την εμφάνιση καρκίνου και ίνωσης (αντικατάστασης δηλαδή των φυσιολογικών ιστών με ουλώδη). Σε άλλες περιπτώσεις, όπως στα αυτοάνοσα νοσήματα, το ανοσοποιητικό σύστημα, για λόγους όχι απόλυτα κατανοητούς, στρέφεται εναντίον του εαυτού του προκαλώντας φλεγμονή στις αρθρώσεις, στο δέρμα, στους νεφρούς, στους πνεύμονες, στον εγκέφαλο και στο αίμα. Η χρόνια φλεγμονή ευθύνεται για πολλά νοσήματα και γι' αυτόν τον λόγο αποτελεί ένα από τα πιο ελκυστικά πεδία ιατρικής έρευνας, καθώς σχετίζεται με τα πιο σημαντικά νοσήματα των μεσηλίκων και ηλικιωμένων. Διεγείρει μάλιστα το ενδιαφέρον των ερευνητών διότι δείχνει ότι από εξελικτική άποψη τα χρόνια φλεγμονώδη νοσήματα είναι το τίμημα που πληρώνουμε ως οργανισμοί για τη διαρκώς βελτιούμενη δυνατότητά μας να προστατευόμαστε πιο αποτελεσματικά έναντι των μικροβίων.

«Ο ανθρώπινος οργανισμός έχει αναπτύξει στην πορεία της εξέλιξης ένα ανοσιακό σύστημα που είναι γρήγορο και αποτελεσματικό στο να μας προστατεύει από τις λοιμώξεις, την ίδια στιγμή όμως αυτό το ίδιο σύστημα δεν έχει αναπτύξει παράλληλο σύστημα επαρκούς αυτορρύθμισής του. Η κατάσταση αυτή επιδεινώνεται από το γεγονός ότι ζούμε περισσότερα χρόνια και έτσι αυξάνεται η έκθεσή μας σε δυνητικά βλαπτικά ερεθίσματα, μερικά από τα οποία έχουν εμφιλοχωρήσει στον σύγχρονο τρόπο ζωής – κάπνισμα, ανθυγιεινή δυτικού τύπου διατροφή, καθιστική ζωή, ατμοσφαιρική ρύπανση κ.λπ. Προς το παρόν, αυτά είναι απλώς ενδιαφέρουσες υποθέσεις που στηρίζονται σε έμμεσες μόνο ενδείξεις. Αυτό που είναι βέβαιο όμως είναι ότι πολλά από τα χρόνια φλεγμονώδη νοσήματα οφείλονται σε συνδυασμό γενετικών παραγόντων, επιγενετικών αλλαγών στο DNA και περιβαλλοντικών παραγόντων» καταλήγει ο κ. Μπούμπας.

ΟΙ ΑΡΙΘΜΟΙ

2,5
εκατομμύρια και άνω είναι οι Ελληνες που πάσχουν από κάποιο ρευματικό νόσημα ή κάποιο νόσημα του μυοσκελετικού συστήματος.

8.000-10.000
είναι τα άτομα με συστηματικό ερυθηματώδη λύκο στη χώρα μας.

65.000
άτομα εκτιμάται ότι πάσχουν από ρευματοειδή αρθρίτιδα στην Ελλάδα.

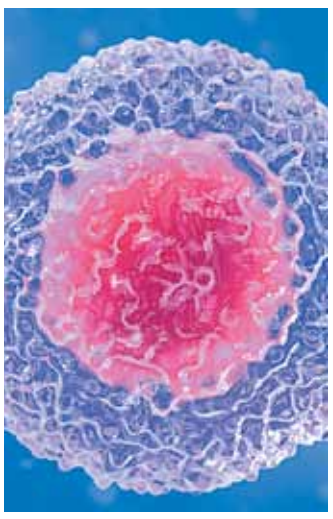

Μόλις εμφανιστεί ο «εχθρός», πλήθος κυττάρων, όπως τα λεμφοκύτταρα, σπεύδουν να τον κατατροπώσουν και να «σβήσουν» τις φλεγμονώδεις εστίες

Ενα «πάντρεμα» περιβαλλοντικών παραγόντων, όπως το κάπνισμα, και γενετικών παραγόντων, όπως ορισμένα γονίδια του μείζονος συμπλόκου ιστοσυμβατότητας (MHC), ενοχοποιείται για το αν ένα άτομο είναι επιρρεπές στη ρευματοειδή αρθρίτιδα, το πιο κοινό ρευματικό νόσημα που προσβάλλει περί τους 65.000 Ελληνες προκαλώντας σημαντική αναπηρία αν δεν υπάρξει έγκαιρη αντιμετώπισή του. Στο συνέδριο ο καθηγητής **Λαρς Κλάρεσγκοκ** του Ινστιτούτου Καρολίνσκα στη Στοκχόλμη ανέφερε ότι σε άτομα γενετικώς επιρρεπή στη νόσο (με κοινό επίτοπο HLA-DR, έναν άκρως σημαντικό γενετικό παράγοντα κινδύνου για ρευματοειδή αρθρίτιδα) ανευρίσκονται αντισώματα κατά κιτρουλινοποιημένων πρωτεϊνών. Η κιτρουλινοποίηση είναι μια αλλαγή στη σύσταση των πρωτεϊνών, η οποία μπορεί να προκληθεί μεταξύ άλλων από το κάπνισμα, καθώς ο καπνός «τροποποιεί» (κιτρουλινοποιεί) πρωτεΐνες του πνεύμονα πυροδοτώντας έτσι την παραγωγή αυτοαντισωμάτων.

Μια εναλλακτική εξήγηση για τη ρευματοειδή αρθρίτιδα που αφορά περίπου τους μισούς ασθενείς με τη νόσο (πρόκειται για άτομα που δεν έχουν αντισώματα κατά κιτρουλίνης) παρουσίασε στην εναρκτήρια ομιλία του στο συνέδριο ο καθηγητής Φυσιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών και ακαδημαϊκός κ. **Γεώργιος Κόλλιας**. Σύμφωνα με τα ευρήματά του, εξωγενείς ή ενδογενείς παράγοντες επιδρούν στα μεσεγχυματικά κύτταρα των αρθρώσεων (ινοβλάστες του αρθρικού υμένα και άλλα κύτταρα) προκαλώντας χρόνια φλεγμονή και καταστροφή των αρθρώσεων. Χρησιμοποιώντας διαγονιδιακά ποντίκια που παράγουν αυξημένες ποσότητες της κυτταροκίνης TNF (tumor necrosis factor) σε μεσεγχυματικά κύτταρα, απέδειξε ότι τα πειραματόζωα αυτά εμφανίζουν φλεγμονή στις αρθρώσεις, στη σπονδυλική στήλη, στο έντερο και στον εγκέφαλο. Τα συγκεκριμένα ποντίκια παρουσιάζουν επίσης φλεγμονή και σε άλλα όργανα, όπως οι βαλβίδες της καρδιάς και οι πνεύμονες, όπως συμβαίνει και με τους ανθρώπους με ρευματοειδή αρθρίτιδα ή σπονδυλαρθρίτιδες (αγκυλωτική σπονδυλίτιδα και ψωριασική αρθρίτιδα). Η πρακτική σημασία αυτών των ευρημάτων έγκειται στο ότι αφενός μεν τα ζωικά αυτά πρότυπα μπορούν να χρησιμεύσουν για την καλύτερη κατανόηση και αντιμετώπιση αυτών των νόσων, αφετέρου δε στο ότι η μείωση της φλεγμονής με νέες στοχευμένες θεραπείες μπορεί να περιορίσει δραστικά τη συχνότητά τους.

Περίπου 1 στους 10 ασθενείς με ρευματοειδή αρθρίτιδα εμφανίζει σημαντική φλεγμονή στον πνεύμονα (διάμεση πνευμονοπάθεια), η οποία εκδηλώνεται με χρόνια δύσπνοια ή και θάνατο από πνευμονική ίνωση. Εκτός από τη ρευματοειδή αρθρίτιδα, και άλλα ρευματικά νοσήματα του συνδετικού ιστού (σκληροδερμία, πολυμυοσίτιδα, συστηματικός ερυθηματώδης λύκος, σύνδρομο Sjogren) μπορεί να συνδέονται με φλεγμονή στον πνεύμονα. Ο κ. **Πασχάλης Σιδεράς** από το ΙΙΒΕΑΑ παρουσίασε ευρήματα για το πώς αντιδρά ο πνεύμονας στη βλάβη που προκαλεί η χρόνια φλεγμονή και πώς ο πνεύμονας προσπαθεί να την επανορθώσει. Αναφέρθηκε ιδιαίτερα στην ακτιβίνη Α, μια πρωτεΐνη η οποία υπερεκκρίνεται όταν υπάρχει βλάβη στον πνεύμονα και, ενώ αρχικά μπορεί να συμβάλει στην επούλωσή του, υπό ορισμένες συνθήκες ευνοεί τελικώς την ίνωσή του διεγείροντας ανεξέλεγκτη παραγωγή κολλαγόνου από τους ινοβλάστες.

Ενα μέλλον γεμάτο... -omics (και) σε ό,τι αφορά τα σύνθετα πολυπαραγοντικά αυτοάνοσα ρευματικά νοσήματα, το οποίο υπόσχεται να... συνθέσει μια πιο κατανοητή εικόνα σχετικά με αυτά για τους επιστήμονες, παρουσίασε στην καταληκτική ομιλία του συνεδρίου ο καθηγητής Γενετικής στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου της Γενεύης κ. **Μανώλης Δερμιτζάκης**. Ο καθηγητής αναφέρθηκε στο πρόγραμμα GTEX (Genotype-Tissue Expression), το οποίο συνδυάζει τεχνικές γενετικής, γονιδιωματικής, επιγενετικής, πρωτεωμικής με στόχο τη μελέτη των μηχανισμών έκφρασης και ρύθμισης των γονιδίων σε πολλαπλούς ιστούς τόσο σε υγιείς ανθρώπους όσο και σε ασθενείς με διάφορα νοσήματα. Σύμφωνα με την ανάλυση αυτή, οι ιστοί που εμπλέκονται συχνότερα σε διάφορα πολυπαραγοντικά νοσήματα είναι το ήπαρ, οι όρχεις, διάφορες περιοχές του εγκεφάλου, η υπόφυση και το αίμα. Ετσι για τον συστηματικό ερυθηματώδη λύκο οι επικρατέστεροι ιστοί είναι το ήπαρ και ο εγκέφαλος, ενώ για τη ρευματοειδή αρθρίτιδα ο υποθάλαμος, η υπόφυση και το περιφερικό αίμα. Ο κ. Δερμιτζάκης συμπέρανε ότι η σύνθεση δεδομένων από γενετική ανάλυση σε διάφορους ιστούς και όργανα θα επιτρέψει τον εντοπισμό γονιδίων που ευθύνονται για πολυπαραγοντικά νοσήματα του ανθρώπου και των υπεύθυνων αιτιοπαθογενετικών μηχανισμών που συμμετέχουν στην κλινική εκδήλωση του εκάστοτε νοσήματος.

Ο συστηματικός ερυθηματώδης λύκος είναι μια αυτοάνοση νόσος που προσβάλλει κυρίως γυναίκες της αναπαραγωγικής ηλικίας προκαλώντας βλάβη στους νεφρούς, στις αρθρώσεις, στο δέρμα και στο νευρικό σύστημα – υπολογίζεται ότι στη χώρα μας υπάρχουν περίπου 8.000-10.000 άτομα με τη συγκεκριμένη νόσο. Ο καθηγητής του King's College του Λονδίνου **Τίμοθι Βάιζ** εξήγησε σε ομιλία του στο συνέδριο με ποιον τρόπο γονίδια που αυξάνουν την «τάση» για αυτοάνοσα νοσήματα όπως ο συστηματικός ερυθηματώδης λύκος συμμετέχουν στην πρόκληση της νόσου χρησιμοποιώντας ως παράδειγμα το γονίδιο TNFSF4 που είναι σημαντικό για την ενεργοποίηση Τ λεμφοκυττάρων τα οποία στρέφονται κατά του οργανισμού.

Η κούρσα των γυαλιών αρχίζει με Light Field!

Τα πολυαναμενόμενα γυαλιά επαυξημένης πραγματικότητας (AR) Light Field της Magic Leap αναμένεται να κυκλοφορήσουν εντός του 2017, σύμφωνα με νέα ανακοίνωση της εταιρείας. Τα «θαυματουργά» γυαλιά, με δυνατότητα προσθήκης γραφικών πάνω από πραγματικά αντικείμενα που υπάρχουν στο περιβάλλον, έχουν την πλήρη στήριξη της Google, ανοίγοντας πόλεμο στη Microsoft και στα δικά της γυαλιά HoloLens. Η αμερικανική start-up μάλιστα κατάφερε μέσω της στήριξης της Google να συγκεντρώσει επενδυτικό κεφάλαιο ύψους 542 εκατ. δολαρίων. Και η Apple, πάντως, εργάζεται πυρετωδώς για την παρουσίαση των δικών της γυαλιών επαυξημένης πραγματικότητας.

Τα Light Field θα είναι μικρότερα από τα HoloLens, με μεγαλύτερο οπτικό πεδίο από ένα απλό ζευγάρι γυαλιά, ενώ θα συνοδεύονται από μια μικρή συσκευή η οποία θα τοποθετείται στη ζώνη ή στην τσέπη και θα περιέχει την μπαταρία και τον επεξεργαστή.

Η τιμή των γυαλιών AR της Magic Leap θα είναι τσουχτερή καθώς θα αγγίζει τα 1.000 δολάρια – δηλαδή περίπου 920 ευρώ.

Μπαταρία 10ετίας

Φανταστείτε ένα κινητό που να φορτίζει κάθε 10 χρόνια, γλιτώνοντάς μας μια για πάντα από τον «βραχνά» της άδειας μπαταρίας. Τα καλά νέα έρχονται από τους επιστήμονες του Πανεπιστημίου Χάρβαρντ, οι οποίοι ανέπτυξαν μια μπαταρία ικανή να αντέχει για μια δεκαετία! Η υπεραποδοτική μπαταρία, σύμφωνα με τους ειδικούς, δεν βασίζεται σε διαβρωτικά ή τοξικά υλικά αλλά σε ένα υγρό διάλυμα. Σήμερα, οι λεγόμενες μπαταρίες ροής υπάρχουν αλλά δεν θεωρούνται ιδιαίτερα αποδοτικές, ειδικά όταν η χρήση τους είναι συχνή. Τροποποιώντας το υγρό διάλυμα βιολογόνου και φεροκενίου, οι αμερικανοί επιστήμονες κατάφεραν να δημιουργήσουν μια μπαταρία η οποία έχανε μόλις 1% ισχύος ανά 1.000 κύκλους χρήσης. Επεμβαίνοντας στους ηλεκτρολύτες ουσιαστικά, έφτιαξαν μια μπαταρία ροής φιλική προς το περιβάλλον, σταθερή ως προς την απόδοσή της και ανθεκτική στη φθορά από τη συχνή χρήση. Το ενδιαφέρον για τις εν λόγω μπαταρίες είναι τεράστιο καθώς θα μπορούσαν επίσης να φέρουν την επανάσταση ως προς την αποθήκευση της αιολικής και της ηλιακής ενέργειας. Στην παρούσα φάση, οι ερευνητές προσπαθούν να εφαρμόσουν την τεχνολογία τους σε μια μπαταρία μεγαλύτερης κλίμακας η οποία θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για βιομηχανικούς σκοπούς.

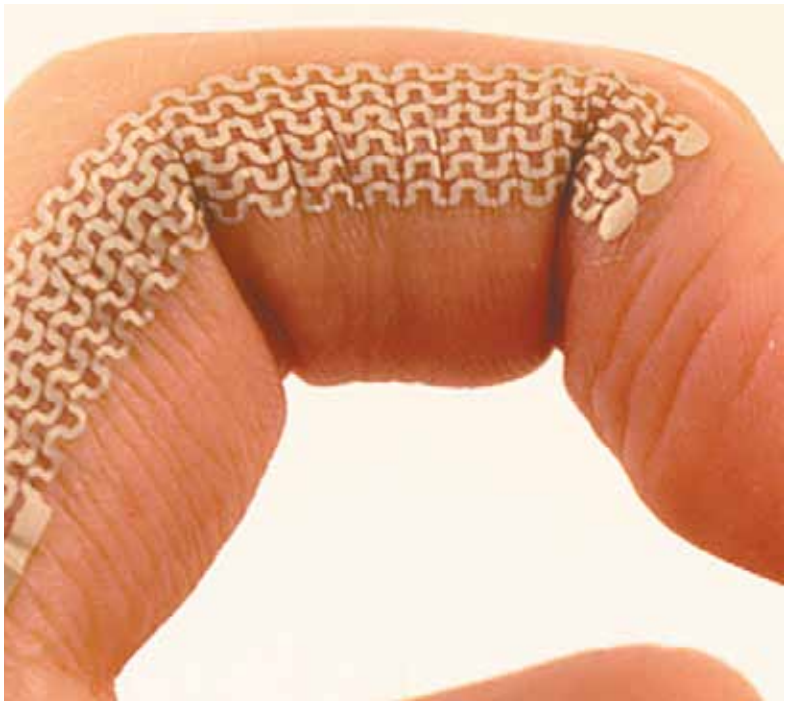

Κλήση μέσω τατουάζ

Έναν νέο σκοπό για ρυτίδες, ελιές και άλλα σημάδια εφηύραν γερμανοί ερευνητές από το Πανεπιστήμιο Ζάαρλαντ. Συγκεκριμένα, οι ειδικοί δημιούργησαν μια σειρά από υπέρλεπτα προσωρινά τατουάζ τα οποία θα μπορούσαν να μετατρέψουν ορισμένα κατά τα άλλα αντιαισθητικά σημεία του προσώπου ή του σώματός μας σε πλήκτρα αφής που θα ελέγχουν το smartphone μας.

Τα SkinMarks, όπως ονομάζονται τα πρωτοποριακά τατουάζ, θα εξυπηρετούν διαφορετικούς σκοπούς ανάλογα με το σημείο του σώματος στο οποίο θα εφαρμόζονται. Για παράδειγμα, η τοποθέτηση ενός τατουάζ κατά μήκος του δακτύλου θα επιτρέπει στον χρήστη να αλλάζει το τραγούδι που ακούει μέσω του κινητού του, ενώ η εφαρμογή επάνω στις αρθρώσεις του δακτύλου θα επιτρέπει την αυξομείωση της έντασης του ήχου της συσκευής.

Το μυστικό των διαδραστικών SkinMarks, κατά τους επιστήμονες, κρύβεται στην ελαστικότητά τους και στο ανύπαρκτο πάχος τους, που τους επιτρέπουν να εφαρμόζονται εύκολα, να λειτουργούν επιτυχώς και παράλληλα να μην ενοχλούν ή παρεμποδίζουν τις κινήσεις του κατόχου τους.

Αυτόνομο drone στους αιθέρες

Το Optimus αναμένεται να είναι το πρώτο αυτόνομο drone που έλαβε άδεια πτήσης και πρόκειται να απογειωθεί στους αιθέρες του Ισραήλ. Σύμφωνα με την κατασκευάστρια εταιρεία Airobotics, το αυτόνομο drone μπορεί να πετάει επί μισή ώρα χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση και να κουβαλά φορτίο ενός κιλού.

«*Για να χρησιμοποιήσει κανείς το σύστημα της Airobotics δεν χρειάζεται να είναι πιλότος*» δήλωσε ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας, Ραν Κράους. Το Optimus θα είναι εξοπλισμένο με κάμερα και θα απογειώνεται από μια αυτοματοποιημένη «βάση», η οποία θα έχει προγραμματιστεί για την αποστολή του drone μέσω ενός ειδικού λογισμικού για ηλεκτρονικό υπολογιστή. Ο ανεφοδιασμός του θα γίνεται εύκολα και γρήγορα με τη βοήθεια ενός βραχίονα, ο οποίος θα αναλαμβάνει την αλλαγή της μπαταρίας.

ΕΙΡΗΝΗ ΒΕΝΙΟΥ
eveniou@tovima.gr